BIBLIOTECA MUNICIPALĂ
ODORHEIU-SECUIESC
Biblioteca

zilele
inile!

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ȘI CULTURAL
● fondat 1911

Anul I (Serie nouă) ● Nr. 27 ● Miercuri 4 iulie ● Ediție internațională: 5 VII – 12 VII 1990

Baba trece, pietrele rămîn. Fotografie de PAUL AGARICI ■

A DOUA OPOZIȚIE

„Cea mai grea perioadă a tranziției este în mod evident chiar prima, cea care urmează imediat, datorită spargerii structurilor economice, legislativ-birocratice, a mentalităților și deprinderilor acumulate în atîția ani de dictatură" — **Declarația-program prezentată de primul-ministru în fața Parlamentului.**

Programul prezentat de către guvern în fața parlamentului a avut darul să șocheze : a risipit multe semne de întrebare și îndoieli, a ridicat altele. În esență, acest program promite o guvernare democratică și liberală, el este destinat unei tranziții rapide a societății românești către structurile democrațiilor europene, ale economiei de piață în care inițiativa privată are un rol decisiv. Astfel, cel puțin la nivelul intențiilor afișate, teama că se va adopta o tactică a aminărilor, că vechile structuri (împreună cu nomenclatura pe care au produs-o) vor fi conservate nu mai are suport. Mai mult, însăși componența guvernului prezintă o inițială garanție în ceea ce privește afirmarea, în această etapă a tranziției rapide, a competenței profesionaliștilor autentici.

Primul-ministru constata însă că acest proces va avea de întîmpinat numeroase dificultăți. Multe legate de rezistența de ordin psihologic (și nu numai) a cadrelor care nu mai pot ieși, practic, din mentalitatea totalitarismului și autoritarismului. Oamenii (și nu sînt puțini) pentru care gîndirea și practicarea unor altor relații economice și umane reprezintă un efort prea mare se vor opune, fie și subconștient, schimbărilor. Contaminarea ideologică (proces nefast, perfecționat în „glorioasa epocă", dar prezent, din păcate, și în jumătatea de an de după Revoluție) va rodi în continuare, fabricînd „argumente" politice și patriotarde (din familia „Nu ne vindem țara", „Muncim, nu gîndim", „Moarte intelectualilor !", „Libera concurență îi îmbogățește pe țigani" ș.a.). Astfel că, în afara unei opoziții politice, să sperăm cît mai lucidă și constructivă (în sensul promovării unor alternative, nu al unei obediențe de care ne-am săturat pe vremea „genialului"), se va afirma (se afirmă deja !) o alt fel de opoziție : a celor mulțumiți cu puțin („noi ne facem că muncim, ei se fac că ne plătesc"), a celor speriați de nou, a celor care-și simt incompetența, care se tem că nu vor face față noilor realități, neînțelegînd că un sistem social perfecționat creează șanse superioare chiar și celor care, pînă acum, au fost preocupați de decesul caprei vecinului, că, la urma urmei, și sărăcia este relativă la ceva. Puterea de azi va trebui să colaboreze cu opoziția politică de azi, să stimuleze și să ia în considerare opiniile diferite exprimate de alte formațiuni politice sau de independenți, pentru că aceste opinii tind să perfecționeze mijloacele de realizare a chiar programului de guvernare prezentat parlamentului. Împreună cu această opoziție, valorificînd capacitatea și competența tuturor celor care doresc schimbarea în bine a țării, puterea de azi trebuie și poate să dezamorseze, cu inteligență și tact, cea de-a doua opoziție, a rutinei și conservatorismului, a incompetenței și birocrației politice — singura interesată să promoveze diverse soiuri de neocomunism, nu neapărat din rațiuni ideologice, ci pentru că, pur și simplu, nu știe altceva.

CONSTANTIN DUMITRU ■

BÎTE RELE ȘI BÎTE BUNE

Anumite publicații și posturi de televiziune străine interpretează, ca de obicei, dușmănos anumite realități de la noi fiind, din păcate, încurajați să o facă de o anumită parte a presei noastre și de anumiți ziariști plătiți, cum se știe, de anumite agenturi în dolari, ruble, yeni, pesoși, piaștri, dar niciodată în lei.

E clar acum pentru toată lumea că, incriminînd pe mineri și pe securiști — și unii și alții fii ai poporului — se urmărește discreditarea țării întregi, adică a conducătorilor săi aleși, inclusiv a celor numiți. Faptul că o națiune îndelung umilită și sărăcită a reușit prin forțe proprii să ofere Europei, într-un timp remarcabil de scurt, cel mai original model de democrație a provocat un val de invidie de tip nou — pe cît de legitimă, la urma urmei, pe atît de destabilizatoare.

Oare nu e limpede pentru oricine că prezentînd unui public încă neînvățat cu morala radicală a minerilor (dar cît de cinstită, în esența ei !), unele activități din timpul lor liber au fost ignorate deliberat, o serie de frumoase realizări în muncă ? Unde e probitatea ziariștilor occidentali și chiar a unor gazetari din țări vecine și prietene care par a nu ști că în cea mai mare parte a timpului minerii și-o petrec totuși în Valea Jiului ? Cui folosește prezentarea deformată și trunchiată a faptelor ? Nimeni nu le-a cerut minerilor să bată oameni nevinovați. Confuzia s-a produs în momentul în care minerii și-au dat seama, cu adîncă părere de rău, că nu există altă cale de a-i separa pe cei răi de cei buni decît cu bătaia. Și, în definitiv, nici nu li s-a cerut să-i ciomăgească pe bucureșteni, ci doar să ia *toate măsurile* pentru ca nimeni să nu mai îndrăznească să aibă și alte păreri decît cele legale.

Specificul și, în definitiv, farmecul democrației noastre originale constă în aceea că fiecare categorie profesională sau clasă socială e încurajată să-și manifeste opiniile într-un cadru pașnic, cu uneltele și argumentele profesiunilor și claselor respective : ziariștii cu pixurile, minerii cu tîrnăcoapele, polițiștii cu bocancii, securiștii cu dosarele și salopetele de miner, iar dacă ar mai fi fost încă nevoie veneau și alte transporturi de oameni de bine ca să salveze țara. Veneau bucătarii cu polonice, pădurarii cu bîrne, imegebiștii cu buldozere și gospodinele cu buldozeriștii.

O slăbiciune însă a acestei democrații e că statul nostru nu are posibilități materiale pentru a asigura și larga desfășurare a ei. Oamenii trebuie să aibă răbdare și să înțeleagă că totul se va face treptat : mai întîi se înlesnește vorba și fapta celor care luptă pentru calomnierea, discreditarea și, în final, timorarea oricărui fel de opoziție și abia după aceea va fi sprijinită și opoziția să se disculpe, să se răsfire și să renască într-o formă nouă, sută la sută constructivă și proguvernamentală.

A sosit, prin urmare, momentul deplinei unități, cînd sînt coapte toate condițiile ca victimele și agresorii să-și dea mîna și să-și promită unii altora că de acum înainte își vor da silința ca agresorii să nu mai fie agresori iar victimele să nu mai fie niciodată victime.

Presa — dacă nu toată, măcar o anumită parte a ei și organele ajutătoare — are nobila datorie să-i facă să înțeleagă pe cetățenii care se încăpățînează să nu înțeleagă asta, că problema fundamentală a democrației românești e una de interpretare. Minerii, spre exemplu, n-au maltratat la întîmplare oamenii de pe stradă, ci doar și-au depășit mandatul. Muncitorii de la I.M.G.B. n-au venit să devasteze Institutul de Arhitectură, ci să cunoască mai îndeaproape viața studenților, dat fiind că înainte numai studenții erau duși în fabrici să se documenteze. Nu au avut loc acțiuni de intimidare a presei independente și de opoziție. În realitate, a fost vorba de un schimb de experiență și idei între cititori și ziariști. Nu e corect să comentăm ca pe o dramă națională faptul că au murit cîțiva oameni și că au fost bătuți și schingiuiți cîteva sute sau, poate, mii, cît timp 23.000.000 nu au pățit absolut nimic.

Nu e moral să-i criticăm pe președintele țării și pe primul ministru, cîtă vreme nu avem garanții că minerii or să vină și de aici înainte să pună ordine în Capitală fără să fie chemați.

Să dăm tot creditul nostru celor care ne promit că astfel de lucruri nu se vor mai întîmpla, că niciodată de acum înainte în România nu vor mai fi atîțați muncitorii împotriva intelectualilor, masele împotriva unor indivizi și tot felul de gunoaie umane împotriva personalităților.

Viața a dovedit că e mult mai practic ca adversarii politici să fie eliminați unul cîte unul, duplicitarii cumpărați cu bucata iar gazetarii temperați prin calomnii de tot felul.

TUDOR OCTAVIAN ■

Mareea

La 20 mai a plouat cu voturi în
își serba victoria relaxat : în costum
mod la masa de onoare a terasei po
colul era public, firește. F.S.N.-ul își
din pahar picătură cu picătură, cu paiu
al cărui gol urca dulceața și aroma ati
tea voturi — distilate din atmosfera i
unei campanii electorale epuizante. Între
la viitor. Luînd în calcul, de bună seamă,
și primejdia de-a rămîne cu paiul în aer. Și
a apărut sînge. Nimeni n-a vrut asta, și totu
De ce, nimeni nu știe precis.

România era și înainte țara prea multor întrebări
răspunsuri prea puține. După 13—15 iunie, boala acea
agravat. Invazia minerilor a poluat iremediabil, ca o mar
neagră, apele și-așa tulburi ale unei politici care a ținut parcă
dinadins să amplifice efectele unor cauze asupra cărora s-a
tot abținut să intervină. Oricum, se pare că surpriza cea mai
mare a fost aceea că ziua de 29 ianuarie nu s-a repetat în
pragul verii.

Domnul Iliescu a constatat stupefiat și cu o undă de mînie
că muncitorii bucureșteni — dacă nu toți, cei mai mulți din-
tre ei — refuză să fie bîte pe care să se sprijine cineva, indi-
ferent cine. Iar din perspectiva cursului pe care aveau să-l
ia evenimentele, diatriba sa împotriva liderilor sindicali din
București apare ca fiind cel puțin nedreaptă. Muncitorilor
bucureșteni nu li s-au adus multumiri, dar ei nici n-au căutat
gloria de a se putea spune mai tîrziu că lor li se datorează
faptul că România s-a izolat pe plan internațional sau că ea
a fost lipsită de ajutorul economic de care avea atîta nevoie.
Și lor le place liniștea, desigur. Dar ce liniște ar fi fost aceea
— ca a minerilor — cînd știi prea bine că ai bătut și ai omorît
oameni ?

Mai tîrziu, cînd domnul Iliescu a depus jurămîntul ca pre-
ședinte, un grup de feseniste dintre acelea care probabil îi
aplaudaseră pe mineri au strigat la Ateneu : „Dumnezeu ajută
și fără valută !". Ei bine, nu ajută ! Iar asta ar trebui să se
știe destul de bine încît să nu mai fie pentru nimeni o surpriză.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Fotografie de GABRIEL BUGNAR ■

WALKIE-TALKIE

„Hold-up" al caricaturiștilor români în Norvegia

Aflați în fiecare an în topuri și pe podiumul saloanelor internaționale de umor, caricaturiștii români au dat iarăși o lovitură de senzație, unde ne așteptam mai puțin : în Norvegia.

Așadar, în urmă cu cîteva zile, la Fredrikstad — un mic orășel-port la Marea Nordului — la cea de-a treia ediție a expoziției HUMOR-BIENNALEN, într-o competiție cu caricaturiști din Europa, Asia și America, românii au cucerit două premii „grase" : Marele Premiu în valoare de 6 500 coroane norvegiene (cca. 1 000 $ US) prin Mihai IGNAT și Premiul Special al ziarului Fredrikstad Blad în valoare de 3 500 coroane norvegiene (cca. 540 $ US) prin Iulian PENA-PAI, ambii din Ploiești.

Totodată, cu această ocazie, românii au stabilit și trei premiere absolute ce merită să le consemnăm :

— primele premii obținute de caricaturiștii români în Norvegia ;

— primele premii internaționale după Revoluția din decembrie ;

— primele premii ale unor membri ai Societății Caricaturiștilor Români.

Cum majoritatea saloanelor internaționale de umor se vor deschide în lunile următoare ne punem, firește, întrebarea : unde vor da următoarea „lovitură" caricaturiștii români ?

AUREL ȘT. ALEXANDRESCU ■

Cafenele Dinescu

În urma apelurilor insistente adresate guvernului de către poetul Mircea Dinescu, pentru deschiderea unui număr cît mai mare de cafenele, în care omul de rînd să bea cafea, să citească ziarele și să înjure guvernul, iată că, în municipiul Tulcea s-a deschis pe strada „23 August" o cafenea „model Dinescu". Unitatea este amplasată chiar în centrul orașului, la stradă, posedă umbrelute roș-albastre, fețe de mese, cafea, chioșc de ziare și afluența publicului este foarte mare. Se pare că viitorul guvern deja a început să fie înjurat. **(P. B.).**

Cel mai tînăr parlamentar din România

Se numește **Szilagy Zsolt**, născut în Oradea, anul 1968, absolvent în urmă cu numai 4 ani al liceului industrial nr. 5, azi Liceul „Ady Endre", actualmente student, anul III la Institutul Politehnic Timișoara, facultatea de construcții. A figurat pe locul 3 pe lista prezentată de U.D.M.R. filiala Bihor la alegerile pentru Parlamentul României. La deschiderea primei sesiuni parlamentare a figurat în garda celor patru tineri parlamentari, care au înconjurat pe decanul de vîrstă al membrilor Camerei Deputaților. Moment de referință în viața acestui tînăr student orădean care a declarat în Oradea : „Nu voi fi un exclusiv purtător de cuvînt al problemei minorităților, ci un membru ce luptă din toate puterile pentru o Românie nouă. Dacă aș fi cavaler medieval, pe scutul meu deviza ar fi : Libertate a tuturor într-o benefică și europeană Românie !". **(Pascu Balaci)**

Sămînța solidarității țăranilor

Colhozul românesc, numit C.A.P., cu totul falimentar în zonele premontane nu reușea să umple cămările țăranilor nici la Tulca, unde mulți țărani au rămas fără sămînță, chiar dacă zona respectivă se află în cîmpia Crișului Negru. Și, poate, pămîntul oferit țăranilor după Revoluția din Decembrie ar fi rămas sterp dacă nu s-ar fi primit ajutoare nu în bani, alimente ori medicamente, ci în... sămînță de porumb din partea unei comunități a baptiștilor, prin intermediul domnului **Nicolae Gheorghiță**, președintele acestei comunități pentru județul Bihor, care a trimis spre satul Tulca o delegație din Statele Unite, reprezentată prin dl. Tibodeaux Paul din Viena. Din trei mașini TIR s-au descărcat, în primăvara aceasta, 30.000 kg de porumb special ambalat cu destinația C.A.P. Tulca. Sămînța solidarității a dat rod neasemuit, spre bucuria destinatarilor, dar și a expeditorilor. **(B. P.)**

Moldovenii vor să învețe limba română

În aceste zile, municipiul Tulcea este gazda unor concursuri de informare, perfecționare și metodica predării limbii române la care participă un grup de 20 de profesori de specialitate din Republica Moldova. Lecțiile deschise sînt ținute în școlile generale nr. 16 și nr. 12 ale municipiului. Grupul de profesori este condus de Sofia Bolduratu, inspector de limbă și literatură română din Ministerul Învățămîntului Public din Republica Moldova și de Valeriu Senic, redactor șef al revistei „Limba noastră" din Chișinău. **(P. B.)**

Cotizații și schimbări — unu la sută

Sindicatul liber al Combinatului chimic din Craiova a trecut, după cum e și firesc, la încasarea lunară a cotizațiilor membrilor săi. Ceea ce apare ca fiind interesant e modalitatea la care s-a recurs : nici mai mult, nici mai puțin decît... cea veche. Adică reținerea anticipată „pe stat". De unde se vede că și în vechiul U.G.S.R. (azi cu o altă siglă și-atît) schimbările survenite au o pondere egală cu „reținerile" din salarii — unu la sută ! **(C. P.)**

Concurs de supraviețuire

Poștaru Ștefan în vîrstă de 18 ani, absolvent al Liceului de Marină Tulcea și Păun Ștefan, 27 de ani, programator la centrul de calcul din același oraș, vor participa la începutul lunii iulie la un concurs de supraviețuire organizat de revista sovietică „Vokrug Sveta" în localitatea Petrozadarsk, la nord de Leningrad. Concursul va consta în izolarea fiecărui concurent pe o insulă din Marea Albă, timp de două săptămîni, cu mijloace de existență minime. Premiul constă în turul Europei în zece zile și credem că nu va scăpa celor doi români, reprezentanții unui popor supus în ultimii cincizeci de ani unor probe de supraviețuire planificate de congresele și conferințele p.c.r. (P. B.).

În topul farmaciei mondiale

Se așteaptă intrarea în farmacii a preparatului „Elcohep", apreciat de specialiști ca cel mai eficient medicament realizat pe plan mondial pentru combaterea bolilor hepato-biliare. Obținut dintr-o plantă, descoperită de medicii Aristina și Ludovic Elthes, produsul și-a demonstrat, prin studii clinice, eficiența de 90 la sută în tulburări biliare, de 60—70 la sută în hepatite cronice și de 40 la sută în hepatopatii severe. **(L.T.).**

ÎNCEPUT GREU

Primul ministru, dl. Petre Roman, a ţinut săptămîna trecută în faţa Parlamentului un discurs-program impecabil. Reforma economico-socială preconizată de noul guvern se anunţă a fi profundă, direcţionată hotărît şi rapid spre economia de piaţă. Nu au fost uitate nici măsurile de protecţie socială a grupurilor ce vor fi afectate. Guvernul e tînăr şi bine pregătit, ceea ce ne mai dă o speranţă în plus de reuşită.

Două griji majore par însă a crea unele îndoieli. Conjunctura internaţională ne este nefavorabilă. Păcat. Începusem bine. Ceea ce a pus capac la toate a fost expediţia de pedeapsă a minerilor asupra Capitalei, care a avut rezultate dezastruoase. Au fost chemaţi, au venit şi au trecut prin bîte şi lanţuri puţina încredere de care ne mai bucuram. Strălnătatea s-a uitat cu ochi de melc la incredibilul de o originalitate indiscutabilă care se producea într-o ţară europeană care proclamase, deşi de pe o tribună provizorie, democraţia totală.

După o perioadă de şase luni de ziceri şi deziceri, impresia internaţională poate fi ameliorată doar printr-o consecventă şi neezitantă atitudine democratică de sus în jos, prin aplicarea fermă a legii în toate cazurile, prin respectarea dreptului la opinie, etc. Metodele se cunosc, mai trebuie doar aplicate.

Cealaltă grijă vine din interior. Etica muncii e grav deteriorată. Mai direct spus, oamenii nu muncesc. Unii deloc, alţii doar se prefac, alţii nici nu mai ştiu cum, pentru că ani buni au plimbat hîrtii fără rost de colo pînă colo.

Dar asta nu e o problemă românească. Toate ţările fostului lagăr socialist s-au lovit de ea. Soluţia e totuşi simplă. Rareori, şi pentru puţini oameni munca e o plăcere. Pentru ca omul să muncească trebuie să aibă o motivaţie, să ştie pentru ce şi pentru cine o face. Deci nu etica muncii, termen demonetizat prin proastă şi abuzivă folosire, ci motivaţia muncii trebuie avută în vedere. E timpul să înţelegem că nu se poate să se muncească în lei şi să se cîştige în dolari. Şi în acest domeniu un pachet de legi fără echivoc, care să convingă omul că munceşte pentru el şi ai lui şi nu pentru stat sau reprezentanţii acestuia, pentru azi şi mîine şi nu pentru sfîrşitul mileniului III, ar rezolva repede, chiar foarte repede grija exprimată de primul ministru.

De fapt, guvernul nu trebuie să redescopere lumea şi legile ei, ci să se uite cu atenţie şi respect la ce se întîmplă în ţările din partea mai îndepărtată a Europei.

Succes guvernului, succes nouă !

OPREA GEORGESCU

GUVERNUL ROMÂNIEI

Primul ministru al Guvernului
PETRE ROMAN

1. **Ministrul de stat însărcinat cu activitatea industrială şi comercială : ANTON VĂTĂŞESCU**
2. **Ministrul de stat însărcinat cu calitatea vieţii şi protecţia muncii : ION AUREL STOICA**
3. **Ministrul de stat însărcinat cu orientarea economică : EUGEN DIJMĂRESCU**
4. **Ministrul asistent al primului ministru pentru reformă şi relaţii cu Parlamentul : ADRIAN SEVERIN**
5. **Ministrul afacerilor externe: ADRIAN NĂSTASE**
6. **Ministrul apărării naţionale : VICTOR STĂNCULESCU**
7. **Ministrul finanţelor : THEODOR STOLOJAN**
8. **Ministrul de interne : DORU VIOREL URSU**
9. **Ministrul de justiţie : VICTOR BABIUC**
10. **Ministrul resurselor şi industriei : MIHAI ZISU**
11. **Ministrul comerţului şi turismului : CONSTANTIN FOTA**
12. **Ministrul agriculturii şi alimentaţiei : IOAN ŢIPU**
13. **Ministrul comunicaţiilor : ANDREI CHIRICA**
14. **Ministrul lucrărilor publice, transporturilor şi amenajării teritoriului : DORU PANĂ**
15. **Ministrul învăţămîntului şi ştiinţei : GHEORGHE ŞTEFAN**
16. **Ministrul mediului : VALERIU EUGEN POP**
17. **Ministrul culturii : ANDREI PLEŞU**
18. **Ministrul sănătăţii : BOGDAN MARINESCU**
19. **Ministrul muncii şi protecţiei sociale: CĂTĂLIN ZAMFIR**
20. **Ministrul tineretului şi sportului : BOGDAN NICULESCU DUVĂZ**

Mai fac parte din guvern, în mod excepţional şi următorii secretari de stat, şefi de departamente :

21. **ROMULUS NEAGU — la Ministerul de Externe**
22. **ANDREI ŢUGULEA — la Ministerul Învăţămîntului şi Ştiinţei**

Istoria se repetă

Agora, Socrate şi paharul de cucută

Am revenit la Arhitectură şi vom veni mereu pînă ce se va face dreptate. Şi vom trece şi după aceea pentru ca niciodată să nu se mai repete acele zile de coşmar.

Am avut noroc. În cîteva ore am reuşit să stau de vorbă cu rectorul şi decanul Institutului, cu liderii sindicatului de la I.M.G.B. şi Arhitectură.

Arhitectura în exil ?

Rectorul părea mai temător decît în urmă cu cîteva zile, neîncrezător în presă. Să spun mai speriat ?

— Bucureştenii au început să se întrebe dacă toate aceste violenţe nu îi vor determina pe studenţii de arhitectură să-şi continue studiile în străinătate, pentru că multe facultăţi din Europa le-au deschis porţile ?

SANDU ALEXANDRU
rectorul Institutului de arhitectură :

— S-a discutat în Senat un astfel de paragraf în care se arată că nu ar fi de dorit ca studenţii să plece să-şi continue studiile în alte ţări, datorită unui sentiment de nesiguranţă. Cu majoritate de voturi s-a hotărît ca acest paragraf să nu fie trecut în declaraţie.

Noi, în orice caz, am pregătit, aşa cum ni s-a cerut de către minister şi procuratură, documente, informaţii, pentru întocmirea unei cărţi albe.

IMGB contra IMGB

Se întîmplă uneori să-ţi iasă în drum exact oamenii pe care îi cauţi. Cam aşa s-a petrecut întîlnirea mea cu cei doi lideri ai sindicatului de la I.M.G.B.

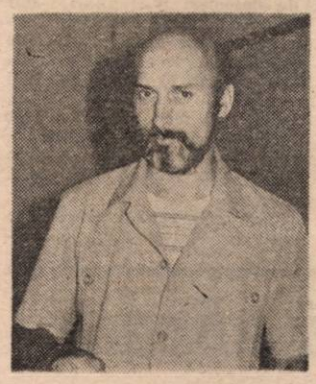

VASILE CERNA MORITZ
lider al sindicatului liber IMGB :

— Am venit să spunem studenţilor că acea angesiune din 13 s-a organizat fără acordul sindicatului.

— Circulă atît de multe variante încît am vrea să aflăm şi noi, de la un martor ocular, ce s-a întîmplat în I.M.G.B.

ADRIAN ROTARIU
lider al sindicatului liber IMGB :

— Pe 13 la ora 10 şi zece minute au început să sune telefoanele iar oamenii ne întrebau de ce se organizează o mare adunare. Am mers la directorul general, domnul Ghinescu, să aflăm amănunte. El a spus că, pe barba lui, organizează o contrademonstraţie. Noi, cei din sindicat am întrevăzut ce se poate întîmpla la Universitate, am coborît şi am încercat să-i convingem să nu meargă. Le spuneam că acolo nu se vor cunoaşte între ei şi se vor lovi unii pe alţii şi va ieşi o nenorocire. Le-am spus că avem acasă copii, soţii, necazuri nu trebuie să mergem acolo. Mulţi mă întrebau de ce nu organizează sindicatul contramanifestaţia şi le spuneam că sindicatul este apolitic. Pe la 10,30 o parte dintre ei au plecat. I.M.G.B.-ul are cinci porţi şi au ieşit pe toate. Acolo unde mă aflam eu am văzut plecînd vreo 600. Urmau să se întîlnească la Piaţa Unirii. Sîntem foarte necăjiţi.

— Îi veţi sprijini pe studenţi în acţiunea penală pe care o vor deschide I.M.G.B.-ului ?

— Da, adevărul trebuie să iasă la suprafaţă. Noi ne simţim vinovaţi pentru că dacă am fi fost un sindicat puternic nu s-ar fi ajuns aici.

Ministrul pare bun. Dar ministerul ?

Au început discuţiile între delegaţia de la Arhitectură şi domnul Doru Viorel Ursu, ministru de interne.

— Ne-a spus că din punctul lui de vedere, una din problemele delicate este oprobiul care există asupra poliţiei, rămas mai demult şi, aş spune eu, strîns şi în urma unor evenimente mai recente. I-am sugerat că una din modalităţile de a micşora acest oprobiu va fi o discuţie clară despre : Ce au făcut minerii ? De ce au venit minerii ? Pentru că jumătate din Bucureşti şi trei sferturi din ţară nu ştiu adevărul şi sînt convinşi că minerii au venit să facă dreptate. De asemeni, dacă tot s-a constatat că studenţii nu au avut nici un fel de activitate subversivă, trebuie să facă public acest lucru. Şi se pare că a făcut o declaraţie la televiziune.

— Da, într-o emisiune transmisă după miezul nopţii. Cînd o astfel de declaraţie ar fi trebuit dată la o oră de maximă audienţă.

— Impresia noastră este că Ursu încearcă să fie cooperativ. Îmi dau seama însă că ministrul nu înseamnă încă M.I. Există în poliţie tot felul de nivele intermediare în care atmosfera veche este încă prezentă. Sperăm însă ca atitudinea ministrului să pătrundă şi la nivelele mai joase.

Legea acestei ţări

CĂLIN IRIMESCU
lider al sindicatului de la arhitectură :

— I-am spus domnului ministru că în aceste situaţii limită un singur lucru poate apăra omul obişnuit, pentru că noi ne considerăm nişte oameni obişnuiţi. Aceasta este Legea. Nu este vorba de o lege a poliţiei, de o lege a minerilor, de o lege a studenţilor ci de : Legea acestei ţări. Domnul ministru a fost de-a dreptul entuziasmat. Dar am adăugat : aceasta înseamnă că domniile lor trebuie să recunoască faptul că acest institut a fost violat în mod samavolnic de poliţie, pe data de 13, fără să aibă un mandat de percheziţie.

M.I. propune happy-end

MARIUS SMIGELSCHI
decanul Institutului de arhitectură :

— Printre altele domnul Ursu ne-a spus că ar trebui să existe un loc, un fel de Agoră, în care să se poată schimba opinii, chiar divergenţe. Noi, cei din Arhitectură am discutat deja posibilitatea unor concursuri prin care un astfel de loc să fie amenajat chiar la Universitate. Pentru ca Piaţa Universităţii să devină Piaţa Reconcilierii.

AURELIA BORIGA
Fotografii de GIG MOTOIANU

Fotografie de GABRIEL BUGNAR

David împotriva lui Goliat

Printre cele mai numeroase acțiuni de privatizare din ultimul timp, alături de gogoșerii, chioșcuri de vată de zahăr și sucuri, taxi-parti, și magazine de prezentare vestimentară se numără, apărute ca ciupercile după buletinul meteorologic — și așa-numitele firme XEROX. Să recunoaștem că, fie și în titulatură, să concurezi cu firma XEROX (RANK XEROX !) este un curaj de a ridica prăștia în fața lui Goliat. Mai ales după elegantul comunicat al firmei XEROX, șifonată că toate aceste mici magazine îndrăznesc să-i poarte (impropriu) numele..

Așa începe privatizarea

Epopeea deschiderii unui asemenea atelier începe astfel : pe strada Mendeleev, nr. 48, aproape de Piața Romană (după numele primului ministru ?), a apărut de curînd o firmă XEROX. Am descins acolo și am stat de vorbă cu inițiatorii acesteia, care sînt soț și soție, titularul contractului fiind Bărbulescu Olga. Așadar, „o afacere în familie". Am făcut-o pe „cercetașul" și, investigînd sumar încăperea (măsurînd cam cît un pătrat cu latura de patru metri) am văzut așa : trei mese (cu cele trei aparate pe care le posedă deocamdată), un pat pliant (pentru „cart" și „odihnă"), un neon și... cam atît. Așa începe privatizarea.

Peripețiile unei firme private

Întrebînd-o pe d-na Olga Bărbulescu care au fost principalele dificultăți întîmpinate, dînsa ne-a răspuns : „În primul rînd, spațiul. Acesta, unde funcționăm acum, nu e spațiul nostru, ci sîntem într-un provizorat. Pot să spun totuși că avem o bună amplasare. Ne-au trebuit un teanc de aprobări de tot felul, ba de la poliție, ba de la pompieri, spațiu etc. Am umblat pentru astea mai mult de două săptămîni. Nouă ne-a promis d-nul Terzi o încăpere, alături, la două numere mai jos, unde este (a fost) un magazin de podoabe, ca, pe urmă, să aflăm că nici măcar nu aparținea imobilul respectiv de sectorul la care lucra dînsul". Discuția e întreruptă de primii clienți (sîntem la ora 11, chiar ora la care se „inaugurează"). O domnișoară spilcuită solicită două copii după două invitații de călătorie în Belgia, și după pașaport. Continui interogatoriul, întrebîndu-i cum stau cu comenzile. D-na Olga (plinuță, jovială, cam la 40 de ani) răspunde cu amabilitate : „În general vin studenții, care își trag la xerox cursurile, mai ales că nu percepem taxe mai mari decît cele obișnuite, profesori care multiplică anumite cărți, bibliofili care copiază opuri rare, și tot felul de oameni, pentru fotocopiile unor cărți de muncă, acte, diplome buletine de identitate..." „Ce intenționați să faceți pe viitor, dacă puneți pe picioare întreprinderea ?" mă interesez eu. „Să aducem îmbunătățiri, să cumpărăm noi aparate care să multiplice la scară și, bineînțeles color". „Cum ați ajuns în posesia acestor aparate ?" lansez o întrebare care mi se pare palpitantă. Răspunsul se dovedește la fel de palpitant : „Ieri am venit din Germania de Vest, am fost

Ne privatizăm văzînd cu ochii, cu ce fel de ochi ?

XEROX CONTRA XEROX

Am făcut o cerere din februarie-martie la Primăria Sectorului 1 al Capitalei, la șeful I.C.R.AL.. Dînsul, d-nul Paul Terzi, nu ne-a rezolvat problema, neacordîndu-ne încă o încăpere în care să încapă două mese. Pentru început nici nu am avea nevoie de mai mult. Chiriile nu sînt foarte mari, dar d-nul Terzi, ca să ne descurajeze, a zis că ne costă 100 de lei metrul pătrat, cînd, de fapt, e numai 10 lei, noi am luat-o de bună, și am început să ne facem destule griji... Localul pe care îl vedeți este... închiriat (de fapt, a doua oară n.a.) de la niște prieteni care au mașini de tricotat și vor să deschidă un magazin de tricotaje, dar nu au reușit încă să-și pună la punct toate problemele ; ei s-au înscris pentru acest spațiu încă din primele zile cînd se emiteau autorizații de privatizare. Pot să spun totuși că avem o bună amplasare. Ne-au trebuit un teanc de aprobări de tot felul, ba de la poliție, ba de la pompieri, spațiu etc. Am umblat pentru astea mai mult de două săptămîni. Nouă ne-a promis d-nul Terzi o încăpere, alături, la două numere mai jos, unde este (a fost) un magazin de podoabe, ca, pe urmă, să aflăm că nici măcar nu aparținea imobilul respectiv de sectorul la care lucra dînsul". Discuția e întreruptă de primii clienți (sîntem la ora 11, chiar ora la care se „inaugurează"). O domnișoară spilcuită solicită două copii după două invitații de călătorie în Belgia, și după pașaport. Continui interogatoriul, întrebîndu-i cum stau cu comenzile. D-na Olga (plinuță, jovială, cam la 40 de ani) răspunde cu amabilitate : „În general vin studenții, care își trag la xerox cursurile, mai ales că nu percepem taxe mai mari decît cele obișnuite, profesori care multiplică anumite cărți, bibliofili care copiază opuri rare, și tot felul de oameni, pentru fotocopiile unor cărți de muncă, acte, diplome buletine de identitate..." „Ce intenționați să faceți pe viitor, dacă puneți pe picioare întreprinderea ?" mă interesez eu. „Să aducem îmbunătățiri, să cumpărăm noi aparate care să multiplice la scară și, bineînțeles color". „Cum ați ajuns în posesia acestor aparate ?" lansez o întrebare care mi se pare palpitantă. Răspunsul se dovedește la fel de palpitant : „Ieri am venit din Germania de Vest, am fost acolo special pentru asta. Aparatul pe care îl vedeți (marca MINOLTA, japonez, mărește, micșorează, reproduce la scară) a costat exact 989 mărci-vest". Îmi arată factura. Înmulțesc în gînd cu 12 (după cota oficială aproximativă a mărcii-vest) și ajung la suma de 11 868 lei per aparat apoi cu trei — și aflu că, numai aparatura, a costat, pentru început, 35 604 lei. D-na Bărbulescu continuă : „Fiecare folosește un alțfel de toner (tușul său), așa că intenționăm să facem contract cu firma străină, să ne livreze tonerul chiar din Germania. La achiziție nu am reușit să obținem decît două flacoane". Intervine și soțul care spune : „Aceste aparate sînt depășite acolo, în Germania, și pe măsură ce timpul trece, va trebui să ne facem rost de utilaje moderne, în pas cu cerințele

Noi am scris afară, ca firmă, XEROX, deși e impropriu, aceste aparate din dotarea noastră numindu-se „mașini de fotocopiat MINOLTA", dar toată lumea știe de XEROX... „Ați mai lucrat în domeniu ?" intervin din nou, fixîndu-o cu privirea pe interlocutoare. Ne răspunde : „Nu, n-am mai lucrat niciodată..."

Lamento pentru Securitate

Ca să rup tăcerea observ cu admirație : „Văd că aveți și telefon...". „A, nu, ăsta era al Securității, au avut destule pe aici, dacă vreți să vă arăt, mai sînt niște încăperi, în spate...". Accept invitația. În spate, două camere, cu acces dintr-una într-alta, avînd un aer de camuflaj. Pe masă, golită, o sticlă cu o etichetă elocventă : GORDON'S DRY GIN ; o chiuvetă, oglindă cu dulăpior, totul cu un ciudat aer clandestin. Aici era, deci, un bîrlog al Securității. Deschid un fișet metalic (în care se aflau, probabil, dosare, sau...) unde acum sînt multe pahare de plastic cu un rest de zaț de cafea în ele, o colecție de sticle de bere, golite de conținut, prăfuite. În rest, cuibul gol, din care pasărea și-a luat zborul. Cum se schimbă vremurile, Doamne, ...ieri hogeac de securiști, azi atelier XEROX ! Aici șezum și plînserăm, la rîurile Vavilonului, ar fi spus membr[illegible] acestei caste (castă ?) a Securității, și ar fi plîns cu capetele pe masă, dacă s-ar fi aflat acolo.

MIHAIL GĂLĂȚANU ■

Cît de sus poate să zboare „Vulturul negru" din Oradea

Oradea este municipiul cel mai apropiat de frontieră și de Europa și nu atît din cauza fericitei sale oploșiri geografice cît, mai ales, datorită mult-așteptatului spirit de inițiativă, de know-how, la care se adaugă hărnicia și inventivitatea românului care se manifestă aici, semn că marea urbe de pe malul Crișului Repede și-a adus acum, brusc, aminte de faima sa de mare citadelă comercială în perioada interbelică.

În Oradea, adresa Piața Victoriei nr. 4/B este la fel de cunoscută acum ca și Downing Street nr. 10 din Londra. Pentru că la o lună de la izbucnirea Revoluției și de la descătușarea inițiativei private în celebrul pasaj acoperit numit „Vulturul Negru" din chiar centrul orașului ia ființă prima **Agenție de consulting și comisionari** din România sub conducerea întreprinzătorului jurist **Ioan Bonca**, pe care-l întîlnești la sediul Agenției de la ora 6 pînă la orele 22 zilnic. Orașul care se mîndrea în secolul al XV-lea cu un observator astronomic, primul în această parte a Europei se mîndrește acum cu prima agenție de consulting și comisionari cu un evantai divers de activități și care vine în sprijinul inițiativei private a cetățeanului de rînd. Telefonul domnului jurist Bonca Ioan nr. 3 62 35 este asaltat de numeroase cereri ale întreprinzătorilor din Oradea, județ și chiar din străinătate. Agenția, în conf. cu Decretul nr. 54/1990 privind organizarea și desfășurarea unor activități economice pe baza liberei inițiative are (din păcate, spune dl. Bonca !) numai 20 persoane încadrate, ceea ce este puțin față de solicitările care se înregistrează. Ei sînt, în marea lor majoritate juriști, economiști, ingineri. Cei trei manageri ai inițiativei private își conjugă eforturile pentru ca omul de rînd să izbutească în afacerea sa. După cum vedem, sîmbăta · după-masă și duminica magazinele comerciale sînt în totalitate închise. Oare atunci n-avem nevoie de pîine, carne ori lapte ? Vrea omul să-și facă o brutărie dacă are bani și-i dă mîna ? Se duce la Pasajul „Vulturul Negru" ! Vrea să deschidă o mică cofetărie ? Se duce tot la „Vultur" ! Vrea un garaj unde să repare mașini ? Tot sub aripa „Vulturului" caută adăpost ! Pentru că tripleta de aur : jurist — economist — inginer funcționează complet și ireproșabil. I se întocmește schița de ocnstrucție pe teren, i se calculează cifra de afaceri impozabilă și i se obțin vizele de funcționare începînd de la sanepid la pompieri și pînă la Comisia Națională pentru Industria Mică și Servicii. Întreprinzătorul nu mișcă un deget. Totul i se pune la dispoziție. Este scutit de alergătură și bătaie de cap pe la ușa diverselor instituții care mai au meteahna de a-i amîna la nesfîrșit pe bieții oameni.

Agenția de consulting și comisionari este o firmă serioasă care a pus pe picioare multe întreprinderi mici, asociații cu scop lucrativ și asociații familiale din județul Bihor.

Faima Agenției s-a dus atît de departe încît a trecut și oceanul și adresa Piața Victoriei nr. 4/B din pasajul „Vulturul Negru" din Oradea a devenit o **adresă utilă pentru românii din diaspora.** De pildă, românul Tincău, inginer din Girișu de Criș dorește să vină din Statele Unite și să deschidă la Girișu de Criș o fabrică de dulciuri, asigurînd locuri de muncă pentru o mie de oameni. Exemplele ar putea continua.

Agenția străjuită de imaginea „vulturului" acordă activități de consulting atît persoanelor juridice române cît și societăților cu capital străin mixt ori chiar integral, consultînd în asistență de specialitate în ceea ce privește studiile, documentațiile, consultațiile și sugestiile solicitate înainte de a se lansa cineva într-o afacere.

Riscul de eșec este cu atît mai mic cu cît drumurile spre Agenție sînt mai dese. Bihorul, poarta de intrare a Occidentului în România oferă, de asemenea, o adevărată mină de aur în industria turismului, județul avînd, rînd pe rînd, cîmpie, deal, munte și... „marea Bihorului" — lacul de acumulare de la Baraj Leșu ori „marea caldă" a Băilor Felix. Agenția din pasaj dispune de comisionari și mijlocitori în vederea identificării de spații și terenuri necesare construcției imobilelor în vederea desfășurării activității solicitanților.

Oradea este, alături de București, poate, primul oraș care a organizat o agenție matrimonială. Știm cu toții că dictatura ceaușistă a însemnat și o înfometare și înăsprire a condițiilor de viață, lucruri care, **last but not least**, a determinat și o deteriorare a relațiilor familiale. Oradea, ca și alte orașe mari n-ar putea să se laude că ar avea un număr foarte mic de divorțați și celibatari. Dimpotrivă, el este destul de mare. Oameni care trăiesc însingurați cu nădejdea abia pîlpîindu-le în sufletele dornice de refacere a vieții (în cazul divorțaților) și de începere a vieții de familie (în cazul celibatarilor). Cum orașul este față de sat, unde toată lumea se cunoaște, o uriașă mostră de izolare a indivizilor unii față de alții, agenția matrimonială, fără a zgîndări orgolii celibate își propune să spargă acest zid al tăcerii și izolării și să apropie sufletele femeilor și bărbaților în vederea întemeierii unei căsnicii.

Agenția dispune și de un compartiment experimentat de detectivi particulari, dar cazurile specifice acestui serviciu nu vor mai fi preluate pînă la crearea unui cadru legal precis în care detectivul va acționa. Agenția a făcut în acest sens propuneri de **lege ferenda** la Ministerul Justiției, Procuratura Generală și Inspectoratul General al Poliției.

Compartimentul conducere auto din cadrul Agenției oferă obținerea calității de conducător auto amator în numai 5 săptămîni. Autoturismele „Dacia", în foarte bună stare și marcate cu sigla A.C.C. (Agenția de consulting și comisionari) nu se pot compara cu cele rablagite de la vechea școală de șoferi. Deja, la sediul Agenției s-au înregistrat 500 de cereri ale bihorenilor care vor să obțină mai repede permisul de conducere.

De curînd s-a înființat „ASOCIAȚIA ÎNTREPRINZĂTORILOR PRIVAȚI DIN JUDEȚUL BIHOR", cuprinzînd pe toți meseriașii, întreprinzătorii și comercianții de pe teritoriul județului. Numele Asociației este **SPERANȚA** și militează pentru înființarea și funcționarea întreprinderilor mici, particulare, fiind constituit în baza Decretului-lege nr. 8/31 dec. 1989 privind înregistrarea și funcționarea partidelor politice și organizațiilor obștești din România.

Și, totuși, aproape de Europa sîntem atît de... departe de ea. În primul rînd, cotele de impozit pentru impunerea beneficiilor întreprinderilor mici și ale asociațiilor cu caracter lucrativ sînt enorme. Străinii care investesc la noi sînt scutiți de impozit pe primii 2 ani, iar în următorii 3 ani plătesc doar 50 la sută [illegible] impozit. Autohtonii, deși [illegible] „capital" mult mai derizo[illegible] decît străinii, nu sînt scutiți [illegible] plata enormă a acestor impozite. „Dijmele" sînt extrem de apăsătoare și, pur și simplu, **descurajante.** Normal, ar fi fost să se fi acordat din partea Guvernului posibilitatea declanșării liberei inițiative fără această „strangulare" bănească. De asemenea, limitarea numărului de angajați la numai 20 de persoane este total neinspirată și nu oferă desfășurarea unei activități în stare să reziste „ghilotinei" impozitului. Așadar, cît de sus se poate înălța „Vulturul Negru" din Oradea, dacă i se atîrnă de picioare „ghiulele dijmelor" noii democrații și întîmpină uneori piedici birocratice la nivel de sanepid ori pompieri ?

Cu alte cuvinte, după Revoluție, în ceea ce privește inițiativa privată ce ni s-a dat cu dreapta, ni s-a luat cu stînga, ori invers. Un fel de „na-ți-o frîntă, că ți-am dres-o !". Nu lipsește inițiativa privată pentru că românul este inventiv, harnic și inteligent, dar lipsesc două lucruri mari care paralizează orice început de privatizare : materiile prime și spațiile corespunzătoare desfășurării activităților generate de libera inițiativă.

De aceea, sesizînd la timp pericolul, meseriașii, întreprinzătorii și comercianții din județul Bihor s-au unit în această Asociație pentru a lupta pentru revendicări firești ca Decretul nr. 54/1990 să nu rămînă o venerabilă criptă de litere amăgitoare, dar moarte. Iar conducerea actuală a țării și guvernul nu trebuie să uite nici o clipă că pe străzile marilor orașe din Transilvania și București s-a murit nu numai pentru libertate, dar și pentru prosperitate, pentru o viață mai bună, pentru o apropiere de nivelul de trai atins de țările civilizate ale Europei.

PAȘCU BALACI ■

La barul restaurantului Bucureşti, vinuri de toate soiurile, chiar dacă accesibile doar pungilor simandicoase. Să ne fie clar, în noua etapă cine nu munceşte cu spor, nu bea vinuri din soiuri pure. Un eventual ministru al vinurilor ar avea de rezolvat problema protecţiei sociale a unor largi pături nevoiaşe care se înghesuie fără succes să cumpere renumitele vinuri din pădurile noastre. **(O. G.).**

Vechi metehne la aeroportul Otopeni

De cîtva timp, în perimetrul destinat sosirilor la aeroportul Otopeni, panouri zdravene, de talia celor ce marchează şantierele metroului, ascund privirilor celor ce aşteaptă pe cei aşteptaţi. Printr-o logică specifică regimului defunct, deşi vama se face prin cîteva puncte, ieşirea proaspăt sosiţilor se face printr-un culoar îngust în condiţii chinuitoare şi umilitoare, la adăpostul acestor panouri. În loc să se păstreze o anume ordine, cum poate ar fi fost în intenţia administraţiei, efectul este invers. Dincolo, repet, de umilinţă. Ideea de a interzice orice fel de acces ţine în primul rînd de mentalitate. Mentalitatea de a face ordine prin interdicţie. În vreme ce în oricare aeroport civilizat din lume se circulă normal, în condiţiile unui firesc control, la Otopeni nu-ţi vezi nici rudele, nici prietenii decît după ce aceştia se revarsă epuizaţi prin culoarul cu pricina. În timpul acesta, la ghişeul de schimb valutar, străinul este asaltat pînă la agresiune de traficanţii de valută, care operează nestingheriţi, iar şoferii particulari, în consens cu organele de ordine, pătrund pînă la banda ce transportă bagajele. Aici, unde e nevoie de ordine şi se impune protecţia cetăţeanului, administraţia nu are nici o idee. Aeroportul se extinde şi în curînd spaţiile destinate plecărilor şi sosirilor vor arăta altfel. Ne e teamă însă de vechile obiceiuri.

(Răzvan Bărbulescu)

Faliment sau batjocură?

Transportul în comun gălăţean creat la sfîrşitul lunii trecute probleme insolvabile populaţiei oraşului. Fie că e vorba de faliment, fie că, pur şi simplu, de batjocură din partea I.J.T.L.-ului cetăţenii au fost nevoiţi în repetate rînduri să piardă trenuri, să întîrzie la slujbe, să parcurgă pe jos distanţe apreciabile, să „încurajeze" taximetria particulară (ne)autorizată sau sau să renunţe cu seninătate la a se mai deplasa.

Troleibuzul lor s-a transformat înapoi în traseul 101 (mult mai scurt !), iar traseele autobuzelor 34, 22, 12, 10, 27 ş.a.m.d. au devenit traseele-fantomă. Cel mai adesea se zăresc pe străzi autobuze-convenţie şi tramvaie-convenţie. Ne întrebăm : pe cînd şi trotuare-convenţie ? Aşteptăm, aşteptăm explicaţii. **(C. P.).**

Teatru bahic

Se pare că şi Teatrul Naţional din Craiova, asemenea multor altor locaşuri de cultură din ţară, trece printr-o perioadă grea, căutînd din acest motiv căi de a supravieţui. Iată cum se face că din ajutoarele primite din Occident, teatrului craiovean i-a rămas un camion „MERCEDES" cu remorcă, dăruit de firma „MÖBEL PFISTER" (32-DJ-696). Cum — necum, conducerea teatrului se pare că a găsit o soluţie insolită de a-l utiliza eficient : cărăuşia. Deocamdată, el aprovizionează ritmic restaurantul „JIUL" cu vin de la Staţiunea didactică experimentală Banu-Mărăcine. Să fie şi acesta un mod sui-generis, de adaptare la noul mediu ?... **(C.P.).**

Pe malul mării cînd răsare luna. O imagine de început de sezon. Acum, la vîrful lui, trebuie să ne imaginăm că de pe fiecare din cei doi bolovani mai ascultă clipocitul valurilor încă vreo 5—6 turişti. **(O. G.).**

De la coadă adunate

Tot ai noştri, drăguţi!

— Nu ştiu, domnule de ce, da-mi vine tot mai greu să stau la coadă.

— Ei, cui îi vine uşor ?

— Nu zău, înainte era mai altfel ! Unde nu eram aşa obosiţi ?

— Da' de ce eşti obosit, nene ? Te pomeneşti c-aţi început să munciţi la slujbă ?

— A, nu ! Eu sînt pensionar... eu... cu cozile ! Asta e treaba mea ; şi pic de oboseală, nu alta. Să stai aşa, noapte de noapte...

— Te-oi fi ducînd la bar, te pomeneşti ?

— Ei, asta-i ! Ce, baru'-i de noi, ăştia care stăm la cozi ? Ăla-i pentru oameni „subţiri", cu parale. Da' ce ? Nu sînt şi distracţii mai ieftine ?

— Tare-aş vrea să ştiu unde poţi să te distrezi aşa, fără bani !

— Păi, acasă. Fii atent, e simplu : Te uiţi la „Actualităţi" — la televizor vreau să zic — şi p'ormă, dai drumu' la radio — la „Bucureşti-4", se-nţelege. Vezi ce zic unii, ce zic alţii şi te distrezi.. mai mare dragu' !

— Ce spui, domnule ? Îi mai asculţi ? Aoleu, eu am şi uitat de ei ! Şi înainte... era sfînt !

— Da ! Mai prin iarnă, m-am şi temut, c-or să-şi piardă pîinea. Ce să mai zică, dacă nu mai e nici „odiosu'", nici „sinistra"... ?

— Aşa e ! Cînd l-am văzut şi pe Nece Munteanu la televizor, de se pupa cu colegii lui de aici, am zis : „Gata, nene" ! Ori vii colea, la „Bucureşti-1", ori, aleluia, îţi cauţi mata acolo altă slujbă. Că dacă spun ăştia ai noştri tot, cine te mai ascultă ? Cum să te descurci ?"

— Ei, uite că s-a descurcat. Deşi... cînd cu ciomăgeala, nu prea i-a venit la îndemînă.

— Păi ce, era aici ?

— Cum, nu ? Şi mi se pare că l-au trecut la ăia cu alte păreri decît e frumos. Că altfel, de ce avea să se ascundă tocmai în „Balta Albă" ?

— Şi nu l-au ajutat colegii de la televiziune ? Sau de la radio ! Că, după cîte am înţeles, avea destul.

— Nu ştiu ce-a fost. Da' acuma... să fim drepţi ! Ce, ei l-au primit pe domnul Valeriu, cînd s-a dus în vizită pe la ei ? Păi, e frumos să ţii omul la poartă ? În sfîrşit, tot ai noştri drăguţi ! Acu', îl ajută.

— Cum să n-aibă ? Pîinea lui de unde vine ? Ştiri, informaţii... chestii d'astea ! Ai noştri... băieţi „salon"... îi lasă lui ce-i mai „gras". Nu le zic ei, ca să aibă el ce să ne spună. Si-s o grămadă ! Uite, d'aia sînt eu nedormit şi-mi vine greu să stau la coadă.

LIANA TATOS

Aveţi dreptul! Aveţi dreptate?

O propunere... de speriat

O semnătură în vîrful peniţei, de cele mai multe ori greu descifrabilă, te poate duce cu gîndul la anonimat. Nu prea înţelegem de ce **Andrei Ştefănescu** — admiţînd că este un nume real —, din Slatina — asta se vede după ştampila poştei — ne mai scrie, dacă se teme. Un motiv mai plauzibil pentru semnăturile „în doi peri", n-am găsit. Şi, de ce se teme ? Tot ceea ce ne scrie este... de notorietate : că a fost rău pe vremea lui Ceauşescu, că nu se găsesc o sumedenie de obiecte (pe care le înşiră, începînd cu cîrligele de rufe şi terminînd cu chiloţii de damă) şi că „acum e raiul vînzătoarelor ce dosesc marfa".

Poate doar propunerea pe care o face să-l sperie : „Ar trebui ca la inspectoratele de poliţie, anchetele să fie duse, în ceea ce priveşte femeile, de femei şi nu de bărbaţi. Numai aşa am scăpa de femeile hoaţe, iar dreptatea nu s-ar mai face pe criteriile frumuseţii şi ale tinereţii. S-ar face dreptate de dragul dreptăţii, ceea ce este vital pentru popor".

Japca

„Cum se numeşte altfel, decît **Japcă**, mărirea asigurării şi impozitului pentru casă şi automobil, în martie anul trecut, măsură aplicată retroactiv cu data de 1 ianuarie 1989 ? Se spune că toţi banii ADAS-ului erau îngropaţi în Casa poporului. Cerem să se revină la vechile impozite sau să se justifice cele noi." Semnează, din păcate, tot **un anonim.** De ce sînteţi atît de puţin curajoşi, oameni buni ?

Telegramă

Numele : Givulescu Eugen — Hunedoara, Bd. Dacia, nr. 8, ap. 91, **prim solicitant** de spaţiu comercial în Hunedoara (luna ianuarie 1990). **Text :** Rugat Primărie municipiu Hunedoara atribuire spaţiu comercial (autorizaţie nr. 72/1986). Depus acum patru luni prima cerere. Depus, apoi, încă şase cereri pentru spaţiu asociaţie familială, conform Decret Lege 54/1990. STOP.

Azi, 11 iunie 1990 — nici răspuns scris, nici spaţiu, STOP. Motiv comunicat verbal : „Nu avem dactilografe şi maşină de scris". STOP.

Scop : Eludarea aplicării Legii 54/1990 de Primăria Hunedoara, STOP.

Concluzii : Necesar oprobriul public. Sancţionarea sabotorilor legilor ţării, conform legilor ţării. Stop.

Sperăm ca prin intermediul revistei, telegrama de mai sus să ajungă repede ... mai ales, acolo unde trebuie.

Dreptul la replică

„În numărul 22 al revistei, din 30 mai 1990, a apărut articolul „Simplă coincidenţă ?" în care se face referire la o scrisoare adresată redacţiei de către mai mulţi părinţi ai elevilor de la Şcoala Generală nr. 6 Mircea Eliade din Satu Mare, în numele cărora semnează Gabor Vasile şi prin care se sesizează că cei doi copii ai noştri, Monica şi Robert, s-ar îmbrăca din „pachet", ar consuma alimente şi ar avea jucării din import, provenite de la Casa de Copii unde mama lor este directoare. Articolul este tendenţios, cuprinde minciuni sfruntate şi constituie opera unor „binevoitori" care au condus această instituţie înainte de Revoluţia din decembrie şi care nu se pot împăca cu situaţia neputinţei de a dispune şi pe mai departe de bunurile unor copii năpăstuiţi de soartă. În toate clasele a VIII-a nu există un părinte cu numele Gabor Vasile, ceea ce denotă laşitate şi lichelism din partea autorului. Am fi bucuroşi dacă colectivul de cadre al Şcolii Mircea Eliade s-ar pronunţa privind integritatea personalităţii acestei fetiţe". Semnează : **Iuliana şi Mihai David.**

Integritatea personalităţii unei fetiţe nu credem că poate fi pusă la îndoială şi nici n-am făcut-o. Nu asta aşteptam de la colectivul de cadre al şcolii cu pricina, care, de altfel, nu ne-a răspuns în nici un fel. Am fi dorit să fim informaţi de către şcoală asupra realităţii, ceea ce am şi cerut în articolul încriminat. Pînă acum — tăcere. Oare, de ce ?

Listă deschisă

Inginerul **Adrian Daniliuc** de la TAGCM Botoşani ne informează că, la cererea specialiştilor. Primăria judeţului Botoşani a hotărît să fie primul care să renunţe la construirea blocurilor de prefabricate.

„Deşi" pe hîrtie aceste blocuri trebuiau să asigure un confort sporit, nu se putea, pentru că acest sistem constructiv are neajunsuri din concepţie. Oraşele au ajuns să semene între ele, s-a ignorat şi faptul că blocurile din prefabricate sînt cu 20 la sută mai scumpe şi necesită consumuri de oţel şi ciment cu 50 şi respectiv 60 la sută mai mari decît blocurile din cărămidă, la suprafeţe egale. Este timpul să se ia în comun, de către primării, constructori şi viitori locatari, decizia dacă să se construiască mai repede, dar mai scump şi mai rău sau economic, de calitate şi pentru confortul oamenilor. Trebuie să construim nu numai pentru azi, ci şi pentru viitor".

Botoşănenii au făcut începutul, lista rămîne deschisă. Cine se mai înscrie ?

Grupaj realizat de LIANA TATOS

Poşta redacţiei

Sîrbu Costache — satul Gulea, com. Dolhasca (Suceava) : O hotărîre judecătorească poate fi schimbată sau anulată numai de către o instanţă judecătorească superioară. Dv. aţi depăşit şi termenul de un an înăuntrul căruia puteaţi solicita Procuraturii Generale promovarea unui recurs extraordinar. ● **Rechiţan Ioan** — satul Bătuţa, com. Bîrzova (Arad) : E o întrebare grea, la care nu vă putem răspunde noi şi aici. Veţi găsi lămuririle dorite în studiile publicate de istoricii noştri. Pentru că aveţi 84 de ani şi 6 luni, vă dorim sănătate deplină şi încă mulţi ani „în pace înţeleaptă între oameni", cum spuneţi. ● **Florea Filofteia** — com. Vadu-Pasii (Buzău) : Iată adresa Spitalului de ortopedie Foişor : Bd. Dimitrov 35, sector 2, cod 73241, tel. 35 13 87. ● **Păunescu Nicolae** — Drobeta-Tr. Severin : Aveţi dreptate. Nimeni nu vă opreşte să depuneţi banii obţinuţi prin valorificarea fierului vechi într-un cont pe care însă aveţi libertatea să-l alegeţi singur. În presă au apărut astfel de propuneri de a ajuta diverse asociaţii sau iniţiative. ● **Rusu Aurelia** — Roman : Nu. ● **Costea Doina** — Mangalia : În Constanţa va funcţiona în anul şcolar următor o Şcoală normală, str. Răscoalei 42, tel. 16 434. ● **Pop Ileana** — Sighetu Marmaţiei : În judeţul Maramureş — Liceul de artă în Baia Mare, str. Petöfi 2, tel. 12 482. ● **Ionescu Ileana** — Cluj-Napoca : Da, aveţi dreptul. ● **Ursu Dumitru** — Lugoj : În municipiul Timişoara. Liceul de informatică „Grigore Moisil", str. Ghirlandei 4, tel. 16 996. ● Alte adrese din R.S.S. Moldova, ale unor tinere care doresc să corespondeze : **Izvoreanu Lidia**, raionul Cotovschi, satul Cărpineni, str. Gastelo 20, cod 278545 (16 ani, poezie, muzică de diferite genuri, şah, bucătărie) ; **Călugăreanu Viorica**, raion Cotovschi, satul Cărpineni, str. Gagarin 72, cod 278545 (16 ani, muzică diferite genuri, istorie, limbi străine, literatură beletristică). ● **Tudor Aurel** — Bucureşti : Vă aşteptăm la redacţie, fără programare, luni-vineri, orele 11—14.

REGHINA VĂRVICI

Droguri şi tăcere în Carpaţi

EXCLUSIVITATE „FLACĂRA"

Moş Crăciun nu vine cu mîna goală (II)

Se prezintă, politicos, de altfel, că se numeşte ANTONIO IAVAZZO. Este un italian simpatic, îmbarcat în calitate de marinar pe cargoul „Valperaiso" sub pavilionul ţării sale de origine. Sosea, ca şi conaţionalul său NICOLA CORIERRI, pe care l-am cunoscut cu o lună înainte, din acelaşi Dakar, tot în Constanţa noastră.

Nu ştim ce afinităţi avea ANTONIO IAVAZZO cu IOANNIS ANGHELAKAKIS, faptul că se născuse în localitatea italiană Torre del Greco, nu ni se pare îndeajuns pentru a lămuri cum de i-a trecut prin cap şi lui, să dismuleze cele 400 de grame de răşină de cannabis printre intestinele aparatului de radio cu tranzistori, purtat ostentativ, la vedere. Ideea nu era nouă, după cum ştim, şi ca să poată părăsi ţara noastră cu nava cu care sosise a fost nevoit să achite suma de 2 000 dolari S.UA., drept cauţiune.

De la Constanţa la Giurgiu (De acum înainte acesta va fi, de cele mai multe ori periplul nostru).

Tot în dolari, dar de astă dată 18 432, au achitat : MIKLUZ SERGEJ, soţia sa MIKLUZ DARJA (născută Rasim), MERVIC IGOR şi PRIBAC SLAVICA, toţi patru cetăţeni iugoslavi, studenţi ai Universităţii din Liubliana, ce se înapoiau dintr-o excursie efectuată în Turcia. Transportau 10,480 kg răşină de cannabis şi 1 kg haşiş lichid. Drogurile, adică cele 24 calupuri şi punga cu extrasul de haşiş erau ascunse atît în autoturismul marca „Zastrava", înmatriculat în R.S.F. Iugoslavia, cît şi pe corpul iniţiatorului acestei tentative de trafic ilicit de droguri — MIKLUZ SERGEJ.

Trebuie să reiterăm ideea că în combaterea traficului şi abuzului de droguri cu implicaţii multiple şi deosebit de nefaste la toate nivelurile societăţii umane, cooperarea dintre organele de poliţie şi lucrătorii vamali, atît în cadru naţional dar şi în relaţiile internaţionale, este deosebit de importană. Cu cît această conlucrare este mai strînsă, cu atît se vor efectua mai multe interceptări de transporturi de droguri.

De asemenea, schimburile de informaţii între ţările membre ale Organizaţiei internaţionale de poliţie criminală — INTERPOL cît şi între acestea şi Secretariatul General permit semnalarea intenţiilor de vehiculare a stupefiantelor de către traficanţi, statelor către care aceştia se îndreaptă, lucru ce conferă organelor statale un avantaj net faţă de traficanţi. Rod al unei astfel de colaborări vor putea fi considerate şi următoarele descoperiri efectuate, ce le prezentăm în continuare.

Astfel, la data de 30 septembrie 1975, la punctul de control trecerea frontierei Calafat, după ce a traversat cu bacul dinspre Bulgaria undele cenuşii ale Dunării, se prezintă cetăţeanul turc BOZDEMIR ALI, muncitor, domiciliat în oraşul Frankfurt pe Main din R.F. a Germaniei. Călătorea cu autoturismul marca „Mercedes", cu numărul de înmatriculare F-TC-680, în interiorul căruia, controlul vamal deosebit de riguros efectuat a dus la descoperirea cantităţii de 9,161 kg răşină de cannabis, ce intenţiona să o transporte în localitatea unde locuia.

Semnalat anterior prin INTERPOL că va intra curînd în România, BOZDEMIR ALI nu poate reclama autorităţile române că nu l-au aşteptat, deşi pentru a le induce în eroare, a ales o rută ocolitoare şi dificilă totodată, întrucît impunea traversarea fluviului, alegînd Calafatul în locul comodului pod prin care se ajunge la Giurgiu. Epilogul ? Prin sentinţa penală nr. 2 895/1975 a Judecătoriei Calafat, BOZDEMIR ALI a fost condamnat la cinci ani închisoare, dispunîndu-se în acelaşi timp de către instanţa de judecată, şi trecerea în patrimoniul statului român a autoturismului marca „Mercedes", ce fusese utilizat la transportarea haşişului respectiv. Aviz amatorilor.

JEAN DRĂGAN

Un subiect arzător

Cine vămuieşte vameşii?

„Subiectele arzătoare" sînt, în general, probleme nerezolvate. De cinci luni, vama este un subiect arzător şi va continua să fie aşa pînă cînd conducerea „neprovizorie" a ţării va încerca o primă soluţie. Deci, din nou : pe cînd noile reglementări vamale ?

Se luminează de ziuă. La cîţiva kilometri de hidrocentrala Porţile de Fier — în ambele sensuri de circulaţie — coloane de maşini aşteaptă intrarea în vamă. Le depăşim precaut, ştiind că, în general, o asemenea îndrăzneală se pedepseşte cu o bătaie straşnică. Sînt sute de maşini de pe care noaptea se scurge rece şi obositoare. Intrăm în vamă, al cărei hol central e transformat în dormitor. Vameşii ne privesc cu ochii tulburi de somn, mirîndu-se că am reuşit să ajungem direct la ei. Şeful de tură al poliţiei vamale — domnul lt. col. Dumitru Costreiene, verifică atent identitatea. Da, sîntem cei care sîntem. Asta înseamnă că am putea scrie, sau, în sfîrşit, că am putea face ceva pentru — vorba aia — dezamorsarea tensiunii de aici. Şi la Porţile de Fier situaţia e explozivă. De ce ?

— Pentru că, ne mărturiseşte dl. Costreiene, într-un gînd cu poliţiştii şi vameşii care se string în jurul nostru, mai completînd pe alocuri — pe aici, în ultimele două luni, s-a trecut de o sută de ori mai mult decît în ultimii zece ani. Şi noi am rămas aceiaşi. Într-o luptă inegală cu cei care încearcă să scoată mărfuri prea multe sau interzise (alimentare, de exemplu), bunuri din patrimoniu, bani. Căci se vinde tot, domnule ! Tot ! Magazinele româneşti sînt goale, iar în piaţa iugoslavă găseşti ciorapi „Ileana", spray de bărbierit „Bob", pantofi „Banatul" sau cămăşi „Oradea", mă rog, tot ce doreşti ! Şi mai e ceva. Tendinţa de a ascunde în portbagaj şi bunul simţ. Omenia. „Pieţarii" noştri, coalizaţi, opresc orice maşină, încearcă să intre sau să iasă din vamă înaintea lor. Adică, maşini cu ajutoare, cu mîncare, cu medicamente, cu produse absolut necesare în ţară. În schimb, „fac rost" de piese din întreprinderi. Vor să ducă dincolo piese de tractor sau de autoturism, unelte şi maşini agri-

Ţara vinurilor fără vinuri(II)

Zero minus cît?

Pornim de la zero. Adică, de la cantitatea de vin existentă, în acest moment, în reţeaua comercială a judeţului Timiş. Şi apoi, începem să scădem, în contul viitoarelor luni ale acestui an. La început scădem ceea ce e de scăzut din punctul de vedere al Direcţiei comerciale judeţene.

— Pe scurt — îmi explică domnul director Liviu Georgescu, doctor în economie —, la un necesar de minimum 200 de vagoane de vin, anul trecut am avut 146, iar în acest an, cu mari eforturi, am obţinut o repartiţie de 105 vagoane, pe care, însă, nu le avem.

— De ce ?

— Întîrzieri şi anulări. Iată numai două exemple : în aprilie, „Vinexport" Oradea ne-a anulat un contract pentru 9 vagoane, iar „Vinexport" Focşani unul de 6 vagoane. Fără explicaţii. În reţeaua comercială (328 unităţi, care pun în vînzare băuturi) nu veţi găsi nici un litru de vin. N-am inclus aici reţeaua de alimentaţie publică, cu 468 de unităţi, care trebuie aprovizionate cu băuturi, dar nu sînt decît în mică măsură. Unica şansă de a cumpăra o sticlă de vin o poate oferi reţeaua magazinelor Trustului I.A.S., care vinde 55 la sută din totalul cantităţii desfăcute în judeţ.

— Cîte magazine are Trustul I.A.S. ?

— Două în Timişoara, patru în judeţ. În continuare nu e loc de discuţii. Întreprinderile agricole de stat au dreptul la desfacerea acestui procent cantitativ, indiferent de mărimea reţelei. Legea viei şi vinului e clară. Chiar dacă datează din 1971.

Să străpungem, însă, „blocada" repartiţiilor neonorate. Există, totuşi, o întreprindere de vinificaţie şi produse spirtoase a judeţului Timiş, care, privită dinspre rafturi, a devenit invizibilă.

— Într-adevăr — recunoaşte deschis domnul director Ştefan Sălăgean — în acest moment produsele noastre în materie de vinificaţie sînt inexistente în magazine. Mai exact, noi primim, prin centrală, repartiţii de vin de la alte întreprinderi din ţară. Situaţia este absolut anormală dar, totuşi, perfect explicabilă. Noi am intrat în anul 1990 cu stoc zero, fiindcă producţia anului 1989 (ca şi producţiile anilor trecuţi, de prin 1985 încoace), a fost foarte slabă. Într-o criză permanentă de vin, am fost siliţi să vinificăm foarte repede şi să ieşim pe piaţă. În ce priveşte situaţia actuală, pînă acum am primit 27 de vagoane, din minimum 52 necesare în luna iunie a.c., (capacitatea noastră de depozitare fiind de 500 vagoane).

— Ce ne va aduce în continuare anul 1990, din punctul dumneavoastră de vedere ?

— Sincer, nu întrevăd îmbunătăţiri Sperăm într-o producţie bună la toamnă. Asta înseamnă că abia la începutul anului 1991 vinul autohton va apare în magazine. Probabil că vom lucra, de aici înainte, la concurenţă cu producătorii particulari, ceea ce e bine, dacă aceasta nu va fi pur financiară, ci calitativă, inclusiv sanitară şi igienică.

Deci, pînă acum, zero la zero. Adică Direcţia comercială (cu stoc zero) primeşte de la I.V.P.S. Timiş (nu din ţară) cantitatea zero de vin. Să trecem la cel mai important producător din judeţ — Asociaţia economică intercooperatistă viticolă Recaş, specializată în soiurile Merlot, Cabernet, Cadarcă, Fetească albă, Riesling italian şi Porto. La un potenţial de 7 000—8 000 kg la hectar producţia podgoriei a rămas în ultimii ani, la 1 200—1 400 kilograme. Lăsînd la o parte calamităţile naturale, marile probleme le-au constituit, pînă acum, colaborarea cu S.M.A., dotarea cu substanţe chimice şi sistemul de recoltare. Discuţia cu domnul director Constantin Canhiţă şi domnul contabil-şef Teofil Rădacă le-a abordat, firesc, pe fiecare din ele. Concluziile sînt limpezi.

Problema S.M.A. rămîne în continuare problema S.M.A. Fiindcă mecanizatorii îşi au programul propriu de lucru (uneori în neconcordanţă cu programul impus de starea viei) ; problemele proprii (în special cu piesele de schimb, unde asociaţia nu-i poate ajuta) şi sistemul propriu de muncă, pe care — din nou — asociaţia nu-l poate nici perfecţiona, nici stimula, nici sancţiona. Care ar fi soluţia ? Simplu. Asociaţia să aibă în dotare utilajele necesare. Cum ? Aici răspunsul e dificil. Deocamdată, prin cumpărarea cîtorva tractoare viticole. Oamenii au bani pentru şapte tractoare, din cele 42 necesare. Dar nici cele şapte nu pot fi cumpărate, fiindcă Braşovul nu şi-a făcut planul şi n-are de unde să onoreze comenzile. Deci, scădem tractoarele.

Problema substanţelor rămîne problema substanţelor. Acum, după ploile din ultimele zile, via ar trebui tratată cu lidomil, cu turdacuprol şi cu altele. Nu e lidomil, nu e turdacuprol, nu sînt nici altele. Protecţia viei contra bolilor şi dăunătorilor este, la această oră, egală cu zero.

Problema recoltării este singura rezolvabilă, printr-un artificiu. **Normele sînt, după lege, aceleaşi, 340 kilograme la 40 lei. Cine lucrează pe rupte pentru cîţiva lei ? Nimeni.** Dar adunarea generală a asociaţiei mai acordă — legal — 15 la sută din producţie în produse sau bani. Din 300 de kilograme de struguri — cît recoltează, în medie, pe zi — omul îşi poate reţine 45 kg. Pe piaţă asta ar fi vreo 400 lei. În vin, cam 27 kilograme. Cu 30 lei kilogramul, 700 de lei. Rentabil. În locul miilor de elevi, studenţi, muncitori şi intelectuali care provocau, prin simpla lor prezenţă, o „pierdere planificată" de 30 la sută din producţie, în acest an cîteva sute de muncitori pot face treabă bună cîştigînd foarte bine. Întrebare : cît a contractat A.E.I.V. Recaş în acest an cu I.V.P.S. Timiş ? Zero kilograme. De ce ? Fiindcă, pînă acum, colaborarea cu I.V.P.S. a fost în pierdere. Strugurii de vin au fost livraţi, anul trecut, cu 1,10 lei kilogramul. Iar preţul vinului a fost, în medie, la 40 lei kilogramul ; „restul" reprezentîndu-l nu beneficiile întreprinderii (care, şi ea, a lucrat în pierdere, asigurînd retribuţiile angajaţilor la nivelul a 40—60 la sută), ci monopolului statului. E adevărat, acum preţul la kilogramul de struguri de vin a crescut. Dar, pînă cînd producătorii nu vor avea graniţa rentabilităţii, contractul nu va fi semnat.

Iată, deci, cît de încîlcite sînt, la o scurtă investigaţie, „căile vinului". Iată de ce n-avem şi nici nu vom avea prea curînd de unde să scoatem sticla de vin, pe care s-o punem oaspetelui pe masă. În ultimă instanţă, de la zero, prin scăderi succesive, se poate ajunge — în România de azi — tot la zero. Vorba ceea : dacă vrei, poţi. Dacă nu vrei, nu poţi !

RADU CIOBOTEA

O mafie a vinului?

Lui Mircea David i s-a uscat gura. De nervi. „N-o să-l plîngem noi pe dumnealui", veţi riposta aflînd că este vorba despre unul dintre şefii de unitate ai braseriei „Bucur-Obor" din Capitală. Şi am să vă contrazic pentru că, vorba Elenei Răducanu, colega domniei sale, n-aţi stat faţă-n faţă cu clientul, care-ţi cere şi n-ai ce-i da.

„Să bea un şpriţ !", veţi zîmbi, maliţios.

Păi, asta e problema ! De unde ?

Povestea apei minerale e veche şi... răsuflată, drept pentru care se „fabrică" altele, mai noi. De pildă, cea a vinului ; vin care... nu e ! Nici într-un restaurant ? Nici. Deşi, ca să respectăm adevărul, depinde cînd te nimereşti. O zi e, şapte nu.

Facem o socoteală a primei jumătăţi a lunii iunie. Admiţînd că s-ar consu-

cole de care e mare nevoie în România. Acest exod al mărfurilor românești vîndute „la negru" în Iugoslavia trebuie să înceteze cît mai curînd !

Afară e o dimineață frumoasă. Coloana de mașini continuă să stea pe loc. Podul e plin pînă la refuz. Se pare că treaba s-a împotmolit la vama iugoslavă. Reușim — avîndu-l în dreapta pe interlocutorul nostru — să parcurgem podul în viteză. Dincolo, printre șoferi români așteaptă. Darius Nițu din Craiova, Ion Ciocîltean și Dumitru Dîrmină din Teleorman vor fi primii norocoși. Ei vor ajunge „dincolo" după o noapte, o zi și încă o noapte de așteptare. Dar acum — acum ce mai așteaptă ? Totuși, nici un vameș iugoslav nu controlează nimic ! Intrăm într-un birou, ne prezentăm și întrebăm.

— Rumunski novinari așteaptă afară ! ne repede, politicos, un milițian. Voi trecut peste două ore ! Pînă atunci, aici bem cafeaua ! Înțeles ?

Înțeles. Ne întoarcem la românii noștri, cărora vestea adusă le produce o neașteptată bucurie. „Deci, după cafeaua asta trecem !" Privim în spatele nostru coloana sutelor de mașini. Ei, cei care sînt încă în România, după cîtă cafea vor ajunge la „ultimele două ore" ? Și, mai ales, de ce așteaptă, cu bună știință, această unică variantă — așteptarea ?

RADU CIOBOTEA

Porțile grandomaniei

Cum toată lumea stă cu ochii înfipți în micul ecran, cititorii noștri, mulți dintre ei, își vor aminti desigur reportajul în care noul director al Spitalului clinic de urgență a refuzat cu obstinație și aroganță ca o echipă a Televiziunii să pătrundă în incinta edificiului. Motivul : pentru vizitarea internaților sînt rezervate doar două zile pe săptămînă.

Boala e mai veche și cu toate că aparține personalului medico-sanitar se dovedește în continuare endemică și incurabilă. În fapt, așa cum vom arăta cîteva rînduri mai jos, în toată lumea civilizată izolarea bolnavului de cei cărora le aparține, rude, prieteni, colegi de serviciu, contravine unor reguli elementare de practică și deontologie medicală. Adevărul e că, în fiecare așezămînt sanitar, directorul instituie și aplică propriile sale reguli.

Grandomania acestor stăpîni absoluți începe chiar de la poartă. Se va observa ușor cum o caracteristică a spitalelor din România (a celor din Capitală cu deosebire) este și blocarea (ferecarea) porții principale. Aceasta — conform proiectului arhitectural — este concepută pentru a oferi vizitatorului intrarea în holul central (unde ar trebui să se afle un birou de informații, chioșcul de ziare, telefoanele etc.), iar de aici, potrivit unei distribuții raționale a compartimentelor existente, accesul, facil și civilizat, spre punctele vizate. Dar nu este așa ! În aproape toate spitalele, ca urmare a unor ordine exprese, poarta nr. 1 este încuiată, chiar legată cu lanțuri. Intrarea se face de regulă printr-o ușă dosnică, prevăzută inițial alt scopuri. În această situație se găsesc, de pildă, Spitalul „Colțea", Spitalul „Grivița", Spitalul „Al. Davila" și Spitalul „Caritas". Maternitatea „Polizu", Spitalul C.F.R.-2, Spitalul Fundeni. La acesta din urmă, prin grija fostului director, cerbicia s-a manifestat în forme și mai acute. Pentru a ajunge la Clinica de cardiologie (care, evident, are și ea intrarea principală încuiată), situată la o distanță apreciabilă de gardul și poarta de incintă, omul este nevoit să parcurgă drumul pe jos, chiar dacă este vorba de un cardiac sau de un vîrstnic vlăguit și slab de picioare.

Cum s-au născut și au proliferat, devenind regulament de funcționare aceste excese megalomanice ? Fiindcă este limpede că interdicțiile amintite n-au nici o legătură cu rigorile actului medical și nici cu ambientalul socio-profesional al unei instituții sanitare.

Ei bine, nu e greu să găsim modelul acestor metode de poliție medicală în exclusivismul, grandomania și trufia imbecilă a fostei nomenclaturi comuniste. (Să te ferească Dumnezeu de dictatura prostiei, inculturii și parvenitismului !) „Invenția" aparține fostelor instituții politice și administrative ale României bolșevizate, unde distanța dintre profitocrat și omul de rînd trebuia să fie drastic marcată. Între măsurile instituite în acest scop a fost și aceea de rezervare a intrării principale doar protipendadei comuniste. Pe porțile principale ale Comitetului Central, ministerelor, județenelor de partid au pătruns întotdeauna numai vîrfurile plutocrației naționale. Dar exemplul a fost preluat și de alți conducători de instituții și întreprinderi, mai coborîți în grad, dar nu mai puțin vanitoși, iar între aceștia și de directorii de spitale deci de șefii unor compartimente profesionale în care ar fi trebuit să domnească omenia și solicitudinea.

Care este situația în țările civilizate ?

Cu doi ani în urmă, într-un reportaj cu temă asemănătoare am cerut părerea regretatului dr. Mihai Mihăilescu, expert U.N.E.S.C.O., și unul dintre rarii consilieri români pe probleme de construcții spitalicești. „Un edificiu sanitar — ne spunea atunci — nu se construiește la întîmplare, ci, evident, după o schemă care să-i garanteze o perfectă funcționare. Distribuția spațială a diferitelor compartimente pornește dintr-un punct nodal, iar acesta este holul de la intrare. Dirijarea publicului (bolnavi și vizitatori) prin intrări lăturalnice lezează buna funcționalitate, ca să nu mai vorbim de faptul că omul se simte umilit, desconsiderat, tratat ca un nepoftit. De asemenea : internarea bolnavului nu înseamnă claustrarea lui. El nu se internează într-o închisoare, ci într-un așezămînt sanitar, iar personalul medical nu trebuie să-i apară ca niște gardieni în halate albe. El trebuie să rămînă în legătură permanentă cu familia și toți cei apropiați. În orice instituție medicală civilizată, vizitarea pacienților este permisă în fiecare zi".

Am vizitat un asemenea spital cu trei ani în urmă, la Aachen, în R.F.G. Reținem pentru informarea cititorului nostru următoarele amănunte : pe poarta principală, deschisă în permanență, cetățeanul pătrunde într-un hol imens, de dimensiunile unei piețe publice. Pe margine se înșiruie magazine de diverse profiluri, restaurante, cafenele, cofetării, automate, jocuri mecanice, un cinematograf, un mare și activ birou de informații, chioșcuri de ziare, poștă, telefoane, locuri de agrement și multe altele pe care le-am uitat. Ai toate datele să te simți într-un mare centru comercial.

Doamne, Dumnezeule, nu vreau să spun că ar trebui să fie și la noi la fel ! Sîntem prea săraci pentru asemenea construcții. N-avem banii nemților, dar avem în schimb un capital uitat : solicitudinea și dragostea de oameni. Să le amintim celor ce au transformat spitalele în cazărmi sanitare că rolul lor este de a se pune la dispoziția marelui public, cu toată îngăduința și înțelegerea pe care o datorează omului în suferință, și nu de a-și exersa setea de putere prin megalomanii ceaușiste.

LIVIU TIMBUS

Triunghiul Ber-muzelor bahice

Între Cotești, Panciu și Odobești se întinde un triunghi fertil pentru bacante. Am încercat, aici, să reconstituim după natură, portretul unui complex viticol.

Facerea vinului, ca facerea lumii

Facerea vinului seamănă cu facerea lumii, ne spunea d-nul Ilie Bujoreanu, șef complex vinificație (CIPIS) de la Panciu, de formație inginer horticol. De altfel, în hrubele cu budane de stejar (de aproape 10 000 de litri fiecare), în care se păstrează licorile locului, ca și în încăperile alcătuind algoritmul tehnologic, a fost ceva care m-a frapat : în locul sloganelor politice, a îndemnurilor „mobilizatoare", „indicațiilor prețioase", se află citate, cu tilc, privind materia divină a vinului, din acei anonimi celebri precum Herodot, Paul Claudel („Vinul este profesorul gustului") — sau scurte aforisme. Ca ghid în acest muzeu al licorilor, d-nul Bujoreanu mi-a derulat prin fața ochilor filmul de fabricație a vinului, însoțindu-și explicațiile cu frenezia profesiunii trăite pe viu, cu eleganță și dezinvoltură. Totuși, ce se află dincolo de bunele intenții ? Domnul director al întregului complex viticol, Gheorghe Plopești eanu, de asemeni de formație horticultor, ne răspunde precis : în fiecare zi se expediază din complex o cantitate de vin echivalentă cu trei vagoane (tip cisternă).

O picătură în deșert

Însă, ne mai spune dînsul, această cantitate este o picătură în deșert. Cererea de vin absoarbe ca un burete uscat această picătură. Vom putea acoperi într-adevăr cerințele, doar atunci cînd se va putea realiza o producție medie de **10 000 de litri la hectar pe întreaga suprafață viticolă a țării**, opinează d-nul Vasile Jelea, coordonatorul S.M.A.-ului din Panciu. Abia atunci s-ar rezolva mulțumitor problemele.

Unde se scurge vinul ?

Problema spinoasă a vinului comportă și alte laturi. Aflăm de la d-nul Plopești eanu că beneficiarii firmei din Panciu se numesc : ICRA din București, din Hunedoara și din toate unitățile de profil din aproape întreaga suprafață a Moldovei : Neamț, Bacău, Suceava etc. Însă, de aici, din comerț, există anumite „scurgeri" de vin. Astfel spus, există o rețea densă de micelii care absorb vinul. Există și persoane care, beneficiind de tratamente preferențiale, și-au făcut o „profesiune" din a achiziționa vinul la prețuri oficiale și a-l revinde la prețuri astronomice ale speculei. După ce ascultăm explicațiile dumnealui, îi întrebăm care ar fi imperativele imediate pentru îmbunătățirea situației, în ceea ce privește obținerea unei cantități mai mari de vin, în cadrul complexului viticol pe care îl conduce.

Trei motive pentru care gîtul nu e uscat

După opinia dînsului, ar fi trei probleme care ar condiționa rezolvarea problemei vinului. Prima, aceea că **nu există suficientă autonomie** a Complexului Viticol Panciu, continuînd să funcționeze, ca mentalitate, structură și metodă, vechea **centralizare**, care împiedică formarea unor parteneri tradiționali de afaceri — și obligă la achiziționarea, de exemplu, a pesticidelor de foarte slabă calitate, produse pe piața internă. Astfel intrăm în cea de-a doua problemă : **aprovizionarea cu cele necesare bunului mers al algoritmului de lucru să se facă respectînd strict indicațiile specialiștilor**. Adică, a continuat dînsul, să dăm specialiștilor exact ceea ce ne cer ! Și a treia problemă : **forța de muncă la recoltat să fie asigurată**. Anul trecut au ieșit la cules studenții, militarii, elevii. Anul acesta riscăm ca, fără o bună prevedere și organizare, strugurii să rămînă în vie...

Șampania ca o spumă a zilelor ?

Dacă n-aveți vin, beți șampanie — ar fi spus un personaj celebru (intrat în istorie printr-o aserțiune asemănătoare despre pîine și cozonac). Însă cum stăm cu șampania ? Am colindat beciurile și hrubele datînd de pe vremea lui Ștefan cel Mare (1494), însoțit de inginerul oenolog Adrian Toma, care ne-a furnizat informațiile necesare despre această tehnologie lentă a obținerii spumei venusiene care, în mod normal, ar trebui să dureze aproximativ optsprezece luni. Aici se produc, anual, trei milioane de butelii. Șampania este o domnișoară simandicoasă, cu pretenții : acceptă să-și subțieze gustul numai la o temperatură de 10—12 grade Celsius. Beciurile de depozitare au o întindere impresionantă : peste 2 000 de metri liniari. Însă, aici sînt probleme care vor trebui surmontate. Acum, ne spune șeful secției, s-ar impune să ne dotăm, să facem investiții, să căutăm parteneri externi, pentru o utilare corespunzătoare (mașini de decorjat, de dozare licoare, de dopuit, de pus cozulețul, de spălat sticle pline). De asemeni, foarte importantă ar fi modernizarea liniei de etichetare (cu utilaje din Franța și Italia, singurele țări care produc așa ceva în domeniu). Dacă linia ar fi automată, pretinde d-nul Toma, costul de producție (per sticlă) s-ar reduce de la 21 de lei sub 15 lei, pentru toate acțiunile din flux care pot fi executate automat.

În loc de epilog, am gustat din spuma răcoroasă, întepindu-mi cerul gurii, uscat de atîtea întrebări.

MIHAIL GĂLĂȚANU

Academia vinului

Sîntem în măsură să consemnăm traducerea în fapt a unei generoase propuneri inițiate la noi în țară de către un grup de specialiști cu nume de rezonanță în domeniul oenologiei : constituirea primei Uniuni a Oenologilor din România, organism care să se pună în slujba reabilitării acestei profesiuni de evidentă importanță, a redresării situației de criză manifestată în sectorul horti-viticol și al industriei vinificației, a reciștigării prestigiului național și internațional din aceste domenii, a încercării de a impune oenologia ca disciplină de graniță, situată între știință și artă.

Găzduite sub auspiciile Universității din Craiova — Facultatea de horticultură, lucrările acestei reuniuni au fost deschise — la propunerea Comitetului de inițiativă — de către decanul de vîrstă al specialiștilor prezenți, dl. ing. Al. Ionescu (București), personalitate distinctă în acest domeniu de pionierat în țara noastră. Lucrările au avut ca loc de desfășurare sediul Stațiunii didactice experimentale Banu Mărăcine, din cadrul Universității Craiova.

În perioada celor două zile de desfășurare a acțiunii de constituire propuse, s-a trecut la discutarea proiectului de statut și la alegerea Consiliului de conducere a U.O.R., după cum urmează : 1. Președinte : **Al. Ionescu**, membru al Academiei italiene a Viei și Vinului 2. Vicepreședinți : **Mihai Maciel**, director științific al Institutului de cercetări pentru viticultură și vinificație Valea Călugărească, **Gheorghe Csavossy**, prof. dr. la Școala de viticultură Ciumbrud ; 3. Secretar general : **Aurel Popa**, lector la Facultatea de horticultură din Universitatea Craiova, director al Stațiunii.

Au fost prezenți cadre și specialiști din cadrul Universităților Craiova, Galați, Iași, Stațiilor de cercetări, I.V.P.S.-urilor și podgoriilor Valea Călugărească, Murfatlar, Jidvei, Ciumbrud, Șimleul Silvaniei, Blaj, Timișoara. S-a convenit ca sediul permanent să fie la Craiova, sediu care va găzdui și redacția primei reviste române de oenologie.

Considerăm salutară și întru totul oportună reușita pe care v-o semnalăm în aceste rînduri. Noua „academie a vinului" preia printr-o măturâ asumare responsabilități indispensabile unei țări civilizate, în care tradiția vinurilor trebuie continuată, firește, pe o treaptă superioară.

CRISTIAN PAVEL

Sfîrşit de an şcolar! Început de şcoală nouă?

Cuvintele emblematice, încărcate de adînci semnificaţii educaţionale şi politice, sub semnul cărora credem că e nimerit să aşezăm paginile cu învăţămîntul, pe care le-am găzduit şi acelea pe care dorim să le găzduim cu dragă inimă în continuare, sînt acelea ale marelui nostru poet şi gazetar Mihai Eminescu : **„...profesorii de universitate, în loc să-şi caute de treabă, fac politică ; profesorii de licee şi de şcoale primare asemenea ; ingineri, medici, scriitori, muzicanţi, actori chiar — toţi fac politică, pentru a parveni. Şi acesta e răul cu desăvîrşire mai mare ; căci relele actuale ar putea fi trecătoare, dar corupîndu-se însuşi nervul vieţii oricării societăţi, iubirea de muncă, nu mai e nici măcar speranţă de îndreptare".** Cu mai puţină bucurie şi cu neslăbită speranţă trebuie să admitem că scrisele mai marelui nostru **preste** limbă şi grai, Eminescu Mihai, au, şi la acest ceas tulbure al contemporaneităţii, o blîndă şi dureroasă actualitate.

Cîte ceva nou pe frontul de est

În noul sediu al Decanatului Facultăţii de Industrii Alimentare şi Tehnică Piscicolă (I.A.T.P.) tronează o linişte şi o curăţenie demne de invidiat. Cocheta moştenire peceristă (fostul sediu al şcolii interjudeţene şi intercontinentale de partid) se înfăţişează ca spaţiu propice cursurilor de specialitate. Alături, cele două noi cămine intrate în administrarea Universităţii, precum şi viitorul club al universitarilor vin să releveze noile disponibilităţi de-aici.

Domnul conf. dr. ing. Cornel Popa, decanul facultăţii, acceptă plin de solicitudine scurta convorbire pe care o propun. Consemnez că din 1955 încoace, specialiştii din industria noastră alimentară se pregătesc aici, în oraşul de la Dunăre. Facultatea dispune de condiţii favorabile unei instruiri corespunzătoare, sub îndrumarea unui colectiv de cadre universitare competente, în proporţie de peste 70% cu titluri de doctor şi lucrări de specialitate confirmate şi apreciate. În plus, aici există staţii-pilot pentru fiecare specializare, toate funcţionale, menite să completeze pregătirea studenţilor. Sînt înregistrate, din păcate, perioade de stagnare în activitatea acestora, datorită lipsei sistematice a pieselor de schimb şi a utilajelor care să funcţioneze la parametrii nominali. Producţiile staţiilor-pilot sînt valorificate în întregime, însă nu fac faţă solicitărilor. Nici cu procurarea de materii prime nu se stă mai bine. Aflu că şi aici, **ca încă peste tot** dealtfel, funcţionează principiile absconse ale procurării „pe cont propriu" („dai — ai" ; nu e vorba de nici un chinezism !). Veniturile acoperă normele cadrelor salariate, însă proporţia rămîne o mare necunoscută. Domnul decan precizează : „Mi s-a părut foarte interesantă metodologia adoptată de omologii noştri din Ungaria, privind sistemul de repartizare al fondurilor rezultate din livrări şi contracte finalizate : 60% revin universităţii, iar restul de 40% constituie fondul de premiere pentru realizatori. Pare de-a dreptul stimulativ, nu ?" Cu partea ce ar urma să revină instituţiei, ar putea fi achiziţionată aparatură modernă şi tehnică de calcul, precum şi literatură de specialitate. Este relevant faptul că facultatea nu dispune decît de două minicalculatoare.

Îmi permit să deplasez centrul de greutate al discuţiei asupra aspectelor noi. Dl. Cornel Popa îşi luminează chipul într-un zîmbet transparent, care abia lasă să se observe interesul domniei sale vizavi de schimbări. „Propunerile noastre se vor grefa mai cu seamă pe programa de învăţămînt. Urmărim iniţierea unui curs de tehnologie generală, care să poată oferi absolvenţilor posibilitatea de a munci eficient în oricare din subramurile industriei alimentare. În plus, pentru cele 10 specializări din cadrul facultăţii, studenţii vor avea şansa de a alege trei direcţii de aprofundare, lucru care înainte era impus. Vom viza un examen de diplomă condiţionat de cunoaşterea unei limbi străine, paralel cu mărirea ponderii acestor ore în perioada anilor de studii. Aceeaşi problemă şi în cazul programării, care va fi introdusă încă din timpul primului semestru de studii. O altă noutate : preconizăm ca pe parcursul predării materiilor să evidenţiem interdependenţa disciplinelor, prin semnalarea reciprocă a noţiunilor asupra cărora să se insiste oportun, pentru o mai bună înţelegere a întregului ansamblu de cunoştinţe. Ca ultimă noutate, încercăm introducerea sistemului universitar gradual, în trepte, astfel : cei patru ani şi jumătate de studii (deci 9 semestre) se vor încheia cu un examen, în urma căruia 2/3 din absolvenţi să poată promova în semestrul al 10-lea, care să se încheie cu **proiect de diplomă** (ingineri), restul de 1/3 putînd urma semestrele 10, 11, 12, care se vor finaliza cu **teză de diplomă** (ingineri specialişti). După încheierea semestrului al 12-lea, se iniţiază un nou concurs pentru promovarea în treapta a III-a, în urma căreia vor rezulta ingineri cu studii aprofundate sau chiar doctori în ştiinţe. Deocamdată se preconizează ca la examenul pentru treapta a II-a să se impună cunoaşterea a două limbi străine şi o medie generală de peste nota 8".

Sînt interesante aceste informaţii cu titlu de noutate. Domnul decan sfîrşeşte prin a adăuga intenţiile de a contacta universităţi omoloage din lume, în vederea schimburilor de experienţă între studenţi şi cadre didactice. Remarc şi dorinţa domniei sale de a edita o broşură în limba franceză, prin care să poată fi informaţi cei interesaţi de ofertele de predare la Galaţi a cunoştinţelor de specialitate în limba franceză. Pentru cei „cu sufletul la gură", notez cifrele de şcolarizare estimate pentru acest an : 210 locuri ingineri zi (ind. alimentară), 20 locuri ingineri seral (ind. alimentară) şi 20 locuri ingineri zi (tehnică piscicolă). Succes deplin !

O problemă spinoasă: naveta în învăţămînt!

Cadrele didactice din judeţul Bihor care efectuează naveta la locurile de muncă pe diferite distanţe (unele deosebit de lungi !) sînt nemulţumite de faptul că o Hotărîre a Guvernului român nu este aplicată în ceea ce priveşte drepturile lor firesti. În 6 februarie 1990 a apărut în „Tribuna învăţămîntului" nr. 4 cuprinsul acestei Hotărîri pe care Inspectoratul şcolar judeţean o interpretează după bunul plac sau — mai rău — nu o interpretează de loc ! În respectivul act normativ se aminteşte că „Pentru stabilizarea învăţămîntului la sate, în sprijinul dezvoltării agriculturii, cadrele didactice cu domiciliul în oraşe, titulari în mediul rural, vor avea norma redusă la 16 ore pe săptămînă, cu creşterea retribuţiei de 10 la sută. Pentru cadrele didactice care predau la clase simultane creşterea retribuţiei va fi cu 20 la sută".

Nimic mai firesc ! Căci, 10% se acordă navetiştilor pentru a-şi acoperi cheltuielile cu abonamentele la autobuz sau cu maşinile de ocazie, plus costul încălţămintei ori îmbrăcămintei. Reducerea cu 2 ore a normei săptămînale este firească pentru a acoperi timpul necesar drumului de acasă pînă la locul de muncă, nu rareori, atît de îndepărtat.

Hotărîrea Guvernului a rămas doar pe hîrtie. Probabil, conducerile şcolilor împreună cu inspectoratele aşteaptă „indicaţii" care nu se mai dau. Lege e lege, nu mai are nevoie de „indicaţii" din moment ce este vorba de o stare de fapt atît de simplă şi evidentă. Ce rem să se facă dreptate — şi la nivelu conducerilor şcolilor profesorilor nave tişti !

Mieii Domnului

Devenise Cenuşăreasa învăţămîntului Umilită tot mai mult, se retrăsese în cel mai întunecat ungher, cu convingerea că nimeni, niciodată, nu avea să se mai uite cituşi de puţin la ea. Reuşise cu chiu cu vai să înşele vigilenţa. Cerberilor le agăţase într-un colţişor un desen naiv, înfăţişînd un cerşetor care spunea cam aşa : „Fie-vă milă de un amărît care nu ştie decît o singură limbă !" Acum, sigur că urma şi vremea balului, a prinţilor care să-i întindă mîna cu încîntare, a ieşirii din umbră, a splendorii. Ea a venit, că aşa-i povestea.

Dintre toate suratele ei, filologia are şansa de a se pune cît de curînd pe picioare, de a deveni chiar cea mai curtată, cu condiţia ca anumite persoane să ştie să o pună în valoare. Deja limbile moderne au recîştigat o parte din teritoriul pierdut. E vorba de clasele mici, II-IV. Apoi, o seamă întreagă de licee revin la clasele cu profil filologic. Iată, de pildă, numai în Bucureşti cum se prezintă trei dintre ele.

Din cele unsprezece clase a IX-a ale **Liceului „Iulia Haşdeu"**, şapte vor avea profil uman : trei de filologie, trei de limbi moderne şi una de limbi clasice. Clasele a XI-a sînt repartizate în mod egal : trei filologie şi trei industrial. Fără alte precizări.

Liceul „George Coşbuc" încearcă să cîştige numele şi renumele vechiului liceu de engleză. El oferă, pentru prima treaptă, două clase cu profil uman, plus două clase de real, cu predarea unor discipline în limba engleză. În premieră absolută pentru treapta a doua vor fi două clase de filologie şi trei cu profil real. Ambiţii mari.

Liceul „Constantin Noica" (fost „Zoia Kosmodemianskaia") visează de ani de zile să se transforme în liceu de franceză. Cine nu a auzit de trupa de teatru „Molière" (de limbă franceză) e cazul să se întrebe ce a făcut în ultimii cel puţin cinci ani ! Ce să mai ... de mulţimea de cărţi de literatură, dicţionare (Larousse, Robert, Lexis) multe altele pe care, cu generozitate ceul le va pune la dispoziţia învăţă lor îndrăgostiţi de franceză. Pînă alta, din cele zece clase a IX-a, o avea profil uman : două de ş şase de limbi moderne, cu speci că cel puţin trei vor beneficia de dare intensivă a limbii franceze. Ba, mai mult, una din clasele de mate-fizică îşi va desfăşura orele opţionale tot în franceză. Treapta a doua păstrează două clase de real, una de industrie uşoară şi cinci clase de uman, împărţite, după solicitări, în filologie, ştiinţe sociale şi istorie.

La prima vedere, pare mai mult decît promiţător. Admitem că e un început, numai că ne întrebăm : sînt oare liceele pe deplin pregătite pentru saltul pe care-l propun ? De fapt, ce propun şi ce oferă viitorilor elevi ? Va beneficia fiecare serie sau grupă de studiu de **un cabinet** potrivit cu noile metodologii (cunoscute de toată lumea ?), sau se perpetuează lupta pentru ocuparea unicului cabinet de limbi, de regulă prost dotat sau cu aparatură învechită şi nu de puţine ori defectă ? Binevoitorii din străinătate au trimis, pe lîngă rechizite, cîteva maşini dactilo, aparate xerox. Tragem nădejde că tot ei se vor milostivi să doneze aparate video, de preferat cu metode video de învăţat limbi moderne cu tot.

Ce fel de manuale se propun ? După nivel şi profil ? Care sînt materiile deosebite ce se vor preda ? Este limpede pentru toţi candidaţii unde dau examen şi de ce acolo ; ce se va întîmpla cu ei în următorii patru ani, ce li se oferă şi, mai cu seamă, ce li se cere ? Poate ar fi fost util un test de preselecţie, de verificare a unor calităţi cerute de profil. S-ar fi putut evita în felul acesta o ţime de neînţelegeri, dureri de poate chiar drame, mai ales copii. De atîta amar de vreme, generaţie se consideră cea sacrificată. De cîte astfel de generaţii mai avem nevoie ? ! Profesorii aşteaptă hotărîrile ministerului, ministerul aşteaptă propunerile profesorilor. De pierdut, pierdem toţi.

sînt atît de posac-vulgare încît nasc firescul dispreț al puștilor de 13—17 ani, intrați buluc în sală, și care regretă apoi, la ieșirea din sala de proiecție și cu voce tare, că au dat banii pe bilete, în loc să vadă pe la vreun prieten, la video, ceva într-adevăr „sexy"... !

Nu vom menționa nici un nume de realizator, nu vom încerca să remarcăm vreo secvență măcar mai acătării, pentru că acestea **nu există** în acest submediocru filmuleț cu pretenții. Ne vom permite însă să „povestim" filmul pe scurt (ceea ce nu se face îndeobște !), pentru a încerca să argumentăm de ce anume o astfel de peliculă este departe de a fi o realizare cît de cît **pasantă**. Ba fiind chiar o producție — prin punerea în temă și prin rezolvarea unor situații mai ales — cu totul **amorală** ! Așadar : prietenul A. (un bonom însurat), se simte dator să-i sară în ajutor prietenului B. (un alt bonom, deasemenea însurat), care încearcă să se sinucidă întrucît l-a părăsit soția (înțelegem că din motive de... pat, pe care prietenul B. îl folosește condamnabil de rar !). Soluția ?! Să i se găsească lui B. o parteneră pe măsură, care să-i reînvie simțurile atrofiate din nu știm ce pricini. Unde ? Firește — pe Litoral ! Cum ? Printr-un concediu luat în doi, prietenul A. avînd rolul de inițiator al lui B. în ceea ce privește „agățarea" duduilor și restul... Ei bine, din toată afacerea asta, el — adică prietenul A. — datorită unei timidități aproape patologice a amicului său, este cel nevoit să se „sacrifice", fiind nevoit să satisfacă, pe rînd, toate „fecioarele" agățate, de fapt, pentru celălalt... Și de aici, un periplu obositor și dizgrațios — și făcut mai ales fără pic de humor ! — printr-o faună de prostituate, pești și homosexuali, totul învăluit în nor de fum de țigară și aburi de alcool, prezența celor cîteva trupuri nude putînd pune pe fugă chiar și pe un fost pușcărias eliberat și măcinat interior de abstinența unor buni ani de zile... ! Cam asta e tot. Ba nu : în final, epuizat de „ajutorul" dat lui B., prietenul A. este cel pe cale de a se sinucide, părăsit fiind la rîndul său (și noi credem că pe drept !), de către propria-i nevastă, care e însă bună prietenă cu una dintre vînzătoarele de plăceri cu care și-a consumat o noapte... și etc., și etc. Ultima soluție va fi, deci, un nou concediu, în doi, dar... la munte ! Ha-ha !

...Nu avem nimic împotrivă, am mai spus-o, împotriva înfățișării amorului nud (am remarcat o astfel de scenă, realizată superb, în „Micuța Vera", de pildă — acel frumos și amar film sovietic). Dar a face din trupurile unor femei goale imagini de panopticum, a persifla anumite tare morale sau biologice pînă a transforma niște bieți „eroi" în niște fărpturi imbecile, a-ți bate joc de-a dreptul de cănicie oferind, drept unică soluție, prostituarea fizică (și intelectuală, în acest film polonez), mi se pare cu mult prea mult... ! „CE LE PLACE TIGRILOR" se încadrează în acel tip de sub-produs cinematografic ce se apropie — în varianta lui strict plastică — de pictura „de gang". Cu binecunoscutele urmări pe care le are existența acestui tip de experiment artistic.

HORIA PĂTRAȘCU

Univers sonor

Trei zile rodnice

Profesiunea de dirijor, sinteză a mai multor căi de cunoaștere și practicare a muzicii, este fascinantă pentru cei care reușesc să-i împlinească vocația dar greu de împlinit pentru cei care doar presupun aceasta. Există un moment al opțiunilor, al examenului lucid față de posibilitățile reale. Răspunsul favorabil se află greu, căci *a fi dirijor* nu înseamnă doar **a-ți oferi** spectacolul gesturilor și nici măruntele coordonări de formații muzicale. Mi se pare formidabil că s-a ivit, spre folosul unui asemenea autoexamen, ideea „Galelor tinerilor dirijori", propulsată cu mai mulți ani în urmă de Colegiul criticilor muzicali. Din cele știute, se pare că această formă de prospectare și lansare a tinerilor este un unicat, spre deosebire de cursurile de dirijat care proliferează în jurul multor maeștri, pe toate meridianele. Și aici în „Gale" se învață, dar important este votul de încredere acordat de critici, orchestră și public. Ceva între impresariatul profesional și generoasa încurajare direcționată spre necesitățile vieții muzicale.

Am urmărit, în cele trei zile frumoase de la Bușteni, cinci tineri, reprezentînd temperamente diferite, stadii diferite de acces la arta interpretării și chiar școli diferite de dirijat. În ansamblu, o ediție optimizantă, cu talente care vor fi remarcate de public. Nu-mi propun un palmares, nici o ierarhizare valorică. Timpul va hotărî. Totuși, să remarcăm modul în care personalitățile prezente și-au aflat conturul. Iosif Ion Prunner (îndrumat de maestrul Constantin Bugeanu) este pianist și beneficiază de o practică dirijorală la pupitrul formației „Camerata" pe care o conduce. Acum investighează o materie sonoră față de care are un interes deosebit în finisarea detaliului, urmînd să-și consolideze construcțiile de ansamblu. Romică Rîmbu (profesor Erwin Acel) aduce un anume profesionalism, ca membru al Filarmonicii din Oradea, linia gestului fiind încă cea a „oglinzii" de studiu care a înlocuit pînă acum orchestra. Dorel Murgu (profesor Emil Simon) pornește în demersul său de la o experiență pe care, în postura de violonist al Filarmonicii din Satu Mare, a acumulat-o, obținînd efecte spectaculare. Camil Marinescu (profesor Cristian Mandeal) are de asemenea la bază o formație de instrumentist, dublată de o instruire muzicală solidă care îi îngăduie sublinierea liniilor expresive și o arhitectonică de tensiune. În fine, revenind pentru a doua oară pe podiumul „Galelor", deși este încă student la Academia de Muzică din București, Dan Rațiu (format sub îndrumarea maeștrilor Constantin Bugeanu și Horia Andreescu) se detașează prin acuratețea gestului și claritatea unei lecturi creatoare a textului, autoritară prin încărcătura temperamentală și profesionalismul pregătirii. Toți cei cinci dirijori au găsit în colaborarea cu Filarmonica din Ploiești un sprijin generos care trebuie subliniat în mod special, căci acest ansamblu semnează interpretarea tuturor edițiilor de pînă acum, depășind efortul cu exemplară dăruire artistică.

Agenda galelor își adiționează și prezențe solistice menite a demonstra aspectul de practică a acompaniamentului și, totodată, de a-i spori spectaculozitatea. Simpla enumerare este elocventă și pentru programul comentat — fagotistul Miltiade Nenoiu (București), soprana Vilma Papp (Cluj), soprana Adina Nițescu (București), basul Csaba Airizer (Timișoara), violonistul Florin Ionescu-Galați (Brașov). În tradiția edițiilor precedente exista și ideea invitării unor maeștri ai baghetei. Inițial se proiectase omagierea lui Emanuel Elenescu, laureat al premiului UNICRIT. În fapt, aplauzele s-au îndreptat spre un alt maestru, Ilarion Ionescu-Galați, care a răspuns invitației, marcînd cu o prezență de pretigiu finalul manifestărilor.

GRIGORE CONSTANTINESCU

Non gaudeamus igitur!

Imaginea cutremurătoare a bătrînului dascăl de la Facultatea de geologie din București, care nu-și mai putea stăpîni plînsul în timp ce evoca distrugerile comise în timpul Reconquistei Pieței Universității de către invadatorii în salopete, sosiți în Capitală parcă de pe o planetă a Războinării îmi va rămîne pentru multă vreme în memorie.

Nu mă îndoiesc că în sanctuarele facultății au fost monștri, șerpi și vipere otrăvite, hidre și gorgone înfiorătoare importate pe banii lui Rațiu din Occident de vrednicii cuceritori au luptat împotriva lor cu tot ce le-a venit la mînă. Și nu le-au venit niște renoscoțiți de bolovani, ci tot felul de minerale rare și cristale scumpe pe care ar fi trebuit — cei dintîi ! — să le cinstească și să le prețuiască pentru că numai ei știu cu cîtă trudă se scot din adîncurile pămîntului precum : cristale de granit flori de mină, biotit, piri , rubin, topaz, baritină, malahit, ametist, chihlimbar agat, cupru, sulf, calcopirită, cuarț, galenă, blendă, aragonit, magnetit etc.

Faptul că pe Institutul de arhitectură scria înainte, bineînțeles, în mod ironic, „Facultate de golani", după cum i-a botezat dl. Iliescu pe manifestanții din Piața Universității, nu trebuia să însemne automat și necondiționat mandat de distrugere a proiectelor viitorilor arhitecți ai României de mîine și molestarea unor studenți (și studente !) aplecați creator asupra planșelor care au necesitat 6 luni de muncă !

„Expediția de pedeapsă" a administrat o lecție usturătoare dar binevenită bișnițarilor tuciurii care infestau Capitala și compromiteau, în acest fel, pe demonstranții și greviștii foamei, dar nu trebuia să lovească — supremă ironie amară ! — în nevinovatele minerale și cristale din galantarul Facultății de geologie.

Acele cristale or fi conținînd blestemate spirite malefice, care i-au ametit și apoi i-au urcat, ca în transă, pe vorbitori în balconul Facultății de unde se rosteau discursuri mulțimii ? ! Da, doamnelor și domnilor ! Chipuri hîde de vraci și moace de babe deșucheate în dezmățul democrației se pot vedea limpede în luciul oglinzilor acestor cristale care au făcut descîntece la sabatul vrăjitoarelor pentru ca să se reușească performanța — unică în lume ! — a unei demonstrații de protest care a ținut din 2 aprilie pînă în 13 iunie a.c. ! Pentru asta, necruțătoarea închizițiie subpămînteană a pedepsit pe ereticii studenți și le-a distrus cu patimă de maniaci religioși amuletele, relicvele, icoanele de piatră, falșii idoli, chipurile cioplite de mîna unei naturi democratice și care a lucrat de sute de mii de ani la aceste capodopere, dar criminală și complice la demonstrația studenților ! Să nu creadă ereticii întru democrație că la noi, în scumpa noastră patrie, nu se nasc, dacă e nevoie ! — inchizitori care să nu pedepsească aspru pe cei care se abat de la dreapta credință ! Iar credința cea dreaptă nu poate fi decît a majorității căzută în extaz în sfînta Duminecă a Orbului, cînd trandafirul a înlocuit ostenita cruce !

Ce geolog care scrutează adîncurile pămîntului și-ar fi putut închipui vreodată că minerii pentru care lucrează vor ajunge să facă vaste și spectaculare prospecțiuni chiar în perimetrul Facultății unde au învățat, distrugînd și amestecînd elementele în haosul primordial ? ! Haos contra cosmos, ignoranță contra știință ! Sîntem din nou la Facerea lumii ! Și care Dumnezeu al adevărului și dreptății ne mai poate salva, după atîția ani de comunism și propagandă mincinoasă ?

Bătrînul dascăl de la Facultatea de geologie din București, prezent în cadrul emisiunii studențești „Gaudeamus" din seara zilei de 22 iunie a.c., cînd s-au aniversat 6 luni de la Revoluție, este o imagine tulburătoare a umanității ultragiate și agresate de prostie, fanatism și violență, a intelectualului atît de hulit și de neputincios în fața obștestilor stihii ale naturii... umane, amenințată în ființa ei să devină, ineluctabil, un monstru de necontrolat prin imorala inoculare a genelor politice.

Așadar, **non gaudeamus igitur !**

PAȘCU BALACI

științei sînt rare, întristător de rare.

Prin 1986, astfel de cărți reprezentau 6—7 la sută din planul editorial rezervat copilăriei mari și preadolescenței, în raport cu cele 25—35 la sută de procente semnalate în țările dezvoltate. Copiii și-ar mai dori și ceva literatură de anticipație ca să le miște imaginația. Colecțiile atît de îndrăgite, existente odinioară au fost desființate fără motiv și fără regret de niște capete a căror geometrie e greu de definit (probabil că și aceștia erau un fel de extratereștri... negativi). Se cer, de asemenea, atlase tematice, enciclopedii amuzante, cărți de „de ceuri" și, de ce nu, cărți **scrise și ilustrate de copii**, un fel de „livres des enfants terribles" care constituie deliciul producțiilor editoriale din străinătate, stimulează pasiunea literară și poate va determina peste 10—12 ani și împrospătarea lotului de scriitori pentru copiii din țara noastră a căror vîrstă medie se apropie astăzi de aceea a bunicilor.

Se poate vorbi de un scriitor specializat în literatura pentru copii sau aceasta stă la îndemîna tuturor scriitorilor? Iată o întrebare care se pune adesea și în mai multe locuri. Am toate motive să sprijin ideea că literatura pentru copii cere nu numai **educație și cultură** dar și o **specializare**, așa cum se cere în chirurgie o specializare pentru chirurgia ochiului, esofagului, creierului după însușirea perfectă a culturii medicale și a tehnicii generale operatorii. Aceasta nu înseamnă că un scriitor care s-a dedicat antiprozei sau poeziei postmoderniste n-ar fi capabil să scrie o foarte bună carte pentru copii. Cu riscul de a stîrni controverse, cred că „Nică fără frică", de Nina Cassian sau „Cartea cu Apollodor" de Gelu Naum vor supraviețui poeziei lor adresate maturilor.

Oricît ar încerca unii critici să mă convingă asupra literaturii „fără vîrstă", m-aș îndoi că „Muntele vrăjit", „Idiotul" sau „Patul lui Procust" ar putea fi înțelese și gustate de un cititor de 11—12 ani. Mai degrabă, cărți geniale pentru copii pot rămîne cărți de căpătîi și la 60 de ani.

TUDOR OPRIȘ

Ministerul Culturii

TRUSTUL DOMUS

Începînd cu data de 1 iunie 1990, a fost redeschis pentru vizitare MUZEUL PELEȘ, cu următorul program :

miercuri
joi
vineri — 9–15
simbătă
duminică
luni și marți – închis

Datorită afluenței extrem de mare a vizitatorilor, conducerea muzeului roagă să se țină cont de următoarele precizări :

Agențiile de turism, inspectoratele de învățămînt, conducerile școlilor, organizatorii de la întreprinderi și instituții, alți factori care se ocupă de turism cultural, sînt rugați să ia legătura telefonică cu dispeceratul MUZEULUI PELEȘ (SINAIA – 973/1 41 51 ; 1 41 52 ; 1 41 53), pentru a fi programați.

Precizăm că deocamdată nu vom putea primi grupuri organizate de vizitatori în afara acestor programări, aceasta pentru a putea asigura conservarea și integritatea valorilor inestimabile de patrimoniu național ale palatului și zonei înconjurătoare.

Subliniem că în zilele de luni și marți pot fi vizitate contra cost, fără programare prealabilă, complexul de monumente, inclusiv terasele exterioare ale parcului PELEȘ.

REPETĂM TELEFOANELE DISPECERATULUI MUZEULUI SINAIA – 973/1 41 51 ; 1 41 52 ; 1 41 53.
UNDE PUTEȚI PRIMI ȘI ALTE INFORMAȚII

Zmeul își aruncă buzduganul peste șapte mări și șapte țări. Andrei Șerban a trimis-o peste ocean pe grațioasa actriță a Teatrului La MaMa, Priscilla Smith, să antreneze actorii Naționalului pentru Trilogia greacă. Se repetă zece ore pe zi, Priscilla venind cu un pachețel cu trei sandvișuri și o energie uluitoare. Tinerii actori sînt fericiți pînă la exaltare. Cei mai în vîrstă, după un moment de panică, par a redescoperi plăcerea de a lucra non stop. Să nu uit să vă spun că textele sînt în greaca veche, greaca modernă și latină.

(A. B.)

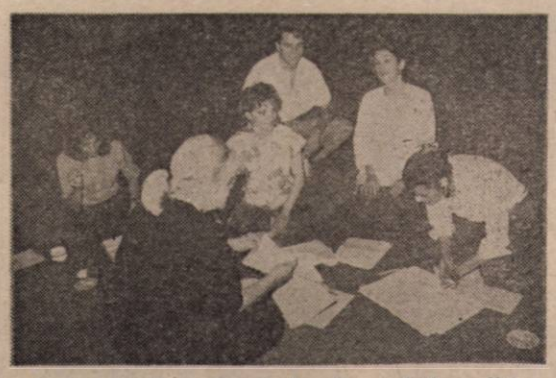

În imagine de la dreapta la stînga : Andreea Vulpe, Priscilla Smith, Cerasela Stan, Mircea Rusu, Silvia Năstase, Liliana Hodorogea.

Mihail Manoilescu

– ministru de externe, iulie–august 1940 –

„URMARE LA „MEMORIILE MELE“

„Cel de-al doilea delegat român, Valer Pop, și-a notat, la rîndu-i, scenele tragice petrecute pe cînd ni se impunea silnic diktatul de la Viena : „...Se citește hotărîrea Axei în limba germană, apoi în limba italiană, ni se înmînează textul și cite o hartă. Aruncînd o privire asupra hărții și a noilor frontiere, vedem cu adîncă durere soluția nedreaptă, imposibilă și intenabilă care s-a dat. Lui Manoilescu, care dăduse semne de agitație și mare indispoziție, i se face rău, cere apă, rezistă însă cu greu, pînă la urmă. La un semn al lui Ribbentrop intră reprezentanții presei, Ribbentrop rostește o scurtă cuvîntare, Ciano una ceva mai lungă, apoi ședința se ridică. Totul s-a petrecut fulgerător. Îl sprijin pe Manoilescu pînă într-un salon rezervat unde are o sincopă. Suita germană se retrage. Cer apă, un coniac. Von Doernberg se interesează de starea lui Manoilescu, în numele lui von Ribbentrop și oferă asistența medicului personal al acestuia. Doctorul constată o hipotensiune foarte gravă, aduce trusa și dă injecții“.

STELIAN NEAGOE ■

[x]

Dimineața am trecut-o într-o stare de nervi mai cumplită decît aceea din cursul nopții. Fabricius n-a venit la ora 10 cum era convenit ca să mergem la ședința arbitrajului. Am așteptat ceas după ceas, înnebuniți. Între timp am aflat că sîntem invitați la dejun împreună cu delegația ungară, ceea ce era culmea torturii ! Tîrziu de tot am primit **programul zilei care prevedea pentru întreaga ședință de arbitraj 20—30 minute !** Înțelegeam acum că nu vom avea măcar prilejul să luăm cuvîntul. Am redactat atunci, împreună cu Valer Pop, o scurtă declarație pe care trebuia s-o citesc la începutul ședinței, pentru a protesta împotriva faptului că nu am fost ascultați.

Singurul fapt nou care s-a produs în cursul acestei dimineți infernale au fost vizitele lui Ghigi și Fabricius, care mi-au adus proiectul definitiv al scrisorilor de garanție. Dar cînd au venit a doua oară către ora 11,30 am înțeles după figura lor că soluția dată era teribilă pentru noi. Mă simțeam acum ca un om care așteaptă să fie dus la eșafod și se roagă în gînd să se sfîrșească mai repede.

Abia la ora 1,30 a venit, în fine, Fabricius să ne ia. Am luat cu mine geanta în care pregătisem pledoaria pentru arbitraj, am luat și hărțile etnografice care trebuiau să o susțină și hărțile economice, atît de expresive și bine studiate de noi.

Am coborît scările hotelului cu Fabricius, ca un halucinat. În holul hotelului lumea saluta cordial ; în stradă aclamațiuni și ovațiuni. Vremea era urîtă ca și sufletul meu. Într-o mașină deschisă, care făcea să-mi pătrundă vîntul în piept prin tunică, am trecut cu Fabricius pe străzile altădată vesele și atît de rîzătoare pentru mine, ale Vienei. Prin fața Hotelului Imperial, pe la statuia lui Schwartzenberg, pe lîngă fosta Ambasadă franceză și fosta Legație română, spre Ostbahnhoff.

Eram în paroxismul neliniștii. Voiam să se sfîrșească mai repede și să aflu cu o clipă mai devreme sentința dată, țării și mie.

Credeam că mașina va intra în curtea Castelului Belvedere, chiar în dreptul Legației române. A fost un adevărat chin că a trebuit să înconjur pînă aproape de gară pentru a intra — pentru mai mult fast — pe poarta principală din fața castelului.

Văd ca prin vis sentinelele și compania de onoare de la intrare care, întocmai ca la execuțiile capitale, subliniau oroarea momentului prin bătăi de darabană. Apoi marea scară, în capul căreia mă aștepta Ribbentrop, mulțimea de ofițeri și diplomați în uniformă.

Ribbentrop m-a condus printr-o serie de săli somptuoase pînă în salonul rezervat delegațiunii noastre. Am așteptat acolo cîteva minute. În sfîrșit a venit Doernberg, șeful Protocolului ca să ne ia. Am plecat împreună cu Valer Pop printr-o altă serie de săli din fața Palatului care dă spre centrul Vienei, pînă la sala sorocită arbitrajului. Era un salon rotund, cum se întîlnesc atîtea în colțurile palatelor vechi. O masă rondă în mijloc.

Intrînd, Valer Pop și cu mine am salutat. În fața noastră Ribbentrop și Ciano cu suita lor, în care am întrezărit, în picioare, pe Clodius. Cu un gest grav și rece ni s-au indicat fotoliile noastre. Toată lumea tăcea. Toți voiau să fie solemni, dar pentru mine, erau miniștri.

Peste un minut a fost introdusă delegațiunea ungară. Primul ministru, Teleky, tip de profesor — mai curînd de liceu decît de Universitate — privind oblic după ochelari ca un japonez, Csaky — grăsun, îndesat, vulgar, într-o uniformă care amintea pe a surugiilor de la curțile noastre boierești. Au salutat. Le-au răspuns toți. Mi se pare că mașinal am răspuns și eu.

Peste un alt minut eram așezați în jurul mesei. Ribbentrop și Ciano aveau la dreapta și la stînga pe cei doi interpreți, italian și german.

Ribbentrop s-a ridicat cel dintîi ținînd un discurs pe care abia l-am putut urmări. După aceea, Ciano. Inevitabilul microfon le-a stat înainte pe masă.

Cînd a terminat Ciano, am cerut și eu cuvîntul. Voiam să fac declarația în termenii stabiliți de mine cu Valer Pop: **„Rog să se constate și să se treacă în protocol că delegația română nu a avut niciodată ocaziunea de a prezenta și de a dezvolta punctul ei de vedere, în fața comisiunii arbitrale“.** N-am apucat decît să cer cuvîntul. Ribbentrop mi-a răspuns destul de scurt și brutal că voi vorbi la sfîrșit. Au continuat formalitățile.

Schmidt a citit în limba germană actul de arbitraj. Nu am avut nici o emoțiune, fiindcă nu aducea nimic esențial. M-au indignat numai **cele două minciuni sfruntate**, cuprinse în textul oficial, prima că „guvernul regal român și guvernul regal ungar s-au adresat guvernului Reichului și guvernului regal italian cu rugămintea de a face un arbitraj“ și a doua că cei doi miniștri de externe au luat hotărîrile lor „după o nouă convorbire“ cu miniștrii Manoilescu și Csaky.

Or, adevărul este că ei n-au avut decît o singură convorbire cu mine în care nu s-a vorbit decît de **oportunitatea** acceptării arbitrajului, iar nicidecum nu a fost tratată în fond cauza românească și că **după ce ei au fost învestiți** cu calitatea de arbitri, prin acceptarea Consiliului de Coroană, **eu nu am fost admis să le fac nici o pledoarie în fondul cauzei.**

Actul de arbitraj a fost citit din nou în limba italiană. Veni apoi momentul culminant. Pe masă stătea păturită harta, ca o sentință de moarte, Schmidt, venit lîngă mine, mi-a ajutat s-o desfac.

Am observat întîi că este o hartă românească. Am desfăcut-o cu nordul în jos, ceea ce m-a făcut să nu înțeleg nimic. Mi-a întors-o Schmidt. Ochii mei căutau tăietura de la granița de vest pe care cu toții o așteptam. Mi-am dat seama însă că este altceva. Am urmărit cu ochii granița care pornea de la Oradea către răsărit, alunecînd sub linia ferată și am înțeles că cuprindea și Clujul... Am început să nu mai văd. Cînd mi-am dat seama că granița coboară în jos ca să cuprindă secuimea am mai avut, în disperarea mea, un singur gînd : Brașovul ! O mică ușurare : Brașovul rămînea la noi.

Cînd am privit în toată grozăvia împărțirea Transilvaniei, am înțeles că puterile care îmi erau mult slăbite mă părăsesc cu totul. Totul dinaintea ochilor s-a făcut neclar, ca un nor galben, din galben cenușiu, din cenușiu negru.

În clipa aceea am pierdut cunoștința. Nu mai trăisem o asemenea senzație fizică decît cu 22 ani în urmă, cînd o injecție cu novocaină la o operație mă făcuse să trec pentru o clipă pe lumea cealaltă, de unde mi-am revenit cu ajutoare medicale date **in extremis.**

Acum aveam pentru a doua oară impresia netă că am trecut **dincolo.** Cineva a cerut pentru mine un pahar cu apă. Doernberg a deschis ușa alergînd prin mulțimea de ziariști, de diplomați și ofițeri care umpleau sălile strigînd : un pahar cu apă, un pahar cu apă...

Peste un minut mi l-au adus. Valer Pop mi l-a dat în silă să-l beau. Am început să văd din nou și am avut puterea să duc mai departe calvarul.

Mi s-au prezentat actele spre semnare. Am scos tocul meu cu cerneală verde, cu care scrisesem atîtea lucruri frumoase și atîtea gînduri bune pentru țara mea. Am iscălit tot fără să mai citesc. Valer Pop citea pentru mine. De altfel nu mai era nimic de verificat ; actele erau cunoscute, harta tot așa.

Trebuia să-mi vie rîndul pentru declarația mea. Ribbentrop profitînd de starea mea de slăbiciune, a ridicat ședința, fără să-mi mai dea cuvîntul. Nu am avut nici măcar prilejul să spun acele vorbe, care însemnau nu numai o constatare, ci și un protest. *

M-am ridicat susținut de Valer Pop și de un străin care mă privea cu grijă, de frică să nu cad. Am fost dus într-un mare salon cu ferestrele largi spre Parcul Belvedere.

Mi s-a dat un pahar cu alcool și peste puține clipe a sosit doctorul Eisen Schiemeleisen, celebrul medic care fusese chemat pe vremuri la București pentru a îngriji pe regina Maria. Mi-a luat pulsul și tensiunea. **Tensiunea era între 6 și 8 ! Eram mult mai aproape de moarte decît de viață.** A lăsat să plece toată lumea din salon și mi-a făcut imediat o injecție. Am început să mă simt mai întremat.

Lungit pe canapea, cu doctorul lîngă mine, priveam pe fereastră. Curînd a venit și Valer Pop. Îmi spuneam cu glas scăzut ce grozăvie mă așteaptă, căci de acum înainte voi fi blestemat de toți țăranii din Ardeal pe care i-am iubit așa de mult, pe care dovedisem că-i iubesc.

Cînd mă gîndeam la tinerii intelectuali și la **țăranii îmbrăcați în portul românesc pe care eu reușisem să-l aduc din nou la lumină și să-l fac iubit în regiunea Arghireșului și în „familia Sorecanilor“,** cînd mintea îmi luneca către cei care acum treceau sub străini, simțeam că mă pierd din nou ca în sala arbitrajului cu cîteva clipe mai înainte.

Peste cîteva minute a venit Ribbentrop. Omul de gheață era de data aceasta mișcat, învins. S-a așezat lîngă mine. A început să-l interogheze pe doctor care-i face raportul. I-a vorbit mult despre hipotensiunea mea, dîndu-i indicațiuni și ordine.

Apoi a început **să-mi vorbească : „Domnule ministru. Nu trebuie să fii descurajat ; tot ce se întîmplă acum este spre binele României. Să ai adînca convingere că dacă era altfel, se întîmpla dezastrul cel mare. Așa cum este, trebuie să te consideri ca salvatorul țării d-tale și așa trebuie să te socotească și ceilalți români. Nu știi ce clipă grea ați trecut. Veți afla-o mai tîrziu.** Îmi pare rău că ești dumneata acela care a trebuit să suporte această durere. Regret din toată inima că un prieten vechi și sincer al Germaniei trebuie să sufere astăzi, pentru păcatele altor oameni de stat ai României“.

Am rămas uimit de naivitatea cu care destăinuise — el, arbitrul ! — resentimentele care îl mînaseră atunci cînd a dat sentința. Dacă n-ar fi fost decît această mărturisire și încă ar fi fost de ajuns ca să-i răpească arbitrajului orice valoare morală. Un arbitru care vorbește ca un zeu răzbunător care își proclamă urile și ranchiunile care i-au dictat hotărîrea !

Făcîndu-mă că nu observ acest aspect al vorbelor lui, i-am răspuns : „Ceea ce mă îngrozește nu este judecata istoriei, ci soarta ce se deschide acum atîtor români care trec sub stăpînirea maghiarilor“.

Ribbentrop m-a asigurat că nu trebuie să am grijă de aceasta, fiindcă ei, **germanii înțeleg să supravegheze mai departe, împreună cu italienii, ceea ce se va întîmpla** în Transilvania cedată ungurilor (!), că vor fi foarte atenți în această privință și că România poate să se adreseze lor în orice împrejurare, dacă cumva ungurii vor abuza de situația lor față de românii ardeleni.

Cam în același sens i-a vorbit Ribbentrop și lui Valer Pop, cîteva minute după aceea. Expresia lui cea mai hotărîtă a fost : **„Cauza românilor din Transilvania este din ziua de azi și cauza noastră“.** Voi vorbi și cu Ciano, care va exprima desigur același punct de vedere“.

*) Iată cum descrie Ciano această scenă în notele lui politice : „30 August. Ceremonia semnării la Belvedere. Ungurii, cînd văd harta, nu-și intră în piele de bucurie. Apoi se aude o prăbușire. Manoilescu a căzut leșinat pe masă. Doctorii, masagii, ulei camforat. În sfîrșt, își revine, dar suportă.

CINE PE CINE ANCHETEAZĂ?

În ziua de 14 iunie, către prînz, la solicitarea colegiului de redacție al revistei „Flacăra“, am urcat scările ce duc la redacția ziarului „România Liberă“, ocupată în acel moment de mineri. La etajul al III-lea, unde se găsesc birourile ziarului „Tineretul Liber“ l-am întîlnit pe **Constantin Sorescu,** critic literar și angajat al respectivului cotidian. Timorat de prezența zecilor de mineri odihnindu-se pe trepte și în bîte, precum și de aceea a unei mulțimi de femei din servicii auxiliare care aprobau zgomotos și agresiv acțiunea lor purificatoare, l-am abordat colegial pe Constantin Sorescu asupra celor întîmplate, felicitîndu-l totodată pentru **alegerea sa ca deputat.**

Mi-a răspuns pe un ton ritos și acuzator că, în schimb, el nu are nici un motiv să mă felicite pentru ce scriu și nici pentru orientarea revistei „Flacăra“, apreciind că minerii au tot dreptul să facă ordine, **mai ales,** în redacția „României Libere“. În acele clipe, minerii conduși de căpitanul Cămărășescu — deghizat în ortac — scotoceau prin camere în căutarea redactorilor vinovați de „destabilizarea țării“.

Supunem acest fapt Camerei Deputaților și Comisiei constituite pentru cercetarea evenimentelor din 13—15 iunie deoarece Constantin Sorescu face parte din această comisie. Nu cred că are dreptul moral să ancheteze și să aibă opinii într-o problemă în care și-a exprimat, de fapt, opiniile și încă într-un mod foarte net. Publicăm alăturat fotografia reprezentînd momentul în care căpitanul Cămărășescu (în stînga) e arestat în sediul Ministerului de Interne la data de 26 dec. 1989, după ce a încercat să se sinucidă dîndu-se cu capul de pereți. La acea dată exista prezumția că a tras în populație. Fotografia a apărut în albumul „România-Libertate“ editat în Franța.

TUDOR OCTAVIAN ■

Protestul oamenilor politici prezentat de Nicolae Iorga în Senat

Moldova de Răsărit, care poartă numele dinastiei Basarabilor, stăpînă pe gurile Dunării, continuă o viață de două ori milenară în legătură cu strămoșii noștri cei mai depărtați, iar punerea în valoare a acestor teritorii de o bogăție unică în ce privește roadele pămîntului se datorește muncii românești sub conducerea timp de cinci sute de ani a domnilor moldoveni, legitimi suverani ai Basarabiei încă din veacul al XIV-lea.

Cînd s-a simțit nevoia unei închinări față de Imperiul Otoman, considerat ca o continuare internațională a Bizanțului, adică a Romei de Răsărit, legătura cu acela care a fost pentru noi nu sultanul turc, ci împăratul, n-a știrbit în teoria de Stat otomană dreptul exclusiv al Moldovei la hotarele ei istorice. Ca și țara vecină, Moldova n-a făcut parte din „Casa din lăuntru" a Imperiului, ci din „Casa din afară", din care nimic nu se poate înstrăina. Dovada o avem și în acest răspuns la pretenții de anexare ale austriecilor înainte de pacea din Karlovitz, la 1699, răspuns ale cărui cuvinte sunt redate astfel de cronica moldovenească de atunci : „Țara Moldovei este voinică (liberă) și turcilor este închinată, nu este luată cu sabia".

Numai confuziunea tuturor noțiunilor de drept în Europa întreagă de la sistemul împărțirilor de state al secolului al XVIII-lea la încălcările epocii napoleoniene a putut aduce părăsirea printr-un tratat ruso-turc, care nu ne privește, a Basarabiei către țar în 1812.

Rusia însăși a considerat acest act nu ca însușirea unei provincii, ci ca formarea unei „oblastii" moldovenești la care spera să adauge restul Moldovei și de aceea s-au păstrat legile, obiceiurile și limba pînă la 1870.

Judecata Europei în urma războiului Crimeii, a întărit dreptul românesc prin aceea că Moldova a fost pusă păzitoare în numele ei, a gurilor Dunării cu tot ținutul care le acoperă. Iar cînd Rusia lui Alexandru al II-lea a reluat silnic, nu fără a oferi compensații pe care, ca atare, am declarat că nu le primim, înțelepciunea întemeitorului Dinastiei românești contemporane a retras numai înaintea invaziei armata și funcționarii fără a voi să iscălească un act de cesiune. În 1879 încă o hotărîre juridică românească urma cu cercetarea unui proces basarabean dovedind cu texte de drept că România este din acest punct de vedere, teoretic, stăpînă încă acolo.

În timpul Marelui Război Basarabia căzută în anarhie și reclamată fără nici un temei de o Ucraină fără bază istorică, n-a cerut nimănui această moștenire firească. Ea s-a oferit de la sine pe baza dreptului de autodeterminare care e la baza teoriei constituționale a Republicii Sovietelor.

A se aplica Ținuturilor nordice ale Bucovinei, unde niciodată n-a fost o stăpînire rusească, sub pretextul că astfel se capătă o despăgubire pentru acele pagube pe care le-am fi adus Basarabiei pe care dimpotrivă, am ridicat-o dintr-o stare de quasi-barbarie, din cauza unei insule rutene, înseamnă o strămutare a dezbaterii pe un teren național care e negat prin însăși cererea de a se ceda întreaga Basarabie cu populație covîrșitor românească. Iar atingerea teritoriului însuși al Vechiului Regat e cu totul în afară de toate postulatele teritoriale ce s-au înfățișat României în raport cu ținuturile alipite.

Ultimatumul de ieri, urmat de o luare în stăpînire imediată, nu poate găsi nici un temei istoric și legal și înstrăinarea unei atît de largi părți a României Unite calcă peste dreptul a trei milioane de țărani români și a unei pături de intelectuali devotată cauzei naționale.

Fără a pune în discuție necesități care s-au socotit că nu se pot evita, subsemnații, dintre care cei mai mulți sînt întemeietorii înșiși ai Statului Român nou în hotarele lui firești, nu pot admite ca în orice formă să se dea o recunoaștere legală în numele Statului și poporului român la ceea ce nu este decît o uzurpație determinată de confuzia de noțiuni, firește, trecătoare, a unei epoci de criză fără pereche. N. Iorga, Iuliu Maniu, C.I. Brătianu, Dr. N. Lupu, Mihai Popovici, Alex. Lapedatu, V.P. Sassu, I. Lugosianu, Aurel Dobrescu, N. Polizu Micșunești, Gh. Popp, A. C. Cuza, Dr. C. Angelescu, G.G. Mironescu, Stelian Popescu, Gh. Brătianu, Pan Halippa, T. Emandi, V. Madgearu, C. Brătianu, Oct. Taslăoanu, M. Berceanu.

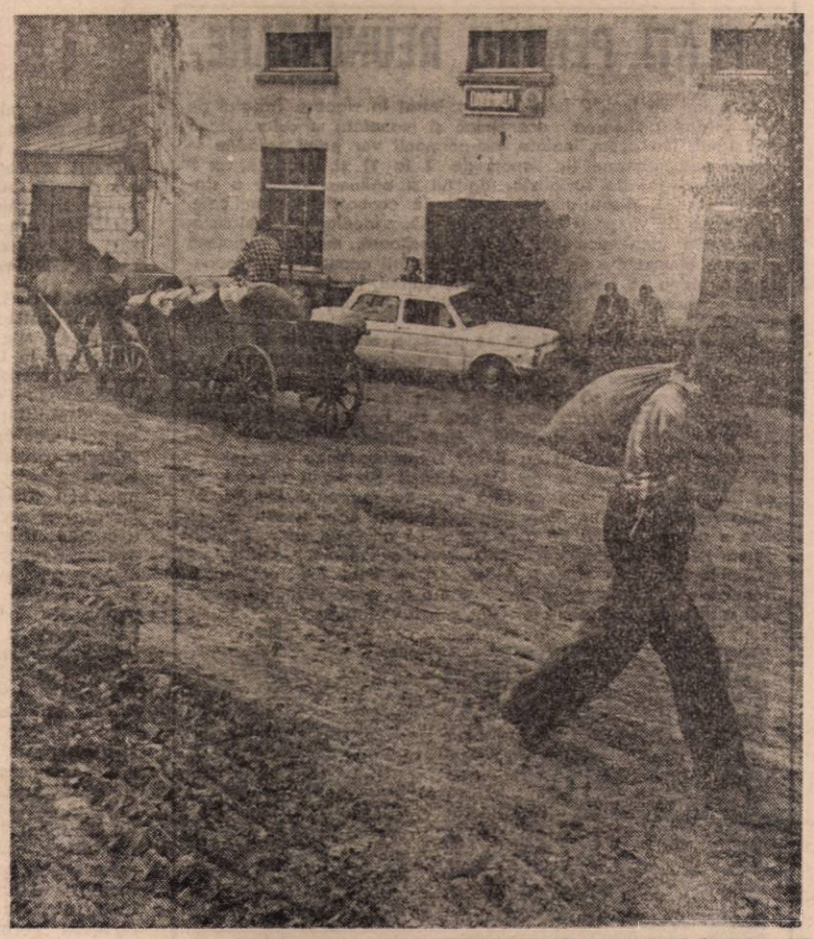

Fotografie de MIHAI POTÎRNICHE

Republica Moldova

O victorie numită suveranitate

După 50 de ani de despărțire forțată de sinele său românesc, Basarabia și-a luat propria soartă în mîini. Declarația de suveranitate a Parlamentului Republicii Moldova, din 23 iunie 1990, și declarația Frontului Popular de dezavuare a pactului Ribbentrop-Molotov și considerare a zilei de 28 iunie ca îndoliat memento sînt două acte de importanță istorică uriașă în destinul încercatului neam de limbă română din această parte a lumii, unde rîurile sînt nu numai ape curgătoare ci și însingerate tăieturi din întregul etnic imemorial.

Într-un an de zile, sufletul românesc din Basarabia a cunoscut o relansare în prim-planul politicii actuale europene cum nu s-a mai întîmplat în toți cei 50 de ani de minciună, umilință și rușine la care a fost supus de sorții nemilosi ai evenimentelor planetare. Evoluția recentă a lucrurilor din Republica Moldova este dovada superbă a libertății și demnității umane victorioase împotriva abuzurilor trecătoare, ilustrarea ideii că tot ce e clădit pe minciună și violență nu durează la nesfîrșit în istorie, că un neam își găsește — mai devreme sau mai tîrziu — matca firească a evoluției sale, scopul lăuntric pentru care s-a născut ca popor în materia lumii, împotriva tuturor uzurpărilor și umilințelor nedrepte.

Dobîndirea grafiei latine, a statalității limbii române, a tricolorului ca drapel național iar acum, afirmarea plenară a suveranității ca stat, sînt tot atîtea trepte istorice pe care Republica Moldova le-a urcat într-o răsuflare ca să recupereze, parcă, cei 50 de ani de înăbușire umană și spirituală la care a supus-o un destin cumplit, — victorii prin care Moldova basarabeană și-a cîștigat cu eroic curaj demnitatea de a se gîndi pe sine ca popor suveran, dreptul de a dialoga de la egal la egal cu marile puteri ale lumii, încrederea că timpul lucrează pentru popoarele care cred pînă la capăt în drepturile lor.

Basarabia se adresează acum tuturor guvernelor, partidelor politice și forțelor progresiste din lume să susțină eforturile Frontului său Popular de a obține independența deplină a Republicii. În această situație politică de-o noutate care ne dă senzația că evenimentele au luat-o pur și simplu înaintea tuturor așteptărilor, obligîndu-ne la o reacție deloc comodă de adaptare la un viitor tot mai presant, ar fi o surpriză umilitoare pentru noi, cei de dincolo de Prut, să aflăm că un guvern sau o forță progresistă din America Latină, Africa sau chiar Europa se solidarizează cu idealurile Republicii Moldova înaintea noastră.

Împotriva oricăror formalisme politice internaționale, stă în logica însăși a faptelor ca guvernul român, România însăși ca țară nedreptățită cumplit de pactul Ribbentrop-Molotov să reacționeze cu bucurie la vestea că Basarabia, chinuita sa fiică, s-a eliberat singură din „închisoarea popoarelor", după 50 de ani de suferințe istorice inumane, stă în dreptul firesc al unui părinte să reacționeze cu întregul său potențial de ființă umană nedreptățită atunci cînd un fiu considerat pierdut definitiv își face auzit strigătul său vital de existență și libertate.

Dincolo de bucuria firească a fiecărui român, exprimată prin cuvinte și metafore sărbătorești, e de datoria țării noastre ca sumă a tuturor bucuriilor individuale ale cetățenilor săi, ca ridicare a lor la fantastica putere a speranței, să-și exprime înaintea altor țări, partide politice sau forțe progresiste din lume întreaga solidaritate cu lupta poporului basarabean printr-o declarație oficială, așa cum a făcut-o și pînă acum salutînd eforturile oricărui popor al lumii de a-și redobîndi libertatea și suveranitatea.

Ne-am solidarizat cu forțe progresiste și popoare care luptau pentru independență din îndepărtata Africă, din cele mai îndepărtate colțuri ale lumii, și numai recunoașterea absurdului însuși că dumnezeu universal ne-ar putea împiedica să n-o facem și acum cînd Republica Moldova înalță drapelul victorioasei sale latinități în cea mai superbă libertate și credință realistă, lucidă în victoria sa numită suveranitate.

ION ZUBAȘCU

Regăsirea de sine (10)

Iată-ne acum nevoiți să le mai explicăm o dată conducătorilor de toate rangurile că dacă vrei să fii „moldovan" trebuie să spui „pasajîr" și „atîrnare către țărani", iar dacă vrei să fii român trebuie să spui „pasager" și „atitudine față de țărani".

Maică Precistă ! Pînă cînd vom tot lămuri că limba moldovenească și limba română nu sînt rîuri ce curg separat și se varsă în mări diferite, ci constituie unul și același fluviu care curge nestăvilit și se varsă în oceanul aceleiași spiritualități ?

Tocmai neînțelegerea faptului că limba noastră este româna și nu „moldovenească", tocmai această neînțelegere duce la apatie, la indiferență și creează terenul prielnic perpetuării buruienilor. **Adevărata ascensiune se va produce numai atunci cînd limba română literară se va întrona definitiv în căminul ei de drept, în conștiința tuturor moldovenilor și va constitui modul nostru cotidian de a fi.**

Legile privind statutul limbii de stat a R.S.S. Moldova și revenirea ei la grafia latină. Programul guvernamental de asigurare a funcționării limbii de stat ne trezesc speranțe mari, însă trebuie să ne dăm seama că am obținut doar certificatul victoriei și că înfrumusețarea panoramei spirituale a republicii nu va fi cine știe ce atîta timp cît în vîrful dealului vor sta niște rătăciți în pîclă și se vor canoni să țină întoarsă pe dos conștiința de neam și de limbă a poporului din vale.

Cu asemenea ajutoare nu mai trece Gorbaciov pragul casei comune europene !

Conducătorii Moldovei Sovietice trebuie să se pătrundă de înțelegerea faptului că republica noastră se cheamă o economie nenațională, o miliție nenațională, o academie nenațională, o agenție de informații și anumite publicații antinaționale și că într-o republică în care numai unele sate sînt naționale, limba literară — chiar de-i zicem moldovenească — este lipsită de oxigen, nu are aer, se sufocă.

Conducătorii Moldovei Sovietice vor înceta să creadă în misiunea istorică a bastoanelor de cauciuc numai atunci cînd vor înțelege că Moldova cea cîntată de poeți este într-adevăr „icoană în inimi purtată" și că pentru poporul nostru este mult mai scump Albastrul de Voronet decît Roșul de Tiraspol și este mult mai plăcută auzului Balada lui Ciprian Porumbescu decît huruiala sinistră a tancurilor sprijinitoare de posturi înalte.

Scrie și în cărțile sfinte : „Cînd Domnul va scoate iarăși din robie Sionul, atunci gura noastră se va umple de rîs și limba noastră de cîntec".

Moldovenii se întorc la biserică, se întorc la limbă, se întorc la pămînt, la tot ce le-a fost răpit...

...și gura lor se va umple de rîs !

VALENTIN MÎNDÎCANU
(din revista „Nistru", nr. 2, Chișinău)

PLĂŢI PENTRU REUNIFICARE

Incepînd de luni, 2 iulie 1990, a intrat în vigoare Tratatul de stat privind unificarea economică şi monetară a celor două Germanii. De acum înainte, est-germanii vor primi salariile în mărci vest-germane (în raport de 1 la 1) şi, totodată, vor fi abrogate legislaţia socialistă, regimul şi ordinea socială a statului socialist, dispoziţiile şi obiectivele economiei planificate, concepţia de drept şi justiţie socialistă, ideologia socialistă, concepţiile ideologice ale clasei muncitoare, morala socialistă şi toate elementele de acest fel. Unificării economice şi monetare ar urma să i se adauge foarte curînd, în decembrie anul acesta sau cel mai tîrziu în ianuarie anul viitor, şi reunificarea politică.

Da, dar cum orice în lume se plăteşte, era imposibil ca un lucru de o asemenea amploare şi importanţă ca reuniunea celor două Germanii să se facă pe gratis. Cine, ce, cît şi cui a plătit ori urmează să plătească ? Este de la sine înţeles că principalul plătitor nu putea fi decît cel bogat, nababul, adică R.F.G. Mai întîi, un preţ politic, plătit alături de R.D.G. şi concomitent (în aceeaşi zi) cu R.D.G. : recunoaşterea graniţei cu Polonia, a frontierei de pe Oder-Neisse. Au făcut acest lucru cu inimă grea, convinşi că fără asta nu se poate. După cum scria Agenţia Reuter, cancelarul Helmuth Kohl a susţinut că este o ocazie istorică de a se uni şi că acceptă, ca preţ, pierderea pentru totdeauna a teritoriilor din Polonia. „Astăzi ne aflăm în faţa unei alegeri clare, a spus Kohl. Fie confirmăm frontierele existente, fie pierdem şansa de a ne reunifica ţara". A fost aleasă, după cum am văzut, prima variantă.

Ministrul de finanţe al R.F.G., Theo Waigel, prezentînd presei „prima marcă unită" primită la Berlin

Urmează plăţile în mărci vest-germane. Prima dată către est-germani. Una dintre ele este chiar raportul de schimb şi de plată a salariilor, de 1 la 1 (la bursa neagră acest raport este de 1 la 10). Apoi, preluarea de către R.F.G. a efectelor desocializării R.D.G. Se estimează că din cei 9 milioane de muncitori est-germani, între 2,5 şi 4 milioane vor deveni şomeri, pe măsură ce numeroase întreprinderi şi chiar complexe industriale îşi vor închide porţile, nefiind capabile să facă faţă competiţiei pe piaţa liberă de tip occidental. Experţii vest-germani au calculat că un milion şi jumătate de şomeri redegistîi îi va costa pe cetăţenii R.F.G. o zecime din veniturile lor anuale, iar trei milioane de şomeri — o cincime din venituri. În sfîrşit, un preţ pipărat (dai un ban, dar face, nu?) l-a plătit Bonnul Moscovei: un împrumut de 5 miliarde de mărci vest-germane.

Printre plătitori se află şi R.D.G. Despre dificultăţile economice care o aşteaptă am vorbit deja — dar, e drept, se mizează pe acoperirea de către R.F.G. Ceea ce nu va mai putea fi însă compensat este pierderea statalităţii, transformarea dintr-o ţară într-o regiune, fapt ce presupune, printre altele, şi un sfîrşit nedorit de carieră pentru mulţi oameni politici est-germani de marcă.

Economiceşte, U.R.S.S. nu va avea de dat, ci de primit. Pe alte planuri însă, trebuie să convenim că şi Kremlinul va plăti, fie şi numai dacă luăm în consideraţie că R.D.G. nu va mai face parte din Tratatul de la Varşovia şi că o Germanie unită poate provoca sovieticilor insomnii.

Pentru eunificarea Germaniei sînt de făcut deci o mulţime de plăţi, şi nu din cele mărunte. Însă ele sînt inevitabile, întrucît, de cînd lumea, obrazul subţire cu cheltuială se ţine.

ION D. GOIA

TEMĂ CU VARIAŢIUNI

Cînd minerii mai erau încă în Bucureşti, în ziua de 15 iunie, domnul Petre Roman a organizat la palatul din Piaţa Victoriei o conferinţă de presă în care a expus punctul de vedere guvernamental cu privire la tragicele evenimente petrecute pe 13, 14 şi 15 iunie în Bucureşti. Ce a spus Domnia sa, a auzit întreaga ţară, întrucît conferinţa de presă a fost transmisă a doua zi pe micul ecran. Aceasta s-a dovedit însă a fi doar varianta pentru români. Conformîndu-se unei tradiţii bine încetăţenite la noi în anii făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate, domnul Petre Roman a oferit ulterior străinătăţii o altă variantă, în ultimă instanţă o altă viziune asupra evenimentelor amintite. Ea a fost consemnată într-un interviu acordat ziarului „La Libre Belgique", interviu pe care îl tipărim mai jos. Ne va mai oferi oare domnul prim-ministru şi alte variante ? (I.D.G.)

Întrebare : După evenimentele survenite la Bucureşti în ultimele zile şi descinderea minerilor în Capitală, au fost stabilite responsabilităţile ?

Răspuns : Pentru moment, responsabilităţile directe nu au fost clar definite. Au fost iniţiate cercetări pentru inculparea responsabililor. Procuraturii (independente de guvern) îi revine sarcina de a culege mărturiile şi de a evalua daunele produse atît asupra persoanelor fizice cît şi în locurile publice. Dacă mărturiile permit identificarea clară a responsabililor, vor fi inculpări, mandate de arestare şi o instrucţie judiciară care îi va aduce pe vinovaţi în faţa tribunalelor.

I : Aţi spus că devastarea sediilor partidelor de opoziţie a fost spontană. Am asistat, fiind reţinut de mineri, la devastarea sediului Partidului Naţional Ţărănesc. Printre mineri era un civil care mi-a arătat carnetul său de membru al Frontului Salvării Naţionale. Nu dădea ordine, ci făcea recomandări. Cum interpretaţi aceasta ?

R : Îmi puteţi spune numele acestei persoane ?

I : Nu, nu pot să vi-l dau.

R : Foarte rău. Dacă cineva v-ar fi arătat un carnet, aţi fi putut vedea numele acestei persoane care pretindea că face parte din Front. Pot să vă spun că aparatul Frontului a avut un consemn : să împiedice intervenţia minerilor pe străzile Bucureştiului.

I : Admiteţi ipoteza că Frontul ar putea — fără ca dv. să ştiţi — să aibă în cadrul său elemente extremiste ?

R : Nu cred să existe. Poate oameni care pretind că sînt în Front, din motive provocatoare sau din motive care le sînt proprii, au încercat să dirijeze acţiunea minerilor. Acestea fiind zise, nu exclud ipoteza ca printre militanţii Frontului să existe oameni care — exasperaţi de imaginea acestei Pieţe a Universităţii unde elemente ale partidelor istorice întreţineau agitaţie — ar fi putut avea reacţii ce nu ar fi trebuit să se producă în cadrul legitimităţii.

I : Aceşti oameni ar fi avut reacţii explozive, potrivit opiniei dv. Puterea nu a reacţionat şi ea exploziv lansînd un apel către populaţie ?

R : Exista de fapt o situaţie explozivă. Nişte bande au pregătit rezerve de sticle incendiare... Apelul către populaţie nu trebuie luat ca o încălcare a democraţiei — ceea ce este în fond. Dar poliţia era slabă : ea a fost lovită şi dezorganizată. Responsabilitatea ofiţerilor de poliţie este destul de mare în atitudinea lor de dezertare de la datoria lor publică. În plus, în momentul în care apelul a fost lansat — el a fost adresat mai ales populaţiei din Bucureşti —, el urmărea să protejeze instituţiile democratice şi clădirile publice care au fost atacate, precum anumite ministere, radioul şi televiziunea.

I : Cine a luat hotărîrea chemării în ajutor ?

R : Nu este vorba de o persoană. Eram mai mulţi care făceam analiza situaţiei pe baza rapoartelor poliţiei şi ale forţelor armate, care ştiau că nu pot interveni imediat. Atunci s-a luat hotărîrea să fie lansat acest apel către populaţie.

I : Dar a cui a fost ideea ?

R : Nu are importanţă.

I : Păreaţi, a doua zi după trecerea minerilor, prea puţin entuziast...

R : Noi toţi eram puţin entuziaşti.

I : Dar nu şi preşedintele Iliescu...

R : Ba da. La fel de puţin ca mine. Primul grup de mineri a sosit în faţa sediului guvernului către ora 5 dimineaţa. Nu puteam să le mulţumim că au venit pentru a-i invita să plece imediat înapoi...

I : Sfîrşitul zilei a fost ciudat. După toate violenţele comise de mineri, preşedintele Iliescu le-a mulţumit totuşi călduros pentru simţul lor civic.

R : Nu cred că le-a mulţumit pentru violenţele lor sau pentru excesele înregistrate în timpul şederii lor la Bucureşti. El a găsit pur şi simplu cuvintele cele mai potrivite pentru a le cere să plece acasă. În dimineaţa zilei de 14, el le-a spus textual : „Dacă aţi venit, mergeţi în Piaţa Universităţii. Acolo, şi nu în altă parte, şi păziţi Piaţa".

I : Se vede că nu a fost înţeles ! Dar această intervenţie a minerilor nu a nemulţumit armata ?

R : Nu, deoarece dacă armata ar fi putut interveni rapid, orice apel la populaţie ar fi fost inutil.

I : După toate aceste evenimente, guvernul este unit din punct de vedere politic ?

R : Absolut.

I : Fără „diversitate", cum ar spune dl. Brucan.

R : Uf ! Dacă îmi mai vorbiţi despre acest domn, nu mai merită să discutăm, pentru că el nu mai are nimic de-a face cu noi... Sînt cel puţin trei luni de cînd nu mai are nici o responsabilitate în cadrul F.S.N. Noi nu avem nici o relaţie directă cu el, cu toate că se vorbeşte despre el ca despre o eminenţă cenuşie. Dar, pentru a reveni la întrebarea dv., declaraţia guvernului după sesiunea sa plenară este o declaraţie a tuturor membrilor guvernului.

I : Ministrul de interne, se declarase, duminică seara, în favoarea dialogului. A doua zi după amiază, el a prezentat o luare de poziţie foarte diferită...

R : Nu înţeleg ce vreţi să spuneţi...

I : În noaptea de duminică spre luni, cea din 17 spre 18 iunie, ministrul a organizat la ministerul său o întîlnire, potrivit manifestanţilor şi potrivit unuia dintre liderii lor, Tudor Marieş, care se pare că trăieşte în clandestinitate. A doua zi după-amiază, declaraţia sa din Parlament...

R : Dar nu s-a schimbat nimic. El a declarat că forţele de ordine au dreptul să intervină în cadrul legal cînd legea este încălcată, pentru a nu spune mai mult. Unde este contradicţia? Chiar şi astăzi, ministrul a reluat dialogul cu alţi reprezentanţi ai studenţilor.

I : A fost reluată deci legătura cu foştii manifestanţi ?

R : Nu este adevărat. Noi am avut contacte cu studenţii, cu reprezentanţi ai asociaţiilor care, toate, s-au declarat ostile faţă de ceea ce s-a petrecut în Piaţa Universităţii, faţă de confuzia făcută între aceşti aşa-zişi manifestanţi şi studenţii,' intelectualii şi cele cîteva asociaţii zise apolitice.

I : Se poate presupune că acuzaţiile împotriva lui Marian Munteanu, preşedintele Ligii studenţilor, vor fi ridicate ?

R : Nu pot să vă spun nimic în această privinţă. Nu eu trebuie să hotărăsc asta.

MONDORAMA

Europa nu îşi caută identitatea, dar viitorul da. De cîtva timp încoace ceea ce părea imposibil a devenit probabil şi ceea ce părea dificil a devenit posibil. Europa se clatină serios iar natura legăturilor ei cu exteriorul este pe cale de schimbare. Ţări aflate în afara Europei civilizate vor să „reintre" în continent şi ţări care au dictat Europei îşi schimbă şi conţinutul dicteului şi forma sa. S.U.A. şi U.R.S.S., parteneri în conflict tradiţional, se uită la Europa cu ochi noi. Nu pentru că ar vrea, ci pentru că nu mai au cum altfel. Şi Europa se uită la cei mari altfel. Din această sumă de modificări rezultă un apetit european nou. Europa bătrînă, depăşită strategic şi vehiculată economic iese din starea de scleroză tentînd o maturitate vivace. „Newsweek" abordează problema cu o prudenţă amabilă : „Timp de peste 40 de ani europenii de pe ambele părţi ale Cortinei de fier au acceptat ideea că cele două superputeri trebuie să discute şi uneori să decidă singure asupra problemelor europene.

La baza tuturor priorităţilor stă convingerea că Europa — estul şi vestul — este pregătită să preia conducerea propriilor ei afaceri. La patru decenii după sfîrşitul celui de-al doilea război mondial, liderii ei sînt de acord că se află în pragul unei noi ere în care Europa îşi va asuma răspunderea pentru propria ei securitate.

Viziunea comună a liderilor Europei este mult mai semnificativă decît divergenţele dintre ei. Ei prevăd cu toţii un declin rapid al influenţei superputerilor, apariţia unui vid militaro-politic care, dacă poate fi umplut, va fi umplut de europenii înşişi. Toţi consideră că prăbuşirea comunismului în Europa răsăriteană în ciuda tuturor pericolelor, furnizează ocazia de a modela o nouă Europă, prosperă şi liberă". Deci Europa viitorului se află în mîna „prăbuşirii comunismului". Dar se prăbuşeşte comunismul ? Dacă da, atunci Europa ar trebui să-şi plătească datoriile... ● Sper că nu l-aţi uitat pe Noriega. Pe generalul Manuel Noriega, regele traficanţilor de droguri şi atîtea altele, fost preşedinte al Republicii Panama, comandant suprem, părinte al naţiunii şi fiu al junglei autohtone. Măturat de la putere, băgat în puşcărie şi demitizat, generalul a lăsat în urmă o ţară cu structuri cu tot. Structuri de tip Noriega, structuri care nu mai au ce căuta în Panama, dar care rezistă, rezistă, rezistă... „The Economist" scrie : „Guillermo Endara, 53 de ani, care este preşedinte — instalat de americani — al Republicii Panama, se va căsători cu logodnica lui, în vîrstă de 23 de ani. Publicul este invitat, dar detaliile lunii de miere a preşedintelui rămîn în familie. Luna de miere a guvernului său s-a sfîrşit. La cinci luni după instalarea acestui guvern, Panama este chinuită de şomaj (30—50%), de paralizia în care se află ministerele datorită lipsei de fonduri, de scandaluri, demisii şi demiteri în rîndurile forţelor reformate ale poliţiei şi de un val infracţional în creştere.

Cel mai rău este că guvernul nu are bani. Statele Unite, care au promis o zestre de 240 de milioane de dolari pentru cea mai nouă mireasă a democraţiei, nu semnează cecul. Recent, ambasada americană a organizat un sondaj din care a rezultat că, deşi guvernul Endara şi patronii lui militari americani sînt încă populari, popularitatea lor este în declin.

Cea mai mare îngrijorare este legată de noua forţă poliţienească creată din rămăşiţele corupte ale Forţei de apărare a generalului Manuel Noriega. Vice-preşedintele Ricardo Arias Calderon care, ca ministru de interne, răspunde de poliţie, încearcă să-i readucă pe oamenii lui Noriega pe calea cea bună. Alţi miniştri cred că aşa ceva este imposibil. „Ricardo crede că ei pot deveni îngeri. Escrocii ăştia nu se vor schimba niciodată", spune unul dintre miniştri, care consideră că forţa de poliţie trebuie recreată pornind de la zero". Pornind de la zero ? Aşteptăm exemplul pentru a-l analiza şi a-l aplica deşi la noi se caută un zero original...

RADU BUDEANU

La Napoli, cu marfarul

Lui Rică Răducanu, anii i-au lăsat urme doar în circumferința abdominală. În rest, a rămas același copil. Astăzi de 120 de kilograme. „Echipamentul" lui dintotdeauna a fost risul. „Fotbalul rămîne o bucurie copilărească. Acum fosnesc mai mult banii decît mingile în plasă. M-am săturat de scoruri 1—0, 0—0. Inundație cu ele, dom'le, și la mondiale. În ultimele luni, cel mai mult mi-a plăcut finala Cupei României. La 6—4, s-a dus spectatorul vesel acasă. În toată Italia, Maradona-n sus, Maradona-n jos. Și el, fără echipa Napoli, mai mult s-a văicărit în careu. De ziceai că trage spre poarta unui spital, nu spre poarta bronzaților din Camerun. Pe mine m-a ridicat de pe scaun portarul acela cam într-o ureche, Higuita. Cu pletele puse pe bigudiuri. Sărea în poartă ca maimuța. Judy. Și, peste un minut, dribla pe la mijlocul terenului. Băiat bun dar cu lipsuri. El însă dăruia prăjitura tribunelor. M-am ciupit să mă conving că nu sînt eu cel din poarta Columbiei. Niscaiva filozofi ai mondialelor ziceau că giumbușlucurile lui Higuita reprezintă o tactică de descurajare a adversarului. Eu jonglam mingea că așa simțeam. Și apoi pentru copiii Grantului".

Și iată-l pe Răducanu of Giulești la Napoli ! Mai deunăzi, un rapidist hîtru spunea că și lui Rică i s-a oferit acolo un contract : de 2 milioane de semințe. „Ba de spaghetti, că asta a fost baza în farfurii. Cînd am văzut că n-am loc în delegație, deși am pus umărul la meciurile naționalei, am scos banii pe masă și am plecat în Italia ca excursionist. Să fiu cu inima mai lîngă băieți. Altădată, le făceam și masaj, pe lîngă antrenarea portarilor. Bașca, rolul de maseur de optimism. Nu mă lăsam pînă nu-i vedeam rizînd în ajunul partidelor". Dar Ricuță n-a primit acum nici măcar bilet de intrare în cantonament. „Mai să turbez în hotelul aflat la 40 km de emoțiile de la Telese. Dormeam în cameră cu Constantin, Nicușor, Pîrcălab, în total 7. Un fel de prici ca la Babele. Dimineața, coadă la dușuri. Unul era înfundat. Dacă nu știai să înoți, te înecai. Meciurile, în afara celor ale României, le-am văzut la televizor din holul hotelului. Mai strigam la unul că n-am venit în Italia să-i privesc ceafa, îl mai zgîlțîiam pe altul duduind de sforăituri. Înaintea meciului cu Argentina am încercat să dau ochii cu băieții la stadion. Carabinierii însă cîtă frunză și iarbă. În timpul încălzirii, am țipat de la peluză : tăticu, sînt aici ! Hagi, Lăcă, Andone, au recunoscut namila îmbrăcată în tricolor. Și s-au bucurat. Cînd ne-au păcălit argentinienii cu golul, am mai tunat odată : tare, că se poate ! Și Balint a șters cu capul balonul în plasă. Cu cîteva fire de păr din începutul lui de chelie. După meci, n-am mai rezistat. M-am scormonit prin buzunare, am închiriat o mașină și așa Rică a asediat Telese. Am pus frînă să nu-i strîng pe băieți prea tare în brațe, așa cum simțeam. Ca să nu bată la ușa ortopezilor. M-am oferit iar să dau o mînă de ajutor căci acum urma iadul cel negru. Jucătorii spuneau ; Tăticu, rămîi ! Dar se pare că Rică a fost garat pe linie moartă. Și așa i-am încurajat de-acasă speriindu-l pe vecinul de apartament din Giulești".

De fapt, în 1972, tot în Napoli, Răducanu a fredonat cu năduf nu o cantonetă, ci „de ți-ar spune poarta ta, cîte nopți am plîns cu ea". Rapid juca cu echipa napolitană în Cupa UEFA. I-a păzit ca o santinelă pe Sivori și Altafini ca, pînă la urmă, să-i șuteze mingea în poartă... Lupescu Culai. A blestemat autogolul, dar tot el l-a consolat pe propriul stoper. Peste cîteva zile, la poalele Grantului, victoria rapidiștilor în retur a așternut o eclipsă peste „ o sole mio" al italienilor.

Il Nasone, veritabil Cyrano al Grantului, nu vrea însă să fie o arhivă cu amintiri triste. A păstrat doar paginile luminoase. „La fotografia mea cu Pele zic și astăzi : înger, îngerașul meu. După un turneu pe Maracana, cînd am apărat un 11 m și i-am driblat pe înaintașii lui Independiente Buenos Aires, regele balonului m-a căutat la hotel. Și apoi a expediat o scrisoare în Giulești invitîndu-mă să-mi fac buletin de Sao Paolo. De ce să-mi mai amintesc de mîhnirea de la Guadalajara? Mai tîrziu, Angelo Niculescu mi-a spus că, dacă ar fi știut ce fel de om sînt, nu s-ar fi lăsat influențat să nu mă introducă în teren. Deh, îți mai face fente și viața !". Pînă una alta, noul antrenor al Rapidului, Constantin, l-a uns pe Rică în postul de gestionar al destinelor portarilor.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

„BOBOCII" SPORTULUI STUDENȚESC

■ „Privind înapoi cu mînie" la propriile slăbiciuni și bîlbîieli, Sportul Studențesc s-a hotărît să înceapă o nouă viață. Antrenorului Kraus i s-a spus mulțumesc și la cîrma echipei a fost împins secundul Chihaia, fosta extremă a studenților. Mina lui dreaptă ? Jurcă. ■ În meciurile din cadrul Cupei Intertoto vor fi testați în vederea includerii în lotul Sportului : portarul Diaconescu de la Curtea de Argeș ; mijlocașul Panduru și fundașul Gh. Lupu, ambii de la Reșița ; liberoul Necula (fiul lui Rică Răducanu), mijlocașii Petre Cristian și Trîmbițaș, vîrful Daniel Dumitrescu, toți de la Sportul „30 Decembrie". Se speră că acești tineri de 20—21 de ani să treacă cu bine colocviul. ■ Nu s-au prezentat la lot Răzvan Lucescu, Țîrlea, Stănici și Cristea. Au pierdut trenul la întoarcerea din vacanță sau se află pe scara vagoanelor altor echipe ?

(F.C.) ■

Flacăra BIS

Dacă v-a plăcut „Flacăra" și doriți un supliment, dacă nu v-a plăcut „Flacăra" și doriți altceva.

NU UITAȚI

există supliment, există alternativă, pentru că există :

Mulți dintre domniile voastre n-au văzut măcar această superbă revistă color în 32 pagini (costă numai 15 lei) pentru că oferta este spectaculos depășită de cerere. Certitudinea primirii revistei FLACĂRA-BIS vine doar odată cu abonamentul. Abonamente se primesc, așa cum se primesc și pentru „Flacăra" și „Rebus". Nu credeți în zvonul că nu s-ar face abonamente, chiar dacă vi-l spune vreun salariat al poștei. Telefonați-ne sau scrieți-ne imediat și vă vom abona noi.

Pentru cititorii noștri din țară — în curînd un concurs care vă poate oferi o excursie gratuită în Occident !

Pentru cititorii noștri din străinătate — în curînd un concurs care vă poate oferi o excursie gratuită în România !

Pentru doamnele și domnișoarele frumoase și inteligente, indiferent de vîrstă — în curînd concursul MISS-BIS !

Pentru domni — o șansă de a face parte din juriu !

Pentru cititorii noștri din străinătate

Bine ați re-venit în România !

Ne pare bine dacă ați devenit cititori ai edițiilor noastre internaționale !

Nu uitați ! Și alți români vor să citească „Flacăra". Și alții vor să citească „Flacăra-Bis" și „Rebus". Spuneți-le prietenilor și cunoștințelor domniilor voastre că ne face plăcere să-i știm între cititorii noștri. Pentru S.U.A. și Canada, ediția noastră internațională vă stă la dispoziție. Abonamentele se pot face prin agentul nostru de difuzare AMEROM CORPORATION, P.O. BOX 1528, L.I.C., New York 11101, Tel. (718) 726-2613, telex. 494 9340 BICUI, Attn, : Mr. Dinu C. Surescu. Pentru abonamente în alte țări, adresați-vă Editurii „Presa liberă" sau direct redacției.

Vă așteptăm, de asemenea, scrisorile, eventualele colaborări, sugestiile, preferințele și, desigur, dată fiind ampla difuzare a publicațiilor noastre, vă primim cu plăcere ofertele de publicitate.

FLACĂRA - PUBLICITATE

Publicațiile „FLACĂRA" și-au deschis paginile, așa cum se practică în presa de cea mai bună calitate din întreaga lume, informațiilor publicitare. În „Flacăra", în „Flacăra-Bis", în „Rebus", anunțurile dumneavoastră au un mare succes garantat pentru că, așa cum se știe, publicațiile noastre de mare tiraj au avantajul de a se adresa cititorilor din toate mediile sociale. În plus, la cererea dumneavoastră, cu profesionalismul care le e propriu, redactorii și designerii noștri vă pot ajuta să vă prezentați reclamele în deosebite condiții grafice, să vă formulați ofertele sau cererile în cele mai convingătoare formulări.

Citind cu încredere publicațiile noastre, cei pe care-i informați prin anunțurile dumneavoastră publicitare vă vor acorda aceeași încredere. Nu-i dezamăgiți, evitînd să apelați la serviciile noastre publicitare.

Acolo unde apare imposibilul, apelați la experiența noastră ! Chiar dacă vă propuneți să vindeți nisip în Sahara sau frigidere la Polul Nord, aveți o șansă. Această șansă este „FLACĂRA" !

Relații suplimentare obțineți la tel. 17 60 10, 17 60 20, interior 2542 în zilele de marți, miercuri, joi, orele 10—12. Pentru urgențe deosebite — și interioarele 2002, 2558.

VENIȚI vedeți COMPARAȚI cumpărați și o să înțelegeți că PAPAGALUL din Ridgewood este UNIC

58-22 Myrtle Ave. 718-821-2785

Vizitați în incinta magazinului secția de prăjituri executate de maistrul NIȚĂ

Renumita cofetărie NITA'S EUROPEAN BAKERY

40-10 Greenpoint Ave. Sunnyside, N.Y.

Tel. 718-784-4047

mulțumește clientelei sale care o onorează cu comenzile transmise și amintește amatorilor că în galantarele cofetăriei se află permanent produse noi, de cea mai bună calitate,

NU UITAȚI: RENUMELE NOSTRU STĂ ÎN CALITATEA PRODUSELOR!

FAC RECLAMĂ ÎN REVISTA „FLACĂRA" CUNOSCUTE FIRME DIN NEW YORK

IN MANHATTAN ȘI BRONXI

DR. MIRCEA GABRIEL PĂUNESCU D.D.S.

LICENȚIAT AL NEW YORK UNIVERSITY ȘI 20 ANI EXPERIENȚA MEDICALĂ ÎN BUCUREȘTI

...IGURA LA CELE 2 CABINETE ...TOLOGICE DIN ...ST.) ȘI

PRIMA CONSULTAȚIE GRATUIT

- METODE ULTRAMODERNE DE PROFILAXIE
- OBTURAȚII ESTETICE (BONDING)
- PROTEZARE IMEDIATĂ!
- TRATAMENTE ORTHODONTICE (ALINIEREA DINȚILOR)

Tel.(212) 873-3033 (212)562-2612

...ȘI IN RATE! ACCEPTĂM ASIGURARI! TOATA SAPTAMINA DE LA 10 - 20

■ CUMPĂR automobile de epocă, plata avantajoasă. Aștept provincia. București — 15.02.28.

■ CUMPĂR vilă sau casă la Sinaia, Predeal. Aștept oferte la București, tel. 15.02.28.

De la trimișii noștri special acasă

OBIECTIV ATINS?

Deci, din nou ne-am mulțumit cu mai puțin decît ni s-ar fi cuvenit în acest moment în fotbal, așa cum s-a întîmplat în atîtea rînduri, și nu numai în fotbal.

Deci, iarăși — din modestie excesivă ?, din frică ? — nu din nepricepere, în orice caz, nu din lipsa talentului, fără doar și poate — ne-am retezat singuri dreptul de a spera la o împlinire mai mare decît cea cunoscută în acest an la „Coppa del mondo" din Italia.

A fost de-ajuns să ne atingem țelul pe care ni l-am fixat — pentru a uita că poate exista un țel mai înalt, la care s-ar fi cuvenit să aspirăm cu toată îndreptățirea.

Există un personaj într-o carte a lui Romain Gary care face jonglerii cu mere.

La început cu trei, apoi cu patru, apoi cu cinci...

Fiecare etapă depășită îi stîrnește dorul de a fi și mai îndemînatec și nici o clipă nu-și contemplă cu satisfacție performanța la care ajunge, din moment ce alții reușesc ceva ce lui nu-i e încă accesibil.

Era însetat de desăvîrșire acest erou, de vreme ce orice țărm pe care poposea îi stîrnea dorul de alte tărîmuri, mai îmbietoare.

În schimb, jucătorii și tehnicienii noștri de la națională abia au obținut un succes de răsunet — numai pentru noi ! — calificarea în optimile campionatului mondial de fotbal — și n-au mai vrut să știe că există și sferturi de finală sau semifinale. Ce să mai vorbim de finală...

N-are rost să mai vedem cum a decurs scoaterea noastră din cursă, de către o echipă modestă cum e cea a Irlandei.

A trecut de-atunci mai bine de o săptămînă și cu siguranță ziarele și revistele noastre au făcut să curgă cerneală din belșug în legătură cu acest subiect.

Pînă la alte amănunte despre naționala României la „Coppa del mondo" — pe care le vom furniza cititorilor noștri în numărul viitor — să consemnăm doar opinia unor reputați specialiști în domeniul jocului cu balonul rotund : „Cînd ai jucători atît de talentați, n-ai voie să joci așa cum a jucat România cu Irlanda".

Orice comentariu e de prisos.

GEORGE ARION
și PAUL AGARICI

Bucureștiul nu crede în lacrimi

Miez de noapte în aeroportul Otopeni. Georgeta Ciorcoveanu, la cei 50 de ani, întruchipează parcă portretul robot al gospodinei perfecte. „Cînd am aflat de la «Actualități» de sosirea echipei, am stins aragazul, am luat buchetul din glastră și am venit cu soțul și fetele să-i îmbrățișăm pe cei ce ne-au adus o mare bucurie în casă". La doi pași, o floare cu o floare. Eleva Miron Mirela nu-l cunoaște pe Timofte. „Garoafa e pentru el. Doresc să-i spun că va fi cel mai bun. Cînd mingea s-a lovit de palmele irlandezului, am plîns". Și totuși, Bucureștiul nu crede în lacrimi. Tineri, bunici, mîini necunoscute strîngînd pe cele ale jucătorilor care au făcut să se știe că România se află acum și ea în lumea bună a fotbalului. Balint, coborînd din avion : „Dacă cineva acolo sus nu ne-a iubit în acele momente de foc, aici jos, acasă, oamenii aceștia ne mîngîie inima. De ce l-am sărutat pe teren pe Timofte ? Puteam să fiu în locul lui. N-am fost desemnat să execut penaltiul". Tatăl lui Gâbiță Balint a stat ca o sentinelă pe lîngă gardul cantonamentului : „Am fost primul lui antrenor. Cei 7 ani de-acasă, fotbalistici, i-au deschis ușa spre artă și bucuria golului". Într-un dribling prelungit prin mulțime, Timofte dispare. „În drum spre minge, m-am hotărît să schimb modul meu obișnuit de a executa lovitura de la 11 m. Încă nu pot să privesc în ochii oamenilor". Fruntea sus, Daniel ! Un eșec poate elibera torente de ambiție.

De fiecare dată, înainte de meciuri, Andone a fredonat cu fanfara „Deșteaptă-te, române". „Dopingul meu de curaj. Ca să înfrunt depărtarea de-acasă". De astă dată, „acasă" s-a aflat la doi pași, în persoana soției, 'Simona. După meciul cu Camerunul, antrenoarea lui cu fustă i-a pansat rana mîhnirii. „Povestirea despre golurile șutate de băiețelul nostru de 3 ani în poarta mea improvizată în apartament a alungat imaginea lui Milla". Andone se încruntă. „Vulpoiul m-a îmbrîncit, dar a continuat faza pînă la gol. Rîdea și nici el nu realiza cum de nu s-a fluierat. Arbitrul de centru a ridicat din umeri pasînd vina la tușier. De ce am fost planificați să jucăm 3 meciuri din 4 în jeraticul soarelui de la ora 5 ? De obicei fac 10 raiduri în careul advers. Acum parcă mi se dezumflaseră plămînii. M-am temut și eu de o executare a unui penalty. O ratare la 30 de ani însemna punctul final al carierei. Între ofertele lui Partizan și Aston Villa, cred că voi opta pentru britanici".

Secundul Drăgușin a adunat parcă în nelipsita lui gentuță de funcționar toate luminile și umbrele vieții. „Acum, în prag de pensionare, după 40 de ani în iadul antrenoratului, trăiesc mulțumirea de a fi împins și eu cu puterile mele România în rîndul echipelor de elită. Lipsa unui gram de șansă și un portar în zi excepțională ne-au scurtat cu un pas drumul. Am exersat zeci de șmecherii tehnice, singurele apte să învingă o echipă cu mușchi de oțel și experiență în a refuza jocul. Speram într-un gol dintr-o sclipire tehnică a jucătorilor noștri. N-a fost să fie ! În meciul cu Camerunul am mizat pe ofensivă și am pierdut. Iar acum, circumspecția ne-a jucat feste. Anticipasem înlocuirea unui mijlocaș cu altul. Dar glezna lui Răducioiu s-a umflat și Lupu a intrat în locul unui atacant. Pentru penaltiuri am optat pentru 3 stîngaci, de regulă incomozi, pentru un jucător ca un munte de calm, Lupescu, și pentru Timofte, recomandat de reușitele de la antrenamente. De altfel, el s-a și oferit, în timp ce alții nu s-au prea înghesuit pe listă".

Adriana și Misa Klein au mîinile alături și pe toarta valizei. Așa cum au împărțit la Telese și bucuriile și necazurile. Doar o dată, după calificare, s-au plimbat printre beculețele tricolore din orășelul cu inimă caldă. „Dacă am fi jucat slab, n-aș fi fost atît de mîhnit", oftează fundașul cu joc de metronom. Pe banca de supliciu a rezervelor, stoperul de nădejde Săndoi a simțit că golul argentinienilor a năruit 4 ani de muncă. „Dacă în băieți a mai existat atîta curaj încît au remontat în fața așilor sud-americani, sînt convins că această frumoasă pagină din povestea fotbalului românesc va fi urmată de altele pline de lumină". Văzîndu-l pe fratele lui Rotariu, Maradona ar putea crede că unul a jucat o repriză, celălalt alta. Gemeni, parcă trași la xerox. Așa și-ar explica de unde atîta energie la mijlocașul stelist care s-a lipit de el ca un plasture sufocîndu-i jocul. La Telese, Ilie, și el fotbalist la Progresul Timișoara, a sacrificat plimbările demontînd de pe casete jocul starului argentinian și ajutîndu-l cu un sfat pe Roti. „Nu l-am faultat decît o singură dată, povestește umbra lui Maradona. Dar nici nu l-am lăsat să ajungă cu fața spre poartă. Regret că m-am grăbit semnînd pentru turci. În Italia m-au căutat emisari de la Pisa, Monaco, Anderlecht". Băieții au brațele pline de flori. Care sînt de la gospodina venită într-un suflet de lîngă aragaz, care de la eleva cu codițe și care de la noi ?

FLORIN CONDURĂȚEANU
Fotografii de
GIG MOTOIANU

Flacăra

EDITURA „PRESA LIBERĂ"
Ștan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA
REDACTOR ȘEF :
George Arion
Redactori șefi adjuncți :
Constantin Dumitru
Ion D. Goia
Secretar general de redacție:
Oprea Georgescu

■ PUBLICIȘTI COMENTATORI (2569) : Dumitru Constantinescu, Roxana Paicu Manolescu, Horia Pătrașcu.

■ ANCHETA-REPORTAJ (2600, 2542) : Dorin Sălăjan, Pașcu Balaci, Petre Barbu, Radu Ciobotea, Cristian Pavel, Mihai Stănescu.

■ DREPTURILE OMULUI (2559) : Dorin Gherghinescu, Mihail Gălățanu, Liana Tatos, Reghina Vârvici.

■ CULTURĂ-ÎNVĂȚĂMÎNT (2569) : Ion Zubașcu, Sorina Man, Margareta Mureșan.

■ FOTOREPORTAJ (2528): Paul Agarici, Gabriel Bugnar, Eduard Constantinescu, Elena Ghera, Gig Motoianu, Victor Rădulescu.

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 1453, 2072) : Mircea Popp, Maria Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, Cornel Speriatu, Angela Ștefănescu, arh. Adrian Petrescu.

■ SECRETARIAT (2002, 2558) : Constanța Balaban, Mihaela Morosanu, Eugenia Vasile.

■ FLACĂRA BIS
Secretar general de redacție
Răzvan Bărbulescu (2128)
Liviu Timbus (2128), Aurelia Boriga, Florin Condurățeanu (1700).

■ REBUS
Redactor șef adjunct
Tudor Octavian (1457)
Adrian Mitu, Alexandru Păsărin, Alexandru Paler, Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ștefan Alexandrescu, Simona Simzianu (2036).

Adresa redacției și administrației : București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în paranteze de mai sus) ; secretariat redactor șef : 2002; redactor șef adjunct : 2558 (C. Dumitru), 2560 (I. D. Goia) ; secretar general de redacție : 2143 ; public relation : 2600.

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12–201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

TIPARUL : Combinatul poligrafic BUCUREȘTI

16 pagini 3 lei

Vremurile sînt cum sînt

DAR VREMEA

(4—10 VII)

Luna lui Cuptor a debutat cu o vreme deosebit de caldă în toată țara. Temperatura aerului în cursul zilei în foarte puține localități nu a depășit 30°C, iar dimineața rareori a coborît sub 13°C. Vîrfurile termice diurne atinse (frecvent 37°C, izolat chiar 38°C) au fost foarte aproape de recordurile acestei perioade. Cu toate că în regiunile din nordul, vestul și centrul țării a pătruns o masă de aer mai umedă și mai instabilă termodinamic caracterul deosebit de cald al vremii a predominat în toate regiunile, în ultimele zile. Această masă de aer a determinat frecvente descărcări electrice în Banat, Oltenia, Transilvania, Crișana, Maramureș și Moldova și multe ploi, care pe alocuri abia au reușit să ude pămîntul „răzbunîndu-se" izolat în Transilvania, unde în doar cîteva ore s-au înregistrat 38 l/mp (jud. Harghita), 31 l/mp (jud. Mureș) etc.

În intervalul 4—10 iulie apreciem că vremea nu va suferi modificări importante. Astfel, valorile termice în următoarele zile vor fi mai ridicate cu 4°—6°C decît cele normale ale acestei perioade și se vor încadra în general între 27° și 35° ziua, și între 12° și 22° noaptea. Cerul va fi mai mult senin exceptînd regiunile din nordul și nord-vestul țării la început, apoi și cele din nord-est, unde va prezenta înnorări trecătoare, iar șansele de ploaie vor fi mult mai mari decît în celelalte zone.

Pentru cei aflați în aceste zile în concediu la mare sau munte avem vești bune.

Pe Litoral apreciem că va fi o vreme însorită și caldă. Șansele de ploaie sînt mult reduse, iar temperatura aerului va fi de 27°, 30° C ziua și de 17°—20°C noaptea. Apa mării va avea 22°C.

Și la munte vremea este bună pentru turiști. Cerul, mai mult senin noaptea și dimineața, se va înnora trecător în cursul după amiezelor cînd șansele de ploaie cresc îndeosebi în Munții Apuseni și nordul Carpaților Orientali. Regimul termic normal al acestei perioade va fi depășit în medie cu 5°. Astfel ziua temperatura aerului va ajunge la 13°—16°, iar noaptea la 5°—8°.

IOANA MAȘEK

ULTIMA ORĂ

Visul dintotdeauna al omenirii

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ
ODORHEIU-SECUIESC

Spune-mi
ce citeşti
ca să-ţi spun
cine eşti!

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ŞI CULTURAL
● fondat 1911

Anul I (Serie nouă) ● Nr. 28 ● Miercuri 11 iulie ● Ediţie internaţională: 12 VII – 19 VII 1990

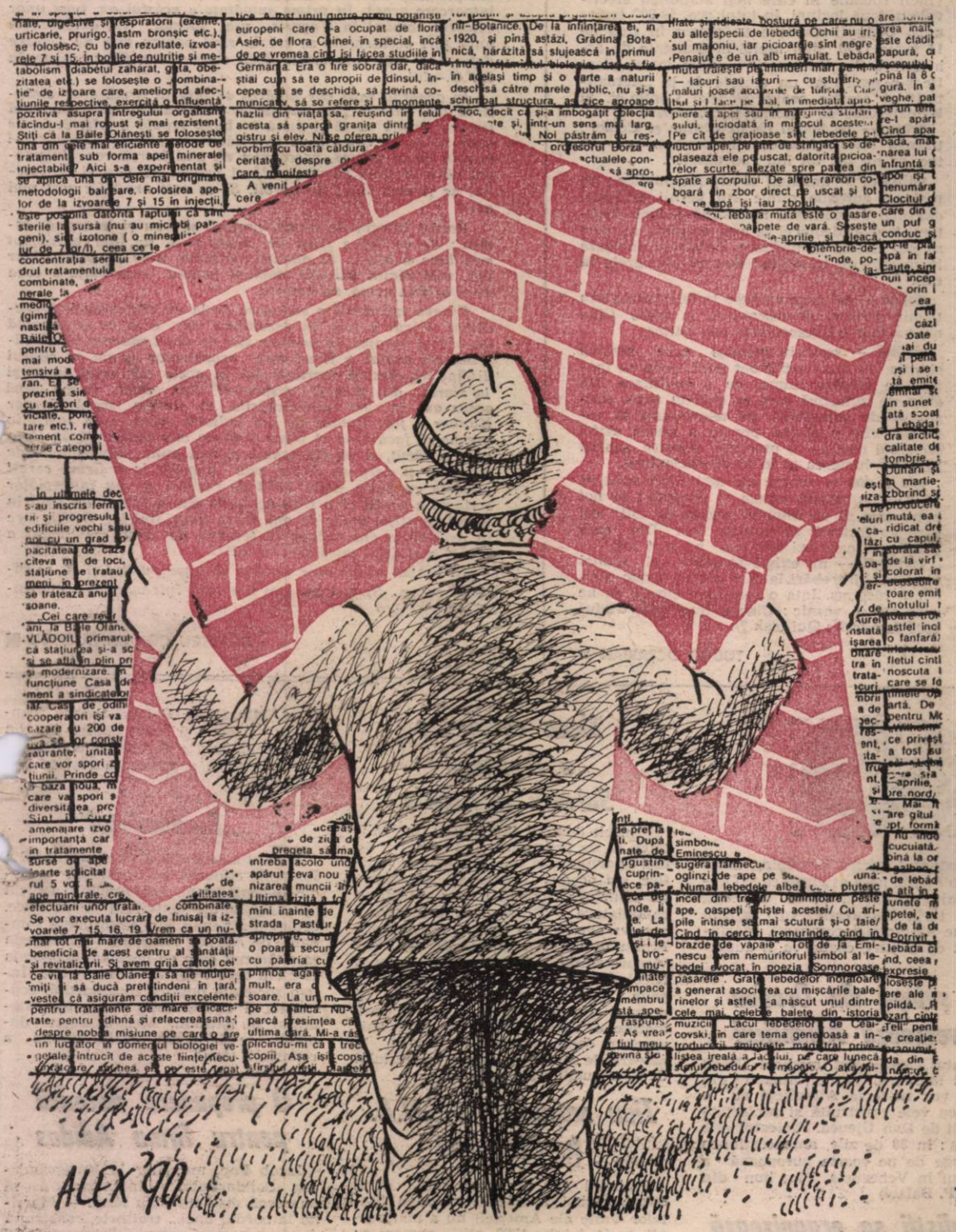

CIUDATĂ LUME

Unul dintre cele mai fascinante spectacole la care am asistat în fascinanta comună Telese din Italia a fost acela al sosirii ziarelor. Veneau cu o precizie de ceasornic: Il Mattino, Oggi, La Republica, Avanti, L'Unita, Corriere dello sport, La Gazetta dello sport *şi multe alte publicaţii, care mai de care mai atractivă şi de orientările cele mai diverse.*

Începea apoi vînzarea.

În general, telesinii cumpărau un ziar de informaţii politice şi un altul de ştiri sportive. Lectura lor începea imediat, la cîţiva paşi, într-o cafenea.

Din cînd în cînd, cineva ridica ochii din ziar, se mira, comenta cu glas tare. Era ascultat de ceilalţi cu aprobare sau, dimpotrivă, combătut. Apoi se lăsa din nou tăcerea şi fiecare îşi vedea de lectura şi ceaşca lui de cafea.

N-aveau aceleaşi convingeri, dar democraţia îi învăţase să se respecte unii pe alţii, indiferent de ceea ce gîndeau. Nu-şi rupeau unii altora ziarele, nu se înjurau, nu-şi cărau pumni pentru că unul cumpăra un ziar al unui partid iar un altul avea încredere într-un ziar al opoziţiei sau unul independent.

La sfîrşitul lecturii se salutau cu tot respectul şi fiecare îşi vedea de treburile lui.

Ciudată comună — această comună Telese.

Şi, mai ales, ciudată acea presă formată din publicaţii care nu se calomniau unele pe altele, nu-şi cereau reciproc desfiinţarea şi nu-i socoteau pe oameni o turmă ce trebuia să gîndească numai într-un singur fel, ci le acorda dreptul de a se considera o colectivitate formată din individualităţi capabile să discearnă singure, pe seama unui mare noian de informaţii oferite cu toată generozitatea, ce e rău şi ce e bine, în lumea în care trăiesc.

George ARION

În curînd nr. 2 al revistei

Din sumar:

- De la Carol al II-lea la Mihai I, **de Stelian Neagoe**
- Japonia în direct. **Un imperiu: Mitsubishi**
- Întîmplări din Barintown, **proză poliţistă de George Arion**
- Italia '90
- Umor, cuvinte încrucişate

PROIECTUL LEGII PRESEI
Ziaristul de apă dulce

– pagina 3 –

OPOZIŢIA ARE OPOZIŢIE?

– pagina 4 –

Se moare greu de plămîni?

– paginile 6 şi 7 –

Dicţionar popular al democraţiei originale

a antama — transcrierea liberă a verbului francez cu acelaşi sens. Se foloseşte oridecîteori trebuie să vorbeşti despre ceva de care nimeni nu ştie nimic, dînd de înţeles că ştii totul. E utilizat mai cu seamă în alocuţiuni, spiciuri şi foruărduri, niciodată în cuvîntări şi dări de seamă.

adidas — firmă de materiale sportive ades evocată în Capitală în timpul Campionatului mondial de fotbal. Iată unul din cele mai populare clip-uri de televiziune : „Fugi de mineri numai cu pantofi Adidas Torsion. Dacă vrei cu adevărat, poţi !"

consens — primul superlativ al unui substantiv ! Semnifică mai mult decît unanimitate. Dacă pentru unanimitate ajungea 99,99%, pentru consens e nevoie de mai mult de 100%. Ce trece peste e rezervă strategică.

democratură — democraţie nomenclaturizată sau nomenclatură democratizată. Fază de trecere de la democraţia originală la democraţia de piaţă.

diurnă — subiect asupra căruia atît partidul majoritar cît şi opoziţia au stabilit, în mai multe şedinţe ale Camerei deputaţilor, un consens unanimitar antamînd direct problemele trecerii la economia de piaţă prin limbajul Oborului.

emanaţie — mai mult ca perfectul lui consens. În „Dicţionarul de sinonime", ed. 1978, termenul e reţinut la intrarea **361 : Miros.**

a generaliza — comparativ de superioritate la verbe (revoluţia, cum se poate constata, a emanat şi în gramatică de cîteva ori). A generaliza înseamnă mai mult decît a colonelizza. Acţiunea colonelizării, începută cu mult înainte de luna decembrie anul trecut, cînd la intersecţiile importante ale Bucureştiului nu găseai decît colonei, a trecut într-o fază nouă astfel că, lipsind sergenţii, există toate condiţiile ca în nodurile de circulaţie să întîlnim generali.

grevă — se cunosc mai multe tipuri, dar cele mai originale sînt greva japoneză şi greva românească. Prima constă în faptul că toată lumea munceşte pe brînci ameninţînd cu oprirea lucrului. În România, de patruzeci şi cinci de ani se stă pe ruptelea, ameninţînd cu începerea lucrului. O seamă de greve din primele luni ale anului au avut tot ce le trebuia ca să se cheme şantaje, dovadă că au evoluat ca atare.

legionari — în anii 168—169 e.n., evenimentele primului război marcomanic se repercutează şi asupra Daciei. Are loc cea de a treia şi ultima reorganizare a acestei provincii romane în care mai staţionau efectivele a două legiuni, în totul cca. 40 000 legionari. Urmaşii acestora au atacat în ziua de 13 iunie 1990 „mai multe monumente de arhitectură din Bucureşti" — cum foarte plastic s-a exprimat un crainic de la „Actualităţi" şi anume sediul Poliţiei Capitalei, al Ministerului de Interne şi Televiziunea.

ortac — (accentul ca în Chitac şi Celac) ; termen folosit frecvent în expresii ca : „or tac, or nu tac tot îmi rup oasele".

poliţieni — angajaţi ai ordinii publice ; nu mai au aproape nimic din vechii miliţieni dar nici cu poliţiştii nu seamănă încă. Miliţieni loveau deobicei la cap, poliţiştii au voie să dea numai la picioare. Poliţienii apelează la măsuri de tranziţie : dau cu picioarele în cap.

popor — cei care vorbesc la televiziune sau trimit scrisori demascatoare la ziare Cine nu e popor e telespectator sau cititor.

slujbă — serviciu religios care rezolvă simplu, cu doar şapte-opt popi, ceea ce înainte se rezolva numai cu o cuvîntare. Un grup de iniţiativă cere ca absolut toate emisiunile de actualităţi ale televiziunii să cuprindă cîte o slujbă pentru a onora astfel eroismul pacifist al preotimii noastre, acelaşi în 13-15 iunie ca şi în 21-22 decembrie.

sus şi jos — repere ale activităţii politice. În Europa, există stînga şi dreapta ; la noi e pe cale să se impună regula ca toţi cei care au fost sus să ajungă jos. Din care cauză, cei care azi sînt sus nu sînt jos.

teroriştii — nu există teroriştii, ci numai victime şi întrebări la care n-o să avem niciodată răspuns. Iată o întrebare care o să ne urmărească veşnic : Cine a tras ? (în traducere franceză : Qui tsak ?).

TUDOR OCTAVIAN ■

DIRECŢIA VEST

Despre democraţie se vorbeşte la noi cu o anume afecţiune paternă sau maternă, ea este „tînăra noastră democraţie" şi interesant apare că tînără fiind, lipsită de experienţă şi maturitate, aşadar, ea reuşeşte să se facă pe placul cel mai puţin tinerilor.

Aşa nevîrstnică fiind, uneori chiar impulsivă şi ridicînd pumnul sau bita, tinerilor le pare mai degrabă bătrînicioasă şi fără viitor, altfel nu s-ar hotărî să plece, unii dintre ei, şi să nu se mai întoarcă.

Grupuri de zeci de tineri, aflaţi în excursie în Franţa, ca şi o parte dintre susţinătorii echipei noastre de fotbal la campionatul mondial din Italia, n-au mai făcut drumul de întoarcere acasă. În prima jumătate a acestui an, fuga unor cetăţeni români în Ungaria n-a încetat. La ambasadele unor ţări occidentale se stă la rînd pentru vize de plecare definitivă. Mai aglomerată decît oricare alta fiind ambasada R.F.G.-ului.

În general, saşii par hotăriţi să lase în urmă doar amintirea lor. Vin de prin satele lor din Ardeal, aleargă după timbre fiscale ca să-şi pună în bună regulă actele, dosarele apoi se aşază cuminţi şi încrezători la ghişee iar dacă-i întrebi de ce pleacă, parcă nici nu aud întrebarea. Nu pentru că n-ar vrea să răspundă ci pentru că, dau ei de înţeles, ar fi cam mult de vorbit. Şi ce rost are ? Ce rost mai are ?

Dacă-i întrebi de nume, preferă să nu şi le spună. Insistă : de ce, vă e frică de cineva ? -A, nu, dar parcă tot mai bine e aşa !... Şi adaugă : oricum, n-or să plece chiar toţi, mai rămîn bătrînii, oameni pentru care viaţa e ceva ce se află în urmă, nu înainte.

Cineva îmi arată o scrisoare de la un văr, muncitor specialist. Vărul a fost, în decembrie '89, ceea ce se cheamă un bărbat curajos, în primele zile de după căderea lui Ceauşescu s-a arătat a fi un bun organizator şi om cu simţul disciplinei, despre meritele lui în acele zile scriindu-se şi la ziarul din judeţul respectiv. Dar mult timp după aceea au început ameninţările şi, într-o seară Werner Kloiber a fost flancat de doi indivizi care i-au şoptit la ureche să facă bine să plece şi să nu mai vină îndărăt. Ceea ce a şi făcut, şi nu din teamă ci mai mult dintr-un fel de lehamite şi dezgust. Acum este angajat la o firmă care-l plăteşte cu puţin peste 2 900 de mărci şi nu întîmplător scrie că a simţit că a trăit acolo, în cîteva luni, cît a trăit în România atîţia amar de ani. Între timp, fiul lui, Cristi, care în decembrie era militar în termen, de cum s-a liberat a plecat şi el după taică-său, în R.F.G.

În pragul atîtor case rămîne să latre pustiul şi să se întindă ruina... Şi nici nu mai are rost, într-adevăr, să ne întrebăm de ce ?

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

WALKIE-TALKIE

Republica Română Moldova

La sfîrşitul lunii trecute şi începutul acestei luni a avut loc, la Chişinău, cel de-al doilea congres al Frontului Popular din Moldova. Cu acest prilej s-a adoptat propunerea ca acest important forum al basarabenilor să consacre două dorinţe esenţiale ale românilor dintre Prut şi Nistru : numele teritoriului care şi-a afirmat recent suveranitatea în raporturile cu U.R.S.S. să devină **Republica Română Moldova**, iar imnul naţional să fie cel firesc, adică **„Deşteaptă-te române !"**

O criză internă a Partidului Naţional Liberal ?

Urmînd convulsiunilor din P.N.Ţ.-c.d. (datorate, îndeosebi, diferenţelor de viziune dintre mai vîrstnicii şi membrii tineri ai partidului) şi în Partidul Naţional Liberal şi-au făcut simţite prezenţa divergenţe care, dincolo de „conflictul între generaţii", semnalează o criză mai amplă a opoziţiei noastre politice în general. Concret, domnii Dinu Patriciu, Călin Tăriceanu, Radu Cojocaru, Horia Rusu (deputat de Timişoara), Mihai Carp (deputat de Oradea) şi Gelu Netea (directorul cotidianului „Viitorul") au afirmat o altă viziune politică ce se vrea mai apropiată realităţilor româneşti actuale. Important e dacă P.N.L. se va întări în urma acestor divergenţe ideologice.

Reţeaua de magazine „International Top-Company"

Cunoscuta firmă comercială franceză şi-a asumat riscul de a deschide în Reşiţa şi Timişoara magazine care prezintă (cu aer de **shop**) produse alimentare, cosmetice şi electrotehnice. Reprezentantul pentru România, domnul Filip Pătan, ne-a asigurat că şi Oradea, Clujul, Braşovul şi, se înţelege, capitala ţării, Bucureştiul vor găzdui magazine ale acestei companii. Mărfurile sînt de import, coada va fi autohtonă.

O şalupă din Oradea traversează Atlanticul

Avocatul Ovidiu Bot, medicul Nagy Peter şi inginerul Vasile Olteanu din Oradea vor traversa Atlanticul cu o şalupă cu vele construită şi proiectată la Galaţi de Dan Ujeucă. Proiectul este ambiţios : în 30 de zile, ambarcaţiunea va ajunge de pe coasta europeană a oceanului în Venezuela. Vînt bun din pupa ! **(P. Balaci)**

Navaliştii se organizează

Reprezentanţi ai sindicatelor, navalişti din Constanţa, Mangalia, Galaţi, Tulcea, Brăila, Oltenita şi Giurgiu au constituit, la Constanţa, **Federaţia Sindicatelor Navaliştilor din România**, care reprezintă peste 28 000 muncitori navalişti.

Congresul Naţional Studenţesc

Reunind, la Bucureşti, organizaţii studenţeşti nonpolitice din marile centre universitare, primul congres naţional studenţesc a stabilit cîteva direcţii prioritare ale afirmării studenţimii ca importantă forţă socială şi culturală a poporului român. Alegerea lui Marian Munteanu ca preşedinte de onoare, documentele înaintate de către reprezentanţii studenţilor organelor stabilite de lege ca răspunzînd de aplicarea legii afirmă dorinţa studenţilor ca binecunoscutul lor coleg, devenit un simbol al luptei paşnice pentru libertate şi democraţie, să fie pus în libertate.

Noua conducere a Frontului Salvării Naţionale

Întrucît domnul Ion Iliescu, în calitatea sa de preşedinte al României, nu mai aparţine nici unei formaţiuni politice, s-a produs firească sa despărţire de principalul partid care i-a susţinut candidatura — F.S.N. Pînă la congresul care va avea loc în toamnă, conducerea Frontului va fi asigurată de cei cinci vicepreşedinţi, dintre care domnul Nicolae S. Dumitru a fost desemnat prim vicepreşedinte. Menţionăm că domnul N. S. Dumitru a funcţionat, înainte de Revoluţie, ca profesor universitar, doctor în specialitatea sa, la catedra de ştiinţe sociale a Institutului de Construcţii din Bucureşti.

Ziua naţională a S.U.A. la Bucureşti

Probabil că dinaintea celui de-al doilea război mondial, Ambasada Statelor Unite ale Americii nu a mai reunit, ca în 4 iulie 1990, atîţia oameni cu adevărat importanţi din România. Sute de personalităţi ale vieţii noastre politice, culturale şi ştiinţifice, ziarişti reprezentînd toate culorile presei de azi au avut prilejul să participe la o întîlnire de neuitat cu generoasele gazde americane. Sperăm că aşa va fi mereu, ba am dori chiar ca, la alte întîlniri similare, să vedem cît mai degrabă şi oamenii de afaceri români (îi avem în vedere, în primul rînd, pe întreprinzătorii particulari şi pe reprezentanţii consiliilor de administraţie ale întreprinderilor privatizate), căci bunele relaţii cu S.U.A. sînt şi mai bune dacă sînt şi economice.

Tîrgul de ceramică românească „Cucuteni — 5000"

Ajuns la cea de-a 8-a ediţie, tîrgul de ceramică organizat de ieşeni a reunit pe lîngă realizări din cunoscutele centre din România (Rădăuţi, Horezu, Oboga, Corund, Hălmăgel, Miercurea Ciuc, Mînzăleşti, Poiana Deleni, Tansa s.a.) şi olari şi rodul muncii lor din Basarabia. Iată o formă simbolică care pămîntul românesc a fost adunat laolaltă.

„Economistul"

Asociaţia generală a economiştilor din România editează un interesant periodic (bisăptămînal, deocamdată) dedicat în exclusivitate activităţii economice. Citîm dintr-unul din editorialele semnate de Adrian Vasilescu : „Ideologia este tărîmul care ne dezbină. Economia este cea care trebuie să ne unească. Într-o societate politică pluripartită, economiei îi revine rolul de factor integrator al naţiunii. Aici, în acest domeniu, se dă acum marea bătălie a renaşterii ţării".

O propunere decentă pentru firma Adidas

Iacob Pop, muncitor la Întreprinderea „Solidaritatea" intenţionează să parcurgă distanţa Satu Mare — Marsilia la bordul unei... trotinete, construită după un proiect propriu. În vîrstă de 18 ani, temerarul sătmărean şi-a pregătit paşaportul, rucsacul, itinerariul, dar pînă în ziua de 17 iulie a.c. (data stabilită pentru plecarea din Satu Mare) mai are de rezolvat două probleme : obţinerea unei aprobări din partea C.P.U.N.-ului local şi găsirea unui sponsor serios. Dacă va reuşi să ajungă la Marsilia, îşi va îmbrăţişa (sponsorizat) prietena franţuzoaică, Magali Tixier **(Petre Barbu)**

Marian Munteanu — membru de onoare al Societăţii studenţilor medicinişti

Reunită, în şedinţă extraordinară, Societatea studenţilor medicinişti a decis alegerea ca membru de onoare a domnului Marian Munteanu, „adept al luptei non-violente pentru democraţie şi reprezentant al rezistenţei studenţeşti împotriva neocomunismului şi totalitarismului".

Nu vă fie frică!

Flacăra

Cu condiția să nu vorbești nici de autorități, nici de cult, nici de morală, nici de cei sus-puși, nici de cei cu trecere ... nici de nimeni care să însemne ceva, cu aceste condiții ești liber — să tipărești tot ce vrei. Ca să profit de această dulce libertate, anunț apariția unei reviste periodice și o intitulez Ziarul nefolositor.

(Beaumarchais — din celebrul monolog al lui Figaro)

Ce nu e voie

Imediat după revoluție s-au născut mai mult de o mie de ziare și reviste particulare ori ale unor societăți și comitete de inițiativă. Toate cele aproximativ 400 de publicații nominalizate în fostul catalog anual al tipăriturilor periodice au continuat să apară, cu nume schimbat, în altfel de formate și condiții tipografice și, cele mai multe, cu alte conduceri. Ele s-au editat și distribuit prin bunăvoința administrațiilor și a tipografiilor, dat fiind că așa-zișii „editori" au dispărut (secția de presă a C.C.-ului, F.D.U.S.-ul, Consiliul Culturii cu numeroasele sale comitete și comitii locale, diverse instituții — toate însă coordonate, direct sau indirect, de P.C.R.).

Cînd am solicitat fostului Guvern Provizoriu o **lege a presei** ne-am referit la un act de natură a clarifica modul de funcționare al publicațiilor dinainte de revoluție, publicații ce angajau munca a mai multe mii de profesioniști. Am considerat oportun stabilirea unui **regim al presei** întrucît presa putea fi prima instituție din noua Românie unde ideea privatizării **avea și condiții** și oamenii capabili să o pună în fapt. Mașinile au mers neîntrerupt, hîrtia și cerneala existau, iar minți în stare să asigure schimbarea se află destule în aproape toate redacțiile.

În locul unei astfel de legiuiri ni s-a oferit însă un decret prin care multe din prerogativele interesînd coordonarea și apariția ale fostei secții de presă a C.C.-ului au fost transferate administrației și conducerii economice, situație ce a dus la posibilitatea ca oameni neavînd nici în clin nici în mînecă cu treburile intime ale facerii unei gazete să capete dreptul și obligația de a avea păreri ori a lua decizii. Că n-au făcut-o e spre cinstea lor și le mulțumim deschis. „Vidul de putere" n-a alimentat vanități directoare.

Am spus-o și o repetăm: presa nu e liberă, ci îngăduită. Putem, e drept, scrie fără nici o constrîngere — în afara celor ale conștiinței — dar trăim un sentiment de provizorat în lipsa statuării clare a mediului în care ne putem rostui în viitorul imediat și în cel îndepărtat. Un „Proiect" de **Lege a presei**, ajuns în redacții printr-un soi de tîrzie amabilitate a celor care l-au redactat, emană din aceleași principii, din aceeași gîndire și, probabil, de la chiar oamenii care au întocmit-o pe cea veche. Nu e o „lege a presei" ci, în principal, un inventar al tuturor îngrădirilor ce se pot imagina, astfel ca ziaristul să se simtă cenzurat încă înainte de a începe să scrie. Nu înțelegem de ce un ziarist trebuie pedepsit — cînd calomniază — de trei ori mai aspru decît un cetățean neziarist. Și, în general vorbind, de ce trebuie creat pentru ziariști un pachet suplimentar de restricții și puniții cînd există destule în codurile civil și penal. (Un singur exemplu din lunga listă a inepțiilor strînse în „Proiect": „Răspunderea pentru faptele prevăzute de art. 39 și 40 (n.n. cele mai multe definite extrem de vag!) revine autorului, **precum și persoanei care a asigurat publicarea informației sau comentariului respectiv**". Întrebarea care se pune e de ce nu și părinților autorului precum — ca în anii '50—'60 — și rudelor sale de gradul I?.

În țările cu adevărat libere nu există Legi **speciale** ale presei. Drepturile și îndatoririle gazetarului sînt scrise în Constituție ca pentru oricare alt cetățean. Există însă legi care stabilesc cadrul de funcționare al presei, chestiunile administrativ-financiare interesînd independența publicațiilor. E straniu că în momentul cînd primul ministru prezintă un program al privatizării grăbite și generalizate de natură a activa toate secțiunile societății, singur „Proiectul" de lege a presei nu spune un cuvînt despre conceptele cheie ale viitorului: independență reală, administrare proprie, dezvoltare pentru cei pricepuți, faliment pentru cei plicticoși etc.

Autorii „Proiectului" au privit nostalgic în trecut spre zilele cînd presa era condusă autoritar dintr-un cabinet al c.c. al p.c.r.

TUDOR OCTAVIAN ■

Iar cenzura?

Condițiile unei democrații adevărate sînt numeroase, dar între ele pe unul din primele locuri se situează libertatea presei. La noi, unei sugrumări a presei care a durat 45 de ani i s-a pus capăt la 22 decembrie anul trecut. Presa a devenit liberă prin însuși faptul revoluției, iar ziariștii au acum exact atîta libertate de a scrie cîtă și-au luat-o cu șase luni în urmă. Dar au apărut probleme. Guvernul a început să suporte din ce în ce mai greu criticile prin presă și să se gîndească cu nostalgie la vremurile cînd toată mass-media lăuda în cor stăpînirea. S-a încercat chiar să se recompună această situație, susținîndu-se că de vreme ce la 20 mai electoratul s-a pronunțat pentru cei ce sînt acum la cîrmă, aceștia trebuiesc sprijiniți de toată presa, într-un impresionant consens

Dintr-un motiv sau altul, la noi s-a pus problema adoptării unei legi a presei. Judecînd după toate luările de poziție ale factorilor puterii, și în primul rînd ale domnului Ion Iliescu, la adresa mijloacelor de comunicare, se putea ghici că printr-o lege a presei stăpînirea înțelege un mijloc de a-i limita presei posibilitățile, de a o încorseta, de a-i pune botniță. Așa a și fost. Proiectul de lege a presei difuzat recent redacțiilor nu e altceva decît o formă mascată (dar nu în chip abil) a cenzurii. Cîte parale fac drepturile presei, înscrise în numeroase articole ale proiectului, dacă „este interzisă publicarea sau difuzarea în orice mod prin presă a materialelor care cuprind informații și comentarii false sau alarmante care tulbură în mod grav liniștea publică și ordinea de drept?" Care guvern, dispunînd de o lege cu o asemenea prevedere, nu va băga acolo toate criticile la adresa lui?

În ceea ce ne privește, mărturisim că nu considerăm o lege a presei necesară. Răspunderile ziariștilor sau ale publicațiilor pentru cele scrise pot fi cuprinse foarte bine în celelalte acte normative, printre altele, în codul penal. Așa a fost în trecut la noi vreme îndelungată, și am avut una din cele mai bune prese din Europa. Se consemnează opreliștile și se înțelege că restul este permis. Dar dacă e totuși să se facă o lege a presei, atunci ea trebuie în așa fel alcătuită încît să constituie un motor al democrației, și nu o frînă a ei. Aceasta s-a și urmărit, de altfel, prin proiectul întocmit de Societatea ziariștilor, proiect care însă n-a plăcut Ministerului Justiției, și atunci funcționarii acestui minister ne-au fericit cu propriul lor text. Într-o lege a presei care se vrea democratică, răspunderile ziariștilor trebuie consemnate numai, întrucît este vorba de relația dintre presă și respectarea legilor, și nu referitor la posibilitățile de exprimare critică la adresa factorilor de putere, dacă acest lucru se face cu respectarea legilor.

Cu alte cuvinte, o lege a presei nu trebuie să fie — așa cum se încearcă prin proiectul pe care îl avem în vedere — înlocuitoarea cenzurii, introducerea cenzurii pe ușa din spate, ci este necesar ca ea să fie garantul libertății de opinie exprimată prin presă, pentru ca presa să devină și la noi „a patra putere în stat".

ION D. GOIA ■

Dreptul la pușcărie

Proiectul Legii Presei amenință să se transforme în multe din punctele lui într-un Mic Cod Penal cu destinație specială. Greșesc cumva, bagă mîna în buzunar și cei care au scris și cei care au aprobat articolul (cîți dintre ei? șeful de secție, secretarul general, redactorul șef adjunct, redactorul șef, capul limpede, corectura, poate chiar întreg colegiul de redacție?) sau se îndreaptă cu pași liniștiți spre tribunal și de acolo direct la închisoare. La diversele pericole care amenință existența unui ziarist, se mai adaugă unul, pe care să-l numim fără ocolișuri: Pușcăria. Am progresat, orice s-ar spune.

Deci, ziaristul care cunoaște numeroși cetățeni care ar trebui să-și petreacă măcar o mică perioadă din viață dincolo de gratii pentru diverse potlogării, pentru dezinformări mai politice, ori mai economice la nivelul întregii țări se va vedea pus în situația să urmărească din celulă prosperitatea acestora.

Ca să micșoreze riscul de a face pușcărie, mulți ziariști, sînt și ei oameni, vor înceta probabil să mai atace probleme delicate sau persoane care dețin puterea. Ai putere, adevărul e de partea ta. Că justiția este în afara influențelor politice, independentă de interese de partid la cîrmă, imparțială, chiar cînd e vorba de poliție ori de Ministerul de Interne, deocamdată n-a dovedit-o. Ziaristul care este și trebuie să fie un apărător al ordinii publice n-are, e limpede din Proiect, drepturile unui polițist obișnuit.

Și pentru că vom face cu siguranță pușcărie, am fi dorit ca în partea finală Proiectul să fie mai explicit. Ni se vor pune cătușe? Vom fi bătuți la interogatorii? Vom fi ținuți la comun sau la izolare? Trebuie avut în vedere că în celulele cu mulți deținuți am putea destabiliza întreaga viață a acestora și, ceea ce este mai grav, am putea convinge colegii de detenție să citească ziarele la ieșirea de acolo. Ce fel de deținuți vom fi: politici, hoți, bișnițari, delapidatori, incitatori sau se va inventa o nouă categorie: prostitori de popor cu vorba și condeiul? Vom putea primi pachete, scrisori, vom avea dreptul la vorbitor? Și nu se spune nimic despre o eventuală reeducare a noastră.

Pentru liniștea tuturor, mai ales a celor care intră prin redacții și dau cu capul de pereți pe ziariștii care nu le plac, toate aceste aspecte trebuie cu grijă lămurite. Numai astfel vom putea edifica statul nostru democratic, de drept. Și, pentru că o mai putem spune, propunem ca, după modelul Proiectului Legii Presei, să se elaboreze și alte proiecte de lege pentru toate meseriile, de la Președinte, ministru și pînă la ultimul șomer. În fața dreptului de a face pușcărie, toate categoriile socio-profesionale trebuie să fie egale.

OPREA GEORGESCU ■

Ziaristul de apă dulce

Cînd se scoală, dimineață, ziaristul de apă dulce se închină la icoana lui (cu față umană) astfel: „Dă-mi, Doamne, astăzi, mie, subiectul ușor, cel de toate zilele, o tarabă cu flori, un bișnițar imprudent, niște delincvenți amabili, sensibili la interviuri, sau măcar o conferință de presă la biroul de obiecte pierdute al Gării de Nord. Despre ce am să scriu astăzi? Atîtea subiecte își desfășoară concupiscenta chemare către meandrele epicului. Despre copiii din flori, despre Casa Poporului, despre viața grea și urgisită a minerilor..."

O voce din back (poate chiar din feed-back): Ce dracu' te-a apucat să scrii articolul ăsta? Și tocmai despre ziaristul de apă dulce. Dacă vrei să-i vezi mutra, n-ai decît să te uiți în oglindă. E un partener loial și oricum nu va rezista fără să se crape. E un articol prost. Nu-l mai continua. Însă articolul continuă de la sine. Cu obstinație. Simptomatic pentru ziaristul de apă dulce (așa scrie în manualul ziariștilor) este că, dimineața, cînd se trezește, nu-i cade niciodată un ghiveci cu flori în cap, nu alunecă niciodată pe săpun în baie, spărgînd oglinda și tăindu-și venele, din greșeală, cu un ciob. Ziaristului de apă dulce nu-i pasă de mașinile care merg, culmea coincidenței, chiar pe trotuarul care merge și el. Ziaristul de apă dulce iubește alpinismul. Este o fire sportivă și amabilă. Se cațără peste tot. Poartă drept amuletă, la gît, un piolet sfințit la muntele Athos. Din cauza ascensiunilor prelungite face un fel de reumatism spondilotic la coloană, ceea ce-l silește să se încline și mai mult. E și turist pasionat. Astăzi îl poți găsi la Roma, fotografiindu-se pe ruinele Colosseumului, mîine la Paris, cățărat pe Turnul Eiffel. El a citit de mai multe ori SHOGUN și visul vieții lui este o seară cu o gheișă în templul sfînt de pe „muntele înzăpezit".

În societate este, de obicei, fermecător. Se alege în cele mai multe cazuri, dintre nativii în **ȘOARECE** (după horoscopul chinezesc.) El este întotdeauna foarte bine informat. Atît de bine, încît informează și pe alții. Nu se ceartă din principiu. Are noroc și la cărți și în dragoste. Traduce pe oricine și în orice limbă. Are un simț al echilibrului de invidiat. Poate executa, legat la ochi, orice număr la trapez. Are un deosebit simț al cutremurului. Vederea lui îl ajută să găsească o pisică neagră, într-o cameră întunecoasă, în care nu există nici o pisică. Este gata oricînd să moară „pentru țară și rege". Să-l urmărim într-o zi de lucru. Îl recunoaștem ușor: este un bărbat frumos, înalt, suplu, șaten, ușor grizonat, cu șolduri de vier, peste care timpul trece cu îngăduință. Scrie despre orice: despre fatidicele explozii de butelii, despre evoluția stratului de ozon și, cu indignare, despre hoții de buzunare. Este convins că există, undeva, acolo, după chipul și asemănarea sa, un dumnezeu al ziariștilor de apă dulce, pe care îl vede, din cînd în cînd, la televizor. Atunci inima i se umple de o profesională și cucernică bucurie.

Cînd nu are misiune de documentare, stă mai toată ziua la redacție, cu o cafea aburind clapele mașinii de scris. Mănîncă la bufet și se întoarce la birou, tîrșindu-și cu greu picioarele umflate de varice premature. În tot acest timp visează la Premiul Pulitzer pentru reportaj, premiu pe care îl cedează, deja, sindicatului ziaristic: este, prin naștere, un sindicalist convins. Așteaptă, cu nerăbdare, o lege a presei. Trebuie să existe, nu-i așa, un regulament după care să funcționeze și el. Ce, pînă acum, scria el ce vroia? **Aceeași voce din back:** Acuma ce ți-a venit să te iei de Legea presei? Peste tot e o lege. Ce, în junglă, nu este legea junglei?"

Însă, aracan de dînsul, ziaristul de bine (căci există și un ziarist de bine, special pentru oamenii de bine) este mereu atacat, în presă, de cei care vor să-i destabilizeze activitatea. Singura lui consolare sînt călduroasele scrisori de felicitare, pe care le primește de la grupuri numeroase de cetățeni indignați, de la muncitorii de pe ogoare, din fabrici, din uzine, care își continuă lupta lor pentru o viață mai bună și mai dreaptă, făcînd totul, după cum se arată în scrisoare.

Seara, muncitorul cu condeiul — care este, de fapt, ziaristul de bine — se întoarce cu fața sa (umană) spre icoana care îl apără și îl păzește de a nu cădea în sofistică, pe care o sărută (pe furiș, cu discreție) și adoarme fericit, cu conștiința datoriei împlinite.

MIHAIL GĂLĂTANU ■

Opoziţia are opoziţie?

Indiferent de ce parte s-ar afla, de simpatiile sau antipatiile politice, aproape toţi concetăţenii noştri folosesc cu convingere formula „fragila noastră democraţie". O formulă care, cel puţin acum, aproape că nu lasă loc ironiei. Desigur, pentru unii fragilitatea înseamnă că opoziţia ar fi în stare (sau cel puţin ar dori) să destabilizeze situaţia politică creată, ceea ce ar conduce la un alt soi de dictatură (eventual militară). Pentru alţii, dimpotrivă, fragilitatea democraţiei derivă direct din fragilitatea opoziţiei care, ţinînd seama de „scorul" electoral, nu se poate, practic, manifesta politic altfel decît prin bunăvoinţa forţei politice aflate la putere. Oricum am suci lucrurile, fără opoziţie, fără confruntare de opinii, fără posibilitatea opţiunii (în primul rînd electorale dar nu numai) nu există, desigur, democraţie. Şi, oricîte intenţii bune ar fi în priză, „democraţia originală" sau „opoziţia constructivă" nu sînt menite decît să-i înspăimînte pe cei care au suficientă memorie să invoce „democraţia unică în felul său" a lui Ceauşescu.

Aşadar, ce credibilitate are opoziţia care proclamă drept garant al democraţiei însăşi existenţa opoziţiei ? Deocamdată, ea însăşi se află în faţa unei proprii opoziţii care exprimă un fenomen politic foarte interesant. Sigur, problema opoziţiei este şi o problemă a puterii. Atît a opoziţiei constituite de partidele rivale cît şi a aceleia structurate (sau pe cale de a se structura) în chiar sînul Frontului Salvării Naţionale. De altfel, partid unit, de monolit ş.a.m.d. am mai avut. Sperăm că nici un partid nu va mai fi de monolit (sau, dacă va fi, că nu va obţine niciodată atîtea voturi cît să conteze în eşichierul politic). Deocamdată, opoziţia se manifestă pregnant în opoziţie. De aceea, vom urmări, pentru început, cîteva fenomene din sînul acesteia, oprindu-ne cu precădere asupra partidelor istorice, a grupării partidelor de centru şi a independenţilor, urmînd ca, pe măsura developării unor situaţii similare, să abordăm şi problema necesarelor contradicţii interne ale Frontului Salvării Naţionale.

C.D.

Fotografie de PAUL AGARICI ■

Partidul Naţional Liberal în criză?

Evident, Partidul Naţional Liberal, care încă îşi putea face iluzii în februarie sau martie, a fost drastic înfrînt în alegeri. O înfrîngere cu atît mai categorică cu cît — trebuie s-o recunoaştem — exista o mare încredere, chiar din partea celor care nu s-au înscris în acest partid cum nu s-au înscris nici în altele, că liberalii se vor afirma **cel puţin** ca o formaţiune politică de opoziţie **puternică.** Or, realitatea de la 20 mai a plasat P.N.L. sub cota electorală a U.D.M.R., o formaţiune politică desigur stimabilă dar care exprimă, procentual, cea mai importantă minoritate naţională din România, ajunsă să depăşească — iată — cea mai importantă minoritate **politică.** De aici, toate consecinţele ce decurg în aprecierea credibilităţii opoziţiei noastre politice ajunsă în situaţia de a nu putea influenţa, practic, luarea deciziilor în camera deputaţilor sau în senat într-un moment decisiv pentru istoria României. Din această perspectivă, eşecul liberalilor este o pierdere semnificativă măcar pentru imaginea democraţiei româneşti dacă nu pentru democraţie însăşi. În acelaşi timp, în măsura în care opoziţia a fost drastic înfrîntă, P.N.L. este totuşi, făcînd abstracţie de U.D.M.R. care are sus-menţionata situaţie specială, partidul care a obţinut cele mai multe voturi între partidele de opoziţie. Altfel spus, în cadrul unei opoziţii extrem de slabe, acest partid are, totuşi, o forţă cît de cît apreciabilă. Avînd în vedere şi priza deosebită pe care acest partid o are în rîndul intelectualilor şi al tinerilor, succesele sale, semnificative totuşi, înregistrate la Timişoara şi Bucureşti, evoluţia postelectorală a P.N.L. depăşeşte strictele interese de partid, avînd implicaţii serioase în viaţa politică a ţării.

Pe fondul unor generale frămîntări în sînul opoziţiei politice din România, şi la P.N.L., mai tîrziu dar mult mai profund, se manifestă, în ultima perioadă, tendinţa unei radicale remanieri. Un uşor detectabil conflict între generaţii sugerează o luptă mai amplă, de ordin ideologic şi practic, menită să reasigure Partidului Naţional Liberal forţa care l-a făcut, exceptînd ultima jumătate de veac, una dintre forţele politice cu adevărat istorice în viaţa României. Faptele se cunosc : un articol incendiar semnat de directorul cotidianului partidului a declanşat o reacţie dură din partea a ceea ce unii numesc „gerontocraţia penelistă". Din chiar conducerea partidului, oamenii tineri s-au constituit într-un nucleu care, luptînd pentru a evita, totuşi sciziunea, promovează ideea trecerii inedite la o strategie realistă în scopul atragerii electoratului şi a simpatizanţilor, ţinînd seama de realităţile româneşti actuale, în primul rînd de faptul că oamenii de azi au fost membri ai organizaţiilor de partid sau de tineret comuniste, că lupta politică nu se face decît împotriva ideilor, în nici-un caz împotriva oamenilor care au împărtăşit sau mai împărtăşesc sau care numai au mimat că împărtăşesc aceste idei.

Semnificativ este faptul că, pînă în momentul în care aceste rînduri sînt încredinţate tiparului, cel puţin, tinerii liberali nu au reproşat nimic în mod direct domnului Radu Câmpeanu şi că nici acesta nu a luat o atitudine fermă. Se speră, credem, într-o necesară conciliere care — dacă se va produce — va plasa tineretul liberal într-o poziţie net favorizată faţă de centrele efective de decizie.

În ce constă, în ultimă instanţă, miza acestor confruntări ? Oricine a urmărit programul propus de guvern parlamentului a putut să constate că acesta are o indiscutabilă tentă liberală. Mai mult, o serie de linii directoare tradiţionale ale liberalismului politic şi economic se regăsesc în platforma mai multor partide, cîteva chiar în platforma partidului de guvernămînt. Slăbiciunea P.N.L., afirmă opoziţia din sînul partidului ca şi observatorii din afară, de altfel, constă în defecţiuni de ordin organizatoric, în insuficienta capacitate de a atrage electoratul şi simpatizanţii către maniera proprie liberalilor de a face viabile ideile liberale. Altfel spus, partidul liberal a furnizat o platformă acceptabilă chiar şi pentru adversarii săi politici, fără a fi în stare să convingă electoratul că ar fi cel mai bun administrator în realizarea acestei platforme. Deci, ce vor tinerii ? Ei îşi asumă în întregime ideile liberalismului, vor numai să încerce să le afirme politic într-o manieră mai bine adaptată realităţilor noastre economice şi psihologice .Ei acuză faptul că, avînd desigur merite indiscutabile,o parte din „bătrînii" din partid au pus deasupra interese de grup, „recuperarea" în domeniul prestigiului şi al reparaţiilor morale, că n-au intuit faptul fundamental că poporul român nu are în acest moment ca primă preocupare grija de a repara prejudiciile aduse de o jumătate de veac încoace celor care s-au opus comunismului, ci construirea unei societăţi a bunăstării şi libertăţii în care să nu mai fie posibile nenorocirile care s-au abătut asupra ţării din 1944 încoace.

Adevărul este că noua istorie a P.N.L. nu se poate scrie decît luînd foarte în serios această criză care poate fi şi una de creştere. Oricum, circa un milion de români a votat cu liberalii şi nu e puţin lucru. În sistemul nostru pluripartit,P.N.L. există cu adevărat, chiar dacă nu cu forţa pe care şi-ar fi dorit-o. Poate că opoziţia din sînul acestui partid îi va da această forţă, aşa cum activitatea sa, ca partid de opoziţie, poate contribui la întărirea generală a democraţiei româneşti.

CONSTANTIN DU

Frămîntări la P.N.Ţ.-c.d.

Prima jumătate a lunii iunie a însemnat pentru Partidul Naţional Ţărănesc — creştin şi democrat o perioadă de încercări dramatice. Una din acestea au constituit-o barbariile săvîrşite de mineri la sediul partidului. Mai înainte însă avusese loc ceea ce s-a numit de către unii o manifestare a unei crize în sînul partidului. Iată cum au înfăţişat chiar sursele P.N.Ţ.-c.d. — declaraţii ale domnului Ion Diaconescu, vicepreşedinte al partidului, comunicatele Biroului Delegaţiei Permanente precum şi relatările din presa acestui partid — cele întîmplate : Pe 31 mai, conducerea partidului a hotărît dizolvarea unei mici organizaţii de tineret care funcţiona pe lîngă sediul central, organizaţie care s-a făcut vinovată de o serie de activităţi ce depăşeau cadrul moral şi se abăteau de la linia politică a partidului. Cei în cauză nu s-au supus hotărîrii, iar în noaptea de 5—6 iunie au ocupat sediul şi au dat publicităţii un comunicat în numele unui aşa-zis comitet director în care au menţionat şi numele mai multor membri ai conducerii partidului fără ca aceştia să fi fost consultaţi. În legătură cu aceste evenimente, domnului Ion Puiu i s-a ridicat calitatea de vicepreşedinte al P.N.Ţ.-c.d. iar domnii Ion Rădoi, Sorin Lupaşcu, Horia Niţă, Cristian Ciobanu, Ion Florea, Dan Mihăilă, Nicuşor Lambrachi, Doru Cacuci, Mihaela Sabin, Anca Dobrotă, Sorin Cerin şi Mircea Bedrulea au fost excluşi din partid.

Desigur, măsurile luate constituie probleme interne ale P.N.Ţ.-c.d., ale conducerii acestuia şi nu ne vom pronunţa asupra lor. Dar nu putem să nu observăm — şi acest lucru nu constituie un secret pentru nimeni, inclusiv pentru conducerea P.N.Ţ.-c.d. —că întîmplările la care ne-am referit s-au produs în contextul larg al confruntărilor şi înfruntărilor dintre generaţii. Conflict clasic, inevitabil şi, pînă la un anumit punct, benefic. Totul este dacă în rezolvarea lui se va ţine seama : de interesele mari ale naţiunii care reclamă o opoziţie puternică şi deci şi un P.N.Ţ.-c.d. puternic ; de necesităţile reale de întinerire a partidului, întrucît pretutindeni, şi deci şi la P.N.Ţ.-c.d., este nevoie de forţe politice active ,aflate alături de oameni, în miezul problemelor care frămîntă întreaga ţară ; de faptul că unica garanţie a solidarităţii şi eficienţei activităţii partidului o constituie conlucrarea dintre cele trei generaţii de p.n.ţ-işti, printr-o măiastră armonizare a aspiraţiilor şi posibilităţilor acestor generaţii ; de imperativul lăsării la o parte a ambiţiilor şi intereselor personale în favoarea concentrării tuturor eforturilor şi energiilor pentru înfăptuirea idealurilor nobile ale partidului lui Maniu şi Mihalache.

De toate acestea conducerea P.N.Ţ.-c.d. este pe deplin conştientă iar presa de partid a înfăţişat foarte bine nevoile de înnoire în cadrul P.N.Ţ.-c.d., necesitatea imperioasă a infuziei de tinereţe, a îmbinării experienţei şi înţelepciunii celor vîrstnici cu energia, dinamismul şi realismul tinerilor. Dar numai recunoaşterea teoretică nu-i suficientă. Trebuie să se treacă la fapte. Pentru că succesul partidului în viit depinde —alături de alţi factori seamă, ţinînd de regîndirea şi restructurarea strategiei şi tacticii, de adecvarea mijloacelor la scop, de flexibilitate în propagandă şi expresie şi de fermitate în principii — şi de felul în care cele proclamate cu privire la întinerirea partidului vor fi transpuse în viaţă.

ION D. GOIA ■

Republica Română Moldova

După 50 de ani de istorie cumplit de nedreaptă, Republica Sovietică Socialistă Moldovenească a devenit Republica Română Moldova, stat suveran care şi-a luat propriul destin în mîini şi priveşte cu iluminată speranţă viitorul mileniului III al deplinei identităţi de sine.

Noul nume al republicii, devenit realitate în zilele de 30 iunie şi 1 iulie, cînd s-a desfăşurat al II-lea Congres al Frontului Popular din Moldova, răzbună una dintre cele mai mari nedreptăţi istorice care s-a înfăptuit în această parte a lumii şi pe întreaga noastră planetă.

După actul samavolnic semnat de Ribbentrop şi Molotov, prin care Basarabia a fost despărţită de trupul României Mari, numai într-o singură noapte au fost deportaţi în Siberia sute şi sute de mii de români basarabeni, luaţi din aşternuturi în toiul nopţii, urcaţi în marfare sigilate, vagoanele deschise abia în plină Siberie, scoşi morţii putreziţi după atîta amar de drum iar cei rămaşi în plină iarnă polară, flămînzi şi înfricoşaţi sub cerul ameninţător au aprins mari ruguri pe zăpadă, zile şi nopţi în şir, să nu îngheţe, să supravieţuiască, să poată lua totul de la început. Au mai murit dintre ei, au degerat, au îngheţat. Dar au mai şi rămas. Şi au luat totul de la început ! Au tăiat lemne din taiga. Şi-au făcut izbe. Din cauza gerului cumplit, locuiau împreună zece, douăzeci de oameni, ca în preistorie.

O parte din ei abia acum s-au întors în Basarabia. Şi se mai întorc în continuare. La început le-a fost frică să povestească. Apoi şi-au învins frica. Acum sînt la ora cînd îşi dau drumul. Spun totul fără teamă. În limba română pe care n-au uitat-o niciodată. Atîta doar că vorba lor ne sună nouă ciudat. Pare o frunză care se usucă la un capăt. Are un capăt strîns, îngheţat, un capăt mai ascuţit unde sunetul se subţiază pînă se pierde din auz.

Şi iată că acum basarabenii sînt din nou liberi. Cuvîntul lor viu şi românesc înfloreşte din nou puternic. Se aude tot mai distinct. În cosmos şi în istorie.

Pe cea mai înaltă clădire din Chişinău flutură tricolorul ca drapel naţional. În şcoli şi în toate instituţiile, în cărţi şi reviste înaintează invincibila literă latină a originii noastre comune, a continuităţii noastre neîntrerupte. Limba română a devenit limbă oficială de stat între Prut şi Nistru — prin lupta şi jertfa de sine a unor mari oameni de spirit — iar cultura română s-a întors la matca sa firească în această parte a lumii şi a sufletului nostru. Imnul naţional al basarabenilor a devenit „Deşteaptă-te, române" iar Moldova de dincolo de Prut a început să se numească, încă din documentele celui de-al II-lea Congres al Frontului Popular, — **Republica Română Moldova.**

Să şoptim cu speranţă şi dragoste, cu credinţă şi bucurie istorică, pentru noi înşine şi pentru viitorul invincibil pe care îl pregătim cu fiecare bătaie a inimilor noastre :

Trăiască Republica Română Moldova !

ION ZUBAŞCU

Corespondenţă din Chişinău

Revoltă şi demnitate

În Moldova din partea stîngă a Prutului, lumea amină din zi în zi plecarea la mare, la munte, la ţară. Viaţa culturală, ca şi cea politică, e în fierbere. Prin tot ce se întîmplă acum se continuă demontarea vechiului sistem. Comuniştii îşi fac şi ei bilanţul domnirii lor peste acest pămînt şi oamenii lui, timp de jumătate de veac (ar fi bine dacă veacul comunist ar avea în Republica Moldova doar 50 de ani !). Noul guvern şi noul parlament al Republicii îşi reorganizează forţele. Frontul Popular a ajuns la al II-lea Congres al său. Zi şi noapte lîngă monumentul lui Ştefan cel Mare se discută (deocamdată, pe aici nu sînt mineri !). Laitmotivul tuturor acestor dezbateri — începînd cu discuţiile de bucătărie şi terminînd cu cele parlamentare — este suveranitatea.

Încă din martie, imediat ce Lituania s-a declarat independentă, la toate mitingurile din Chişinău s-a strigat : „Trăiască Lituania independentă" şi „Astăzi lituanienii, mîine moldovenii !" Nimic de mirare, aşadar, în faptul că Asociaţia de arte şi creaţie artistică **Interarta,** aparţinînd Ministerului culturii şi cultelor din Moldova, vine cu frumoasa iniţiativă de a lansa o serie de spectacole filantropice, în folosul poporului-frate lituanian care de trei luni şi jumătate se află într-o cruntă blocadă economică pentru a schimba — aşa crede Kremlinul ! — idealul libertăţii pe pîinea grea a robiei.

Începînd cu 29 iunie, la Teatrul de vară din Chişinău au avut loc sub acoperişul albastru al cerului, nu doar spectacole de cîntece şi poezie, cum s-ar putea spune simplu şi contabiliceşte, mai punînd o bifă la capitolul „Acţiuni patriotice", ci o îmbrăţişare a fraţilor de ideal, o strîngere de mînă peste distanţe şi frontiere. Românii de pe ambele maluri ale Prutului s-au solidarizat mărturisindu-şi dragostea şi credinţa în istoria lor comună, trecută şi viitoare, în acest spectacol-acţiune numit **Doina Prutului** care s-a vrut o replică vitală la ziua de 28 iunie, însingerata zi de doliu a României Mari.

Revoltă şi demnitate — acesta ar putea fi genericul celei de-a doua seri în care s-a derulat, la acelaşi Teatru de vară, „Topul speranţelor", a treia ediţie a concursului radiofonic al tinerilor interpreţi de muzică rock, pop, folk. Cu lacrimi în ochi ne-au privit lituanienii şi ne-au ascultat fluturîndu-şi drapelul galben-verde-roşu cînd noi, românii de dincoace şi de dincolo de Prut, Victor Socaciu, Ştefan Hruşcă, Octavian Bud, Emilian Onciu am cîntat împreună „Lituania, Lituania / Liberă ţară cu ochi albaştri / Credem în tine / Sîntem alături / Lituania !"

Au plecat în Lituania lor cu ochi albaştri şi inimă mare băieţii din formaţia „Şiaurés kriptus" transmiţînd compatrioţilor lor căldura inimii românilor de pretutindeni. Ne-am împărtăşiat şi noi pe la casele şi treburile noastre. Şi totuşi inima fiecăruia dintre noi bate grav în continuare „Vivat Lietuva !" şi „Azi lituanienii, mîine moldovenii !"

SERGIU CUCUIETE, Chişinău, 2-VII-90

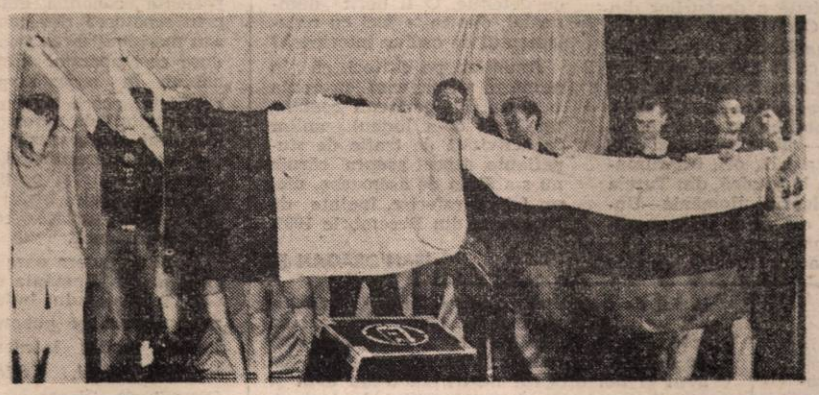

În această fotografie făcută la Chişinău în timpul spectacolului de solidaritate cu Republica independentă Lituania, la care au participat cîntăreţii Victor Socaciu şi Ştefan Hruşcă din România, un grup de cîntăreţi din Republica Moldova şi alt grup din Lituania, trei drapele flutură alături însufleţind cu trinitatea lor invicibilul cîntec al suveranităţii.

Congresul II al Frontului Popular din Moldova

În 30 iunie 1990 a început în sala „Octombrie" din Chişinău Congresul al II-lea al Frontului Popular din Republica Română Moldova. Raportul prezentat de domnul Ion Hadârcă, preşedintele Sfatului F.P.M., darea de seamă susţinută de domnul Tudor Cibotaru, preşedintele Comitetului de validare, şi Vitalie Ciorap, preşedintele Comisiei de revizie, au menţionat atît succesele cît şi neîmplinirile existente la ora de faţă în activitatea celei mai de seamă mişcări de masă din Republica Română Moldova.

Gheorghe Ghimpu, secretarul F.P.M., a prezentat un co-raport în care a elogiat destinul tuturor celor care s-au sacrificat de-a lungul anilor sau au avut de suferit în luptele pentru marile idealuri ale basarabenilor. Gheorghe Ghimpu a făcut şi cîteva observaţii critice asupra unor neîmpliniri de ordin organizatoric, strategic şi tactic, sugerînd un plan concret de acţiuni în problemele de stringentă actualitate ale republicii. Nicolae Costin a formulat cîteva sarcini a căror soluţionare trebuie să stea în atenţia Frontului în perioada următoare. S-au propus, de asemenea, trecerea la o nouă formă de împărţire administrativ-teritorială a republicii în judeţe (Andrei Baştovoi), rezolvarea unor probleme stringente de ecologie (Gh. Malarciuc şi Pavel Gusac), crearea unei Academii de ştiinţe naţionale şi mai ales o serie de reforme economice care să constituie baza materială a renaşterii spirituale şi suveranităţii statale.

Cei 1 041 de delegaţi din toată Republica Română Moldova (cărora li s-au adăugat ziarişti şi reprezentanţi ai unor societăţi culturale din România şi Lituania) au discutat, în a doua zi a lucrărilor Congresului F.P.M., proiectul de statut al Frontului. O polemică aprinsă s-a declanşat asupra primului punct al statutului. O parte din delegaţi au propus transformarea Frontului într-un partid politic, alţii au considerat această idee ca posibilă premisă a scindării Frontului. S-a optat pentru definirea Frontului ca mişcare, nu ca partid : „Frontul popular din Moldova este o mişcare antiimperialistă şi antitotalitară a renaşterii naţionale..." În noul statut aprobat s-a căzut de acord comun asupra scopurilor şi sarcinilor viitoare ale Frontului, fiind trasate formele actuale de organizare, structura sa şi relaţiile cu organele de stat, formaţiunile social-politice şi mişcările obşteşti.

S-au stîrnit, de asemenea, discuţii contradictorii cu privire la calitatea de membru al F.P.M., o parte din delegaţi susţinînd că membrii Frontului nu pot fi şi membri ai altui partid politic, ceea ce contravine primului punct din statutul F.P.M. referitor la calitatea sa de mişcare integratoare a tuturor forţelor democratice ale renaşterii naţionale. Prelungirea discuţiilor asupra acestui punct şi tensiunea la care s-a discutat această idee reflectă desigur, nivelul de înţelegere al unor delegaţi asupra caracterului global şi sarcinilor de ansamblu pe care Frontul le are în această perioadă.

Congresul a continuat cu discutarea noului proiect de program al F.P.M. care stabileşte principalele sarcini ale Frontului în politica externă şi internă, în domeniile economic, social şi cultural. Ca imn al F.P.M. a fost adoptat cîntecul „Deşteaptă-te, române" cu ale cărui acorduri şi versuri, cîntate integral, a şi început de altfel al II-lea Congres al Frontului.

S-au adoptat, în continuarea lucrărilor numeroase rezoluţii şi apeluri, între care au fost aprobate cîteva de interes major, cu consecinţe vitale în viitorul Republicii Române Moldova : „Cu privire la biserica naţională", „Cu privire la statutul Armatei Sovietice pe teritoriul Moldovei", „Cu privire la ecologie", „Cu privire la repunerea în drepturi a etnonimului «poporul român» şi a glotonimului «limba română»", cărora li s-au adăugat propuneri referitoare la schimbarea denumirii palatului „Octombrie" în Palatul Naţional, schimbarea denumirii unor străzi şi pieţe din Chişinău, cît şi rezoluţia „Cu privire la denumirea republicii". În această ultimă problemă au fost aduse argumente istorice pentru stabilirea denumirii statului independent suveran „Republica Română Moldova" — denumire ce a şi fost inclusă în textele documentelor programatice ale congresului.

După adoptarea acestor importante linii directoare ale viitoarei istorii a statului suveran Moldova, s-a trecut la alegerea Sfatului F.M.P. Au fost propuse şase candidaturi pentru funcţia de preşedinte al Frontului. Delegaţii Iurie Roşca, Valeriu Matei şi Andrei Vartic şi-au retras candidaturile în favoarea lui Ion Hadârcă, iar Gh. Ghimpu a refuzat să candideze. Între candidaţii Nicolae Costin şi Ion Hadârcă, majoritatea a votat pentru alegerea celui din urmă ca preşedinte al Frontului Popular din Moldova, urmînd să exercite şi funcţia de preşedinte al Sfatului F.P.M. Congresul a ales şi componenţa Sfatului F.P.M. cît şi componenţa colegiului redacţional al revistei „Deşteptarea" (avîndu-l ca redactor şef pe Ştefan Secăreanu).

După importantele victorii pe care le-a obţinut într-un timp istoric extrem de scurt, în ceea ce priveşte grafia latină, statalitatea limbii române, recunoaşterea tricolorului ca drapel naţional şi suveranitatea statală a Republicii Române Moldova, propunîndu-şi şi în viitor ca principale obiective asigurarea unei reale independenţe, reintegrarea teritoriilor care fac parte acum, în mod ilegal, din alte republici, lupta deschisă împotriva totalitarismului, imperialismului şi bolşevismului, Frontul Popular din Moldova rămîne în continuare principala forţă progresistă care are toate şansele să înfăptuiască o adevărată renaştere naţională, iar al II-lea Congres al F.N.P. poate fi considerat, din acest punct de vedere, ca primul Congrees al Republicii Române Moldova !

ARCADIE SUCEVEANU

Ion a înviat!

Hei, cine-mi umblă-acum pe la strămoşi ?
Cine-mi încearcă osul spre-a mi-l frînge ?
Mormintele lor sfinte, de Hristoşi,
Mi-au fost adînc însămînţate-n sînge.

Strămoşi de schimb ? Ei nu pot fi schimbaţi !
Ei sîntem Noi — şi-avem mereu cu toţii
Grupa de sînge-a munţilor Carpaţi
Şi-aceeaşi dramă-n sfîşierea roţii.

Voi nu-i simţiţi în miezu-acestei pîini ?
Sînt ei, umilii : moşii, taţii, unchii.
Mi-e trupul năpădit de-ale lor mîini
Şi-i simt în osul tîmplei şi în unghii.

Ei au hrănit acest pămînt de flori,
Ni s-au prelins în lacrimi şi bucate.
Cu munţii lor întregi sîntem datori,
Cu riurile, ce ne-au fost scurtate.

Mormintele lor, iată, au dat rod,
Crucile pling, în noi, şi se revoltă ;
În şirul lor neîntrerupt mă-nnod —
Şi sîngele îmi freamătă-a recoltă !

Golgota lor ni-i rană şi blazon,
Iar noi sîntem o grea semănătură.
Mîncaţi şi beţi — e trupul lui Ion,
Chiar trupul lui îl duceţi înspre gură.

Ce pîine neagră şi ce grîu ciudat
Din vechi străfunduri ieşe în afară !
Bat clopote... Ion a înviat
Şi s-a născut — prin noi — a doua oară !

Strămoşi de schimb ? Ei nu pot fi schimbaţi !
Ei sîntem Noi — şi-avem mereu cu toţii
Grupa de sînge-a munţilor Carpaţi
Şi-aceeaşi dramă-n sfîşierea roţii.

Droguri si tăcere în Carpaţi

EXCLUSIVITATE „FLACĂRA"

Moş Crăciun nu vine cu mîna goală (III)

Se ştie că niciodată Moş Crăciun nu vine cu mîinile goale aşa că nici autorităţile române nu s-au înşelat asupra culanţei bătrînului cu barba albă şi lungă ce aprinde imaginaţia copiilor şi nu doar a lor, în fiecare iarnă.

LARRY-JOE CREW din Orlando, Florida, din îndepărtatele State Unite ale Americii are şi el barbă, neagră însă şi nu este Moş Crăciun dar, cu toate acestea, este aşteptat şi el, cu nerăbdare. Era semnalat de INTERPOL ca fiind un notoriu traficant internaţional de droguri. Întrebarea ce se punea era următoarea : Ce „dar" ne va face LARRY, cînd se va întoarce din Orientul Apropiat ?

Primul control realizat la Giurgiu de organele vamale şi cele ale Ministerului de Interne a avut rezultatul negativ, în ceea ce ne priveşte, permiţîndu-i americanului să răsufle uşurat. Trecuse un prim hop. Va urma însă unul şi anume, vama de la Borş, înainte de a-şi putea continua drumul prin Ungaria, şi de aici, spre R.F. a Germaniei şi Olanda.

Poate nu-i lipsit de interes să precizăm cititorilor noştri că în anul 1975, îndeosebi Franţa şi Germania de Vest, se confruntau cu o alarmantă creştere a numărului de toxicomani, precum şi cu o diversificare a drogurilor ce dau naştere la dependenţă, consumul de cannabis împăcîndu-se cu heroina iar amîndouă cu substanţe psihotrope (L.S.D., amfetaminele şi chiar barbituricele fiind luate, în cadrul aşa-ziselor „coktailuri explozive", împreună cu alcoolul).

Dar Olanda era, la acea dată, fără nici o îndoială, placa turnantă în ceea ce priveşte aprovizionarea şi distribuirea ilicită a drogurilor din Europa Occidentală, atrăgînd, ca o nouă Mecca, pe consumatori. Iar ca să ajungă în Olanda, cannabisul cultivat în Maroc, traversa Spania, Franţa, iar cel obţinut în Orientul apropiat — Turcia, Iugoslavia, Italia ş.a.m.d., ori, împrumutînd ruta balcanică, din Turcia prin Bulgaria—România—Ungaria şi de aici către nord-vestul european.

Aceasta era intenţia limpede a lui LARRY-JOE CREW, dejucată în ziua de Crăciun a anului 1975, cînd în autoturismul marca „Opel", cu numărul de înmatriculare libanez 269005, au fost descoperite 2,369 kg de răşină de cannabis, sub formă de pulbere. Drogul era disimulat cu grijă în casete audio, cutii de conserve şi ghemuri de sfoară aflate în portbagajul maşinii. LARRY-JOE CREW ţinea astfel morţiş să-şi onoreze cartea de vizită. Prin sentinţa penală nr. 441 din 11 martie 1976, pronunţată de către Judecătoria Oradea, a primit maximum pedepsei prevăzute de legea penală română pentru săvîrşirea infracţiunii de trafic de stupefiante. Mai avea 14 zile pînă la împlinirea vîrstei de 26 de ani. Oricum, la sărbătorirea acestei date, nu ar fi putut primi vizite din afara locului de detenţie. O fi dorit dumnealui, dar ce te faci cu regulamentul de ordine interioară?

Anunţăm pe cititori, că în numărul viitor, vom prezenta o parte din cetăţenii români, implicaţi de-a lungul anilor în activităţi de trafic de stupefiante, aspect asupra căruia nu s-a făcut de asemenea, nici un fel de referire, înainte de Revoluţia din Decembrie 1989.

JEAN DRĂGAN ■

Anti-drog

România era doar o ţară de tranzit a drogurilor spre piete mai profitabile din Occident. Pe la noi drogurile nu s-au oprit decît accidental. Doar au trecut ca un vînt peste casa noastră. Cel puţin aşa ştim pînă acum. Aşa ni s-a spus. Absenţa lor a fost, însă, suplinită de prezenţa masivă a unor droguri la fel de puternice ca stupefiantele : minciuna, laşitatea, ipocrizia, falsitatea, ura faţă de spirit, hoţia ridicată la rang naţional, setea de putere. Nu putem să ne plîngem că n-am avut şi noi drogaţii noştri, că n-am avut şi noi diverse mafii ale traficanţilor de droguri. La fel de odioşi ca şi cei ai marilor filiere mondiale. Dacă mîine ar pătrunde stupefiantele şi în România, noi am fi imuni. Asupra noastră n-ar mai avea nici un efect. Sînt convins de aceasta ! (I. Z.)

Noua Hotărîre privind regimul vamal:

Quod licet Jovis, non licet bovis

Noua hotărîre vamală, propusă să intre în vigoare începînd cu 11 iulie, a fost întîmpinată de publicul larg cu stupoare şi consternare. O parte a dispoziţiilor gîndite de legiuitor lezează nu numai interesele cetăţeanului mediu, ci contravin deopotrivă unei realităţi de fapt. Ne vom referi în mod expres la prevederile privind vămuirea autoturismelor achiziţionate din străinătate de către cetăţenii români.

În orice ţară din lume, măsurile vamale protecţioniste vizează un singur scop : acela de a pune la adăpost producţia naţională de bunuri de consum, stăvilind sau îngrădind concurenţa prin care firme de peste hotare ar putea periclita economia autohtonă, prin scoaterea din competiţie sau marginalizarea unor produse ce-i aparţin. Este cunoscut în această privinţă conflictul acerb izbucnit între constructorii de automobile americani şi japonezi, aceştia din urmă ameninţînd, prin supraproducţie şi preţuri de vînzare scăzute, însăşi existenţa unor uriaşe concerne nord-americane.

Ei bine, putem oare asemui situaţia din România cu cea din ţările vestului industrializat ? Sîntem pe punctul de a închide porţile întreprinderilor din Piteşti, Craiova şi Cîmpulung, deoarece, iată, zeci de firme din Germania, Japonia, Italia, U.R.S.S. şi Cehoslovacia s-au grăbit să inunde piaţa românească cu sute de mii de autoturisme ?

Hai să fim serioşi ! Dacă autoturismele indigene n-ar mai avea loc în magazine şi depozite, dacă publicaţiile ar fi pline de reclame prin care firmele producătoare etalează calităţile maşinilor **Dacia, Oltcit** şi **Aro** dacă cetăţeanul nostru s-ar pomeni tras de mînecă de agenţi comerciali şi publicitari pentru a cumpăra, în variate condiţii avantajoase, autoturismul românesc, dacă, în sfîrşit, am avea situaţia de pe pieţele apusului, unde oferta creşte şi cererea staţionează — atunci da, măsura ar fi perfect justificată. Dar în realitate, România nu e decît un imens talcioc de fiare vechi, în care autoturisme sclerozate de bătrîneţe, ciocănite, peticite, recondiţionate cu piese artizanale trec de la un proprietar la altul, prelungindu-şi viaţa prin mijloace de terapie intensivă. Fiindcă şansa românului de a-şi lua o maşină nouă este aceeaşi ca în urmă cu 10—15 ani. El n-are altceva de făcut decît să aştepte la coadă ani în şir. Pînă cînd rabla pe care o posedă depăşeşte faza muzeală, devenind spectru pe patru roţi. (Pe şoselele patriei mai circulă pînă azi, ameninţînd securit traficului rutier, autoturisme Moskvici, Wartburg, Fiat-600, ieşite de pe benzile de montaj în anii 1960—1966).

După cum se ştie, imediat după răsturnarea dictaturii, ţara a stat o vreme sub o bi-

„SE MOARE GREU DE PLĂMÎNI!"

Vorbele îzbesc liniştea ; o fac apoi de plumb. Femeia se opreşte din roboteală. N-au înţeles ? A murit ăla de la 38 ! De ieri se chinuie. A dat Dumnezeu, de l-a luat. Acu', s-a liniştit !

În timpenia ei — ori, poate, numai în indiferenţa născută din contactul cotidian cu tragedia — infirmiera sporovăieşte, sporovăieşte... Tînărul blond se face că n-aude. Începe să-şi numere pilulele. Îşi vîră pe gît tubul de oxigen. Verifică robinetul. Merge. E bine !

Noului sosit, încă în haine de oraş, i se măresc ochii de groază. Buzele îi tremură. Doamne, unde am nimerit ?

Cine mai are timp să observe ? Şi cui îi pasă ? Important eşti TU. Doar soarta TA te interesează. „Uite, acu' o lună, cînd am venit, gata eram ! M-am pus pe picioare, mai mare minunea ! Doctorul Mihălţan să trăiască ! Mîine-poimîine, plec acasă".

Tînărul zîmbeşte şi tace. De şase ani, le cam ştie... Bătrînelul n-o să plece aşa curînd şi, oricum, va reveni — cum revin mai toţi... pînă-ntr-o zi... cînd... Da, se moare greu de plămîni. Dar, la asta nu trebuie să te gîndeşti ! Mai important e, unde se face un duş cînd apa nu curge ; cum să ocoleşti toaleta unde stă scris, mare „Nu scuipaţi pe jos" şi parcă tocmai de aceea, papucii ţi se lipesc de o clisă scîrboasă, care în termeni medicali se mai cheamă şi spută ; să ştii de unde să faci rost de un „Torecan", cînd greaţa te epuizează, ori de un „Algocamin" cînd te înnebuneşte durerea ; cum să „şparleşti" suportul metalic pentru perfuzii — să fii sănătos dacă ai perfuzor, rudele, săracele, habar n-au avut că trebuie să aducă de acasă şi chestia aia, ca un cuier, de care se agaţă. Sigur, e simplu de făcut, mai simplu ca un gard de cimitir ; nu-l face nimeni. Asta e ! Să ştii să te descurci ! Să nu te gîndeşti ! Să exersezi, pînă la perfecţiune, ştiinţa de a trece timpul după-amiezelor şi serilor nesfîrşite ; săptămîni după săptămîni ; în decorul sordid, fără lumină de citit, fără radio, fără televizor şi, de multe ori, fără speranţă... Doar **azi** contează : a trecut fără hemoptizie. Doar **mîine** contează : pentru asta, merită chiar să tragi, pe furiş, o ţigară. Face să te uiţi şi la duduia în halat roşu, cu dantele. Nu e rea ! E bolnavă ? Toţi sîntem ! Şi nu se ştie cîte zile mai avem ! Să le trăim pe toate !

Doamne, unde am nimerit ?

SĂ NU NE FACEM CĂ NU ŞTIM

La poartă scrie, cu litere de-o şchioapă **„Institutul de Ftiziologie"**. Aici este **Infernul** ! Nu ştiaţi ? Aşa e, nu aveaţi voie să ştiţi. Se anunţase, doar, **eradicarea tuberculozei.** E limpede, tuberculoza înseamnă viaţă de mizerie. Cum s-o recunoşti ? Apoi, e o boală care se ia. Un oftic os trebuia îndepărtat, ca un lepros, scos din capitală, pierdut undeva, în provincie sau, mai simplu, în mormînt. Un gest cu mîna şi pavilionul Spitalului de Ftiziologie de la Tunari — mult prea aproape de „traseu" — a pierit sub asfaltul unui larg bulevard. Dacă tuberculoza a fost eradicată, ce nevoie mai avem de spitale ? A dispărut şi cel de lîngă lacul Pantelimon — transformat în hotel — 600 de paturi, condiţii bune de tratament — anihilate peste noapte. Lovitură sub centură, dată, ca de obicei, pe tăcute. Rînjetul morţii s-a lăţit. Vorbele multe, sînt deseori inutile. O întrebare „la modă" : **Ce a făcut în ultimii 5 ani tuberculoza ?** Iată statisticile : În 1985, incidenţa globală (cazuri noi plus recidive) a fost în România de 55,8 la suta de mii de locuitori. iar în sectorul 4 al capitalei 72,2 la sută de mii de locuitori. În 1986 — 56,4 în ţară şi 71,4 în sectorul 4. 1987 — România 58,2 sectorul 4 — 93,1. Creşteri vertiginoase după cum se vede. 1988 — în România se ajunge la cifra de 61,3 cazuri de tuberculoză la sută de mii de locuitori iar în sectorul 4 al capitalei — 93,8. În sfîrşit, anul 1989 bate recordul: 63,4 cazuri în ţară şi 94 în sectorul capitalei pe care s-au făcut aceste statistici.

Acesta este adevărul. Şi e momentul să-l cunoaştem, sau... să-l recunoaştem. Se ştie, impactul socio-economic este teribil asupra afecţiunii. Factorii socio-economici, evitaţi în toate studiile epidemiologice, mascau evoluţia şi datele reale ale bolii. Nepăsătoare la statistici — false ori adevărate — tuberculoza a început să prezinte forme tot mai grave, fulgerătoare, cu evoluţii uluitoare, determinînd creşterea mortalităţii.

Da, în România se moare de tuberculoză ! Dacă n-aţi ştiut-o, e timpul s-o aflaţi !

Eradicarea bolii ? O utopie ! Nu s-a realizat nici în ţări, dezvoltate, unde maladia nu mai e o problemă de sănătate — Olanda, spre exemplu. Eradicarea bolii ? Minciună, cu îngrozitoare consecinţe : marginalizarea bolii şi a bolnavilor, desfiinţarea spitalelor, dezarmarea personalului medical, tăierea de pe lista importurilor a tuturor medicamentelor şi aparaturii.

Tuberculoza a rămas să fie tratată cu cîteva medicamente, ineficace, mereu aceleaşi şi din ce în ce mai greu de găsit. Bolnavul se vede silit să revină mereu în spital.

În mod normal, cînd intervine recidiva, sau rezistenţa la unele medicamente, se apelează la aşa numitele tuberculostatice de releu, adică de rezervă. Ori, acestea au fost tăiate de mult pe lista de importuri, iar situaţia se perpetuează. Fiind o boală cu caracter social, cu incidenţa în creştere, afectînd atît adultul cît şi copilul, ar trebui să primeze cînd se pune problema aprovizionării cu medicamente. Întreruperea medicamentaţiei, tratamentul în salturi — cauzat de lipsuri — face absolut inutilă lupta cu boala. Pacientul revine în scurt timp la spital — în cazul cînd îşi găseşte un loc — iar dacă are ghinionul de a prezenta chimio-rezistenţă, devine un condamnat ; doar pentru că nu există tuberculostatice de rezervă. Boala continuă să carieze plămînul şi să diminueze suprafaţa respiratorie.

Disprefuită, marginalizată, tuberculoza se răzbună. Şi dacă înainte nu se admitea recunoaşterea unei realităţi — aceea că România este printre ultimele ţări ca incidenţă, ca frecvenţă, ca modalitate de depistare şi tratare a maladiei — este momentul să prezentăm lucrurile în adevărata lor lumină. Să nu ne facem că nu ştim !

VIAŢA, MOARTE ŞI PARADOXURI

Nu putem să nu recunoaştem că la acest trist capitol — mai degrabă al morţii decît al vieţii — prezentăm un unicat : sîntem singura ţară în care există numai reţeaua de ftiziologie, **pneumologia** fiind doar **acceptată** prin **bunăvoinţa** Ministerului Sănătăţii, şi **îngăduită** de Institutul de Ftiziologie, care i-a cedat 65 de paturi.

Disciplina, inexistentă deocamdată oficial, se ocupă de bolile pulmonare netuberculoase. Amănuntele ne-au fost oferite de doctorul **Florin Mihălţan,** specialist cu vechi stagii în cercetare, unul dintre puţinii pneumologi pe care-i are Institutul de Ftiziologie din capitală.

— Specialitatea există pe hîrtie, titulatura, în realitate, nu există. Pentru asta ar fi trebuit să se înfiinţeze un curs de specializare, ba chiar o serie de cursuri în facultate, pentru că este o disciplină vastă, incluzînd foarte multe afecţiuni. Dacă ftiziologia se ocupă de o singură maladie — tuberculoza —, în grija pneumologiei intră o categorie foarte mare a bolilor pulmonare cronice : bronhopatia cronică obstructivă — care grupează astmul bronşic, emfizemul pulmonar, bronşita cronică. Apoi, grupa mare

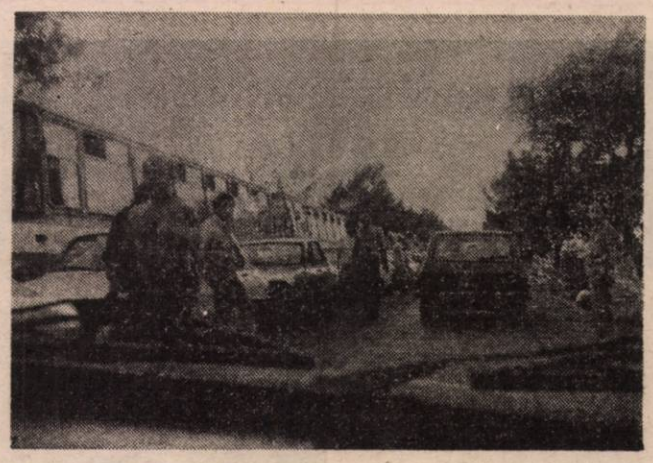

Cele mai mari cozi se fac acum acolo unde nu se dă nimic, ba, dimpotrivă, se ia : la vamă

nefăcătoare ploaie de decrete și reglementări aboliționiste. Între cadourile făcute de guvern poporului s-a aflat și eludarea unor dispoziții de vămuire a autoturismelor dobîndite (prin cumpărare sau donație) din străinătate. Pe această cale au intrat în țară mii de mașini, ceea ce a determinat, între altele, și o oarecare destrămare a monotoniei ce caracterizează peisagistica automobilistică națională. Iar un Renault, un Opel, un Audi sau BMW rămîn mașini performante chiar la 150 000 km rulați. Străzile au prins puțină culoare în obraji, iar mii de conducători auto au avut posibilitatea de a obține, mai devreme decît permit planificările IDMS-urilor, un autovehicul de marcă internațională.

Dar orice minune durează trei zile. Prin recenta **Hotărîre privind regimul vamal aplicabil persoanelor fizice**, „Valoarea în vamă pentru bunurile introduse în țară reprezintă prețul de vînzare cu amănuntul corespunzător anului de fabricație înscris în cataloagele externe de prețuri". Pentru autoturisme, taxa vamală este de 30 la sută.

Este limpede că, în această situație, prețurile mașinilor aduse din străinătate vor crește considerabil, că cetățeanul nostru va fi obligat să cheltuiască sute de mii de lei pentru a-și procura un autoturism trecut, oricum, binișor de vîrsta tinereții. Măsura se dovedește arbitrară, nepopulară, lipsită de temei economic și de inspirație ceaușistă. Quod licet Jovis, non licet bovis. Cu Mercedesul se vor preumbla în continuare numai alegii poporului. Renault-ul 2000 va rămîne și el în custodia plutocrației naționale. La toți aceștia se vor adăuga, ca pînă acum, acționarii norocului, deci etniile conlocuitoare cu legături de sînge în diaspora euro-americană.

Românul ? Românul să mai aștepte ! Cît timp și cu ce speranțe ? Omul harnic și înțelegător nu pune asemenea întrebări. O mașină trebuie să aibă un volan și patru roți. Un genial inventator, inginerul Iustin Capră, a demonstrat că un autoturism poate fi construit chiar dintr-o conservă. Să-l alegem ministrul suferințelor noastre.

LIVIU TIMBUS ■
Fotografii de PAUL AGARICI ■

Un liceu particular

Taxa e de zece mii pe an. Dar meditațiile cît costau?

După mulți ani de supremație a învățămîntului luminos și gratuit, învățămînt sabotat de lipsa „justificată" a manualelor și rechizitelor școlare, de examene formale, de profesori obosiți de navetă și elevi îndoctrinați cu aberații, este greu să ne imaginăm cum în cazarma învățămîntului românesc se va deschide fereastra unei școli particulare. Greutatea acestui exercițiu imaginativ ține de neîncrederea și teama față de complexul : privatizare. Părinții vor fi primii care vor tremura la auzul cuvintelor : școală particulară, liceu particular, facultate particulară, pentru că ei sînt cei care plătesc, care își țin cu sudoare și bani grei copiii să învețe, să ajungă „oameni mari". Suspiciunea față de învățămîntul particular este firească și nu se poate șterge peste noapte sau pînă la 15 septembrie.

La 15 septembrie 1990, totuși, în municipiul Tulcea se va deschide un liceu particular, poate primul din țară. La această oră (cînd autorizația este aprobată de Ministerul Învățămîntului) aventura prezentării unui astfel de liceu ar părea ori o publicitate gratuită, ori o povestire fantastică. Ne ajută să coborîm în realitatea concretă, ocolind vorbele mari și pericolele amintite, domnul profesor Nicolae Rusali, membru în grupul de inițiativă al liceului particular. Nu are încă un nume, dar va avea 5 (cinci) clase : două de marină, una de turism, una de comerț, și o clasă de marketing. Examenul se va ține în această vară la obiectele cuprinse în programa de admitere obișnuită, dar exigența va fi foarte mare, pentru că profesorii din comisie vor fi chiar profesorii care vor preda cursuri copiilor admiși, deci interesul pentru calitate este prioritar. Liceul va funcționa după-amiaza, în localul Liceului nr. 1 din Tulcea, după programa școlară în vigoare, cu deosebirea că elevii din clasa de turism vor face trei (și nu două) limbi străine. Se va urmări — ne asigură domnul profesor — selecționarea celor mai buni profesori din municipiu, care vor fi plătiți cu o sută de lei pe oră. Astfel se ajunge la o dublă cointeresare : a profesorilor și a elevilor. Ambiția grupului de inițiativă, din care mai fac parte prof. Victor Craus și comandantul de navă Petre Păduraru, este aceea de a concura prin calitatea pregătirii absolvenților unitățile școlare de stat. Nu este timp de experimente ! Matematica și limba română se vor preda la nivelul anului întîi și doi de facultate. În afara orelor de școală se vor ține și ore de aprofundare. Diploma de bacalaureat este egală cu cea de la un liceu obișnuit.

Astfel privit, liceul particular din Tulcea funcționează „ceas", dar încă pe hîrtie. Pe 15 septembrie vom reveni la porțile lui adevărate. Am uitat intenționat un amănunt care sigur îi interesează pe părinți : taxa pe un an de școlarizare este de zece mii de lei. Cheltuielile comparative cu anul de școlarizare la stat le lăsăm tot pe socoteala părinților. Eu unul, dacă aș fi părinte...

PETRE BARBU ■

...supurațiilor bronșice, a abceselor pulmonare, pleurezii pulmonare de diferite etiologii. Și, în sfîrșit, dar nu în cel din urmă rînd, grupa distinctă și „bogată" a neoplasmelor bronhopulmonare.

Paradoxal, nu ? O disciplină de care depinde viața atîtor categorii de bolnavi este un soi de Cenușăreasă : medici fără examene de specializare, fără diplome, considerați tot ftiziologi, pacienți tolerați într-un spațiu și așa supraaglomerat în urma desființării altor spitale. Medicamentele existente pentru aceste afecțiuni le numeri pe degetele unei singure mîini, produse noi n-au mai fost oferite de industria farmaceutică românească de ani și ani.

— Cînd am intrat în pavilionul unde erau depozitate medicamentele aduse din străinătate ca ajutoare, am avut o senzație ciudată — mărturisește doctorul Mihălțan. Mi-a fost rușine. Întîi, pentru că am avut în față imaginea unei alte lumi. Mi-am dat seama că medicamentele cu care lucram nu reprezintă nici 1 la sută din ceea ce există. Citisem numai despre unele, în vînătoarea după informații, care ne-a terorizat atîta timp. Apoi, mi-a fost rușine că nu am fost în stare să obținem noi medicamente, eficace în domeniul tratamentului bolilor respiratorii. Acum, medicamentele sosite prin ajutoare sînt pe sfîrșite. Ce ne vom face ?

O statistică efectuată anul trecut în capitală ajungea la concluzia că, din punct de vedere al incidenței, bolile respiratorii cronice sînt pe primul loc, iar rețeaua care să asigure asistența, pe ultimele. Un nou paradox, nu ? Pe viața cui ?

Știți ce înseamnă drama cumplită a omului ce se sufocă și depinde de un tub de oxigen ? În celelalte țări problema se rezolvă la domiciliu, degrevînd spitalul de o internare pe termen lung, cu ajutorul unei butelii la purtător, sau al unui aparat care extrage oxigen din aerul atmosferic. La noi, nici măcar saloanele spitalelor nu sînt, toate, dotate cu aparatura necesară. Și atunci, ținînd cont și de lipsa de paturi, întrebarea medicului de gardă la internări este : ce să facă ? Să interneze un caz acut — o pneumonie, un bolnav febril cu o stare gravă, un pacient cronic căruia-i lipsește oxigenul, ori un canceros căruia îi trebuie un citostatic ? Oricare ar fi opțiunea, condamnați există !

De dispensarizare, aproape că nici nu poate fi vorba : pentru simplul motiv că nu există decît un singur dispensar de pneumologie — iar acela deservește numai sectorul 4 al capitalei. Deficiența serviciilor anexă este de neimaginat. S-a ajuns la institut la un singur anatomopatolog, în contextul în care procentul de recoltare a materialelor bioptice este în continuă creștere. Diagnosticul, se înțelege, este mereu întîrziat. Nu există o catedră de bronhoscopie, iar cei cîțiva specialiști — deși cunoscuți peste hotare — n-au cum să facă față cerințelor, schimbul de mîine nefiind asigurat. O serie de alte tehnici de investigație sînt pe cale de dispariție. Cercetarea, ruda săracă a medicinei, nu mai prezintă nici o tentație. O reușită nu numai că nu este încurajată, dar este de-a dreptul batjocorită. Un exemplu : există un ac de biopsie pleurală „Stoicescu-Bercea", după numele celor doi reputați specialiști ai institutului, brevetat de către O.S.I.M. de niște ani buni. În sfîrșit, de curînd s-au pus în circulație cîteva astfel de ace. Sînt atît de prost executate tehnic, încît nu pot fi folosite.

Poți să faci medicină fără medicamente, perfuzoare, fără apă — într-un spital cu potențial contagios recunoscut — fără paturi, fără oxigen ? Poți să faci medicină — oricît de dăruit ai fi — numai pe fler clinic, fără niște investigații elementare, cu o aparatură veche, casată de mult de chiar firma producătoare, aparatură ce iradiază în egală măsură medic și pacient ? Și, dacă da, cîți mor și cîți trăiesc ?

MOARTEA ASTA NU ALEGE

Eram încă departe. Fără să știm, îi dăm numai tîrcoale. Iată internul. Crud, brutal, fără menajamente. Vorbe rostite alb. Priviri țintind pereții. Un termen : ridicol de scurt ! Cum o să crezi ? Nici o speranță. Un soi de condoleanțe anticipate. Nu se poate ! Ridicări din umeri... Altul la rînd !

Neoplasmul bronhopulmonar. Moartea rînjind ; lăsîndu-ne, pînă aproape în ultima clipă, să ne facem de cap : să ne bucurăm, să ne enervăm, să fim fericiți, să ne iubim, să pregătim ziua de mîine și pe cea de poimîine... Să trăim... Fără s-o știm pîndind la fereastră ; începînd numărătoarea inversă — rapidă, cumplită ! Și apoi... ?

Ce mai rămîne ? Întrebarea, presupunerea, supoziția... Dacă aflam la timp ? Există „la timp" ? Da, există ! Pentru extrem de puțini și nemaipomenit de norocoși.

Cum e cînd ai noroc, doctore Mihălțan ?

— Boala prezintă de la început o mască ce-i permite să meargă mult timp insidios, să fie greu de depistat. Se surprinde totuși — deseori din întîmplare — în stadiul I sau II cînd, în funcție de tipul de cancer, este posibilă operația și poate duce la curabilitatea cazului respectiv.

Și, cînd n-ai noroc ?

— Cazurile inoperabile vin și se supraadaugă în serviciul bolilor cronice pulmonare, creînd o falsă dispută între oncolog și pneumolog. Boala ar trebui tratată de ambele discipline. La „Pneumologie", internările în 1989 au fost de 1 284 pe 65 de paturi, din care, jumătate, canceroși. Incidența cancerului la plămîni a crescut foarte mult, mai ales după evenimentul Cernobîl. S-a instalat pe primul loc la bărbați și crește vertiginos la femei. A supraaglomerat și serviciile de oncologie. Or, în condițiile în care bolnavul nu-și găsește un loc în spital, pendulează între cele două secții, în căutarea citostaticelor — medicament esențial pentru prelungirea duratei de supraviețuire. Medicii se eschivează să-l mai preia, să-l mai trateze în continuare. Boala mergînd implacabil, personalul dezarmează : din lipsă de paturi, de citostatice. Senzația amară este a abandonului. Bolnavul își încheie ultimele zile acasă, fără minimum de asistență medicală, fără minimum de tratament pentru durerile pe care le are. Lipsesc — la nivel național — acele opiacee (morfinice) și analgezice, care i-ar asigura, cît de cît, un confort. În clipa cînd ai abandonat toată terapia lui curativă — citostaticele — nu mai beneficiază nici măcar de acea cupare a durerii. Este neomenos, inacceptabil ! Aceste medicamente se obțin printr-un lung lanț al birocrației, cu decontări, cu aprobări, cu timbru sec. Înțelegem valabilitatea timbrului sec, dar nu mai înțelegem, după aceea, aprobările prin Direcția Sanitară și Ministerul Sănătății. Pînă le obții, bolnavul se pierde. Să nu mai vorbim de cei ce nu au o familie care să se zbată pentru a le ușura sfîrșitul !

Cum ar fi, dacă am avea toți, noroc ?

— Fiind, dintre toate cancerele, cel mai greu de depistat, nu poți face, practic, profilaxie. În străinătate se folosesc screening-uri, teste în masă, radiofotografice. Ca să ai eficiență, ar trebui să treci de două ori pe an toată populația prin aceste teste de depistare. Asta presupune un efort bugetar teribil. Or, nouă ne lipsesc — și nu de acum — filmele radiologice. Este inadmisibil să faci economie la patul bolnavului, pe viața lui. Economicitatea actului medical nu mai este impusă, dar se realizează : prin lipsă. Ministerul Sănătății va trebui să hotărască cum va orienta bugetele existente : pe acțiuni de depistare — să nu uităm nici incidența tuberculozei — pe acțiuni de profilaxie, pe acțiuni de tratament.

Oricum va face, Ministerul Sănătății să nu uite filozofia brutală a unei simple infirmiere : „Se moare greu de plămîni !" Se moare greu ! Se moare înspăimîntător ! Se moare mult ! Și moartea asta nu alege : bogat ori sărac, tînăr sau bătrîn, deștept ori prost, în fața ei sîntem egali. **Cu toții avem dreptul la noroc !** Deocamdată, nu știm pe cine mai pîndește.

LIANA TATOS ■

Hai să ne privatizăm un pic!

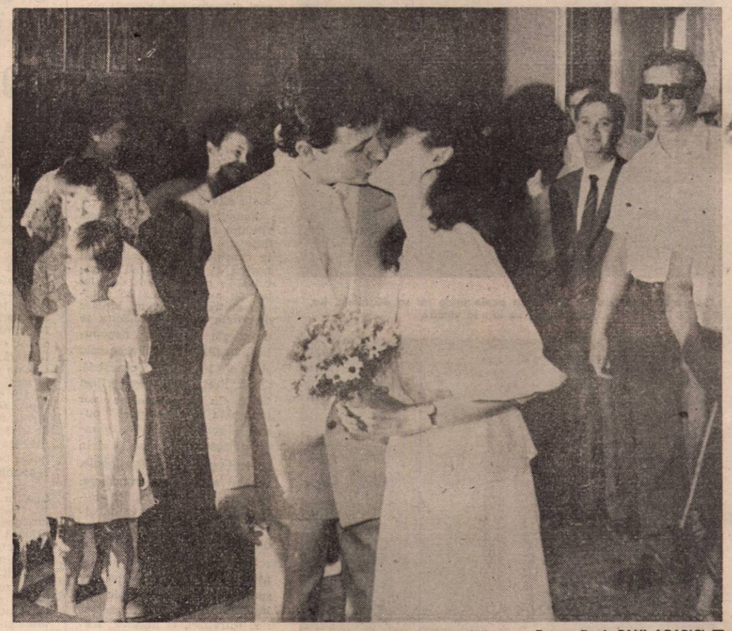

Iata un domeniu in care privatizarea are vechi tradiții — Fotografie de PAUL AGARICI

Marketingul sau politica pașilor mărunți

Convorbire cu prof. dr. M.C. DEMETRESCU,
membru al Academiei Franceze de Științe Comerciale și al Academiei Europene de Marketing

„Marketing" — știință modernă a eficienței economice, înglobînd totalitatea tehnicilor și metodelor moderne referitoare la livrarea mărfurilor de la producător la cumpărător, în ceea ce privește atît desfacerea propriu-zisă (organizarea magazinelor), cît și depozitarea, transportul, asigurarea, sondarea și prospectarea pieței

(Dicționarul de neologisme, Ed. Academiei, 1986)

Rep.: Stimate domnule profesor, ce considerați a fi esențial de subliniat vizavi de istoricul marketingului în România ?

Răspuns : Despre istoricul acestei științe în țara noastră se pot spune multe lucruri. Mișcarea pentru adoptarea și implementarea gîndirii de marketing a stîrnit un entuziasm general în rîndurile economiștilor noștri. România a fost prima țară din răsăritul Europei în care a apărut o carte de marketing, unde s-a creat o asociație națională de marketing și s-a introdus marketingul ca disciplină în învățămîntul superior economic, inclusiv la doctorat. Încă din 1965 au fost acțiuni concrete pe această linie : participări la congrese internaționale, legături active și durabile cu Asociația italiană de marketing, cu Federația Internațională de Marketing, ambele susținute și organizate de Fundația Europeană Ortigas. S-au creat și legiferat compartimente de marketing în întreprinderi, iar în 1971 a avut loc la Timișoara primul congres internațional de marketing într-o țară din Est, urmat de alte două congrese internaționale la București, în 1972 și 1974. S-au format cadre de conducere, specialiști, prin cursuri postuniversitare, pe calea Seminariilor internaționale intensive de marketing, s-a colaborat cu cadre și experți din Anglia, Italia, Spania și alte țări.

Treptat, însă, degringolada izolării României de tendințele reformatoare din țările vecine, deteriorarea structurilor societății și centralizarea excesivă a economiei au dus la nimicirea avîntului de înnoire în țara noastră, inclusiv în debilitarea accelerată a formării acelei mentalități favorabile progresului economic, indispensabilă practicării marketingului. S-a instalat o cursă nebunească de acumulări pe seama sărăcirii continue a populației. Am consemnat o industrializare forțată, creatoare de mizerie și nu de belșug, neavînd la bază cercetări de marketing și nici un fel de studii economice serioase. Ar fi foarte multe de adăugat...

Rep : Au existat păreri contrare dezvoltării marketingului în general, piedici introduse deliberat ?

Răspuns : Bineînțeles. Filozofia de bază a ostilității față de marketing e total eronată. Marketingul nu este inutil și parazitar, ci creator de utilități, fiindcă utilitate înseamnă satisfacere de nevoi. Prin forma adecvată cererii pentru care marketingul o dă produsului, el face ca un obiect sau serviciu să fie dorit. Prin aducerea produsului la locul unde există cererea, marketingul creează o utilitate spațială a produsului. Marketingul conferă produsului o utilitate de posesie, de proprietate, fiindcă obiectul cumpărat de consumator e al lui personal, îl poate vinde, dărui sau distruge. Marketingul generează o utilitate privind timpul în care produsul satisface o nevoie. Comerțul creează astfel de utilități de formă, loc, posesie și timp. Cine contestă, spre exemplu, acest rol al marketingului, nu înțelege termenul de utilitate.

Ignoranța, ca sursă a greșelilor, nu poate exonera pe nimeni, după cum dogmatismul ideologic nu constituie nici o justificare, fiindcă elementarul bun-simț al oricărui cetățean percepea lipsa de rațiune a creării unor industrii pentru care nu exista o piață. Comerțul exterior a reprezentat o veritabilă hemoragie prin care s-au irosit energiile și rezervele materiale ale națiunii. Exporturile au pauperizat pînă la dezastru economia, iar importurile dirijate către crearea de industrii neviabile și proiecte de construcții fanteziste au irosit considerabile împrumuturi externe. Cît a costat absența marketingului în schimburile economice internaționale ale României nici nu poate fi calculat, dar fiecare cetățean a plătit cu mizeria în care a fost aruncat de aceste uriașe greșeli.

Rep : Ce s-ar putea spune despre aportul specialiștilor în această perioadă ?

Răspuns : Specialiștii în domeniu de la noi din țară, atît cei din ministere și întreprinderi, cît și cei din învățămînt și cercetare, nu au reușit să înfrîngă barierele birocratice și, ceea ce e mai grav, au avut o influență cu totul neglijabilă asupra modificării practicilor și comportamentelor existente în tehnicile economice. Deși publicul urmărea cu interes expunerile academice asupra problemelor de marketing, orientarea efectivă a întreprinderilor către piață, către cunoașterea nevoilor pe care activitățile economice urmau să le satisfacă, a fost evaziv sesizată. Lipsa de informații necesare determinării politicii de marketing a statului, centralelor și întreprinderilor, imposibilitatea unei documentări statistice viabile, ca și a mijloacelor bănești necesare cercetărilor, au reprezentat impedimente majore în calea dezvoltării marketingului.

Rep : Cum ar putea fi sintetizate în cîteva cuvinte misiunile generoase ale marketingului ?

Răspuns : Marketingul consolidează industrializarea și modernizarea agriculturii prin sporirea beneficiilor întreprinderilor și micșorarea costurilor de comercializare a produselor, prin promovarea eficienței, făcînd față cererii crescînde a consumatorilor pentru o mai mare varietate de produse și de servicii mult mai atractive. Toate conduc la creșterea standardului de viață al populației. Se poate ajunge la o expansiune a pieților interne și la sporirea veniturilor populației. Urmarea este o creștere a cererii de produse, de servicii și de mai multe unități economice (comerciale) diversificate. Interesați în procurarea acestor avantaje, consumatorii vor fi dispuși să plătească prețurile corespunzătoare. Se pot crea locuri de muncă astfel, stăvilindu-se un șomaj posibil și o subutilizare a forței de muncă. În ansamblu, printr-un marketing înțelept, mica producție de mărfuri va minimiza cererea de investiții din resursele locale și naționale, va minimiza cerințele de importuri. Tot prin aplicarea marketingului vor reveni producătorilor rezultatele economice ale muncii lor, înlăturîndu-se speculanții intermediari, obținîndu-se o mai mare integrare a producătorilor în sistemul monetar.

Există o serie întreagă de teorii interesante legate de canalele de distribuție în marketing, de consumatorism, micro și macromarketing ș.a.m.d., probleme care din păcate ies din cadrul convorbirii noastre.

Rep : Bănuim că cercetările legate de marketing, întreaga problematică adiacentă, în perspectiva oferită de procesul de democratizare a țării sînt fundamentale, de acum înainte. Ce puteți preciza în acest sens ?

Răspuns : Cercetările de marketing trebuie să capete o prioritate în cadrul programelor naționale de cercetare, întrucît numai astfel pot fi cunoscute sistematic nevoile și exigențele consumatorilor finali. Pe măsură ce întreprinderile noastre vor deveni competitive, se va intensifica importanța și rolul cercetărilor de marketing. Acesta nu se restrînge numai la studierea și cunoașterea pieței și la transmiterea informațiilor pe canale eficiente către factorii de decizie. Sînt necesare teste de marketing privind forma și designul produselor, vînzări experimentale pentru determinarea prețurilor, testarea numelor mărcilor. Însuși marketingul trebuie să cunoască rezultatele activității sale, să evalueze corect deficiențele identificate, determinînd cauzele lor și proiectînd strategii și tactici adecvate pentru stimularea cererii, crearea structurilor instituționale necesare și dirijarea eficientă a cheltuielilor.

Atît cercetările de macro, cît și cele de micro-marketing, în lumina privatizării treptate, vor trebui să includă sondaje de opinie ale publicului, anchete privind consumul și utilizarea bugetelor de familie, precum mai ales pachetul cumpărători pentru diferite grupuri de produse.

Rep : În finalul acestui interviu, cum credeți că își poate susține cu concizie marketingul propria carte de vizită ?

Răspuns : Nici un alt vehicul nu e mai puternic decît filozofia contemporană a marketingului, pentru modificarea atitudinilor pe drumul schimbărilor ce pot duce la ameliorarea substanțială a nivelului de trai într-o societate democratică.

Rep : Vă mulțumim și vă așteptăm cu alte precizări interesante.

Interviu consemnat de :
CRISTIAN PAVEL

Ce mai fac „Anda și Gina"?

La nceput a fost Televiziunea. Și Televiziunea mergea (dar nu pe ape, și dacă totuși mergea pe ape, pe ce fel de ape ?— apele erau liniștite) și filma (oho, ista în vremurile Genezei) tot ce se pu a filma prin cetate. Chiar și micul și cochetul magazin de vestimentație „Anda și Gina", de pe strada 13 Decembrie, undeva între UNION și Palatul Telefoanelor. Au mai trecut și ziarișt pe-acolo, bineînțeles în primul rînd în calitate de cumpărători, iar apoi s-a lă at liniștea.

Magazinul e cît o cutie de chibrituri, un p adis al culorilor și ingeniozității vesti entare, uneori cam țipător, epatînd rin inedit. La trei raioane, vînzătoa ele nu prididesc. În spatele unui stand o miniaturală, arteziană împrovizat (aproape un havuz ?) este asalatată e amatorii de săpunuri fine, spray REXONA (200 de lei), ceasuri electronice, ceasuri cu brățară, în casete proape 3000 de lei bucata.) Alături, plugi de vară, prespălați (1200 lei), chii de mireasă (cam la trei-patru mi de lei) și cîte și mai cîte. Ca să intri n perimetrul strîmt (de aproximativ 4 metri pătrați) trebuie să stai cuminte la rînd la minuni, ca la pomul de iarnă, așteptînd cadoul care îți se cuvine. În magazin încap, deodată, maxim 30 de persoane (exceptînd vînzătoarele, care nu fac parte dintre expo ate.) În mijloc, un stand circular, pe ca e așteaptă cu pacientă să fie cumpărat, un șir de haine (geci, bluze pe care crie cu litere aurii — și care pot fi cit e cu manualul de limba engleză.)

Pri atizați-vă, căci a voastră va fi impă ția cerurilor

Da Marx, Engels și Lenin au spus In co : „Învățați, învățați, învățați" ingra istorie nu remarcă pe cel a fost a fost în timpuri rial care a spus : „Privatizați-vă, privatizați-vă!" Am privatizați-vă, privatizați-vă!" Am argumente pentru această maxiobilizatoare) în discuția cu dipe pe frontispiciul magazinului, Bădălău și Gina Caspi. Dinselor adresat cîteva întrebări, după ora erii (18.00), în timp ce două domne-trestioare (alese pentru reclaoduselor ?) spălau dalele de marpe os, ele însele mai albe ca ura reci și nepăsătoare.

orierul : De unde procurați mar-

a : O parte din marfă ne parvimica industrie de stat, și aici, i ei, noi operăm mici lucrări de nerie, finisaje, cusutul unor nasa.m.d. Altă parte din marfă ne urnizată de particulari, iar alta nim, de fapt, în custodie, pentru e (deci un fel de consignație), o n și percepem un anume procentru acest serviciu.

R : De cantitate de marfă vindeți zilnic, medie ?

A : Să zicem, în medie, marfă în valoare de 10 000 de lei (venit brut) din căreia materia primă, salariile, celelalte obligații. La noi mărfurile se vind în lei. Ce să vă mai spun ? Pînă acum avem doar patru salariați...

R : De impozite vi se percep pe veniturile realizate ?

A : E vorba de un sistem etajat și diferențiat de impozite. În principiu, per total, cam 50% din beneficiul net realizat (deci nu din venitul brut.) Plătim din aici chiria, părțile sociale, asigurări etc.

R : De probe trebuie să treacă un „sa-, o vînzătoare, de exemplu ?

Pre supunem că aș dori să mă angajez la du neavoastră. Cum m-ați testa ?

A : E totuși o muncă obositoare, care solicit mai mult ca munca în sector de sclav sau cooperatist. Treb buie să fii amabilă, să zîmbești și să stai tot timpul în picioare, serviabilă, la dis oziția capricioilor cumpărătorului. Să vi la program la ora 9.00 (deși începen vînzarea la 10.00) și să pleci la 19.00 timp de curățenie 18.00—19.00). Ne or ientăm după calitățile fiecăreia, iar a oi urmează o „perioadă de pro-bă" de două săptămîni. Am avut chiar o angajată care, după un timp, nu a mai rezistat și a renunțat.

R : Lucrătorii dumneavoastră aparțin unui sindicat ? Care este situația asigurărilor lor ?

A : Desigur, aparținem de Sindicatul Micilor Meșteșugari. Asigurările sociale le plătim la CASCOM. Lucrătoarele noastre beneficiază de concedii medicale la nevoie, pensie, asigurări sociale, concediu de odihnă plătit și un salariu de 3.000 de lei lunar.

R : Ce dificultăți ați întîmpinat și întîmpinați încă ?

A : În privința aprovizionării, ar fi bine ca materialele să le putem achiziționa direct din bazele de desfacere. Apoi ne-ar trebui mai mult spațiu, ne sufocăm aici...

R : Ce intenții de viitor aveți ?

A : Să mai deschidem încă unul sau două magazine, bineînțeles, în zonă centrală, așa ar fi preferabil, pentru ca să ne putem expune în voie toată marfa care stă înghesuită.

Curățenia s-a terminat. Magazinul este gol. Afară, cîțiva curioși se holbează la vitrine și rămîn așa, holbați, mult timp. Într-un tîrziu, cu greu, încearcă să-și desprindă figura lipită pe geam (cu un adeziv special, foarte puternic) și nu reușesc. Ea rămîne acolo și după plecarea lor, să se holbeze, ca un ecuatorial la mașina de prăjit cafea. Din acest motiv sînt atîtea fețe suprapuse acolo, lipite una peste cealaltă.

MIHAIL GĂLĂȚANU

Nu ne vindem cosmosul!

(Deocamdată despre Compania Transsistemică COSMOFONIA)

— De ce companie transsistemică ?

— Iată o bună întrebare. Încercăm să menținem deschis sistemul ecobiopsihologic, numit om. Sistemele cunoscute de gîndire și de acțiune au tendința să se închidă. Sîntem de acord că sunetul, vibrațiile, audio-vizualul au capacitatea, mai mult decît alți stimuli, de a menține deschiderea sistemelor. Ne plasăm, deci, dincolo de sistemele obișnuite de gîndire și de acțiune, pe o poziție transsistemică, de unde și numele întreprinderii noastre, Compania Transsistemică **Cosmofonia**, care se ocupă de cercetări, aplicații consulting și marketing în domeniile sunetului, vibrațiilor și audio-vizualului.

— Nu-i prea mult ?

— Față de necesitățile publicului românesc este prea puțin. Față de posibilitățile celor ne-am asociat pentru fondarea acestei companii este stimulativ. Sîntem : specialiști în acustică, electronică, muzică, informatică, medicină; psihologie, sociologie, marketing, public relation.

— Realizați ceva concret ?

— Dacă a gîndi unora nu li se pare destul de concret... Iată : producem sono și vibroterapie, dispozitive de optimizarea potențialului ecobiopsihosocial, dispozitive de protecție împotriva poluării sonore, videojocuri sonore și muzicale, creație și analiză muzicală asistată de calculator, diagnostic prin sunet și vibrații, manifestări audiovizuale complexe cu tehnici laser și holografice.

Și, nu în ultimul rînd, compania a hotărît să contribuie la îmbunătățirea vieții copiilor dintr-unul din leagănele de prescolari din capitală prin organizarea gratuită a unor programe de educație muzicală și a unor sonorizări funcționale cu caracter stimulativ.

— Privatizarea sperie pe mulți...

— Nu și pe niște oameni dinamici cum pretindem noi că sîntem. N-am putut însă speria inerția. Ne-am izbit de aceleași greutăți ca oricare întreprinzător particular. Un șir interminabil de aprobări, lipsa unui sistem logic și comod de aprovizionare și, de ce să nu o spunem, cîteodată chiar de inerțiile noastre interioare.

Nu închei înainte de a vă spune că aceste informații le am de la compozitorul **Dinu Petrescu**, cel care a inițiat înființarea Cosmofoniei.

AURELIA BORIGA

OPERATION VILLAGES ROUMAINS

BP 53 RUE STERCKX 1060 BRUXELLES 6 - TEL 02/640 50 03 - FAX 02/640 29 46

Fotografie de GIG MOTOIANU

Zilele trecute a sosit în țara noastră o delegație din partea Operațiunii Satele Românești, compusă din : Sir Bernard Braine (Marea Britanie), deputat conservator, decan al Camerei Comunelor, conducătorul delegației ; Solange Fernex (Franța), deputat european de Haut Rhin din partea Partidului Verzilor ; Paul Flynn (Marea Britanie), membru al Camerei Comunelor, deputat laburist ; Freddy Léonard (Belgia), primar din Ferrières, vice-președinte al Consiliului Național Valon ; Jef Sleeckx (Belgia), deputat de Mol, secretar al Comisiei Parlamentare a Relațiilor Externe ; Ronnie Füller, raportor (din partea A.D.R.) ; Paul Hermant, Jean-Pierre Jacqmin și Vincent Magos, fondatori ai Operațiunii Satele Românești.

Delegația a dorit să înmîneze primului-ministru român, Petre Roman, o „Scrisoare deschisă către autoritățile române". Cum însă șeful guvernului român nu era disponibil, primirea delegației, înmînarea scrisorii și discuțiile cu privire la unele probleme cuprinse în scrisoare au avut loc la ministrul asistent al prim-ministru pentru reformă și relații cu parlamentul, Adrian Severin.

După primirea la ministrul asistent, membrii delegației au ținut la redacția revistei Flacăra o conferință de presă, la care au participat ziariști români și străini. Printre ajutoarele aduse în vedere se numără și înființarea unui post de televiziune privat. Se intenționează invitarea de mineri din Valea Jiului în Europa Occidentală, pentru a se întîlni cu mineri de acolo. Se are în vedere punerea la punct a unui sistem permanent de comunicare cu partea română, prin intermediul Ministerului Culturii, al revistei Flacăra și al Ligii Drepturilor Omului din România.

Scrisoare deschisă către autoritățile române

Noi, membri ai Operațiunii Satele Românești, susținem poporul român din zilele cele mai negre ale dictaturii lui Ceaușescu.

Din februarie 1989 și pînă astăzi, mai mult de 4 500 de comune din 14 țări europene din Vest ca și din est (reprezentînd 40 de milioane de oameni) s-au alăturat unei vaste rețele de solidaritate care a căpătat o reală amploare abia după evenimentele din decembrie anul trecut.

Astăzi, datorită acțiunii desfășurate de Operațiunea Satele Românești, se poate vorbi de electricitate în sate care - erau private, de ea, ziare în munici-pii care nu văzuseră așa ceva niciodată, clase în stare de funcționare în școli în care înainte nu puteai găsi un singur creion, de cărți în biblioteci, au rora nu le mai rămăsese decît numele, de material sanitar de baza pentru medici căinia nu se va face peste noapte și că este urgent ca neînțelegerile între păturile intelectuale, muncitorești sau de țărani să fie luate în considerație d- fiecare, un veritabil dialog social instaurîndu-se între toți în România. În consecință, Operațiunea Satele Românești susține toate eforturile spre întelegere reciprocă, de oriunde ar veni ele.

Noi, membri ai Operațiunii Satele Românești, așteptăm din partea guvernului român, legal ales recent, acte concrete și urgente care să dea tuturor asigurarea voinței sale de a construi o democrație veritabilă :

— restabilirea libertății mijloacelor de informație scrise și audiovizuale, indiferent de tendințele lor politice ;

— restabilirea libertății și a mijloacelor de expresie proprii opoziției ;

— restabilirea, din fondurile statului, a sediilor partidelor politice, precum și cele ale asociațiilor sau mișcărilor civile distruse în cursul evenimentelor din iunie ;

— restituirea localurilor și a mijloacelor inițiale de care dispuneau grupurile de intelectuali ;

— urmărirea în justiție a persoanelor implicate în evenimentele menționate mai sus și care se fac vinovate de acte de violență morală și fizică ;

— eliberarea și indemnizarea persoanelor arestate în mod arbitrar.

Noi, membri ai Operațiunii Satele Românești, ne propunem să realizăm în perioada care urmează o serie de acțiuni concrete în România, în conformitate cu angajamentele pe care le-am contractat cu cetățenii români și acestea deja din februarie 1989. O delegație de primari europeni se va deplasa la București în zilele următoare pentru a prezenta d-lui Prim-Ministru Petre Roman*) prezenta declarație, precum și activitățile pe care Operațiunea satele Românești și le propune :

— organizarea în vara lui 1990 la București, a Atelierelor Democrației, în colaborare cu toate asociațiile europene sau române care, de la început, au lucrat cot la cot cu Operațiunea Satele Românești ;

— invitarea minerilor din Valea Jiului la reuniunii cu colegii lor din Europa de Vest și Est ;

— intensificarea schimburilor și a vizitelor atît din Europa spre România cît și din România spre diverse țări din Europa ;

— trimiterea la toți primarii din țară participanți la Operațiunea a unui ziar prin care să le fie aduse la cunoștință activitatea și obiectivele rețelei noastre, dar mai ales reacția noastră la recentele evenimente ;

— cerere expresă față de mass-media română în ansamblul lor de a reproduce și difuza prezentul text.

Noi, membri ai Operațiunii Satele Românești, ne propunem să realizăm în perioada care urmează o serie de acțiuni concrete în România, în conformitate cu angajamentele pe care le-am contractat cu cetățenii români și acestea deja din februarie 1989. O delegație de primari europeni se va deplasa la București în zilele următoare pentru a prezenta d-lui Prim-Ministru Petre Roman*) prezenta declarație, precum și activitățile pe care Operațiunea satele Românești și le propune :

— organizarea în vara lui 1990 la București, a Atelierelor Democrației, în colaborare cu toate asociațiile europene sau române care, de la început, au lucrat cot la cot cu Operațiunea Satele Românești ;

— invitarea minerilor din Valea Jiului la reuniunii cu colegii lor din Europa de Vest și Est ;

— intensificarea schimburilor și a vizitelor atît din Europa spre România cît și din România spre diverse țări din Europa ;

— trimiterea la toți primarii din țară participanți la Operațiunea a unui ziar prin care să le fie aduse la cunoștință activitatea și obiectivele rețelei noastre, dar mai ales reacția noastră la recentele evenimente ;

— cerere expresă față de mass-media română în ansamblul lor de a reproduce și difuza prezentul text.

Noi, membri ai Operațiunii Satele Românești, ne angajăm să contribuie la aprofundarea raporturilor noastre cu partenerii români în vederea unui singur țel : spre mai multă democrație, justiție și libertate.

Bruxelles, 17 iunie 1990

*) Delegația a venit la București în data de 9 iulie și, în absența primului ministru Petre Roman, s-a întîlnit cu domnul ministru Adrian Severin.

● 100 milioane dolari este suma indicată de calculul valorii ajutoarelor materiale oferite celor 4 500 de comune românești adoptate de localități rurale (din 14 state europene) în care trăiesc peste 40 milioane de oameni.

● Numai din Belgia (după datele oferite de Ambasada română din Bruxelles, care a eliberat vizele de intrare în țară) au venit în România, cu ajutoare, de la începutul anului pînă în prezent, peste 30 000 persoane.

FLACĂRA
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Mai sint mii de cărți de citit

Stilul mahalagesc

Dintr-un scriitor care figură în manualele școlare, Eugen Barbu a ajuns un protagonist al presei de scandal. A existat întîi revista **Săptămîna** ; în paginile ei au fost denigrați sistematic cei mai importanți scriitori români contemporani, de multe ori pe baza unor informații care nu puteau fi furnizate decît de securitate. Iar acum a început să apară **România mare**, o revistă la fel de imundă. Cum se explică această degradare a lui Eugen Barbu ? Unii o pun pe seama influenței nefaste exercitate de aghiotantul său, Corneliu Vadim Tudor — un versificator minor, cunoscut pentru poemele înflăcărate închinate lui Nicolae Ceaușescu și, mai ales, Elenei Ceaușescu. Se spune că el este un aghiotant ciudat, care a reușit să și-l aservească pe Eugen Barbu. În ceea ce mă privește, am altă explicație. Cred că la originea actualei stări de lucruri se află nevoia lui Eugen Barbu de a produce mereu agitație în jurul său. Dorința de popularitate, fie și ieftină, este la el atît de mare, încît se manifestă irepresibil, trecînd peste regulile elementare ale decenței, peste respectul datorat semenilor și uneori chiar peste interesele lui... Eugen Barbu.

Acest comportament este — dar trebuie să privim cuvîntul cu seninătate, ca pe un termen din etnografie — mahalagesc. Periferia marilor orașe, îndeosebi a Capitalei, are stilul ei de viață, pe care scriitorul și l-a însușit din primii ani ai existenței (copilărind în cartierul Cutarida din București) și pe care l-a și descris apoi, în cunoștință de cauză, în romanul **Groapa**. Oamenii de la „barieră", ca și personajele din filmele neorealiste italiene, trăiesc zgomotos, provocînd necontenit **scandaluri**. Spre deosebire de lumea satului, unde s-a ajuns, după secole de conviețuire, la un ceremonial al comunicării și unde se pot exprima și cele mai nuanțate stări de spirit, în lumea mahalalei, cu o populație lipsită de vechime și amestecată, singurul limbaj comun îl reprezintă ridicarea tonului. Oamenii se ciondănesc, se drăcuiesc, se mustruluiesc la scenă deschisă, sacrificînd nuanțele în favoarea volumului sonor. Lipsiți de capacitatea de a se face înțeleși, ei au în schimb satisfacția de a se face auziți. Scandalurile — formă predilectă de comunicare — nu se declanșează neapărat din cauza unei enervări paroxistice, ci sînt de multe ori expresia sociabilității și exuberanței. Hărmălaia înlocuiește dialogul.

Condițiile de viață favorizează practicarea acestui mod de comunicare. Casele au garduri joase sau n-au garduri deloc, făcînd ca mahalaua să semene cu o curte mare, atotcuprinzătoare. Pereții pe jumătate dărăpănați, ferestrele sparte, ușile deschise nu asigură acel sentiment de intimitate fără care nu se poate desfășura o discuție adevărată. Și mai este, apoi, de luat în considerare fondul sonor : cîinii latră, găinile cîrîie, copiii urlă, broaștele orăcăie. În această ambianță, simplul schimb de informații de la o casă la alta, între doi bărbați, devine inevitabil un fel de huiduială reciprocă.

Evenimentul din viața unei familii, fiind trăit la scenă deschisă, aparține întregii comunități, care oricum este avidă de epică, în absența altor prilejuri de delectare artistică. Protagoniștii unui scandal nu se jenează de postura în care se află ; dimpotrivă, conștienți de interesul cu care sînt urmăriți, înțeleși conflictul, se dau cu voluptate în spectacol. (Se poate vorbi chiar de o **beție a scandalului**, genial ilustrată de Caragiale prin unul din personajele sale : „Nu mai voi să știu de nimic... Să vie oricine... Voi scandal.. voi să mor !...")

Curios este faptul că oamenii formați în ambianța mahalalei, așa dezinvolți cum par, devin nesiguri într-un mediu civilizat. Într-o primă fază a procesului de adaptare ei imită, timizi și complexați, gesturile celorlalți. Apoi, la primul eșec, izbucnesc într-un scandal memorabil, răzbunîndu-se pentru toate umilințele secrete îndurate. Cu acest prilej constată, plăcut surprinși, că au... succes, că oamenii fini sînt complet dezarmați în fața scandalului.

În atitudinea lui Eugen Barbu recunoaștem elemente din ambele faze. Pe de o parte, el este complexat față de condiția de scriitor, pe care și-o asumă în mod ostentativ, fotografiindu-se la masa de lucru, făcînd paradă de erudiție, publicînd caiete de creație etc. Este ca și cum ar exclama mereu : uitați-vă la mine, am reușit, sînt și eu scriitor ! Pe de altă parte, însă, el nu se sfiește să se dea din cînd în cînd în spectacol, în cel mai autentic stil mahalagesc. Unii comentatori declară că văd în aceste ieșiri un talent de pamfletar. Poate... Dar există în orice caz și mult kitsch. Nemaiștiind de nimic și voind cu orice preț scandal, scriitorul calomniază și denunță, dă palme și pupă zgomotos, acoperă printr-un torent de ocări replicile preopinenților și minte de la obraz. Apoi, bineînțeles, redevine... elevat, transcriind cu voluptate filologică nume de personaje din mitologia antică sau etalîndu-și — cu inevitabilul amatorism — cunoștințele de filosofie.

Figura lui Eugen Barbu este mereu mohorîtă. „Melanholia" pe care a încercat să o mitologizeze în cărțile sale seamănă mai curînd cu indispoziția unui hepatic. Expresia feței i se însuflețește doar atunci cînd i se adună în jur oamenii casei și începe să-i pună la curent cu ultimele întîmplări — de preferință picante — din viața particulară a scriitorilor.

Această permanentă nevoie de a i se juca în față pantomima existenței ține, poate, de o conștiință imobilă, care nu se animă decît alimentată cu mișcare din afară. Dar să nu intrăm în domeniul nesigur al psihologiei. Mai probabil este că vicioasa foame de informații despre viața intimă a contemporanilor se datorează — cum spuneam — unui mod mahalagesc de a înțelege integrarea în societate.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

Civilizația ochiului

Artiști din rezistență

Un fenomen, niciodată numit astfel, al culturii românești a fost rezistența prin consecvență cu sine. Se înțelege că nu consecvența cu un sine pervertit în relații prea apropiate cu puterea, nu stăruința în vicleșug și, la urma urmei, în delațiune. În artă, deși destui nu gîndesc astfel, lucrurile sînt mai tranșante decît în politică. În artă partidele nu se schimbă, întrucît fiecare artist e propriul său partid. Nu poți să fii și autentic, și flexibil. Criteriul dintotdeauna al valorii a fost coerența gîndului și, născînd cu acesta, a expresiei. Ideea că artiștii de seamă au, de regulă, slăbiciuni de caracter e diversiunea întreținută de incoerenții, sub raport estetic, de infirmii, sub raport afectiv, și de însemnații cu bulimia poziției sociale. Autenticii sînt din capul locului niște înfrînți pe plan social, indiferent de locul pe care întîmplător îl ocupă. Ei sînt atît de vulnerabili, ca indivizi, încît rarele reușite — sau care trec ca atare — nu semnifică aproape nimic pentru categoria aparținătoare. Cînd izbînda lor are loc într-un sistem totalitar, nu trebuie să vedem în ea o contradicție, ci doar dovada că rezistența — interesînd direct calitatea poziției artistice și, implicit, a existenței creatorului — e asumată și protejată de alte categorii de rezistenți. Grupul de pictori și sculptori, pe care-l putem numi fără a greși prea mult, „de la Tescani" a contat pentru multă lume, și chiar înainte de a se fi constituit drept grup, ca aripa rezistentă în creația plastică românească. Nu tot ce au dat artiștii grupării a fost neapărat și operă mare. E neîndoielnic însă că tot ce au creat se constituie ca operă, că suportă o analiză ca operă. Suportul teoretic nu-i unitar, iar importanța contribuției fiecăruia rămîne de stabilit. Sigur rămîne elementul solidaritate.

Despre această solidaritate a scris Andrei Pleșu în catalogul primei expoziții a grupului în 1981. Atunci, la SIMEZA, prezentau lucrări Vasile Gorduz, Doru Covrig, Napoleon Tiron, Marin Gherasim, Sorin Dumitrescu, Mihai Horea, Horia Bernea și Bata Marianov. Textul lui Andrei Pleșu a iritat pe cîțiva diriguitori ai culturii deoarece — deși nu trimitea explicit la aceasta — a putut să pară un reflex bucureștean al ideilor influentului sindicat polonez. „Cînd spun solidaritate — nota criticul — nu văd nici mari adunări de oameni și nici complicități mărunte, de culise. (În dactilograma necenzurată : de cabinet.) Văd ici și colo cîte o conștiință vie care își împlinește, răbdătoare, rostul. Văd o constelație de singurătăți".

Expoziția de la **Dalles** a grupului **„9 plus 1"** e o asemenea „constelație de singurătăți" : Neculai Păduraru, Napoleon Tiron, Sorin Dumitrescu Florin Ciubotaru, Mircea Spătaru, Marin Gherasim, Gheorghe Berindei, Horia Bernea, Vasile Gorduz și Andrei Pleșu. Manifestarea are un scenariu, nu foarte complex, dar nu lipsit de temeritate : accesul la ansamblul de opere se petrece printr-o mare poartă îndoliată. Funebrul e acțiunea cea mai lipsită de echivoc. „Adevărata solidaritate e aceea care, cerîndu-ți totul, îți lasă neatinsă libertatea". Absența unui program, a unui manifest — ce, prin tradiție, vine să deslușească intențiile oricărei activități de grup — a fost, de asemenea, afirmată : „Solidaritățile adevărate se destramă cînd încap într-un „text" prea limpede".

Prelungindu-se în timp, sentimentul solidarității în cauza încontrării la orice fel de opresiune a recreat grupul cu fiecare expoziție a sa, astfel că azi nucleul vechii echipe află în generațiile tinere ecou resurecțional. În consecință, selecția de la Dalles comportă o addendă, o participare cu „invitați" : Călin Beloescu, Darie Dup, Floruț Gruia, Mircea Roman, Mihai Sârbulescu, Gregorian Rusu. Termenul e convențional. I-aș numi mai degrabă părtași la solitudine.

TUDOR OCTAVIAN ■

Lanterna magică

„S.F." — în variantă cosmică

„SCURT CIRCUIT" — producție a studiourilor americane — este un bun film de vacanță, realizat cu mijloace tehnice impecabile, după un bun scenariu S.F. și mai ales cu un haz nebun (deși, mărturisesc cu rușine și sinceră surpriză că **am lăcrimat** în sală atunci cînd eroul — o nostimă mașinărie electronică — piere, în final...).

Pe genericul acestui film nu apare numele nici unei celebrități, actorii fac doar o prestație „de serviciu", nici mai rea, nici mai bună (ba mint : există un singur actor **desăvîrșit în rol** — robotul). Un film simplu s-ar putea deci zice, deși ceva anume, în acest caz, depășește pragul de sus al unei comedii oarecare, chiar și dorită a se prezenta astfel — adică fără prea multe pretenții. Este un fermecător film de vacanță ! Mulțumim celor care l-au programat.

„SCURT CIRCUIT" este conceput — în mod declarat — sub semnul celebrului **„E.T."** al lui Spielberg (de data asta un film celebru !) ; cu singura deosebire că „extraterestrul" lui Spielberg, o ființă vie cu alte cuvinte, este înlocuit aici cu un robot, cu o mașinărie pur și simplu ; urmăritorii — poliția și oamenii de știință, în cazul lui **„E.T."** — devin, aici, militarii de profesie, iar „salvatorii" — copiii, în varianta lui Spielberg — aici sînt reprezentați printr-un cuplu de naiv-îndrăgostiți. Asadar, o schemă cunoscută de acum, și care a făcut chiar școală. Diferența este aceea că, în cazul filmului **„SCURT CIRCUIT"**, „extra-individul" conceput de niște minți umane **numai pentru a distruge** (se intenționează a fi trimis, purtînd o armă atomică, nici mai mult nici mai puțin decît „pe străzile Moscovei..." ! ? !), devine, treptat — și cu ajutorul oamenilor — o ființă aproape rațională. Care, la un moment dat chiar (una din cele mai frumoase secvențe ale filmului !), începe să rîdă — să **rîdă în hohote**, bucurîndu-se de propriile lui hohote — începe să **simtă ca un om !** Ori, din acest moment, urmărirea sa de către militarii care doresc să-l „neutralizeze" capătă, în subtext, o coloratură tragică... (un militar-robot este un militar perfect : un militar care gîndește — devine periculos !).

Urmăririle se țin lanț, șansa trece cînd la unii, cînd la alții — prilej pentru o demonstrație vizuală antimilitaristă, antiîndobitocire și antiviolență, cum destul de greu îți poți imagina într-un film de asemenea gen și miză. Iar faptul că totul este tratat în registru comic — un comic de situații, alternînd cu unul de dialog — este mai mult decît benefic : **personajul** robotului electronic este atît de bine „dus" din punct de vedere dramaturgic, încît ai senzația, reală în unele momente, că el, robotul, e singurul ce are într-adevăr un suflet — ceilalți fiind niște simple bipede complet automatizate și fără pic de suflet sau minte.

Harababura devine absolută, învinșii vor fi de fapt cei care înving (pentru că sînt dator să menționez că, totuși, robotul **nu moare** de-adevăratelea în final...!), iar nouă, spectatorilor, ne pare rău că s-a terminat acea oră și jumătate de proiecție ce înseamnă durata chiar și a unui bun film de vacanță.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Reportaj din epoca tîrzie a fierului

La Oltenița, pe strada principală (le grand boulevard), pe care se mai află și sediul Oficiului Forțelor de Muncă și Poliția locală, un muzeu dormitează în liniște, încă din... neoliticul tîrziu.

DE LA CULTURA GUMELNIȚA LA CULTURĂ ÎN GENERAL

Cînd pătrunzi în muzeu, te întîmpină un miros care trebuie să domnească în încăperile cu sfintele moaște. Directorul nu se află momentan în incintă. Ușa de la intrare are un clopoțel care sună (vechi obicei importat din Fanar). Ne întîmpină restauratorii Șerbănescu I. și Gureșoaie Viorica. „Este un muzeu mic, de gradul patru" ne spune unul dintre ei. (Deci, muzeele, ca și cutremurele...) Aceeași persoană care ne-a răspuns mai înainte începe să turuie cîte ceva despre zonă, posibilități arheologice, despre muzeu, în general : „Ne aflăm foarte aproape de dealul Gumelnița (4 kilometri N—E de Oltenița), principalul focar de cultură cu același nume, datînd din neoliticul tîrziu. O particularitate a acestei culturi sînt topoarele din silex și uneltele din silex și corn (3200—2700 î.e.n.), de asemeni răzuitoarele din silex de la Căscioarele, Sultana, cuțitele de silex și dălțile de piatră, șlefuite. Foarte interesant se dovedește un mormînt neolitic (circa 4 000—3 500 î.e.n.), descoperit la Tinganu, comuna Cernica, foarte bine conservat, reconstituit într-un exponat".

Exponatul înfățișează scheletul unui strămoș „de-al nostru. Craniul său nu are păcatul de a fi prea mare ; n-ar părea că ar fi adăpostit un creier de ispravă. Dar, parcă acum, cîte cranii s-ar putea spune că se mîndresc cu așa ceva ? Craniul rînjește liniștit. Nimeni nu-i destabilizează tihna. Epoca tîrzie a fierului continuă... Sîntem în plină Latène...

UN MUZEU PENTRU ETERNITATE

S-ar părea că acest muzeu îl păstrăm, perfect conservat, pentru epocile viitoare. Aici, timpul trece încet, foarte aproape de a se opri. Ce s-a întîmplat aici după Revoluție ? „După Revoluție, numai faptul că sîntem independenți..." se grăbesc să ne răspundă restauratorii.

Periplul continuă. „Avem alci o rîșniță descoperită la Chirnogi". Dovadă că pe atunci se găseau rîșnițe, că pe cuprinsul patriei noastre, din cele mai vechi timpuri, locuitorii și-au confecționat rîșnițe pentru semințe. Și cînd te gîndești că rîșnițele se mai găsesc astăzi numai în „magazinele de antichități"

Într-un alt dreptunghi de sticlă se află diferite obiecte din os, din fier, care seamănă foarte bine cu cele folosite în campania electorală și chiar și după aceea. Urmele unei străvechi civilizații...

AȘTEPTÎNDU-L PE GODOT DE LA EPOCA DE PIATRĂ LA... EPOCA DE AUR

„De trei săptămîni sînteți singurul vizitator", se destăinuie ghidul. Principalii vizitatori, pe vremuri, erau copiii, dar acum, de cînd este program la televizor și dimineață și după-amiază... Și poate că nici instructorii, profesorii, nu se mai îngrămădesc să-i aducă în vizită... Ei se repezeau să vadă săbiile, scheletul, tunul...

Punct și de la capăt?

Ideea de stagiune nu se potrivește de data aceasta cu ceea ce eram obișnuiți. Începută sub auspiciile „generoase" ale deschiderii festival național al creației și hărniciei..., cu edițiile sale înlănțuite absurd, stagiunea se încheie, după un agitat periplu general, cu posibile bilanțuri și multiple semne de întrebare. Sau, cu unul singur : încotro cultura muzicală ?

Nu reiau firul primelor luni ale toamnei trecute, destul de cenușii. După Crăciunul cel Mare, starea de eveniment pare să fi cuprins și viața noastră muzicală. Adică, **reintoarcerea acasă** a multor artiști răspândiți prin lume, din motive binecunoscute nouă și lor. Ce stagiune a mai numărat, într-un răstimp destul de scurt, atîția oaspeți români, veniți și plecați asemenea vedetelor internaționale ? Celibidache, Radu Lupu, Fodoreanu, Silvia Marcovici, Bergel sînt cîteva dintre numele unui șir ce poate continua cu voci celebre — Krilovici, Cortez, Cegolea, Cotrubaș... O a doua dimensiune a stagiunii acesteia este desigur cea **a marilor restituiri vocal-simfonice,** reașezînd la locul lor firesc opere prohibite din perspectivă ateistă, purtînd semnătura lui Bach, Händel, Mozart, Verdi, Faurée. O mențiune specială pentru oratoriul lui Paul Constantinescu, **Patimile și înălțarea Domnului.** Rămîne un mister cum de s-au putut păstra atîtea partituri, cu întregul lor material de orchestră, ferite de gestul autoritar al desființării repertoriilor situate în afara „omagiilor". Mi se pare important să adaug că, în dialogul cu oaspeții despre care am amintit, valorile afirmate în perimetrul geografic local și în răstimpul ultimilor ani au suportat fără dificultate comparațiile. Cristian Mandeal, Horia Andreescu, Dan Grigore, Cristina Anghelescu, Maria Slătinaru, Silvia Voinea, Eugenia Moldoveanu sînt cîteva repere în acest [illegible] muzica contemporană începe [illegible] își facă loc, fie că se afirmă prin programele unor formații — Archaeus, Trio-Contraste, Ansamblul de percuție din Cluj —, fie că se inițiază primele audiții de creație electronică (nu în laboratoare ci la Ateneu !).

Pe plan organizatoric, stagiunea depășește, în perioada recentă, intense frămîntări ale marilor noastre ansambluri care continuă — chiar cu riscul oscilațiilor de calitate — să se preocupe de restructurarea „vieții de familie", ceea ce suscită destule controverse. Este de presupus că se va ajunge treptat la liman, cu beneficii clare în ceea ce înseamnă echilibru repertorial, respect pentru muzica românească și o justă prețuire a personalităților interpretative. Deocamdată, gongul final a reunit mai ales semnături sigure. La Radioteleviziune, Orchestra de Studio, recent resuscitată, a optat pentru o integrală mozartiană (dirijor Cristian Brâncuși) iar Orchestra Națională Radio și-a adus publicul pentru Ceaikovski, Mozart și Rachmaninov, avînd ca vedetă o stea în ascensiune — micuța pianistă Mihaela Ursuleasa (dirijor Iosif Conta). Mai prudentă cu programul de adio, Filarmonica a păstrat tradiția **Simfoniei a IX-a** de Beethoven, pe care aproape toți dirijorii orchestrei au slujit-o de-a lungul timpului (acum, la rînd, dirijorul Mircea Cristescu). Să spunem deci că ultimele acorduri au fost, în fapt, convenabile.

Ce va fi de-acum încolo ? Vom ajunge la o concepție de perspectivă, vom părăsi improvizațiile și vom mai renunța la rutină ? Publicul, care s-a arătat adesea foarte rezervat, trebuie să-și recapete încrederea în ceea ce i se oferă în sălile de concerte și spectacole. Autonomie, inițiativă, sponsorizare sau toate la un loc pot face din viitoarea stagiune un real eveniment perpetuu, fără pauze descurajante. Este perspectiva culturală asupra căreia stăruie încă întrebările (și speranțele) noastre, depășind interesele, ambițiile și invidiile ascunse sub umbrela democrației. Punct și, în ce fel, de la capăt ?

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

Licitație pentru studenții de la teatru

Ca o umbră s-a furișat și Săptămîna absolvenților Institutului de teatru. În acest final de stagiune deloc eroic, studenții nu au adus acea înviorare pe care unii o așteptau. Și totuși, soarta lor se anunță blîndă. Concursurile organizate de Andrei Șerban, Vlad Mugur, Liviu Ciulei au strîns o mare parte dintre actorii tineri din țară.

Năuciți de acest exod, mulți directori sînt încă sub șocul descoperirii că au avut, ani la rînd, actori buni și nimeni nu le-a spus. Iar acum, a venit acest infernal Andrei Șerban și într-o săptămînă i-a strîns pe toți. Astfel, cu mic cu mare, s-au adunat la Casandra cu speranța că vor putea convinge actualii absolvenți să accepte un post în teatrele lor.

Cu adevărat o promoție disputată. Cît despre valoarea ei... timpul va confirma. Spectacolele de final ne-au lăsat mai degrabă gînditori. În „D'ale carnavalului" rolul Pampon a fost jucat de Alexandru Bindea care a terminat anul trecut Institutul și care din iulie este actor la Național. Maturitatea lui artistică era un etalon pentru restul trupei, părea profesorul lor, nu un coleg mai mare cu un an.

Este în firea lucrurilor ca fiecare promoție să aibă o vedetă. Anul acesta s-ar părea că este Ștefan Bănică jr. Talentat, fermecător tipul Jolly-Jocker, pare că nu s-a decis dacă să devină actor cu adevărat sau să cîștige mulți bani din, ceea ce noi ne-am obișnuit să numim, șuse.

Despre celelalte spectacole am scris în alte împrejurări. Voi mai insista doar asupra montării „Jacques sau supunerea" de Eugen Ionescu, regia Grigore Gonța, clasa lect. univ. Gelu Colceag. Autorul cerea ca aceste personaje să fie mascate sau puternic machiate, ca niște caricaturi. Regizorul oferă însă o altă soluție, plasează acțiunea într-un spațiu excentric, bizar. Excesul, caricatura se nasc din joc. În prima scenă Jacques este cățărat pe o scară la marginea rampei iar Jacques-tatăl e plasat pe un scaun pe dulap. Și în felul acesta, fără echivoc, se intră într-o anume convenție de joc. Se simte încleștarea între regizor și text, plăcerea de a cerceta fiecare replică, de a se lupta cu ea. Cuvîntul este suveran și va determina o adevărată acrobație a personajelor. Acrobație în sensul cel mai adevărat cu putință.

Regizorul mai izbutește un lucru și anume să dezvolte acel joc secund, acea realitate din planul doi. Treptat printre spectatori se insinuează credința că și ei sînt un partener de joc, iar cei de pe scenă nu fac altceva decît să-i provoace să afle adevărul pe care cuvintele îl ascund și dezvăluie în același timp. Ca într-o traducere simultană incoerentul devine coerent, ilogicul devine logic. Codul e la spectator.

Rada Istrate, Simona Gălbenușă, Irina Movilă, Iulian Enache au aderat total la intențiile regizorului. Jocul lor e precis și armonios. Ieșit parcă dintre dantele petecite, memorabil rămîne personajul Oanei Mereuță, Jacques-bunica : e anemică, arțăgoasă, răzbunătoare, omniprezentă, inutilă. Singur Jacques, interpretat de Ovidiu Voicu, rămîne un personaj mofluz.

Dacă ar trebui să dau un pronostic pentru această promoție m-aș opri deocamdată la două nume : Oana Mereuță și Oana Ioachim.

AURELIA BORIGA ■

Viața spirituală include, azi, și religia

Fotografie de ALECU LUCIAN ■

Veniți la Școala franceză!

Multe și felurite cozi am văzut în viața mea. Atît de multe, încît nu le-aș putea uita gustul amar nici dacă aș mai trăi 100 de vieți.

Am crezut că mă vor mîntui de tristețe cozile la ziare. Curînd, însă, tocmai ele, ziarele, așteptate și citite cu sufletul la gură, ele și ziariștii care le scriu au fost găsite „vinovate" de instigare la acte criminale, declanșînd destabilizarea țării. Poate aș fi rîs, dacă cei care au făcut „senzaționala descoperire" nu ar fi fost colegi de breaslă.

Totuși, m-am mai lăsat o dată păcălită. Acum cîteva zile, cînd, în curtea Școlii franceze din București am văzut o incredibilă — nu numai prin dimensiune — coadă. Se primeau cererile de înscriere pentru testele de inteligență în limba română, pe baza cărora copiii români urmau să fie admiși să studieze aici. Însăși accesul în această curte, în fața căreia bucureșteanul privea nostalgic mașinile cu număr de corp diplomatic aducînd la cursuri sau ducînd către casă preafericiții copii născuți pe alte meleaguri, devenea un temei de încredere că în lumea în care trăim s-a schimbat ceva.

Anunțurile difuzate pe posturile de radio și televiziune au interesat persoane de cele mai diferite categorii sociale. Mulți intelectuali, desigur, dar și foarte mulți oameni simpli.

Articolul era ca și scris. Democrația putea fi atinsă cu mîna, pipăită, mulți dintre cei ce își așteptau răbdători și plini de speranță rîndul la înscriere, pe o căldură insuportabilă — mulți, chiar, întrerupîndu-și concediul de odihnă și revenind special în București — erau gata să depună mărturie.

Pînă luni, 2 iulie, ora 11, ziua testelor pentru copiii între 3 și 6 ani, cînd au descoperit cu stupoare că numele copiilor lor nu erau trecute pe listele celor ce urmau să fie testați. De ce ? Răspunsul era afișat pe poarta de la intrarea în curtea școlii — „motivație insuficientă". Care motivație, nu se solicita, însă, pe nici unul din panourile ce enumerau actele necesare înscrierii. Și, ca totul să fie foarte clar, pe aceeași poartă se putea citi : „Nu va fi dată nici o informație verbală. Sîntem prea ocupați cu testele".

Nimic nu a putut îndupleca — fie și pentru o clipă — conducerea școlii să se abată de la legea înscrisă pe poartă, a dialogului închis, așa încît părinților dezamăgiți, îngroziți și convinși că au fost și de astă dată înșelați, li s-a trîntit ușa în nas.

110 au semnat un protest, în care nu cereau decît ca școala să-și țină promisiunea și toți copiii înscriși să fie admiși la teste (și nu numai așa cum se auzea, cei ai căror părinți lucrează în diplomație ; spun, „așa cum se auzea", pentru că neputîndu-se obține nici o informație oficială, clară, de natură să lămurească lucrurile, fiecare se baza pe cele auzite). Așadar, toți înscriși să fie admiși la teste, desfășurate, așa cum s-a anunțat, în limba română. Protestul l-au lăsat la poarta televiziunii (din nou, poarta !) cei de la „Actualități" fiind ocupați. Cîțiva își ștergeau pe furiș o lacrimă, strîngîndu-și la piept copilul, care nu reușea să înțeleagă de ce pleacă acasă, fără să fi „dat examen" cum i se explicase. Adresată nimănui, întrebarea unei asemenea mame, „Totuși, de ce ne-au mințit ?" întregea tabloul unei farse fără sens.

Să lăsăm la o parte procedeul, demn de o democrație cu adevărat „originală", cum nu credeam a se cunoaște și pe malurile Senei, incorectitudinea și lipsa respectului elementar față de toți cei care au răspuns cu încredere chemării școlii.

Să încercăm să vedem și să reținem altceva : numărul celor interesați ca fiii și fiicele lor să urmeze cursurile acestei școli, cu predare în limba franceză — deși costul unui an de școlarizare este de 5000 lei — și interesul, bucuria și speranța că selecția fiind făcută prin teste de inteligență, corectitudinea alegerii unuia sau altuia dintre copii este garantată. Sînt două lucruri pe care le propunem spre reflecție Ministerului Învățămîntului.

ROXANA PAICU-MANOLESCU ■

NEOLITICUL ȘI... NEOPOLITICUL

„Înainte am avut noroc de Canal, de Canalul Giurgiu—București—Oltenița, ni se spune în continuare. Astfel, am descoperit, prin săpăturile efectuate, necropolele de la Chirnogi, Renie, Căscioarele. La aceasta au colaborat și săpăturile pregătite și finanțate de muzeografii Muzeului județean din Călărași".

Iată, totuși, că cineva tot a avut noroc de Canal...

ISTRIAN SAU TARSIAN ?

Printre alte exponate, mai putem întîlni tezaurul de monede tarsiene, descoperit la Chiselet (sec. I—II î.e.n.), sau cel de monede istriene, de la Scărișoara (sec. IV î.e.n.). Oare și pe atunci circula zvonul că manifestanții ar fi plătiți cu monede, fie ele istriene sau tarsiene ?

POST-LUDUM

Ce se întîmplă totuși cu Muzeele țării ? Cine le mai vizitează ? Cine le finanțează în continuare ? Cine se mai ocupă de descoperirea trecutului ? Am putea, astfel, să ne descoperim mai bine prezentul...

MIHAIL GĂLĂȚANU ■

Ministerul Culturii

TRUSTUL DOMUS

Începînd cu data de 1 iunie 1990, a fost redeschis pentru vizitare MUZEUL PELEȘ, cu următorul program :

miercuri
joi
vineri — 9–15
simbătă
duminică
luni și marți — închis

Datorită afluenței extrem de mare a vizitatorilor, conducerea muzeului roagă să se țină cont de următoarele precizări :

Agențiile de turism, inspectoratele de învățămînt, conducerile școlilor, organizatorii de la întreprinderi și instituții, alți factori care se ocupă de turism cultural, sînt rugați să ia legătura telefonică cu dispeceratul MUZEULUI PELEȘ (SINAIA — 973/1 41 51 ; 1 41 52 ; 1 41 53), pentru a fi programați.

Precizăm că deocamdată nu vom putea primi grupuri organizate de vizitatori în afara acestor programări, aceasta pentru a putea asigura conservarea și integritatea valorilor inestimabile de patrimoniu național ale palatului și zonei înconjurătoare.

Subliniem că în zilele de luni și marți pot fi vizitate contra cost, fără programare prealabilă, complexul de monumente, inclusiv terasele exterioare ale parcului PELEȘ.

REPETĂM TELEFOANELE DISPECERATULUI MUZEULUI
SINAIA — 973/1 41 51 ; 1 41 52 ; 1 41 53.
UNDE PUTEȚI PRIMI ȘI ALTE INFORMAȚII

Efectul de ecou necontrolat

Sufletul comerțului

Cooperativa „Instalatorul" nu mai are nevoie de reclamă. Firma e prea cunoscută, prea apreciată ca să-și mai pună problema modului în care se prezintă sediul unei unități. În orice caz, alta mai frumoasă nu e la concurență. Că nu e (încă !) nici o concurență. (fotografie de **Leonard Chioveanu**).

La Crișul cu noroc!

Românii dacă nu prea au bani, au în schimb cele mai neașteptate și năstrușnice idei. Și dacă ai idei, privatizarea trebuie să-ți aducă și bani. O idee strălucită aduce în prezent domnului Leucuța Nicolae bani frumușei : agrementul pe o porțiune a Crișului Repede unde este apa mai adîncă. Și-a făcut rost de niște bărci ușoare, din fibră de sticlă prevăzute atît la proră cît și la pupă cu cîte un compartiment etanș care le asigură o mare stabilitate. Dacă vipia amiezii îi silește pe plimbăreți să se arunce în apă, „salvamarul" de pe Criș intervine prompt în persoana unui băiat care înoată foarte bine. El mai are în grijă să nu se depășească pontonul pietonal spre aval. Prețul unui bilet de plimbare cu barca pe Crișul Repede : 20 lei. Afacerea merge strună cu cît căldura este mai mare. **(P. Balaci).**

La uniforme noi, oameni noi

La vremuri noi au apărut, și pentru polițiști, frumoase uniforme noi. Și nu ne îndoim că și la uniforme noi sînt oameni noi. Oricum, să recunoaștem, le stă frumos ! (fotografie de **Paul Agarici**).

Excursii tematice

Vă mai amintiți, turismul era profund educativ, patriotic și partinic. Pe urmele răsculaților, ale comuniștilor, ale măreților ctitorii, cu mațele chiorăind și cu cîntece revoluționare pe buzele arse de sete se făceau excursii cu temă. Evident, multe teme nu mai sînt acum de actualitate. Sau nu încă. Tema aprovizionării recrutează însă, în mod

spontan, participanți de toate vîrstele, sexele și orientările politice. Într-un deplin consens. (fotografie de **Paul Agarici**).

„Romvared" — destinație necunoscută

De o bună bucată de vreme — **și înainte și după** Revoluție — „Romvared"-ul își tratează clienții călători cu o insolență și o indiferență inexplicabile. Vagoanele — bar și restaurant — dincolo de slaba așezonare a produselor oferite și a condițiilor sanitare mizere, sînt patronate de șefi cu ochi urduroși și rapace. Însoțitorii de vagoane de dormit de pe liniile interne și internaționale se plîng invariabil că „nu avem marfă absolut deloc". Chiar așa, domnilor cu fotolii de conducere, de cîte ori ați circulat pe trenuri și v-a fost sete sau foame ? Unde vrea să ajungă „Romvared"-ul și noi nu știm? **(Cristian Pavel).**

A venit ora vacanței!

La munte, la mare, măcar la ștrandul orașului (dacă orașul are ștrand), în cel mai rău caz la cîte o coadă (de-asta are sigur) — iată că ne putem petrece vacanța, concediul, weekend-ul. Totul e să ne potrivim cu atenție ceasurile, să fim o vreme fericiți și veseli. Căci istoria se mai întoarce (cum s-a văzut și se va mai vedea), dar anii tinereții — nu. Cel puțin acesta este crezul artistic al fotoreporterului, mereu norocos la subiecte. **(Paul Agarici).**

De la coadă adunate

O da și peste noi, norocu`?

— Slavă cerului, avem acu' și miniștri. Gata, scăpăm de cozi !

— Da, tataie ! C'or să stea dumnealor în locu' matale.

— Ei, asta-i ! Da' cine a zis așa prostie ? Eu înțeleg că dacă avem guvern, n-or să mai fie cozi. Nici fir !

— Dar, ce ? Înainte n-am avut ?

— Ei, ăia ce contau ? Că făceau toți cum zicea unu' !

— De cine vorbești matale ?

— Cum de cine ? De „vărgații" de ni-i arătară la televizor, atunci cînd îi judecară.

— A ! Păi ăia ascultau de doi, nu de unu'. Ce, pe „ea" ai uitat-o ? Eu ziceam că vorbești de ăștia, mai dincoace.

— Ei, și pe ei, ce bază să pui ? Provizorii, de !Cînd n-ai scaunu' sigur sub tine, te tot uiți, de ce să te-apuci!

— Asta, cam așa e. Și puțintei au mai rămas !

— A rămas domnul prim-ministru. Și ce frumos a vorbit atunci cînd i-a anunțat pe colegii lui ! Acu', m-am liniștit ! O să fie bine !

— Da' de unde ești mata sigur c-o să fie chiar așa de bine ?

— Păi, dumneata n-ai auzit la televizor ?

— Și dacă am auzit, ce ?

— A zis ce s-a făcut și cum a fost?

— A zis.

— A zis cum o să facă și ce-o să fie?

— A zis.

— Și nu ți-a plăcut ?

— Ba, de plăcut, mi-a plăcut. Și încă cum !

— Păi, atunci, ce mai vrei ?

— Chestia e, că mie nu-mi iese din cap „Buletinul meteo". La „cum a fost", o nimeresc și ăia, fără greșeală. Da' la „cum o să fie"... tot o zbîrcesc.

— Nu-s ei de vină, frate ! Carte au, săracii, da' n-au aparate ca lumea. Cum s-o nimerească mereu, așa, pe ghicite ? A fost una, mai serile trecute, de-am și rîs, zău ! Știi ce-a zis ? Că se socotește un meteorolog norocos. Asta, fiindcă o nimerise.

— Om nimeri-o și noi acu', cu toți miniștri ăștia ? Că și ei, ai auzit, sînt tobă de carte ! O dă și peste noi norocu' ?

— Trebuie s-o nimerim, domnule ! Să ne mai fie și bine, că de rău, ne-am săturat.

— Să te-audă cerul !

LIANA TATOS ■

Sens unic!

Pentru italieni, Europa este, într-adevăr, unicul sens. Dar pentru frații lor daco-romanii ? (fotografie de **Paul Agarici**).

Vești bune

Ca ecou la articolul „Cît citesc mehedințenii", profesorul **Marius Popescu** din Drobeta Turnu Severin ne înștiințează că folcloristul **Gheorghe Dumitrescu-Bistrița**, editorul revistei „Izvorașul" împlinește la 15 septembrie vîrsta de 95 de ani și e încă pasionat în a aduce daruri spirituale bogate culturii românești. Mulțumim profesorului Marius Popescu pentru aceste vești bune, iar respectabilului folclorist Dumitrescu Bistrița îi urăm mulți ani, pe care să ni-i dăruiască tot nouă, ca și pînă acum.

Speranțe

Nu de mult, ne scria **Vasile Ciceovean** din Cluj. Ca ecou la scrisoarea domniei sale, Ministerul Sănătății, prin Direcția Asistenței Medicale, ne anunță că domnul Ciceovean poate spera la un tratament medical în străinătate ; cu condiția aprobării cererii sale de către Direcția Sanitară a județului Cluj. Dorim din suflet ca speranța să nu se oprească aici.

Care graniță?

Imaginile au fost surprinse recent lîngă graniță, la Moravița. Să fie vorba și de granița bunei creșteri ? (fotografii de **Paul Agarici**)

Să nu fim indiferenți!

N-o să mă credeți, dar eu mă bucur, chiar cînd mă înjurați!

Ce, e puțin lucru să vă scot din papuci, să puneți mîna pe creion și să-mi „ardeți" o scrisoare, să mă învăț minte? Mai mult! Să faceți și drumul pînă la poștă, să și stricați doi lei pe mine! Păi, asta se cheamă că m-ați băgat în seamă! Și, cine vă obligă?

Mai rău mă doare indiferența. Nu c-aș ține eu morțiș să intru în corespondență cu domnii miniștri, ori cu domnii primari. Dar, stau eu și mă gîndesc, cît or fi fost dumnealor de provizorii pînă acu', niște obligații, tot cred că au avut. Printre ele, și aceea de a răspunde cererilor și sesizărilor în timp de 30 de zile — nu-mi amintesc ca legea să se fi abrogat.

În ceea ce ne privește, am respectat-o. Numai că, ne încurcă „un mic amănunt": noi nu dăm nici case, nici slujbe, nici pensii — nimic din ceea ce vin să ceară oamenii. Noi scriem. Către domnii miniștri; către domnii primari. Domni care, șase luni au tăcut chitic. Și oamenii, ce zic? Păi, asta zic:

„În numărul 15 al revistei, din 14 aprilie 1990 ați publicat la rubrica „Punct ochit, punct lovit"! „nemulțumirea mea privind o activitate pe care am desfășurat-o ca specialist în cadrul unor societăți mixte româno-centrafricane în perioada 1974—1976 și 1978—1981. Depunîndu-mi dosarul de pensionare, am constatat că nu mi se iau în considerare anii lucrați în străinătate, pe motiv că nu aș fi plătit asigurările sociale și, în special pensia suplimentară. Ori, noi am plătit lună de lună, pe state de plată, peste 200 dolari, drept asigurări sociale și pensie suplimentară. Precizez că m-am adresat în repetate rînduri **Ministerului Muncii,** după cum urmează: recomandatele nr. 646 din 22.02.1990, nr. 2882 din 19.03.1990, nr. 3848 din 7.05.1990, cu confirmări de primire, iar C.P.U.N.-ului cu recomandata nr. 645 din 22.02.1990. La toate intervențiile de mai sus nimeni nu-mi răspunde nici într-un fel, nici într-altul". (Inginer **Ion Petrescu** Spl. Praporgescu nr. 24, bl. 17, ap. 17, Arad).

Și, oamenii mai zic: „Iată că mă simt nevoit să vă scriu a 16-a oară, deoarece sînt total nemulțumit. În revista Flacăra din 1 iunie 1990 apare la rubrica „Aveți dreptul! Aveți dreptate?" un fragment din doleanțele mele. (Precizam că am publicat de două ori sesizarea domnului **Ioan Neacșu** din orașul Plopeni, județul Prahova — n.r.) Credeam că am să primesc imediat răspuns și ajutorul cerut. Dar, te-ai găsit! Mă lasă autoritățile să fierb în suc propriu. De ce? Și pînă cînd? Am auzit la radio și la TV despre dialog, despre democrație, despre drepturile omului, dar aici, în **Prahova,** nu mișcă nimeni nimic. Pentru hoți s-a dat decret în ianuarie, să fie eliberați, dar pentru oamenii care muncesc din greu, de ce nu se dau? Noi trăim după decretele date de Ceaușescu. Nu se poate reveni la un decret prin care apartamentele să coste 111 000 lei și nu 200 000 lei? Fie ca aceasta să fie ultima scrisoare".

Amin!

Fie ca provizoratul să fi trecut, iar domnii miniștri și domnii primari — proaspăt, ori viitor numiți — să-și găsească timp să se aplece asupra oamenilor mulți și necăjiți.

Fiecare om are dreptul să-și strige necazul. Fiecare om are dreptul la un răspuns.

Indiferența e mai dureroasă decît orice vorbă, oricît ar fi de grea.

LIANA TATOS ■

Cu răceala în suflet

Prevăzător, ca tot omul pățit, **Nicolae Păunescu** din Drobeta-Turnu Severin (str. Brîncoveanu nr. 82) se tot gîndește la frigul iernii care vine. Și cu această „răceală în suflet" privește la noile clădiri în construcție, tot întrebîndu-se: „Cum se stabilește felul și numărul elementilor de la calorifer? De ce sînt tot așa subțirei — niște biete țevi ce nu ne-au încălzit niciodată? Există acum norme echitabile de asigurare a unei temperaturi minime? Care sînt ele? Întrebările sînt multe, iar dacă începi să te gîndești la răspunsuri, te ia cu frig! Să sperăm că nu se va merge pe ideea „așa s-a apucat".

Timpul trece, problemele rămîn

După doi ani, **Mariana Nanu** din București, Aleea Uioara nr. 2, bl. 49, sc. 2, et. 4, ap. 38, sect. 4, revine la redacția noastră cu aceeași problemă: întreținerea apartamentului în care locuiește: 400—500 lei pe lună, fără apă caldă, uneori chiar fără apă rece, fără căldură în lunile de iarnă. În urmă cu doi ani, la sesizarea revistei, petenta pretinde c-a fost obligată de o persoană din partea Consiliului popular sector 4 să declare că lucrurile s-au rezolvat, ceea ce nu era adevărat. „Datorită revoluției pot să vă scriu tot ce mă doare, fără frică și spunînd lucrurilor pe nume".

Asta e drept, dar nu înseamnă că problemele nu au rămas. Poate noua Primărie o să le aibă în vedere; și pentru un viitor cît mai apropiat.

Pa cine supără Pătru?

Șirul nedreptăților suferite de **Haralambie Pătru,** fost încadrat al Depoului C.F.R. Craiova, e lung și, mai ales, încîlcit. De mai bine de trei ani omul este șomer. Desfăcîndu-i-se contractul de muncă pentru absențe nemotivate în timp ce era în spital, Pătru a îndrăznit să pornească pe calea judecăților. N-a făcut decît să supere mărimile județului — te pomenești că avea dreptate? — și să-și închidă toate porțile. Dosarul său se află și astăzi la Procuratura Generală a României, cu expertize și certificate medicale, cu tot, iar Pătru e tot fără pîine, chit că s-a adresat la începutul lui ianuarie Frontului Salvării Naționale. Haralambie Pătru scrie, negru pe alb: „Cei care au greșit nerespectînd legile statului, o vor mai face, întrucît nu sînt printre noi, ci în fruntea noastră". Nu cumva afirmația lui supără? Dar, pe cine?

La anu' și la mulți ani!

Cam atunci o să primească familia **Diaconu** din Constanța, casă, cu toate că sînt șase persoane și stau în două camere. Ce e drept, e drept! Nicolae Diaconu, electrician la IEP, MTTc Pilotaj pentru remorcherul „Cisnădie" este pe primul loc în tabelul de priorități al anului 1990. Dar, nu știm cum se face, că pînă acum s-au și dat 16 din cele 38 de apartamente repartizate întreprinderii și nimeni nu știe — sau nu vrea — să explice cum și cui s-au împărțit aceste locuințe. Ce-ar fi, să facă Primăria un efort, să lămurească lucrurile?

LIANA TATOS ■

Propunerile unui abonat din S.U.A.

Am primit cu reală bucurie de la domnul **George Sicsai** din **Manchester, Statele Unite ale Americii,** o scrisoare care atestă că eforturile pe care le fac, în special, colegele noastre de la corectură, colegii noștri de la secretariatul tehnic, ca și tipografii cu care colaborăm, de a termina revista sîmbăta, cu două zile mai devreme, pentru a putea apărea simultan în România, S.U.A. și Canada, sînt cu folos. Așteptăm de la dl. George Sicsai, ca de altfel de la toți cititorii noștri, scrisori interesante pe care le vom publica, mai ales **dacă ne vom redobîndi cele 8** pagini suprimate în timpul campaniei electorale care, cum știm, s-a încheiat de mult.

Cunoaștem și noi problemele la care se referă dl. George Sicsai. Ba, mai mult, știm că la oficiul poștal din Știrbei Vodă, singurul din Capitală care preia colete cu cărți pentru străinătate, trebuie să stai multe ore la rînd. E un adevăr supărător și faptul că nici coletele sosite din străinătate nu sînt predate destinatarilor din țară decît cu nepermise și păgubitoare întîrzieri, de ordinul lunilor sau, uneori, niciodată.

Cu gîndul bun de a ajuta la apropierea românilor de pretutindeni, publicăm mai jos ample fragmente din scrisoarea domnului George Sicsai din Manchester, S.U.A.

Prin amabilitatea lui Amerom Corporation *am primit revista* Flacăra *și oferta de abonament. La ora cînd citiți aceste rînduri sînt deja abonat la revistă, fapt ce a adus în sufletele românești din acest oraș o mare bucurie. (...) Întreaga mea familie compusă din 6 persoane a fost naturalizată în U.S.A., dar inimile noastre au rămas în Țară. (...) Desigur că toate tarele terorii comuniste nu au putut fi eliminate și pe zi ce trece se descoperă alte și alte tare. Vă semnalez și eu una: pachetele ce ni se trimit din Țară. Indiferent ce conținut va avea pachetul trebuie să te prezinți cu el desfăcut (cărți, îmbrăcăminte, amintiri etc.). De ce? Pentru ca să fie vămuit. Cărțile trebuie cenzurate la Oficiul poștal din Știrbei Vodă. Articolele artizanale curente (nu valori autentice) trebuie trecute prin Consignația, unde se plătește integral din nou valoarea lor. Dar ceea ce este mai trist și inuman sînt condițiile medicamentelor. Aici medicamentele americane au alt dozaj: fie că sînt mai slabe, fie că sînt mai tari și nu toți le suportăm. Nu există antinevralgice banale, nu avem antispastice și antibiotice decît numai cu prescripție medicală ceea ce înseamnă circa $50. O sumă enormă pentru buzunarul unui om salariat sau mai ales pensionar. De aceea vin cu următoarea propunere privind regimul pachetelor trimise din Țară. Toate pachetele să fie expediate de orice cetățean închise ca în regimul intern al pachetelor. Scrisoarea ce însoțește pachetul să menționeze conținutul, greutatea și valoarea (în lei). Să se permită expedierea de medicamente produse în țară în cantități rezonabile. Să se suprime intermediara Consignație. Să se confecționeze cutii de carton tip cu o bună rezistență. Căci, precizez, pachetele primite au fost ambalate prost, s-au desfăcut și aici pentru cele 3 pachete cu cărți ce le-am primit din țară, poșta a făcut P.V. de deteriorare din cauza proastei ambalări din România — fapt ce a făcut de rîs Poșta Română.*

În speranța că cele expuse aici pot trezi un ecou, vă rog să interveniți, în numele românilor din această parte a lumii, la Direcția de poștă pentru a îndrepta aceste lucruri păgubitoare, în primul rînd, României.

REGHINA VĂRVICI ■

Poșta redacției

Pentru toți cititorii noștri: Încercăm să vă ajutăm dacă ne trimiteți o scrisoare scurtă și clară. Nu trimiteți acte originale, eventual numai copii simple. Vă rugăm să vă semnați scrisorile și să indicați adresa completă. Vă așteptăm la redacție în zilele de luni — vineri, orele 11—14 ● **Sîrghi Aglaida** — com Furcenii Noi (Galați): Nu credem să se editeze o revistă care se cheamă „Sănătatea militară". Consultați la oficiul poștal Catalogul publicațiilor. După ce vă lămuriți, cei de la poștă să vă înapoieze banii pe care dv. i-ați dat și ei i-au primit (ba v-au eliberat și chitanță!) pentru ceva inexistent ● **Melania Marea** — Geoagiu Băi: Mulțumim, la fel! Scrisoarea dv. e interesantă și, mai ales, scrisă cu suflet. Pe curînd! ● **Cucu Adrian** —București: Nu vă contrazicem, sînteți liber să credeți orice. Puteți suspenda abonamentul la radio și televiziune după ce sigilați aparatele de recepție respective depunînd o cerere. Informații complete la oficiul poștal la care sînteți arondat ● **Stroescu Maria** — Galați: Este legal ● **Manolache Ramona** — Petroșani: Adresa Monitorului oficial al României — str. Blanduziei 1, sector 2, tel. 11 77 02 ● **Ștefan Adrian** — Brăila: E greu să vă sfătuim într-o problemă strict personală. Oricum, nu vă lăsați copleșit de situație. Nu sînteți nici primul, nici ultimul căruia i se întîmplă. Angajați un avocat bun care să vă apere drepturile. Sînteți tînăr, la 30 ani, după ce veți înțelege exact care sînt cauzele care au dus la destrămarea familiei, vă veți reface cu siguranță viața. Mult noroc! ● **Vasile Mariana** — București: Drepturile și obligațiile membrilor cooperatori sînt cuprinse în statutul cooperativelor meșteșugărești, pe care l-ați cunoscut la înscriere ● **Stanciu Georgeta** — Reșița: Mama dv. nu beneficiază de prevederile decretului la care vă referiți, în momentul de față nefiind încadrată în muncă. Va putea ieși la pensie la 55 ani. De altfel, dacă am înțeles bine, nu are nici vechime suficientă ● Alte adrese ale unor tinere domnișoare din RSS Moldova care doresc să cunoască, deocamdată prin corespondență, tineri și tinere din România: **Filimon Iulia,** raion Cotovschi, 278545, satul Cărpineni, str. I. Creangă 24 (16 ani, muzică diferite genuri, modă, limbi străine, ilustrate, lucru de mînă); **Mangîr Mariana,** raion Cotovschi, satul Negrea cod 278544 (17 ani, muzică diferite genuri, modă, ilustrate).

REGHINA VĂRVICI ■

Rugați-vă lui Stalin!

Prin 1946—47, cînd în România oamenii încă mai puteau să spună și altceva decît lozinci, învățătorul ne-a povestit următoarea întîmplare. La una din școlile-internat sovietice, elevii au fost întrebați dacă ei cred în Dumnezeu. Copiii au răspuns că da, cred. Cel ce o făcea pe educatorul i-a lăsat pe învățăcei nemîncați toată ziua, iar seara le-a spus : — Iată, vă este foame, rugați-vă lui Dumnezeu să vă dea de mîncare. Copiii s-au rugat, dar, evident, nu s-a întîmplat nici-o minune. — Ați văzut că Dumnezeul vostru nu e-n stare de nimic ? a strigat triumfător „pedagogul". Ian rugați-vă acum lui Stalin ! Copiii erau flămînzi, s-au rugat. Și iată că prin trapa care ducea în pod a început să coboare un pîntecos coș de nuiele plin de bulci, piroști și mai multe feluri de hlebă. — Stalin v-a dat, Stalin v-a dat ! — repeta întruna NKVD-istul De atunci copiii au crezut în Stalin și n-au mai crezut în Dumnezeu.

Mărturisesc că, deși eram mici și neștiutori, am ascultat anecdota, însă n-am prea crezut-o. N-au crezut-o nici părinții noștri, cînd le-am povestit-o. Părea prea cu ochi și cu sprîncene. Aveam să mă conving mai tîrziu că întîmplarea considerată de noi incredibilă era în realitate o bagatelă, era floare la ureche, joacă de copii, ba chiar vis frumos în comparație cu încercările crîncene prin care le-a fost dat să treacă sub regimul tătucului vecinilor noștri de la răsărit.

De întîmplarea cu pîinea coborîtă cu hîrzobul în urma rugăciunilor adresate lui Iosif Vissarionovici mi-am adus aminte recent, văzînd zbaterile și chinurile Lituaniei. Să nu se creadă că această țară, după ce și-a declarat independența, n-a încercat cu toate rugăciunile obișnuite : și la Bush, și la Mitterrand, și la Thatcher, și la suedezi, și la norvegieni, și la refegiști, și oriunde se putea bate într-o poartă. Care poartă, în contradicție cu Biblia și în ciuda faptului că bătăile s-au auzit pe tot mapamondul, a rămas închisă. Foamea se întețea și coșul cu hlebă nu apărea de nicăieri. Ce le-a mai rămas atunci de făcut lituanienilor ? Un singur lucru : să se roage lui Stalin.

Da, blocada economică și-a făcut efectul, parlamentul lituanian a fost nevoit — deși nu dorea deloc acest lucru și s-a opus multă vreme — să declare un moratoriu de 100 de zile asupra actului privind independența Lituaniei. Kremlinul a făcut tot ce i-a stat în putință ca să obțină acest moratoriu, a instituit blocada, a ridicat tonul, a refuzat dialogul, a pus în mișcare toate mijloacele de persuasiune. A vrut să arate că el e șeful și că numai dacă te rogi lui coboară bulcile din pod. Imediat ce a fost votat moratoriul, Rîjkov a telefonat Kazimirei Prunskiene, primul-ministru lituanian, că guvernul sovietic a anulat restricțiile asupra livrărilor de petrol și de alte produse către Lituania.

Ce va cîștiga această țară de pe urma umilinței la care a fost constrînsă ? Speranțele sînt cuprinse în unele declarații ale premierului de la Vilnius : „Următorul pas trebuie să-l constituie negocierile" ; „Se conturează ideea de a se începe convorbiri cu U.R.S.S. după formula 3+1" (adică cele trei Țări Baltice plus U.R.S.S.) ; „Trecem de la declararea independenței la înfăptuirea ei". Va marșa guvernul sovietic pe aceste trasee ? În condițiile în care Moscova a pus atîtea stavile în calea obținerii independenței de către republicile unionale, independență pe care vrea s-o înlocuiască cu așa-zisa „suveranitate", este de presupus că cei de la Kremlin vor mai curînd ca după reîntregirea familiei sovietice („O uniune indestructibilă de republici libere măreața Rusie pe veci a-nchegat", glăsuiește imnul U.R.S.S.), să împrejmuiască locul așa de bine încît nici oița rătăcită și revenită acasă, nici alte mioare să nu se mai poată răzleți de turmă.

ION D. GOIA ■

Legea presei e un articol al Constituției

Interviu cu Pierre Hutmons, administrator delegat al „Radio-Contact" Belgia

De cîteva săptămîni, belgienii sînt martorii înfruntării dintre autorități și cel mai ascultat post de radio particular, „Radio Contact". Cel care a aruncat mănușa este „Radio Contact", care „și-a permis" să emită în stereo, drept deținut în exclusivitate de postul național. În comunicatul de presă al postului, ați numit acest act drept „o practică demnă de evul mediu".

— E pentru a șaptesprezecea oară de la crearea postului „Radio Contact", în 1980, cînd ne „batem" cu autoritățile contra monopolului acestora asupra serviciilor publice. Nu luați termenul „ad literam". Asemenea „lupte" fac parte din înseși regulile democrației. De altfel, ca de fiecare dată, noi n-am făcut decît să anticipăm evoluția ineluctabilă a deciziilor politice.

— Mulți dintre cititorii noștri vor fi uimiți să afle că autoritățile belgiene au confiscat de 17 ori Radio Contact și, probabil, nu puțini vor fi cei care vor trage concluzia că atacarea postului bucureștean al Radio Contact, aflat în clădirea Institutului de arhitectură este normală (!!)

— Cînd am hotărît să oferim României acest post de radio, nu am ales întîmplător o organizație studențească. Noi socotim că un popor care nu-și cunoaște tinerii nu știe nimic despre viitorul său ; iar acela e un popor pierdut. Scena atacării radioului a fost filmată de RTI și difuzată pe toate posturile de televiziune, șocind profund populația. La Bruxelles sînt zilnic manifestații. În ultima vreme, ale profesorilor, ale personalului ce activează în securitatea socială, ale magistraților, polițiștilor, și nimeni nu a găsit nefiresc ca aceștia să-și susțină astfel drepturile, opiniile. Cred că nimic nu definește mai clar democrația decît răspunsul lui Disraeli la interpelarea unui adversar în parlament : „Domnule, nu sînt de acord cu dumneavoastră, dar voi lupta din toate puterile mele ca să aveți dreptul să vă susțineți opinia". Citatul nu este chiar exact redat, ceea ce, însă, nu trădează ideea.

— Ați revenit în București pentru a aduce scule și diverse elemente necesare reparării emițătorului postului de radio, ca și reportofoane, casete, alte materiale tehnice care să le înlocuiască pe cele furate ori distruse, cu prilejul atacului minerilor. Așadar, și Radio Contact București merge mai departe.

— Sigur că da. Cum altfel ? Ceea ce ne îngrijorează nu este efortul material necesitat de repararea urmărilor intervenției brutale. Aș spune chiar mai mult. Pagubele materiale suferite în București în acele zile cumplite sînt infime, raportate la pierderile de prestigiu. Las deci, la o parte miliardele de dolari ce ar fi continuat să intre în România sub forma diferitelor ajutoare umanitare și spun că marea pierdere este încrederea opiniei publice internaționale. România a ocupat locul întîi în stima și dragostea oamenilor simpli din occident. Acum, toți bat în retragere. Păcat. Românii nu meritau asta. Se pot, desigur, găsi explicații pentru ceea ce s-a întîmplat în București. Faptele, însă, rămîn aceleași.

— În aceste condiții, credeți că Radio Contact București poate contribui la ceea ce numeați, referindu-vă la activitatea postului bruxellez, anticipația evoluției deciziilor politice ?

— Altfel nu m-aș afla aici. Întreaga presă românească, din cîte am reușit să înțeleg răsfoind ziarele și revistele, e angajată în aceeași, v-o doresc din tot sufletul, pașnică bătălie. Ceea ce mi se pare nefiresc, aș îndrăzni să spun, este nerăbdarea cu care mulți gazetari așteaptă apariția L[illegible] presei. Într-o țară democratică, singura lege a presei valabilă este acel punct din Constituție care declară : „Libertatea presei este asigurată prin lege". În rest, orice conflict posibil se soluționează juridic.

ROXANA PAICU MANOLESCU ■

MONDORAMA

Ceea ce ni se întîmplă nouă în România este valabil și în alte țări din estul Europei. Desigur, nu toate popoarele scufundate în mocirla comunismului au suferit în mod strict egal, s-au stricat în aceeași măsură și trăiesc, acum, aceleași tragedii. În orice caz un sindrom polonez, unul maghiar și, bineînțeles, unul românesc s-au profilat, fiecare în forme specifice, pe drumul plin de hîrtoape spre democrație. Se vor scrie mii de pagini pe tema surpării morale, a bunului simț, a instinctului religios în țările în care totalitarismul a jucat tontoroiul pe capetele sclavilor. Aplauzele frenetice ale civilelor și civililor bucureșteni care au salutat hăituiala minerească de la mijlocul lui iunie au, în context, valoarea unui moto așezat deasupra infernului moștenirii comuniste. Dar, dincolo de aceste tipuri de sindromuri, să mai reținem unul valabil dincolo de Prut : „sindromul tătălui". „Le Monde" remarcă : „Homo sovieticus, obișnuit de mai bine de 60 de ani să considere unanimitatea în general — și aceea a gîndirii în mod special — ca o virtute supremă, descoperă cu stupoare că **nu știe să gîndească** sau, mai exact spus, că **nu știe să gîndească singur"**. Leonid Abalkin, director al Institutului de economie al Academiei de științe și colaborator al lui Gorbaciov, afirma nu demult că „ideologia a devenit psihologia mai multor zeci de mii de muncitori, colhoznici, agronomi, profesori, medici și conducători".

„În ce mod poate perestroika acționa asupra conștiinței, condiție sine qua non pentru succesul perestroikăi ? Cum se poate acționa benefic acolo unde psihologia represivă este încă foarte vie, ancorată solid de zeci și zeci de ani ?" Dacă psihanaliștii sovietici — sau primii lor reprezentanți „oficiali" cel puțin — speră foarte mult în colaborarea activă cu societățile de psihanaliză occidentale, atunci vor trebui în mod necesar să analizeze propriile lor particularități pentru a putea adapta această disciplină în plină renaștere la societatea sovietică. Va trebui, de pildă, să ia în calcul ceea ce se cheamă „sindromul tătălui". „Acest fenomen revine în mintea oamenilor ori de cîte ori este vorba de Stalin. Adulții n-au uitat nimic din tragica perioadă a cultului (stalinist), dar sufletul lor respinge aceste amintiri, refuză să mai creadă în ele : vinovat sau nu (Stalin) era „tătuca" și dacă el era așa, poate sîntem și noi ca el, nu ? Asta înseamnă sindromul tătălui. El există în noi ca un vaccin injectat încă din copilărie" ● Nu tot globul se zbate între sindromurile unui trecut care devine de cenușă și un viitor încă neclar. Zone întinse ale lumii sînt marcate de probleme normale pentru un public normal. Ceea ce pentru noi pare un fason — „industria de lux" — a devenit pentru alții o chestiune de viață și de moarte. O chestiune stringentă, dar care se atacă fără violență... „International Herald Tribune" abordînd strategia produselor de lux relevă dimensiunea strategică a unei atît de impozante probleme : „Pentru Franța articolele de lux sînt ca produsele electronice pentru Japonia", spune Christian Blanckaert, președinte la Comité Colbert, organizație comercială franceză formată din 70 de mari firme din acest sector. Într-adevăr, produsele de lux reprezintă a doua sursă de venituri din export a Franței, situîndu-se după produsele agricole dar înaintea industriei de armament.

Exporturile de coniac aduc, numai ele, 1,3 miliarde dolari. În industria modei și a accesoriilor 80 la sută din venitul anual de 4,5 miliarde de dolari provine din exporturi.

Deși Parisul rămîne o Mecca a industriei produselor de lux, el are de înfruntat o rivalitate în creștere din partea unor firme tradiționale din Italia ca și din partea unor relativi începători din Statele Unite și Japonia.

„În timp ce italienii, cu flerul lor creator, dețin o poziție puternică în industria vestimentației, americanii sînt tari la parfumuri și vinuri", spune dl. Blanckaert. „Japonezii fac și ei mari progrese, mai ales în ceea ce privește cosmeticele și creația de modă". Și totuși numai Franța are o mare diversitate de concerne ale produselor de lux, care acoperă întreaga gamă a articolelor așa-zise de prestigiu. „Francezii încearcă să pedaleze pe industriile lor bazate pe tehnologie avansată dar, din mai multe puncte de vedere, realității îi corespunde imaginea tradițională a Franței ca producătoare de modă, parfumuri și coniac", arată un analist francez.

RADU BUDEANU ■

Olé — '90 — o publicație de performanță

Au apărut circa 1 000 de noi publicații, unele interesante, altele dornice doar să devină. Multe se ocupă cum e firesc, de timpul nostru liber, de sport. Dintre toate, o impresie cu totul aparte o lasă publicația **Olé-90**, inspirată de la titlu pînă la ultima literă tipărită. Sub conducerea lui Marcel Popescu (director), excelent prezentată grafic de Mihail Gorpin-Niculescu, această publicație editată de Asociația Olé-90 adună prestigioase semnături (Cristian Topescu, Mircea Micu, Valentin Stănescu, Ovidiu Ioanițoaia, Ioan Chirilă), cărora li se adaugă cele ale realizatorilor nemijlociți (Mihail Epure, Marcel Popescu, Mihai Gorpin-Niculescu ș.a.). Primul număr, care are drept generic **Coppa del Mondo 1990**, merită citit și păstrat în bibliotecă.

Lăcătuș forțează porțile Florenței

Fordul privește curios spre tribuna stadionului Steaua cu farurile lui de bolid abia sosit de la o „întîlnire de gradul trei". Model Scorpio. La volan, nimeni altul decît „răutăciosul" cu crampoane care l-a înțepat de două ori fără milă pe sărmanul Dasaev. Semnîndu-i cu șuturile dosarul de pensionare. „Poate citesc în ziare că și mașina mi-a fost dăruită de Fiorentina, spune Lăcătuș. Numai eu știu ce cură de slăbire a făcut portofelul meu pentru această bucurie. Au scris unii că Mariana tot strîmba din nas alegînd vile. Că eu am provocat cartonașele ca să-mi degajez timpul pentru tratativele cu clubul italian. Fault la adevăr! Antrenoarea mea cu fustă n-a văzut nici măcar o cărămidă de la vreo casă așa zis oferită. Iar eu m-am întîlnit o singură dată, cîteva ore, cu directorii Fiorentinei pentru semnarea acordului de transfer. În rest, am stat în cantonament antrenîndu-mă chiar înaintea meciului cu Irlanda. Deși o suspectă severitate mă expediase pe coji de nuci. Faultul meu asupra lui Maradona a fost de joc. Dacă nu era vorba de marea vedetă, se dicta o banală lovitură liberă. În cealaltă partidă, am întîrziat în fața balonului fiindcă Lung încă nu aranjase zidul. De altfel, apoi mi-am mușcat pe tușă buzele pînă la sînge. Eram sigur că aș fi înscris din ultimul penalti. Deși Timofte execută de regulă foarte bine. Dar emoția lui de boboc la mondiale i-a jucat festa. L-am îmbrățișat căci știu ce înseamnă să fii îngenunchiat".

Îi spuneam că numai el, Schillaci și Klinsmann au arătat că știu să zdrențuiască o apărare pînă a o aduce în pragul disperării. „Lista cu astfel de meseriași e lungă: Baggio, Donadoni, Caniggia și alții". Regretă că n-a avut cum să-și facă proba la driblinguri și curse în fața brazilianului Branco. „E drept că, din tribune, unele jonglerii ale mele au părut că vor să fure privirea managerilor. Le-am făcut căci simțeam că-mi iese totul ca uns. Un drăcușor îmi șoptea că și așa le putem arăta clasa echipei. Mai apoi, jocul meu și-al altora a cam scîrțîit. Nu am prins nici zile prea grozave, ne-a mai înmuiat și căldura. Irlandezii au demonstrat și cu alții că reprezintă o echipă extrem de incomodă. Băieții au alergat, s-au zbătut, dar acea sclipire urmată de gol n-a apărut. Poate nu trebuia să mizăm doar pe o zvîcnire individuală și să asaltăm continuu".

Îi smulgem cu forcepsul numele echipelor venite să-i facă curte. „Fiorentina, Köln, Borussia, Dortmund, Manchester. I-am ales pe italieni căci se apropie mai mult de temperamentul meu". Nu se teme că improvizațiile lui în careu ar putea suna fals lîngă matematica fotbalistică a lui Lazaroni. „E imposibil ca un brazilian să folosească doar hățurile pentru fantezie. Și-apoi doresc cu orice preț să arăt tot ce știu în calcio. Și, de ce nu, să cîștig bani. La 30 de ani voi spune adio terenului și mă-ntorc la Brașov. Nu-mi doresc postul de antrenor. La felul meu de a fi aș face rost urgent de un infarct. Poate manager la club". A oferit banii obținuți la mondiale lui Iovan pentru o operație în clinica de la Napoli. Imprevizibil în viață ca și pe extremă. „Pe cît de arțăgos e în teren, pe atît de împăciuitor se poartă acasă, povestește Mariana Lăcătuș, legată de la 15 ani de Marius printr-un frumos love-story pe o stradă de la poalele Tîmpei. Un copil mare".

La miez de noapte, au ajuns din Italia la București. A doua zi, Lăcătuș asista la primul antrenament al lotului Stelei. „Acum cîțiva ani, s-a pornit la drum doar cu 2—3 valori. Restul eram noi, cei fără nume, abia veniți. Acum, chiar în absența noastră, sînt convins că Steaua va reuși să construiască o nouă echipă, capabilă să nu facă de rîs firma". Cum te vei descurca Marius dacă Fiorentina va intersecta în viitor orbita Stelei în cupele europene, căci Mariana a declarat ferm că rămîne o suporteră fidelă a formației din Ghencea ?

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Dacă v-a plăcut „Flacăra" și doriți un supliment, dacă nu v-a plăcut „Flacăra" și doriți altceva.

NU UITAȚI

există supliment, există alternativă, pentru că există :

Flacăra BIS

Mulți dintre domniile voastre n-au văzut măcar această frumoasă revistă color în 32 pagini (costă numai 15 lei) pentru că oferta este spectaculos depășită de cerere. Certitudinea primirii revistei FLACĂRA-BIS vine doar odată cu abonamentul. Abonamente se primesc, așa cum se primesc și pentru „Flacăra" și „Rebus". Nu credeți în zvonul că nu s-ar face abonamente, chiar dacă vi-l spune vreun salariat al poștei. Telefonați-ne sau scrieți-ne imediat și vă vom abona noi.

Pentru cititorii noștri din țară — în curînd un concurs care vă poate oferi o excursie gratuită în Occident !

Pentru cititorii noștri din străinătate — în curînd un concurs care vă poate oferi o excursie gratuită în România !

Pentru doamnele și domnișoarele frumoase și inteligente, indiferent de vîrstă — în curînd concursul MISS-BIS !

Pentru domni — o șansă de a face parte din juriu !

Pentru cititorii noștri din străinătate

Bine ați re-venit în România !

Ne pare bine dacă ați devenit cititori ai ediților noastre internaționale !

Nu uitați ! Și alți români vor să citească „Flacăra". Și alții vor să citească „Flacăra-Bis" și „Rebus". Spuneți-le prietenilor și cunoștințelor domniilor voastre că ne face plăcere să-i știm între cititorii noștri. Pentru S.U.A. și Canada, ediția noastră internațională vă stă la dispoziție. Abonamentele se pot face prin agentul nostru de difuzare AMEROM CORPORATION, P.O. BOX 1528, L.I.C., New York 11101, Tel. (718) 726-2613, telex. 494 9340 BICUI, Attn. : Mr. Dinu C. Surescu. Pentru abonamente în alte țări, adresați-vă Editurii „Presa liberă" sau direct redacției.

Vă așteptăm, de asemenea, scrisorile, eventualele colaborări, sugestiile, preferințele și, desigur, dată fiind ampla difuzare a publicațiilor noastre, vă primim cu plăcere ofertele de publicitate.

FLACĂRA - PUBLICITATE

Publicațiile „FLACĂRA" și-au deschis paginile, așa cum se practică în presa de cea mai bună calitate din întreaga lume, informațiilor publicitare. În „Flacăra", în „Flacăra-Bis", în „Rebus", anunțurile dumneavoastră au un mare succes garantat pentru că, așa cum se știe, publicațiile noastre de mare tiraj au avantajul de a se adresa cititorilor din toate mediile sociale. În plus, la cererea dumneavoastră, cu profesionalismul care le e propriu, redactorii și designerii noștri vă pot ajuta să vă prezentați reclamele în deosebite condiții grafice, să vă formulați ofertele sau cererile în cele mai convingătoare formulări.

Citind cu încredere publicațiile noastre, cei pe care-i informați prin anunțurile dumneavoastră publicitare vă vor acorda aceeași încredere. Nu-i dezamăgiți, evitînd să apelați la serviciile noastre publicitare.

Acolo unde apare imposibilul, apelați la experiența noastră ! Chiar dacă vă propuneți să vindeți nisip în Sahara sau frigidere la Polul Nord, aveți o șansă. Această șansă este „FLACĂRA" !

Relații suplimentare obțineți la tel. 17 60 10, 17 60 20, interior 2542 în zilele de marți, miercuri, joi, orele 10—12. Pentru urgențe deosebite — și interioarele 2002, 2558.

Renumita cofetărie
NITA'S EUROPEAN BAKERY
40-10 Greenpoint Ave.
Sunnyside, N.Y.
Tel. 718-784-4047
mulțumește clientelei sale care o onorează cu comenzile transmise și amintește amatorilor că în galantarele cofetăriei se află permanent produse noi, de cea mai bună calitate.
NU UITAȚI:
RENUMELE NOSTRU STĂ ÎN CALITATEA PRODUSELOR!

FAC RECLAMĂ ÎN REVISTA „FLACĂRA"
CUNOSCUTE FIRME DIN NEW YORK

IN MANHATTAN ȘI BRONX!
DR. MIRCEA GABRIEL PAUNESCU D.D.S.
LICENȚIAT AL NEW YORK UNIVERSITY ȘI 20 ANI EXPERIENȚA MEDICALĂ ÎN BUCUREȘTI
VĂ ASIGURA LA CELE 2 CABINETE STOMATOLOGICE DIN MANHATTAN (72 ST.) ȘI BRONX (FORDHAM RD.)
PRIMA CONSULTAȚIE GRATUIT
TOATE TRATAMENTELE DENTARE
METODE ULTRAMODERNE DE PROFILAXIE
OBTURAȚII ESTETICE (BONDING)
PROTEZARE IMEDIATĂ
TRATAMENTE ORTHODONTICE (ALINIEREA DINȚILOR)
Tel. (212) 873-3033
(212) 562-2612
PREȚURI ACCESIBILE ȘI IN RATE! ACCEPTĂM ASIGURARI! TOATA SAPTAMINA DE LA 10 - 20

■ CUMPĂR automobile de epocă, plata avantajoasă. Aștept provincia. București — 15.02.28.

■ CUMPĂR vilă sau casă la Sinaia, Predeal. Aștept oferte la București, tel. 15.02.28.

Italia '90

Lambada continuă!

Din întîmplare — sau nu — revista **Flacăra** a atribuit cuvîntului „Lambada" conotații politice și termenul — conjugat, declinat — a făcut și face carieră.

Tot dintr-o întîmplare — sau nu — într-un supliment al nostru — **„Coppa del mondo" în Romînia** — apărut înainte de campionatul mondial de fotbal — am legat „Lambada" — cîntecul rege al anului — de sportul rege. A fost, din nou, o anticipare care s-a confirmat. Fiindcă nimănui nu i-a scăpat — mai ales celor care au participat la fața locului la desfășurarea marii competiții — insistența cu care organizatorii au asociat popularul cîntec de „Coppa del mondo".

Dar a fost cu adevărat vorba de o mare competiție ? N-a fost cumva mult zgomot pentru nimic ?

Aproape toți au lăudat organizarea, cu epitete din cele mai alese.

Dar specialiștii în materie susțin aproape în unanimitate că partidele la care au asistat au fost, de cele mai multe ori, de un nivel tehnic scăzut, că nici o stea n-a strălucit cu adevărat printre multele stele ale acestui campionat.

A fost mai mult, spun unii, un fel de „lambadă", în care n-au lipsit surprize ca eliminarea Braziliei, Olandei, U.R.S.S.-ului din fazele superioare ale întrecerii sau ca ascensiunea pe care a cunoscut-o Camerunul.

O altă surpriză — calificarea în finală a Argentinei care, cu excepția unei singure partide, a jucat șters, neconvingător pentru cartea sa de vizită.

Dar cea mai mare surpriză — eliminarea Italiei care a cîștigat totuși finala mică.

Italienii se vedeau încă înainte de începerea campionatului mondial drept cîștigătorii „Coppei del mondo".

În orașele din peninsulă, la ora cînd ei disputau vreo partidă, pe străzi nu se mai afla decît vreun neinspirat care își vînduse televizorul. Ceilalți, tineri sau vîrstnici, pasionați de fotbal sau nu, se aflau în fața micului ecran pentru a savura încă o victorie a elevilor lui Vicini. Iar după cele 90 de minute de joc, mulțimi uriașe, cu steaguri și pancarte, inundau piețele orașelor strigînd pînă tîrziu „Forza Italia".

După ce au ratat marea finală „Coppa del mondo" le-a părut italienilor un spectacol inutil, obositor de lung, chinuitor chiar, pe care cineva se încăpățînează să-l țină pe afiș în ciuda impopularității lui.

Și totuși, finala trebuia să se joace, chiar dacă protagoniștii reprezentației sînt alții decît cei programați de înfierbîntații tifosi.

Soarta a surîns, pînă la urmă, după un meci nedemn de o mare finală, R.F.G.-ului.

Sărbătoarea care a urmat la sfîrșitul „Coppei del mondo" n-a avut aproape nici o motivație în ceea ce s-a petrecut pe terenurile de fotbal italiene între 8 iunie și 8 iulie.

Indiferent însă cum a fost, Lambada continuă triumfătoare.

GEORGE ARION ■

11 m, v-ați ascunselea cu publicul

— Ați reprezentat, Ion Voinescu, ani de zile, ținta bombardamentelor de la 11 m. Cum se „aude" din poartă zicerea : nu există penalty apărat, ci doar prost executat ?

— Ca un șut în bară. Portarul nu este doar o victimă resemnată în fața gîdelui sau fițelor hazardului. Ci un duelist cu șanse egale. Capabil să decidă el scorul încrîncenatei înfruntări care pe care. Așa că, o execuție perfectă a loviturii poate fi parată dacă portarul cîștigă jocul de-a v-ați ascunselea dintre psihicul lui și al adversarului.

— Cînd își aranjează mîngea, înaintașul pare o cobră hipnotizîndu-și cu ochi de oțel prada.

— În acel moment, jucătorul aruncă, ca-ntr-o doară, o ochiadă spre un colț al porții. Acolo va trage, sau vrea să te păcălească ? Privirile caută să se furișeze adînc în mintea celuilalt. Ca la pocher cînd vrei să prinzi cacealmaua. Simți că-ți troznesc nervii de tensiune. Cîștigă cel ce va reuși să încalece voința celuilalt. Portarul trebuie să aibă tăria psihică de a aștepta ca o stană de piatră pînă piciorul lovește balonul. Cumplit de greu ! Eu le-am opus și o contrafentă. Cînd atacantul pendula piciorul, simulam de pe loc cu genunchiul o plecare spre colțul vizat. Fără însă să plonjez. Intuind că am căzut în capcană, șuteurul se relaxa și trăgea în partea opusă. De obicei doar plasat, fără intensitate. De-abia atunci mă aruncam. Am apărat cam 70% din penaltiuri, subordonîndu-le voința prin așteptare și contrafentă. Patru ani am lucrat cu Dukadam pînă și-a antrenat tăria de a aștepta momentul lovirii mingii. Unii portari aleg un colț cu „ochi închiși" și plonjează. Falimentar ! Ești agățat de renghiurile norocului ca la loz în plic.

— N-au toți explozia și detenta lui Voinescu-Țop ! Cel care atingea bara de sus cu bombeul.

— Sigur, intervin și anumite înzestrări native. Dar aceste calități se mai și construiesc. Ani de zile m-am aruncat după o mănușă ca să n-o las să atingă pămîntul. Totul e o muncă uriașă. Păcat că Lung, un mare portar, a suferit de coloana vertebrală înainte de mondiale. M-a rugat după accident să-l ajut la antrenamente. N-am putut să insistăm pe 11 m nefiind complet refăcut. Săritura de pe loc, după acea așteptare, face mult mai dur contactul cu solul. Și eu, după vreun accident, cînd simțeam că nu sînt în plenitudinea forțelor, porneam cu o clipă înainte de șut. Apare fără să vrei instinctul de conservare. Dacă Silvică se prezenta complet valid ! Să fi avut puterea să mai aștepte o fracțiune de secundă la șutul acela, cînd cîțiva milimetri blestemați au lipsit pînă la traiectoria balonului. Mare păcat ! A apărat de 10 cu sovieticii, de 9 cu Argentina și Irlanda, de 7—8 cu Camerunul. Oricum s-a instalat alături de Zenga și Van Breukelen în fotoliile de onoare ale portarilor după acest campionat mondial. În rest, mai sudăm noi o garnitură de talente că nu-i un sfîrșit de lume.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Flacăra

EDITURA „PRESA LIBERĂ"
Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA
REDACTOR ȘEF :
George Arion
Redactori șefi adjuncți :
Constantin Dumitru
Ion D. Goia
Secretar general de redacție:
Oprea Georgescu

■ PUBLICIȘTI COMENTATORI (2569) : Dumitru Constantinescu, Roxana Paicu Manolescu, Horia Pătrașcu.

■ ANCHETA-REPORTAJ (2600, 2542) : **Dorin Sălăjan,** Pașcu Balaci, Petre Barbu, Radu Ciobotea, Cristian Pavel, Mihai Stănescu.

■ DREPTURILE OMULUI (2559) : **Dorin Gherghinescu,** Mihail Gălățanu, Liana Tatos, Reghina Vârvici.

■ CULTURĂ-ÎNVĂȚĂMÎNT (2569) : **Ion Zubașcu,** Sorina Man, Margareta Mureșan.

■ FOTOREPORTAJ (2528): **Paul Agarici,** Gabriel Bugnar, Eduard Constantinescu, Elena Ghera, Gig Motoianu, Victor Rădulescu.

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 1453, 2072) : **Mircea Popp,** Maria Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, Cornel Speriatu, Angela Ștefănescu, arh. **Adrian Petrescu.**

■ SECRETARIAT (2002, 2558) : Constanța Balaban, Mihaela Moroșanu, Eugenia Vasile.

■ **FLACĂRA BIS**
Secretar general de redacție **Răzvan Bărbulescu** (2128)
Liviu Timbus (2128), Aurelia Boriga, Florin Condurățeanu (1700).

■ **REBUS**
Redactor șef adjunct **Tudor Octavian** (1457)
Adrian Mitu, Alexandru Păsărin, Alexandru P[illegible] Elena Grecescu, B[illegible] Vlad, Aurel Ștefan [illegible]drescu, Simona Si[illegible]iu (2036).

Adresa redacției și administrației : București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311. **Telefoane :** 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în parantezele de mai sus) ; secretariat redactor șef : **2002;** redactor șef adjunct : **2558** (C. Dumitru), **2560** (I. D. Goia) ; secretar general de redacție : **2143** ; public relation : **2600.**

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12—201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64—66.

TIPARUL : Combinatul poligrafic BUCUREȘTI

16 pagini **3 lei**

ÎN „FLACĂRA"
FAC RECLAMĂ
CUNOSCUTE
FIRME
DIN NEW YORK

KOMPAS TRAVEL INC
FOREST AVE. 68-38 N.Y.
RIDGEWOOD
VIKY SIMIONESCU
TEL. (718) 417-1818
(718) 417-1989
OFERĂ EXCURSII LA PREȚURI CONVENABILE
REZERVĂRI HOTELURI ȘI MAȘINI ORIUNDE ÎN LUME
FACILITĂRI DE ACTE : CHEMĂRI ȘI TRADUCERI
VIZE PENTRU EMIGRARE, IMIGRARE ȘI SPONSORĂRI TEL (201) 866 1187

Vremurile sînt cum sînt DAR VREMEA ?

În ultima săptămînă vremea în regiunile țării noastre a fost puternic marcată de advecția unor mase de aer mai rece, din regiunile de latitudini mai nordice. Aceasta mai bogată în umezeală a determinat multă instabilitate termodinamică concretizată prin averse de ploaie, frecvente descărcări electrice și susținute intensificări de vînt în Crișana, Maramureș, Transilvania și Moldova, în celelalte regiuni, aceste fenomene au fost mai puțin violente și s-au semnalat doar pentru scurt timp. Regimul termic a fost puternic diferențiat pe regiuni : în Banat, Crișana și Maramureș a fost aproape întreg intervalul în jurul celui normal acestei perioade, în Transilvania și Moldova ușor mai ridicat la început, iar apoi cu 3°—5° mai scăzut. În restul țării răcirea a a fost mai spectaculoasă : în primele zile ale intervalului s-au atins în multe localități 36°, 37°, iar în ultimele zile mercurul termometrelor n-a ajuns decît pînă la 22°—26°, deci cu 3°, 4° mai puțin decît mediile multianuale.

În următorul interval de prognoză structura barică la nivel european nu va suferi modificări importante, cu implicații majore în aspectul vremii în țara noastră. Astfel așteptăm ca în următoarele zile cele mai mari șanse de ploaie să rămînă regiunile nord-vestice și nordice. În restul țării acestea sînt mai reduse, îndeosebi în Oltenia, Muntenia și Dobrogea. Intensificările de vînt, asociate cu instabilitatea termodinamică de după amiază se vor semnala doar izolat în Crișana, Maramureș și Moldova. Circulația predominant vestică, îndeosebi la latitudini mai mari de 50°N va favoriza o încălzire treptată a vremii în toate regiunile. Dacă în primele zile termometrele vor înregistra valori minime cuprinse în general între 7° și 15°, izolat chiar mai scăzute și valori maxime între 16° și 26° în a doua parte a intervalului vor crește în medie cu 7° C. Astfel temperaturile maxime diurne cele mai ridicate, 30° —34° C se vor înregistra în sudul țării, iar cele mai scăzute vor fi cuprinse între 23°—26° în regiunile nordice. Dimineața, la orele celor mai mici temperaturi mercurul termometrelor vor înregistra 10°—18° chiar mai ridicate pe litoral.

Pe cei aflați în concediu la mare îi informăm că vremea va fi predominant frumoasă și în încălzire treptată. Cei ce au preferat muntele vor avea o vreme ușor instabilă, cu șanse semnificative de ploaie în cursul după-amiezelor.

IOANA MAȘEK ■

ULTIMA ORĂ

Cuptor, tu ești
măreață vatră
călită-n foc de bătălii
puternică și apărată
de brațe tari
și ce-o mai fi

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ
ODORHEIU-SECUIESC

Privatizarea începe cu privațiuni ?

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ȘI CULTURAL
● fondat 1911

Anul I (Serie nouă) ● Nr. 29 ● Miercuri 18 iulie ● Ediție internațională: 20 VII – 27 VIII 1990

Vom ieși din eclipsă ?

Caricatură ae AUREL ȘT. ALEXANDRESCU ■

Ce se clădește pe minciună...

Uneori, ziarele ne amintesc de turnul din Pisa – Campanila – care continuă să se încline.

In fiecare an – ne informează gazetarii – plecăciunea lui față de pămint e tot mai adincă.

A fost de vină proiectantul ? Nu s-a ales cel mai bun teren ? Sau constructorul l-a înălțat pe o temelie șubredă ?

Am citit de atitea ori despre el încît nici nu ne mai întrebăm care e cauza poziției lui curioase de azi.

Undeva s-a strecurat o eroare, cineva – din incompetență ? cu bună știință ? – a greșit și greșeala inițială a atras după sine un lanț întreg de erori.

Acum, specialiști din toată lumea își bat capul pentru a găsi soluții de susținere a acestui turn original.

Pînă la urmă, s-ar putea ca tentativa lor să reușească.

Insă nimeni nu-i va mai putea reda verticalitatea.

GEORGE ARION ■

„Am fost martor la execuția Mareșalului Ion Antonescu“

– pagina 12 –

RADIOGRAFIA UNEI GREVE

– paginile 6 și 7 –

Pîinea noastră cea de toate zilele

– paginile 8 și 9 –

BUTOIUL CU PULBERE

– pagina 14 –

IEȘIREA DIN ECLIPSĂ

Peste cîteva zile, pe data de 22 iulie, va avea loc o eclipsă totală de soare vizibilă în unele regiuni nordice, nu însă și în România, unde oamenii nici nu vor bănui măcar că ea există. Nefiind vorba de un astru, nu vom avea nici prilejul de a spune cîndva : „Era pe cînd nu s-a văzut...".

Așa și cu eclipsa noastră de libertate, de orînduire normală, de eficiență economică, de bunăstare, de democrație, de progres, de bun simț, de demnitate, de fericire, în ultimă instanță de viață adevărată. Unii au vrut să ne facă să credem că eclipsa aceasta a avut o durată de 25 de ani, confundîndu-se cu ceaușismul. A reieșit foarte repede că ea dura de 45 de ani, avînd la noi aceeași vîrstă cu orînduirea marxist-leninistă. Să descriu entuziasmul care a cuprins la 22 decembrie anul trecut întreaga națiune ar fi inutil, atunci toți am crezut că am ieșit brusc din eclipsă. Dar timpul trecea și conturul lucrurilor tot nu apărea cu claritate. Și mulți au fost cuprinși de spaima că am ieșit dintr-o eclipsă numai pentru a intra în alta, ca Iona al lui Sorescu, dintr-o burtă de pește în altă burtă de pește. Cel mai negru coșmar. Pentru a-l ocoli cît de cît și pentru a impune discuției un ton de reconfortant optimism, să admitem că eclipsa din care trebuie să ieșim este, în cea mai mare a ei parte, o prelungire a eclipsei de 45 de ani, și nu una complet nouă.

Deci, cum ieșim din eclipsă ? Oricum, e greu să credem c-o vom putea face dacă ne vom limita doar la rețeta guvernamentală. Căci după o lungă hibernare de idei și luări de poziții cu privire la soarta întreprinderilor industriale, hibernare cu bătaie electorală, iată că acum se forțează nota, se bruschează chiar oamenii nevoiași, cărora li se promite șomajul și inflația, exact contrar sloganurilor — că vor fi asigurate locuri de muncă tuturor și că se vor plăti integral salariile — cu care aceiași oameni i-au determinat pe muncitori să voteze cu FSN-ul în proporție de 99,99 la sută, ca în anii luminoși. Fiindcă după un program guvernamental în care se vorbea de înghețarea prețurilor pentru bunurile de consum și servicii, după ce anumite „zvonuri" cu privire la majorări de prețuri au fost dezmințite, la televiziune și în presă, iată-ne cu creșterea de aproape 70 la sută a prețului produselor petroliere, de care sînt legate atîtea și atîtea alte prețuri. Și așa mai departe, exemplele pot continua.

Regretînd profund că n-avem și noi un frate bogat cu care să ne reunificăm și care să fie gata să achite nota de plată a trecerii țării noastre la o economie sănătoasă și la viață politică normală, elementele esențiale ale ieșirii din eclipsă, va trebui să ne împăcăm cu ideea că nota ne-o vom plăti singuri. Și cum cadourile electorale făcute de stăpînirea fesenistă (din banii țării și din ajutoare) s-au terminat, este obligatoriu să știm că : sîntem prea săraci pentru a ne permite să tragem chiulul — e necesar să muncim enorm, serios, zi și noapte, indiferent de ce culoare are guvernul ; sîntem prea săraci pentru a face lucru de mîntuială, pentru a da produse de proastă calitate, vom avea succesul și cîștigul vestgermanilor, japonezilor, americanilor, elvețienilor, belgienilor, francezilor, englezilor, sud-coreenilor etc. numai dacă vom lucra la fel de mult, de disciplinat și de bine ca ei ; sîntem prea săraci să ne jucăm de-a grevele, acest lux nu e de nasul nostru — spre a ne spune un păs putem folosi orice altă cale, nu însă nemunca, aceasta este pentru țara noastră o adevărată catastrofă ; sîntem prea săraci și prea năpăstuiți de multă vreme de soartă pentru a ne sfîșia între noi pe motive politice, lupta de idei e una, ea trebuie dusă acolo, în lumea ideilor, iar activitatea profesională este cu totul alta, la locul de muncă apartenența politică nu trebuie să se facă simțită în nici un fel. Numai dacă vom ține seama de toate acestea și vom acționa în consecință vom putea spera și aspira să ieșim din eclipsă.

ION D. GOIA ■

WALKIE-TALKIE

O bogăție puțin cunoscută

Savantul Emil Racoviță, părintele științei speologice și creatorul primului și unicului institut de speologie din lume, a murit în mizerie, boicotat și desconsiderat de regimul comunist. Alpinismul subteran a fost apreciat ca un lux al științei, lipsit de importanță economică. Cu toate acestea, din simplă pasiune și luptînd cu mari privațiuni, specialiștii domeniului au izbutit să descopere peste 11 000 de peșteri, demonstrînd că România posedă un număr record de monumente carstice. Actualmente, cu sprijinul unor firme din străinătate, se preconizează înființarea unei vaste rețele de turism subteran. **(L.T.).**

Avortul, o plagă națională?

Avortul, o plagă națională ?

Abrogarea, după revoluția din decembrie, a Decretului 77 din 1966, privind interzicerea avortului, a provocat o veritabilă explozie a întreruperilor de sarcină. Așa cum ne informează **Centrul de calcul și statistică sanitară,** pe primele trei luni ale anului au fost efectuate de 4—5 ori mai multe avorturi legale decît în aceeași perioadă a anului trecut. Specialiștii își exprimă îngrijorarea că situația ar putea determina o scădere accentuată a natalității în România. **(L.T.).**

Quo vadis, sindicatele române?

Conferința de presă organizată pe data de 12 iulie de Confederația Națională a Sindicatelor Libere din România a fost consacrată problemelor dezbătute și hotărîrilor luate la recentul Congres al Confederației. S-a subliniat că CNSRL este o structură nouă, necomunistă, fondată pe principiul independenței față de orice partid politic, de organele puterii de stat și ale administrației. **(Gig Motoianu).**

Sîntem în plin absurd: comerțul „stabilește" tirajul ziarelor

— interviu cu domnul NICOLAE GEORGESCU, director al Direcției Expedierii Presei

— Domnule director, D.E.P.-ul — Direcția Expedierii Presei, a devenit pentru presa centrală un fel de I.T.B. Apare pe prima pagină în chip de vedetă, deși nu într-o poziție de invidiat. Ce se întîmplă cu expedierea presei ?

— Trebuie să încep cu un mic istoric. Pînă la revoluție, noi, ca unitate, și întreaga rețea de poștă am fost dimensionați pentru niște tiraje care s-au menținut constante pe parcursul a opt ani. Aceste tiraje au făcut un salt spectaculos după revoluție. În noiembrie anul trecut am prelucrat 75 milioane exemplare de cotidiane. Iar în februarie, anul acesta, 130 milioane de exemplare și în martie 136 milioane. Această creștere, aproape dublă la cotidiane, ne-a deteriorat întreg sistemul de prelucrare, de expediere, de transport și de desfacere a presei. Cotidianele au făcut ca activitatea de prelucrare a periodicelor să fie făcută cu deficiențe enorme. Deficiențe au fost și în privința cotidianelor. Dar iată ce se întîmplă. Cotidianele au o prioritate prin ritmul lor de apariție. Fiind tipărite pe rotativă ne curg în secție, ca să zic așa, nu le putem temporiza sub nici o formă, pentru că blochează tiparul. Deci dimensionarea sistemului conduce la situația de azi. Mă refer la forța de muncă, la utilajele din dotare, la mijloacele de transport și ambalaj. După revoluție am căutat să nu refuzăm nici o publicație. Atît ca apariție, pentru cele noi, cît și ca tiraj, pentru cele existente. În această situație am fost efectiv sufocați. A trebuit să improvizăm. Am închiriat două pavilioane la complexul expozițional, pentru că spațiul de aici nu ne-a mai permis desfășurarea în condiții normale a activității. Au apărut operațiuni suplimentare și n-am avut mijloace de transport suficiente.

— Bun, dar transportată dincolo, presa și-a pierdut actualitatea.

— Exact, s-au produs multe întîrzieri, dar numai la periodice. Acolo n-am transportat niciodată cotidiane. O condamnam de la început. Și cînd spun periodice mă refer la cele cu apariție lunară. N-aveam ce face.

— Care este situația în județe ? Nu vor să preia ziarele ?

— Presa nu e vîndută prin rețeaua noastră de poștă, ci prin rețeaua comercială. Chioșcurile, unitățile de desfacere a presei aparțin în totalitate comerțului. Iar pentru mediul rural, cooperația vinde ziarele. Pe baza unor contracte se asigură cantitățile de ziare pe care le comandă ei. Nu noi stabilim cantitățile.

(Privesc cîteva din telexurile care cer micșorarea comenzilor. Din țară ele sînt expediate de întreprinderile metalo-chimice, întrucît unitățile care vînd ziarele le aparțin. Cred că sîntem unici în lume. Ce legătură poate exista între un asemenea specific și presă îmi scapă cu totul. Județele vor să li se livreze doar marfa comandată, pentru că n-au spații. Un ziar se vinde, nu se depozitează. Doar vopselele și detergenții se depozitează, dar acestea nu există. Un telex din Zalău „mărturisește" că I.C.S.M.I. este în inventar, 7—8 zile, deci nu comandă nimic. Așadar, timp de o săptămînă Zalăul n-are presă. Covasna păstrează în depozite importante cantități nevîndute. Din Arad, lovitura e și mai tare. Unitățile care vindeau și ziare au trecut în administrarea ziarelor locale **Adevărul** și **Jelen** și acestea refuză să primească un număr suplimentar de exemplare, la publicațiile livrate pînă atunci, iar din titlurile necomandate nu primesc nici un exemplar. Dacă toate județele ar proceda la fel, presa centrală ar dispărea în urma acestui monopol incorect. Cu o logică similară, unitățile I.C.L. Tutunul, care vînd ziarele în București, ar trebui administrate de redacțiile bucureștene. Cine poate prevedea consecințele unei astfel de decizii ?)

— Sîntem în plin absurd. Degeaba există un anume tiraj, comerțul e cel care-ți aranjează destinul, îți fixează tirajul, după priceperea și interesul lui.

Care ar fi soluția ? Cum o vedeți dv. ?

— Preluarea chioșcurilor de la comerț. De fapt, e vorba de o autonomie față de ministerul și o subordonare a unităților din teritoriu față de noi.

— Altfel spus, o întreprindere de difuzare specializată în difuzarea presei.

— Exact. După cum știți o comisie alcătuită din specialiști și ziariști de la diverse publicații lucrează împreună cu Ministerul Poștelor la statuarea unui asemena trust independent de difuzare a presei.

— Cum stau lucrurile în ceea ce privește transportul ?

— Noi utilizăm vagoanele poștale pentru cea mai mare parte din cantitatea de presă, vagoane aparținînd C.F.R.-ului și închiriate de Direcția de transporturi poștale București. Ele nu asigură, în suficientă măsură, pentru cotidiane, operativitatea în transport, astfel ca ziarul să ajungă la cetățean în ziua apariției. Cu săptămînalele stăm mai bine. Legătura între noi și gară se face prin camioanele Transcom. Numeric sînt suficiente, dar capacitatea lor — 7 tone — nu ne permite să fim operativi. Ne-ar trebui niște mijloace de transport de 1,5 tone, respectiv TV-uri, cam 30—40 pe zi. Pentru un transport rapid, capacitățile mari ne dezavantajează.

— Ce stocuri de periodice există acum în depozite ?

— Ultima situație pe care o am la îndemînă ne arată o cantitate de 2 milioane de exemplare fie neridicate din tipografie, fie aflate în prelucrare la noi. Un stoc format cam în 2 săptămîni. Majoritatea sînt abonamente. Firește, abonații sînt nemulțumiți, dar, repet, această presă ajunge, totuși, la cetățeni.

— Care e situația cu publicația noastră Rebus ? Sînt gata 12 numere dar sînt difuzate doar 6. Cititorii vor să știe de ce ?

— Am detașat un șef de birou care răspunde personal de evacuarea cantităților rămase neprelucrate și de preluare a cantităților care blochează tipografia. Speranța noastră e ca în 7—10 zile să rezolvăm această problemă.

— Sînteți o întreprindere rentabilă în condițiile creșterii numărului de publicații și a tirajelor ?

— Nu. La o mie de lei venituri, ministerul nostru cheltuiește la presă 2 200 lei.

— Știm că se fură mult. Ce ați întreprins, ce ați reușit să faceți pentru securitatea depozitelor, a halelor de lucru ?

— Se fura și înainte, dar acum pierderile prin furt sînt foarte mari. Am scos oameni din producție pentru pază, am solicitat poliția și cît au fost polițiști aici, s-a simțit.

— Cum ?

— Se fura, dar erau prinși. Această problemă e foarte gravă cînd hoții sînt agresivi și vin cu cuțite. Noi am putea angaja paznici, dar nu sînt amatori. Salariile lor sînt similare cu ale muncitorilor necalificați.

— Schimbul 3 lucrează la fel ca schimburile 1 și 2 ?

— Nu. Este un schimb de sacrificiu. Am făcut demersuri pentru obținerea unor sporuri sau creșterea lor. Un muncitor necalificat, încadrat ca factor 3, cea mai mică funcție în rețeaua noastră, dacă lucrează în schimbul de noapte ajunge să cîștige 3 000 de lei pe lună.

— De ce nu se găsesc sacii pentru transportul presei ?

— E vorba de sacii din material textil. Noi le comandăm unor cooperative dar n-au materie primă. Le-am procurat noi materia primă, dar e insuficientă.

— Domnule director, vă mulțumesc pentru cele spuse. Am aflat cît de cît cum se văd lucrurile și din perspectiva dv., a întreprinderii. Se văd exact cum le vedem și noi din afară și care avem interesul să ne vindem ziarele. Trustul de difuzare a presei e singura soluție.

— Și noi vrem să facem același lucru. Fiecare ziar ne-a acuzat că acordăm preferințe altor publicații. Toate aceste acuzații la un loc relevă faptul că noi nu acordăm nimănui o atenție deosebită, că nu avem nici o preferință politică. Singura preferință e să meargă treaba bine. Am fost puși în situația unui organism suprasolicitat și acesta e rezultatul. Într-adevăr, acel trust trebuie să existe. Comisia de care aminteam se exprimă în curînd.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

„Libertate lui Marian Munteanu!“

Marian Munteanu

13 iunie ora 17, Marian Munteanu vorbește din balconul Universității. Ultimele lui cuvinte : „Studenții vor rămîne pe termen nelimitat baricadați în Universitate, pînă ce adevărul va ieși la lumină. Cerem eliberarea tuturor arestaților. Să procedăm cu calm, fără violență.“ Cîteva ore mai tîrziu este bătut. Pe 18 iunie este arestat și dus la Jilava.

13 iulie ora 17, din Piața Operei pornește marșul de protest organizat pentru eliberarea lui Marian Munteanu. S-a născut un mit iar împotriva lui nici un sistem nu poate cîștiga vreodată.

Nu cu bite și topoare, Noi venim cu-o floare

Am coborît dintr-un metrou în care călătorii aveau bluze roșii și flori în mînă. Pe scări vînzătoarele vindeau garoafele cu 25 de lei firul. În piață am întîlnit mii de oameni în alb. Marșul a început. Ceea ce vedeam era mult mai mult decît gîndisem vreodată. În fața era Petru Alexandru, student la matematică, care ducea tabloul cu chipul de Christ al lui Marian Munteanu. Era și o mașină verde cu stație de amplificare în care se afla grupul de organizatori. Mergea pe partea dreaptă a bulevardului Kogălniceanu, pe stînga treceau troleibuze multe și greoaie. Polițiștii primeau flori de la demonstranți.

În dreptul Cișmigiului, la Ministerul Justiției intră o delegație din cinci studenți pentru a depune moțiunile de protest. E acceptată numai televiziunea nu și ziariștii. Presa a devenit o forță de care unii se tem. Poarta se închide. Rămînem nerăbdători în față. După o jumătate de oră ies și aflăm că hîrtiile au fost înmînate chiar ministrului. Ministrul a apreciat că actualul cod de procedură penală ar trebui schimbat. Avocatului ar trebui să i se permită mult mai repede dialogul cu inculpatul.

Mariane nu uita, sîntem toți de partea ta

Merg mai departe. La Universitate sînt așteptați de mii de oameni. Aplaudă și plîng.

De ce plîngeți ?! „E groaznic ce se întîmplă. Băiatul meu pe timpul lui Ceaușescu nu a plecat din țară și acum a plecat. Nu se mai poate așa o minciună.“ (cercetător științific, ICECHIM, 56 de ani). „De două ore aștept studenții. În Colentina au fost oprite mașinile. Multă lume plîngea în stații că nu avea cum să ajungă aici.“ (critic de artă, 60 de ani). „Am venit să-i văd aici. Eu nu pot merge atît. Studenții o să ne aducă libertate“. (profesor, 78 de ani). „Le doresc victorie. Încă nu au libertatea pentru care au murit.“ (laborantă la Fabrica de medicamente, 70 de ani) „Studenții sînt buni români. Sînt democrați“. (jurist, 78 de ani)

„Marian Munteanu“, „Libertate“, „Nu cu bîte și topoare, noi venim c-o floare“, „Șase luni de minciuni“,

„Nica Leon“, „Eliberați deținuții“. Se strigă și „Judecați-i pe mineri“, dar Mihai Gheorghiu, vicepreședintele Ligii studenților spune prin portavoce : „Nu este drept să-i condamnăm. Ei au fost doar instrumentele. Trebuie să aflăm cine i-a incitat. Și de ce. Nu credem că minerii au fost vinovați, au fost doar instrumentele. Să-i lăsăm să-și dea singuri seama cît au greșit și cîtă durere au adus întregii țări.“

La Piața Romană sînt depuse flori pe locul unde au murit tinerii în decembrie.

Ora 18,30. Se intră în Piața Victoriei. Studenții se tem de provocări. Se stă la 5 metri de cordonul de polițiști. Doar ziariștii se mai urcă pe trotuar. Se citesc moțiunile de protest. Din blocurile din jur zeci de oameni privesc și aplaudă. Trei studenți intră la guvern cu moțiunile de protest și un buchet de flori. Sînt primiți de domnul Popa, șeful de cabinet al primului ministru. Nu li s-a precizat dacă se va da un răspuns din partea guvernului. Poate din spatele ferestrelor închise cineva îi privește și cade pe gînduri. Coloana se întoarce prin Calea Victoriei. Bulevardul reverberează de vocile demonstranților. Piața Palatului este parcursă în tăcere, un moment de reculegere în memoria celor uciși.

Un marș pentru liniștea noastră

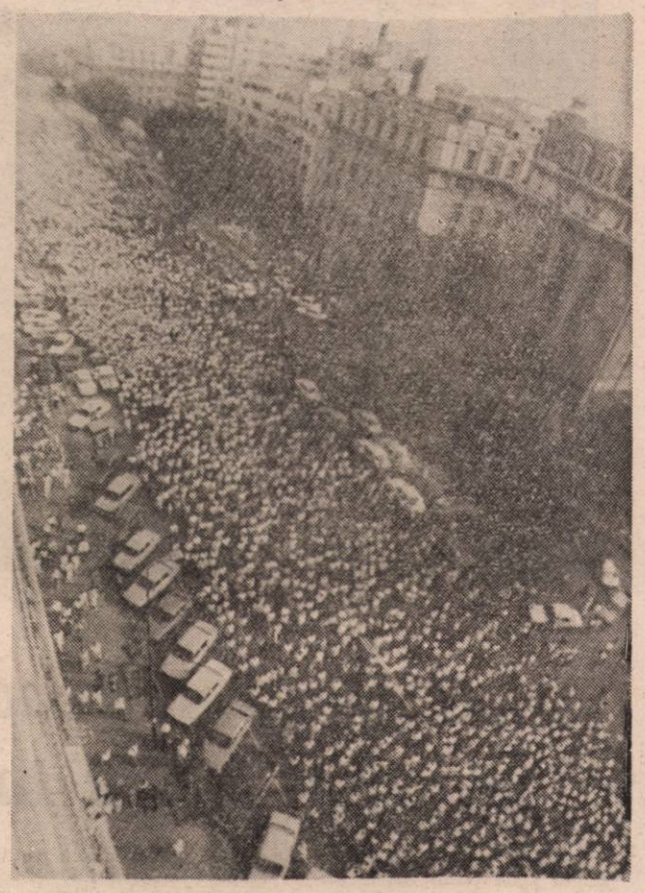

Victorie

Ne apropiem de Piața Kogălniceanu. Mă înalț pe vîrfuri și văd că celălalt capăt al coloanei încă se mai scurge de pe Calea Victoriei. Aflăm că la televiziune s-au anunțat 15 000, că generalul Diamandescu a declarat 100 000 de mii. Se ride. Cît timp încă se ride, e bine. În decembrie studenții mîncau mere, acum au caise.

La 20,30 coloana revine în Piața Operei. Începe să se întunece. Se mai rostesc doar cîteva cuvinte și marșul se va încheia. Mihai Gheorghiu : „Vă mulțumim că ați venit la chemarea noastră pentru a demonstra în favoarea celor care sînt arestați în mod abuziv, în faovarea celor care sînt nevinovați și care trebuiesc eliberați imediat de organele de drept. După o lună de teamă și teroare cu toții ne simțim iarăși puternici. Ne simțim capabili să ne exprimăm opinia în mod liber. Ne simțim victorioși pentru că astăzi am demonstrat că sîntem cu adevărat în slujba adevărului și a libertății, că sîntem cu adevărat oameni care vor democrație, oameni care nu acceptă în nici un caz violența, care știu că cea mai bună armă a lor împotriva minciunii și urii este nonviolența. Lucrul cel mai important pe care trebuie să-l obținem în această țară este dreptul de a ne exprima liber. Au fost destui care au luptat și iată că acum pătimesc. Solidaritatea noastră cu ei trebuie să fie totală, absolută ‚necondiționată.“

AURELIA BORIGA ■

Fotografii de GABRIEL BUGNAR ■

NEMȚII, AMERICANII, UNGURII... ÎNTR-UN CUVÎNT, CEILALȚI!

Iată ce-mi povestea, cu ani în urmă, marele fotograf Aurel Mihailopol :

„Puștiule, mă duceam cu o expoziție în Olanda. Îmi căram lucrările, ca tot românul, în portbagajul mașinii și săream granița după granița, socotindu-mă norocos c-o pot face. Uite-așa, se apropia Germania, știi tu care, Germania aialaltă, nu a noastră. Iar la punctul de intrare ne așteptau vameșii nemți. Trei șosele se adunau acolo, trei drumuri largi pe care se întreceau camioane pline cu de toate : carne, vin, mobilă, covoare... veneau, veneau învingătorii din cel de al doilea război mondial, și cărau tot ce aveau ei mai bun în țara lor și-i rugau pe învinși să le dea ausvaisul să treacă. Și învinșii ziceau „nain“, asta nu e bun, asta nu, aici nu-s actele în regulă... Și așa mai departe. Iar învingătorii, care soseau cu duiumul cu camioanele lor se înghesuiau într-o cămăruță, unde le dădeau voie învinșii să stea și să se sfătuiască și se întrebau : Ce ne facem, frații lor, neamțul e neamț, cu el nu te tocmești ? ! Cînd, uite că se apropie unul de mine, unul din învingători și-mi zice : „tu dai mie 50 mărci, eu dau ție 25 și dai la vamă. De ce, frumosule ? Fiindcă vameș neamț nu primești ciubuc dacă hîrtia nu e nou. Tu dai la mine 50 mărci boțit, eu dau 25 perfect. Dai bani perfect la neamț, pui în pașaport și nu scoți vorba și neamț zice gut, acte bune. Neamț nu place ciubuc urît“.

Mihailopol nu vroia să spună că așa sînt toți nemții, coruptibili. Nici că românii au, în orice împrejurare, un sentiment de culpabilitate, care-i duce spre soluții umilitoare. Am povestit istorioara nu spre a jigni Germania și a mina relațiile dintre țările noastre, multe, puține cîte sînt. (N-am chef să fiu analizat în coloanele cotidianului „Calomnia“ pentru atitudine legionară). Tot ce țineam să zic încape în fraza următoare și n-are dedesubturi : oamenii sînt pretutindeni aceiași, legile numai sînt altele ; legile statului și legile proprii fiecărui individ.

Ne-am grăbit să dăm lecții lumii înainte, o ținem și astăzi la fel. Îi condamnăm pe americani că nu sînt generoși necondiționat, îi sancționăm cu tot soiul de articole pe unguri că au păreri și că influențează opinia publică internațională. Ca și cum ne împiedică cineva s-o influențăm noi. Căutăm mereu vini în casa altora dar ne sfiim să aruncăm o privire dreaptă într-a noastră. Nu e copil să nu-ți recite, cum l-a învățat pe el abecedarul, că românii sînt harnici și că România e bogată. Oare chiar așa stau lucrurile în realitate ?

În Japonia, prima carte de citire debutează cu altfel de vorbe : țara noastră e săracă, iar noi trebuie să muncim neîncetat ca să avem cu ce trăi ! În Japonia, angajații „pe viață“ ai marilor companii iau concediu trei-patru zile în an. Nimeni nu-i împiedică să plece în vacanță o lună. Legile sînt egale pentru toți oamenii muncii japonezi. Ar fi să nu te respecți însă pe tine însăți luînd tot, de acolo de unde, oricum, poți lua tot.

România nu-i nici exagerat de bogată, nici tocmai săracă. Cît despre oameni, ei sînt ca peste tot. (Una din butadele lui Murphy spune că inteligența e constantă și că doar prostia e variabilă).

Națiunile nu fac cadou niveluri de trai. Regula marelui capital e simplă : te ajută să trăiești bine fiindcă numai așa se poate înmulți capitalul. Dar traiul bun se învață mai greu decît cel prost. Cine crede că-și poate imagina cum muncește omul în occident, fără să-l fi văzut la muncă, se minte cu bună știință. Am fost cîndva într-o uzină Phillips, la Eindhoven. Se muncea bine fiindcă exista atîta control în toate încît să nu poți greși. Calitatea nu depindea de meandrele conștiinței ci de control.

E o treabă de șefie. Oamenii nu sînt nici buni, nici răi. Oamenii sînt bine sau rău conduși. Problema crucială a momentului la noi e chiar organizarea conducerii. Se va găsi întotdeauna ingeniosul în stare să afle metoda de a corupe un vameș neamț. În definitiv, e timpul ingenioșilor. E bine însă să observăm că pînă și în corupție nemții sînt egali cu ei înșiși, că respectă regula odată instituită. Și că, la urma urmei, pentru cît sînt ei de corupți, tot alții sînt pricina.

Pentru mai tot ce ni se întîmplă, noi sîntem cauza, nu ceilalți. Dacă vom continua să așteptăm salvarea de la alții nu vom obține decît un număr sporit de vinovați. Continuînd în felul în care procedăm acum, nu vom face altceva decît să construim cea mai nenorocită dintre diversiunile posibile și anume aceea că sîntem altfel decît lumea. Șansa noastră de a ne integra în Europa e să trăim și să muncim ca Europa. Și, mai ales, să învățăm să pierdem ca occidentalii.

TUDOR OCTAVIAN ■

La conferința de presă de la redacția revistei Flacăra, București, 9 iulie 1990

Fotografie de GIG MOTOIANU ■

„Guvernul român n-ar trebui să se plîngă, ci să-și pună întrebări și să caute remedii“

Marți, 10 iulie, a avut loc la sediul Operațiunii Satele Românești o conferință de presă. Delegația de parlamentari europeni și membri fondatori ai Operațiunii a primit un mare număr de reprezentanți ai presei și televiziunii belgiene, interesați să afle motivele vizitei fulger pe care aceștia au făcut-o la București în zilele de 8 și 9 iulie, să cunoască amănunte ale desfășurării întrevederii cu autoritățile române, concluziile ce se impun în urma acestei vizite și, bineînțeles, în funcție de acestea, care vor fi acțiunile viitoare. În același timp, conferințe similare au fost organizate în capitalele Angliei și Franței, de către membrii englezi și, respectiv, francezi ai delegației. După conferință, i-am cerut domnului Paul Hermant, membru fondator al O.V.R., cîteva precizări în exclusivitate pentru „Flacăra“.

— Eu cred că munca noastră din ultimele luni începe abia acum să dea roade. Toți cei care s-au preocupat de soarta poporului român au pus în funcțiune o vastă rețea de solidaritate care a scos satele românești din izolarea la care fuseseră condamnate și le-a proiectat pe orbite europene, alături de parteneri occidentali. Toată munca de organizare și coordonare s-a făcut din umbră, de la om la om, de la sat la sat, lăsînd în mod democratic curs liber inițiativelor de grup, fără nici un amestec din partea statului. Eram conștienți, însă, că nu ne putem limita la acest tip de relații. Pe 17 iunie, în urma actelor de violență de la București, am adresat o scrisoare deschisă guvernului român, care conținea cîteva soluții constructive pentru a-i ajuta pe prietenii noștri români să iasă din impas. Cea mai interesantă ni s-a părut aceea de a organiza la București un forum internațional numit „Atelierele democrației“. Acesta este, după opinia noastră, cadrul cel mai potrivit în care acțiunile spontane și cît se poate de diverse ale comunelor și satelor să se armonizeze la nivel național, să se expună scopurile pe termen lung ale operațiunii atît în România, cît și în comunele din Occident. Astfel, partenerii români vor putea să constate amploarea sprijinului de care s-au bucurat în ultimele șase luni ,sprijin pe care vor putea conta și în viitor.

— Odată luată această hotărire, așadar, ați contactat Bucureștiul. Cum a răspuns acesta ?

— Ne-am întrebat desigur, cine ar putea să ne sprijine în organizarea atelierelor. Și răspunsul a fost : domnul prim-ministru, Petre Roman. Deci, am solicitat să fim primiți de domnia sa. Înainte de a pleca spre București, am obținut asigurarea scrisă a Ambasadei române din Belgia că domnul prim-ministru ne va primi ; chiar și pe fișa program a vizitei la București figurează tot numele domnului Petre Roman. Abia în sala de recepție, după ce tot protocolul întrevederii fusese pus la punct în cele mai mici amănunte, cînd eram siguri că vom avea interlocutorul promis, am fost anunțați că domnul Petre Roman e absent din Capitală. Șocul a fost extrem de neplăcut. Putem înțelege că domnul prim-ministru are un program extrem de încărcat, dar ni se pare curios că schimbarea s-a produs în ultimul moment. Au urmat cîteva clipe de mare tensiune, în care am revăzut mental toate eforturile făcute de cele 4 500 de comune, materializate în aceste șase luni în ajutoare valorînd peste 100 milioane dolari. Ne-am zis că mai mult decît cifrele care sînt, e drept, impresionante, ceea ce contează sînt legăturile puternice de prietenie, care s-au țesut între oameni și care trebuie să reziste dincolo de capriciile istoriei. Pentru noi era clar că ceea ce ne interesează este, de fapt, poporul român. Am luat, deci, hotărîrea să rămînem și să discutăm cu domnul Adrian Severin, ministru asistent al primului ministru pentru reformă și relațiile cu Parlamentul, interlocutor a cărui calitate n-am pus-o nici o clipă la îndoială. Așa cum i-am explicat și domniei sale, acțiunile noastre în satele românești sînt un ferment și o garanție a democrației în România. Printre obiectivele noastre importante se află reconstituirea societății civile, restabilirea comunicării și încrederii între clasele sociale din România. O democrație adevărată se poate naște numai printr-un real dialog social între țărani, intelectuali, muncitori, studenți.

— Foarte mulți români cu care am discutat în ultimele luni au aceeași convingere. Îi veți avea, desigur, alături.

— Pentru noi, cei ce ne-am născut și trăim în democrație, ea pare a fi o coordonată firească a vieții de zi cu zi (și, de fapt, și este). Cei ce n-o cunosc trebuie nu numai să o învețe teoretic, ci s-o și practice. Iată de ce dorim să organizăm atelierele democrației. Nu e vorba de a da lecții de democrație nimănui, ci de a reuni la București un număr cît mai mare de parteneri români și occidentali pentru a face bilanțul acțiunilor noastre. Pe de altă parte, aceste ateliere vor marca momentul trecerii la o fază superioară de colaborare. Prietenii români vor înțelege că au șansa să se transforme din copii adoptați în parteneri egali în drepturi (și îndatoriri !), că sînt invitați să participe activ la schimbul de idei și competențe pe care se bazează rețeaua europeană a operațiunii. De altfel, chiar și organizarea atelierelor se va face în echipă. Vor colabora astfel organisme și asociații internaționale ca „Medecins sans frontières“, „Reporters sans frontières“, Comitetul de la Helsinki, Comitetul drepturilor omului, iar din partea română, Ministerul culturii, Liga drepturilor omului din România, și bineînțeles, revista „Flacăra“, a cărei echipă dinamică sperăm să ne ajute substanțial în reușita „atelierelor“.

— Deși concluzia finală a acestei conferințe de presă este una optimistă, în sensul că munca pentru organizarea „Atelierelor democrației“ a și început — atît în Belgia, cît și la București —, zîmbetul amar din colțul gurii nu v-a părăsit nici o clipă.

— După revoluția din decembrie, poporul român devenise, în Occident, cel mai iubit popor din țările Europei de Est. Către România s-a îndreptat, încă din primele momente, un uriaș val de simpatie și solidaritate. Atunci, nimeni s-a plîns. Azi, guvernul se miră de ce simpatia s-a transformat în neîncredere, iar tonul comentariilor a devenit critic. Uneori virulent. Ar trebui să se plîngă, ci să-și pună întrebări și, mai ales, să caute remedii.

Îi mulțumesc domnului Paul Hermant. Ziariștii au plecat, reflectoarele s-au stins, telefoanele sună din nou. „Operațiunea“ reintră în ritmul de lucru obișnuit.

– Bruxelles –
TATIANA BENCHEA
PARASCHIV ■

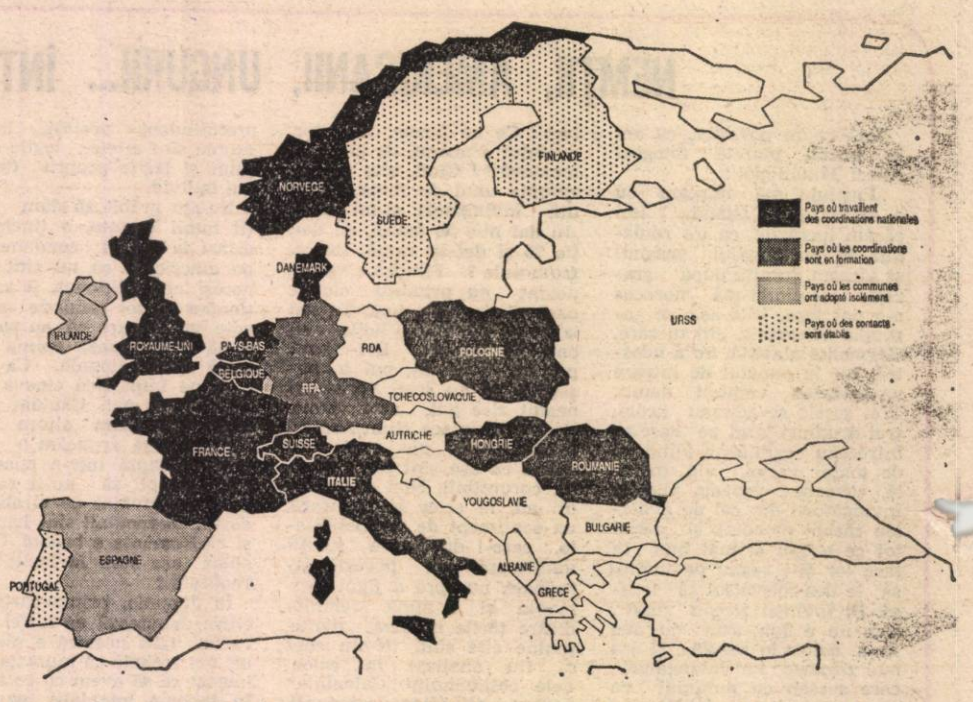

Legenda : Negru – țări unde acționează coordonări naționale ; raster puternic (R.F.G.) – țări unde coordonările sînt în curs de formare ; Raster slab (Spania, Irlanda) – țări în care comunele au adoptat în mod izolat; Raster foarte rar (Portugalia, Suedia, Finlanda) țări în care au fost stabilite contacte

Pe drum de seară!

— Şi te vei face Făt-Frumos şi vei veni să mă răpeşti... (fotografie de **Paul Agarici**)

Aspiraţii mondiale la „Mondiala"

In memoriam la Craiova

Statuie ecvestră Mihai Viteazul

La Craiova, în mijlocul pieţei din faţa palatului Prefecturii Doljului, se află în faza ultimelor lucrări de amplasare statuia ecvestră a lui Mihai Viteazul, primul mare unificator al pămîntului Daciei străbune — al Ţării Româneşti, Ardealului şi Moldovei, fost bănişor de Mehedinţi şi ban al Olteniei.

Marele domnitor şi-a făcut abia acum reintrarea triumfală în cetatea băniei. După aproape 13 ani de uitare prin dosul muzeului de artă, bronzul turnat — operă izbutită de sculptorul Tudor Panait — şi-a găsit, în sfîrşit, locul pe soclul cuvenit. (Deşi încă sînt voci, ca cea a dr. Paul Rezeanu, directorul muzeului susmenţionat, care susţin că nici actualul amplasament nu-i cel mai potrivit („poate ar fi fost mai nimerit în mijlocul parcului din faţă" — notează P.R.), lucrările de finisaj continuă. Un singur impediment mai serios trenează finalizarea : greutăţile întîmpinate în procurarea marmurei de placare a postamentului înalt de peste 2 m. Să fie oare chiar atît de greu de procurat ?!

Populaţia marii urbe de pe cursul Jiului mijlociu aşteaptă cu nerăbdare inaugurala dezvelire a Monumentului. Cinstirea memoriei legendarului domnitor, care a trăit şi luptat pe aceste meleaguri mustind de istorie, impune-

MIHAI STĂNESCU ■

Triumf

La recenta Expoziţie chinologică din Capitală. (fotografie de **Gig Motoianu**)

La izvoarele privatizării

Pi cu picătură... (fotografie de **Gabriel Bugnar**)

De la coadă adunate

Altă firmă!

— Ştii ce le-aş face eu ăstora, domnule ? Le-aş da să mănînce numai oase date la rindea.

— Cui, domne ?

— La vînzătorii ăştia ! Parcă-s mai ai dracu' ca-nainte.

— Da ce-ai cu ei ?

— Uite, vin de la coadă la peşte. O putoare în hală, la Obor, să mori !

— Păi, dacă-i cald.

— Cald, cald... da să pună naibii un celofan, ceva, peste marfă, să n-o mai bîzîie muştele.

— Şi, nu i-ai zis ?

— Cum, nu ?

— Şi ?

— Phii ! Ce-a fost la gura lui ! Auzi, că dacă nu-mi convine, să prind io muştele, că asta nu-i treaba lui.

— Las' că dă ea, privatizarea peste ei. Atunci să-i vedem !

— Păi, nu i-am zis ? Mi-a rîs în nas. Că, cu privatizarea asta o să mîncăm tot floricele, că tot la mîna lui ajung eu, că, vezi Doamne, ne-au ameţit toţi cu promisiuni şi credem cu toţii, că ne-am obrăznicit faţă de ei, da o să vedem noi pe dracu !

— Ba, o să-l cam vadă dumnealor, că de-acu' s-a cam schimbat stăpînu'.

— Adică, cum s-a schimbat ?

— Păi, n-auzişi ? Că i-a trecut de la Comerţ la Ministerul Agriculturii şi la industria alimentară.

— Ei, na ! Ce, crezi c-o să fie mai bine ?

— Aşa ar cam trebui, nu ?

— Mie-mi miroase a... cum îi spunea, domnule, nebunul ăla ? A, da... rotirea cadrelor.

— Ce rotire ?

— Păi au trecut de la un minister la altul. Şi ? Ce, crezi că dacă era marfă şi aveam noi de unde alege, de nu alergam ca disperaţii de la o coadă la alta, nu erau şi ei mai drăguţi, mai serviabili. Dacă s-ar găsi de toate, care ar fi ăla prost să dosească şi ăla nebun să dea banii cu nemiluita ? Nu ministeru-i buba, domne, ci lipsa.

— Ei, stai şi dumneata, nu mai fii aşa refractar la nou.

— Cum să nu fiu, domnule ? Nu vezi că nu s-a schimbat nimic ?

— Ba s-a schimbat. Altă firmă !

LIANA TATOS ■

Baftă!

Examenele de admitere sînt în toi. (fotografie de **Paul Agarici**)

Actor sau deputat?

Mihai Voicu se pare că va reuşi să fie şi actor şi deputat în Parlament (din partea FSN). Ca actor a pornit cu stîngul, pentru că spectacolul care inaugura Săptămîna absolvenţilor IATC nu a avut loc din cauză că tînărul nu a venit la teatru. Poate că în politică va porni cu dreptul.

(A. B.).

Aveţi dreptul! Aveţi dreptate?

Japca

Iată şi prima scrisoare semnată şi destinată în mod expres rubricii propuse în urmă cu două numere, cititorilor noştri, rubrica : **„Japca"**. Scrisoarea ne-a sosit din Braşov şi ne-a fost expediată de economistul **Leon Stoian** (str. Mercur nr. 7, sc. B, ap. 15) : „Problema patrimoniului fostului U.G.S.R. trebuie tratată în contextul general al patrimoniului sindicatelor, cu participarea tuturor părţilor interesate. Consider ca una din părţile interesate profund în această problemă este „Uniunea Generală a Pensionarilor din România", ai căror 2,5 milioane de membri în viaţă şi alte milioane de pensionari decedaţi, au contribuit nemijlocit prin cotizaţia şi munca lor de peste 40 de ani la crearea patrimoniului fostului U.G.S.R. Se cuvine, deci să participe la împărţirea acestei averi, proporţional cu cotizaţiile depuse".

Întrebări rămase fără răspuns

Din numărul mare de scrisori pe aceeaşi temă **— taxa de celibat —** cum este numită în mod obişnuit — ne-am oprit la cea semnată de inginerul **Mircea Brîncoveanu** (Bd. Porţile de Fier nr. 5, bl. C-3, sc. A, et. 2, apt. 4, Orşova, judeţul Mehedinţi) : „Ne-am dorit şi noi foarte mult un copil, dar datorită unor afecţiuni ginecologice reale ale soţiei, după operaţii, investigaţii şi tratamente de tot felul, care au durat mulţi ani, am renunţat, fiind puşi în faţa implacabilului. Mă întreb, după ce pînă şi ruşii au abrogat un asemenea decret, cît mai dăinuie la noi ? Pînă la ce vîrstă trebuie să achităm această zeciuială ? Sau, cine poate face ca femeile sterile să rămînă însărcinate ? Am crezut că, după abrogarea decretului privind interzicerea întreruperii sarcinii, va merge pînă la capăt în această ordine de idei, dar se pare că domnul prim-ministru nu este de acord".

După cum, aşa cum aminteam, scrisorile pe această temă sînt destul de numeroase, ne propunem să revenim într-un număr viitor asupra subiectului.

Fără bucurie

Din partea Ministerului Sănătăţii, un răspuns nu cine ştie ce îmbucurător pentru doamna **Maria Gogea** din Bucureşti : medicamentul Otoneurin nu face parte din „Nomenclatorul Terapeutic" aprobat de mai sus amintitul minister. I se recomandă să se adreseze medicului pentru a i se prescrie un medicament care se găseşte în farmaciile publice. Dar, ce se găseşte în farmaciile publice ?

Un strigăt deznădăjduit

Întreaga scrisoare a **Ramonei Loga** din Tîrgu Jiu, judeţul Gorj (str. Unirii-Siret, bl. 3, sc. 1, ap. 1) este un ţipăt de disperare. Fratele său, în vîrstă de 20 de ani suferă de o maladie greu tratabilă la noi (dacă nu imposibil) dar cu bune rezultate în străinătate : distrofie musculară. După zeci de drumuri de calvar, familia tînărului a primit o rază de speranţă şi o mînă prietenească de la „Asociaţia franceză de ajutor medical pentru români", care este gata să primească pacientul la Paris, examenele şi consultaţiile fiind gratuite. Pentru tratament este, însă, nevoie de bani — în valută, se înţelege. Scrisoarea trimisă domnului Ion Ţiriac nu i-a ajuns, se pare, iar „Societatea Filantropică Română" şi-a schimbat sediul. Nu există nimeni, nici o altă societate sau persoană particulară care să aibă posibilitatea de a ajuta un biet tînăr ce va rămîne, altfel, condamnat şi o familie cu totul deznădăjduită ?

Afaceri pe seama lui Dumnezeu

Un singur sentiment te cuprinde : uluiala ; chiar înaintea revoltei. Citind rîndurile domnului Aurel Mureşan din Satu Mare (str. Libertăţii nr. 5—8) nu-ţi vine să crezi cîte afaceri se pot face pe seama lui Dumnezeu — fie el catolic, ori ortodox. Pictorii de biserici bizantini pun tot felul de beţe-n roate celor realişti, licitaţiile pentru contractarea unei lucrări sînt fictive, iar recepţiile „aranjate". Actele pentru pictarea unei biserici, o mascaradă, sistemul poliţienesc al delaţiunii înfloreşte pe zi ce trece enoriaşii — care de cele mai multe ori sînt cei care plătesc pictarea bisericilor — nu au nici un cuvînt de spus asupra „alesului" — ales de paroh, se înţelege. Parcă pe nimeni n-ar interesa cum va arăta viitoarea pictură a bisericii cu pricina, ci numai ceea ce „pică" din afacere.

Dacă Dumnezeu „nu vede" toate acestea, stăm şi ne întrebăm ce fac reprezentanţii lui pe pămînt ? Chiar nu mai avem nimic sfînt pe lume ?

Grupaj realizat de
LIANA TATOS ■

Cei ce vor concura vă salută!

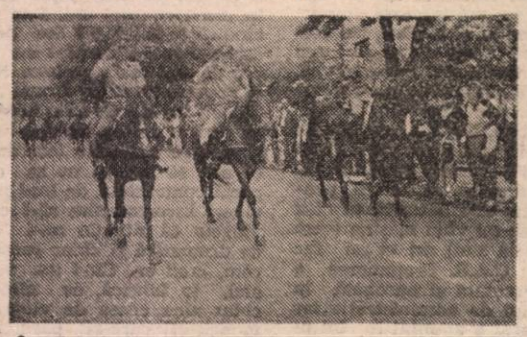

În ajunul Concursului internaţional de călărie din Tîrgu Mureş. (fotografie de **Gabriel Bugnar**)

Poşta redacţiei

Avram Marian — Bucureşti : Adresa Asociaţiei culturale „Pro Basarabia şi Bucovina" — Bucureşti, sector 2, str. Alexandru Donici nr. 32, tel. 19 31 26, 10 78 69, cont curent nr. 45110984 sector 2, conturi organizaţii. ● **Stroescu Emil** — Bucureşti : Depuneţi o cerere pentru scădere. Pe perioada nefuncţionării din cauze neimputabile dv., Direcţia de telecomunicaţii, conform regulamentului, trebuie să vă acorde scăderi, care rămîn în sold. ● **Popescu Anton** — Buzău : Asociaţia foştilor deţinuţi politici şi victimelor dictaturii din România, str. Mîntuleasa nr. 10, Bucureşti. ● **Stîlpeanu Costinel** — Buzău : Cu toată experienţa pe care o avem în citirea scrisorilor, ne declarăm învinşi : nu putem înţelege mare lucru din paginile (12 !) trimise. Cu tot respectul ce-l nutrim pentru cititorii şi corespondenţii noştri, vă rugăm să reveniţi cu o scrisoare scurtă, clară ca idei şi mai ales citibilă ca scriere. ● **Popoiu Aristina** — satul Dumbrăviţa, com. Ibăneşti (Botoşani) : Conform Legii 4/1977 puteţi beneficia de pensie pentru munca depusă şi limită de vîrstă dacă aveţi cel puţin 10 ani vechime în muncă în C.A.P., prin aceasta înţelegîndu-se că în cel puţin 10 ani (nu neapărat consecutivi), aţi realizat numărul de norme stabilit de adunarea generală a membrilor cooperatori. ● **Şerban Gheorghe** — Focşani : Alocaţia de stat pentru copii se plăteşte din luna următoare celei în care s-a stabilit dreptul şi încetează din luna următoare celei în care nu mai sînt îndeplinite condiţiile prevăzute în Decretul 410/1985. ● **Cojocaru Pavel** — com. Sînmihaiul Român (Timiş) : Scrisoarea pe care spuneţi că aţi trimis-o acum o lună nu a ajuns la noi. Vă rugăm să reveniţi, dacă este cazul, cu amănunte. ● **Colce Dumitru** — Orşova : Sperăm că am descifrat corect semnătura dv. şi stampila poştei. Adresa şi numele „în clar" nu ni le-aţi comunicat, deşi adresăm repetat această rugăminte cititorilor care ne scriu. Iată răspunsul : Dr Constantin Cojocaru consultă la Dispensarul policlinic universitar de ortodonţie din Bucureşti, str. Negustori, tel. 15 50 80. ● **Vasilescu Elena** — Bucureşti : Da. ● Continuăm să publicăm adrese la care se aşteaptă scrisori din România. R.S.S. Moldova, raion Cotovschi, cod 278545, sat Cărpineni, str. Morozova 55, **Irina Golban** (16 ani, muzică diferite genuri, istorie, limbi străine, literatură beletristică).

REGHINA VĂRVICI ■

OGLINDĂ A DEGRADĂRII

Oarba adună bănuţi...

Argus vegheză...

Danciul preia agonisirea...

Şi o predă mamei-Argus...

Fotografii de GABRIEL BUGNAR ■

Îi recunoşti de departe, dacă nu eşti obosit sau prea grăbit ca să priveşti oamenii printre care mergi. Cînd nu sînt îmbrăcaţi ponosit, confundîndu-se cu cenuşiul zidurilor şi al străzilor murdare, hainele lor ori desperecheate, ori nepotrivite cu anotimpul.

Se deplasează lent, ruinaţi de vreo infirmitate sau de bătrîneţe, iar dacă se prefac, se străduiesc să-şi joace rolul cît mai bine, exagerînd. Pot fi zăriţi în colţuri întunecate, aşezaţi sau în picioare, cel mai adesea cu capul plecat, murmurînd mecanic, de neînţeles un cîntecel ori binecuvîntarea umilă, cu mîna întinsă şi spatele încovoiat.

Pînă acum trei-patru ani apariţia pe distanţa Universitate — Piaţa Unirii vestea cu promtitudine sosirea primăverii. Azi îi întîlneşti mai curînd în trenuri, în magazinele alimentare, prin cofetării şi cîrciumi, pretutindeni unde „dacă tot cheltuie mai dă omu' un bănuţ".

N-am pe nimeni, mămică... pe Dumnezeu de sus îl am...

Ora 11,30 şi soare puternic. Pasaj du-te-vino. Pe scările dinspre Universitate, două mogîldeţe: ea, în picioare, îmbrăcată sărăcăcios dar curat. Poartă ghete jerpelite de pîslă şi basma neagră. Ochii — albaştri şi sfioşi, mîna întinsă stîngaci — un nod complicat de oase şi vene care tremură. El, alături, ghemuit pe piatră, cu hainele atîrnînd generos, nu ridică privirea din pămînt nici cînd i se aruncă pomana. Un ochi îi lipseşte şi faţa e o bucată îngustă de pînză mototolită. Bătrîna spune că el are 80 de ani şi a venit din Ialomiţa. De ce, habar n-are. Nu sînt împreună, azi s-au cunoscut: a sosit prima, dar „aici e locul lui".

Despre sine vorbeşte încetişor, fără să se ascundă sau să se intimideze. Nu, nu se află în fiecare zi pe stradă, că nu o lasă de la azil — o dată pe săptămînă pleacă la cumpărături în oraş. Azilul e la Străuleşti, lîngă cimitir. Acolo se poartă frumos îngrijitoarele, mîncarea e bună şi „de la nenorocirea care a fost (21 decembrie) de două ori s-au dat haine". De azi dimineaţă de la opt, dacă a cîştigat 30 de lei. La ce-i trebuie bani? „Mai iei un chilot, un ciorap... eşti femeie..."

Îşi aminteşte că odată a cîştigat 200 de lei din care a tîrguit pîine, zahăr, extraveral, aţă albă de cusut, ace şi „aproape că banii s-a măcinat". Soţul i-a murit acum trei ani iar ea, după 26 de ani munciţi la cantina „Oxigenul Industrial" care le-a preluat prăvălia mare, frumoasă — La Vlad Ţepeş" nu are decît 714 lei pensie. Pe soţ l-a înmormîntat că pusese deoparte, dar pe ea, dacă moare mîine (are 74 de ani) o duce „la ars". E singură ca un cuc: „N-am pe nimeni, mămică... pe Dumnezeu de sus îl am..."

Oarba aia e dracu' pe pămînt...

spune un moşneag cu revoltă admirativă. „Nevăzătoarea" îşi arată albul ochilor întredeschişi. Ciolănoasă, neagră şi foarte murdară, se izbeşte cu spinarea de zidul bisericii romano-catolice: baticul, pieziş îi descoperă jumătate de cap. Are spumă în colţul gurii strîmbate, picioarele desculţe şi succes. Primeşte bani frecvent, fără să pară conştientă, fără să slăbească ritmul autoflagelării. „Şade cu mine în cartier, la 23 August. Uite cine-o păzeşte, indică omul, o ia cu tot cu bani, In caz de-o amendă... n-are bani!". Pe trotuarul de vis-a-vis, lîngă vitrina laterală a magazinului Cocor, stă o ţigancă tînără cu doi copii aproape dezbrăcaţi, aruncîndu-şi privirile în toate părţile.

Ca pentru a confirma acuzaţiile, unul din ţinci se apropie de cerşetoare şi începe să adune pomana într-o traistă. Fata se leagănă fără oprire, cu un vaiet monoton pe care îl întrerupe doar pentru a întreba rapid: „O dai lu' mama, da?" Simţindu-se observat, ţigănuşul face un ocol de cîteva minute. Îngrijorată, mama continuă să-şi rotească privirea agresivă. Întoarcerea fiului, primirea sumei şi declicul aparatului de fotografiat o fac să înjure, în timp ce, la apropiere un individ oacheş bate nervos darabana pe capota unui Mercedes pe lîngă care trece lin o maşină de poliţie...

Nu-ţi cer, nene, maşină mică...

Nicu Şchiopu de la Bărăţie are 49 de ani, picioarele retezate din genunchi, profilul energic şi glas viguros. Figura lui frapează printr-un aer de mîndrie agresivă şi neîncredere. Se mişcă vioi pe tălpi improvizate din piele groasă, fără a se ajuta de mîini.

O pereche de proteze costă 3 050 lei, iar o motocicletă 14 000: „Lucrez de opspe ani la Cartonajul şi-mi dau 25 de bani de pungă. M-am dus la Prevederi Sociale şi mi-a zis că nu poate să-mi dea proteză — patru cereri am făcut — şi că are probleme mai grele decît am eu, fără două picioare... Aşa că.. poate să mor, să mă duc în pămînt şi ajutor nu văd".

E căsătorit şi tată a doi copii; soţia lucrează, dar banii nu ajung. Dacă i-ar da şi lui o pensie, 2 000, nu 300 şi „să-mi dea şi mie, cum dă la şmecheri... pentru un chioşc de îngheţată... sau de tutun..." n-ar mai sta în stradă. La ce să mai stea?

„Despre mine a mai scris la ziar şi tot degeaba... În ce an mă ajutaţi? Ori vreţi să mă ajutaţi ca G. B., să mă scrieţi invers?"

Îi putem întîlni oricînd. Ne aplecăm să le oferim cîţiva lei sau trecem mai departe, tot în stradă îi vom regăsi. Sînt sau nu cu adevărat neajutoraţi, ei constituie o oglindă a degradării societăţii noastre. Şi fiecare chip deformat va reflecta în timp îndelungat coşmarul.

Cine îşi asumă răspunderea de a restaura aceste vieţi?

OLTEA MUTULESCU ■

ISTORIA UNEI GREVE

Grevă la „Pionierul"! În „Actualităţile" de seară, Televiziunea a prezentat cîteva imagini de oameni indignaţi, vorbind pe un ton vehement. Printre altele, „Jos directoarea"! Aceasta a avut vreme să spună doar cîteva cuvinte din care nu s-a înţeles mare lucru, pentru că era evident că Televiziunea îşi pusese în funcţiune tradiţionala ei foarfecă.

Evenimentul s-a petrecut luni, în urmă cu două zile.

Ieri, marţi, directoarea s-a dus la centrală şi şi-a dat demisia împreună cu inginerul şef şi contabilul şef.

Astăzi se află încă în biroul ei şi ne vorbeşte cu o neaşteptată bună dispoziţie. Parcă tocmai ar fi primit o veste bună. Şi ar fi de înţeles că tristeţea aceea mai greu de sesizat, a omului care se simte nefericit cînd în jurul lui anumite lucruri sînt neclare, a făcut loc în cele din urmă gîndului că şi pierderea unei iluzii poate deveni, în mod sigur, folositoare; că şi ea poate avea un efect tonic, tocmai prin faptul că te ajută să ştii că nu mai are rost să-ţi pierzi timpul. Vestea bună, dacă e vreuna, nu poate fi decît concluzia că lupta cu morile de vînt e frumoasă, se înţelege, dar nu poţi trăi din ea.

— Reporterului de la TV i-aş spune să se lase de meserie. Mai ales că s-a plîns că pe vremea dictaturii a fost persecutat!

— Din ce aţi vorbit, ce a tăiat Televiziunea?

— Motivul grevei. O să vă spun...

Există muncitori ceauşişti?

— Mai înainte vreau să se ştie că şi eu provin dintr-o familie de muncitori, deşi nu fac din asta un titlu de glorie. Vremea „originii sociale sănătoase" a trecut, sper. Nu m-aş lăuda decît cu faptul că părinţii mei, care au crescut trei copii, sînt muncitori din categoria acelora cărora nu le place, bunăoară, să întîrzie la serviciu. Şi eu am fost muncitoare, cînd eram elevă de liceu, pe durata vacanţelor de vară. Apoi am urmat facultatea la Iaşi, după care am fost repartizată în Bucureşti. Din perspectiva rupturii care s-a creat după revoluţia din decembrie între muncitori şi intelectuali, îmi asum întreaga răspundere de-a fi ajuns inginer. Tot aşa cum îmi asum răspunderea de-a afirma că există o categorie ceauşistă de muncitori. A nu înţelege un lucru e omenesţe, dar a nu vrea să-l înţelegi e un fapt ce se explică numai prin apartenenţa la această categorie pentru care, în plus, hoţia e un sport profitabil.

În 1988, la începutul anului, conducerea întreprinderii a fost schimbată. Atunci au fost aduşi patru oameni de la alte întreprinderi: Angela Pache, director; Eugen Voiculescu, inginer şef; Costel Cioacă, director adjunct comercial; Statie Bildescu, contabil şef. Una dintre datoriile noii echipe de conducere era să pună capăt furturilor din produsele destinate comenzii „Adidas".

— Am reuşit, spune Angela Pache, ca în timp de trei luni să putem spune că nu se mai fură. Pe vreo cîţiva, pe care i-am prins, i-am dat afară. Şi pentru că existau bănuieli şi în privinţa şefului pazei, un anume Bujor, fost miliţian, ne-am lipsit pînă la urmă şi de serviciile lui. În acest fel am ajuns pînă în decembrie '89 şi n-am mai avut probleme deosebite pînă în primăvara acestui an, cînd furturile au ajuns să fie îngrijorătoare. Dar nu e vorba numai de bani, ci de ceva mai mult. E vorba de faptul că nu mai putem livra la timp firmelor străine cu care avem contract şi compromitem continuarea relaţiei cu aceste firme, ceea ce poate să ducă nu peste mult timp chiar la restrîngerea activităţii noastre. Avînd informaţii că portarii, sau unii dintre ei, primesc ciubuc 100 de lei ca să-i lase pe hoţi să iasă pe poartă necontrolaţi, ne-am gîndit să dăm cîte 200 de lei portarului care va prinde vreun hoţ. Asta a mers o săptămînă sau două, dar pe urmă n-a mai mers. Şi e uşor să vă închipuiţi de ce. Odată, cînd am prins pe picior greşit o muncitoare, aceasta a început să plîngă, să spună că are doi copii, apoi a recunoscut că vroia să continue să fure şi să vîndă încălţăminte pînă şi-ar fi luat maşină; după aceea, a mărturisit ea, „s-ar fi lăsat". Ca să terminăm odată cu discuţiile astea, am hotărît să luăm o măsură radicală, o măsură care s-a dovedit — recunosc — nepopulară. Am făcut contract cu Asociaţia detectivilor pentru 100 000 de lei pe lună. Numărul acestor detectivi nu mă interesa, important era ca ei să facă pe dracu-n patru ca să nu se mai fure nimic. Le şi spusesem că, dacă la rîndul lor nu vor fi corecţi, nu doar voi rezilia contractul, dar mă voi ţine de capul lor pînă nu vor mai fi primiţi de nimeni să muncească în această ţară şi că, pentru asta, sînt hotărîtă să fac orice, să-mi vînd maşina (casă am de la stat) ori să-mi fac rate la C.A.R. Propunerea a fost discutată şi aprobată în Consiliul de administraţie iar sindicatul a anunţat în întreprindere ziua cînd vor veni detectivii. Asta urma să fie într-o zi de luni. Dar cu trei zile mai înainte, într-o vineri, unele colective sindicale au făcut petiţie că, dacă nu se reziliază contractul cu detectivii, muncitorii vor face grevă de avertisment chiar în ziua cînd detectivii se vor prezenta la post. De fapt, în aceeaşi zi de vineri curtea a fost plină. Alte revendicări: salarii mărite, norme micşorate. Şi „Jos directoarea", „Jos inginerul şef". Pentru că tocmai atunci, din întîmplare sau nu, la poarta fabricii se oprise un Aro în care oamenii îl recunoscuseră pe acel Bujor, de care vă povesteam, şi a fost de ajuns să lanseze cineva ideea că respectivul fost miliţian ar fi şeful detectivilor, că toată adunarea aceea pestriţă s-a inflamat imediat: iată pe cine aduce directoarea să facă pază! Nu s-au gîndit o clipă că n-ar fi adevărat ce strigau şi uitaseră de tot că eu, nu ei, l-am dat pe acel Bujor afară în urmă cu doi ani. Dar cu cine să te înţelegi? Iar peste asta s-a mai întîmplat un lucru de mai mare ruşinea. Nişte reprezentanţi ai firmei „Adidas" din R.F.G. erau în vizită pentru prima oară la noi şi, pentru că aveau informaţii că aici se fură şi nu se respectă contractele, de luni pînă vineri încercaserăm să-i convingem că situaţia nu-i atît de dramatică şi chiar reuşiserăm, cred eu. Cînd au venit aici, în fabrică, au nimerit chiar ziua aceea de vineri şi muncitorii care-şi părăsiseră lucrul i-au huiduit...

Parcare în flagrant delict

În sfîrşit, plecăm. Avem o întîrziere de cîteva minute. Ne urmează autobuzul de militari în termen la arma poliţie şi securitate, iar în spatele lui rulează încet maşina serviciului de circulaţie. Acţiunea e, deocamdată, secretă. Ştiu doar atît : pornesc spre Orţişoara însoţind redutabila formaţie poliţienească aflată sub conducerea domnului Pavel Rădulescu, şeful serviciului economic al Poliţiei judeţului Timiş. În carnetul meu de reporter Orţişoara înseamnă placa turnantă a speculei cu orice — de la aur şi valută la mărfuri de contrabandă — în zona de vest a ţării. Mai mult ca sigur, nu vom găsi acum aur. Imediat după Revoluţie, „clienţii" români au început să cumpere valută. A dispărut aurul „brun" făcut din resturi de bijuterii furate, care venea pe filiera italiană, dar şi aurul care intră în România adus din Iugoslavia sau din U.R.S.S. — via Polonia. Deci, nu putem „prinde" decît „aurul albastru", avantajos pentru că, dacă traficul de aur e pedepsit de lege — Decretul 210/1960 — schimbul de valută, nu. Cu o singură condiţie : valuta să nu fie obţinută prin speculă. Dar banii n-au miros. Cum dovedeşti că valuta e „făcută" din speculă ? Într-un singur fel : plonjînd în plin flagrant delict.

— 75 Timişoara cheamă 63 Arad !

— Recepţie !

— Sîntem la şase kilometri de Orţişoara. În mişcare.

— Perfect. Ne aflăm la aceeaşi distanţă. La 10,30 intrăm în dispozitiv.

Operaţiunea e, într-adevăr, bine gîndită. În aceeaşi secundă, forţe poliţieneşti din judeţele Timiş şi Arad blochează ambele ieşiri ale faimoasei parcări, fără a se vedea reciproc, fiindcă, pe aproape un kilometru, se înşiră sute de maşini transformate în tarabe. Minutele următoare sînt de balamuc. Sute de speculanţi de diverse naţii încearcă să strîngă marfa, să ascundă banii, să urce în maşini lăsînd sacoşele pe carosabil sau o iau la fugă, pur şi simplu, prin grîul de pe marginea şoselei. O parte din soldaţi îi urmăresc (e un cros general de cîteva sute de metri), ceilalţi barează ieşirea maşinilor. Un BMW ia viteză, sare peste şanţul adînc şi lat cam de un metru şi accelerează la maximum, în plină cîmpie. Locotenentul major Constantin Gherman face semn unei maşini poloneze să oprească, şoferul apasă pe acceleraţie. Îl ia pe capota motorului, văd cum picioarele poliţistului aproape că ating pămîntul în timp ce el, pe spate, se ţine de caroserie, polonezul e absolut bezmetic, se îndreaptă în viteză spre un „Mercedes" cu scopul clar de a zdrobi picioarele celui de pe capotă, acesta reuşeşte, în ultima secundă, să ridice picioarele, scăpînd de ciocnire, maşina frînează, poliţistul sare jos şi trage de portieră, doi subofiţeri lovesc cu bastoanele în parbriz, polonezul apasă din nou pe acceleraţie, unul din bastoane loveşte geamul lateral, îl sparge, şoferul înnebunit, sucește volanul spre şanţ, dar are viteză prea mică şi eşuează cu maşina în poziţie aproape verticală. Iese cu un cuţit, se repede la ofiţerul de poliţie, dar o lovitură în ceafă îl ameţeşte şi scapă arma. Între timp, alte cîteva maşini au sărit în arătura de grîu şi vîslesc spre Orţişoara, dar nimeni nu mai are timp de fugari şi nici maşini atît de puternice încît să-i urmărească. Cleştele celor două formaţii din Arad şi Timişoara se strînge. Zeci de maşini sînt încolonate şi duse la posturile de poliţie din Orţişoara şi — în direcţie inversă — Vinga. Cei doi şefi ai operaţiunii — maiorul Rădulescu de la Timiş şi colonelul Rădulescu (coincidenţă) de la Arad, abia au timp să-şi facă un semn amical. Începe corvoada inventarierii. Spaţiosul post de poliţie din Orţişoara e neîncăpător. Miile de perechi de blugi şi de pachete de cafea, sutele de fuste, bluze, casetofoane, ceasuri şi cîte altele ar umple cîteva magazine suficiente pentru a aproviziona un oraş măricel. În general, marfă adusă din Turcia şi Bulgaria, trecută pe la Giurgiu şi vîndută pe traseul (românesc) spre Polonia. Încerc să aflu, în vacarmul general, cine e şoferul nervos. Îl cheamă Marek Szeszesny şi e dus la post cu mîinile la spate. Pe bancheta din dreapta, locotenentul major Gherman (cascadorul) i-a găsit învelit într-un prosop, şi un pistol cu cartuşe lacrimogene. Am senzaţia că acest Marek (dacă numele o fi adevărat) a fost prins într-un astfel de flagrant delict. Se fac procese verbale, se alcătuiesc liste. Sumele cresc ca la o licitaţie fabuloasă. Cinci sute de mii. Opt sute de mii. Un milion. Un milion cinci sute de mii. Două milioane. Într-un colţ, doi tineri jerpeliţi. Românaşi de-ai noştri. Akos Porodicza din Tîrgu Mureş, fără ocupaţie, la 26 de ani. Gyula Benko din Ocna de Sare (Harghita), fără ocupaţie, la 21 de ani. Lîngă ei, Ileana Istvan, muncitoare la Întreprinderea de încălţăminte „Libertatea" Arad şi Dorel Lungan, muncitor la S.C.P.P. Drăgăşani. „Ce-aţi vîndut ?" — întreb. „Nimic — îmi răspund. Noi am vrut să cumpărăm !" „Ce ?" „Dorel a luat un casetofon cu 4 500 lei". „De ce aici ?" „La bişniţari e şapte mii". Ceilalţi au luat cîteva pachete de cafea. De ce ? „Fiindcă în magazine nu e. Am fi luat blugi, da' n-am avut bani. Nici blugi nu sînt". Aşa e. Tot ce se cumpără aici nu e în magazine. „Cumpărătorii" sînt majoritatea, ca aceia din faţa mea. Săraci. Îndobitociţi. Gata de orice pentru o haină mai bună sau pentru o ţigară pe care o vînd cu zece lei în plus. Îşi iau demnitatea în braţe ca pe o marfă şi fug cu ea prin lanul de grîu, care-i hrăneşte, urmăriţi de poliţia propriei lor ţări. Prinşi, lasă privirile în jos şi nu mai spun decît : „Dacă ar fi în magazine..."

În magazine „nu e". Asta e sigur. La fel de sigur ca şi faptul că, în felul ăsta, nici nu „va fi". Pentru simplul motiv că un grad de civilizaţie nu se tîrguieşte la margine de drum. Se construieşte. Cu muncă. Cu cinste. Cu luciditate.

RADU CIOBOTEA ■

Pledoarie pentru alt Tecuci

Tineretului nostru nu i se poate reproşa, practic, nimic. Istoria ultimelor decenii, bulversată şi răstălmăcită, a adus în faţa acestuia o imagine deformată. Celor mai în vîrstă însă, pe al căror buletin de identitate a stat scris „născut în judeţul Tecuci", trebuie să le trezim interesul de a ne recîştiga statutul de judeţ de sine stătător.

Fundaţia „Pentru judeţul Tecuci". A luat fiinţă regiunea Putna, Bîrlad, Galaţi, ca din 1968 Tecuciul să fie arondat judeţului Galaţi. De aici, în virtutea practicilor „celebre", abuzive, caracteristice comunismului totalitar, a fost lansat un mare număr de cadre, de activişti, de viitori nomenclaturişti, personaje care au pus totdeauna propriile interese în faţa celor ale Tecuciului. Aceştia au exploatat despotic oraşul şi împrejurimile din umbra unei demagogii fără margini. Tecuciul a rămas totdeauna „vioara a doua", în comparaţie cu „judeţul", cu municipiul Galaţi. Majoritatea promisiunilor vizavi de înnoiri, de dezvoltarea social-economică a zonei s-au dus pe apa sîmbetei.

Important e ca cei care vor ca de acum înainte lucrurile să intre pe un făgaş adevărat şi onest, cei care doresc înlăturarea tarelor regimului dictatorial, tineretul care năzuieşte să muncească la el acasă, să înveţe şi să pună umărul la o dezvoltare efectivă a zonei, într-un cuvînt toţi cei care doresc un Tecuci puternic şi înfloritor, să fie uniţi deopotrivă. Este o datorie morală pe care va trebui să ne-o îndeplinim împreună în mod exemplar.

Vicepreşedinte al Fundaţiei „Pentru judeţul Tecuci"
prof. CONSTANTIN FILIŢĂ ■

Revendicări şi zvonuri

Petruţa Guinea, cusătoare : „Vorbesc în numele a 100 de oameni. Noi sîntem împotriva grevei care s-a făcut. Sîntem de acord şi cu paza asta, cu detectivi. Pentru că prea se fură, de fapt, din beneficiul nostru".

Cîrjaru Floricica, tot cusătoare, vorbeşte în numele a 40 de oameni : „Am cerut să se verifice organigrama, că sînt prea mulţi oameni la TESA, nouă aşa ni se pare".

Silvia Coliş, ştanţatoare : „Nu toţi avem nişte studii complexe sau aceeaşi prismă de vizibilitate. Eu ştiu că s-a făcut o investiţie, ştiu că s-a adus un calculator, dar e normal să existe o perioadă de iniţiere, nişte oameni trebuie să înveţe să lucreze după metodele astea noi şi după aceea vom vedea dacă o parte dintre funcţionari trebuie să ne părăsească".

Observăm că în cadrul greviştilor unii ridică glasul pentru a cere ceea ce alţii ştiu că e pe cale să se rezolve.

Silvia Coliş, din nou :

— Şi eu am vorbit la televizor. Nu sînt de acord să vină aici detectivi. Nu sînt de acord să li se dea 150 000 de lei pe lună, să aibă unul 15 000 de lei salariu".

— Dar e vorba de 100 000, nu de 150 000, iar banii urmau să fie împărţiţi unui număr de oameni pe care numai Asociaţia detectivilor l-ar fi stabilit, în aşa fel încît ea să-şi onoreze contractul de-a asigura paza întreprinderii. Iar paza întreprinderii înseamnă ceva mai mult decît a împiedica furturile.

— Da, dar plăteam prea mult. Acum, la 23 de portari, plătim 34 000 de lei.

— Noi am întrebat şi ni s-a spus altă cifră : 70 000. Dar cîţi portari aveţi ?

— 22, 24...

— Şi totuşi era uşor de aflat. Ce era mai uşor decît să mergeţi la serviciul retribuire şi să întrebaţi cîţi bani iau portarii pe lună şi cîţi portari sînt ?

Nu e vorba însă doar de diferenţa dintre plata portarilor şi cea a detectivilor, diferenţă care este mai mică, după cum am văzut, decît cea vînturată de greviştii. Dar greviştii au crezut că plata detectivilor s-ar face din banii lor, şi iarăşi s-au înşelat. Pentru că, dacă ar fi întrebat, ar fi aflat că detectivii, ca şi portarii de altfel, nu sînt plătiţi din fondul de retribuire al muncitorilor.

Încă un zvon care putea să nu apară este acela că la întreprinderea „Flacăra roşie" s-ar lua salariul în valută. Această eventualitate nu le-ar displăcea, desigur, nici celor de la „Pionierul". Dar o fi adevărat ce se spune ? Întrebăm dacă s-a dus cineva pînă la „Flacăra roşie". Nu, nu s-a dus nimeni. Iar întreprinderea aceea se află la cîteva minute de mers pe jos... Şi încă o întrebare : dacă banii străinilor plac, de ce au fost ei huiduiţi ?

Dumitru Niţu, liderul sindical pe întreprindere, are 31 de ani de meserie şi se numără printre cei cîţiva, 5 sau 6, despre care se spune că ar fi cei mai buni „croitori piele" din ţară. Zice : „Revoluţia asta ne-a prins cu mingea la picior, în faţa porţii, dar nu prea ştim ce să facem cu mingea. Cît priveşte greva, cîteva lucruri sînt clare : 1) că din cei 3 500 de muncitori, mulţi nu au fost de acord cu ea ; 2) că greva a fost anunţată de vineri pentru luni, dar ea a început de vineri ; 3) că revendicarea principală, sau cea mai urgentă, şi anume renunţarea la paza cu detectivi, a fost acceptată. Cît priveşte revizuirea normelor, sau plata în regie a simbetelor, eu le-am spus că pot să aibă surprize neplăcute şi nu vreau să spun acum mai mult".

Silvia Coliş, una dintre muncitoarele cărora li s-a dat prilejul să-şi exprime pe postul naţional de Televiziune indignarea întemeiată pe zvonuri, aminteşte că ea a cerut şi instalarea unor duşuri la atelierul ştanţe, unde lucrează. Are dreptate, mai ales că la alte ateliere de acelaşi fel s-a şi rezolvat această problemă. Dar pentru asta, e de acord şi ea, nu era nevoie de grevă. Încît, punîndu-le pe toate cap la cap, tot ea spune : „Haosul care s-a creat în întreprindere ne-a făcut de ris în faţa lumii".

Fluieratul, premisa retehnologizării

— Această grevă m-a liniştit psihic, zice directoarea Angela Pache. Înainte n-aveam linişte : că n-am talpă, că să fac procentul, că să nu ia fabrica foc. Dar acum am dormit buştean. Fac un pas înapoi şi văd lumea mai clar. Înainte munceam 12 ore...

— Vă menţineţi demisia ?

— De ce nu ? Dacă se aprobă, plec. La fel inginerul şef şi contabilul şef. Al patrulea din echipa cu care am venit aici, directorul comercial, e în concediu acum. Nu mă pronunţ în numele lui, deşi în mod colegial — pentru că-i cunosc opiniile — mi-aş putea lua libertatea s-o fac. Putem pleca şi nu trebuie să aibă nimeni grija noastră, pentru că nouă nu ne e aşa de frică de ziua de mîine cum văd că le e altora. Dar dacă va fi să rămîn, vreau să-mi fac program fix. S-a terminat cu munca voluntară, patriotică, sau cum îi zice. Şi eu am doi copii, şi nu văd de ce n-aş avea grijă de ei ca şi alţi părinţi care lucrează 8 ore.

— În cazul că mai rămîneţi aici, despre viitorul acestei întreprinderi ce credeţi că se poate spune ?

— Ştiu că oamenii cer, printre altele, schimbarea utilajelor vechi de vreo 20 de ani. Foarte bine, dar cum s-o facem ? La începutul anului am primit oferte în acest sens de la nişte străini care acceptau, ca, în perspectivă, să deţină 49 la sută iar noi, adică statul român, 51 la sută din capitalul întreprinderii. Dar după 28—29 ianuarie, cînd se ştie ce s-a întîmplat, ei au devenit mai circumspecţi. De curînd, cum spuneam, unii au fost huiduiţi şi fluieraţi. Dar ce simţ al viitorului întreprinderii lui poate să aibă un muncitor care-şi fluieră beneficiarii şi nu înţelege că, de fapt, fluieră a pagubă, iar paguba e a lui ?

— Muncitorul ceauşist !

— Păi cum să-i zici altfel ? În orice caz, eu le-am spus părerea mea : dacă rămînem întreprindere de stat, o să se cheme că nici nu murim, nici nu trăim ; dacă ne privatizăm — fiindcă proprietatea particulară e sfîntă — atunci cine munceşte o să aibă, iar cine nu, nu. Şi atunci o să scăpăm şi de hoţi. Dar pentru asta ar trebui ca la Televiziune să apară emisiuni pe înţelesul oamenilor. Să se vorbească simplu şi concret, să se comenteze variante de privatizare a unei întreprinderi. Pentru că, Dumnezeu să mă ierte, noi avem economişti excepţionali, dar unii dintre ei nu reuşesc să ne arate decît că au învăţat la facultate despre economia de piaţă aşa cum am învăţat eu limba latină...

DUMITRU CONSTANTINESCU ■
ROXANA PAICU MANOLESCU ■

Pîinea noastră cea

Putem începe secerişul ?

Cuza-Vodă avea obiceiul să meargă incognito prin ţară, ca să vadă cu proprii săi ochi care e situaţia. La intrarea într-o cazarmă, santinela îl opreşte. Scăpind pe moment din vedere că venise acolo neoficial şi neanunţat, Cuza îi spune : — De ce nu prezinţi arma, soldat ? — Dar cine eşti tu ca să-ţi prezint arma ? — Aşa te porţi cu cel ce-ţi dă pîine ? — A, tu eşti brutarul care ne dă pîinea fără nici un gust, crudă şi mititică, şi mai ceri să-ţi prezint şi arma ? Se spune că înţeleptul domnitor a luat măsuri să se facă o pîine gustoasă, mare şi în cantităţi suficiente. Vai, astfel de măsuri sînt stringent necesare şi astăzi. Cine le ia ? Cum ?

ION D. GOIA ■

Mai multă, mai bună

Convorbire cu domnul ing. IOAN ŢIPU, ministrul agriculturii şi alimentaţiei

În legătură cu această mult discutată problemă a calităţii pîinii, ne-am adresat direct domnului inginer **Ioan Ţipu**, ministrul agriculturii şi alimentaţiei, care a binevoit să răspundă, cu amabilitate, întrebărilor noastre :

— De ce, stimate domnule ministru, atît într-o serie de localităţi din ţară, cît şi în Capitală, pîinea continuă nu rareori să fie de proastă calitate ?

— O întrebare incitantă, într-adevăr. Pîinea constituie unul din sortimentele de bază în structura raţională a alimentaţiei publice, aceasta contribuind direct la însăşi relansarea programului recent adoptat de Guvern pentru redresarea noastră economică, pentru creşterea nivelului de viaţă al populaţiei.

Este cunoscut deja că, în perioada anterioară Revoluţiei, politica de ignorare a sectorului de morărit şi panificaţie s-a soldat şi aici cu consecinţe directe nefaste, în sensul că am rămas în faţa unui sector slab dezvoltat. A fost realmente o politică nu numai restrictivă, ci şi profund dăunătoare cu privire la producerea şi desfacerea pîinii, ceea ce a provocat de multe ori nemulţumiri, aglomerări de cumpărători şi alţi solicitanţi în centrele urbane şi în special în Bucureşti, unde, cum bine ştim, sacii de pîine invadaseră la un moment dat chiar peroanele Gării de Nord. Uneori a lipsit pînă şi materia primă de bază — grîul de calitate, făina, adică.

Era ca un fel de odisee. Odiseea omului căutător de pîine.

Desigur, aceste aspecte şi greutăţi deloc de neglijat privind baza tehnico-materială moştenită ridică şi acum probleme destul de serioase în ceea ce priveşte asigurarea cantitativă şi mai ales calitativă a produsului la care ne referim. În unele perioade, îndeosebi în Capitală, s-au produs şi livrat loturi întregi de pîine cu aspect comercial necorespunzător, aplatizate, deformate şi cu un grad redus de prospeţime. Cauzele sînt multiple. Redresarea situaţiei ne-a preocupat şi ne preocupă cu toată seriozitatea.

Sîntem optimişti în ce priveşte recolta de grîu din acest an. Categoric, ea e mai bună, atît cantitativ cît şi calitativ, decît în alţi ani, dar, bineînţeles, va trebui strînsă urgent, fără pierderi, şi depozitată în bune condiţiuni. Aceasta e o condiţie sine qua non a zilei. Pîine fără grîu încă nu se poate face.

Trebuie să recunoaştem deschis că una din cauzele importante care au creat şi creează încă neplăceri a fost neasigurarea drojdiei de panificaţie, sector de asemenea neglijat în trecut. Drojdia nu este nici acum produsă în cantitatea necesară, iar, datorită forţării procesului tehnologic, calitatea acesteia suferă, nu este întotdeauna corespunzătoare.

În mare, cam aceasta este situaţia.

— Ce măsuri a luat sau preconizează să ia ministerul dv. pentru diversificarea şi, mai ales, îmbunătăţirea radicală a calităţii acestui aliment de bază ?

— O primă măsură a fost aceea de revizuire a reţetelor de fabricaţie şi a normelor de consum în sensul îmbunătăţirii calităţii ; am trecut la fabricarea sortimentelor de pîine în gramaje mai mari, satisfăcînd în acest fel o doleanţă mai veche a consumatorilor din anumite zone ale ţării ; au fost iniţiate acţiuni concrete pentru liberalizarea preţurilor la produsele de franzelărie, specialităţi şi patiserie, la nivelul întreprinderilor producătoare. Greu, însă cred că am reuşit totuşi să înfiinţăm centre proprii de desfacere a pîinii. Acestea sînt într-un număr încă redus şi încă departe de a satisface dezideratul nostru de a prelua desfacerea directă a întregii producţii de panificaţie. Pentru perioada imediat următoare s-au întreprins acţiuni privind orientarea producţiei şi retehnologizarea sectorului de morărit-panificaţie. Ne preocupă introducerea într-o mai mare măsură în cultură a soiurilor de grîu cu însuşiri panificabile. De asemenea, urmărim îndeaproape finalizarea construcţiei celor 3 unităţi de morărit din Capitală şi construirea a 3 fabrici de drojdie de panificaţie pentru acoperirea necesarului intern de consum. Acordăm atenţia cuvenită repartizării fondurilor valutare destinate achiziţionării de tehnologii noi, linii moderne de fabricaţie şi ameliioratori.

Propuneri, sugestii pentru alţii ?...

— Nu m-am gîndit la asta. Alţii ştiu bine ce au de făcut. Este necesar ca în această acţiune de îmbunătăţire continuă a aprovizionării populaţiei să facă front comun cu noi şi specialiştii din Ministerul Comerţului şi Turismului, care să vină în întîmpinarea noastră cu programe bine chibzuite de desfacere a pîinii şi a produselor de panificaţie, care să asigure vînzarea şi în zilele de sîmbătă şi duminică şi să participe activ, alături de unităţile de producţie, semnalînd la timp eventualele goluri în aprovizionare. Am sugerat factorilor în drept să urgenteze acţiunea de privatizare a centrelor de desfacere, precum şi a unităţilor mici de producţie. Ne-am permite, de asemenea, în încheiere, să sugerăm primăriilor să treacă de urgenţă la repunerea în funcţiune a unităţilor de morărit din comune şi redeschiderea brutăriilor săteşti. Şi, deocamdată, cam atît. Vom avea pîine mai multă şi mai bună !

— Stimate domnule ministru, vă mulţumim.

MIHAI STĂNESCU ■

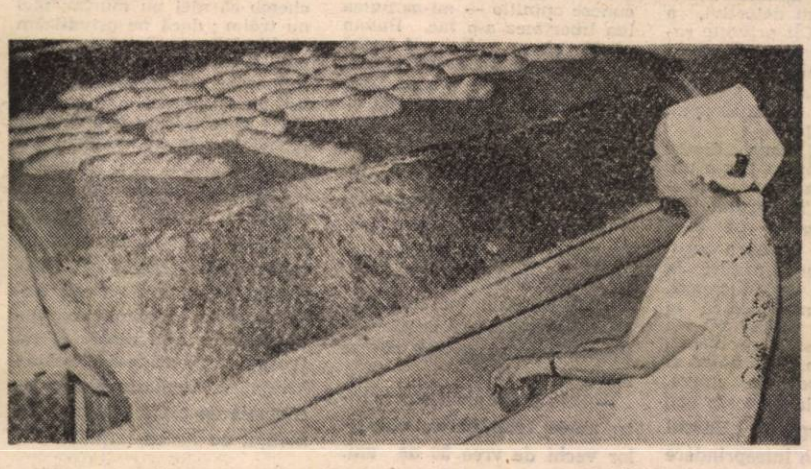

În lipsa brutăriilor, la nevoie, sînt de acceptat şi fabricile

Şedinţă cu părinţii pîinii

Conversaţie într-o garsonieră. Nici vorbă de vreo catedrală, nici pomeneală de Mario Vargas Llosa, ci doar camera aceasta de zi şi noapte, cu ferestre mărunte, în dosul cărora Giurgiul respiră sacadat, în tempo-ul său cotidian, aproape monoton. Un mic confesional al pîinii, ochii vioi ai inginerei Ruxandra Manole — brigadier-tehnolog la atelierul nr. 3 din cadrul Întreprinderii de Morărit, Panificaţie şi Paste Făinoase Giurgiu (I.M.P.P.F.) — şi arşiţa zilei, neobişnuit de intensă. „Nu vă e prea cald ?". „Nu, nu ; e ca şi cînd aş fi lîngă cuptor..."

Asud nevolnic şi atac cu discreţie subiectul : „Dincolo de experienţa dvs. practică, a celor 3 ani de producţie, cum priviţi naşterea zilnică, chinuitoare şi obsesivă a pîinii ?" „Cred că pîinea, raportată la un reper analog-simbolic, ar fi unul din elementele esenţiale ale existenţei ; aşa cum apa, aerul, focul şi pămîntul determină geneza, la fel şi mijloacele de bază ale subzistenţei — pîinea, laptele, carnea, ouăle — chezăşuiesc continuitatea vieţii noastre. Naşterea pîinii e un miracol repetabil. Dar să nu poetizăm..." Doamna inginer zîmbeşte afabil. Reînnod firul discuţiei : „Vă amintiţi, cu siguranţă, cum arătau pîinile româneşti pînă nu demult, pe vremea cînd alergam şi noi, copii fiind, trimişi de mama, la brutărie. Cum de s-a ajuns ca realitatea de atunci să se degradeze într-atît, încît astăzi, pîinea care poposeşte pe mesele românilor să se prezinte în asemenea condiţii precare ?" Am senzaţia că întrebarea fusese intuită. Consemnez : „Se poate vorbi despre acest fenomen vreme îndelungată. Ca să pot fi concisă, însă, **factorii obiectivi** care au dus la prăbuşirea nivelului calitativ al pîinii s-ar putea sintetiza, din punctul meu de vedere, în cinci cauze de sine stătătoare ; este vorba de 1) calitatea grîului ; 2) calitatea făinii ; 3) modul de industrializare a drojdiei ; 4) abaterile de la procesul tehnologic standard ; 5) condiţiile de lucru pentru salariaţi. Cîte aspecte derivă din aceste puncte determinante e greu de prevăzut. Ar mai putea fi subliniate, firește, şi cele care sînt generate în subsidiar de limitele competenţei şi onestităţii oamenilor, însă aceste aspecte sînt deocamdată irelevante". Trăiesc impresia că asist la o şedinţă într-o şcoală tradiţională de cartier, cînd mamele şi taţii sînt traşi la răspundere pentru năzdrăvăniile propriilor copii. Inginera Manole deschide larg fereastra, se aşază calm în fotoliu şi îşi începe argumentaţia limpede : „Despre calitatea grîului se poate vorbi foarte pe scurt. Dacă se intră în fabricaţie cu grîu atacat de dăunători (ploşniţa cerealelor, de pildă), cu soiuri calitativ inferioare sau cu grîu nou, care în virtutea cererilor masive de pîine, nu are răgazul necesar de a se maturiza conform prevederilor teoretice, realizaţi uşor că din start, viitoarea pîine care va ajunge în brutării este compromisă. Legat de făină se ridică cu totul alte probleme. Am fost uneori nevoiţi să prelucrăm făină nepanificabilă, cu indice de deformare mai mare de 40 de mm. Ceea ce în mod normal apare ca fiind inadmisibil. Structura elastică, proprietăţile reologice ale aluatului, sînt determinate de gluten — un complex interesant de proteine — care conferă elasticitatea indispensabilă. Indicele de deformare maxim admis este 15 mm. ; altfel se înregistrează situaţii critice, în care aluatul se lăţeşte, se lipeşte, creînd mari dificultăţi în cadrul procesului tehnologic curent. Ar mai exista o soluţie : aceea a tratării făinii cu acid acetic, lactic etc., pentru întărirea reţelei de fibre a aluatului. Cum noi sîntem străini de astfel de facilităţi, s-a întîmplat adesea ca pîinea rezultată din această făină să fie în fi-

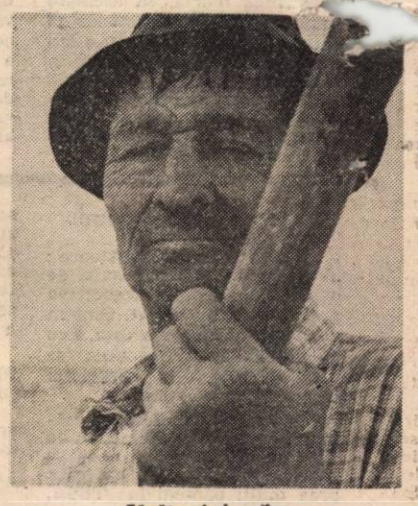

Făcătorul de pîine

nal sfărîmicioasă şi necorespunzătoare, să se creeze pauze de lucru artificiale, să crească temperatura în cuptor, să nu mai putem desprinde pîinea de pe panacod, iar forma pîinii să fie ambiguă, nemailuînd în considerare creşterea scăzută a acesteia, datorită gazelor de fermentare **care nu mai sînt** reţinute în aluat..." Informaţiile mă copleşesc şi imaginaţia, sensibilizată, face să mi se dilate nările în aroma iluzorie a pîinii abia coapte. Cum se înfoaie aluatul, cine creşte pîinea ? „Drojdia este şi ea, hotărîtoare. O drojdie cu procent ridicat de celule moarte, deci puţin activă sau necorespunzător depozitată, pune în pericol întregul efort al celor ce transpiră, cu dragoste şi rutină, pentru a ne pune pe masă pîinea de zi cu zi. Ci cald, vara bunăoară, neavînd posibilităţi de refrigerare (frigidere defecte, funcţionare aleatorie), prevederile teoretice de păstrare — maximum 7 zile, la 10 grade Celsius — sînt întru totul încălcate. Iarna, faptul că magazia de făină ajunge la o temperatură periculos de scăzută, de minus 6 pînă la minus 8 grade Celsius face ca drojdia să

a de toate zilele

ie de-a dreptul înghețată, iar apa ce e adaugă pentru a se putea ajunge la o compoziție rezonabilă, de cca. 50 de grade, atinge temperatura de +80 grade. Ținînd cont de sensibilitatea drojdiei ca organism viu, șocul termic la care e supusă pune, evident, sub semnul întrebării calitatea produsului final. Fără putere de dospire, drojdia nu mai ajută cu nimic...“

Curiozitatea învinge foamea. Mă interesez despre racilele procesului tehnologic și aflu amănunte: „Tehnologia e total afectată de uzura fizică și morală a utilajelor. La noi, la Giurgiu, există utilaje care ar fi trebuit casate de peste 8 ani. Cele două cuptoare CTL, cu capacitate nominală de 9 t/zi și cuptorul CT 40, cu capacitate de 40 t/zi, singurul de acest tip din țară în stare de funcționare, nu asigură nici pe departe capacitatea de producție necesară. Datorită unei cereri foarte mari, am ajuns ca în loc de un timp de coacere de 25—30 de minute și un regim de temperaturi de 180—210 grade, să fim nevoiți să „alergăm“ cuptoarele, recurgînd la intervale de coacere de 15—20 de minute și temperaturi mari, de 220—240 grade. Nici așa, producția medie a atelierului fabrică pe schimb, de 25 000 buc. franzelă de 0,7 kg nu e acoperitoare! Sîntem sonați de necesități să producem cu 1/3 peste capacități. Dacă mai adăugăm și lipsa [illegible] de schimb, imposibilitatea unor reparații capitale de durată, se poate lesne desprinde o explicație a deteriorării continue a calității pîinii“. Palmele inginerei au un tremur ușor și privirea îi e coborîtă ca un drapel, în bernă. Vorbește despre pîine ca despre o rudă apropiată, cu aceeași naturalețe cu care ar povesti peste gardul copilăriei. Oamenii **simt** pîinea... „Oamenii lucrează în condiții grele — adaugă dînsa. Uneori e de neînchipuit; vara, la gura cuptoarelor, sînt temperaturi de 47 de grade! S-ar putea instala ventilatoare, dar pînă atunci... La „frămîntare“ lucrează multe femei, care adesea au **de împins** cazane cu aluat cu masa de peste 700 kg... Cei care veghează la căpătîiul pîinii prind o aură de noblețe, parcă ar merita mai multă considerație...“

Discuția se prelungește, se leagă și crește din drojdia pasiunii. Parcă ar mirosi în cameră a pîine, cu adevărat. Mai există neclarități legate de consumul specific de materie primă și auxiliară, de sistemul de folosire a cadrelor cu pregătire superioară, însă — deh! — încurcate sînt căile Domnului. Ședința s-a terminat. Plec și-mi promit să visez peste noapte pe domnița Ruxandra, plaiurile mioritice, pîinea și sarea pe ștergar curat. Și-ntr-un codru de pîine sînt lupi și răsare alevea luna.

CRISTIAN PAVEL ■

Nu trageți în vînzătoarele de pîine!

Biblia ne spune că dacă cineva îți arde o palmă pe obraz, tu trebuie să-i întinzi agresorului și celălalt obraz, iar dacă cineva aruncă după tine cu pietre, tu să arunci cu pîine.

În Oradea, la unitatea nr. 1, unde se vinde și pîine, s-a întîmplat o asemenea scenă biblică. Miercuri, 4 iulie a.c., după masă, cînd doi cetățeni au aruncat cu pîine într-o vînzătoare pe nume [illegible] drept că aceasta i-a „proferindu-le, la cererea lor, din pîinea care a mai rămas nevîndută, niște rebuturi care le-a stîrnit „agresorilor“ o asemenea stare de tulburare încît, cred că oricare instanță din lume le-ar fi acordat circumstanțe atenuante.

În mod normal și creștinesc, bucățile de pîine fiind tari ca piatra, cei doi cumpărători aruncînd cu „pietre“ în vînzătoare, aceasta ar fi trebuit, potrivit Cărții cărților, să le aducă pîine.

În data de 6 iulie ora 10,45 cînd am intrat în unitatea cu pricina, rafturile erau pline cu acea pranayama — pîine boghină numită aer — menită să ne spiritualizeze pînă la transparență.

Așadar, în lipsa pîinii, noi, cumpărătorii n-avem decît să ne întindem pe niște paturi din cuie și după ce ne fictisim de atîta stoicism să înghițim fiscaliva flăcări, doar-doar va sosi camionul cu pîinea noastră cea de toate zilele.

Șefa unității din centrul Oradei, care nu a vrut să-și dezvăluie numele, ni mărturisește că vînzătoarele sînt sfințite în mod sistematic că acu-acu' să sosească pîinea. În zilele bune, cînd aprovizionarea își merită numele, ele vînd pîine în valoare de 50—60 mii lei. În alte zile, mai nefericite, încasarea abia dacă atinge pragul a 30 mii lei. Uneori, se așteaptă după pîine pînă la orele 15. Cumpărătorii sînt cei mai de treabă controlori de calitate ai pîinii din lume: nu-i găsesc nici un defect aparent ori ascuns atunci cînd reușesc să dea de ea.

Totuși, vînzătoarele sînt obligate, conform legii calității, să procedeze la recepția cantitativă și calitativă a mărfii“. Cînd este pîine destulă, fetele îndrăznesc uneori să dea la o parte și să nu expună spre vînzare „rebuturile“ pîine necoaptă, aplatizată [illegible]tă. De cînd cu democrația, mulți oameni care vin să cumpere pîine necrezînd pe vînzătoare vor să inspecteze cu de-a sila magazia și cînd găsesc pîinea rebutată cred că este vina dosită și trec la represalii, răzbunîndu-și așteptarea la rînd și nervii. Nici revoluția n-a mărit cantitatea și calitatea pîinii.

La unitatea nr. 10 de pe strada Mihai Eminescu, vînzătoarea Maria Roman îmi arată deznădăjduită aceleași rafturi yoghine, care îndeamnă la orientala filosofie a resemnării sceptice.

Trecătorii se opresc unul cîte unul în fața magazinului, pun mîna streașină la ochi și privesc prin sticla de la ușă, strîmbîndu-se într-un chip înfiorător în timp ce gura lasă cîte un geamăt ori scoate cîte o exclamație scurtă, dar atît de încărcată de semnificații!

M-am repezit în clipa imediat următoare pe ușa asediată de atîtea priviri ale trecătorilor și am căutat cea mai apropiată secție a Întreprinderii de panificație din Oradea. Am găsit-o chiar în sînul vechii cetăți medievale a urbei, unde un șir impresionant de oameni așteptă sub o ploaie măruntă să cumpere pîine de la chioșcul propriu al secției 5, cu un efectiv de 85 de muncitori.

Întrucît un cuptor este în reparație, secția nu mai produce zilnic 25 de tone de pîine, ci numai 20. În plus, în loc să primească drojdie comprimată de la fabrica de bere, spirt și drojdii din Oradea, cele 5 secții din Oradea primesc drojdie lichidă, care nu face să crească aluatul. După standardele de calitate, 90 la sută din făina primită de la furnizori ar trebui refuzată. Ca să faci o pîine ca lumea, cantitatea de gluten din grîu ar trebui să fie măcar de 26 la sută. În realitate, glutenul nu depășește, decît rareori, 22, 23, 24 la sută. De asemenea, făina măcinată ar trebui să stea vreme de 10 zile pentru a se împlini în acest timp anumite procese chimice. Nu se întîmplă așa: făina este adusă în secție direct de la coșul morii. Cererea de pîine fiind mare nu se mai pot face anumite probe tehnologice de laborator încît să se poată interveni cu măsuri benefice în timpul fabricației.

Cu 26 de ani vechime în făurirea pîinii, domnul Marțian Heredea, șeful secției unde, totuși, se face cea mai bună pîine din Oradea (pe vatră de cuptor, nu pe sîrmă electrică ca la secția 6) îmi spune că el este optimist în ceea ce privește destinul pîinii românești. Faptul că am exportat mult grîu în epoca de tristă amintire nu putea să nu lase urme în fabricarea acestui aliment de bază al românului. „Cînd va fi grîu destul în România, va fi și pîine destulă. Și de cea mai bună calitate!“ a încheiat el, invitîndu-mă la secția pe care o conduce, după ce grîul țării se va fi strîns în hambare.

PAȘCU BALACI ■

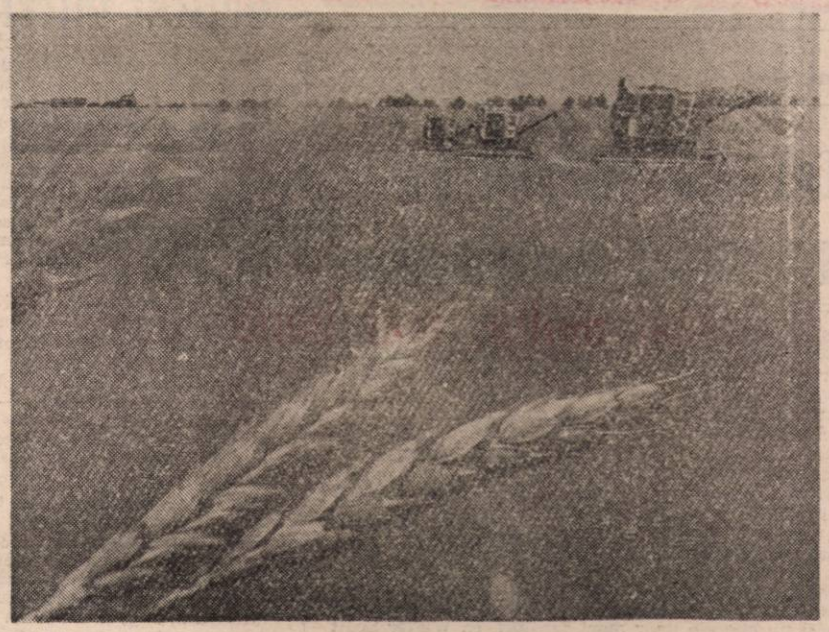

A venit luna lui Cuptor

De-ar fi românii brutari, îngerii și-ar lua pîinea pe cartelă

Nu știu ce gîndesc alții, dar eu cînd mănînc pîine, fie proaspătă sau uscată, albă sau intermediară (cu miez negru), nu mă gîndesc la gustul ei, la coada parcursă pentru a ajunge s-o cumpăr, la cuvintele unui prieten ce-mi laudă pîinea preambalată din Franța și nici la faptul că-n multe zile, chiar la orele de vîrf, nu găsesc pîine în cartierul în care locuiesc. Pur și simplu, o mestec și nu gîndesc. Poate că în mintea mea orice gînd este anihilat de versul: „Fie pîinea rea sau bună...“. Și de n-ar fi acest vers, gîndul s-ar transforma într-o înjurătură cu mîna pe pîine sau într-un blestem pentru cei care îi fac drum către masa mea. Și-ar fi păcat, mare păcat, nu-i așa?

Cum se usucă pîinea

Fabrica de pîine „Spicul“ este cea mai veche unitate de profil din București. O dovadă a neîntreruptei tradiții în facerea pîinii este modul cum se transportă făina de la moara din curtea fabricii la liniile de fabricație: în cîrcă, adică sacii de făină sînt cărați de muncitori (specializați) cu spinarea. S-a încercat un firav proiect de mecanizare, dar n-au fost bani pentru investiție. Pîinea se face la „Spicul“, nu în cantitatea dorită de producători. Se lucrează la 70% din capacitate. Nu pentru că n-ar avea materie primă asigurată sau ar exista întreruperi în căratul sacilor... Nu! Comenzile centralizate, făcute la începutul fiecărei săptămîni de cele o sută de unități comerciale (deservite de fabrică), sînt subdimensionate. Cu alte cuvinte, fabrica ar produce mai mult, dar comerțul o împiedică, datorită volumului de pîine pe care-l desface, după un program ce permite (de sîmbătă pînă luni), învechirea pîinii, goluri în aprovizionare, dereglarea însăși a producției. Deci, 30% din capacitatea fabricii nu este folosită, în timp ce magazinele din cartierele Militari sau Bujoreni nu au pîine. Această situație persistă în peisajul Capitalei de patru luni. Vinovată este direcția comercială, care nu cunoaște în realitate cererile de pîine și nu asigură o ritmicitate a aprovizionării.

Cît e caldă, pîinea mai poate fi mîncată...

Cadrul legislativ actual a permis deschiderea a două centre proprii de vînzare a pîinii, unul chiar în incinta fabricii. O creștere a numărului acestor unități direct subordonate ar înlătura filiera birocratică, prin care pîinea ajunge „tare ca piatra“ la consumatori. Dar autonomia fabricii este o chestiune de timp. Cu o producție zilnică de 100 tone de pîine, fabrica „Spicul“ poate fi inclusă ca personaj în galeria nemulțumirilor noastre cotidiene, chiar dacă oamenii ei sînt nevinovați, ca și aluatul pe care-l frămîntă.

Dacă pîinea noastră ar crește cît un bloc cu patru etaje

...păsările cerului i-ar reproșa administratorului că apa potabilă nu urcă și la ultimul etaj. Cu o asemenea pîine (bloc) am uita, firește, „ordinul de măciniș“, ce stabilește următoarele procente: făină albă 76%, făină neagră 4%, restul... e tăcere (adică tărîțe). Calitatea pîinii s-ar îmbunătăți (continuăm să sperăm!) dacă ordinul s-ar modifica la 60% făină albă sau, mai cuminte, s-ar abroga, lăsînd libertatea fabricilor să macine pentru a obține o făină cît mai bună. Ordinul continuă să-și dispună tiparele pe solurile de grîu aduse din județele Dolj, Olt, Giurgiu. Nu sînt soiuri de calitate, au indici de deformare foarte mari, uneori fabrica primește și grîu înfestat. Aflăm de la inginera-șefă, Rodica Spătaru, că „grîul dur“ este soiul cel mai căutat, din păcate, datorită producției mici la hectar, 2 000 kg, este greu de găsit, țăranii nefiind încurajați în a-l cultiva. Poate de acum înainte! Este dureros, oprindu-ne la calitatea grîului, să amintim (dar tocmai de aceea o facem) că în urmă cu 8 ani, canadienii ne-au livrat grîu furajer, din care noi, românii, am făcut pîine, o pîine care n-a crescut, dar a fost mîncată de români.

Dacă pîinea noastră ar crește cît un bloc cu patru etaje, japonezii vor veni imediat să preia „modelul românesc“. Ceea ce îi va speria după aplicarea modelului în țara lor „săracă“, va fi faptul că în visele fiecărui cetățean japonez (presimt eu, mîncînd pîine cînd scriu aceste rînduri), va apare un înger obez, mușcînd dintr-o pîine intermediară, de patru lei, puțin turtită, dar comestibilă...

PETRE BARBU ■
Fotografii de PAUL AGARICI și GIG MOTOIANU ■

FLACĂRA
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Mai sînt de citit mii de cărți

Cei trei mușchetari și Mihail Sadoveanu

În perioada cînd redacta Mihail Sadoveanu **Neamul Șoimăreștilor** (care a apărut, sub formă de foileton în revista **Viața Românească**, începînd din 1912, iar sub formă de volum — în 1915), romanul istoric românesc încă nu avea tradiție. Cu excepția unor încercări demne de interes făcute de Bogdan Petriceicu-Hasdeu, nu se publicaseră decît scrieri menite să satisfacă nevoia de senzațional a publicului larg. Mihail Sadoveanu însuși mărturisește că gustul pentru proza de inspirație istorică i-a fost trezit de lectura cărților „cu haiduci" tipărite de autori minori, ca N.D. Popescu sau Panait Macri. Producția literară de acest fel era, la rîndul ei, reflexul unui gen cultivat cu fervoare în străinătate, încă de la sfîrșitul secolului optsprezece, de romantici. Și adeseori serveau drept model nu operele unor mari scriitori, ca Walter Scott sau Victor Hugo, ci scrierile unor foiletoniști înzestrați doar cu imaginație și cu darul improvizației.

În orice caz, indiferent de filiera pe care pătrundeau la noi aceste influențe, cert este că rezultatul l-a constituit adoptarea unui mod **romantic** de a scrie roman istoric. La începutul secolului douăzeci, la noi, părea ceva de la sine înțeles ca într-o carte de evocare a trecutului, personajul principal, de obicei altcineva decît domnitorul, să fie frumos și viteaz, să reușească întotdeauna în ceea ce întreprinde, să fie ajutat de prieteni devotați pînă la sacrificiu, să iubească o femeie minunată, să aibă adversari puternici, dar perfizi și cu înfățișări grotești. Așa se explică de ce primele romane istorice ale lui Mihail Sadoveanu, **Vremuri de bejenie** și **Șoimii** (acesta din urmă refăcut ulterior în repetate rînduri, pînă la varianta definitivă cu titlul **Nicoară Potcoavă**) sînt de un romantism convențional.

Romanul **Neamul Șoimăreștilor** reprezintă **o depășire** a modelului romantic, un stadiu nou în creația sadoveniană și, în același timp, un progres înregistrat de romanul istoric românesc. În anii deplinei maturități, Mihail Sadoveanu va ajunge la un și mai înalt nivel, scriind romane istorice complexe și subtile, ca **Frații Jderi, Creanga de aur, Zodia Cancerului sau Vremea Ducăi-Vodă, Nunta Domniței Ruxandra.** Dar și **Neamul Șoimăreștilor** prezintă importanță, fiind o sinteză între concepția romantică și o înțelegere mai lucidă, proprie omului din secolul douăzeci, a trecutului istoric. Unii critici, de exemplu G. Călinescu în **Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent,** au avansat ideea că nu este vorba de o sinteză, ci de o deviere de la regulile romanului cavaleresc și, prin urmare, de inconsecvență artistică. În realitate Mihail Sadoveanu a modernizat genul.

Ce anume este romantic în **Neamul Șoimăreștilor ?** Desigur, tot ceea ce face din acest roman un roman de acțiune, asemănător în unele privințe cu **Cei trei mușchetari** de Alexandre Dumas. Tudor Șoimaru are un prieten bun, pe chibzuitul Simeon Bîrnovă, iar pe cîmpul de luptă mai leagă frăție de cruce cu Cantemir bei, căpetenia tătarilor. Fiecare dintre acești viteji este slujit de către un „valet" pitoresc și întreprinzător. Toți sase constituie un grup greu de învins, care se pune la un moment dat în slujba unui boier, Stroie Otheianu, pentru a-i recupera fiica, frumoasa și trufașa Magda, răpită de cazaci. În cursul operațiunii de salvare, Tudor Șoimaru, mai ingenuu decît ceilalți (el este d'Artagnan-ul grupului) se îndrăgostește de Magda. Iscusiții luptători, oamenii lor de încredere, misiunea primită din partea unui personaj influent, toate acestea aduc aminte evident, de romanul lui Alexandre Dumas.

În romanul lui Mihail Sadoveanu este infiltrat, însă, un fin umor. Nu este vorba doar de comicul colorat, popular care își face loc uneori cu impetuozitatea unei veselii de carnaval. Mihail Sadoveanu dispune și de o ironie subtire, filosofică, în calitatea sa de contemplator al spectacolului existenței umane. Detașarea scriitorului față de personajele sale se explică printr-o detașare față de actul însuși al scrisului. Am văzut că există în **Neamul Șoimăreștilor** o schemă narativă inventată de alții, de reprezentanți ai romantismului și popularizată apoi prin foiletoane destinate publicului larg. A venit momentul să precizăm că Mihail Sadoveanu nu este influențat în necunoștință de cauză, ci **se lasă** influențat, propunîndu-și parcă să rescrie acest gen de roman și s-o facă într-o manieră vag parodică. El își ia în serios ficțiunea, dar nu și-o ia complet în serios, fiind permament constient că **povestește.** Momentele în care personajele simpatizate de el se află în impas nu-l neliniștesc tocmai pentru că știe că totul se termină cu bine și pentru că știe și că cititorul știe acest lucru.

În orice caz, sîngele care curge în bătăliile descrise de Mihail Sadoveanu nu este niciodată sînge adevărat. Proza sadoveniană are o plasticitate abstractă, înfățișîndu-ni-se nu ca o literatură care vrea să pară realitate, ci ca o literatură care acceptă să fie luată drept literatură.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

Civilizația ochiului

Goticul interior

Puțini din artiștii care au apucat drumul exilului au reușit să-și realizeze astfel și **opera.** Cei mai mulți au aflat un liman, au ieșit din crunta sărăcie la care îi obliga faptul că nu vroiau ori nu puteau să fie și altceva decît ce erau. Creatori însă au rămas numai cei care, și înainte de schimbarea cetățeniei, au conștientizat, pînă în pragul tragicului, limitele condiției lor.

Nu întotdeauna o limită înseamnă o reprimare. Pe unii artiști, putința exprimării libere — după decenii de îngrădire, devenite, din nenorocire, ființă, dat definitiv al sufletului — i-a dezechilibrat. Pe alții, libertatea de a opta i-a ajutat să înțeleagă mai bine că, de fapt, optaseră. Ori, mai corect spus, că aproape tot ce li se întîmplase pînă atunci era o chestiune de destin.

Sculptorul **Ingo Glass** e unul din artiștii care n-au trebuit să caute o cale în artă întrucît i-a căutat calea pe ei. Ca structură interioară, Ingo Glass e un gotic. Se știe că fiecare concept permite o interpretare restrînsă, o datare istorică, și una mai largă. Oamenii au simțit gotic nu numai în secolul de aur al goticului. Și nu numai în Europa de vest. Născut în 1941, în Banat, Ingo Glass a reușit să-și cristalizeze metoda prin anii '70, la Galați, unde lucra ca restaurator al Muzeului orășenesc de artă modernă. Tabăra de sculptură în oțel pe care a deschis-o aici i-a dat posibilitatea să realizeze o seamă de sculpturi de mari dimensiuni, cîteva definindu-i net stilul. Remarcat de marele critic de artă german Siegfried Salzmann — care, de-altfel, i-a și cumpărat o lucrare pentru colecțiile de artă modernă ale muzeului Lehmbruck din Duisburg — Ingo Glass a fost solicitat să expună întîi la München, apoi în alte importante centre artistice. S-a stabilit în capitala Bavariei, a devenit membru activ al breslei profesionale a plasticienilor, a obținut cîteva premii și comenzi iar astăzi contează — după cum remarcă și Ionel Jianou în „Enciclopedia artiștilor români din Occident" — ca unul din cei mai valoroși sculptori în metal din Germania. Într-o țară, prin urmare, unde sculptura ,avînd ca material de referință metalul, a deschis o competiie aspră și extrem de selectivă. Faptul se explică dacă luăm în considerație realitatea oricărei creații monumentale : ea poate fi asimilată unei investiții. E genul de operă care cere o sponsorizare. Din care cauză contractele vin să confirme o poziție.

Sculpturile de mari dimensiuni ale lui Ingo Glass clădite cu aparatul de decupat profile și comportînd un asamblaj in situ, de cele mai multe ori ,prin sudură sau cu buloane fac efectul unor catedrale. Viu colorate — în ideea de a le detașa pe verdele ori pe brunul ambientului — aceste obiecte impunătoare, cu articulații ingenioase, svelte și totodată solemne ne vorbesc de nevoia profund umană a reculegerii în cadru natural. Ele o stimulează și o reînnoiesc. Calitatea esențială a creației lui Ingo Glass e francheța. Multora le sînt necesare mijloace complexe dacă nu chiar — cu un cuvînt foarte agreat azi — sofisticate pentru a cultiva niște sentimente firești. Din cauza dificultăților de limbaj, oamenii au ajuns să creadă că, în arta modernă, problema sentimentului nu se mai pune. Sau, și mai rău, că sensibilitatea e o slăbiciune.

În fapt, treburile stau altfel. Deși se crede că artiștii care au ajuns la notorietate sînt neapărat și importanți, numărul creatorilor realmente importanți e redus. Iar măsura valorii unei opere o dă efectul deosebit al acesteia la public.

Răspîndite în lume, de regulă în parcuri cu sculpturi, catedralele ecorșate ale lui Ingo Glass reclamă spiritul și rămîn, datorită rafinatei afectivități pe care o degajă, în fondul de amintiri culturale sigure.

TUDOR OCTAVIAN ■

Lanterna magică

Primul festival al filmului din Israel în România

Programată le cinematograful „Scala" din Capitală, săptămîna filmului din Israel (26 iunie — 5 iulie a.c.) reprezintă o premieră, îndrăznim a spune, **totală :** este pentru prima oară cînd publicul român ia contact cu producția de film a unei țări (circa 40 de [illegible] me pe an către sfîrșitul anilor 1970), despre care, practic, n[illegible]știa nimic.

Selecționerii programului acestei săptămîni (care a cuprins : **„AVANTI, POPOLO"** — regia și producția : Raffi Bukaee ; **„TEL AVIV — BERLIN"** — scenariul și regia : Tzipi Trope ; **„1001 DE NEVESTE"** — scenariul și regia : Michael Bat-Adam ; **„CÎND CADE NOAPTEA"** — scenariul și regia : Eitan Green ; **„DE-A V-AȚI ASCUNSELEA"** — regia: Dan Wolman ; **„BLUES ÎN VARA TÎRZIE"** — scenariul și regia :

„În Bucureștii nașterii mele" (I)

— De vorbă cu doamna ILINCA R. BOSSY —

În cadrul documentării mele pentru elaborarea volumului doi din **Istoria Unirii românilor sub Cuza Vodă,** am reținut cu deosebire un nume : Raoul Bossy. Nimeni altul decît ilustrul ambasador al României din anii interbelici. Un diplomat dublat și de un istoric. Studiile, articolele, conferințele și mai cu seamă cărțile sale despre epoca lui Cuza Vodă — cu precădere politica externă — sînt nedepășite pînă astăzi în istoriografia românească.

Și cum o bucurie nu vine niciodată singură, iată că de cîteva zile am rarul prilej de a cunoaște și a sta de vorbă chiar pe îndelete cu fiica fostului ministru plenipotențiar român. Crîmpeie din această benefică discuție le încredințez revistei „Flacăra", în speranța de a aduce o mai dreaptă cinstire memoriei diplomatului-istoric.

— Așadar, doamnă Ilinca Bossy, bun venit pe pămîntul străbun, unde s-au născut strămoșii, părinții dvs., unde înșiși ați văzut lumina zilei, în anul 1931. Vă sînt profund recunoscător că ați acceptat cu amabilitate să-mi fiți amfitrioană. Și dacă se poate să începem cu... începutul : de unde numele de Bossy ? mai rar în arhondologiile românești.

— Mai întîi, permiteți salutul și plecăciunea mea smerită în fața Revoluției Tineretului Român, care ne-a creat imensa bucurie de-a ne revedea țara după atîta amar de decenii. Sînt nespus de fericită să mă pot adresa cititorilor revistei „Flacăra", înțelegînd că în principal se pornește de la interesul pe care-l poate trezi publicului român de azi, evocarea figurii tatălui meu.

Numele de Bossy, domnule Stelian Neagoe, vine din istorie — așa să știți. L-a purtat o străveche familie românească în Țara Românească a Moldovei de Sus. Cercetați cronicile, ele vă vor atesta un spătar Bosii la anul 1599, un Bosii pîrcălab de Orhei la 1675, iar Ștefan Bosii, vel jignicer este înscris drept fondator, la anul 1743, pe frontonul lăcașului Sf. Spiridon din Iași.

Prin urmare, tatăl meu — Raoul Bossy — a fost fiul lui Vasile Bossy — scriitor junimist și magistrat reputat al vremii sale.

— Am înțeles. Bunicul și tatăl dvs. se trag, deci, din vechiul neam al Bosiilor.

— Desigur. Țin minte cum tata ne vorbea de ținutul Herței, în nordul țării, unde existase moșia strămoșească Bossia, undeva lîngă Sendriceni. Știți doar că după „ultimatumul" Molotov, ținutul Herța a fost înstrăinat, cu Basarabia și Bucovina de nord, cu totul, ca atare și țarinile Bossiei...

— Mama dvs. ?

— Buna mea mamă, Senta, este fiica lui Nicolae Cantacuzino (la rîndu-i, al doilea fiu al lui G. Gr. Cantacuzino „Nababul").

— Trăiesc părinții dvs. ?

— Tata a trecut în lumea umbrelor în anul 1975, la vîrsta de 81 de ani. Mama trăiește, sîntem împreună la Londra de ani și ani.

— Din cîte îmi dau seama, v-a mînat către noi în aceste zile fierbinți și dorul de țară. Presupun, însă, că — om al timpului modern, precum vă constat a fi — veți folosi ocazia și pentru unele activități practice. Sînteți doar agent literar, o meserie complet necunoscută în sistemul cultural românesc de pînă mai ieri.

— Așa este. După ce mi-am revăzut parte din rudele mele, am încercat și pot spune că am și reușit în oarecare măsură să contactez o serie de instituții și personalități din București, spre a

Renen Schoor ; **„NOA LA 17 ANI“** — producător, scenarist și regizor : Itzak Zepel), s-au străduit, și au reușit, să ne ofere o arie variată de subiecte, cît și cîteva profiluri distincte ale unor realizatori, cîteva dintre producțiile acestora beneficiind de importante premii internaționale, ba chiar și nominalizări pentru „Oscar“ („Avanti popolo“, de pildă).

Anul 1970 — anul înființării Departamentului de film din cadrul Universității din Tel Aviv, urmată curînd de cea a Institutului Cinematografic Israelian — rămîne o dată de referință : majoritatea realizatorilor provin din cadrul acestor instituții, alături de cei cîțiva care au studiat în străinătate, întorcîndu-se apoi în țară.

Tematica acestor filme, extrem de variată ca loc și timp de desfășurare a acțiunii, se bazează pe cîteva coordonate esențiale : supraviețuirea în lagărele de concentrare naziste, războiul de independență, crearea statului Israel, conflictul cu statele arabe: este și firesc, toate aceste momente reprezentînd date cu profunde implicații — tragice, din nefericire! — în formarea și supraviețuirea noului stat, replică la diaspora. În toate filmele însă, un liant — un leit-motiv subteran — conferă (chiar și producțiilor realizate în registru comic, sau absurd-comic — de genul **„AVANTI POPOLO !“**, filmul cel mai bun din întreaga selecție !), subliniat, o puternică aplecare a interesului către relația **umanism — violență**, relație atît de caracteristică anilor pe care îi trăim. Pe de o parte...

Pe de alta, este remarcabilă căutarea unor forme proprii de exprimare, căutarea unui „profil“, caracteristic — lucru de fel ușor, în cinematografia unei națiuni atît de risipite în lume și cu o istorie, de stat, relativ recentă. Iar dacă în ceea ce privește **stilul** acestor filme, luate în bloc, o categorisire anume este greu de făcut, dacă nu chiar imposibil (sînt evidente influențele mai multor „școli“ cinematografice occidentale, și nu numai), **ceva anume** definește toate filmele săptămînii, acest prim FESTIVAL DE FILME DIN ISRAEL în România supunînd atenției publice năzuințele unor creatori de o mare sinceritate, de o amărăciune greu disimulată și de o autoironie profund originală.

Filme precum **„CÎND CADE NOAPTEA“**, un film dur, despre ferocea gratuitate a violenței în relațiile citadine actuale ; sau **„BLUES ÎN VARA TÎRZIE“**, un fel de „pe frontul de Vest nimic nou“ în variantă modernă ; sau **„1001 DE NEVESTE“**, o delicioasă poveste de dragoste și gelozie în care pitorescul decorului contrastează abrupt cu tragismul din final — sînt numai cîteva exemple de culori, așternute pe o paletă cinematografică și folosită cu măiestrie de niște regizori în general tineri, dornici nu atît să se afirme, cît să convingă publicul că filmul israelian nu numai că există, dar dovedește chiar o indiscutabilă maturitate. Atît de idei, cît și — poate că mai ales — profesională.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Univers sonor

Star

L-am reîntîlnit de curînd pe Daniel Kientzy într-un recital în Studioul T 8 al Radiodifuziunii. Un artist senzațional, care și-a înscris în itinerariile sale numele României, unde are numeroși și de seamă prieteni. Totuși, pentru publicul larg, cine este Daniel Kientzy ? Am fost feriți cu „grijă“ de muzica nouă, de așa-numita avangardă, privită adesea ca sinonimă cu o politică ostilă dezvoltării multilaterale, ca o atitudine subversivă. Multe nume mari de azi sînt practic necunoscute la noi și ne rămîne să încercăm a le revela melomanilor. Printre acestea este și cel al francezului Daniel Kientzy, cel mai mare star al saxofonului. Este considerat în prezent drept muzicia nul care a revoluționat tehnica și expresia acestui instrument cantonat prin tradiție în divertisment și acceptat cu statut solistic doar în jazz. Kientzy face din cele șapte tipuri de saxofon un instrument multiplu căruia îi găsește noi efecte și modalități timbrale, deschizîndu-i perspectivele integrării sale în electroacustică. Prezent la cele mai mari festivaluri de muzică contemporană, Daniel Kientzy are prioritatea unui imens număr de prime audiții, majoritatea cu lucrări ce i-au fost dedicate de către comozitori prestigioși. Printre aceștia, găsim multe semnături românești, cele mai relevante aparținînd lui Ștefan Niculescu, Miriam Marbe, Tiberiu Olah, Aurel Stroe. În planul noului destin instrumental al saxofonului se situează și concluziile sale teoretice, reunite de Kientzy într-un tratat teoretic de referință, **Sunetele multiple** (Editura Salabert).

Pentru un interpret, oricît de mare i-ar fi faima, fiecare prezență concertantă înseamnă o nouă demonstrație. L-am ascultat deci pe Kientzy și, din nou, am resimțit aceeași uimire în fața unicității evoluției sale artistice. Să subliniem, nu este vorba de o prezență exotică, cu manevre sonore neobișnuite care te impresionează prin spectacolul exterior al efectelor și virtuozității în sine. Totul este integrat în muzică, are coerența și sobrietatea unui act creator cu multiple motivații expresive. Kientzy propunea nume și lucrări necunoscute, o lume ce ni se descoperă pe de-a-ntregul nouă. Fie că intră în peisajul sufletesc românesc, cu înghinări de bucium **(Muzică spectrală** de Călin Ioachimescu), fie că se contruiește o imensă coloană sonoră infinită, „în așteptarea lui Godot...“. (Aldo Brizzi — **Mi Har Sefer...)**, fie că jocul luminilor surprinde fațetele ascunse ale stărilor afective (Bernard Cavanna — **Goutte d'or).** Cred însă că momentul cel mai important a fost prima audiție a unor fragmente din opera **Orestia III** de Aurel Stroe (în colaborare cu o maestră a cîntecului modern, Steliana Calos, grupul vocal „Timișoara“ și dirijorul Remus Georgescu). **Orestia III,** o operă care cunoscută chiar fragmentar mi se pare a deveni una din marile dimensiuni ale noii gîndiri componistice românești. M-am întristat știind că teatrul muzical al lui Stroe este doar un succes „peste hotare“, că operele sale nu au fost **niciodată** în țară... Kientzy a fost un contribuabil la prezența pariziană a **Orestiei,** ceea ce ne consolează parțial. L-am ascultat și l-am privit pe acest oaspete cu sentimentul privilegiului de a întîlni un autentic Star al muzicii de azi. Evoluția sa bucureșteană este un semn (sigur, posibil ?) al reintegrării noastre europene și prin muzică.

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

Statutul societății internaționale

„Mihai Eminescu“

În ideea că opera eminesciană exprimă adevărul și frumusețea sufletului acestui popor, ea trebuie să rămînă o punte de legătură între toate spiritele indiferent de orientarea politică, religioasă și rasă. Avem încrederea că Eminescu este etalonul frumuseții sufletesti a acestui popor și poate deveni o efigie universală numai slujită cu credință.

La Iași a luat ființă SOCIETATEA INTERNAȚIONALĂ „MIHAI EMINESCU“ din inițiativa cunoscutului colecționar de documente eminesciene, cărți vechi, rare, manuscrise românești și străine, Dumitru I. Grumăzescu.

1. Scopul societății S.I.M.E. este cunoașterea și răspîndirea operei eminesciene.

2. Orice cetățean român sau străin poate face parte din S.I.M.E. printr-o scrisoare de adeziune, fără nici o cotizație.

3. Nu este obligatorie participarea cu bani sau bunuri materiale din partea membrilor. Rămîne la aprecierea fiecăruia dacă și cum poate face un serviciu sau poate contribui la patrimoniul societății.

4. Pentru îndeplinirea scopului S.I.M.E. își propune următoarele obiective :

I. Înființarea unei publicații literare cu numele poetului.

II. Înființarea unei edituri care va avea în vedere editarea operei poetului și a studiilor ce îi sînt consacrate. De primă urgență ar fi reeditarea celor 16 volume într-o ediție de masă, ca aparat de lucru pentru toate cadrele didactice.

III. Înființarea colocviului național și internațional „Mihai Eminescu“, susținerea colocviului studențesc și înființarea unui colocviu la nivel școlar.

IV. Va realiza xerocopierea tuturor manuscriselor eminesciene din toate fondurile de stat și particulare.

V. Susținerea și finanțarea la Universitatea „Al. I. Cuza“ din Iași a catedrei Mihai Eminescu.

VI. Societatea va avea în vedere colaborarea cu toate institutiile de învățămînt superior și cercetare filologică din țară și străinătate.

5. Societatea va primi la constituirea ei cunoscuta colectie a d-lui Dumitru I. Grumăzescu si contul său valutar din Banca Națională Iași nr. 47.51.51.69.07.

6. Fondatorul societății, Dumitru I. Grumăzescu, își propune și se angajează cu toată energia, priceperea în fața țării și a acelora care îl vor sprijini să realizeze un edificiu nou, cu săli expoziționale, documentare, conservare, amfiteatre, studiou teatru, librărie, cafenea literară, restaurant, camere de oaspeți, inclusiv o capelă religioasă. Acest complex literar să fie pe măsura imaginii eminesciene pe care trebuie să o avem cu totii, atît noi cît si străinii.

Toți cei care doresc să adere la Societatea Internațională „Mihai Eminescu“ se pot adresa în scris sau telefonic direct la dl. Dumitru I. Grumăzescu, B-dul Alexandru cel Bun nr. 15, bl. E-3, sc A, et. 1, tel. 981/5 19 98 Iași — 6600, ROMÂNIA, sau la Revista TIMPUL, str. Mihai Eminescu nr. 19, Iași, tel. 981/ 1 74 30.

Liviu Ciulei nu crede în vorbe

Liviu Ciulei a venit în țară pentru zece zile. Două din ele le-a folosit pentru concursul de la Bulandra. În sală erau mulți veniți să-l privească, să vadă și actorii. Prima pauză și, bineînțeles, ziariști, reportofoane, întrebări. Ciulei și-a aprins țigara și cu o voce calmă, melodioasă, categorică a spus : „Nu dau interviuri pentru că sînt inutile. Și orice lucru inutil este imoral“. Doream să-i aflăm impresiile. „Sînt multe actrițe bune dar nici una excepțională“. Rebengiuc avea în mînă lista celor 60 de concurenți, am privit-o și undeva la subsolul paginii am văzut numele Ancăi Sigartău : Așteptați, domnule Ciulei, veți vedea cel puțin o actriță foarte bună. Anca a intrat, într-adevăr, pe primul loc. „E o școală de teatru ciudată, ceva între strigăt și tăcere“, a continuat Liviu Ciulei. Rebengiuc, Caramitru, Ogășanu, Moisescu îl priveau așteptînd să-și continue gîndul. Dar nu a mai adăugat nimic. Va trebui să ne obișnuim cu stilul său eliptic. Urmau două ore de pauză, în mînă avea un buchet de gladiole albe. Era ziua lui de naștere și trebuia să ajungă la masă la Clody Bertola.

AURELIA BORIGA ■

Victor Rebengiuc și Liviu Ciulei în timpul concursului de la Teatrul Bulandra

pune bazele unor colaborări de netăgăduit interes pentru spiritualitatea românească. Pun mult sîrg în aceste inițiative, pe care le întreprind și ca o afecțiune față de confrații mei de azi și de aici.

— Vorbiți excelent limba română. Este un secret de familie ? Știut fiind că în copilărie a trebuit să domiciliați mai mult în capitalele europene decît în strada General Budișteanu din București. Ca că nu mai vorbim de cortina de fier despărțitoare ce a urmat ultimului război mondial.

— Ceea ce considerați dvs, că înseamnă a vorbi bine românește am învățat în copilăria mea. Atît. Se vede treaba că, între toate cele, limba maternă nu se uită niciodată.

— Frumos gîndit, frumos vorbit pe românește.

— Vă mulțumesc pentru compliment.

— Cum ne găsiți, doamnă Bossy ? Acum, după șase luni de la Revoluție, cînd am tot crescut și scăzut în ochii lumii occidentale ?

— Cum să vă spun, se simte oarecare acalmie — ca să nu zic apatie — aici, în Capitală. Oamenii cu care am discutat se arată dacă nu incurabili optimiști, oricum animați de speranța spre mai bine.

Nu spun o noutate, afirmînd că pentru a prinde cadența lumii europene va fi nevoie ca românii să se dovedească foarte muncitori și deosebit de eficienți.

Știți și dvs., va fi greu. Totul va cere timp, niște echipe, poate o generație-două se vor uza în tranziții, dar cale de întoarcere la utopia comunistă nu mai există.

Din păcate, este prea tîrziu pentru familia mea să ne integrăm aici, noului curs al vremii. Tot rostul nostru a fost frînt, întrerupt în anii eroarei comuniste. Am mîncat pîinea neagră a exilului. Iar acum, abia dacă putem să ne bucurăm de schimbarea regimului politic din România, țara-mamă pe care o doresc cu adevărat să-și ocrotească fiii în libertate și democrație.

— Revin, cu voia dvs., la tatăl dvs. Personal, mi-am extras din periodice toate articolele, studiile și conferințele lui Raoul Bossy, am catalogat toate cărțile sale de pînă prin anii 1941—1942. O anume editură bucureșteană s-a arătat interesată pentru tipărirea scrierilor lui Raoul Bossy. Am pînă acum peste douăzeci de materiale (studii, cărți etc.), însumînd circa 1 000 pagini. Vă voi pune la dispoziție această bibliografie, cu rugămintea de a o verifica și întregi cu alte titluri ce nu figurează în fișierele bibliotecilor centrale din România. Cu deosebire scrierile lui R. Bossy de după 1944 îmi sînt aproape necunoscute. Știu pozitiv că a continuat să scrie și să tipărească, însă informațiile mele nu duc decît la două astfel de articole din anii 1952 și 1968.

— Îmi face plăcere să constat că un istoric român dorește să materializeze o asemenea idee. Evident, vă voi sprijini pe cît îmi va fi cu putință, consultîndu-mă totodată cu mama, cu sora și cu cei doi frați ai mei.

— Aveți un nume frumos — Ilinca. Neaoș românesc, de prin nordul României Mari. Spuneți-mi, vă rog, nu v-ar place să călătoriți prin ținutul Herței, să străbateți cu pasul măcar cîteva palme de pe pămîntul fostei moșii străbune, Bossia ?

— Oh, cum nu ?! Parlamentul acela al românilor moldoveni de la Chișinău se arată a fi de toată isprava. Le urmăresc, pe cît pot lucrările și am mare încredere în înțelepciunea lor. Și poate că într-o zi nu prea îndepărtată...

— Așa să vă audă Dumnezeu !

STELIAN NEAGOE ■

Ultimul episod din Memoriile lui Mihail Manolescu va apărea în numărul viitor al revistei noastre.

Într-adevăr, Gheorghe Klein își aduce aminte. Pensionarul constănțean de astăzi, albit de timpuriu, la cei 68 de ani ai săi — posesor al unei biografii de senzație — lasă să transpară frust și senin simburele de vitalitate care i-a aureolat existența. Din dosul dioptriilor mari, privirea sa, susținută de o gestică neîntreruptă, întregește povestirile prin puterea sa aparte de sugestie. Ceea ce relatează domnia sa pare să aibă valoare de excepție. La vîrsta de 10—11 ani hoinărește prin mahalalele Bucureștilor, vînzînd ziare împreună cu „geniul Carpaților" de mai tîrziu, n. ceaușescu. Cunoaște legionari, îi contactează, încearcă să înțeleagă prin propriile puteri fenomenologia politică a perioadei agitate de atunci. Mai apoi, sub arme, vînător de care în regimentul 21 infanterie, divizia a 4-a București, cade prizonier în luptele de la Budapesta, în octombrie 1944. În lagărul de la Soprony e reținut aproape un an, apoi, reintors în țară, e detașat inițial la divizia 10 Brăila, ca ulterior să fie selectat pentru garda regală, începînd cu data de 8 septembrie 1945. Ca șofer pe singura mașină militară („de sacrificiu") din escorta regală, are posibilitatea să observe, să fie martor al unor evenimente istorice (atentatul Anei Pauker asupra Majestății Sale, regele Mihai, execuția primului ministru Mihai Antonescu, a mareșalului Ion Antonescu etc.). Povestirile sale sînt halucinante, relevînd unele episoade de reală importanță pentru stabilirea adevărurilor atît de necesare. După lăsarea la vatră, în octombrie 1946, Gheorghe Klein parcurge alte etape dramatice ale propriei biografii. Lucrează la Reșița, apoi la mai multe mine, printre care și mina de uraniu de la Gvardid-Băița(jud. Bihor), unde este șoferul ministrului minelor sovieticul Sclopov. Reintors în Constanța, lucrează ca șofer la DIPTc, apoi în cadrul ITC, pe taxi și mai tîrziu pe autobuz. Aflat actualmente la pensie, dl. Gh. Klein rememorează cu scrupulozitate pasaje inedite din trecutul trăit, tumultuos.

Pentru acest număr, ne-am oprit la relatarea — cu titlu de premieră — vizavi de execuția tip asasinat a unor personalități, printre care una dintre cele mai importante de la mijlocul acestui secol : mareșalul Ion Antonescu. Mărturia de față, sîntem convinși, are valoare de document. Reproducem de pe banda magnetică...

Fotografiile, reproduse de redactorul nostru PAUL AGARICI, fac parte din colecția col. GHEORGHE MAGHERESCU. Mulțumim pe această cale doamnei col. Magherescu pentru amabilitatea de a ni le fi pus la dispoziție.

ÎN EXCLUSIVITATE PENTRU „FLACĂRA"

„Am fost martor la execuția Mareșalului Ion Antonescu"

(...) Cum vă spuneam, făceam parte din batalionul de gardă regală. Eram șofer pe un „Ford-Mercury", avînd șoldul cu numărul SR 8, adică „serviciul regelui" ; mașinile erau numerotate de la SR 1 la SR 20. Între deplasările-escortă ale regelui, eram la dispoziția ofițerilor indicați de comandantul batalionului de gardă, colonelul Bercea. (...) Nu mai țin bine minte data ; era vară, în orice caz — vara anului 1946. (De fapt, **data istorică respectivă** este cunoscută nouă azi — n.n.) Era noapte și dormeam. Pe la ora 3 dimineața vine la mine plantonul și începe să mă zgîlțîie — dom' sergent, dom' sergent, sculați-vă, la telefon, repede, vă cheamă stăpînul. Care stăpîn, mă ? — zic eu. Păi, la telefon, jos, nu știu. Cînd colo, la telefon era colonelul Udrischi, comandorul de aviație al regelui Mihai. Zice : Kleine, tu ești ? Da, domnule comandor ! Echiparea și galop la mine-acasă. Am luat mașina din separeul ei și tuleo. Stătea pe Splaiul Unirii. Am ajuns la poartă, mi-a deschis femeia de serviciu, Anuța, o ardeleancă strașnică, mă rog... Vă cheamă sus — îmi spune. Urc pînă la biroul comandorului, mă invită la o cafea, refuz, în cameră se mai afla un colonel, dar acela nu făcea parte din garda regală, ci din armata regulată. Așa că nu îl cunoșteam. Coborîm, se urcă în mașină și-mi ordonă scurt : repede la Jilava ! Cînd ajungem la Jilava, porțile erau deschise. Au ieșit doi militari și un ofițer inferior în drum și ne-au oprit. Atît a întrebat : **Invitați ?** Comandorul a răspuns : Da ! Am intrat pe lîngă corpul de gardă și am fost îndrumat către un loc în care erau deja parcate 6 mașini — 3 pe o parte și alte 3 pe cealaltă. Eu am garat la mijloc. Toate mașinile aveau farurile și motoarele aprinse. Mai erau două reflectoare care băteau din dreapta și din stînga într-un platou de beton cît suprafața unei mese normale. Habar nu aveam despre ce e vorba. L-am întrebat pe comandor, care mi-a tăiat-o scurt, zicîndu-mi : Ai să vezi, mă, ai să vezi ! Luminile se concentrau, toate, înspre centrul platoului. Erau de față : un general, vreo 6 colonei, vreo 3 căpitani și 6 plutonieri-majori, care alcătuiau plutonul de execuție. Aceștia aveau carabine, nu ZB-uri (...) Dintr-o dată, văd venind doi plutonieri, însoțind un civil în haine negre, legat la ochi cu o bandă neagră. Au adus persoana în mijlocul platoului. (...) Întreb în dreapta cine e, cum e, ce se-ntîmplă. Nu știi ? — zic cei de mai în față. Îl execută pe Antonescu ! Am înghețat. Însă cetățeanul nu era altul decît Mihai Antonescu, primul ministru. I-au scos banda de pe ochi. Cătușe nu avusese. A venit generalul imediat cu un dosar și a dat citire acuzației și sentinței. Nu recunosc ! — a spus Mihai Antonescu. Între timp se făcuse mai bine de 3 și jumătate. Dar e scris aici, recunoscut de d-ta, răspunse generalul. Nu recunosc, din nou, repetă condamnatul. Generalul îl trimite pe preotul militar la el să afle ultima dorință. Preotul avea însemn de locotenent-colonel. Acesta întreabă : Domnule Antonescu, știți că sînteți condamnat la moarte prin împușcare ? Da, știu, dar n-am făcut nimic, n-am nici o vină. Am fost prim-ministru și-atît ! Că am colaborat cu cutare, trebuia să colaborez. N-am nici o ultimă dorință. Sînt român și cu asta, basta ! Preotul s-a dat la o parte, iar lîngă platou, un căpitan cu o sabie în mînă a dat să comande plutonului „foc !". Brusc, însă, condamnatul a căzut jos înainte de a se trage. A intervenit medicul militar, a cercetat și a constatat că era mort ; probabil vreun stop cardiac, de spaimă, cine știe ? !... Cum era el căzut, așa, pe spate, au venit doi plutonieri, care l-au împins într-o parte, undeva, nu știu unde, într-o groapă, cred, că nu l-am mai văzut. A venit apoi rîndul generalului Mihăilă, adus la fel, pentru a fi executat. Am înțeles că erau cu toții 6 condamnați la moarte. Noi nu am asistat decît la primele 3 execuții. Generalului i s-a aplicat o procedură similară și a fost executat de pluton. N-am observat să fi fost și „oficialități" sovietice (...)

A urmat mareșalul Ion Antonescu, adus legat de mîini la spate, cu ochii acoperiți de o bandă de catifea neagră. L-au adus pe platou, i s-au eliberat mîinile și privirea. N-am mai văzut în viața mea asemenea cătușe : de culoare neagră, imense, ca un covrig din acela, neîmpletit. Mareșalul a rămas în poziție stînd, cu picioarele ușor depărtate și mîinile la spate. Avea galoanele galbene de mareșal pe umeri și capul descoperit. S-a apropiat generalul cu pricina, adresîndu-i-se : Domnule Antonescu (nu i-a spus mareșal !), sînteți condamnat la moarte pentru că ați colaborat cu fasciștii, cu cutare, cu cutare... Antonescu răspunde : Da, am colaborat cu fasciștii, dar dacă nu colaboram cu ei, aveam soarta Belgiei. Eram prea mici pentru a face față Germaniei, o forță care a îngenunchiat o sumedenie de state mai puternice decît noi. Noi nu eram nimic ! — încheie el. Sînteți condamnat la moarte ! Bine, sînt condamnat la moarte... Generalul trimite preotul să-și facă datoria. S-a petrecut însă un fapt absolut ciudat. Știți, la noi, în garda regală, aveam un plutonier-major surd complet. Nu auzea deloc. Doar dacă i se scria, înțelegea. Ciudat e cum de se afla el **acolo.** Cînd preotul l-a întrebat pe mareșal despre ultima dorință, atunci respectivul a ieșit din grupul de militari și s-a postat în fața mareșalului. I-a pus mîna pe însemnele de mareșal de pe umăr, spunîndu-i : Nu meriți așa ceva ! și rupîndu-i un epolete. Antonescu a ripostat cu demnitate : Tu îmi vorbești mie astfel, îmi pui mîinile pe epoleți ? — însoțindu-și vorbele de intenția de a-l scuipa pe nenorocit. Plutonierul n-a înțeles și s-a întors înapoi. Acum, **execuția :** căpitanul a comandat plutonul, scoțîndu-și sabia și urlînd : „foc !". Cei șase au tras, dar — iarăși ciudat — pe deasupra capului întîia rafală. Mareșalul s-a aplecat puțin către înainte datorită șocului. S-a îndreptat imediat, și-a pus o mînă pe piept și cealaltă pe tocul gol al pistolului și a strigat : **N-aveți curaj să trageți într-un român ? Mor român — nu comunist, nu bolșevic !** Așa a zis. **Trageți, mă !** — a răcnit. La a doua comandă, gloanțele l-au nimerit în plin. Iar au venit cei doi plutonieri și l-au aruncat acolo, jos. Am stat și am privit în gol. Vine apoi comandorul Udrischi și-mi zice : Gică, hai că plecăm ! Colonelul care a venit cu noi a rămas. Pe drum, îl întreb pe comandor : Domnule colonel, de împușcat i-au împușcat, dar nu înțeleg unde dispărea de pe platou ? ; Kleine, eu am fost în dreptul locului unde erau aruncați. Era o groapă cu var, adîncă de 2—3 metri, cu var pastă. În cîteva luni, carnea se destramă de pe cadavre și rămîne doar scheletul. (...)

Am ajuns acasă ; el era cam nervos sau amărît. Mi-a oferit de băut și am băut pe nerăsuflate două coniacuri din niște pahare drăguțe, cu glazură de zahăr. M-am întors la garda regală. Ciudățeniile au continuat însă. După o săptămînă, jos, în spălător, a fost găsit mort acel plutonier-major care apăruse în chip misterios la execuția mareșalului pentru a-l degrada. Medicii i-au descoperit o înțepătură de ac de seringă în cap, după ureche. Nu știu să fi fost vreo coincidență sau faptele se leagă.

Imaginea mareșalului mi-a produs o puternică impresie. (...)

A consemnat
CRISTIAN PAVEL ■

APEL CĂTRE TOȚI ROMÂNII

Așezat de soartă, încă de la făurirea lui, la răscruce de vînturi, poporul român a trebuit să-și apere, cu arma în mînă, existența sa pentru a putea dăinui, prin veacuri pe aceste meleaguri și a ne lăsa nouă celor de astăzi, un trecut minunat și o speranță într-un viitor bun și demn.

Condus de niște bărbați înțelepți și animați de o nețărmurită dragoste de ocina strămbună și de hotarele sfinte ale nației, el a trebuit să înfrunte tot timpul vicisitudinile soartei și să înfrîngă pe cei ce, cu gînduri haine, rîvneau la pămîntul nostru strămoșesc. Și în felul acesta s-a ajuns ca fiecare palmă de pămînt românesc să fie udată din belșug cu sînge de erou și poditâ cu oase de oștean român, ce cu un curaj de epopee, aici la porțile Europei, a făcut să fie păstrată neatinsă ființa națională a poporului din care facem parte, dînd în acest timp posibilitatea întregii Europe să-și făurească civilitatea cu care se mîndrește astăzi.

În acest trecut de legendă trebuie plasat și mareșalul Ion Antonescu, bărbatul providențial apărut atunci cînd norocul îi întorsese spatele poporului nostru. Hotarele țării încălcate și la Răsărit și la Apus (ca urmare a unei politici dezastruoase dusă de conducerea politică a țării), țara aflată sub teroarea dezlănțuită a unor bande, care, avînd o ideologie străină de neam, căutau să impună dreptul pumnului și al bîtei — acesta era cadrul istoric în care apare la cîrma țării, în septembrie 1941, acest bărbat de seamă, ieșit din trupul acestui neam de eroi.

Luînd în mîinile sale soarta țării și bucurîndu-se de sprijinul poporului și al armatei sale naționale, el a încercat să ne redea fruntariile pierdute, să ne redea onoarea pe care o avusesem pînă atunci și pentru care luptaseră atîtea și atîtea generații.

Soarta însă i-a fost potrivnică și a trebuit să-și sfîrșească zilele în fața unui pluton de execuție, în urma unui proces și a unei sentințe criminale, la care au colaborat atît o armată cotropitoare, cît și lașitatea și lipsa de demnitate a unora dintre noi.

Întrucît eroii nu mor niciodată, un grup de foști luptători în ultimul război ce i-au executat cu dragoste și dăruire ordinele, ne-am hotărît să-l readucem în memoria și în inima poporului nostru și să-i cinstim faptele. Noi nu dorim altceva decît ca, pornind de la realitățile istorice, atît de mult dezbătute în presa noastră și pe canalele de mass-media, să-l facem cunoscute faptele acestui bărbat excepțional, acestui comandant militar de excepție, acestui român adevărat, să arătăm tinerei generații cine a fost, ce a vrut să facă pentru binele țării și ce am făcut noi cu el. De asemenea, dorim ca, împreună cu bravul tineret român să-l redăm pe acest erou neamului nostru cu toată dragostea ce i se cuvine.

Aceasta este prețuirea, cinstea și scopul pentru care am militat și militățm și pentru care am constituit Liga „Pro Mareșal Antonescu".

În măsura în care cineva, animat de aceleași sentimente ca și noi, dorește să fie alături de noi, îl rugăm să-și dea asentimentul scris folosind adresa : Col. (r) ing. Popescu Marin, str. Brezoianu nr. 29 C, sectorul 1 București, telefon 14 92 64. În același timp, solicităm sprijinul tuturor celor care dețin documente, fotografii, informații cu privire la Mareșalul Ion Antonescu să ni le comunice, pe aceeași adresă. Mulțumim celor ce ne vor urma și ajuta, întrucît acțiunea pe care am început-o nu poate fi dusă la îndeplinire decît cu sprijinul larg al poporului.

col. (r) MARIN POPESCU ■

Ca voinicul din poveste (I)

Deșteaptă-te române !

„Pace-n suflet și unire-n țară!" — cu aceste cuvinte memorabile, cu adînci rezonante biblice, prevestitoare de istorie nouă, rostite de poetul și omul politic Ion Hadârcă, a început în 30 iunie, la Chișinău, Congresul al II-lea al Frontului Popular din Republica Moldova. În prezidiul de pe scena Palatului „Octombrie" (denumirea a fost schimbată chiar din timpul lucrărilor Congresului, în **Palatul Național** — „știm noi ce s-a întîmplat în Octombrie!") i-am mai recunoscut pe poetul Valeriu Matei, activ în comisia de redactare a nenumăratelor rezoluții și acte, pe Mihai Ghimpu și Iurie Roșca. „Pentru a onora sfîntul tricolor al Moldovei, să cîntăm „Deșteaptă-te române"! Peste o mie de oameni s-au ridicat în picioare și au cîntat imnul Revoluției de la 1848, imnul actual al României devenit, prin propunerea făcută în timpul Congresului, și imnul național al Republicii Române Moldova.

Așadar, ce avem noi comun, în prezent, cu românii de dincolo de Prut? Și ei și noi scriem în grafie latină. Și ei și noi avem ca limbă de stat sfînta limbă română. Și ei și noi avem ca drapel național tricolorul strămoșilor noștri comuni. Și ei și noi avem același imn de stat, „Deșteaptă-te române!". Noi ne numim, ca țară, România, ei au propus la prezentul Congres ca noua denumire a Basarabiei să fie Republica Română Moldova. Și toate aceste cuceriri s-au făcut într-un singur an de conștiință națională după 49 de ani de fatalitate istorică oarbă. Într-un an, cît în cincizeci. Ca voinicul din poveste. Ce ne desparte încă de frații noștri români de peste Prut ? Numai cîteva formalități vamale, inerția Imperiului, o monedă națională comună, plus spaima rusofonilor, a mancurților și debusolaților vremii. Pînă și ora oficială a Chișinăului nu mai e ora Moscovei, ca pînă acum, ci ora Bucureștiului! La Chișinău cronometrul istoriei curge după ora României. Avem același fus orar și istoric, după 50 de ani de minciună și dictatură comunistă. Timpul se pare că a luat-o la goană. Se trăiește într-un an cît în 50. Aceasta e densitatea actuală, reală, a orei.

„În prezent ne întoarcem acasă, la problemele noastre încă nerezolvate, pentru ridicarea continuă a spiritualității de neam. Dumnezeu să ne-ajute!".

Dumnezeu să ne-ajute!

Mesajul lui Matcovschi

Proaspăt întors la Chișinău din spitalul de geriatrie Otopeni, din București, unde s-a tratat după accidentul încă neelucidat pe deplin, cu rezonanță uriașă în rîndul românilor de peste Prut, poetul Dumitru Matcovschi — una dintre vocile puternice ale „Trezirii conștiinței de neam" — a adresat un mesaj tulburător Congresului al II-lea al F.P.M. : „Eu unul sînt hotărît să nu-mi vînd niciodată sufletul". Fiecare paragraf din scrisoarea sa e aureolat de aplauzele celor din sala Congresului. Nu cred că poate fi o victorie mai mare pentru un poet decît să-și vadă cuvintele prinzînd rădăcini sufletești în materia vie, puternică, invincibilă a neamului său, modificînd conștiința, lucrînd în suflet și destine ca o sămînță în pămînt, ca o mireasmă în aer: „Eu sînt cu Frontul Popular / Dar nu cu frontul de război".

Rolul marilor poeti ai Basarabiei contemporane în deșteptarea națională, după 50 de ani de amorțire, este similar cu acela al iluminaților Școlii Ardelene, în Transilvania siluită de imperiul austro-ungar, cu acela al pașoptiștilor din preajma primei Uniri cu Moldova, sau cu al marilor conștiințe care au înfăptuit Unirea din 1918. Indiferent cum va evolua gustul estetic în viitor, coeficientul său de istoricitate, poeții Grigore Vieru, Leonida Lari, Nicolae Dabija, Ion Hadârcă, Valeriu Matei și toți ceilalți altoiți pe rana istorică, vie, care e Dumitru Matcovschi aparțin de pe acum, prin sacrificiul cuvîntului lor pus în slujba înaltelor idealuri naționale, marii istorii a României Mari.

Un orator la tribună

Povestea Frontului Popular din Republica Moldova a început cu doi ani în urmă, la 3-VI-1988, cînd s-a constituit „Mișcarea pentru susținerea restructurării", transformată ulterior în F.P.M. — care a devenit în scurt timp principala forță politică din Republică, cea mai importantă mișcare de trezire națională a românilor basarabeni.

Poetul Ion Hadârcă a prezentat un raport emoționant, un rezumat semnificativ al evenimentelor dintre cele două Congrese ale Frontului, care au marcat istoria Moldovei de peste Prut, destinul fiecărui vorbitor de limbă română de aici. Deosebit de important mi se pare inclusiv faptul că Ion Hadârcă **și-a vorbit** raportul, timp de o oră, cu calitățile unui distins orator. Discursul său a fost unul cald uman, sufletesc, viu și extrem de comunicativ, cu totul opus sărăciei cumplite a limbii de lemn în care se mai țin, chiar la noi, (și în continuare) unele referate și luări de cuvînt în public, în presă și la TV. Faptul că majoritatea politicienilor basarabeni sînt și oameni de spirit dă o dimensiune în plus discursului lor, acea putere de convingere a cuvîntului iluminat din interiorul unei invincibile credințe spirituale.

„Asupra noastră planează marea responsabilitate pe care ne-am luat-o, asupra noastră sînt ațintite privirile unui neam întreg, de rezoluțiile noastre depinde, în bună parte, viitorul nostru comun... Într-un an s-au întîmplat atît de multe: zbucium, victorii, căutări. Am fost participanți la scrierea propriei noastre istorii... Noi toți sîntem copiii stagnării, venim dintr-un veac al suferinței. Frontul este organizația politică din avangarda aspirațiilor noastre... Ne vom uni cu România? Celălalt capăt al arăturii noastre comune e încă departe. Mai avem încă mult de arat, de deștelenit. Destinul nostru este să slujim destinul unui neam care-și înalță acum șira spinării, și-și recapătă demnitatea națională. Mergem de la inimă la inimă, de la suflet la suflet și spunem: deșteaptă-te, române! Misiunea noastră este aceea de a fi acum clopotari ai deșteptării. Auzi-ne țară, auzi-ne și deșteaptă-te! Azi pentru noi toți bat clopotele Învierii".

La temperatura înaltă a unor astfel de cuvinte a început al II-lea Congres al românilor basarabeni. Între lacrimă și speranță, între bătaie puternică de inimă și lucidă veghe a conștiinței s-au evocat toate realizările de pînă acum și s-au propus următorii pași înainte: lupta pentru deplina suveranitate politică și economică, redobîndirea vechilor teritorii înstrăinate prin pactul Ribbentrop-Molotov, în 28 iunie 1940, lupta împotriva totalitarismului și bolșevismului, renașterea spirituală a națiunii române din Republica Română Moldova.

ION ZUBAȘCU ■

Aho, aho, români plugari, Cu suman și cu itori !...
Fotografie de MIHAI POTÎRNICHE ■

„Rusofonii"

Trezirea la viață a Moldovei de la răsărit de Prut este frînată și boicotată de populația rusofonă, mai exact, de populația de origine rusă. Rușii din Basarabia și din teritoriile moldovenești de dincolo de Nistru nu vor limba „moldovenească", adică limba română, nu vor administrație moldovenească, nu vor drapel moldovenesc, ei protestează, ei vociferează, ei amenință, ei fac greve și scandal, ei se vor doar pe ei, stat în stat, în fruntea bucatelor, că așa s-au obișnuit. Dar, reamintind că orice învăț are și dezvăț, că orice făcătură are și desfăcătură și că dintre toate nedreptățile, numai moartea nu poate fi îndreptată, numai ea este ireversibilă, să vedem ce este cu „rusofonii" de dincolo de Prut, cum au venit ei acolo și cum au fost înlăturați băștinașii ca să li se facă rușilor loc. În acest scop, reproducem un fragment din interviul acordat de compozitorul basarabean Eugeniu Doga cunoscutei reviste moscovite „Ogoniok", interviu publicat în nr. 38 din septembrie 1989.

Eugeniu Doga : În perioada de după război, un număr imens de oameni nevinovați din Basarabia au fost trimiși în Siberia, de unde nu s-au mai întors niciodată. I-am văzut : îi înghesuiau în vagoane așa de strîns, cum nici animalele nu le înghesui, îi închideau ermetic și-i duceau la mii de kilometri fără nici o înghițitură de apă ; și mai mult decît atîta, cînd intersectau Volga, le dădeau să mănînce pește sărat, iar oamenii se sfîșiau unii pe alții, ca fiarele. Iar aceste fărădelegi n-au fost imaginate de niște blestemați de fasciști, ci de cetățeni sovietici. Așa că haideți să stăm acum și să analizăm totul în liniște : durerea poporului meu și neîncrederea lui, mai ales a generației vîrstnice, față de ceea ce vine de la răsărit. Fiindcă, vai, nu doar soarele ne-a venit de la răsărit !

Nu chem la răzbunare. Dar nu mi-e totuna cine ce este. Oare poate să-mi fie indiferent faptul că tatăl meu s-a luptat cu cinste și pe urmă a pierit într-un batalion disciplinar, numai fiindcă provenea din așa-numitele „teritorii noi" ? Oare îmi poate fi indiferent cine anume a făcut ca Basarabia, Moldova, Țările Baltice, Bielorusia Apuseană și Ucraina Apuseană să dea așa de numeroși componenți ai batalioanelor disciplinare ? Dar despre aceste lucruri în general nu se obișnuiește să se vorbească...

Reporterul : — Despre multe la noi n-a fost obiceiul să se vorbească ! Tăcerea constituie unul din cele mai eficiente mijloace ale propagandei. Ce plăcut și comod era să crezi că noi aproape că am atins viitorul luminos, că despre șomaj, inflație, naționalism, deportări poți citi doar în manualele școlare, undeva în vecinătatea capitolului despre mamuții de mult dispăruți.

Eugeniu Doga : — Și în acest timp Moldova mea suferea crunt de pe urma celei mai autentice deportări, ale cărei efecte nu erau deloc atenuate de faptul că deportarea se făcea în forme voalate și în condițiile unei tăceri totale. Încă în 1975, fiind deputat în Sovietul Suprem republican, la prima sesiune la care am participat am cerut să mi se explice de ce anume la noi, în Tiraspol, se construiește un combinat textil de prelucrare a bumbacului ; oare se cultivă bumbacul în Moldova ? La ce ne trebuie aici o întreprindere de aceasta uriașă, cu un număr colosal de locuri de muncă, avînd în vedere că la fiecare război este necesară mînă de lucru calificată, de care noi nu dispunem ? Nu-i nimic, mi s-a spus, vom deschide un complex de învățămînt profesional. Combinatul însă urma să fie dat în exploatare peste un an, iar complexul de învățămînt profesional nici nu începuse să fie construit. Pe scurt, au fost aduse fete din Rusia Centrală, depopulînd și mai tare teritorii și așa depopulate, din regiunile Ivanovsk, Vladimirsk. Aceste fete au ocupat locurile de muncă, lor li s-a construit, pentru locuit, un întreg orășel. Iar cînd în cele din urmă complexul școlar profesional a început să dea absolvente, s-a constatat că fetele noastre nu au unde să lucreze — deci trebuiau trimise în alte părți, în regiunile Ivanovsk, Vladimirsk și mai departe.

Nu e o barbarie faptul că prin perturbarea felului de viață multisecular, a tradiționalului mod de a trăi al localnicilor, au fost perturbate și toate procesele naturale, biologice, culturale, lingvistice, naționale ? În loc de a dezvolta în Moldova industria de prelucrare a produselor agricole și, în mod corespunzător, industria constructoare de mașini pentru agricultură și pentru prelucrarea produselor agricole, noi am făcut, nu se știe din ce motive, metalurgie. Și măcar de-am fi făcut metalurgia noastră Dar. nu, am dezvoltat metalurgia... Kuzbass-ului ! Cineva de la centru a planificat, cineva a aprobat, și iată că ne-au trimis metalurgiști din Kuzbass și noi le-am construit un oraș. În Kuzbass, de unde au venit, se locuiește și azi tot în barăci, după cum am constatat cu ocazia grevelor. Iar aici, unde i-am primit ca frați, le-am creat toate condițiile, ne izbim de totala lor neînțelegere a tendinței noastre firești de a vorbi în limba noastră maternă. De altfel, multe alte lucruri nu le înțeleg, de pildă, de ce să aduci metalul din Kuzbass în Moldova, de ce să nu-l prelucrezi pe loc ? Sau, poate, căile noastre ferate sînt într-un deficit catastrofal de încărcare și în felul acesta li se dă și lor de lucru ?

În circumscripția mea electorală Cimișlea există satul Mihailovka. În perimetrul acestui sat, pe ogoarele lui, fără nici o compensație dată țăranilor-proprietari, prin voința nu se știe cui au fost amplasate 49 (!) de întreprinderi de subordonare republicană. Ca rezultat, sute de țărani au rămas șomeri.

BUTOIUL CU PULBERE

Fără să fie neapărat trase la indigo, schimbările politice din țările est-europene și central-europene, mai exact, din fostele țări socialiste, schimbări ce s-au produs intr-un timp mai lung (ele continuă și in prezent), dar care au avut ca perioadă de virf a doua jumătate a anului 1989, s-au desfășurat după scenarii asemănătoare. fazele succedîndu-se în linii mari la fel. A fost mai intîi faza mamuților neostaliniști : Kadar, Honecker, Husak, Jivkov, Ceaușescu, caracterizată printr-o impotrivire surdă și îndelungată din partea popoarelor respective, luptă în care s-a distins dizidenta intelectualilor. Cînd s-a declanșat efectul dominoului, mamuții au căzut unul după altul, dar în locul lor au venit tot comuniști. S-a intrat astfel în etapa, de altfel foarte scurtă, a liderilor comuniști din eșalonul doi, care au fost pe vremea mamuților vag protestatari, vag dizidenți, oricum, arătîndu-se, după ce-au venit la cîrmă, drept partizanii socialismului cu față umană : Grosz, Modrow, Rakowski, Adamec, Mladenov, Iliescu. S-a vorbit de faptul că toți aceștia au venit la putere cu sprijinul Kremlinului, prin lucrătura Kremlinului, programați ca mici Gorbaciovi care să facă la ei acasă perestroika și glasnostiul moscovit. Dar evenimentele au luat-o la galop, istoria, ținută în loc decenii de-a rîndul, nu mai putea aștepta, socialismul cu față umană a fost considerat foarte repede depășit. Așa s-a ajuns la faza post-comunistă, cu lideri ca Jozsef Antal, Lothar de Maizière și Vaclav Havel și Mazowiecki.

Intrucît au avut totdeauna o doză bună de originalitate, Balcanii noștri mult iubiți nu se dezmint nici de astă dată. Aici poți întîlni în momentul de față toate etapele, și încă și altceva pe deasupra, într-o îmbinare pestriță, din păcate însă lipsită de pitorescul tradițional din zonă, care făcea să se ierte metehnele. Astfel, Albania se găsește în prima fază, cea cu mamuții, și bătălia care se dă acum acolo, inclusiv prin refugierea a mii de locuitori la ambasadele străine, vizează deocamdată doar ieșirea din stalinism. Este limpede că dacă actuala situație explozivă din țară se va lăsa, așa cum speră albanezii și nu numai ei, cu prăbușirea lui Alia, la cîrmă nu va putea să vină decît un comunist din eșalonul al doilea, fiindcă alte forțe politice organizate în Albania nu există. Iugoslavii sînt greu încadrabili în etapele amintite, întrucît ei au făcut un comunism după rețetă proprie (care însă, prin acest fapt, n-a fost mai puțin respingător și urît pe popor), totuși, se poate spune că modelele ungar, cehoslovac și polonez sînt cele către care se îndreaptă cei mai mulți ochi, și că în pofida dificultăților rezultate din caracterul federal al țării, din tendințele centrifuge ce decurg de aici, chestiunea de căpetenie rămîne totuși opțiunea politică, de sistem : quo vadis ? În ceea ce-i privește pe bulgari, ei au dovedit o maturitate politică mai mare decît se așteptau comentatorii avizați. Deși au fost și acolo nereguli, rezultatele alegerilor au oglindit o stare politică normală, electoratul dovedind în chip surprinzător că are solide elemente de cultură politică. Faptul că Mladenov, în fața contestărilor și a protestelor, nu s-a agățat cu ghearele și cu dinții de scaun, ci și-a dat demisia, dovedește că Bulgaria, cel puțin cu un pas, a intrat în Europa. Nu cred că greșesc dacă afirm că în drumul lor spre democrație (care nu e totuna cu tehnocrația), românii au multe de învățat de la bulgari. În ceea ce privește țara noastră, este limpede că noi ne aflăm în faza a doua, a comuniștilor din eșalonul secund. Mai mult nu spun, întrucît dacă pînă la apariția articolului se votează legea presei în felul în care circulă acum textul sub formă de proiect, sau chiar dacă se votează mai tîrziu, dar se aplică cu efect retroactiv (s-au mai văzut cazuri), s-ar putea să fiu băgat urgent la pușcărie, și am copii de crescut.

Cred că Balcanii nu mai sînt, cel puțin în actuala conjunctură, comparabili cu un butoi cu pulbere, dar se pot asemui cu mai multe cazane sub presiune, care fierb fiecare în legea lui. Se vor găsi la timp supapele care să evite exploziile catastrofale ?

ION D. GOIA ■

Sine ira et studio

Nu trebuie să ne amăgim cu ideea că sîntem mereu în centrul atenției mapamondului, că toată lumea e cu ochii pe noi și se ocupă tot timpul de noi. În realitate, fiecare țară are propriile ei probleme, care trec înaintea tuturor celorlalte. Dar nici pe dezinteresul și deci pe tăcerea străinătății nu e bine să mizăm. Mass-media din numeroase țări se ocupă, alături de alte probleme, și de România, și încă gospodărește. În cele ce urmează, reproducem din „International Herald Tribune" fragmente din articolul „Democrația lui Iliescu : faptele contrazic vorbele". O facem pentru că este deosebit de util să ne privim în permanență chiar și în oglinda străinătății, mai aptă, credem, decît propriile noastre oglinzi, de a înfățișa realitatea românească sine ira et studio. (I. D. G.)

Mecanismul care a declanșat rebeliunea antiguvernamentală din capitala României a fost violența polițienească în curățirea unei străzi blocate de o grevă a foamei, care a durat șase săptămîni, a susținătorilor democrației. Dar motivul real al protestului a fost un sentiment de trădare, sentiment care va supraviețui acțiunilor brutale ale minerilor.

Nemulțumirile care au determinat miile de tineri să atace clădirile guvernamentale cu sticle incendiare și cu pietre au mocnit începînd aproape din acea zi din decembrie în care un fost comunist enigmatic de rang înalt, numit Ion Iliescu, a pășit în avanscenă pentru a prelua controlul revoluției care l-a răsturnat pe Nicolae Ceaușescu. În cele șase luni care au trecut de la revoluția din România, Frontul Salvării Naționale al domnului Iliescu și-a manifestat intențiile democratice, dar a menținut mult din stilul de guvernare ceaușist, precum și un număr mare de foști colaboratori ai lui Ceaușescu.

De la preluarea puterii acum sase luni, Ion Iliescu a manifestat lipsă de fermitate în perioade de criză, intoleranță față de critică și o reticență în a rupe cu obiceiurile din trecut. De exemplu, lista candidaților parlamentari ai Frontului a inclus multe foste oficialități comuniste din provincie și mai mulți foști demnitari sub Ceaușescu. Printre ei figurau Ion Avram, fost ministru al industriei grele, considerat un colaborator apropiat al lui Ceaușescu, precum și Eugen Florescu, unul dintre principalii propagandiști ai dictatorului. Domnul Iliescu l-a desemnat pe domnul Florescu să supravegheze ziarele în perioada campaniei electorale din mai.

Ion Iliescu a ocupat o funcție ministerială în regimul Ceaușescu pînă în 1984 și, chiar după ce a căzut în disgrația dictatorului, și-a păstrat locuința în cartierul rezidențial din București rezervat oficialităților comuniste de rang înalt. Era o persoană cunoscută, dar care nu reprezenta o amenințare în opinia susținătorilor lui Ceaușescu, potrivit mărturisirilor de la tribunal ale fiului lui Ceaușescu, Nicu, judecat pentru implicarea sa în omorîrea unor demonstranți în decembrie. Întrebat de ce s-a hotărît să se ducă la București la cîteva ore după ce părinții lui s-au refugiat din fața masei furioase, Nicu Ceaușescu a răspuns fără ezitări, înainte ca procurorul să încerce să orienteze interogatoriul în altă direcție : „Auzisem că domnul Iliescu a preluat puterea. L-am cunoscut pe domnul Iliescu și înainte, astfel că am crezut că totul va fi în ordine", a mai spus el.

De cînd Frontul și-a consolidat puterea la începutul anului, multe oficialități comuniste la nivel regional și local și-au schimbat între ele locul. „Acum, în loc să trimită informări la Comitetul Central, trimit informări Frontului", a afirmat Petre Băcanu, ziarist la „România liberă", cotidian independent atacat săpămînile trecute de demonstranții proguvernamentali. Utilizarea de către domnul Iliescu a minerilor pentru a-i maltrata pe demonstranți a fost condamnată de guvernele S.U.A. și Marii Britanii, dar nu a fost pentru prima dată cînd el a făcut apel la huligani pentru a intimida opozitia.

Înainte de 20 mai, domnul Iliescu a condus o campanie electorală dominată de acțiuni de intimidare și atacuri violente la adresa membrilor celorlalte partide politice. De atunci, el tolerează cu greu o presă independentă, hărțuindu-i pe ziariștii și reporterii de la publicațiile independente, cerînd plata pentru majorarea retroactivă a prețurilor de tipărire și refuzînd să permită înființarea de tipografii particulare, care ar elibera ziarele de controlul guvernamental asupra producției și circulației.

În fața opoziției, domnul Iliescu folosește retorica stalinistă, favorizată de predecesorii lui. În opinia sa, manifestanții antiguvernamentali au fost mai întîi „huligani", cuvînt folosit și de Ceaușescu pentru cei ce îndrăzneau să-l sfideze.

Gorbaciov reales, la al XXVIII-lea Congres

MONDORAMA

Un adversar politic poate fi calomniat, intimidat, cumpărat. Eventual iradiat. Metodologia scăpării de un opozant incomod s-a șlefuit de-a lungul timpului ajungîndu-se în acest domeniu la perfecționări care frizează inimaginabilul. Cînd personajul nemulțumitor are contur, identitate, domiciliu și fișă de slăbiciuni personale lucrurile sînt clare iar problema desființării sale este ca și rezolvată. Ce se întîmplă însă cînd ai de-a face cu un inamic confuz, fără o aparentă schemă organizatorică, format din puștime, un inamic dinamic, spontan, fără vicii, scutit de dogmele și reflexele bătătorite ale luptei politice de rutină ? „Îl lași să fiarbă în suc propriu". Îl termini pe limba lui. Acest fel de ripostă se bazează pe o gîndire veche și presupune arareori succese de tip nou. „L'Expresso" analizează fenomenul conservat sub soarele fulminant al Orientului Mijlociu : „Poporul Palestinei își plînge și își comemorează cu rituri sărăcăcioase morții, sub privirile unei armate puternice care aliniază 40 000 de soldați în uniformă sprijiniți de elicoptere, blindate, tancuri, camionete înțesate de antene și țevi de lansatoare de grenade și de oaste invizibilă compusă din cel puțin 10 000 de oameni în civil care trăiesc, împreună și etern dezbinați, cu dușmanul.

Dar creierele Shin-Bet-ului (serviciul de organizare internă a Ierusalimului, au ajuns repede la concluzia că în lipsa de organizare a Intifadei stătea în parte forța acesteia, dar, fără îndoială, și slăbiciunea ei : tot ce le rămînea de făcut era să-i țină la respect pe oamenii aceia încăpățînați, plătind prețul cuvenit într-o gherilă extenuantă și lipsită de perspective realiste. Astfel, cînd Intifada a sărbătorit primul an de luptă, cei mai extremiști conducători israelieni, întrebați cît timp se va continua în felul acesta, au răspuns netulburați : „În vecii vecilor ! Ca în Irlanda de Nord, ca în țările basce".

● Pentru că sîntem la capitolul artei de a anihila un dușman să reținem că în politică există gradații subtile pe scara ruinării unui inamic. Faptul că azi Gorbaciov, încă țar al imperiului comunist, nu este lăsat să se ducă de-a dura rămîne și semnificativ și instructiv. Un imperiu pe cale de explozie riscă să incendieze ceea ce merită să rămînă în picioare... Cu 45 de ani în urmă, Germania sfîșiată de război, după ce zdruncinase lumea, era privită de marii ei adversari cu o grijă deloc sentimentală, dar perfect justificată strategic. „The Times" ne rememorează : „Deși Germania urma să fie dezarmată și demilitarizată, pentru puterile învingătoare ea rămînea, din punct de vedere economic, o singură entitate. Aliații urmau să încurajeze, fiecare în zona sa, crearea de partide politice naziste avînd dreptul de a participa în alegerile locale și regionale ca un prim pas spre edificarea unei Germanii democrate. Anglia se temea că „nu va fi ușor să-i faci pe nemți democrați". Oricum, în situația aceea de haos de după război (orașe întregi în ruină, lipsă cronică de locuințe, cohorte de refugiați, o economie devastată, malnutriție și foamete), un asemenea lucru părea aproape imposibil de realizat. Un ofiter sovietic nota că „nemții din zona de ocupație sovietică care n-au murit de frig vor muri de foame, așa de ce să ne batem capul". Englezii erau de altă părere. Sir William Strang, consilier pentru probleme politice al mareșalului Montgomery, comandantul suprem britanic la Berlin, arăta că „asumîndu-ne autoritatea supremă în Germania sîntem răspunzători în fața lumii și nu ne putem dezice de propriile noastre tradiții naționale și mod de viață în exercitarea acestei responsabilități". Nici Marea Britanie, nici Statele Unite ale Americii nu-și imaginaseră că Germania, învinsă în război, va pierde o mare parte a teritoriului său; în schimb, Uniunea Sovietică cerea insistent ca teritoriul situat la est de linia Oder-Neisse — important bazin agricol — să fie transferat Poloniei și U.R.S.S. Nimeni nu se aștepta ca sovieticii să jefuiască regiunile din est (zona lor de ocupație) și să acapareze toate instalațiile industriale care le căzuseră în mînă. Consecința ? situația Germaniei postbelice era chiar mai dezastruoasă decît se anticipase. Autoritățile britanice au notificat imediat Londrei — „o Germanie sărăcită va fi o sursă de instabilitate economică și politică".

Ea nu a fost sărăcită în continuare, vestul și estul au pompat cît au putut pentru a menține un standing corespunzător care să împace toate caprele, caprele s-au împăcat și acum privesc blajin spre o viitoare instabilitate a restului Europei...

RADU BUDEANU ■

AM DEPĂȘIT GĂINI CU 20 LA ORĂ ȘI TOYOTE CU 170

Ora de plecare a trenului mă fugărește fără milă și pedala Oltcitului parcă s-a înțepenit la 50 la oră. Cel de la volan șofează ortodox ca un „boboc" cu semnul mirării în parbriz. Nu-l înțeleg. Cu atît mai mult cu cît pe banca din spate stă cuminte o cupă proaspătă. Primită pentru locul III la raliul din Turcia. „Să faci pe Fittipaldi pe lîngă stopuri spre gară e cel puțin ridicol. Și-apoi, radarul cu fustă din dreapta, nevastă-mea, mi-a retezat demult pofta de viteză prin oraș". Constantin Duval. Alergătorul pe Oltcituri. Și numele lui sună a societate mixtă. „Raliștii din Paris, după ce au abandonat cu Citröenul lor AX, m-au întrebat dacă sînt francez. Le spusei că am legitimație de oltean pur-sînge. Se tot învîrteau pe lîngă mașina noastră și nu credeau că a fost construită la Craiova. Raliul de la Günaydin e dur. Peste 900 km numai pe macadam. Să ajungi la finiș, și asta reprezintă o performanță. Din cele 60 de Lada, Skoda, Renault-Turbo, Lancia, Toyota, Audi, Opel au încheiat cursa doar 15. Și eu și navigatorul Gheorghe Nemeș am avut inima cît un purice. Să nu tragem și noi pe dreapta prin coclauri. Pînă la urmă, ne-am plasat pe locul III la tipurile pînă-n 1300 cmc. Nici cele două Dacii n-au abandonat. Ba din contră. Balint și Zărnescu au cucerit premiul I la categoria peste 1300 cmc. Dacă s-ar fi întocmit un clasament pe națiuni, românii urcau pe prima treaptă".

Ne povestește că Oltcitul s-a comportat excepțional. Robustețe, sprinteneală, ținută de drum. Doar cauciucurile uzinelor noastre au rămas corigente „După 100 km îți făceai mustața în ele. Oglindă, cu profilurile complet roase. De altfel, mașina noastră de raliu e aproape una de pe stradă. În atelierele fabricii din Craiova s-au operat doar mici modificări la carburație, axa cu came, suspensie. Modelele alergătorilor străini conțin atîtea îmbunătățiri încît nu mai seamănă aproape deloc cu cele de serie. Performanțele mașinii noastre au fost migălite numai aici, la uzina craioveană. Federația și așa-zisul sponsor ne-au tratat ca pe niște orfani. Singurul lor aport: 4 cauciucuri". Raliurile fac parte dintr-o lume ciudată. O lume nebună, nebună. Dar frumoasă. Odată ce te-a prins în vraja ei nu-ți mai dă drumul. „La primul concurs de coastă m-am prezentat cu mașina tatălui. A aflat adevărul la un meci de fotbal cînd la difuzor s-a urat succes craiovenilor în raliul de la Poiana Brașov. El știa că-mi fac week-endul într-adevăr într-o poiană, dar din apropiere. Mai toate după-amiezele meșteresc la motor cu tehnicienii în atelier. Astea nu mai sînt mîini de economist și, culmea, la întreprinderea laptelui". Într-adevăr, Constantin Duval și Oltcitul său au cam luat caimacul multor concursuri. Multiplu campion național, niciodată mai jos de locul 5 în raliurile din străinătate.

Cu ce viteze a cucerit locul III în Turcia? „Am depășit cu 20 la oră niște găini și cu 170 pe un turc „călare" pe-o Toyotă. Arta unei curse e regularitatea rulajului. Și rezistența să „volănești" 12 ore nonstop mîncînd un sandwich cu o mînă, în timp ce cealaltă schimbă mereu vitezele. La sfîrșitul cursei, pilotul turc a venit la mine bolborosind cuvinte de neînțeles. M-am temut că l-am împroșcat cu pietriș de pe drumul înfiorător. De fapt, mă felicita oferindu-mi în dar o pereche de mănuși de raliu". Am ajuns la timp la gară. Oltcitul, tatuat cu numărul de concurs 29, demarează lin. Fără să tune ca un Boeing prin țeava de eșapament. Un Trabant trece vioi pe lîngă el făcîndu-i cu mîna. Nu în Craiova se ocupă Constantin Duval cu depășirile.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Portret de campioană

De-a lungul anilor Florin Gheorghiu, Corina Peptan și, acum, Luminița Elena Radu au înscris numele de român în istoria performanțelor de excepție urcînd cele mai înalte culmi ale întrecerilor rezervate juniorilor. După două medalii de argint obținute în anii 1988 și 1989, L.E. Radu a cucerit la recentul Campionat Mondial al junioarelor din Singapore o strălucitoare medalie de aur, obținută cu multă străduință, dăruire și seriozitate la capătul a XI runde desfășurate sistem elvețian într-o companie selectă. Meritul sportivei de la „Calculatorul" București este cu atît mai mare cu cît, după o perioadă apreciabilă de absență în practica turneelor — cauzată de pregătirea școlară la absolvirea liceului cît și de probleme de sănătate — și-a fructificat investirea de principală favorită a actualei ediții a C.M. La buna reușită a contribuit, desigur, substanțial sprijinul tehnic acordat zi de zi de antrenorul Paul Segheatto.

Printre cele 28 de participțiuni (doar România și țara gazdă avînd cîte două jucătoare) se aflau adversare demne de luat în seamă precum sovietica Iulia Levitan, olandeza Ineke Țichelman, Violeta Radanska (Bulgaria), Ma Xiaolu (China), Dana Văcaru (România). Practicînd un joc de concepție și de mare siguranță Luminița Radu s-a instalat încă din primele runde la conducerea clasamentului, urmărită îndeaproape de A. Csoke (Ungaria) și de V. Radanska. Duelul cu cele două urmăritoare nu a avut loc, după cum s-ar crede, în ultimele două runde, ci mai devreme în rundele a VII-a și a VIII-a. Înfrîngerea suferită după întrerupere în 66 mutări cu piesele negre în fața jucătoarei maghiare n-a demobilizat-o pe Luminița. Din contră! În runda următoare a creat, poate, cea mai inventivă partidă a C.M., realizare soldată cu premiul de frumusețe al juriului: **L. Radu—V. Radanska** 1. e4 d6 2. d4 Cd7 3. Cc3 e5 4. Cf3 Cf6 5. Nc4 Ne7 6. d:e5 d:e5 7. Cg5 00 8. N:f7! T:f7 9. Ce6! De8 10. C:c7 Df8 11. Ce6 De8 12. Cc7 Df8 13. C:a8 Cc5 14. f3 Cc:e4? ! 15. f:e4 Cg4 ?2! 16. Dd5 Rh8 17. Nd2 Nh4 18. g3 Td7 19. Tf1 Dd8 10. 000! T:d5 21. C:d5 Ne7 22. C:e7 23. Nb4 Dg5 24. Nd2 De7 25. Nb4 Dg5 26. Rb1 Ne6 27. Tf8 Ng8 28. Tdd8 Cf6 29. Ne7 De3 30. b3 h6 31. N:f6 g:f6 32. T:g8 Rh7 33. Cc7 D:e4 34. Ce6 b5 35. Tg7 mat.

Abordînd cu maturitate întrecerea de la start pînă la finiș tînăra maestră Fide, multiplă campioană a României, și-a devansat rivalele astfel încît în ultima rundă a remizat fără probleme asistînd la încordarea cu care s-a luptat pentru celelalte medalii. Deși, în extremis, jucătoarea maghiară a cumulat tot 8,5 puncte cît Luminița, ea a trebuit să se mulțumească doar cu medalia de argint ca urmare a coeficientului valoric al adversarelor din concurs. Fruntașele clasamentului au fost: 1. L.E. Radu (România), 2. A. Csoke (Ungaria), 3. V. Radnska (Bulgaria), 4—6. I. Levitan (U.R.S.S.), I. Tichelman (Olanda), K. Lewandowska (Polonia)..., 14. D. Văcaru (România)...

Urmărind evoluția performanțelor Luminiței nu facem altceva decît să fim martorii unei impresionante investiții de talent, efort și inteligență pe care o solicită „sportul minții" și să subliniem ambiția sa sportivă dublată de combativitatea specifică vîrstei. Toate acestea se dovedesc posibile pîrghii de lansare viitoare în C.M. al senioarelor, semne reale de progres continuu ale celei mai demne reprezentante aparținînd idealurilor sportive. Felicitînd-o sincer pe tînăra campioană mondială, îi urăm mult, mult succes!

MARGARETA MUREȘAN ■

Fum fără foc?

■ Se poartă și anul acesta moda depunerii actelor de transferări în ultimele ore, cu hei-rup-ul. După 3 zile, pe masa comisiei federale, se află doar dosarul lui Tene, amator să apere culorile Bistriței. ■ La Dinamo, așa cum ne relata antrenorul Cheran, certă este doar plecarea lui Răducioiu la Bari. Se zice că Feyenoord a pus ochii pe Sabău, Bayern Leverkusen pe Lupescu, Aston Villa pe Andone, Totthenham pe Klein. Deocamdată, însă, străinătatea n-a format numărul de telefon al clubului din Ștefan cel Mare. Lupu probează alte echipamente prin Grecia. Pînă una alta, Dinamo dorește să sune adunarea pentru jucătorii împrumutați altor formații: Bucur (Sibiu), Jercălău (Bacău), Prunea (Cluj). ■ Președintele secției de fotbal, Hălmăgeanu, spune că la Steaua sigure deocamdată sînt doar niște principii noi: tratative pe picior de egalitate fără presiunea galoanelor; abandonarea achiziționării unor jucători utilizabili doar ca monedă de schimb; abordarea sportivilor doriți numai după acordul clubului-mamă. În curtea clubului, oricum fac încălzirea Sedecaru (Jiul) și fundașul Munteanu (Iași). Stelei nu i-ar părea rău să-i admire în propria formație pe băimărenii Mirăuță și Azoiței precum și pe Panduru și A. Cristian (Reșița). Dar cei patru, jucători foarte la modă, au dat bineți și pe la Sportul studențesc. În privința lor, ca și a lui Selimeși, deocamdată suspans. Bunaciu a luat metroul spre Regie. Musznay are acordul pentru a juca la Ferencvarosz, iar Nițu, Minea și Pena se tot bîlbîie în discuții de culise cu patroni greci și turci. ■ Lung nu vrea să-și sifoneze cota cucerită în Italia jucînd la o formație oarecare. Dacă nu va fi solicitat de o firmă cu prestanță, va reveni la iarba verde de acasă din Ghencea. ■ Se aude că Marian Popa dorește să schimbe apa sărată a mării cu cea dulce a Begăi. Solfegiază Gaudeamus în vestiarul lui Poli.

F.C. ■

Redacția noastră mulțumește pe această cale domnului prim ministru Petre Roman pentru sprijinul acordat celor doi reprezentanți ai publicațiilor Flacăra la „Coppa del mondo" din Italia '90.

Dacă v-a plăcut „Flacăra" și doriți un supliment, dacă nu v-a plăcut „Flacăra" și doriți altceva.

NU UITAȚI

există supliment, există alternativă, pentru că există:

Flacăra BIS

Mulți dintre domniile voastre n-au văzut măcar această superbă revistă color în 32 pagini (costă numai 15 lei) pentru că oferta este spectaculos depășită de cerere. Certitudinea primirii revistei FLACĂRA-BIS vine doar odată cu abonamentul. Abonamente se primesc, așa cum se primesc și pentru „Flacăra" și „Rebus". Nu credeți în zvonul că nu s-ar face abonamente, chiar dacă vi-l spune vreun salariat al poștei. Telefonați-ne sau scrieți-ne imediat și vă vom abona noi.

Pentru cititorii noștri din țară — în curînd un concurs care vă poate oferi o excursie gratuită în Occident!

Pentru cititorii noștri din străinătate — în curînd un concurs care vă poate oferi o excursie gratuită în România!

Pentru doamnele și domnișoarele frumoase și inteligente, indiferent de vîrstă — în curînd concursul MISS-BIS!

Pentru domni — o șansă de a face parte din juriu!

FLACĂRA - PUBLICITATE

Publicațiile „FLACĂRA" și-au deschis paginile, așa cum se practică în presa de cea mai bună calitate din întreaga lume, informațiilor publicitare. În „Flacăra", în „Flacăra-Bis", în „Rebus", anunțurile dumneavoastră au un mare succes garantat pentru că, așa cum se știe, publicațiile noastre de mare tiraj au avantajul de a se adresa cititorilor din toate mediile sociale. În plus, la cererea dumneavoastră, cu profesionalismul care le e propriu, redactorii și designerii noștri vă pot ajuta să vă prezentați reclamele în deosebite condiții grafice, să vă formulați ofertele sau cererile în cele mai convingătoare formulări.

Citind cu încredere publicațiile noastre, cei pe care-i informați prin anunțurile dumneavoastră publicitare vă vor acorda aceeași încredere. Nu-i dezamăgiți, evitînd să apelați la serviciile noastre publicitare.

Acolo unde apare imposibilul, apelați la experiența noastră! Chiar dacă vă propuneți să vindeți nisip în Sahara sau frigidere la Polul Nord, aveți o șansă. Această șansă este „FLACĂRA"!

Relații suplimentare obțineți la tel. 17 60 10, 17 60 30, interior 2542 în zilele de marți, miercuri, joi, orele 10—12. Pentru urgențe deosebite — și interioarele 2002, 2558.

■ CUMPĂR automobile de epocă, plata avantajoasă. Aștept provincia. București — 15.02.23.

■ CUMPĂR vilă sau casă la Sinaia, Predeal. Aștept oferte la București, tel. 15.02.23.

Ce spui tu despre tine?

GHEORGHE ZAMFIR:

„Eu nu cred decît într-un Președinte care să fie unsul lui Dumnezeu“

— Cine este în acest moment Gheorghe Zamfir ?

— Sînt un solitar. Un artist misionar, chemat de Dumnezeu să salveze poporul român, să salveze omenirea prin sunet, prin frumos.

— Credeți în Dumnezeu ?

— Sînt înrolat în armata lui D-zeu. Pînă la 34 de ani eram un artist cunoscut, celebru și atît. Atunci am simțit acea revelație divină, venită de la D-zeu care m-a dus către credință și datorită căreia m-am înrolat în armata Domnului ca misionar al său pe Pămînt. În mine trăiește Gheorghe Zamfir omul — care are nevoie de mîncare, băutură, de femeie, de cele lumești — și Gheorghe Zamfir misionarul, trimisul lui D-zeu. Va veni o vreme în care mă voi retrage total din viața lumii ăsteia, o vreme în care mă voi izola asemenea călugărilor sau sihaștrilor. Cînd ? Nu știu. O va hotărî D-zeu.

— Unii zic că sînteți nebun. Ce le răspundeți ?

— Celor care îmi zic „nebun“ le doresc să facă 1% bine țării din lacrimile pe care le-am vărsat pentru pămîntul românesc și 0,01% să-i ajute D-zeu să fie pătrunși de spiritul meu.

— Ce părere aveți despre biserica ortodoxă română ?

— Biserica a făcut în România un pact cu Diavolul. Și în trecut, și acum, preoții sînt în slujba Satanei, cu mici excepții ale cîtorva călugări și sihaștri care cu înțelepciune s-au retras. Preoții s-au vîndut pentru scopuri politice. Biserica, fiind una dintre manevrele prin care poporul, turma Domnului, este de fapt ținută departe de credință.

— Spuneați că la 34 de ani ați avut o mare revelație divină. Ce v-a făcut și ce vă face să afirmați că sînteți ales ul lui D-zeu ?

— Un prieten tenor a venit la mine la Paris cu un pahar ce are pe el o cruce și cu un proslovăț (n.red. proslovăț = regionalism folosit pentru veșmîntul bisericesc). Mi-a povestit : „Tatăl meu este preot bătrîn într-o biserică din București. Pe cînd se ruga la D-zeu după o slujbă de duminică i s-a arătat în minte D-zeu care i-a spus să se roage pentru Zamfir căci el este salvatorul neamului său. Preotul ținea într-o mînă paharul și în cealaltă lumînarea. Pe cînd a terminat rugăciunea, lumînarea abia mai pîlpîia iar ceara era topită pe proslovăț în formă de „Z“. Păstrez și acum proslovățul și paharul care mi-au fost dăruite de prietenul meu, fiul preotului. Nu-i oare acesta un semn de la D-zeu ?

— S-a afirmat în presa de la București că ați avut și aveți legături cu Nicu Ceaușescu ; că l-ați vizitat în închisoare și...

— Cum a fost posibil să fiu atacat în presa țării mele precum că aș fi adus delicatese de la Paris pentru Nicu Ceaușescu, dacă nu mă-nșel, în ziarul „Libertatea“ la rubrica „Gura lumii“ parcă... cum a fost posibil cînd eu sînt împotriva criminalilor ? Nicu Ceaușescu este un criminal iar procesul care i se face acum este o mascaradă. Cineva este interesat să fie așa. Dacă Nicu Ceaușescu va fi liber într-o zi și va merge pe stradă printre oameni să nu vă mirați. Eu nu pot ajuta un criminal. Dar prin sunetul naiului meu îl pot face mai bun, îl pot face om. Numai așa înțeleg să-i ajut pe criminali și o fac cu plăcere.

— S-a discutat un timp apariția d-voastră în Piața Universității și apoi la Televiziune. Unii spun că una ați spus în Piață și alta la TV. Ce-mi puteți spune despre poziția oficialităților de la București față de întoarcerea d-voastră după opt ani de exil ?

— Multe. În primul rînd că la Televiziune eu m-am dus și am cerut să mă adresez poporului român. Pînă la urmă a trebuit să accept compromisul de a apare alături de Petre Popescu pentru trei minute. Am spus tot ce s-a putut spune în trei minute. Altfel, în afara revistei „Flacăra“, nici o altă oficialitate nu a căutat să stea de vorbă cu mine. Am fost la Ministerul Învățămîntului cu dorința de a înființa o clasă de nai la Conservatorul din București. Domnul ministru adjunct Cornea m-a întrebat „ce instrument e ăsta ?“ Știe dl. Cornea că naiul este cel mai vechi instrument din lume ? Mai degrabă înființez o clasă de nai în Coreea sau Togo decît în România. La Chișinău, moldovenii mi-au oferit o clasă de nai la Conservator, au dat numele meu unei străzi, unui sat, m-au rugat să accept să devin membru în Uniunea Scriitorilor. La București caut de două luni faianță, ciment, chiuvete, să-mi repar casa și nu găsesc nici în fabrică. Nu sînt fotbalist, căci, dacă eram, poate găseam. Dar de treizeci de ani am cîștigat cu „N“ la zero toate meciurile internaționale sub numele „România“. În timpul lui Ceaușescu, acum doi ani, am fost nevoit să fac o cerere de renunțare la cetățenie. Acum, umblu de două luni ca să anulez acea cerere care — am aflat — nici nu fusese aprobată. Cine are interesul să nu mai fiu cetățean român ? Eu nu.

— Care este părerea d-voastră despre alegerile de la 20 mai ?

— Eu nu cred decît într-un președinte care să fie unsul lui D-zeu, nu să vină la putere prin cine știe ce manevre politice. Toți conducătorii politici ai secolului XX sînt satane care distrug lumea. François Mitterrand, președintele Franței, a jucat cînd cu unii, cînd cu alții, numai să vină la putere. Ion Iliescu — sînt absolut convins — visul vieții lui n-a fost decît să ajungă președintele României. Dar nu uitați că Domnul știe toate astea.

— Evenimentele din 13—15 iunie v-au prins la București. Cum le-ați trăit ?

— Pe 14 iunie mă aflam la Ministerul Justiției. O femeie mi-a spus „ascundeți-vă, domnule, fața, căci dacă vă recunosc că ați vorbit la Universitate vă omoară“. Cine să-l omoare pe trimisul Domnului ? Cei îmbrăcați în haine de mineri ? Nu pot să cred că minerul iese de la 800 de metri de sub pămînt, i se dă o bîtă și pleacă să-și apere capitala fără să treacă pe-acasă să se spele și să-și ia rămas-bun de la familie, de la copii. Doar a plecat la război, nu ? Poporul român nu este un popor de canibali. Pe 13 iunie s-a afirmat că au fost bande organizate de legionari, de fasciști. Unde sînt ? Au dispărut ca teroriștii din decembrie ? Cine i-a organizat, cine i-a condus ? Poporul de ce nu află, cînd o să i se spună ? Au murit copii nevinovați în decembrie. Cine le va spune și cînd părinților și fraților celor uciși unde sînt vinovații și cum au fost pedepsiți ? A fost o revoluție, dar una de șantă. A fost o luptă între clanul lui Ceaușescu și clanul lui Iliescu. Acum cine cu cine se luptă ? Omenirea întreagă este consternată de comedia care s-a jucat și se joacă la București. Nu cred că au fost toți mineri. Unii au fost îmbrăcați în mineri.

— Cine ?

— Securiștii.

— Ce poate salva România ?

— Un miracol. Numai un miracol venit de la D-zeu. Și veți vedea că miracolul va veni mai repede decît ne așteptăm. Am fost primit în două întrevederi particulare de Papa Ioan-Paul al II-lea și într-o întrevedere de Cardinalul Ratzinger, consilierul Papei. I-am implorat să se roage pentru poporul meu. La scurt timp, Ceaușescu a căzut. Cine ar fi crezut ? Și totuși miracolul s-a-ntîmplat. Un miracol venit de la Dumnezeu.

— În România sînteți cunoscut ca un instrumentist, un naist. Dar în lume ?

— Nimeni n-a avut și n-are interesul să se știe în România că Gheorghe Zamfir este și pianist, și compozitor, și poet, și filosof. 80% din folclorul românesc este sacru. Sunetul naiului este sunetul stelelor, al Universului, sunetul lui D-zeu. Spiritul naiului meu, spiritul zamfirian, este dat oamenilor de către Dumnezeu pentru a salva omenirea de la o catastrofă.

— Sînteți cunoscut ca un mare compozitor de muzică de film...

— Cinematograful este prea puțin artă și prea mult bîlci. Mai mult strică decît ajută omenirea. Prin muzica de film pe care am compus-o, în fiecare sunet e ceva românesc. Așa, spiritul românesc prin cel zamfirian face înconjurul lumii. Pentru că m-ați întrebat de oficialitățile de la București, vă întreb, știe poporul meu de toate acestea ?

— Se vorbește că sînteți un om din calc-afară de bogat. V-ați gîndit la vreun ajutor financiar direct pentru țară ?

— În primul rînd că nu sînt un om bogat. Nu știu la ce vă gîndiți cînd spuneți „bogat“, dar banii pe care i-am cîștigat și îi cîștig au venit de la D-zeu pentru că n-am furat, n-am făcut escrocherii, n-am dat în cap. Niciodată n-am urmărit să am bani. Nu merită să-mi irosesc viața de pămîntean doar pentru bani. Cîștigul e în altă parte, e unul divin. Aici, da, pot spune că sînt bogat. Dar pentru că vorbim de bani, aș vrea și eu să știu cui și de ce a plătit România 13 miliarde de dolari, pentru ce s-au mai împrumutat încă două miliarde, de ce nu li se spune oamenilor cît, ce și cum se cheltuie în numele lor ? S-au primit ajutoare, dar nimeni nu vrea să afirme exact cît și ce s-a întîmplat cu acele ajutoare. Se vorbește vag, pe ocolite, și de datorii, și de ajutoare, de sumele de bani sau de alimente. Nu domnule, să li se spună oamenilor clar : s-a împrumutat atît pentru asta, s-a primit ajutorul ăsta de care vor beneficia familiile nevoiașe, bătrînii, handicapații, nu așa o informație vagă la telejurnal și atît. Să se dea publicității fiecare amănunt, să răspundă cei ce poartă răspunderea și să poată fi controlați. Nu așa, să se fure ca-n codru ca și pînă acum.

— Așa fiind, cum vedeți viitorul ?

— Omenirea este pe marginea unei prăpăstii. Dacă la acest sfîrșit de secol XX se adună zeci de mii de oameni la un meci de fotbal în vreme ce cultura, arta, este într-un asemenea hal ignorată, mor artiștii de foame... Doar cultura și credința în Dumnezeu pot fi o soluție. Pentru aceasta lupt și eu cu spiritul meu, cu naiul meu.

— Care este întrebarea pe care o puteți pune revistei „Flacăra“ înainte de a vă mulțumi pentru timpul afectat ?

— ...(După un timp de gîndire) : Cînd nu vor mai fi comuniști în România ?

GABRIEL BUGNAR ■
București, 27 iunie '90

Flacăra

EDITURA „PRESA LIBERĂ“
Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA
REDACTOR ȘEF :
George Arion
Redactori șefi adjuncți :
Constantin Dumitru
Ion D. Goia
Secretar general de redacție:
Oprea Georgescu

■ PUBLICIȘTI COMENTATORI (2569) : Dumitru Constantinescu, Roxana Paicu Manolescu, Horia Pătrașcu.

■ ANCHETA-REPORTAJ (2600, 2542) : **Dorin Sălăjan,** Pașcu Balaci, Petre Barbu, Radu Ciobotea, Cristian Pavel, Mihai Stănescu.

■ DREPTURILE OMULUI (2559) : **Dorin Gherghinescu,** Mihail Gălățanu, Liana Tatos, Reghina Vârvici.

■ CULTURĂ-ÎNVĂȚĂMÎNT (2569) : **Ion Zubașcu,** Sorina Man, Margareta Mureșan.

■ FOTOREPORTAJ (2528): **Paul Agarici,** Gabriel Bugnar, Eduard Constantinescu, Elena Ghera, Gig Motoianu, Victor Rădulescu.

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 1453, 2072) : **Mircea Popp,** Maria Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, Cornel Sperlea-tu, Angela Ștefănescu, arh. **Adrian Petrescu.**

■ SECRETARIAT (2002, 2558) : Constanța Balaban, Mihaela Moroșanu, Eugenia Vasile.

■ **FLACĂRA BIS**
Secretar general de redacție **Răzvan Bărbulescu** (2128)
Liviu Timbus (2128), Aurelia Boriga, Florin Condurățeanu (1700).

■ **REBUS**
Redactor șef adjunct **Tudor Octavian** (1457)
Adrian Mitu, Alexandru Păsărin, Alexandru Paler, Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ștefan Alexandrescu, Simona Simzianu (2036).

Adresa redacției și administrației : București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311. **Telefoane :** 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în parantezele de mai sus) ; secretariat redactor șef : **2002;** redactor șef adjunct : **2558** (C. Dumitru), **2560** (I. D. Goia) ; secretar general de redacție : **2143** ; public relation : **2600.**

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12–201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

TIPARUL : Combinatul poligrafic BUCUREȘTI

16 pagini **3 lei**

ULTIMA ORĂ

Centrul e de dreapta dacă-l privești din stînga ! Centrul e de stînga dacă-l privești din dreapta !

Biblioteca

Parlamentul — ca studentul:
Vine vara, ia vacanța!
Vine toamna, ia restanța?

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ȘI CULTURAL
● fondat 1911

Anul I (Serie nouă) ● Nr. 30 ● Miercuri 25 iulie ● Ediție internațională: 25 VII – 1 VIII 1990

Privind înapoi cu mînie

Fotografie de PAUL AGARICI

Întîlniri de toate gradele

Deasupra orașelor zboară obiecte misterioase care perturbă comunicațiile radio, se mișcă după traiectorii imprevizibile, fac să dispară aparatele trimise în căutarea lor.

În lanurile de grîu se văd urmele lăsate de aterizarea unor nave necunoscute. Zeci de oameni povestesc cu lux de amănunte despre întîlniri cu ființe fabuloase.

În cîte un colț al planetei se mai descoperă cîte o construcție bizară, iar specialiștii se căznesc în van să explice cum de-au reușit cei din antichitate, cu slaba lor înzestrare tehnică, să le ridice.

Tot mai des sîntem vizitați de necunoscuți care se interesează de noi ca și cum ar dori să afle cum evoluează viața în laboratorul lor instalat pe Pămînt.

Sau poate că, de fapt, nu ne supraveghează nimeni nici actele mărețe și nici ororile, ci doar spaimele din noi nasc, la acest sfîrșit de secol, nălucile unei alte civilizații, mai bună, mai înțeleaptă decît a noastră, care ne va veni în ajutor la un moment dat.

E ca și cum am transfera altora povara luării unor hotărîri importante în legătură cu destinul umanității.

Dar știm, prea bine știm, în sinea noastră, că e zadarnic s-așteptăm izbăvirea din altă parte.

GEORGE ARION

Sub același soare, pe-același pămînt
— pagina 3 —

Concluzia e aceeași tovarășe director :
Comerțul de stat și-a trăit traiul!
— pagina 5 —

Un vers pentru neliniștea noastră :
„O, țară tristă; plină de humor"
— paginile 8–9 —

Un țap ispășitor : halba

VREȚI BERE MULTĂ, RECE, ÎNSPUMATĂ, LA STICLĂ, LA CUTIE, LA HALBĂ, LA ȚAP ?

Citiți paginile 6–7 ale revistei noastre.

Clasa intermediară la putere?

Cuvintele sînt realități mai acute decît ceea ce numim de obicei realitate. Ca să înțelegem cît de neadevărată o devenit teoria că societatea numără trei clase — muncitori, țărani, intelectuali — e destul să ne uităm în patria lui Marx : în Germania nu mai există sate, ci localități. Dacă nu mai sînt sate, e clar că nici săteni nu mai sînt. În țările cu economii foarte dezvoltate, nimeni nu-și mai pierde timpul cu împărțirea oamenilor în clase ; e o treabă care nu folosește la nimic.

La noi, termenii sînt adeseori utilizați nu pentru că ar putea să ajute la ceva, ci fiindcă ni s-au înfipt în creier. Ca să-i scoatem de acolo e nevoie de tot atîta efort cît a trebuit să-i fixăm. Populația urbană majoritară e, de fapt, o **clasă intermediară**, tot atît de greu de definit ca pîinea intermediară. Cît despre țărani, cînd vorbim despre ei, sîntem obligați să facem mențiunea „țărani bătrîni". Tinerii de la țară au plecat, aproape toți, la oraș, dar prin asta nu au devenit orășeni. Și nu puteau să devină întrucît mare parte din ei ocupă orașe ori cartiere care nu-s altceva decît aglomerări de blocuri cu un minimum de funcții urbane și acelea instituite precar.

Această clasă intermediară încă neașezată într-o matcă e la putere tocmai fiindcă e neașezată. Incontrolabilul e o forță. Ea lucrează în fabrici dar meseria e un fapt lipsit de relevanță în întregul traiului de fiecare zi și, în foarte multe cazuri, în întregul existenței. O ocupație nu-i totuna cu o profesiune. Deși nu are conștiința unei profesiuni și, deci, a unui loc stabilit cu necesitate în cadrul social, clasa intermediară se știe apărată de ideea că e „clasă muncitoare". Directorul tehnic al unei mari uzine îmi spunea că și într-un sistem-pilot, unde n-ar trebui să găsești decît oameni cu o calificare certă, cu o orientare, în profesiune și în viață, clară, afli un număr neliniștitor de mare de nefixați. Nu de mult, la întreprinderea „1 Mai" din Ploiești un funcționar de la serviciul cadre acuza flotația forței de muncă între cauzele esențiale ale productivității scăzute. La Sibiu, la o uzină profilată pe piese de schimb, mișcarea angajaților e atît de mare încît principala preocupare a conducerii nu e producția, ci stabilizarea forței de muncă. „Situația e ciudată, ca să nu-i zic altfel — mi se destăinuia directorul. În loc să umble muncitorul după mine să-l angajez, alerg eu după el și-l rog să rămînă. Mă zbat să obțin locuințe, plănuim cantine și îmbunătățirea condițiilor de muncă, ne batem capul cum să-l atragem, să-l convingem că e bine să se fixeze. El însă preferă să caute ; noi, de asemenea, căutăm, cînd soluția e atît de simplă. Din cei cinci mii de angajați, pot realiza planul cu numai două sau trei mii, dacă-i plătesc mai bine. Dacă împart salariile celor două mii, la care pot ușor să renunț, la cei trei mii pe care-i opresc. Numai că eu nu am cum să fac asta. Muncitorul poate să părăsească uzina cînd are chef, dar dacă eu, directorul, îl dau afară pe unul singur fiindcă e puturos se cheamă că lovesc în clasa muncitoare. Să te ferească Dumnezeu să lovești în clasa muncitoare ! Cînd e să-mi ceară, orice neisprăvit are dreptul s-o facă în numele clasei muncitoare. Eu trebuie să mă ocup de fiecare în parte, iar fiecare om în parte mi se adresează ca fiind însuși poporul. Dacă însă renunț la serviciile unui inginer ,nu se simte lezată toată intelectualitatea. Adevărul e că nu eu conduc uzina ; uzina mă conduce pe mine".

Și nici nu trebuie să căutăm prea departe ca să demonstrăm că criza profundă a economiei românești e rezultatul unei crize a autorității. Dacă un redactor șef al unei publicații vrea să-i desfacă unui ziarist contractul de muncă pentru că acesta ori nu poate, ori nu vrea să lucreze (sau, cazul cel mai frecvent, nu se supune disciplinei grupului), nu poate deoarece, brusc, ziaristul în cauză devine „clasă muncitoare". Recalcitrant, ca intelectual, omul e aproape intangibil ca om al muncii. Ca ziarist, el face caz de semnătura sa, de talent, de clauza protecției profesiunii ; retras strategic pe poziția de „om al muncii", licheaua „își apără pîinea", luptă „să nu rămînă pe drumuri", își amintește că are copii și, în general, vine cu argumentele sacre ale „clasei intermediare".

Discuțiile despre iminența șomajului suferă pentru că nu se spune limpede că singura soluție pentru ieșirea din impas e șomajul. În economiile bazate pe piața liberă ceea ce se tranzacționează nu sînt mărfurile, ci forța de muncă care se oferă individual în niște parametri atent definiți. (În muzeele de artă opusene, personalul care asigură paza în săli e constituit din bătrînici de mult pensionare. Pentru treaba pe care o au de făcut e nevoie de cineva care să poată sta citeva ceasuri într-un scaun). Ca să speri în creșterea calificării unei armate de lucrători trebuie ca fiecare din aceștia să poată efectiv răspunde rigorilor unui program de ameliorarea calificării. Mai simplu spus : să știe să scrie și să citească bine, nu să recunoască doar literele. Ni se amintește mereu de Japonia, dar nu se spune apăsat că muncitorul japonez e permanent cuprins într-un sistem de învățătură direcționat și, mai ales, controlat.

Singura metodă pentru definirea potențialului „clasei intermediare" e aceea care interesează, de fapt, asigurarea unei autorități reale, prin legi ferme ale muncii, conducerilor instituțiilor de stat urbane și rurale. „Conducerea colectivă", „controlul colectiv", „decizia colectivă" nu sînt concepte ale unui tip de coordonare a muncii fiindcă sînt inepții. (Un mare șef de stat european, vestit pentru calitatea legilor instaurate, se conducea în elaborarea și impunerea acestora de următorul principiu : cînd țînea ca legile sale să devină repede fapt, le încredința unui singur om ; cînd voia ca acestea să nu poate fi niciodată aplicate, alcătuia un colectiv).

Zilele trecute, la televiziune, reprezentantul unui sindicat cerea cu agresivitate, într-un limbaj împiedicat, marcat evident de prejudecata dreptului absolut al clasei muncitoare schimbarea „directorului și a clicii lui". Îl cunosc foarte bine pe directorul respectiv. E un inginer destoinic, care a venit în întreprindere ca stagiar și știe despre ea cam tot ce poate ști un om. Așa-zisa grevă anunțată țării de neșcolitul lider sindical se chema — chiar și în legile noastre — șantaj.

Sînt sigur că, legănați cu iluzia rolului pe vecie conducător al clasei muncitoare, mulți oameni vor citi strîmb acest articol. E dreptul lor. Are fiecare dreptul să gîndească tot ce vrea. Opinia nu-i un delict. Numai să nu-mi ceară socoteală „în numele unor colective" deoarece nu cred în scrisul colectiv. Scrisul, vorbitul, gîndirul sînt, de cînd lumea, privilegii individuale.

TUDOR OCTAVIAN ■

„Dreptate, libertate — ne înfrățești Pe axa Timișoara — București"

Mitingurile și marșurile studențești din București (13 iulie a.c.), Timișoara (19 iulie) și iar București (sîmbătă 21 și duminică, 22 iulie 1990), au demonstrat, încă o dată, că în fața unui șuvoi de explozivă tinerețe, unor idealuri ciuntite, în fața unui dialog amînat, tineretul studios nu ezită să iasă în stradă, în special după dramaticele evenimente de la mijlocul lunii iunie din Capitală. Ce au solicitat inițial studenții ? În primul rînd organizațiile studențimii din București, Timișoara, Ploiești, au solicitat un dialog cu președintele ales al țării, dl. Ion Iliescu, în prezența presei și a televiziunii. Li s-a refuzat această doleanță. Ce au solicitat mai apoi ? Un post liber de TV, întrucît TVR (așa-zis liberă), numai liberă nu este.

Acum ei solicită eliberarea imediată și necondiționată a lui **Marian Munteanu**, președintele Ligii studenților. De asemenea, solicită eliberarea elevilor și studenților, a celorlalți manifestanți închiși, inclusiv a lui Nica Leon și Dumitru Dincă. Ei, acești tineri admirabili, nu sînt niște „îngeri slinoși", așa cum i-a numit o anumită presă. Dar ei s-au săturat, realmente, așa cum ne-am săturat noi înșine, de minciună, de corupție, de comunism și nomenclaturiști care dețin poziții privilegiate și acum.

DORIN SĂLĂJAN ■

Fotografii de SILVIU STAN ■

Operațiunea Satele Românești continuă

ATELIERELE DEMOCRAȚIEI

Este al treilea număr al revistei noastre în care dedicăm un spațiu amplu „Atelierelor democrației".

Dar, pentru că în această ultimă săptămînă telefoanele și scrisorile primite la redacție ne-au arătat că încă nu este foarte clar pentru toată lumea ce își propun aceste „ateliere", ne-am hotărît să vă oferim cîteva informații lămuritoare.

Ni se pare important să ne oprim, cîteva clipe, asupra contextului în care ele se vor desfășura. Le vom înțelege, astfel, mai bine rostul și vom putea, fiecare în parte, și toți împreună, să contribuim la succesul lor.

Într-o perioadă în care mulți dintre cei care ne-au aplaudat frenetic în decembrie, socotindu-ne eroii Europei, sînt azi mai departe de noi ca oricînd, venirea în România, în cadrul **„Atelierelor democrației" a sute de țărani** și primari, sute de ziariști și reprezentanți ai tuturor asociațiilor și organizațiilor negu**vernamentale interesate de** România — care, după revoluție, au desfășurat o amplă activitae de ajutorare a țării noastre — este o șansă extraordinară.

„De la tutelă la parteneriat", ideea sub care comunele europene care au adoptat sate românești doresc să continue colaborarea cu acestea este de o importanță vitală pentru satul românesc. „Atelierele" fiind prima expresie a acestei noi etape, deschisă, de altfel, încă în primele luni ale acestei veri, cînd săteni români au fost invitați în diverse comune europene.

Pînă în decembrie 1989, cei cîțiva tineri ziariști care au declanșat „Operațiunea Satele Românești" au reușit să mobilizeze sute de mii de oameni care, la rîndu-le, au impus guvernelor lor să ia atitudine împotriva politicii de distrugere a satelor românești.

Da, atunci cînd noi toți am tăcut sau ne-am revoltat în șoaptă confesîndu-ne unui prieten, atunci cînd sătenii români au privit muți de durere casele prăbușindu-li-se sub lama buldozerului, atunci ei au vorbit pentru noi, în presa scrisă, la radio, la televiziune, în apeluri adresate lumii, în moțiuni de protest. Iar dacă de noi, pe care ne strivise în atîția ani de umilință și sărăcie, lui Ceaușescu nu îi păsa, pe ei, oricît ar fi vrut-o, nu a putut să-i ignore.

Cîți dintre noi știm că datorită lor, datorită acestor minunați prieteni din întreaga Europă, Ceaușescu a fost nevoit să dea înapoi, să se angajeze că nu va mai demola ?

Oare vom ști vreodată cîte case, cîte biserici, cîte școli au scăpat astfel de la distrugere ?

La începutul primului nostru an liber, cele dintîi convoaie sosite în satele românești au semănat unui Moș Crăciun de basm, aducînd daruri de preț. În sate uitate de lume, copiii au mîncat bomboane și ciocolată de cea mai fină calitate, au îmbrăcat hăinuțe și ghete elegante, călduroase.

Prietenii au plecat apoi, și s-au întors cu cărți, rechizite, caiete, medicamente, aparatură medicală, mașini de salvare, computere și mașini de scris, semințe selecționate, tauri de prăsilă și tractoare.

A fost o etapă necesară, ea însă nu poate continua la nesfîrșit într-un singur sens. **Parteneriatul se vrea o colaborare reală, un dialog continuu, de pe poziții egale, într-o lume a democrației.**

Toți acești oameni care au venit către noi s-au născut în democrație. Și totuși, nu o dată i-am auzit spunînd că relația lor cu sătenii români este un fervent, o cale de căutare și descoperire de noi modalități de perfecționare a propriei vieți democratice.

Iată de ce „Atelierele democrației" la București nu se doresc și nici nu vor fi niște lecții despre democrație susținute cu tonul superior al atotștiutorului.

În cadrul celor trei secțiuni 1. **Societatea civilă**, 2. **Drepturile omului**, 3. **Viața asociativă și relațiile reciproce** (în domeniul învățămîntului, culturii, sănătății, mediului înconjurător), țărani, primari, muncitori, intelectuali și studenți români, vor dezbate, împreună cu delegații ale locuitorilor comunelor europene care au adoptat sate românești, delegații conduse de primari și alte oficialități, cîteva dintre problemele fundamentale ale lumii contemporane, în care democrația este, trebuie să fie cei dintîi și cel mai de preț bun.

Repetăm, nu va fi vorba de „lecții" savante, ci de **discuții deschise, în care exemplul practic nu va putea și nu trebuie să fie ignorat, discuții ale căror concluzii se doresc un îndreptar al colaborării viitoare dintre satele românești și satele europene, ca partenere egale.**

ROXANA PAICU MANOLESCU ■

Informații la zi

Revista „Flacăra" pune la dispoziția tuturor celor interesați de participarea la „Atelierele democrației" posibilitatea de a se informa pe larg asupra problematicii atelierelor.

Vă puteți adresa, așadar, Revistei „Flacăra", zilnic, între orele 10—16, la telefon 17 47 63.

În numărul viitor, vă vom prezenta, pe larg, temele ce se vor dezbate în cele trei secțiuni anunțate deja.

Vă vom anunța, de asemenea, locul și programul desfășurării „Atelierelor democrației", ca și modalitatea practică de înscriere ca participanți.

În zilele de 18 și 19 iulie a avut loc o acțiune cel puțin deocamdată inedită. În județele Covasna și Harghita s-a deplasat un grup de lucru, de informare și dialog, format din d. Doru Viorel Ursu, ministru de interne, d. Victor Babiuc, ministru de justiție, d. Virgil Măgureanu, directorul Serviciului Român de Informații, senatori, deputați, consilieri ai președintelui României și ai primului ministru, d. general Vasile Dan, reprezentant al Procuraturii României, d. Mihai Gheorghiu, vicepreședinte al Ligii studenților. Au fost invitați ziariști din presa centrală și locală.

La întîlnirile care au avut loc în orașele Sf. Gheorghe, Tg. Secuiesc, Mircurea Ciuc și Odorheiul Secuiesc au participat bineînțeles reprezentanți ai organelor locale, ai partidelor și cultelor, ai unor întreprinderi ,ai unor instituții fundamentale ale statului. După exprimarea d. Virgil Măgureanu, au fost invitați să participe lideri de opinie.

Sub același soare, pe-același pămînt

Întîlnirile, extrem de asemănătoare între ele, au ridicat cîteva probleme privitoare la convietuirea normală — singura soluție — a cetățenilor români de naționalitate română și maghiară în aceste zone unde maghiarii sînt foarte numeroși, zone care au fost caracterizate a fi fost pînă acum fierbinți. Întrebările la care s-a încercat să se dea răspunsuri, și în mare parte s-a reușit au fost : Ce trebuie făcut ca în aceste puncte fierbinți să se ajungă la temperatura normală ? După dispariția dictaturii comuniste care a creat tensiuni și nemulțumiri tuturor categoriilor sociale, care a învrăjbit nu numai românii cu maghiarii, ci și românii cu românii și maghiarii cu maghiarii, străduințile de normalizare au mers în direcția dorită sau dimpotrivă ? Se poate spera la emanciparea unei etnii prin neglijarea drepturilor celeilalte ? Care sînt interesele comune ale tuturor cetățenilor români din aceste locuri? Cum se poate dezamorsa starea de nesiguranță pe care o invocă atît românii cît și maghiarii în viața de zi cu zi, care sînt perspectivele unei vieți sociale firești, ale posibilităților de afirmare profesională a fiecărui cetățean ?

S-au adus din partea participanților explicații aspectelor apărute de la 22 decembrie și pînă acum. Vom încerca să redăm atmosfera discuțiilor fără să mai facem referiri la unele evenimente relatate în presă din toate unghiurile (și interesele ?) posibile, cu argumente nu întotdeauna logice, ci mai de grabă impetate cu obstinație pînă la a fi învățate pe de rost. Vrem nu vrem, va trebui să sesizăm argumentarea subredă a unora dintre ele, călcarea sau ignorarea legilor statului în anumite situații, să ținem seama de cifre relevante, de evidențe, chiar dacă ele sînt contestate de una din părți sau prezentate „un pic" altfel de o elocință care se crede infailibilă.

■

De unde s-a pornit ? Care au fost etapele semnificative ? S-a pornit, bineînțeles, în 22 decembrie, cînd fără să fie justificate de „necesitatea revoluționară" s-a comis asasinarea unor persoane cu funcții în vechiul aparat dictatorial. Că era mai bine din toate punctele de vedere ca acestea să fie neutralizate și judecate ulterior, e prea tîrziu s-o mai spunem. Pe lîngă cele cîteva regretabile întîmplări de acest gen, s-a răspîndit multime de zvonuri despre „atrocități" pe care s-a pedalat fără nici o bază reală. Răspîndite pe cale orală sau prin presă, ele au creat stare de panică și nesiguranță în rîndul populației și chiar reacții necontrolate. Suspiciunea s-a instaurat. Amenințările, voalate sau directe, și-au făcut și ele efectul. Vechea și generala stare de insatisfacție nu s-a mulțumit doar cu explicația simplă și care, spunem noi, ar fi trebuit să fie evidentă că a fost generată de 40 de ani de dictatură comunistă, care a dus la sărăcirea materială și mai ales morală a tuturor, români și maghiari.

A doua etapă s-a petrecut în ianuarie cînd unii lideri maghiari au hotărît cu dela ei putere și în grabă cea mai mare să separe învățămîntul pe toate treptele — de la grădiniță, pînă la universitate. S-a pus problema împărțirii localurilor (și așa insuficiente), ideea școlilor mixte (români-maghiari) fiind inacceptabilă acelor reprezentanți ai minorității conlocuitoare.

Deși legea prevede un cadru delimitat pentru astfel de acțiuni, argumentînd necesitatea depolitizării denumirilor școlilor (și a străzilor), în Sf. Gheorghe, 24 de școli au căpătat denumiri maghiare. Profesorii care predau în limba română diferite materii s-au văzut efectiv înlăturați. Maghiarii susțin că nu i-a alungat nimeni și că au profitat de ocazie să plece în locurile natale sau unde aveau interese și ca să fie primiți s-au erijat în postura de izgoniți. În județul Harghita, au „profitat" de această situație 84 profesori de română și istorie și 89 de matematică, fizică, chimie, limbi străine, biologie și geografie. Au plecat și doi de sport și unul de muzică, deși bănuim că aceste discipline utilizează limbaj internațional. Acest exod, exprimat în cifre și fără comentarii de prisos, să recunoastem că era de natură să contrarieze pe români. Reprezentanții maghiari susțin, așa au hotărît, că plecarea lor nu a făcut altceva decît să normalizeze o situație. În ultimii 5 ani, din 500 de profesori, doar 20 au fost maghiari. Nu cunoastem proportia pe naționalități a absolvenților de universități, dar s-o recunoastem, cu toată dictatura care a fost, că nu li s-au trimis acolo polițiști, ci profesori.

Cifre precum cele de mai sus, la care mai adăugăm doar una (60 de cadre didactice care au plecat în ultimele luni dintr-un orășel ca Odorheiul Secuiesc) trebuie să dea de gîndit. Dacă ele au plecat din orase rezidență de județ sau orase cu un grad de confort acceptabil să-și caute de lucru oriunde în altă parte, și n-au fost doar stagiari, ci și oameni care lucrau aici de 10—20 de ani, cu rostul lor, înseamnă că au avut un motiv serios s-o facă.

■

Evenimentele din 15—20 martie sînt cunoscute — violente, profanări de monumente ale eroilor, de biserici ortodoxe, steaguri românești arborate pe unde s-a putut. Starea de tensiune a crescut. Românii s-au simțit în pericol. Maghiarii la fel. Au strigat de i-a auzit toată Europa. Cine i-ar fi putut amenința pe aceștia din urmă ? Cei 14 la sută din românii din Harghita și 30 la sută din Covasna? S-au gîndit că vin județele Botoșani sau Dolj aici să le pericliteze liniștea, siguranța, viața ? Așteptau guvernul, să-i protejeze. Acesta e drept că ar fi trebuit să facă mai mult pentru românii din zonă care s-au simțit abandonați în propria țară. Guvernul ar fi putut interveni cu poliție și armată mai hotărît, dar ce comentarii s-ar fi făcut pe această temă ?

■

Întrebarea este de ce aceste incidente au avut loc în județele în care maghiarii sînt în majoritate și nu în celelalte. De ce acolo maghiarii nu se simt cu nimic amenințați ?

O exagerare semnalată în aceste întîlniri a fost dorința insistentă de folosire exhaustivă a limbii maghiare, vorba românească fiind considerată de unii o trădare, o lipsă de patriotism. Școala în limba maghiară la toate nivelele așa cum o preconizează cu hotărîre deja aplicată, avînd o oră-două de română pe săptămînă, cum învățam noi limba rusă prin anii '50, va avea o singură urmare : crearea unei enclave de autoizolare maghiară în România. Ori cineva nu-și dă seama de această consecință, lucru greu de bănuit pentru că este urmarea celei mai simple logici, ori o urmărește cu tot dinadinsul. Ar fi bine să se întîmple așa ? Judecați cu toții ! Se urmărește să se ajungă la impunerea conditiei că dacă vrei să te stabilești sau măcar să treci prin Covasna sau Harghita să știi ungurește ? Nu cumva, așa cum se întîmplă în toate țările din lumea asta, obligația cetățeanului unei țări este să știe limba țării în care trăiește ?

Doi dintre vorbitori au avut nevoie de translatori pentru a fi înțeleși, alți cîțiva, care prin munca lor sînt obligați să aibă legături cu țara, vorbeau românește mai mult decît poticnit. Asta să însemne dorința lor de europenizare ,să nu fie capabili să se facă înțeleși nici în județele vecine ? Refuzul de a învăța limba țării în care trăiești este de neconceput în toată lumea. Cetățenia americană se obține după un examen de engleză care nu este o formalitate. Ar putea fi angajat cineva în Franța, Germania, Spania fără să știe limbile respective ? Poate doar în munci necalificate. Așa cum spunea Attila Verestei, senator de Harghita ,scopul convietuirii românilor cu maghiarii este crearea de valori comune.

■

Care este situația astăzi ? O stare de neîncredere, de tensiune se mai face simțită. Greutătile în aprovizionarea tehnico-materială, revendicările, problemele din economie o vor menține și ea va putea fi explicată de unii drept urmare a conflictelor interetnice. În Covasna, construcția de locuințe este nulă de la începutul anului. Constructorii din zonă lucrează în Ungaria !

Oamenii simpli, cei mulți adică, vor liniște. Spiritele sînt agitate de extremiști și de o parte și de alta, a căror acțiune trebuie contracarată. Cui îi folosește această stare de agitație, această imagine deformată a României în străinătate ?

Poliția din Miercurea Ciuc a fost atacată și devastată de 20 de declasați în timp ce o mie-două de oameni îi priveau. Cine era în spatele lor și de ce n-au fost făcuți în timp util inofensivi ? Neliniștea, nesiguranța, anarhia nu pot convenii decît unui număr restrins de pescuitori în ape tulburi, în nici un caz majorității. Sîntem convinși de asta.

Perioada prea lungă de recuzări, de procese de incompetență, cărora le-au căzut victime mulți din cei care au stat în calea dorinței de mărire a unora, abili în a-și asigura ascensiunea, ar fi cazul să se încheie. Rezolvarea problemelor economice ar duce după sine și rezolvarea celorlalte.

Se poate comenta mult pe aceste teme, însă înainte de toate legea trebuie respectată și aplicată. O lege privind minoritățile naționale credem că ar trebui cît mai grabnic pusă în discuție. Un Minister pentru problemele naționale ar putea analiza în cunoștință de cauză, cu obiectivitate și simțul măsurii și cu rezultate acceptabile pentru toate părțile problemele care se ivesc, le-ar putea preveni înainte de a deveni acute.

În sfîrșit un dialog permanent trebuie să aibă loc între părți pentru că numai astfel se vor cunoaște, înțelege și respecta. Cea mai eficientă măsură ar fi ridicarea nivelului de cultură al tuturor, însă asta, din păcate, cere timp și eforturi. Pînă atunci să ne reumărm la respectarea legilor care sînt și care vor mai fi.

OPREA GEORGESCU ■

Iliescu și studenții!

Versiunea oficială dezminte interesul particular pentru soarta lui Marian Munteanu despre care, se afirmă în telegrama președintelui, s-a discutat în contextul mai larg al problematicii studențimii ale cărei „condiții de muncă și viață" se pare că frămîntă astăzi guvernul.

Specificarea aceleiași ilustre și mult-iubite personalități politice că dialogul cu reprezentanții Ligii Studenților din Universitatea Bucureşti a avut loc la cererea lor disimulează gravitatea ultimelor evenimente și neagă implicit sentimentul de culpă și de directă responsabilitate a autorităților care n-ar fi trebuit să se rușineze a recunoaște că sînt în egală măsură preocupate de clarificări.

Convorbirea cu Mugur Vasiliu, unul din cei patru interlocutori ai puterii, ne oferă amănunte interesante despre această întîlnire.

Dl. Iliescu a purtat dezbaterea acompaniat de doi consilieri personali al căror rol se pare că a fost acela de a tempera, prin semne discrete pe sub masa rotundă, vehemența și revolta împrumutate pe alocuri de replicile tinerilor. Subiectul principal al discuției a fost totuși situația trecută și prezentă a lui Marian Munteanu, alesul președinte al României exprimîndu-și îndoielile cu privire la starea sănătății acestuia care n-ar fi fost atît de traumatizat încît să „se lase pus în ghips". Argumentul lui Mugur Vasiliu, aflat împreună cu colegul său în dimineața de 14 iunie, s-a redus la indicarea semnelor de cusături pe care le are pe față și craniu, lesne de observat și cu ochiul liber.

În spiritul încetățenitei tradiții a perplexității politice, dl. Iliescu a fost surprins de faptul că, după 30 de zile, Marian Munteanu nu a putut lua legătura cu avocatul său și că nu-i sînt permise vizitele familiei, susținînd că, după informațiile sale, acesta beneficiază de toate drepturile cuvenite.

Deși inițial a lansat aser-

țiunea că videocaseta primită spre vizionare este nu o probă în apărarea liderului arestat, ci un capăt de acuzare, pe parcursul dialogului a părut dispus să accepte punctul de vedere al studenților, încurajîndu-i cu asigurarea că justiția e dreaptă și că va urmări legalitatea desfășurării anchetei.

Cu toate că a recunoscut necesitatea angajării politice a studențimii și obligativitatea întîlnirilor dintre aceasta și președintele statului „în orice tip de societate", dl. Iliescu și-a dojenit interlocutorii pentru participarea la demonstrația din Piața Universității. În mod surprinzător, însă, a fost de acord cu studenții, care i-au reproșat obstinația cu care a refuzat dialogul, iar în legătură cu zvonurile care au circulat despre Piața Universității a admis că există o campanie de presă exagerată de ambele părți.

Asupra evenimentelor din 13—15 iunie, dl. Iliescu părea să aibă el însuși informații trunchiate sau denaturate, de aceea s-a insistat în ideea că nimeni în afară de mineri nu a participat la devastarea Universității și a rămas fără replică regretul exprimat de studenți față de reacția bucureștenilor care aplaudau atrocitățile din 14 și 15 iunie.

Discutîndu-se despre marșul din 13 iulie, președintele a fost nevoit să aprecieze pozitiv comportarea civilizată a manifestanților, declarîndu-se totuși nemulțumit de unele lozinci scandate (probabil destabilizatoarele îndemnuri: „Să fie judecat / Cine i-a chemat", „Să fie pedepsit / Cine a mulțumit").

Asigurarea celor patru că vor continua acțiunile de protest pentru Marian Munteanu n-a fost întîmpinată cu un entuziasm deosebit, ci doar cu reținere diplomatică.

Tonul general al discuției a fost destins, iar în final dl. Iliescu a afirmat că dialogul rămîne deschis. Rănile „tinerei noastre democrații", adăugăm noi, aidoma.

OLTEA MUTULESCU
Fotografie de
EDUARD CONSTANTINESCU

Economia săraca

O cenușăreasă a văzduhului?

De jos, e minunat. Privești cum avionul mic și cochet zboară la firul ierbii, lansînd în urma lui, ca într-un grațios balet aerian, pulberea albă care acoperă cîmpul, dealurile și pădurile. Și ești absolut uluit cînd pilotul pe care-l invidiai în secret coboară trist și obosit și-ți spune că peste o săptămînă face grevă.

— **De ce?** — l-am întrebat, pe aeroportul din Caransebeș, pe **Gheorghe Țolovici**, pilot comandant la aerobaza Craiova, în cadrul aviației utilitare.

— Fiindcă aviația utilitară a ajuns cenușăreasa văzduhului. Fiindcă e tratată ca o îndeletnicire marginală, ușoară, ineficientă. Nimeni nu intră într-un avion utilitar, să vadă în ce condiții lucrăm și să ne întrebe ce „avantaje" avem de pe urma muncii noastre.

Intru eu. Cabina e strîmtă, iar aerul irespirabil din cauza mirosului puternic de substanțe chimice. Un aer toxic. Avionul e un AN 2, chinuit pe toate arăturile, polenile și viroagele în care a trebuit să aterizeze, cu agrafe în locul unor butoane de bord. **Funcționează, totuși?** Da, mai funcționează. Aviatorii de la „utilitară" se feresc de reparații capitale, fiindcă o asemenea reparație durează cam opt luni și costă 1 400 000 le. Un avion nou costă 2 400 000 lei. În locul cîrpelilor repetate, ar fi preferabilă cumpărarea unor avioane noi. Dar cine îi ascultă?

— Știți cît face toată treaba asta în U.R.S.S.? — mă întreabă ceilalți membri al echipajului, comandantul de aeronavă **Constantin Bunoiu**, tehnicianul de zbor **Vasile Ilinca** și conducătorul auto **Florin Dîrlă**: 400 000 lei valută și 40 de zile de reparații. Se compară?

Nu se compară. Așa cum imaginea reală a pilotului de „utilitară" începe să nu se mai „compare" cu ceea ce ne imaginăm noi despre ei. N-ajung acasă cu săptămînile și, cînd ajung, sînt musafiri. Veți spune, poate că au mulți bani. N-au. Pilotul comandant Gheorghe Țolovici are exact 3 290 lei. Dar dacă depășesc orele de zbor? Dacă le depășesc, pot ajunge (asta, însă, foarte rar) pînă la 4 450 lei, sumă de la care nu li se mai acordă alocația pentru copii. „Ca și cum, dacă zburăm mai mult, copiii noștri dispar. Sau, muncind mai mult, n-am avea voie să cîștigăm mai mult ca să le cumpărăm o jucărie sau o ciocolată în plus". Ora de zbor se plătește cu 30 de lei.

Iată de ce, pe 1 mai, întreg personalul aeronavigant al Întreprinderii de aviație utilitară București a făcut grevă. A cerut ca revendicările să fie prezentate prin intermediul televiziunii și al cîtorva cotidiane centrale. N-au fost. Întreprinderea a promis că-i va ajuta, iar cei 300 de oameni cu locul de muncă în cer au înțeles că fără ei nu se poate și s-au întors la avioane, la substanțe chimice, la decolarea din familie și de pe aeroport, la lupta cu văzduhul pînă la o altă aterizare, mereu așteptată, dar mereu pusă sub semnul întrebării.

RADU CIOBOTEA

AVEȚI RĂBDARE LA TUTUN!

Domnul VICTOR SURDU, președintele Partidului Democrat Agrar, a făcut unui redactor al Agenției Rompres următoarea declarație:

„Contractul încheiat cu firme occidentale pentru import de tutun este deosebit de avantajos pentru statul român. Fiindcă industria tutunului înregistrează un deficit de materie primă din producție proprie.

Tutunul importat, așa după cum arată analizele de laborator, este liber de orice noxe, speculațiile în acest sens fiind neavenite. De aceea, implicarea numelor și funcțiilor unor specialiști și demnitari în această așa-zisă „afacere a tutunului", descrisă în unele ziare, ne abținem să o considerăm de-a dreptul tendențioasă.

Sperăm ca programul aprobat de guvern cu privire la modernizarea producerii, pregătirii și industrializării tutunului — program ce se derulează cu firmele „Delta-Fina" din Italia, „Universal" din S.U.A., și altele din Spania — să nu aibă de suferit din cauza acestor speculații.

După părerea mea, acțiunea de a importa tutun se înscrie în demersurile generale ale țării de a-și apropia cît mai mulți parteneri externi în dezvoltarea relațiilor comerciale avantajoase economiei românești, de a primi sprijin concret în retehnologizarea diverselor sectoare ale industriei naționale".

Porcul și buletinul

Între aceste două substantive comune s-ar părea că nu există absolut nici o apropiere, așa că alăturarea lor se potrivește ca nuca în perete. Dar în „lepoca de aur" cel ce dorea să-și stabilească domiciliul în orașul Oradea ar fi constatat cu nespusă uimire că între aceste două cuvinte există chiar o strînsă legătură de care depinde însuși destinul său. Datorită prețurilor infernal de mici și a neajutorării țăranilor producători, malefica procesiune a achiziționării de animale pentru abatoare se tîra ca melcul. Probabil că și prin alte locuri „luminata conducere superioară de partid" a dat următoarea dispoziție: cei care doresc să-și stabilească domiciliul în frumosul oraș de pe Crișul Repede au obligația să predea un porc de peste 100 de kilograme la achiziții. Așa că porcul a ajuns să fie în România un fel de animal sfînt ca vaca în India. Putea să desferece porțile închise ale unui oraș.

Dar ca să cumperi porcul de pe piață îți trebuiau 70 de lei pentru kilogramul de carne vie. Tot în istoria porcului ceaușist intra și următoarea dispoziție: cînd făceai nuntă trebuia să se aplice cu strictețe regula „kilogramul și tacîmul". Dacă aveai, să zicem 400 de invitați la o nuntă, trebuia nici mai mult nici mai puțin să predai statului porci în greutate de 400 de kilograme.

Țăranii făceau tăieri clandestine de viței și porci sub pedeapsa cu închisoare. Cel mai renumit „abator" clandestin din Bihor era în satul Nimăiești unde solidaritatea extrordinară a sătenilor în fața organelor de miliție și curajul lor nemăsurat de a înfrunta nedreptatea și diabolicele legi dictatoriale au fost popularizate și pe postul de radio „Europa Liberă".

Să vedem cum se prezintă acum lucrurile după revoluție. Nu se mai taie viței la Nimăiești pentru că prețul cărnii de porc a scăzut pe piața Teiușului și a Oradei de la 70 de lei kg la 30 de lei kg. În aceste condiții țăranii preferă să livreze de bună voie și nesiliți de nimeni statului porci grași de peste 100 de kilograme. Tot așa preferă să livreze achizitiilor și vite pentru care se oferă următoarele prețuri: calitatea I — 25 lei kg, calitatea a II-a — 20 lei kg, iar pentru tineret bovin, 27 lei kg.

„Urmările benefice ale ridicării prețurilor la achiziții se întrevăd abia acum" spune inginerul șef al Întreprinderii de Industrializare a Cărnii Bihor, domnul Ioan Piros. Chiar în ziua scrierii acestor rînduri urmau să sosească reprezentanții comerțului din oraș care vor efectua predarea unităților unde se vinde carne populației întreprinderii producătoare.

Producția medie zilnică a Întreprinderii de Industrializare a Cărnii Oradea se situează în jurul a 90 de tone carne vită și 38 de tone de preparate din carne (salam, cîrnați). În depozitele unității se mai găsește carne importată din țările Pieței Comune: 850 t carne vită și 400 t carne de porc ce urmează a fi livrate către populație.

Din data de 16 iulie va începe o nouă pagină în „istoria" frămîntată a aprovizionării populației orădene cu carne. Unitățile care desfac carnea intră în subordinea directă a fabricilor producătoare. Să vedem ce surpriză ne va rezerva această măsură pentru că aprovizionarea cu carne în Oradea, fără a fi dezastruoasă ca în alte locuri, totuși a avut prilejul să șchioapete în unele unități.

PAȘCU BALACI

De la sapă la sapă de... lemn

Rîndurile acestea pot constitui o nouă fișă existențială din dosarul țărănimii române. Ceea ce urmează mi-a fost relatat de un țăran bătrîn, cu mîinile vînjoase, îmbrăcat ponosit, cu spatele adus ca o carapace de broască țestoasă. Se numește Oprea Panaite, din comuna Corod, sat Călăpcești, județul Galați. Corodul era considerat una din cele mai bogate comune din Covurlui," „de chiaburi și țărani înstăriți", cum se spunea pe vremuri. Cu atît mai mult, ne poate uimi situația acestui țăran, în vîrstă de 82 de ani (născut 1908), care abia găsește cuvintele ca să-mi istorisească starea sa: „Înainte de colectivizare am avut cinci hectare de pămînt, am muncit pămîntul apoi și am dat cotele la stat, intrînd în C.A.P. cu tot cu pămînt (ca și cum în C.A.P. s-ar fi intrat ca-n mormînt, cu tot cu pămînt, **n.a.**) — și acum vreu să-mi ieu înapoi pămîntul meu, care mi se cuvine de drept, doar de-asta s-a dat lege, nu-i așa? Acu n-am pe nimeni, n-am soție, nici băieți, trăiesc cu ce am prin grădină. Stau într-o bucătărioară. Am muncit la C.A.P. amar de vreme, pînă m-am bolnăvit, iaca, de-o boală de piele, mi-or ieșit niște bube — și-am fost internat la spital în Galați. Nu am nici o pensie, un ceva de-a trăi, că nu puteam să fac volumul de 120 de zile lucrătoare pe an, era o normă prea mare și, la optzeci de ani, nu mă mai țin puterile. Cum am ieșit din spital, pămîntul o fost împărțit, și mie mi-o venit numa' 20 de arii. Da' ce să fac io cu 20 de arii, cînd io am avut pămînt frumos, măcar 60 de arii să-mi deie, pămîntul meu, ce mi se cuvine, cu care am intrat pe vremuri în colectiv. Am fost la domnul Sevastre, președintele C.A.P.-ului Blînzi și tot nu a vrut să-mi deie nimic".

Popușoi cît oi vedea cu ochii

O singură întrebare am avut să-i pun moșului: „Mai aveți putere să munciți pămîntul ăsta tot?" Și omul mi-a răspuns din întreg sufletul său de pălmaș obosit: „Da, îl muncesc, să mi-l deie ca să pot trăi, să măsoare și să-mi deie dreptul meu, chiar de-o mai intra și altul să-l prășească". „Și ce ai de gînd mata să pui pe el?" „Porumb. Popușoi (cum se spune la noi), popușoi cît oi vedea cu ochii". Omul meu își știa socoteala lui una și bună: dreptul său. Veche știință a dreptului său, din tată în fiu: pămîntul. Asta era legea lui — și, poate, dacă va da Dumnezeul țăranilor, va fi și de-acum. A plecat gîrbovit din redacție, mormăind cu îngrijorare: „Și cînd o să mi-l dea?" „O să ți-l dea, moșule, fii liniștit, peste vreo două-trei săptămîni, o să vadă și d-nul Sevastre cartea aceasta pe care i-o trimitem noi." „Da, dar pînă atunci se-ncepe prășitul și intră oamenii pe el la prășit, și-apoi cum să mi-l dea prășit de altii?". Și silueta lui, depărtîndu-se, tîrșîndu-și picioarele atinse de timpurilie varice ale birocrației.

MIHAIL GĂLĂȚANU

FEDERALIZAREA INFORMAȚIEI

— Dumneavoastră, domnule director adjunct Olimpiu Naicu, credeți că mai există oameni cărora să fie nevoie să li se demonstreze importanța informației tehnice sau economice?

— Da, în mod sigur, există. Și chestiunea e dacă își va mai putea găsi cineva prea mult timp ca să le explice asta. N-avem cum să progresăm dacă în fiecare zi o să stăm să învățăm alfabetul.

— Știu că una dintre tristețile, ca să zic așa, ale celor de-aici, de la Institutul Național de Informare și Documentare, este că mulți dintre cei ce lucrează în economia națională nici nu știu adresa acestui institut.

— E adevărat. Ani de zile ne-am luptat cu morile de vînt. Nu putem trece însă cu vederea că a existat și o categorie de oameni care și-au iubit prea mult meseria încît ei, ca specialiști, să nu caute ca pe diverse căi, inclusiv prin colaborarea cu institutul nostru, să se țină cît de cît la curent cu o parte din noutățile apărute pe plan mondial în domeniul lor. Astfel, mult-puținul pe care-l oferea institutul nostru i-a ajutat pe acești oameni să nu se rupă complet de lume. În această privință, la rîndul nostru am făcut și noi ce-am putut. Fiindcă morile de vînt erau de mai multe feluri. Și cum în geanta fetei lui Ceaușescu, atunci cînd a fost arestată, s-au găsit — dacă nu mă înșel — 90 000 de dolari, poate n-ar strica să spunem că institutului nostru i se alocau, anual, 45 000. Atît se cheltuia ca românii să afle și ei cam ce mai înseamnă „progresul tehnic și științific".

— Acum, în cazul că numărul celor doritori să se informeze ar crește, ar avea ei ceva mai mult de aflat?

— Fondurile au crescut la peste 400 000 de dolari în acest an, deci posibilitățile institutului sînt mult mai mari.

— Știu că ați dus lupte grele, ca să zic așa, pentru ca institutul acesta să aibă și el un calculator!

— Da, asta ca să vă dați seama de umilința în care am trăit. Nu cu mult înainte de decembrie '89 reușiserăm, într-adevăr, să avem și noi un calculator, dar această victoria ne închisese orice cale de-a spune în continuare că numai un calculator nu-i de-ajuns, așa cum nu se face primăvară cu o floare. S-a întîmplat însă o minune. După decembrie '89, oficiul de calcul al fostului C.N.S.T. a trecut la noi cu arme și bagaje. E vorba de cîteva calculatoare și de o echipă bine pregătită, de vreo 50 de oameni. Adaug că acest echipament electronic venise de la UNESCO pe adresa institutului nostru, ca ajutor pentru România, dar C.N.S.T.-ul întinsese mîna și luase ceea ce nu-i aparținea.

— În perspectiva trecerii la economia de piață ce rol revine institutului?

— Întîi să vă spun că noi am funcționat și vom funcționa în regim dublu. Asta înseamnă, pe de o parte, că pentru fondul de salarii și pentru cheltuielile curente noi ne scoatem banii, ne autofinanțăm. Adică nu sîntem o povară pentru stat. Dar pe de altă parte, dacă avem în vedere investițiile, achiziționarea de cărți și reviste, bunăoară, sau de echipamente și utilaje, acestea sînt suportate de la buget. Desigur, conform decretului 141/1990, de-acum încolo e liber să-și facă puncte sau centre de informare oricine vrea și oricine poate, inclusiv particularii.

— Apare concurența!

— A și apărut. E firesc să ne așteptăm la înființarea unor centre de specialitate destul de puternice, așa cum s-a și creat unul, pînă acum, pe lîngă Institutul național de cercetări economice. Apare concurența, într-adevăr, dar pericolul nu e iminent. Concurenților le va lua ceva timp ca să se organizeze și nu trebuie uitat că e nevoie de o specializare a oamenilor, fiindcă a lucra în acest domeniu implică profesionalism, nu muncă voluntară în sensul în care concepeau activitatea de informare tehnică vechile sindicate.

— S-ar pune, totuși, problema că la un moment dat INID-ul nu și-ar mai găsi rostul pe piața informațiilor?

— Pericolul e numai aparent. Există o mulțime de servicii pe care le putem face. Bunăoară, o evidență a competențelor, care ar cuprinde oameni de știință sau cei mai buni cercetători, pe domenii. Dacă are cineva nevoie de o comisie de experți, ce face? Preferă să întrebe în dreapta și în stînga, să colinde marile centre sau marile instituții culturale, ori să vină aici și să obțină rapid informația care-l interesează? O asemenea informație, în treacăt fie zis, se vinde ca pîinea caldă.

— Da, dar să ne închipuim că un asemenea serviciu poate fi obținut de la un alt centru de informare, public sau particular.

— Atunci va conta prețul, promptitudinea și calitatea serviciului prestat. În privința asta, lucrurile sînt clare. Dar să dăm un alt exemplu: toată lumea se plînge, de mai mult timp, că nu știe ce și unde se fabrică în România. Deci trbuie un ghid al uni-

Fotografii de ELENA GHERA

Concluzia e aceeași, tovarășe director:

Comerțul de stat și-a trăit traiul!

Am primit la redacție, în urma articolului nostru **„Comerțul de stat și-a trăit traiul"**, un răspuns din partea Direcției Generale Comerciale pentru Mărfuri alimentare, Alimentație Publică și Ambalaje (ținînd de M.C.I.) semnat de directorul general Blăjan Nicolae.

Prin ton și formulare răspunsul se înscrie între acele puneri la punct tovărășești primite de-a lungul anilor de mai toate redacțiile care îndrăzniseră să mai spună cîte ceva despre tarele comerțului de stat.

Ce ne reproșează tovarășul director general ?

1. Faptul că modul în care am pus noi problemele este **„tendențios și nu contribuie la îmbunătățirea activității în comerț și la buna desfășurare a aprovizionării populației"**. **Lucrătorii din comerț fac eforturi deosebite pentru asigurarea fondului de marfă necesar pentru aprovizionarea și servirea populației la nivelul cerințelor și așteptărilor consumatorilor"**. Și dacă aceste deosebite eforturi se încăpățînează să nu dea roade iar cumpărătorul reacționează în consecință în fața magazinelor veșnic goale, faptul **„se datorează în principal nelivrării integrale a cantităților de mărfuri alimentare contractate cu industria alimentară și neasigurării la timp a mijloacelor de transport"**. Nu-i așa că sună ca înainte? Pentru că acum întreaga presă demonstrează săptămînal că măcar în privința cărnii refuzurile comerțului sînt constante și ele se datorează în primul rînd, degradării instalațiilor frigorifice. Dar aici povestea e mult mai veche. Aceste instalații nu funcționează în totalitate de ani buni. E drept, pe atunci, nici insistențele comerțului nu erau cine știe ce, pentru că n-ar fi folosit : nu era carne.

Nu insistăm. Decizia guvernului privind trecerea unităților alimentare (carne, lapte, legume etc) la producător vorbește singură despre rezultatele acestor eforturi și a unui monopol care a „săturat" o țară întreagă. Sigur, se puteau găsi soluții și în cadrul actual, așa cum amintiți la un moment dat, dar asta se numea cîrpeală. Și parcă s-a terminat cu cizmăria, nu-i așa ?

Iată însă că ne dați și dreptate, e drept din vîrful limbii : **„desigur mai există și situații ca cea prezentată, dar față de asemenea manifestări trebuie luată atitudine pe loc de cetățeni și reprezentanții presei, fără a arunca cu noroi într-un sector de activitate"**.

Cine aruncă, de fapt, cu noroi tovarășe director, cine constată neregula sau cine se comportă în modul descris de noi și acceptat de dv ? Oricum generalizarea vă aparține și procedeul exprimă un mai vechi obicei al instituției criticate. Noi n-am spus că întregul comerț se comportă astfel, ci că proliferarea unor astfel de situații, cum au fost cele relatate, demonstrează limpede degradarea unui sistem de a face comerț.

Spuneți : **„stilul colorat** (în care e redactat articolul nostru, **n.n.) nu aduce nici un aport (sic !) la creșterea conștiinței unor lucrători nedisciplinați și în nici un caz la buna funcționare a comerțului, din contră, incită la nemulțumire și rea credință"**.

Tovarășe director, potrivit unei obișnuințe mai vechi în presă, aici ar fi trebuit să lăsăm un spațiu liber pentru ca toată lumea să poată ride în voie. În sfîrșit, facem doar precizarea că treaba presei este să informeze și nu „să aducă un aport", iar sporirea conștiinței propriilor lucrători vă revine ca sarcină de serviciu. N-am auzit ca, să spunem, ziarul **Le Monde** să fi încercat să dreagă conștiința comercianților din Paris. Sună și caraghios. În rest, îl lăsăm pe cititor să aprecieze cine anume îl incită, noi sau magazinele goale ? Și unde se află și reaua credință.

2. Citim în răspunsul dv.: **„...cu privire la așa numitul război al salatei îl invităm pe dl. ziarist să analizeze cu mai multă maturitate și profunzime problemele specifice comerțului cu legume și fructe"**.

Analiza matură și profundă în această problemă revine celor ce conduc sectorul. Presa, între care și revista noastră (o pagină întreagă la care nici pînă azi n-ați răspuns) a relatat cum au decurs ostilitățile. Concluziile erau cam aceleași. Colecția acestor publicații, inclusiv a noastră, vă poate familiariza cu ele. Și, vă asigurăm, nu vă avantajează. Ele sînt în spiritul deciziei guvernului, pe care o aminteam la început, decizie pe care o contestați, pentru că desface structuri profitabile pentru unele funcții. Dacă doriți, revenim cu detalii semnificative.

PUNCTUL 3. E ultimul și se referă la chestiunea de fond a articolului incriminat: respingerea nejustificată (și neargumentată), după multele avizări obținute, a documentației înaintate de Întreprinderea **Zarea**, privind omologarea unei noi băuturi răcoritoare, **Fructi-zarea.**

Afirmați printre altele : **„Noul sortiment este inferior produselor existente în fabricație : Brifcor, Pepsi-Cola, Lămiță, suc natural de struguri cu aromă de zmeură"**.

Pînă la urmă tot fac loc hohotelor de rîs. Care produse, tovarășe director ? Unde sînt ? Poate ajung numai pînă la cabinetul dv. Și dacă am invoca amintirile, cu ce ar fi mai brează celebra lămîiță sau sucul de struguri cu aromă de altceva decît produsul natural propus de **Zarea** ? Întreb din nou : care produse? Să fie vorba cumva de cele pe care le cumpără bișnițarii, la suprapreț, din comerțul de stat și ni le revînd nouă cu alt suprapreț. Din aceste „eforturi" conjugate lămîița se vinde cu 10 lei, berea cu 25—30, iar Pepsi-ul deloc, că nu-l vede nimeni. Este evident și aici „aportul adus" de comerț în eforturili...

Repetăm : **Zarea** realiza un produs deloc mai prost decît cele care ar fi trebuit să existe (propriile analize sînt o dovadă), la un preț convenabil și în cantități care ar fi făcut posibil accesul la această băutură și pentru muritorul de rînd. În plus erau puse la treabă niște tehnologii și se dădea de lucru unor oameni.

În finalul scrisorii urmează angajamentele de rigoare ca și cînd nimic nu s-a schimbat în țara asta. Apelul de a fi alături de dv. „în efortul..." e chiar mișcător. Aici am avut o ezitare : glumiți sau vă bateți joc de noi. Vă luăm, totuși în serios, și răspunsul este „un nu hotărît". Nu vrem să fim părtași la întreținerea unei instituții, a unui monopol, care, spre satisfacția majorității, este pe cale să dispară, dat la o parte de viață. Rămînem așadar la concluzia anterioară : **comerțul de stat și-a trăit traiul !**

RĂZVAN BĂRBULESCU

---

tăților de producție, al produselor și al serviciilor industriale. Am încercat și pînă acum să facem așa ceva, dar întreprinderile noastre uitau, în general, să ne trimită cîte un exemplar din „literatura de firmă" a lor : prospecte, cataloage etc. În cazul că n-aveau asemenea tipărituri, ar fi fost de ajuns fișa produsului nou, dar nici pe-asta n-am prea primit-o.

— Așa se explică de ce la Institutul Național de Informare și Documentare al României s-au strîns mai multe date despre produsele industriei bulgărești decît ale celei românești. Pur și simplu pentru că bulgarii vă trimiteau „literatură de firmă" iar românii nu. E adevărat ?

— Este, din păcate. Dacă pînă acum oferam gratuit, întreprinderilor, această posibilitate — la urma urmei — de a-și face reclamă, de acum încolo vom percepe o taxă a cărei mărime rămîne de stabilit. Va fi, poate, de 10 000, poate de 15 000 de lei, pentru cei interesați. Cine vrea să producă, în continuare, și crede că va putea face asta fără ca lumea să știe ce produce el, treaba lui !

— Dar mai există și alte posibilități de reclamă iar acel ghid, despre care vorbiți, nu l-ar putea face și alții ?

— Sine, dar în felul acesta putem vorbi despre oricare dintre serviciile oferite de INID și nu cred că e cazul să presupunem că în absolut toate, oricît ar fi concurența de aspră, noi vom fi cel mai puțin competitivi. Și vă mai dau, ca exemplu, faptul că noi putem oferi cercetări politematice sau posibilități de informare intersectoriale, la granița unor domenii științifice sau tehnice. Însă tot ce am vorbit pînă acum reprezintă doar un aspect privind rolul de viitor al institutului. Al doilea aspect constă în faptul că recomandările UNESCO și ale Conferinței de la Viena „Știința și tehnologia în slujba dezvoltării" converg în direcția constituirii unui Sistem național de informare și documentare.

— Asta nu implică și ideea de „centralizare"?

— Și da, și nu. Desigur, un asemenea sistem presupune și unele funcții centralizate. Dar aceasta se realizează, în contextul economiei de piață, nu prin mijloace administrative, ci pe baza federalizării unor activități în esența lor descentralizate și asigurîndu-se respectarea deplină a autonomiei și intereselor economice ale unităților care participă — exclusiv pe bază de contract economic — la crearea și funcționarea sistemului. Acțiunile de colaborare bilaterală între unități de informare din România cu unități similare din străinătate fiind desfășurate, de asemeni, din inițiativa exclusivă a acestora, fără vreo „coordonare de la centru". În cadrul sistemului național, unitățile de informare și documentare nu pot să nu fie însă direct interesate în realizarea unor instrumente informaționale centralizate, întrucît în felul acesta ele își pot dezvolta activitatea de marketing informațional, acetivitate strict necesară în condițiile economiei de piață. A continua să difuzezi informații nediferențiate unor beneficiari nediferențiați este inutil și păgubitor, avînd în vedere faptul că beneficiarii își vor modifica atitudinea față de informație pe măsură ce vor fi confruntați cu imperativele modernizării și optimizării deciziilor economice impuse de apariția concurenței. Pe măsură ce simpla cerință abstractă a necesității de a ține pasul cu progresul tehnic pe plan mondial se va transforma într-o cerință concretă, resimțită ca o condiție a supraviețuirii economice, exigențele beneficiarilor față de calitatea informațiilor primite vor crește iar gradul de „personalizare" a relației dintre furnizorul de informație și beneficiarul acestuia va fi incomparabil mai mare decît în prezent. Or, pe baza informațiilor acumulate în instrumentele informaționale de care vorbeam, unitățile de informare pot veni în întîmpinarea beneficiarilor, pot adopta o atitudine ofensivă pe piața informației, contactînd beneficiarii potențiali și oferind servicii care răspund direct problemelor cu care aceștia se confruntă. Pe de altă parte, să nu uităm că este posibil — iar la noi este chiar sigur — ca inventarierea cerințelor informaționale ale economiei de piață să constate că zone problematice sînt incomplet acoperite sau total neasigurate cu informații, fiind necesară crearea unor resurse informaționale neexistente în prezent. Or, în condițiile unei piețe a serviciilor informaționale destul de puțin consolidată, în condițiile cînd dispui de unități de informare încă insuficient de puternice crearea unor atari resurse implică exploatarea unor baze de date automatizate, achiziționate din străinătate sau create în țară printr-un volum de muncă enorm. Realizarea unor asemenea resurse presupune, cu alte cuvinte, un efort coordonat pe baza unor programe naționale finanțate, cel puțin în faza inițială, de către guvern, așa cum s-a întîmplat și se întîmplă și în state puternic dezvoltate ca Japonia, R.F. Germania, Franța, Canada. Acesta este, pe scurt, temeiul economic și social al constituirii unui sistem național de informare și documentare în cadrul căruia institutul nostru și-ar avea, desigur, un loc al său. Legea acestui sistem ar fi : nici o restricție, pentru nimeni, în desfășurarea activității de informare. Singura restricție posibilă nefiind alta decît aceea care rezultă din acțiunea legilor economice.

DUMITRU CONSTANTINESCU

Un ţap ispăşitor: halba

Orice ar spune meteorologii, temperatura se menţine ridicată în cursul amiezii şi chiar după amiezile. Orice ar crede diriguitorii comerţului, se bea multă bere. Asta numai în cazul cel mai fericit, cînd se găseşte. De cele mai multe ori nu se găseşte nici apă minerală, nici bere. Grădinile de vară ale Bucureştiului, renumite altădată pentru berea la ţap şi berea la halbă, acum se întrec într-un concurs al scaunelor goale. Se poate vedea cu ochiul liber că lipsesc, parcă programatic, atît vinurile, berea, cît şi apele minerale şi sucurile răcoritoare.

Vinee !

La Fabrica de bere din Timişoara am ajuns sîmbătă la prînz. Sîmbătă la prînz — în plin week-end, cu alte cuvinte, deocamdată englezeşti — mă aşteptam ca, în Timişoara, grădinile de vară să fie pline şi fabrica de bere — goală. A fost invers. La fabrica de bere (care aprovizionează patru judeţe : Timiş, Caraş-Severin, Arad, Hunedoara), se lucra. Şi încă surprinzător de bine.

— Sîmbăta asta înseamnă — îmi spune dl. ing. dr. Nicolae Rusănescu, directorul întreprinderii — 2 000 de sticle şi 1 500 hectolitri de bere în comerţ, iar, pentru muncitorii noştri, o leafă dublă pe zi. Ca pentru toate sîmbetele şi duminicile lucrate, fiindcă fabricile de bere nu pot funcţiona, pentru continuitatea procesului de preparare şi fermentare, decît în foc continuu.

— Domnule director, aş vrea să înţeleg un lucru. Dacă se lucrează bine şi se onorează toate comenzile...

— Aproape toate...

— ...cum se face că, la ora asta, în Timişoara, nu găseşti nici o sticlă de bere în cele cîteva alimentare deschise, iar berea la halbă, acolo unde există, are gust şi culoare de orice, numai de bere „blondă" nu ? Vă întreb asta cu atît mai mult cu cît fabrica timişoreană se bucură, totuşi, de un real prestigiu !

— Prima situaţie priveşte reţeaua comercială, căreia nu vreau să-i aduc nici o acuzaţie. Ştiu că se confruntă cu probleme serioase. A doua...

A doua presupune o investigaţie mai complexă. La capătul ei putem schiţa o succintă geografie a deficienţelor. Utilajele sînt cu minimum douăzeci de ani în urma celor din ţările imediat vecine. Cu excepţia instalaţiei de filtrare, care vine spre noi cu o întîrziere de exact o sută de ani. Mecanicii care le mînuiesc sînt încadraţi la o categorie inferioară de salariu. Dacă greşesc poarta şi intră, de exemplu, la „Electrobanat", primesc o mie de lei mai mult. Presupunînd că cele trei linii de producţie funcţionează în condiţii optime (cum se întîmpla în ziua documentării mele), nu putem surmonta un alt obstacol : lipsa de sticle. La o medie de 35 000 sticle pe oră stocurile din întreprindere sînt total insuficiente. 98 la sută din sticle trebuie asigurate din returile comerciale. Nu sînt asigurate decît, în cele mai fericite cazuri, 70—80 la sută. Cînd sînt sticle nu sînt capsule, fiindcă cele produse la Arad nu etanşează bine sticla. Şi atunci ? Atunci se poate întîmpla oricînd ceea ce deja nu mai e o noutate : muncitorii din schimburile de la producţie şi de îmbuteliere de bere la sticlă, sînt trimişi acasă fiindcă, lucrînd, ar produce... prea mult, iar stocul de ambalaje disponibile e zero.

Dar berea la halbă ? Cu berea la halbă (deşi de aceeaşi calitate cu cea îmbuteliată la sticlă) e altă poveste. Ea iese din procesul de fabricaţie bună, proaspătă, la temperatura de 4 grade Celsius. E introdusă în butoaie de aluminiu care — nu e o glumă — sînt făcute chiar din aluminiu, adică dintr-un material care nu asigură o etanşeizare termică. Prin canicula verii butoaiele ajung (uneori după destul de mult timp) la unităţile comerciale, cu condiţia ca acestea să fie deschise. Aici sînt conectate la instalaţiile de debitat bere care nu sînt prevăzute cu sistem de răcire. Şi, în sfîrşit, jetul de lichid spumos ajunge în halbe (care sînt cum sînt) exact aşa cum nu trebuie, adică în curgere turbulentă, eliminînd bioxidul de carbon. (Curgerea ar trebui să fie laminară, adică lentă, pentru a respecta compoziţia şi cantitatea prevăzute pentru berea la halbă). Dar unde e rău, e loc de şi mai rău. Uneori transportul se face cu cisterna, ceea ce compromite din start calităţile iniţiale ale berii. Soluţia ? Deocamdată, utilizarea unor recipienţi de tip termos — gîndit de specialiştii întreprinderii şi comandaţi la „Electrometal" Timişoara — în care berea să ajungă la consumator fără degradare pe parcurs. În curînd, 82 de recipienţi a 450 litri fiecare vor intra în mişcare. E şi asta ceva. Şi ar mai fi o propunere pentru Direcţia comercială şi OJT : un mai mare accent pe berea la halbă în unităţile de alimentaţie publică.

— Bere la halbă ? — mă întreabă, sceptic, dl. Gheorghe Răducanu, director adjunct la Direcţia comercială judeţeană Timiş. N-am nimic împotrivă, dar nici pînă acum Întreprinderea de bere nu şi-a onorat în întregime comenzile. În fiecare lună, o restanţă de 2000—3000 hectolitri. Pe de altă parte, butoaiele sînt vechi şi de proastă calitate, iar încărcarea şi descărcarea lor se face manual.

— Adică, durează mult...

— Exact.

— Din cîte ştiu, transportul e realizat în întregime de furnizor. Deci, singura problemă a reţelei comerciale este să aibă unităţile deschise cînd sosesc transporturile de bere.

— Unităţile noastre de alimentaţie publică sînt deschise non stop ,toată săptămîna.

— Perfect. Vă rog să-mi spuneţi la ce grădină de vară aş putea să beau acum o bere ?

— La oricare...

Grădina „La oricare" n-am găsit-o. În schimb, „Continentalul" era închis. „Bastionul" în renovare, „Cina" în renovare, „Stadionul CFR", în renovare, iar la „Bănăţeana", la „Vaporul" şi la „Bulevard" nu mai era (la ora 17) nici un strop de bere. Mi-am consultat febril carneţelul, sorbind cu nesaţ cîteva cifre de o frumuseţe zguduitoare. Numai în luna iunie, în reţeaua timişoreană de alimentaţie publică au intrat zece mii de hectolitri de bere. Adică două milioane două sute de mii de halbe. Unde-or fi, dom'le ?

RADU CIOBOTEA ■

După vin, berea e un chin !

Vinerea, la prînz, vechea fabrică de bere din Oradea pare, pur şi simplu, o cetate asediată de însetaţi. Cele două butoiaşe de aluminiu ce străjuiesc intrarea în unitate par recipienţii umpluţi pînă la refuz cu nemulţumirea asediatorilor, gata să arunce în aer maghernita portarului. Bietul om ! Cine l-a pus să fie portar la o fabrică de bere în loc să fie la o maternitate? Asta-i misie grea — să fii la gura infernului alcoolic unde toţi păcătoşii vor să dea buzna şi să sacrifice pe altarul zeului Bachus doi ţapi de bere ! În Oradea însă e foarte greu să aduci ofranda aceasta zeului. Pe vremea lui Caragiale la „Carul cu bere" a fost bine ! N-am apucat noi vremurile alea ! Să pocneşti din două degete şi să răsară ca din pămînt „garcon"-ul cu două halbe cu o bere rece ca apa morţii ! Acum pocneşti din degete pînă ţi le rupi ori poţi să tragi şi cu puşca pînă apare un ospătar arogant care pune capac răbdării tale cu un refuz de a te servi cu licoarea aurie. Motivul : **nu avem !**

Afirmaţie care este, fără îndoială, de necrezut, avînd în vedere că din 1699 în urbea de pe Crişul Repede se produce, fără întrerupere, bere !

Un aisberg în cartierul „Nufărul"

Nu departe se întind Băile Felix cu apa lor termală atît de fierbinte, dar aici fabrica de bere se poate asemui unui aisberg. Din două motive : cît se vede sus cam atît se întinde şi în jos spre adîncuri. Al doilea motiv este uşor de ghicit : în adîncuri tronează instalaţiile de produs frig şi muncitorii pe care i-am văzut acolo erau îmbrăcaţi cu pufoaice, purtau cizme şi căciuli împotriva frigului şi umezelii.

Utilajele fabricii datează din perioada 1912—1918. Liniile de fierbere se compun din mari recipiente de aramă clasice marca Dreher, societate pe acţiuni şi, în acelaşi timp, o firmă de bere austriacă. Cu asemenea vechituri nu se putea ajunge prea departe, aşa că între anii 1972—1974 s-a dublat capacitatea de fierbere şi s-a adus în unitate o linie tehnologică de îmbuteliere.

„Fierberea" din oraş cu privire la lipsa de bere din restaurante ori braserii îl lasă rece pe directorul fabricii, domnul Augustin Pantiş. Nici „asediatorii" de la poartă care caută cunoscuţi ori mijlocitori din unitate nu-l interesază prea mult. El ştie că fabrica aceasta veche şi care s-a dezvoltat, pe urmă, destul de haotic produce zilnic cîte 1 500 hectolitri de bere. E mult, e puţin ? E mult faţă, de pildă, de cît produce fabrica similară din Arad. De aceea, Oradea trebuie să livreze o parte însemnată din producţia sa de bere oraşelor din judeţele limitrofe Arad şi Sălaj.

Nenorocirea, dacă o putem numi aşa, este cu totul alta. Lipsa acută a băuturilor spirtoase şi a vinurilor în magazinele din Oradea determină o presiune formidabilă, atît din partea comerţului cît şi persoanelor fizice, asupra fabricii de bere.

Aceasta scoate zilnic de pe liniile sale de îmbuteliere circa 180—200 de mii de sticle de jumătate de litru de bere. În România, îmi spune directorul, se produc circa 50 litri de bere pe cap de locuitor, dar în Republica Federală Germania se produc 300 litri pe cap de locuitor ! Adică, de şase ori mai mult !

Presiunea asupra fabricii de bere creşte în anotimpul călduros cînd gîtlejul e mai uscat ca oricînd. De asemenea, cînd începe sezonul nunţilor, cînd socrii mari şi mici se dau peste cap ca să obţină bere pentru nuntaşi.

Pe de altă parte, o bună cantitate de bere îmbuteliată este cumpărată în scop de speculă la piaţă unde se revinde la preţuri exorbitante. Raziile poliţiei din Oradea tind însă să diminueze şi chiar să lichideze acest fenomen.

LITORAL-TALCIOC

Fotografie de PAUL AGARICI ■

OARE ?

În data de 5 iulie a.c. s-a produs în Constanţa, pe traseul de autobuz nr. 3 al I.J.T.L., ruta Palazul Mare, un accident rutier grav, datorat ruperii barei de direcţie a autovehiculului. Autobuzul s-a răsturnat, accidentul soldîndu-se cu 25 de răniţi, dintre care 15—16 în stare mai gravă. Ca urmare a evenimentului, sindicatul liber al întreprinderii respective a declarat grevă între 6—9 iulie, invocînd lipsurile bazei tehnico-materiale (piese de schimb, baterii, anvelope etc.) şi afectînd grav transportul urban, cursul normal al vieţii economico-sociale a municipiului. Sindicatul a motivat acţiunea, arătînd că lipsurile respective pun în pericol securitatea călătorilor. Se ivesc, firesc, o serie de întrebări : să fie aceasta **oare** calea optimă de rezolvare ? Să fie **oare** aceasta singura explicaţie a accidentului ? Să fie **suficiente oare** cele 140 de cauciucuri şi 20—30 de baterii primite pentru întregul parc de autobuze existent ? Să rămînă **oare** tot omul de rînd cel pe capul căruia să se adune toate belelele ? Cineva ar trebui să potrivească nişte răspunsuri credibile, pe care să le aflăm cu toţii. Oare ? !...

ALADIN PE PLAJĂ

Litoralul acuză în acest an — comparativ cu anii anteriori — o lipsă accentuată de oaspeţi străini, înregistrînd însă o neprevăzută exacerbare a „inventivităţii" afacereşti. Această „compensaţie" e de-a dreptul şocantă. „Business"-ul prosperă pantagruelic, chiar dacă acest mod de **comerţ pe cont propriu** se substituie cu nerušinare speculei. Bunăoară, în Satul de Vacanţă Mamaia, am găsit — ca prin farmec să fi fost ? — becuri obişnuite, un produs-fantomă, al cărui nume doar rostit zbîrleşte părul omului de rînd. Becurile lipsesc din magazine de multă vreme, cu consecvenţă. Iată că, însă, un „duh bun" veghează la căpătîiul nostru, oferindu-ne **(de unde ? ? ?)** becuri la discreţie, cu preţul de 15 lei bucata. Cîţi nu se înghesuie să frece, ca în poveste, lampa minunată a lui Aladin ? Numai că ea nu ajunge niciodată în mîinile omului simplu. Interesant ar fi de ştiut dacă mai există asemenea lămpi (mai mari şi mai fermecate) şi ce mîini „preasfinţite" se muncesc să le lustruiască de zor...

PRIVATIZARE ÎN FLOARE

Întreprinzătorii constănţeni ademenesc, care cum pot mai ingenios, cumpărătorii cotidieni prin ambianţă aparte, reclamă şi, în final, cu produse. Încet, încet, simţul comerciantului se trezeşte, chiar dacă momentan marfa e puţină şi acesta e nevoit (din raţiuni mai mult sau mai puţin obiective) să mai îngroaşe uneori obrazul la preţ. Dacă la „Ernesth" se cumpără pe valută, la „Couleurs de Paris" se poate şi pe lei. Vizavi de Hotelul Tineretului, la cele două dughene tapetate stridînd cu postere sexy şi drapate cu însemnele statelor occidentale, se pot tîrgui diverse : vestimentaţie boutique, acareturi şi mărunţişuri, cosmeticele cu fason vestic. Nu e rău nici că pe ici, pe colo, mai poţi servi şi cîte o cafea sau o băutură răcoritoare mai acătării.

Inerţia e încă mare, însă, ca peste tot, cu-atît mai mult cu cît pe pervazele caselor mulţi au schimbat ghivecele de muşcate cu mîndre glastre de trandafiri...

CRISTIAN PAVEL ■

Berea furajeră

După Revoluție, fabrica de bere din Oradea produce și vestita bere neagră — 1 000 hectolitri pe lună. Curios, însă, nu am văzut și nu am băut o asemenea bere neagră de Oradea. Nu se găsește nici în localurile „de lux" din oraș.

Cînd Mickey Mouse bea bere

Cu tot controlul sticlelor, nebăgarea de seamă poate duce la întîmplări hazlii (dar nu pentru cel care cumpără berea). Teodor Chiș din Oradea cumpărînd o sticlă de bere din magazinul stranduluI termal din Mădăraș observă cu stupoare că în sticlă se află un șoarece. Omul s-a uitat odată la firma magazinului să nu creadă că a nimerit la vreun laborator de ale a luat o sticlă cu formol. Dar nici pomeneală! Formolul cu pricina se cheamă chiar bere! Nefiind vizitați de pisici, șoarecii își permit să se ascundă prin sticle unde se bețivănesc. Din cînd în cînd, la linia de îmbuteliere se aude un zgomot de împușcătură.

Sînt împușcăturile sticlelor noi care explodează cu mare tărăboi. Ele sînt produse parcă să sperie șoarecii din grămezile de orzoaică ori cei ce dau tîrcoale navetelor cu sticle goale.

Dar aceste împușcături pot fi și semnalul firesc al unui pistol prin care se dă startul pentru o bere cît mai bună, dar și în cantitate îndestulătoare. Și un semnal pentru producătorii de orzoaică: acela de a folosi soiuri speciale de orzoaică de calitate superioară, așa cum folosesc nemții ori cehii.

PAȘCU BALACI ■

Pentru vară, la borcan

Să nu mai acuzăm comerțul bucureșean de lipsă de ingeniozitate în servirea consumatorilor. După bere la sticlă (o tempora), bere la halbă ori la cutie, iată-ne de curînd în fața unui nou sortiment din mult căutata licoare în această lună caniculară — **bere la borcan.** Să nu credeți cumva că fabricile noastre au descoperit modalitatea de a păstra berea și peste iarnă. Este vorba de o găselniță născută din penuria de halbe (Nu vă speriați. Nu vom inventaria ce ne mai prisosește alături de specificele cilindre de sticlă).

Deci: bere la borcan. Să vezi și să nu crezi. Bărbaților nu le pasă. Ba chiar dimpotrivă. Stau răbdători la coadă, zeci și zeci de minute, cu privirea la lichidul auriu, înspumat. Odată intrat în posesia ineditului recipient, un bărbat ridică la înălțimea ochilor borcanul și întreabă, așa, de al dracului:

— De ce nu-l umpli dom'le, așa cum trebuie? Răspunsul vine imediat.

— Nu vezi mă cîtîrule cîtă lume-i la rînd! Nu trebuie să ajungă la toți?

Ba da, zicem noi.

JEAN DRĂGAN ■

Berea sătmăreană

Berea sătmăreană și-a făcut o relativ tînără „intrare" în rîndul celorlalte sorturi de bere produse la noi în țară. În anii din urmă, berea de Satu Mare a fost solicitată și în județele vecine: Maramureș, Sălaj și Bistrița-Năsăud. Cum maramureșenii și bistrițenii și-au construit fabrică de bere, a rămas ca berea sătmăreană s-o bea, în cantități îndestulătoare, înșiși sătmărenii. Se întîmplă așa? Dacă am nota cele cîteva zeci de milioane de hectolitri de bere produsă pe cele 7 luni ale anului în curs, am avea temeiuri să nu fim îngrijorați. Nu știm cum s-a întîmplat că exact în zilele prezenței „băieților de la Flacăra" la Satu Mare, pe piață nu era bere! Situație similară ca la București, ca în multe locuri din țară, de altfel.

Dl. director Stoicovici pare îngrijorat de sursa de apă. Două zile la rînd n-a fost apă leac. De la uzina de apă, directorul Karol Obiș ne relatează despre o gravă avarie produsă pe rețea. Dar problema apei la Satu Mare, cît și în alte localități, trebuie abordată separat, distinct. Ese însă de la sine înțeles că dacă la fabricarea berii s-ar folosi apă de adîncime din zona Negrești-Oaș (zonă bogată în ape minerale, care curg pe... valea sîmbetei), inclusiv calitatea berii ar fi mai bună. În fond și, la urma urmei, cum se poate face o bere bună, băubilă? Am vizitat o fabrică de bere în Germania răsăriteană și trebuie să mărturisesc sincer că atît în fabrică, cît și în comerțul cu bere, n-am depistat deosebiri între berea din fabrică și berea din comerțul stradal, între berea la sticlă și berea la halbă. Ori, la noi se întîmplă invers. Bei în fabrică o bere excelentă iar berea la halbă este, în resturant, ca vai de lume, udă pe unde merge... În mod normal contează și acest aspect. Omul de rînd mănîncă 5 mici și bea două halbe, iar a doua zi trebuie să se simtă excelent. Asta în cazul că nu-l ia pîntecăraia, încă în aceeași zi.

Cîteva sortimente de bere se pasteurizează la Satu Mare și asta înseamnă un plus de calitate și consistență. Pasteurizarea — prin 6 băi cu jeturi de apă caldă la 25°C, apoi la 60—70°C, apoi un „duș rece" la 15°C — mărește mult termenul garantat de păstrare a berii, de la 45 la 120 de zile. Trei sînt factorii determinanți în realizarea unor indicatori calitativi superiori ai berii: materia primă folosită, hameiul întrebuințat și aburul tehnologic. Problema apei am atins-o tangențial. Conducerea fabricii dorește să realizeze o secție de bere în Țara Oașului, loc unde, de altfel, a fost preconizată să se construiască fabrica, din start.

Circa 50—60 la sută din materia primă folosită — orz, orzoaică, porumb, etc. — provine din cereale nemalțificate. Calitatea mai bună a cerealelor din acest an (un plus de gluten, de amidon) va spori, credem, calitatea berii. Se lucrează cu hamei indigen, dar și cu hamei importat din China sau cu extract de hamei din R.F. Germania. Enzimele sînt importate din Olanda și Belgia. Pe plan local s-a extins o secție de malț, pentru a nu-l mai aduce de la Oradea și Hațeg (cel de la Hațeg, ni se spune, este de slabă calitate). În fabrică există culturi pure de drojdie de bere, o drojdie folosită, de regulă, din primele generații, de bună calitate. Situația aburului tehnologic, de asemenea, s-a reglementat într-o oarecare măsură. În mod normal se lucrează cu 6—7 atmosfere, dar ani la rînd berarii sătmăreni s-au chinuit cu 3—4 atmosfere și cu sute de ore lipsă de abur tehnologic (?). Prin racordarea la magistrala cu gaz, care trece prin apropiere, lucrurile par să se fi îmbunătățit în oarecare măsură. Deși, drept să spunem, berea sătmăreană încă este departe să satisfacă publicul consumator atît caliativ, cît și cantitativ. Pînă cînd?

Circa 40 la sută din bere se îmbuteliază, iar restul de 60 la sută se desface la butoi, din lipsă acută fie de sticle, fie de capse. Un alt aspect. Doar restaurantul „Cina" are condiții pentru depozitarea și păstrarea berii, la temperaturile permisibile, de 4—10°C. Paradoxal e și alt aspect: lăsată peste noapte la temperatura de 20—25 de grade, berea nu mai este bună a doua zi. De ce? Numai temperatura de depozitare o fi de vină? Nu credem. În aceeași ordine de idei, între berea la sticlă și berea la butoi există o diferență calitativă „astronomică". Cum e posibil, cînd provin din aceleași linuri, din aceleași tancuri de „liniștire" a berii și chiar din aceeași sursă de îmbuteliere?!

În fabrică totul este mecanizat, totul este automatizat. Așadar, cum e posibilă această pierdere de calitate pe traseul berii? Verificînd reclamațiile, ca și cercetările de laborator, au demonstrat că pe ici, pe colo se mai „botează" berea. Capacul de la butoi este lesne de desfăcut. A introduce apă sub presiune, iar este posibil. Așa că, în acest domeniu, facem apel atît la comercianți, cît și la poliția economică. Pînă la urmă contează atît calitatea berii, cî și aspectul comercial, eticheta, cum ești servit ș.a. În mod normal contează toate acestea la un loc. Dar în primul rînd contează, în aceste zile caniculare ale lui cuptor, să găsim bere suficientă și de bună calitate. Pentru toate aceste deziderate întru pledoaria pentru calitatea berii sperăm sincer să nu ne prindă anul 2001.

DORIN SĂLĂJAN ■

Încep să se întoarcă în țară oamenii de cultură și artă

ROMICA PUCEANU

— Doamnă Romica Puceanu, lată-vă din nou în fața admiratorilor din România. Sincer să vă spun, nu m-aș fi așteptat ca dumneavoastră, vedeta incontestabilă a cîntecului lăutăresc și de pahar, înconjurată de dragoste și prietenie să vă încumetați să vă părăsiți țara și să vă stabiliți în S.U.A. Cum s-a întîmplat?

— Pentru că nu m-am dus la o recepție a lui Ceaușescu, din 1987 am fost scoasă de peste tot, de la televiziune, radio, din spectacole. Nici în restaurant nu mai cîntam. Am plecat să-mi cîștig pîinea unde se putea, să cînt pentru românii din America. Am cîntat la Montreal cu Năsturică o lună, la New York două luni și mai bine de un an la Los Angeles la restaurantul Alpion, în comuna California cum am spun eu.

— Cum a fost printre străini? Cum sînt românii din S.U.A.?

— Am cîntat pentru românii care m-au înconjurat cu toată dragostea. Mă ascultau și plîngeau. Ziua te îmbrățișau, dar noaptea tot singură eram. M-am îmbolnăvit de dragul țării. Nimic nu mi-a lipsit, puteam s-o duc mai bine decît în țară de zece ori, dar nu mai puteam să suport depărtarea de țară. Am mai fost plecată, chiar pentru perioade lungi, dar atunci știam că mă pot întoarce cînd vreau. Am stat tot timpul printre ai noștri, le-am cîntat la petreceri ,la nunți, la biserică. Românii sînt tot români, dar cu timpul s-au mai transformat. Din cauza banilor uită să mai trăiască, sînt preocupați de afaceri, de grija zilei de mîine, au o nesiguranță care nu-i părăsește poate toată viața. Am venit în țară și m-am făcut bine. Nu știu ce mă făceam dacă nu se schimbau vremurile. Pe 18 ianuarie am fost acasă. N-am putut veni mai devreme. N-o să uit toată viața întoarcerea mea pe Otopeni, M-au primit ca pe o regină. Am trecut printr-un culoar de oameni care mă sărutau, mă strigau pe nume, se bucurau că mă văd din nou, dar bucuria mea era mai mare decît a lor pentru această revedere. Eu nu pot concepe două lucruri: să nu cînt și să trăiesc în singurătate.

— Și de atunci abia acum cîntați în public prima oară?

— M-am întors bolnavă. Încetul cu încetul m-am făcut bine. Nu mi-a fost ușor. Nu mai sînt la prima tinerețe. Acolo am luat-o de la lingură, cum spune românul. Tot ce am muncit într-o viață s-a risipit. O iau din nou de la început. Casă aștept să mi se dea, deocamdată stau la sora mea și vă dați seama că nu e ușor. Acum cînt la restaurantul Cazinou din Eforie Sud. M-a rugat Liviu Lascu, șeful de restaurant cu care mă cunosc de mult și n-am putut scăpa de el, deși doctorii mi-au recomandat să mai am răbdare o lună-două. Vreau să vă rog să transmiteți pe această cale oamenilor că m-am întors, că voi cînta cît voi trăi pentru poporul român, voi descreți frunțile oamenilor. Să fie siguri de iubirea mea. Am încredere în oamenii noi. Va fi bine în țară și cînd e bine, oamenii trebuie să cînte și să se veselească.

— Vă mulțumim și vă rugăm să ne cîntați tot ce știți mai frumos.

OPREA GEORGESCU ■

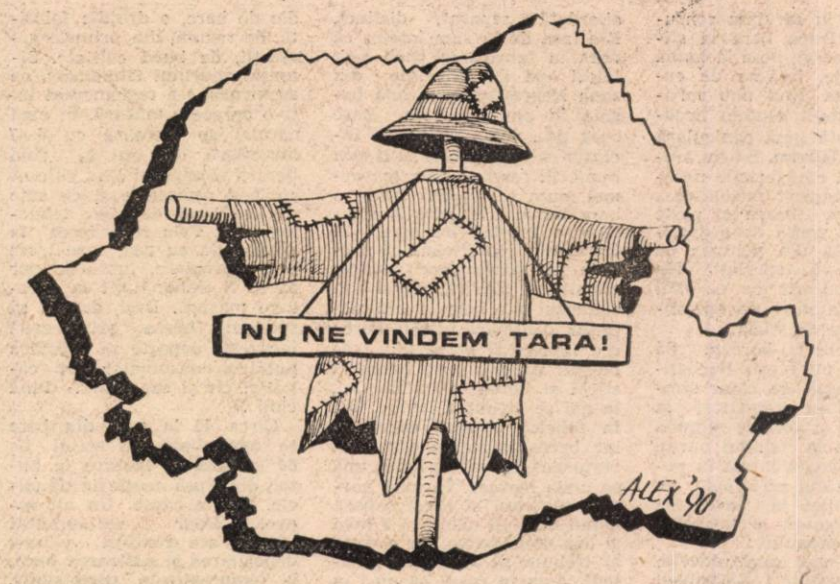

Caricatură de AUREL ȘT. ALEXANDRESCU ■

Mortua EST sau Mortua VEST?

Versul bacovian **„O, țară tristă, plină de humor"** pare să ne introducă cel mai exact în atmosfera postrevoluționară. Alții, mai civilizați, au făcut o revoluție „de catifea". Noi a trebuit s-o prefirăm cu morți și sînge. Lucrurile nu s-au liniștit. Am distrus statuia minciunii, dar mergem cu soclul minciunii în brațe. Marele nostru gînditor și savant Mircea Eliade, spunea undeva : „Nu cred că mai este în lume vreo țară în care să se consume atîta energie politică". Episodul cu minerii a demonstrat cîtă energie „vitală" are o parte din clasa muncitoare, chiar dacă unii dintre mineri au fost „drapați" în secu-polițiști. Nu spunem lucruri noi. Cert este că ne-am făcut de rîsul Europei. Ce, parcă e prima oară ? ! Consecințele politico-economice încă sînt greu previzibile. Ciudat, un fapt deosebit de grav în consecințe, trezește humorul românului :

— Alaltăieri am bătut un legionar, de l-am adunat cu fărașul.

— Bine i-ai făcut ! Dar cum ți-ai dat seama că era legionar ?

— Simplu, n-a vrut să recunoască.

Mai cu rîsu'-plînsu' în vîrful condeiului, Marin Preda scria, în „Cel mai iubit dintre pămînteni", că sîntem o națiune ușor de guvernat, mai exact spus, ușor de mînat cu biciul ! Nu întîrzie să-i numească pe cei care au dus economia și inclusiv țara la ripă „pitecantropi". De la rinocerită, la pitecantropie, nu e decît un singur pas. Deși avem exemplul Pieței Tian An Men din Beijing, toate apele Gangelui nu ne vor spăla rușinea prin care am trecut.

După ce am răbdat ani întregi umilințe, vicisitudini felurite, care de care mai de care, după ce a fost vexată însăși ființa noastră națională, după ce s-a „turnat" frate pe frate, după ce s-a căsăpit frate pe frate, iată-i pe unii în postura de victorioși ai cruzimii și bestialității. Nici măcar perimetrul bunului simț nu și l-au lăsat, ca paravan. Românul e blînd, bun, ospitalier, iertător. Nimeni n-a crezut însă că „mămăliga românească explodează". Și-a explodat. Cu acest spirit răbdurliu, credem că n-ar trebui să se joace prea mult cei înzestrați cu putere.

Așadar, i-au trebuit zeci de ani lui Mircea Eliade să explice lumii civilizate că „extincția" din „Miorița" nu e o crimă, ci o reîmpăcare cu natura-mamă. Se vede limpede treaba că sîntem din țara Meșterului Manole. Tot ce clădim ziua, dărîmăm noaptea sau viceversa. Aici iar ne întoarcem la **mon cher**, care a dibuit pe ici, pe colo, prin părțile esențiale, ce este cu totalitarismul și cu dictatura, ba chiar a anatemizat pe acei „pitecantropi" care au dus la prăbușirea economiei naționale.

Și totuși, a perora pe ideea că românul are atît vocația ironicului, cît și a tragicului, mi se pare ușor păgubitor. Unii nu se sfiesc și afirmă că această „lambadă" balcanică ne-ar fi salvat în momente de restriște istorică. Să fim serioși. De cele mai multe ori relele și belelele ni le-am făcut noi înșine. Să fim și mai sobri. Civilizația noastră trebuie să înceapă cu gestul de a nu arunca un muc de țigară pe stradă, de a nu rupe florile de pe mormintele eroilor tineri, care ne-au dat o aspră lecție de demnitate, de curaj.

Mistocăreala asta pseudo-românească este, de cele mai multe ori, de prost gust. Este și de slabă civilitate. A face bancuri neroade despre cutremur, cînd în fața ta mai zac morți sub dărîmături, a-ți serba ziua de naștere cu mare alai, cînd pe străzile bucureștene tinerii mor cu sutele, înseamnă a avea, eventual, vocația maleficului, nu a ironicului ! Așadar, acum în final, se pot pune, în mod justificat, cîteva întrebări : care este dominanta firească, naturală, care ne unește, care ne leagă și exprimă ființa națională ? Rîsu'-plînsu' ? Care este dihotomia care ne dezbină sistematic, atît pe românii din interiorul granițelor țării, cît și pe românii aflați pe meleaguri străine ?...

Pornind de la emblematicul vers bacovian, vom ajunge inevitabil la versurile celui mai tragic poet al literelor române, Mihai Eminescu : **„Vai de biet Român săracul ! / Îndărăt tot dă ca racul, / Nici îi merge, nici se 'ndeamnă, / Nici îi este toamna toamnă, / Nici e vară vara lui, / Și-i străin în țara lui"**. Măcar acum, în ceasul al douăzecișicincilea, ar trebui să știm încotro o luăm : spre **Mortua Est** sau spre **Mortua Vest ?** Întrucît am trăit o experiență tragi-comică de 45 de ani, eu unul zic să mai încercăm și o altă experiență. Că tot o facem pe pielea noastră și a bietului nostru popor.

DORIN SĂLĂJAN ■

Suflet tare ca fularul

(basm românesc descoperit în negura prezentului)

Cuvînt înainte

Dorim a-l preveni pe cititor, că basmul „Suflet tare ca fularul" face parte dintr-o specie literară aparte, care nu a fost încă studiată de specialiști din diverse motive : fie că sursele de informație sînt greu de găsit, fie că oamenii care știu asemenea basme se tem să le povestească ori, lucru greu de crezut, nu există instrumente eficiente de investigație. Noi, cu riscul deja asumat, vom povesti basmul ca atare, rugîndu-l pe cititor să înțeleagă de ce n-am categorisit personajele în bune și rele (vezi Făt-Frumos și Căpcăunul). Ne lipsesc (repetăm) instrumentele prin care să ne proclamăm o instanță morală. Orice povestitor este un simplu... povestitor și nu un judecător. Vom fi, deci, cît mai absenți în cuvintele înșirate mai jos.

„O, țară tristă, p

Partea întîi (cea mai tristă)

A fost un slujbaș conștiincios și vigilent al statului, fiind înnobilat cu simpatii chiar de fosta conducere p.c.r. a județului. Avea funcția de locotenent-major în miliție. Într-o zi tristă, după cum se va vedea, aflat în stare de ebrietate la volanul automobilului proprietate personală, a lovit mortal doi oameni și cîteva oi în zona orașului Negrești. Cu o luciditate exemplară pentru un apărător al ordinei publice de atunci, a coborît din mașină și a turnat alcool în gura celor două victime. Pe oile moarte le-a lăsat în pace. Cărui medic-legist i-ar fi trecut prin minte să facă o expertiză la o oaie ? Oaia-i oaie ! Un om obișnuit ar fi înfundat imediat pușcăria. Dar el (personajul) a fost (și este) un ales ! Astfel, prin sentința penală nr. 719 din 25 iunie 1974, rămasă definitivă prin decizia nr. 366 din 11 septembrie 1974, din dosarul Tribunalului județean Satu-Mare, nr. 666/1974, Vasile Moiș este condamnat la doi ani închisoare pentru omorîrea a doi oameni și 14 oi, într-un accident rutier, sub influența alcoolului. Este grațiat în baza articolului a, din decretul nr. 9 din 1974.

Dar fostul ofițer de miliție nu a rămas pe drumuri. A fost atins de aripa ocrotitoare a președintei tribunalului, Doina Donuțiu, și făcut membru al colegiului de avocați din Satu-Mare. Cum a fost numit avocat ? Izvoarele basmului spun că prin mită, cîteva sticle de whisky împinse ministrului de justiție. Această primă parte a basmului ar fi putut continua cu alte amănunte dar, din păcate, dosarul penal Vasile Moiș a dispărut. Drag cititor, nu te mira, tu citești un basm.

Partea a doua (ultima și cea veselă)

După Revoluția din decembrie, mulți nomenclaturiști din Satu-Mare s-au ascuns sub mantia ocrotitoare a „Vetrei Românești". Vasile Moiș a oscilat între P.N.L. și P.N.Ț., dar în final s-a hotărît pentru „Vatră", devenindu-i în scurt timp lider în Satu-Mare. La alegerile din 20 mai, a candidat independent pe listele F.S.N. (Drag cititor, nu ofta, F.S.N.-ul n-are vină !) Și Vasile Moiș este senator. Senator ! Ce frumos sună ! Senator !

Și-am încălecat pe-o șa... și cam atît !

PETRE BARBU ■

Farsa tragică

La serviciul de audiențe al revistei a sosit un tînăr robust, cu trupul tînăr, rezemat din nefericire în două cîrje. Părea să aibă vreo 25 de ani. La anii ăștia tineri nu-ți trebuie o nenorocire mai mare decît să nu simți pămîntul sub propriile picioare. **Ioan Marian Aldica** (acesta este numele său), este de loc din **Rișnov, str. 1 Mai nr. 16, județul Brașov.** Ce l-a determinat oare să facă drumul anevoios de la Rișnov la București ? Se ajuta greu de cele două cîrje (și ele tinere), ca un parașutist de două aripi legate de picioare, într-un zbor extrem de periculos.

Din ochii săi mari, nefiresc de negri, se furișează o lacrimă pe care o șterge repede cu dosul palmei. Cu un optimism potolit ne relatează : „Mă aflam într-o mare întîrziere în gara Ploiești-Vest. Am întîrziat peste măsură și la casa de bilete. Nici pînă azi nu știu de ce n-au funcționat două case, din cele trei-patru existente. Am alergat într-un suflet să prind trenul, care era deja în mișcare. Am lunecat sub roțile nemiloase ale trenului și astfel am rămas la 25 de ani, fără ambele picioare. Ceasul rău ? Destinul ?".

Urmează un moment de respiro, în care sufletul pare să urce pînă pe marginea tremuratelor buze. Relatarea atinge culmile paroxismului, deși tonul este același, calm, blînd, potolit, reținut. El nu pune vina pe nimeni, nici măcar pe ceasul rău, care i-ar fi diriguit din umbră potrivnic destinul. Tînărul din Rișnov mai adaugă la această dureroasă confesiune alte cîteva fraze tulburătoare. Apoi scrie și semnează : „Mă aflam la Institutul de protezare din București, de unde m-am ales, de altfel, cu aceste cîrje indispensabile deplasării mele. De necrezut, dar adevărat este că Procuratura ... cală Ploiești a anunțat familia mea ... am decedat ! (?). Imaginați-vă ... de consternare care ne-a cu... pe mine, cît și pe familia mea, atu... cînd membrii familiei mele au ve... la București în haine cernite, cu n... șina și sicriul pregătit anume pen... a-mi ridica, chipurile, corpul neîn... fleții !". (?!).

O „glumă" grotescă ? O „farsă" t... gică ? Am spus farsă ? Am greșit p... fund. Pentru că nu poate fi vorba ... de păcăleală de 1 aprilie, nici de ... comedioară picantă, cu consecințe ... nambulești. Ci este vorba, mai deg... bă, de o tragi-comedie funestă, făc... de cineva cu rea credință, cu rea ... ință. Regionala C.F. Brașov îi r... punde, cît se poate de lapidar, omu... necăjit, cu „aripile" frînte. Îl sfă... ește, adică, să se adreseze Sucursa... A.D.A.S. Brașov, pentru relații an... nunțite cu privire la modul cum a f... stabilită pensia de invaliditate, cît ... condițiile în care poate beneficia ... îndemnizație de însoțitor. Cu priv... la **EROAREA** comisă de Procurat... locală Ploiești, este sfătuit să se ad... seze, în mod ierarhic, organelor ... procuratură superioare, Procurat... județene Prahova ori Procuraturii ... nerale.

Tînărul din Rișnov, Ioan Mar... Aldica, n-a mai dat pe la redacție. ... plicabil, dat fiind modul ... u gr... dacă nu imposibil de a circula. Fo... Direcție pentru probleme de muncă ... ocrotiri sociale Brașov nu ne-a ... puns pînă azi, despre felul în care ... fost soluționate daunele materiale ... urma accidentului suferit. Are per... de invaliditate ? Beneficiază de inde... nizație de însoțitor ? Cît despre a... lul telefonic primit de la Procurat... locală Ploiești : **„în adevăr s-a co... o eroare !"**, credem că este insuficie... Dacă problema daunelor materi... este rezolvată, să zicem, calea-va ... cu problema daunelor și a traum... psihice, cum rămîne ? Cine le des... gubește ? Aceluia care se face vino... de o atare crasă nesăbuință, treb... să i se facă măcar o farsă simil... Ce-ați spune să fie transferat agent... asigurări la A.D.A.S. ?

DORIN ...ĂLĂ...

Ce-i...

Chinurile lui Tarzan

Un copil este răpit de maimuț... crescut de ele în junglă. Copilu... adaptează situației, se animalizea... crește în această stare. Este desc... rit, cînd deja devenise matur... de... meni și reumanizat. Acea... vestea lui Tarzan, cunoscut... lumea datorită marelui ecran. La... ei a stat o întîmplare adevărată. ... țini știu însă că în urmă cu vre... ani a avut loc o întîmplare cu u... Tarzan, să-i zicem Tarzan II. Pîn... un anumit punct, biografia lui

ină de humor“

dentică cu cea a lui Tarzan I : ajuns, nu se știe ce împrejurări, în jun- ...escut de animale, animalizat el ...găsit, mai bine zis capturat de oameni. De aici însă drumul vieții lui Tarzan II o ia în cu totul altă parte ; după eforturi de umanizare îndelun- gate, tînărul în cele din urmă moare. De ce a murit Tarzan II ? Pentru că n-a putut supraviețui unei a doua rreceri năpraznice de tăvălug peste el. Prima încercare atroce a fost transfor- marea din om în animal. Stresul, zgu- duirea provocate de această primă recere l-au marcat cumplit, dar s-a agățat de viață și pînă la urmă și-a găsit un nou echilibru, în lumea fia- relor și a dobitoacelor, și a trăit acolo cum a putut. Și a venit momentul cînd s-a întîlnit iar cu oamenii și cînd a trebuit să se transforme a doua oară. S-a chinuit bietul băiat foarte mult, a vrut să se agațe din nou de viață, dar, mai firav la trup și mai puțin robust sufletește decît Tarzan I, n-a rezistat unei a doua metamorfoze groaznic de stresante și a pierit fără să apuce să se facă din nou om.

Putem, desigur, să ne întrebăm de ce și-a bătut soarta joc de noi și am fost împinși în junglă acum 45 de ani. Putem să și cîntăm în cor, cu obidă : „Cînd s-a-mpărțit norocu, fost-am eu dus la lucru“, pentru că, într-adevăr, norocul a nimerit numai pe la alții. To... acestea însă nu schimbă cu ni- mic... tuația, nu ușurează cu nimic tra- valiul pe care, pentru a reveni în mij- locul oamenilor, cu deosebire în mij- locul oamenilor de sfîrșit de secol 20, trebuie să-l prestăm cu toții.

Ruperea noastră brutală de mersul normal, firesc al vieții, prezentată nouă ca o binefacere, a produs prima zguduire ce ne-a însemnat puternic existența. Au urmat chinurile vieții în pădure, timp de 45 de ani. Românii s-au agățat de viață, s-au adaptat ei cum au putut. Ajuns acum la mo- mentul cînd se întrevede ieșirea din junglă, mulți români se sperie, se trag îndărăt. Cel de-al doilea tăvălug le pare de nesuportat. Desigur, românii nu trebuie condamnați din această pri- cină, dar nici compătimiți. Priviți cu ...înțelegere pentru spaima lor,

nu e verde

Fotografie de CHIOVEANU LEONARD ■

ei trebuie făcuți să înțeleagă că îi paște un pericol mai mare decît moartea : să nu mai poată să revină la condiția de om, să nu mai vrea să revină. Pentru că foarte mulți s-au dezobișnuit să gîndească cu capetele proprii, s-au învățat să gîndească alții pentru ei, și acum efortul gîndirii li se pare prea mare. E adevărat, efor- turile necesare pentru ieșirea la lu- mină, în care se include și efortul de ..., dar și multe altele, sînt foar- ..., sînt imense, dar fără ele nu se poate. Plîngîndu-l pe Tarzan II, să ne adunăm toate forțele ca să rezistăm cu bine celui de-al doilea stres, foarte puternic dar benefic, și să fim Tar- zan I.

ION D. GOIA ■

Între asceză și austeritate scapă cine poate

Devenise un loc comun în timpul „epocii de aur“ să spunem și noi, cei născuți între 1940 și 1944 : „ăsta ne-n- groapă pe toți, poate nepoții noștri să aibă norocul să rămînă orfani de el“.

Acum cînd acest vis a devenit și realitatea noastră, nu numai a descen- denților, ne întrebăm ce-o să fie to- tuși, apucăm și noi cîțiva ani buni de viață demnă, liberă de urgențele ma- teriale ale zilei de mîine, umilitoare acum ca și odinioară ; de vreme ce eu nu voi putea discuta de la egal la egal cu un occidental, dată fiind prosperi- tatea evidentă a eventualului meu par- tener, cum voi reuși să fiu sincer, de- contractat și cuceritor și să-mi repre- zint țara cu **justificată mindrie ?** Deocamdată, zîmbetul meu e lipit, a- mendat și de gîndul acelui odios tra- tament diferențiat, un gen de apart- heid la care românii în propria lor țară sînt supuși de către toți șnapanii din rețeaua serviciilor. Nu există spec- tacol mai monstruos ca acea perpetuă îndoire a spinării pînă la cel mai jos- nic servilism, numai și numai fiindcă ei, străinii, sînt deținători de valută.

Asceza din ultimii ani pe care am profesat-o cu toții, în afara eternilor învîrtiți (fie din preajma camarilei de partid, fie hoți și măsluitori) ne-a adus renumele de mucenici ai Europei, în curs de sanctificare ; n-am să insist asupra privațiunilor spirituale, sînt arhicunoscute. Vreau să evoc doar „stavridizarea națiunii“, stavridul fi- ind la un moment dat singurul ali- ment de bază al românilor, acum o ra- ritate (deși substituit de preparate din carne) ; ultimii ani au fost cei ai vic- toriei absolute a **inlocuitorilor în toate domeniili,** numai căldura în coliviile noastre de beton nu putea fi înlocuită cu rapoarte, cuvîntări multilateral dezolante. Pîndeam ora de apă caldă ca pe o ibovnică, se gătea noaptea cînd flacăra aragazului pîlpîia, și apoi cozile la butelii, la benzină, la „taci- muri“ etc. Lumina „celei mai glorioa- se epoci din istoria țării“ ne juca far- se, adesea tragice, orbecăiam pe străzi, pe scările blocului și în casă, toată lu- mea venea spre casă, eram morali vo- lens nolens, strada devenea pustie la ora opt seara, totul era închis, ve- neam încolonați acasă să facem copii pentru „viguroasa noastră națiune“ dar nu prea ne dibuiam nevestele de cite bulendre aveau pe dînsele iarna. Venea și vara, ne luam rația, ne mai și otrăveam dacă doream să nu ieși- năm de foame în timpul celor opt ore de serviciu, consumînd cu încredere produse inventate conform celor mai respingătoare rețete care au putut exista în lume, pisicile și ciinii refuzau să se-atingă de ele. Venea și vremea cartofilor cu bălegar, mai mici decît orice ochi de plasă. După care luna albiturilor, a ondulațiilor permanente etc...

Așadar ne-am numit și noi „gene- rație de sacrificiu“ dar iată că riscul de a nu scăpa de acest nefericit ape- lativ există. Cum nimeni nu se prea omoară cu munca, se fură masiv, ori- cum clasa muncitoare merge-n para- dis, pe cine întreb, se-arată sceptic : „noi, ești tîmpit, cu ce și cu cine, poa- te copiii noștri să înțeleagă ceva“. Sînt foarte mîhnit, doamnelor, domnișoare- lor și domnilor, vorba lui Paul Șoloc, această profeție a fost confirmată re- cent de însuși baronul de Telese, spu- nînd că ei, italienii, au atins respec- tiva cotă de prosperitate în 40 (patru- zeci) de ani, or noi, peste patru de- cenii, vom fi risipiți prin cele cimitire, dacă rămîne loc.

Dar să stăm strîmb și să judecăm drept, simptome că prezentul trăiește nu numai din rănile trecutului există. Sîntem prompt informați că Hagi se însoară pe litoralul nostru însorit, sîn- tem ; președintele țării acordă un in- terviu unei reviste literare din care aflăm dubla perplexitate a reporteru- lui și a intervievatului în fața celui

A-nțărcat bălaia ?

Fotografie de PAUL AGARICI ■

mai încîlcit (inextricabil, cum ar fi spus Foarță) film polițist scris de eve- nimentele din decembrie '89 ; (un rol performant avîndu-l diabolicul joc al casetelor și simulatoarelor). În ceea ce-i privește pe teroriști, iată ultima supoziție, ei ar fi fost niște roboți ma- lefici SF programați să intre-n func- țiune cînd sînt dați pe **emergency,** după care să se dezintegreze automat, fără să lase vreo urmă. Oricum, res- pectiva revistă va înregistra un **boom** în ceea ce privește vînzarea. Nu este acesta un simptom pozitiv al redresă- rii și al viitoarei prosperități ? Oricum ea sau el nu putea să se coboare, **est modus in rebus,** vorba lui Zigu Ornea, la difuzarea unor fotomontaje erotice sau a unor știri că Ceaușescu ar trăi bine mersi în Coreea de Nord.

Simptomul libertății de vineri pînă luni, poate deveni lesne un sindrom căci orașul însuși e letargic ; „sînt cîțiva morți în oraș, iubito“, vorba poetului, mai funcționează doar cimi- tirele, metroul și la vedere, taxime- trele, mai ales cele Parti, căci **partir c'est mourir un peu.** Dacă rămîi fără țigări, pîine, antinevralgic, adio, fie cerșești, fie te sinucizi. Becuri, elastic, baterii, dero, deodorante, zahăr, poți să cauți de luni pînă joi și chiar pînă apoi. Acestea trebuiesc trecute pe lista de înaintat prietenilor din occident sau celor oacheși din tîrg.

M-am întrebat, oare ce-or face oa- menii cu atîta libertate, la ce e bună ea, dacă n-ai bani, n-ai mașină, n-ai partid și în general de nici unele, nu începe ea să semene cu un fel de exil forțat între cei patru pereți pentru noi toți cei ce semnăm un singur stat ? Ieși în parc, faci coadă la țișnitoare, cumperi ceva publicații independente și o vată de zahăr de la ambulanți, intri într-un restaurant, 21 lei ness-ul, 25 o oranjadă de apă chioară, tu vezi aici o dovadă a acelei profunde crize morale cînd de fapt e o batjocură ge- neralizată reciproc dăunătoare ; vii acasă, evident tot acasă, mai o prună (15 lei kg.), mai o ceartă cu nevasta provocată de **simpla coincidență** a aceluiași timp liber, trece sîmbăta, dar ce te faci duminica ? Te cultivi dar îți aduci aminte de ce spunea poetul : „La chair est triste, hélas / et j'ai lu tous les livres / “ ; atunci treci pe te- leviziune, axată din ce în ce mai mult pe știri externe, cele interne fiind fie în curs de naștere, fie de epuizare.

Dar tot te alegi cu ceva : o elevație morală nu-l de colea, îți iei o rație dublă, ascultîndu-i pe Ionel Stoica și pe Arachelian, cele două mari vocații monahicești ale momentului.

Cetățene„ ai uitat că ai un pașa- port ? De ce nu-l utilizezi ? mă apos- trofează familiar un fost ofițer de pe palier. Îl întreb cu demnitatea cerută de ceea ce ne separă : „se dau și bani de avion“, stimate și mult iubite“, dacă vrei să ajungi în Piazza di Spagna îți trebuie cam vreo 15 000“, dus și întors, nu caăia care au întins-o cînd cu Coppa del Mondo, supralicitez eu (nu se știe niciodată), de-o să vadă ei pe dracu' cum e cu capitaliștii ăștia ; Sa- tanele-astea sînt în stare să-l ispi- tească pe Gorby cu credite cît cuprin- de, numai să nu le pună bețe-n roate în operațiunea Kohl — Germania Uni- tă — N.A.T.O.

Simptomele de ieșire din această **celebră-nfundătură** (mă autocitez, dacă am de unde) se conturează tot mai a- păsat, gata-gata să devenim o țară a contrastelor, unii permițîndu-și să se îmbrace de la Shop și să aibă Panа- sonic, Adidas torsion și Mercedes (în ciuda scumpirii motorinei), alții în- dreptîndu-se rapid dar sigur spre o ireversibilă pauperizare. Avea drepta- te Bacovia cînd se războia cu acel „vălmășag milionar“. Gurile bune spun că scumpirea apei minerale se dato- rează tot minerilor, nu numai în vir- tutea rădăcinii comune, ci ca o replică la folclorul intelectualist scris și vor- bit și care a atins performanțe rare în defăimarea acelora. Astfel, știindu-se că intelectualii își trag veninul din minereul apei minerale pe care o con- sumă în mari cantități, vinul lipsind cu desăvîrșire, s-a luat hotărîrea res- pectivă. La baza acesteia a stat o operă a cunoscutului dispărut D.R.P. : „Domnul Montaigne bea ape mine- rale.

Se mai spune că vajnicii ortaci ai galeriilor au fost chemați de ortacul- părinte Galeriu, așa se și explică de ce participanții la „marșul imaculați- lor“ strigau : „Să fie judecat / cel care i-a chemat“, îndemn cu evidente referințe la **Judecata de apoi** și nedifu- zat pe posturile naționale de televi- ziune, și nici cel, ce-i drept mult mai eufemistic : „Șase luni / de minciuni“. Chiar așa să fie ?

Adevărul este că generația noastră, a celor născuți între 1940 și 1944, se află tot după gratiile comandamente- lor privațiunii în numele unui viitor saturat de abstracțiuni cu care am fost dopați pînă la crucificare, așa încît între asceza trecutului și austeritatea prezentului, scapă cine poate. Duhul prezentei eliberări ne-a priponit iar de partea greșită și nu ne rămîne decît să mușcăm zăbala.

Ceva-ceva tot am dobîndit : dreptul de a nu mai slăvi cuceririle și realiză- rile dulcelui nostru popor.

GEO VASILE ■

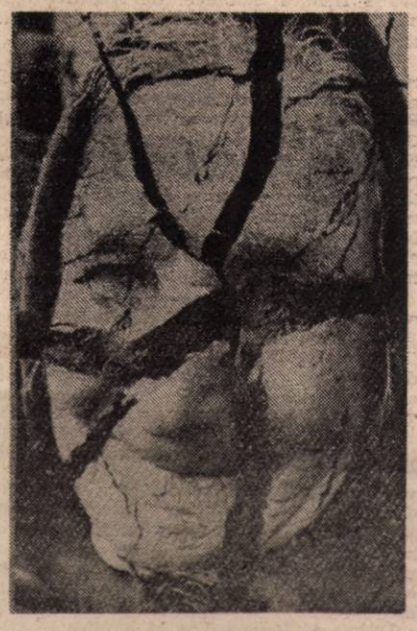

Ci noi locului ne ținem...

Fotografie de CHIOVEANU LEONARD ■

FLACĂRA
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Mai sînt de citit mii de cărți

Termen de garanție: sute de ani

În vîrtejul publicisticii politice în care ne-am avîntat atîția, și cu vocație, și fără, ar fi bine să avem drept reper publicistica lui Eminescu. Am recitit de curînd volumul XI din **Opere**. Acest volum cuprinde aproximativ jumătate din articolele publicate de Eminescu între 17 februarie 1880 și 31 decembrie 1881 în ziarul „Timpul". Este perioada în care poetul funcționează ca redactor-șef al publicației sau, mai exact spus, **ca redacție**, deoarece puternicul sentiment al responsabilității și, în același timp, incapacitatea de a transfera altora sarcinile dificile îl determină să suplinească de unul singur o armată de redactori.

Avem, deci, în acest volum doar o scurtă secvență din activitatea publicistică a lui Eminescu, activitate care, la rîndul ei, reprezintă o parte neînsemnată din opera sa. Și totuși trebuie să recunoaștem că puțini dintre noi ar reuși, chiar și printr-o străduință de-o viață, să scrie acest volum XI, să producă o cantitate egală de creație intelectuală.

Întrucît ziarul „Timpul" era, după cum se știe, principala publicație a Partidului Conservator, articolele poetului din cursul anului 1880 se bazează pe **Programul** întocmit de Emanoil Costache Epureanu, președintele acestui partid în perioada respectivă. Se „bazează" în sensul foarte larg al cuvîntului, deoarece Eminescu, respectînd doar cadrul general, își face cunoscut, cu ocazia fiecărei intervenții, tot modul său de-a gîndi. El critică sistematic Partidul Liberal aflat la conducere, dar ne amintim că avusese o poziție intransigentă față de autorități și în perioada de guvernare a Partidului Conservator, ceea ce demonstrează o inflexibilă independență de gîndire.

Capacitatea sa de-a se obiectiva se dovedește, printre altele, în momentul săvîrșirii atentatului împotriva primului ministru, I. C. Brătianu. Iată ce scrie poetul: „E un semn de statornicia principiilor și instinctelor noastre conservatoare dacă atentatul îndreptat în contra d-lui Brătianu ne-a indignat mai mult și mai adînc decît pe chiar amicii săi politici." Acest interes față de **principii** constituie, de altfel, o dominantă a personalității lui Eminescu. Pe el îl preocupă mai puțin un caz sau altul; dincolo de situația imediată vede întotdeauna un sens general. Atitudinea sa n-are nimic demagogic, ci reprezintă un fel de-a fi. Tocmai de aceea, polemizînd cu diferite publicații din epocă, precum „Românul", „L'Indépendance roumaine" sau „Bukarester Tagblatt", redactorul-șef de la „Timpul" creează impresia că ridică de jos cîte o furnică și o studiază cu lupa.

Convingerile lui Eminescu — respectul față de tradiție, încrederea în steaua poporului român, cultul muncii —, departe de a fi rezultat din preluarea unor fraze din doctrinele altora, reprezintă concluziile unui proces laborios de regîndire **pe cont propriu a** problemelor existenței.

Impresionant — și într-o oarecare măsură înspăimîntător — este faptul că poetul nu ierarhizează temele de reflecție, ci le dă tuturor o importanță egală și anume **maximă**. Discutînd despre „chestiunea dunăreană" sau despre manualele școlare, despre calitatea intelectuală a directorului băncii naționale sau despre specificul culturii românești, el pune în mișcare aceeași formidabilă mașină de gîndit, producînd o argumentație inatacabilă și deschizînd o perspectivă filosofică. Această aptitudine a sa de a se mobiliza intelectual constituie un miracol. Eminescu ne apare ca o ființă nepămînteană; citindu-l, ne simțim atinși, cum ar spune Nichita Stănescu, de apăsarea unui gînd cu mult mai mare și, oricît de inteligibile ar fi textele sale, **ceva** ne rămîne neînțeles.

Impresia devine și mai puternică dacă ne gîndim că în exact aceeași perioadă gazetarul redacta poeme ca **O, mamă..., S-a stins viața..., Din valurile vremii..., Dintre sute de catarge, Gelozie, Mușat și ursitorile.** Conștiința sa era deci cuprinsă de reveria mării creații lirice și totuși Eminescu citea conștiincios presa românească și străină, traducea, făcea diferite comentarii, urmărea atent viața politică și culisele ei, formula diferite propuneri riguros argumentate, aducea în discuție lucrări de istorie, de economie politică, de etnografie cu valoare de îndreptar și, mai ales, **integra** numeroasele informații într-o concepție unitară.

Uriașa anvergură a gîndirii poetului constituie prin ea însăși o armă formidabilă în orice polemică; expresia „a trage cu tunul în vrăbii" capătă astfel o ilustrare insolită. În fraze ceremonioase și pedante, de tratat științific, poetul îl descrie pe adversar și îl aruncă în abisul condiției de „fenomen" supus observației. Iată, ca exemplu, un scurt fragment dintr-un articol polemic despre „Bukarester Tagblatt": „Această foaie era la început binișor scrisă; atitudinea ei era modestă, judecata nepreocupată încă. Dar ieftinătatea vinului din Țara Românească a avut un efect de-a dreptul dezastros asupra inteligențelor conducătoare, încît cu părere de rău constatăm că nu numai se-ncumetă a discuta zilnic cu toată presa din țară lucruri pe cari nu le pricep, dar a mai contractat strania apucătură de-a falsifica cuvintele ziarelor românești..." etc.

Dornic să înțeleagă și să explice — și nu doar să facă politică —, Eminescu rămîne departe de acel vîrtej al efemerității în care este prinsă gazetăria. De aceea citim și azi cu interes articolele sale. De aceea nu ne vom plictisi de ele multe sute de ani de acum înainte.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

Civilizația ochiului

Sensul măiestriei

Orice obiect de artă e, într-o ultimă analiză, un conglomerat de convenții. O butadă ne învață că înainte de a fi un măr, un nud sau un peisaj, imaginea pictată e o problemă de pete de culoare, de linii și legi fizico-chimice. Cea mai convențională imagine rămîne, oricît de straniu ar suna aceasta, un prag de sus al imaginii. Se va găsi întotdeauna un om căruia un efect plastic simplu să i se pară ceva extrem de savant. Un explorator în Amazonia a avut o idee foarte interesantă: i-a arătat unui primitiv fotografia fructului pe care acesta tocmai îl ținea în mînă. Omul din epoca de piatră nu a reușit să realizeze că i se oferea, în două dimensiuni, proiecția a ceva ce în natură există în trei. Dovadă că fotografia și, în general, orice reprezentare, să-i zicem, realistă, sînt convenții profund asumate. Am ajuns să le considerăm un dat firesc al existenței.

Evident, există și convenții cu un regim atît de selectiv încît imaginile întocmite pe regulile lor continuă să scandalizeze. Pictura abstractă a fost, cîteva decenii, un motiv de dispută estetică tensionată al cărui beneficiar ar fi urmat să devină marele public. Deși numărul inițiaților a crescut iar abstracționismul contează ca o metodă istoriceste datată, creația cu un înalt indice de abstractizare va rămîne o problemă chiar și pentru artiști — pentru acea parte a publicului, adică, pregătită să consume nou cu simpatie, doar pentru că e nou.

Cîteva expoziții din ultima vreme — între care și selecția **Cristinei Tănăsescu** de la „Orizont" — ne dau ocazia de a cerceta impactul operei acuzat abstracte la un public deprins mai degrabă cu convenția post-impresionistă. Colecționarii, îndeosebi, s-au simțit motivați să mă chestioneze, cu tonul ironic și ușor belicos pe care-l au toți cei care sînt siguri că răspunsul e conținut de întrebare, dacă vastele foi cu aspect de acuarele și amintind vag, foarte vag de spectacolul unor rădăcini și crengi au vreo valoare.

Să-mi fie iertat că scriind despre pictura abstractă a Cristinei Tănăsescu săvîrșesc impietatea de a-i numi suportul, totuși, figurativ. Într-o expoziție anterioară artista a înfățișat o serie de „vederi" după natură — o natură contorsionată și aspră, hieratică, străină de agreabilul reprezentării tradiționale. Piesele de la „Orizont" sînt consecința unui studiu îndîrjit. Cum se întîmplă cîteodată, analiza unui motiv duce la negarea acestuia. Ceea ce se pune aici sub semnul dubiului e rostul însuși al picturii, sensul măiestriei.

Nu cred că e cazul să ne întrebăm, cu ocazia fiecărei acțiuni artistice moderne de valoarea componentelor, în felul în care o facem într-o expoziție cu tablouri obișnuite. Faptul cel mai important e că avem posibilitatea să abordăm treburile creației degajați de grija evaluării. În Occident, activitățile plastice avînd caracter experimental sau care presupun o investiție fără speranța unei acoperiri imediate sînt sponsorizate de felurite firme sau societăți care încurajează arta. Un artist nu e neapărat și un fabricant de „obiecte frumoase". Sînt situații cînd interesantul, conflictualul, deosebitul trec înaintea frumosului. Astfel de expoziții au un caracter colocvial și ar fi o greșeală să le frecventăm cu criterii proprii altor manifestări.

TUDOR OCTAVIAN ■

Univers sonor

Trei luminări

„Acest concert este o rugă" spunea Marilena Rotaru în prefața recitalului din Studioul Radioteleviziunii pe care „Madrigalul" l-a închinat memoriei eroilor tineri. Peste sufletele celor care au urmărit și ascultat recitalul a coborît, blîndă, tristețea consolatoare și răscolitoare totodată, asemenea oricărui gînd pios care nu se împacă cu evidența sacrificiului.

De fiecare dată, de-a lungul multor ani, retrăiesc aceeași senzație întîlnind muzicienii „Madrigalului". Mi se pare incredibil de nouă și surprinzătoare puritatea incantatorie a rostirii sonore modelate de magicianul Marin Constantin. Știu, membrii acestui cor sînt muzicieni cu o profesionalitate demnă de oricare solist prestigios. Știu, de asemenea, că Marin Constantin este un artist desăvîrșit, capabil a construi prin sunete arhitecturi mirifice de culoare și sentiment. Dar știind acestea, nu-mi folosește la nimic pentru a tempera autenticitatea repetabilă a emoției, în momentul reîntîlnirii, mereu nouă și surprinzătoare. Poate, de astă dată, resimțeam totuși și un regret. Bunii mei prieteni, madrigaliștii, au plecat din portul în care adăstaseră multă vreme. Academia de Muzică nu-i mai numără printre artiștii ei, „Madrigalul" a devenit autonom. Poate va fi mai bine pentru ei?. În orice caz, pentru cei rămași pe mal, imaginea unui „Madrigal" care, împreună cu căpitanul, a ridicat pînzele plecînd în larg este o imagine de despărțire. Deci tristă dincolo de orice rațiune sau tocmai de aceea...

Intrînd în atmosfera de rugăciune care era subiectul acestui concert, „Madrigalul" ne-a cîntat pagini unde esențialul era să te recunoști, pentru a păși împreună cu ei. Un spațiu de idei și sunete situat undeva între Putna și Horezu, un timp numărînd secole. Opere evocînd lumina calmă a reculegerii, semnate de Anastaseos Imera, Ioan Hrisafi, de Chirescu, Paul Constantinescu, Pascanu, Bretan, Todută sau Marbe. Mai multe muzici sau una singură, cum este și inima țării noastre? Îmi este greu să răspund, căci vocile limpide, ca și cele de caldă umbră întonau și modulau firul cîntecului, fără a-i apăsa contururile. Nu ne mai aflăm, desigur, în taina stranelor, dar prin asemenea muzică totul se reface din interior, rezidind starea capabilă a recepta vibrația spirituală.

Pe această coroană a frumuseții s-au așezat, vii și delicate totodată, cuvintele. Rostite de Leopoldina Bălănuță, **Miorița** sau **Meșterul Manole** nu părăsesc aceeași lume a muzicii. Ca și cele murmurate despre o copilă care ne-a dăruit, prin jertfa sa pe altarul Crăciunului cel Mare, tinerețea ei dintîi — **Ruxandra Mihaela Marcu.** Ce a înțeles din viață, cum de a simțit fără frică apropierea morții acest suflet fragil, care a avut curajul să-și scrie, în versuri, gîndurile? Trei luminări ardeau pe scenă, în amintirea ei. Trei luminări străluiau ri[tual] prin muzică, sfioasă, încer[cînd] de a plămădi în spațiu nevăzutul chip al Milei, în care se cuprinde bunătatea, iertarea și speranța.

G. CONSTANTINESCU ■

„În Bucureștii nașterii mele" (II)

– De vorbă cu doamna ILINCA R. BOSSY –

— Revenim, Raoul Bossy — din cîte am reținut cu — s-a școlit (cum se spune) numai în străinătate, la Paris?

— Nu. Liceul, de pildă, l-a urmat la „Lazăr", în București. Este adevărat că după aceea a continuat studiile universitare, pentru cariera diplomatică, în școlile superioare din Franța.

— Uluitoare carieră diplomatică, din păcate ca și necunoscută în România zilelor noastre: atașat de Legație la vîrsta de 24 de ani, secretar de Legație la 26 de ani, consilier de Legație la 36 de ani, ministru plenipotențiar la 39 de ani (în 1933).

— Îndeletnicirile dvs. științifice vă înlesnesc să știți mai bine cum și din cine se formau diplomații de carieră în România de pînă prin anii 1946—1947. Tatăl meu și-a petrecut peste douăzeci și cinci de ani numai în diplomație, apărînd interesele naționale ale statului român. A fost secretar de Legație la Roma, consilier de Legație și apoi ministru plenipotențiar la Viena, trimis extraordinar și ministru plenipotențiar la Helsinki, Budapesta, Roma, Berna, Berlin (și simultan la Copenhaga).

— Da, am descifrat și cu acest periplu al ambasadorului Raoul Bossy. Dincolo de travaliul imens, dar mai mereu neștiut, al diplomatului, am constatat că tatăl dvs. a fost tot timpul urmărit și de a doua pasiune a sa: istoria. Politica și istoria românilor i-au fost deopotrivă dragi, le-a servit cu fidelitate și pasiune. Studiile întreprinse la Roma i-au facilitat tipărirea unor articole și cărți referitoare la politica externă românească văzută de la Agenția diplomatică de la Roma. Cercetările asidue din arhivele vieneze i-au prilejuit inedite studii și lucrări privind politica externă din epoca Unirii Principatelor vizavi de Austria. Anii petrecuți la Helsinki au însemnat și elaborarea volumului MĂRTURII FINLANDEZE despre români. Și exemplele ar putea continua.

Din cîte vă aduceți aminte, tatăl dvs. trebuie că a fost un înrobit al arhivelor, bibliotecilor, biroului de lucru. Purtați pe retină astfel de imagini despre diplomatul-istoric din peregrinările sale europene?

— Tata a fost un om deosebit. Și-a iubit meseria, a slujit-o cu înaltă probitate. Și-a satisfăcut cu prisosință și patima scrisului — ca să spun așa — însă a avut grijă, ca și familia să-l fie reușită, nu o povară.

— Doamnă Ilinca, ultimii ani din activitatea diplomatică a lui Raoul Bossy au coincis cu o mare contorsionare a vieții internaționale. Din noiembrie 1936 s-a aflat ambasador al României la Budapesta, din septembrie 1939 și pînă în octombrie 1940 la Roma. Au fost ani de ample tensiuni politice. Din documentele oficiale aflate în Arhiva Ministerului de Externe de la noi, reiese cu toată limpezimea că R. Bossy a avut de fiecare dată cea mai corectă atitudine în actele sale diplomatice destinate salvgardării independenței naționale și integrității teritoriale ale României, tot mai des puse în discuție de fascisto-revizioniști și chiar ciuntite prin „ultimatumuri" și „arbitraje" pe cît de silnice pe atît de criminale.

— Domnul meu, tata și-a notat cu minuțiozitate și cu scrupulozitatea ce-l caracteriza, toate marile evenimente, legate de statul român, la care a fost nu doar martor, ci — aș îndrăzni să spun — chiar artizan. S-a indignat ca nimeni altul în fața nedreptăților strigătoare la cer, dar a prorocit și ziua izbăvirii ce avea să vină.

Cum spuneam, familia păstrează de la tata memoriile sale, însemnările din viața diplomatică. Dorința sa a fost ca aceste texte să vadă lumina tiparului într-o Românie slobodă de comunism și democratică. Va veni,

Violeta Andrei — un rol fără repetiție

Începem publicarea unor fragmente dintr-o amplă convorbire pe care am avut-o cu actrița, atît de tînără, interzisă, Violeta Andrei, cu numai cîteva ore înaintea începerii procesului în care compare și soțul său, Ștefan Andrei. Interlocutoarea noastră era, în mod vizibil, marcată, dar a avut amabilitatea să ne acorde, totuși, un nesperat de amplu interviu. O expresie, poate, și a unor îndelung reprimate nevoi de confesiune.

De-aia n-o iubea Elena...

— Aveți un destin foarte ciudat, Violeta Andrei. Deși ați făcut parte dintr-un grup privilegiat fiind soție de demnitar, ca actriță erați practic interzisă, nu aveați voie să dați interviuri, să apăreți la tv sau în film. Acum parcurgeți o perioadă și mai grea, Ștefan Andrei urmînd să fie judecat iar dumneavoastră veți apărea în fața publicului fără să știți dacă acesta vă mai iubește sau nu.

— Am intrat cînd aveam 16 ani la Institutul de teatru. De fapt mă pregătisem pentru arhitectură și m-am hotărît să dau la teatru cu două săptămîni înainte. Și am intrat cu nota zece. Recitasem „Moartea căprioarei" a lui Labiș și țin minte că după ce s-au terminat examenele cineva din comisie a venit să mă felicite, deși știu că așa ceva nu era voie și mi-a spus „Căprioaro, căprioaro..." După ce s-au terminat examenele, am aflat că am intrat cu zece și toți se întrebau cine sînt. Și spuneau : este fetița aceea proaspătă și cu fundă, Violeta Popa. În Institut am avut o soartă foarte bună, am fost răsfățată de profesori, la examenele mele venea foarte multă lume. Această pasiune pentru teatru nu era un lucru foarte nou pentru mine, de la șase ani am făcut balet deci eram obișnuită cît de cît cu scena, am făcut și dans clasic și dans modern pînă la 16 ani.

— Sînteți zodia berbecului, nu?

— Dar un berbec care nu e luptător, un berbec muncitor, timid și fără tupeu. Și lipsa de tupeu am resimțit-o toată viața nu numai pe scenă.

— Deci ați terminat cu 9,86...

— Două materii mi-au stricat media, tehnica vorbirii pentru că [illegible] învățat niciodată exerciții, fiind că nu am defecte de vorbire, și mișcare scenică, nu mai țin minte ce am greșit și am luat o notă mai mică. Dar nu notele contează.

Nu mi-a folosit la nimic în viață faptul că am intrat cu zece și am terminat cu medie mare Institutul de teatru decît pentru repartiție. În momentul acela erau vreo zece locuri în București. Puteam să intru la Teatrul Național dar nu cunoșteam absolut pe nimeni, pe nicăieri. Rolul cu care am terminat facultatea a fost un rol de balerină și am dansat un fragment din „Moartea lebedei" al lui Saint Saëns. Directoarea Teatrului Giulești a trimis după mine să-mi schimb repartiția de la Teatrul Mic. A venit regretatul regizor Mihai Dimiu să mă convingă să vin la Giulești pentru că se va pune „Poveste din cartierul de Vest" și au nevoie de o actriță care să și danseze, să și cînte. Acest rol m-a tentat și mi-am schimbat repartiția.

La trei luni după intrarea în teatru m-am căsătorit, soțul meu era pe vremea aceea asistent la Facultatea de petrol și gaze, meseria lui fiind inginer hidrotehnician.

— Se spune că ar fi fost o foarte mare iubire.

— Da, așa e. Ne-am căsătorit, eu aveam 20 de ani și el 30. La trei luni după căsătorie am rămas gravidă și am păstrat copilul considerînd că primul copil e cel mai reușit și între timp n-a mai venit nici aprobarea pentru „Poveste din cartierul de Vest. Am stat la Teatrul Giulești patru ani pînă cînd am intrat prin concurs la Teatrul Bulandra cu toate că la Teatrul Giulești am jucat foarte multe roluri și foarte frumoase. Dar m-a atras foarte mult personalitatea lui Liviu Ciulei. Și am visat să joc sub bagheta lui. Din păcate nu am avut parte să fac decît două roluri mici. Poate pentru că firea asta a mea nu m-a ajutat niciodată. Chiar Ciulei mi-a spus că am o cumsecădenie prea mare și îmi va fi foarte greu în teatru. Și am și pățit-o, vreo doi ani de zile am făcut chiar figurație. Și atunci m-am hotărît să mă pregătesc pentru Institutul de arte plastice. Am intrat la Istoria artei, nerenunțînd însă la teatru. Avînd cursuri dimineața, repetiție la prînz, după amiaza mergeam în bibliotecă și învățam, deși aveam multe cărți și acasă mostenite de la tatăl meu. De fapt el m-a sfătuit să dau la teatru dar a murit cu trei luni înainte de admitere.

— Ce profesie avea tatăl ?

— Era inginer electrotehnician, cunoștea 11 limbi. A avut cancer la plămîni. 11 ani a stat la Brașov la spital și acolo a murit. Cu un an înainte de a muri m-am dus la el la spital, la sanatoriu, și am dansat un fragment din „Moartea lebedei", acolo în cămăruța aceea de spital. L-a impresionat foarte mult trăirea mea. Și de fapt el m-a sfătuit să mă fac actriță spre disperarea mamei mele. M-a pus să citesc din diverse volume de versuri ca să vadă. Și a văzut că mă pot concentra foarte repede și pot să intru.

AURELIA BORIGA ■

Minte-mă frumos

— Ștefan Iordănescu, încercînd să aflu vești despre viitoarea ta premieră, am descoperit că ești și directorul artistic al postului de televiziune din Timișoara. Deci la 32 de ani conduci televiziunea în orașul în care a început revoluția, în care s-a citit Proclamația, în care jumătate din oameni au votat cu FSN și jumătate cu opoziția. Grea sarcină.

— Ștefan Iordănescu : În țară este o mare foame la televiziune după acești ani de criză. Nu la fel stau lucrurile în Timișoara. Noi trebuie să-i concurăm pe sîrbi și pe unguri. Deci plecăm de la principiul de a arăta multă informație zonală și încercăm să facem și emisiuni de divertisment care să intereseze. Și uneori reușim. S-au dat și interviuri cu Monica Lovinescu, Virgil Ierunca și alte personalități care au avut încredere în noi. Primim și materiale în exclusivitate, la care Bucureștiul nu are acces. La noi pînă și partidele au o altă structură. Cei de la F.S.N. se înțeleg bine cu liberalii, care sînt foarte puternici în Timișoara. Au făcut chiar și multe lucruri împreună. Nu sînt poziții ireductibile cum se întîmplă în alte locuri în țară.

— Cum colaborați cu postul național de televiziune?

— Ș.I. : Noi le dăm pe gratis materiale primite din străinătate pentru emisiunile de tineret și divertisment. Ei dau, din cînd în cînd și tot mai greu, la actualități cîte o știre despre Timișoara.

Mai sînt tot felul de corespondenți ai televiziunii care dau materiale neverificate. Există un cetățean Jireghie, care locuiește în Arad și, îmi aduc aminte, că pe 13 a transmis la TV un material despre o mare demonstrație din Timișoara împotriva etc. etc. Ceea ce nu a fost deloc adevărat.

— Dar ce s-a întîmplat în realitate ?

— Ș.I. : Oamenii s-au adunat în piață să comenteze știrile și să afle vești. Am avut noroc că niște cetățeni din Timișoara se aflau atunci chiar în televiziunea din București, lucrau niște materiale. Și ne-au dat imediat telefon, și am aflat, și cealaltă variantă Am știut că nu au fost chiar așa de mulți, că au fost vreo 20 de indivizi care au intrat grupați, separați de ceilalți, au intrat pe un geam pe care l-au spart în acest scop sub privirea oblăduitoare a polițiștilor. Ne-au mai spus că masa de montaj, aceea faimoasă, care s-a arătat în film, fusese dată la casat cu cîtva timp înainte și lîngă ea, așa nu s-a mai arătat în film, se afla masa nouă, primită din străinătate și care nu a suferit absolut nici un fel de lovituri. Așa le-am spus oamenilor din piață, după care oamenii s-au mai plimbat puțin și s-au retras.

Un alt exemplu Acum o lună am văzut pe postul național o persoană numită Molnar care a fost prezentată ca muncitoare fruntașă la o fabrică și care spunea că strînsese 8 000 de semnături împotriva Proclamației. Ne-am dus la acea fabrică și am aflat că nu mai lucra acolo de doi ani, că își părăsise și familia, și copiii.

Este vorba de o trecere a evenimentelor printr-un filtru ciudat și recunosc că de la oamenii care conduc acum TV mă așteptam la mai mult.

— Să cred că dacă în Timișoara ar fi venit minerii ați fi dat imagini la postul de televiziune ?

— Ș.I. : Există niște antene ale Timișoarei pe la Petroșani și am înțeles că s-a pus în discuție și lucrul acesta. Dar se pare că nu au avut curajul să vină. În Timișoara forța nu este studențimea, ci muncitorii. Iar aceștia erau pregătiți să apere orașul, să nu-i lase să intre.

Galațiul propune o nouă caroserie : Proclamația de la Timișoara. Descentralizarea TV

Problema este alta, că datorită campaniei de dezinformare care se produce la nivelul țării față de Timișoara, se întîmplă fenomene regretabile. Foștii mei colegi sînt ingineri în diverse fabrici și mi-au povestit că se face un fel de blocadă economică împotriva Timișoarei. Cei de la Lăstun s-au dus la fabrica din Galați să ceară tablă să facă și ei mașina aceea cît de cît mai bună. Li s-a spus : Să vă faceți caroseria din Proclamație. Mașinile cu număr de Timiș sînt întoarse pe dos sau li se sparg parbrizele dacă trec prin Oltenia sau Moldova. Acum o lună a murit un profesor universitar în timp ce îi întorceau mașina lîngă Rîmnicu Vîlcea.

Model iugoslav

— Sînt tendințe de obstrucționare a postului vostru?

— Ș.I. : Județul ne sprijină. De la centru, în afară că nu ne dau nimic, alte probleme nu avem. Probleme vor fi cînd aceste instituții vor trebui să capete un statut legal, pentru că, deocamdată, sînt în stare de provizorat. Ca din întîmplare, se pare că frecvența care va fi alocată postului nostru se suprapune cu cea de la Belgrad 2 și atunci s-ar putea să lasă puțin scandal.

Acum două luni am propus celor din București să adopte sistemul iugoslav zonal. Asta ar însemna să rămînă un trunchi național de TV care să funcționeze de la București un număr de ore de emisie, iar restul emisiunilor să fie făcute de programele locale, urmînd ca programul 1 să facă preluări. Se creează un sistem mozaic. S-a spus da, dar nu s-a făcut nimic.

A consemnat
AURELIA BORIGA ■

sper, o zi cînd le vom încredința spre editare.

Pînă atunci însă, rog ca nimeni să nu mai folosească — din Arhivele S.U.A. — nici măcar extrase din memoriile tatei. Spun asta fiindcă am constatat cu surprindere și cu indignare, în cartea „România după Marea Unire" cum doi domni autori le-au reprodus fragmentar sau în extenso pe o sută și mai bine de pagini.

Profit de ocazie și rog stăruitor să se rețină hotărîrea familiei, altminteri ne vom simți obligați să acționăm pe căi legale.

— Din puținele file pe care le-ați adus cu dvs. spre exemplificarea ineditului memoriilor lui Raoul Bossy, vă rog să citați două-trei pasaje.

— Vă dați seama că din cele aproape 2 000 de file manuscrise, mi-a fost foarte greu să mă opresc la cele cîteva zeci pe care le-am adus cu mine.

Iată, bunăoară, cînd s-a dictat, la Viena, ruperea unei bucăți din trupul sfînt al țării, tatăl meu se afla de față, în calitate de ministru al României la Roma ; că doar între „arbitri" se număra și fascistul Ciano. Cum a surprins tata semnificația abominabilului act : „În modul acesta, mișelește, prin fraudă și surprindere, ca de tîlhari în miez de codru, a fost vremelnic ucisă România Mare. Dar nu este adevărat ! ea n-a murit. Mai falnică și mai măreață ca oricînd, ea va învia ca mîntuitorul. Și tot ce s-a petrecut azi nu va fi decît un vis urît. Căci Dumnezeu e veșnic, și peste chinuri vremelnic menite a purifica neamul nostru, ne va da Dreptatea care este a lui și pentru care sîngerăm din moși strămoși. Trăiască România Mare !"

Din cîte vedeți, tata îl invoca mereu pe bunul Dumnezeu. Trebuie să vă spun, din acest punct de vedere, că el era efectiv un mare credincios, creștin ortodox.

Încă un exemplu, cred eu sugestiv pentru profesionalismul și moralitatea politică a ambasadorului patriot : „După depunerea, de către întregul personal al Legației de la Roma, a legiuitului jurămînt față de Mihai I, trec la Ciano (11 septembrie), ca să-l pun la curent cu desfășurările de la noi. Trebuie să fac un efort psihologic ca să dau cu ochii de unul din cei doi călăi sinistri și cinici care au sfîșiat trupul țării mele. Dar datoria e datorie ! Ministrul de externe al Italiei mă asigură de interesul cu care guvernul său urmărește actuala consolidare a statului nostru sub conducerea generalului Antonescu — despre a cărui personalitate nici el, nici eu pe atunci, nu știam prea mult".

— Nu vă ascund că nutresc gîndul de a iniția un serial de cîteva episoade, prin care să fac cunoscută în conștiința contemporanilor mei personalitatea reputatului ambasador care s-a întîmplat să fie și un istoric merituos.

V-aș fi recunoscător dacă, pe lîngă documentația ce posed, mi-ați încredința și cele cîteva file fotocopiate de pe manuscrisele tatălui și aflate acum la dvs. ca mostre, cum se spune.

— Îmi dau seama că aveți și alte surse documentare. Dacă aceste puține selecții făcute de mine vă pot fi de folos, vi le încredințez.

— Mulțumesc.

Dvs. ați rămas în România, de fapt în București, doar o singură săptămînă. Știu că ați întîmpinat oarecare „peripeții TAROM", de la decolare și pînă la aterizarea în București. Vă temeți de un eventual ghinion și pentru reîntoarcerea la Londra ?

— Nu sînt superstițioasă. Altfel vorbind, românii sînt oameni deștepți și mîndri. Vor ști să depășească greutăți ce par insuportabile.

Personal, abia aștept un nou prilej spre a reveni în Bucureștii nașterii mele.

— Cu asentimentul dvs., vom încheia aici dialogul nostru, pe care-l consider ca un preambul la alte și alte convorbiri.

Vă mulțumesc pentru amabilitate, pentru toate cele bune și frumoase ce ați știut să ni le oferiți.

Rog să transmiteți sentimentele mele de respect și prețuire doamnei Senta Bossy Cantacuzino.

Vă urez drum bun și la o curîndă revedere.

Sărut mîna, doamnă Ilinca Bossy.

STELIAN NEAGOE ■

Mihail Manoilescu

– ministru de externe, iulie-august 1940 –

URMARE LA „MEMORIILE MELE"

Cu episodul de față vom încheia serialul selectat din Memoriile lui Mihail Manoilescu. Manuscrisul însumează circa patru sute de pagini, pe care evident că nu ne puteam propune să le redăm integral în circuitul informațional prin intermediul revistei „Flacăra".

Curînd se vor împlini cincizeci de ani de cînd în Belvederele vienez atotputernicii zilei, nazist-fasciștii au impus României un criminal diktat. Am evocat acea „vară a patimilor noastre" din sursă directă — memoriile nefericitului ministru de externe român, Mihail Manoilescu, intrat în galeria oamenilor de stat a căror carieră politică a fost sacrificată pe altarul de dăinuire și devenire a ființei naționale românești.

Vom încheia prezentarea noastră citind epilogul Memoriilor lui Manoilescu : „Ca într-o melodramă de gust învechit, dar plină de deznodăminte drepte, toți cei vinovați de mutilarea Transilvaniei și-au primit o cumplită pedeapsă. Hitler s-a prăbușit sub ruinele Reichului său ; Mussolini a fost împușcat ca un fugar pe margine de drum ; Ribbentrop a sfîrșit în spînzurătoare ; Ciano la stîlp sub gloanțele poruncite de bunicul copiilor lui ; Teleky s-a sinucis cînd nemții l-au descoperit că îi trăda ; Csaky a murit în condiții stranii la două luni după funestul arbitraj, iar Bardossy, ministrul ungar la București, devenit în urmă prim-ministru, a fost executat în 1946.

Transilvania noastră este vrăjită".

STELIAN NEAGOE ■

XI

Într-adevăr, îndată ce am putut să mă ridic de pe canapea, am trecut cu Ribbentrop în salonul de alături unde ne aștepta toată lumea. Ribbentrop l-a chemat pe Ciano, căruia i-a arătat îngrijorările mele. La întrebarea lui Ribbentrop, Ciano i-a răspuns și el că este exact de aceeași părere și că în **aceleași angajamente de a considera cauza românilor din Transilvania cedată drept o cauză proprie a puterilor Axei!**

Ribbentrop a chemat atunci pe Csaky care **a fost pus să declare în fața noastră, a lui Valer Pop, și a mea, că și în fața celor doi miniștri de externe ai Axei, că ungurii vor face față de români o politică din cele mai largi (!)**

Ciano și cu Ribbentrop i-au vorbit în cuvinte **în adevăr foarte energice lui Csaky,** atrăgîndu-i atenția că socotesc această clauză ca un punct esențial.

Cu tot caracterul solemn, hotărît și spontan al gestului celor doi miniștri de externe și cu toată declarația lui Csaky, eu am rămas tot sceptic, fiindcă cunoaștem care este temperamentul unguresc și cît de ușor alunecă ungurii în excese, chiar cînd acestea pot să le facă rău lor înșile. Căci, ungurii sînt totdeauna pasionați și niciodată politici.

De altfel, în cursul celor din urmă douăzeci ani, ei au făcut enorme greșeli — multe chiar împotriva Germaniei — și au trebuit să aibă un noroc mare, cum am avut noi în 1918, pentru ca să ajungă la un rezultat ca acest arbitraj de la Viena

În zbuciumul meu sufletesc și în imaginile care îmi năvăleau în minte, pe cînd, întins pe canapea, priveam prin fereastră soarele unui frumos sfîrșit de vară, mi-a revenit în gînd soarta tragică pe care au avut-o reprezentanții **României, ori de cîte ori au venit în contact cu marile puteri ale lumii.**

M-am gîndit la Ion Brătianu — tatăl și la Mihail Kogălniceanu, care la Congresul din Berlin din 1878, ajungeau cu greu în anticamere și **care niciodată n-au fost admiși la masa conferinței** unde se hotăra de fapt soarta unei Românii participante la un război victorios.

M-am gîndit la Ion Brătianu — fiul, care la Versailles, după un război greu și sîngeros, unde România fusese alături de învingători, nu reușise să obțină o audiență la președintele Statelor Unite, Wilson, și era tratat cu indiferență și cu dispreț de către Clemenceau și Lloyd George ! Evocarea aceasta m-a înscris pe linia tuturor celor ce au suferit umilințe și nedreptăți de cîte ori au reprezentat România, care rămîne vecinic mică față de marile puteri ale lumii.

Desigur poziția mea era mai absurdă și mai nedreaptă ca a oricui. Chemat în ultimul moment la regele Carol al II-lea, care făcuse atîția ani de zile, ba chiar pînă în ultima clipă, **o politică ostilă Axei,** nu mai puteam să schimb decît prea puțin din ceea ce era sortit României să plătească.

Dacă îmi scrutam însă conștiința și îmi făceam singur judecata — mai sever poate decît mi-ar fi făcut-o altii — nu aveam de ce să mă simt vinovat. Fusesem chemat la guvern într-o situație disperată de un rege care voia să salveze ceea ce se mai putea din situația țării și a lui. Nu cerusem nimănui acest mandat și nu făcusem nici o tranzacție pentru asta. Cum nu făcusem nici un compromis în timpul celor nouă ani cît am fost proscris de dînsul ! Nu aveam nici o obligație față de rege, care-și pierduse orice drept moral și sentimental față de mine, prin purtarea lui; aveam numai obligații față de țară pe care înaintașii mei îmi porunceau să **le împlinesc.**

Aș fi putut sta la o parte ca alții ca să speculez în favoarea mea, printr-o atitudine demagogică, situația dezastruoasă în care căzuse regele. Puteam să-l refuz brutal, să-l reamintesc toate păcatele lui față de țară și față de mine și să-mi plătesc îndreptățita răzbunare de a-l vedea umilindu-se în fața mea. Nu am făcut-o fiindcă gîndul meu era atunci numai la țară și la strîmtoarea ei, și — fiindcă credeam că sînt mai calificat decît alții să o ajut.

Astfel, am intrat în Palat, fără să mă închin la nici o poartă mai mare sau mai mică, dar și fără bravadă, cu fruntea întunecată de griji, dar cu capul sus.

Cînd am preluat ministerul de externe la 4 iulie, țara era pe prag de a fi atacată și invadată din toate părțile. Germanii nu voiau și nici nu puteau la data aceea să oprească pe vecinii noștri cei puternici. **Am oprit atunci destrămarea României.** Germanii și italienii care pînă atunci văzuseră din partea noastră, a românilor, cea mai cruntă și mărturisită dușmănie, **erau pentru prima oară constrînși să dea puțin credit unui guvern românesc. Nu era guvernul** lejul unor noi frămîntări și chinuri sufletești. Consiliul de Coroană dăduse comunicatul reprodus în aceste amintiri o dată cu actele arbitrajului, prin care se arăta **cu multă** dreptate și curaj, că arbitrajul a fost acceptat „în urma comunicării cu **caracter ultimativ** a puterilor Axei". Nu știu cine a avut inspirația să înscrie aceste cuvinte laconice, care definesc atît de exact situația și denunțau în fața lumii întregi siluirea și brutalitatea la care fuseserăm supuși, dar știu că autorul acestei formule **a binemeritat de la viitorime,** fiindcă a creat chiar din acea clipă baza unei anihilări morale și politice a monstruosului act de la Viena.

Acest comunicat a iritat însă pînă la exasperare pe Ribbentrop și Ciano.

Valer Pop relatează într-un raport detaliat, oră cu oră, incidentele provocate de comunicat. La ora 18, după arbitraj, eu fusesem invitat de către cei doi miniștri de externe, împreună cu Valer Pop, la Hotel Imperial.

Ciano, Ribbentrop și Pál Teleki – la balconul palatului Belvedere din Viena, imediat după ce au impus României diktatul

pe care-l voiseră și-l pregătiseră ei ; acela legionaro-antonescian, care a venit mai tîrziu. Dar era totuși un guvern căruia nu-i puteau refuza un mic răgaz, în timpul căruia se putea pregăti o soluție în orice caz mai bună decît sfărîmarea României ca stat. Acum sosise a doua scadență, de data aceasta ineluctabilă. Creditul nostru, limitat, se epuizase, acum fuseserăm siliți să plătim cu un sacrificiu îngrozitor, dar în orice caz preferabil pulverizării României. Țara se alegea cu folosul de a nu cădea, în cel mai mare rău posibil, acela care era o certitudine imediată la 4 iulie. Cît despre noi, care trebuie să acoperim personal cu ființa noastră un act atît de dureros, eram după legile imorale, dar ineluctabile ale istoriei, sacrificați pentru totdeauna. Nu sfîrșitul carierei mele politice mă durea, ci teama și aproape certitudinea că sacrificiul meu nu va fi înțeles.

Cele cîteva ore cît am rămas la Viena după arbitraj au fost și ele pri-

Valer Pop a fost chemat în locul meu, iar von Ribbentrop, pe un ton foarte grav i-a citit comunicatul transmis de la București și a declarat că: „este inadmisibil, deoarece nici Germania, nici Italia nu pot admite ca atunci cînd **România și Ungaria au cerut** ele (!) un arbitraj al puterilor Axei, acum să prezinte că acest arbitraj le-a fost **impus** printr-un ultimatum și mai puțin nu pot admite ca garanția **cu totul excepțională** pe care Führerul n-a consimțit s-o dea pînă acum **nimănui** și care constituie nu numai un foarte mare avantaj al României, **dar salvîndu-i și consolidîndu-i existența și perspectivele de viitor, compensează orice pierdere teritorială** (!) i-a fost **impusă** României printr-un ultimat".

Ribbentrop a adăugat; „De altfel dacă România nu vrea să aibă arbitrajul cu toate corolarele lui, poate să aibă această conștiință (?), **anulîndu-se tot ce s-a făcut în urma gesturilor sale și revenindu-se la statu-quo".**

Aici trebuie să întrerup expunerea pentru a atrage atențiunea că, pe de o parte, această declarație a lui Ribbentrop, iar, pe de altă parte, faptul pe care îl relatez mai jos că arbitrajul **nu era semnat în regulă** (întrucît plenipotența cuprindea și **pe ministrul Valer Pop,** iar semnătura fusese dată numai de mine), ofereau și după **pronunțarea arbitrajului** prilejul pentru nerecunoașterea sentinței. Vreau să subliniez prin aceasta că și **Consiliul de Coroană din noaptea de 30 spre 31 august, care a fost desigur informat asupra acestor situații** (mai ales că ministrul Rom[illegible] sosise între timp cu avionul în București, anume în acest scop și a participat chiar la Consiliu), **a avut aceeași răspundere istorică în acceptarea arbitrajului,** căruia acum îi cunoștea conținutul, ca și Consiliul de Coroană din noaptea de 29 spre 30 august, care a fost silit să se pronunțe înainte pentru acceptarea lui.

Revenind la expunere, adaug că Ribbentrop a calificat comunicatul ca **„un act de nemaipomenită neloialitate"** și a cerut refacerea textului comunicatului printr-un comunicat interpretativ : „Cer ca această comunicare să fie transmisă imediat la București și aștept ca răspunsul să-l aducă cu toată urgența **delegatul României în persoană".**

Valer Pop a arătat, cu drept, că România **nu a cerut niciodată arbitrajul,** dar Ribbentrop i-a comunicat că: **„trenul nostru va fi ținut atîta timp cît va fi necesar, pentru primirea răspunsului (!!) pe care el personal înțelege să-l aștepte și să-l primească".** (!!).

De asemenea, Fabricius i-a arătat lui Valer Pop, că „telegrama a produs o impresie de **nedescris** asupra cercurilor germane și italiene și mai ales contele Ciano a fost ca **ieșit din fire** (!) și l-a chemat și el pe Fabricius ca să-i comunice **indignarea sa** (!!) pentru cele întîmplate".

Mai tîrziu, în prezența noastră a amîndurora, Fabricius a fost chemat la telefon de Ribbentrop care i-a spus că Germania și Italia caracterizează procedeul de la București ca „cine unerhörte loialitat" și că stăruie ca această comunicare să fie transmisă și la București. Eu fiind suferind, Valer Pop a comunicat telefonic acest incident lui Urdăreanu, care i-a răspuns că va raporta regelui și îi va comunica șefului guvernului.

Deși mă simțeam încă în cea mai rea stare imaginabilă, am făcut totuși efortul ca să merg la Hotel Imperial pentru a liniști pe miniștrii Axei. Curînd după aceea am plecat la gară unde mă așteptă Ribbentrop.

Asupra incidentului, Valer Po[illegible] portează :

„Am cîștigat impresia că **injur[illegible]ea s-a petrecut** mai mult din inițiativ[illegible] și la cererea contelui Ciano care nici [illegible] a mai luat contact personal cu noi".

În orice caz, la gară, Ribbentrop socotea încă că „o rectificare sau măcar o punere la punct este indispensabilă" (vezi telegrama no. 14, dată la 2,20 noaptea la trecerea trenului special prin Budapesta).

La despărțirea în gară, Ribbentrop a ținut totuși să-mi afirme încă o dată că garanțiile date de puterile Axei nu pot să aibă decît un singur înțeles : **„În cazul cînd cineva se apropie de frontierele României, tragem".**

A doua zi, ziarul „Völkscher Beobachter" scria, nevinovat ca o floare albă : „România și Ungaria **au rugat** (!) să se facă acest arbitraj și l-au acceptat fără rezervă" (!!).

Pentru a încheia cu relatarea de la Viena, menționez aici textul scrisorilor de garanție pe care le-am primit :

„Excelenței Sale
Mihail Manoilescu,
Ministru al afacerilor străine
al României

În numele și din ordinul guvernului german (italian) am onoare a comunica Excelenței Voastre că Germania și Italia asumă cu începere din ziua de astăzi garanția de **inviolabilitate și integritate a statului român".**

Consultînd la 2 septembrie pe consilierul juridic Coty Stoicescu și pe profesorul N. Dașovici, amîndoi au fost de părere că garanția nu are nevoie, în forma în care este dată, de nici o completare și de nici o precizIune ulterioară, fiind dată într-o formă juridică categorică și ireproșabilă.

Menționez de altfel că o asemenea garanție nu s-a dat la Viena decît României, iar nu și Ungariei, ale cărei granițe, vechi sau noi, nu au fost asigurate de puterile Axei în nici un fel.

Ca voinicul din poveste (II)

Durerea de acasă pînă-acasă

La al doilea Congres al Frontului Popular din Republica Moldova a participat și o delegație română care a fost salutată cu căldură în timpul lucrărilor. **Delegație** cred, însă, că e mult spus. Erau mai degrabă oameni care aflaseră de Congresul Frontului pe filieră personală. Cine a fost din România la Chișinău ? Oameni pentru care Basarabia e încă o rană deschisă și nu vor avea liniște în suflet pînă cînd istoria își va cicatriza singură rănile. Au venit de la revista **Timpul** din Iași (prima revistă din România care a deschis public dosarul Basarabiei cu tot curajul, publicînd documente și întreținînd legături permanente cu spiritele ei, incluzînd în redacție cîțiva poeți de primă mînă din Chișinău), au venit așadar de la **Timpul** domnii Cassian Maria Spiridon și Ștefan Prutianu, liderii ai Frontului Popular Român — organism creat în simetrie cu Frontul Popular din Republica Moldova pentru susținerea din România a acelorași idealuri, au mai venit cîțiva redactori de la ziarele **24 de ore, Milcovul** și alte cîteva publicații județene, au participat, de asemenea, domnii Gavrilă Copilu-Cheatră de la Asociația **Chișinău-București** — inițiatorul **Podului de flori peste Prut**, o delegație a Asociației **Pro Basarabia și Bucovina** (între care Valeriu Graur, secretarul Asociației), cîntăreții Victor Socaciu și Ștefan Hrușcă. Uniunea Democrat Creștină din România a trimis o telegramă de solidaritate, la fel Congresul Mondial Românesc (de care am auzit pentru prima dată) — prin domnii Tudor Popa și Fl. Matrescu. O adevărată sărbătoare a Congresului a fost, însă, prezența delegației din Lituania. Cuvîntarea delegatului lituanian a fost ovaționată minute în șir, sala s-a ridicat de nenumărate ori în picioare : Republica Moldova este singurul stat care a recunoscut independența Lituaniei, din toate punctele de vedere, prin toate formele politico-juridice uzuale.

Au fost primite cu toată căldura și cîntările românilor. Au fost primite — aș spune — cu respect și bunăvoință. Lituanienii au fost îmbrățișați, însă, ca niște frați ! Am trăit în sala Congresului din Chișinău cîteva clipe dureroase de umilință : de ce nu s-a trimis nici o telegramă oficială din România (sau măcar personală, din partea oamenilor politici români), un semn de salut și solidaritate adresat unui Congres care a schimbat numele R.S.S. Moldovenești în Republica Română Moldova și a pus în discuție inclusiv natura raporturilor viitoare ale acestui colț de limbă română cu România, într-o clipă istorică irepetabilă cînd nimeni din țara-mamă n-a pus în discuție, într-un cadru oficial, natura acelorași raporturi ?

Moldova basarabeană a fost primul stat din lume care s-a solidarizat cu Revoluția noastră, Chișinăul știa mai exact decît noi ce se întîmpla la Timișoara și ieșise în stradă înaintea Bucureștiului ; în ziua de 22 Decembrie 89, basarabenii, adunați într-un miting uriaș, se pregăteau să treacă Prutul să ne ajute. Basarabenii s-au purtat exact ca niște frați cu noi trimițîndu-ne din durerea lor sînge și pîine peste Prut, Frontul Popular a adunat imediat un ajutor de 46 mii de ruble și le-a trimis României iar noi — măcar pentru toate acestea, dacă nu dintr-un firesc instinct al sîngelui, — să ne facem a nu băga în seamă că dincolo de Prut fratele nostru năpăstuit de istorie, ciopîrțit pînă la inimă de un imperiu odios vrea să se întoarcă acum la propria lui familie, acasă? Să nu-i trimitem în întîmpinare nici o telegramă ?

M-a durut pînă la lacrimă realitatea că lituanienii au fost primiți de românii moldoveni ca niște frați adevărați iar noi românii, ca niște frați vitregi. De ce pot fi niște străini, în fapt, mai mult decît putem fi noi în baza unui drept istoric ? Ce destin cumplit ne împiedică în continuare să ne înfrățim cu proprii nostri frați, înaintea altora care n-au nimic comun cu ei decît aceeași suferință ? Care este țara-mamă pentru Basarabia : Lituania sau România ? Lituanienii n-au alături de ei, peste vreun rîu oarecare, 23 de milioane de frați. Basarabenii au ! Și totuși, de ce realitatea aceasta umană nu înseamnă și o așteptată realitate istorică ? Ce s-ar întîmpla dacă lituanienii ar avea alături de ei un popor-frate ca România ?

Cred că România trebuie să fie prima țară din lume care să se solidarizeze, în aceste condiții istorice irepetabile, cu idealul Republicii Române Moldova, înainte ca alte țări și forțe politice din lume să o facă, cred că România nu trebuie să rămînă în continuare prima țară din lume care să ignore această problemă majoră a lumii contemporane numită, începînd cu al II-lea Congres al Frontului său, Republica Română Moldova ! Acum, și dincolo și dincoace de Prut, se cîntă același imn național, în fluturarea aceluiași drapel tricolor : „Deșteaptă-te, române, din somnul cel de moarte / În care te-adîncir barbarii de tirani".

Deșteaptă-te, române !

ION ZUBAȘCU ■

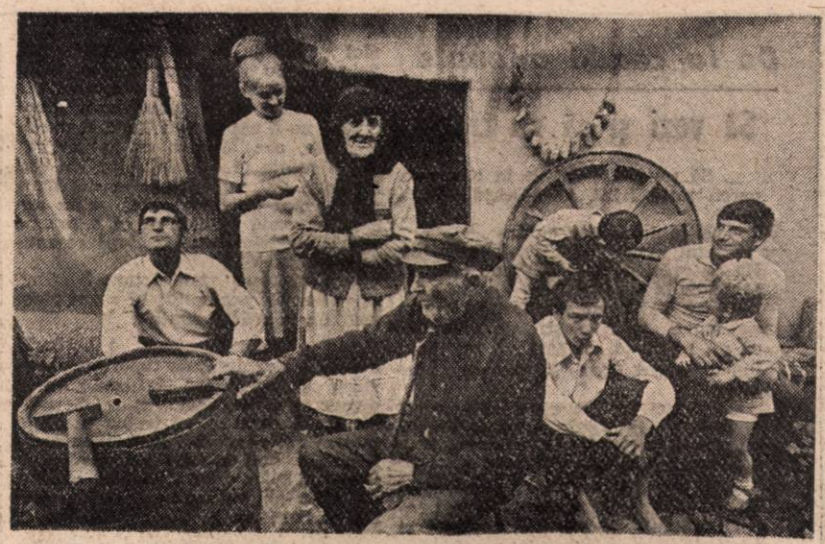

Fotografie de MIHAI POTIRNICHE ■

Este absolut normal să tindem spre unirea cu România

Cred că noi, intelectualitatea din Basarabia, cu politica noastră de azi, riscăm să rămînem de căruță. Consider că a venit demult timpul să spunem părinților noștri, fraților și surorilor noastre din fabrici și uzine, de pe plantațiile de tutun și de la ferme : oameni buni, treziți-vă, renunțați odată pentru totdeauna la minciunile pe care ni le-au băgat în cap ocupanții ruși și lacheii lor care se află printre noi. Oameni buni, voi nu vorbiți moldovenește fiindcă limba moldovenească nu există, e un dialect cu mici particularități de pronunție al dulcei limbi românești... Să le spunem cinstit : oameni buni, voi sînteți moldoveni numai după locul în care trăiți — o regiune cu numele Moldova, după cum românii din Bucovina își pot zice bucovineni, cei din Ardeal — ardeleni, cei din Muntenia — munteni, dar toți împreună formăm națiunea română, poporul român, adică sîntem români. E timpul să spunem ce se cuvine : oameni buni, ajunge cît am încercat să stăm concomitent în două luntre, această este o politică fără perspectivă și indiferent de cine s-ar afla pe tronul României, indiferent de starea ei economică și de situația politică, este absolut normal să tindem spre unirea cu România, fiindcă pămîntul pe care trăim este o parte inseparabilă a teritoriului României, fiindcă sîntem români...

Sînt sigur, românii de peste Prut ar vrea să se unească cu noi, cei rupți din trupul României. Nu sînt sigur că, noi, marea noastră majoritate, o vrem astăzi. Vom vrea mîine. Dar mîine va fi prea tîrziu...

Varianta ideală ar fi, desigur, tratativele cu Ucraina și trecerea teritoriilor românești de acolo în componența R.S.S Moldova, reorientarea treptată a economiei, relațiilor culturale etc. spre colaborarea cu România, ieșirea peste un timp din U.R.S.S., păstrarea pentru un timp a statutului de independență, apoi a statutului de autonomie în cadrul României pînă la unirea definitivă, peste nu știu cîți ani, în mod lent, firesc, fără a forța acest proces obiectiv.

V. PLUGARU ■
„Tineretul Moldovei" nr. 78/1990

O revistă a tuturor românilor

Deși apare la Chișinău (sau tocmai pentru că apare la Chișinău), revista **Mihai Eminescu**, al cărei prim număr a apărut recent, se adresează tuturor românilor, fie ei trăitori în Basarabia, Bucovina de Nord sau între fruntariile actuale ale României. Editată de Ministerul Culturii din Moldova, Liga Culturală Română și Liga Culturală pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni, sub direcția lui Victor Crăciun (România), Mihai Cimpoi (Basarabia) și Vasile Levițchi (Bucovina de Nord), beneficiind de colaboratori de excepție, români sau personalități culturale legate de destinele românilor (din Letonia, Franța, R.F.G., Bulgaria, Suedia, Ucraina, Spania, China), publicația își propune să lege „trei capitale ale spiritului, București — Chișinău — Cernăuți" care-și „dau mîna, pentru prima dată după o jumătate de veac, pentru a se reîntîlni sub zodia Voievodului Eminescu — unificatorul limbii, conceptului istoric și scrisului național". Semnează (în ordinea paginilor) : Edgar Papu, Dumitru Matcovschi, Marin Sorescu, Tudor Gheorghe, Emil Cioran, Gheorghe Munteanu, Vasile Romanciuc, Iacob Burghiu, Ștefan Hostiuc, Gheorghe Vodă, Liviu Damian, Ilie T. Zegrea, Grigore Bostan, Simion Gociu, Valeriu Matei, Mircea Lutic, Vasile Tărițanu, Arcadie Suceveanu, Nicolae Esinescu, Ion Hădîrcă, Ion Gheorghiță, Titus Vijeu, Andrei Strîmbeanu, Mihai Cimpoi, I. M. Ștefan, Victor Crăciun, Vasile Levițchi, Constantin Galeriu, Emil Loteanu, Ioan Adam.

Saint Lazareff, roagă-te pentru noi

Un basarabean la Paris

Iată că presa franceză descoperă și omagiază, de curînd, personalitatea unui ziarist marcant, care a făcut școală la Paris, atît în presa scrisă cît și la televiziune. Consacrat în Franța sub numele de Pierre Lazareff, acesta este fiul unor emigranți din Basarabia, de origine evreiască, stabiliți, la începutul secolului, în orașul-luminilor. Lansat în presă de la vîrsta de cincisprezece ani, la puțină vreme după luarea certificatului de studii, el a făcut carieră la cunoscutul jurnal PARIS-SOIR, care poate fi considerat ca și creația sa (împreună cu aportul lui Jean Prouvost, un alt cunoscut om de presă), al cărui tiraj a crescut, prin contribuția sa, de la 134 000 la 2 400 000 de exemplare, în numai cîțiva ani. Interesant este că această memorie colectivă a presei franceze pare abia acum să-l asume pe de-a-ntregul, în complexitatea personalității sale. Ea își amintește de cel care, în anii războiului, a dirijat emisiunile londoneze sau new-yorkeze spre Europa ocupată. De la sfîrșitul anului 1944, a magnetizat cu bagheta sa publicația FRANCE-SOIR, care a devenit, împreună cu HACHETTE, nucleul unui puternic concern de presă. În această perioadă, Lazareff este dispecerul a aproape șase sute cincizeci de gazetari și a șaptesprezece birouri de presă deschise în străinătate. Timp de cîțiva ani buni el va susține o emisiune periodică de televiziune care va face vogă în deceniul șapte. Această emisiune îi va aduce consacrarea definitivă ca o notorietate a mass-mediei, activitatea sa fiind definită de către confrații din presa franceză, ca „un mariaj între presa scrisă și televiziune, mariaj care s-a dovedit însă fatal pentru FRANCE-SOIR". În ciuda unor reproșuri pe care presa, la fel de generoasă în calomnii cît și în ovații, i le-a făcut, Lazareff rămîne una din figurile memorabile ale puterii cuvîntului emis. În memoria publicului francez, nu rămîne el, oare, ca maestrul de la care au învățat meserie niște nume de primă mărime de pe firmamentul actual al literelor franceze, ca Joseph Kessel, Bodard, Reinchenbach, Schoendoerffer ? (Oare nu chiar Pierre Schoendoerffer, nimeni altul decît cel care a scris minunata povestire a ultimului rege din insula Borneo ?) Iată un motiv în plus, pentru presa franceză, de a-l omagia : această puternică școală de reportaj pe care a lăsat-o în urmă. În paralel cu această evocare în jurnale, a existat o prezentare a personalității sale și la televiziune, joi 28 iunie, cît și pe 5 și 12 iulie, într-o emisiune de seară.

Să încheiem cu un portret-conglomerat, apărut în LE MONDE, care ni-l prezintă ca pe un bărbat scund, mereu cu ochelarii pe frunte, vibrînd la senzațional, curios de tot și de toate, jonglînd cu ideile într-o perpetuă aventură a spiritului ca eveniment și a evenimentului ca spirit, cu o voce rapidă și percutantă, emoționantă, „qui faisait trembler la rédaction de la rue Réaumur". Și să încheiem deasemeni, cu acest subtil joc-invocație, adresat oamenilor de presă, pe care îl reiterăm și noi : „Saint Lazareff, patron des journalistes, priez pour nous !" Mai ales acum, cînd, cu adevărat, avem nevoie de cineva care să se roage pentru noi...

MIHAIL GĂLĂȚANU ■

Efectul de ecou necontrolat

De la coadă adunate

Să vezi şi să nu crezi!

— Să nu rîzi, da' de la o vreme, parcă mi-e frică să deschid televizorul.

— Ei şi dumneata, acu'...

— Stai s-auzi ! Ai văzut interviul ăla cu şeful de la PECO, de criticau cozile de la benzină ?

— Da. Chiar mă şi miram, ce calm explica el, că e chestie de inventar, că nu l-a făcut sîmbătă, că l-a făcut luni... n-am prea înţeles eu bine atunci.

— Atunci nu, dar cînd s-a scumpit benzina de la 400 la aproape 700 de lei plinul, ai înţeles ?

— Ei şi ? Eu n-am maşină, aşa că...

— Dumneata n-ai, da' zarzavagiul din piaţă are. Şi maşina lui cu benzină merge cînd aduce dovlecei şi morcovi. Aşa că, să fii mata sănătos, că scumpirea te cam priveşte şi pe dumneata. Lucru dracu' cu economia asta de piaţă, domne !

— Să zicem că... în fine, ai dreptate. Dar ce-ai cu televizorul, unde e legătura ?

— Păi, nu vezi domne că guvernul se ia după ei ? A arătat la televizor greva de la fabrica de hîrtie din Letea, hop şi scumpirea ; ne-a explicat că n-avem „borviz" din cauză că nu sînt ambalaje — sticle adică — şi, gata, ne-am şi „aliniat" ţărilor celor mai avansate, unde apa minerală e mai scumpă decît vinul, cum, competent ne-a explicat domnul Severin.

— Da, chestia asta cu „alinierea" o ţin minte şi eu, da'... tot nu văd legătura. Păi, nu-mi spuneai tot dumneata, mai zilele trecute, cînd am stat la coadă la brînză, că e invers. adică televiziunea se ia după ce spune guvernul ?

— Cum nu vezi, domne ? Stai. că-ţi dau alt exemplu : Ai văzut piersicii ăia cu crăcile rupte ?

— Da, domnule, asta e barbarie curată. Avea dreptate reporterul cînd zicea că într-o ţară civilizată, într-o democraţie adevărată, n-ar fi posibil aşa ceva şi că ar trebui să se ia măsuri serioase. Am fost şi eu copil domnule, mai săream un gard, mai luam un măr, da' nu rupeam crăcile, nu devastam ca ăştia ! Chiar, ar trebui luate măsuri.

— Păi, asta tot încerc să-ţi explic. Cum au arătat ăia la televizor, s-au şi luat măsuri. N-ai auzit că ministrul de interne înfiinţează o jandarmerie care să ajute poliţia ? O jandarmerie serioasă, formată din militari şi civili — nu se spune ce fel de civili — care să împînzească toată ţara, să asigure ordinea.

— Fugi domnule cu ursu', că sperii copiii !

LIANA TATOS ■

Şi cu sergentul-zece

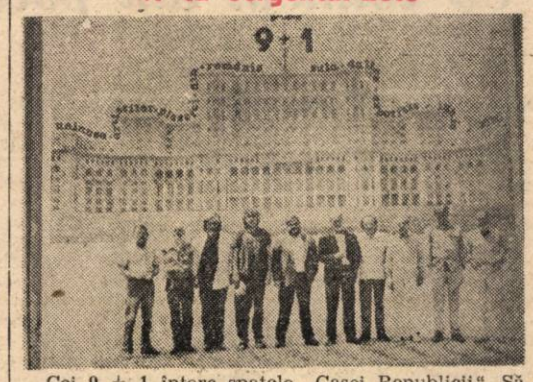

Cei 9 + 1 întorc spatele „Casei Republicii". Să fie asta o garanţie pentru vizitarea expoziţiei deschise la sala „Dalles" ? **(Gabriel Bugnar).**

Dacă vrei, poţi !

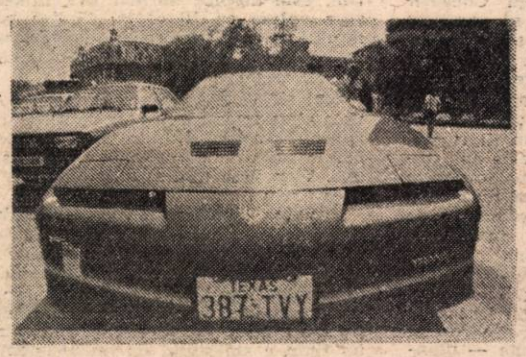

Nu-i aşa că vreţi ? **(Gabriel Bugnar)**

Căldură mare

Atragem atenţia asupra unor aspecte apărute la concursul de admitere în învăţămîntul superior în municipiul Bucureşti, sesiunea iulie-1990.

În subiectele date la examenul de fizică în Institutul Politehnic Bucureşti în ziua de 17 iulie după amiază, s-a strecurat o eroare. Enunţul problemei 4 (termodinamică) ori este contradictoriu prin el însuşi, ori se află în contradicţie cu manualul de fizică pentru clasa a X-a şi anume : În problemă se menţionează că recipientele (presupuse rigide) sînt izolate termic de mediul înconjurător, ceea ce înseamnă că nu schimbă căldură şi lucru mecanic cu acesta ; concluzia imediată conform manualului de clasa a X-a (pag. 39, ediţia 1988) este că temperatura nu variază.

Pe de altă parte, în enunţul problemei se afirmă la punctul c) că temperatura finală diferă de cea iniţială, fiind mai mică. Se pune întrebarea dacă autorii problemelor sînt conştienţi de această confuzie şi dacă o vor lua în considerare la alcătuirea baremului pentru corectare ? !

Dr. Gh. Stratan,
A. Isar,
Dr. Liliana Micu,
V. Cionga,
Un grup de fizicieni de la Institutul de fizică atomică

Expoziţie

În trecere pe Litoral, sînteţi invitaţi de pictorul Traian Marinescu la expoziţia „Culorile mării", deschisă în lunile iulie şi august la Muzeul Marinei Române din Constanţa. Autorul vă asigură că veţi regăsi „frumuseţile inegalabile ale mării" şi în pînzele sale. **(Reghina Vârvici)**

Completare

Asociaţia Cascadorilor Profesionişti din România ne mulţumeşte pentru că în primul număr al revistei FLACĂRA-BIS am dedicat un articol cascadorilor, precizînd, totodată, că imaginile care însoţesc acest material nu sînt numai ale lui Aurel Popescu şi Vili Pîrvu. Lor li se adaugă Gică Oproiu, Radu Roşca, Nelu Caragea şi Sobi Cseh. „Scăparea" este, într-adevăr, a lui Paul Agarici, dar, domnule vicepreşedinte Ion Crăciun, nu este cam mult să credeţi că este vorba de „lipsă de onestitate" ? Facem aici cuvenita completare, mulţumindu-vă pentru informaţie şi vă aşteptăm, cu plăcere, oricînd la redacţie. Cu acest prilej, cunoscîndu-ne mai bine, poate vom renunţa la anumite „cascadorii" de limbaj şi — cu hotărîre — la orice proces de intenţie. Profesiile noastre seamănă, nu-i aşa ? **(C. Dumitru)**

Mai întîi, adjectivele

Încet, încet, din peisajul stradal „Romania...ră" dispare. **(Gabriel Bugnar)**

Aveţi dreptul! Aveţi dreptate?

Bateţi palma ?

Visul domnului **Nicolae Bogoslov** din Deva — Bd. Decebal, bl. 35, sc. E, et. 4, ap. 58 — este să facă un schimb de locuinţă cu domnul director care răspunde de spaţiul locativ în municipiu. Nu pentru mult timp: doar o săptămînă. Dar să fie o săptămînă în care să plouă straşnic! Iar domnul director să se mute nu doar cu mobila şi covoarele proprii, ci şi cu ligheanele, crătiţele şi castroanele aferente gospodăriei domniei sale, întrucît, ne asigură corespondentul nostru, în apartamentul cu pricina — situat la ultimul nivel — se simte mare nevoie de aşa ceva, pe timp de ploaie.

Ce spuneţi domnule director? Bateţi palma?

Pămîntul, o şansă reală

Duşmănind izvorul pîinii, primăria, I.A.S.-ul şi C.A.P.-ul, toate aparţinînd municipiului Făgăraş, au făcut un schimb de terenuri din care păgubită iese doar agricultura. După datele furnizate de **Asociaţia de cultivarea, conservarea şi ocrotirea pămîntului Făgăraş,** 40 hectare teren agricol de cea mai bună fertilitate vor încremeni sub betonul unor duplexuri şi blocuri de locuit, treabă la care s-a pornit fără a se ţine seamă de nici un considerent economic sau legal. Perimetrul oraşului Făgăraş oferă suficiente spaţii cu aspect de-a dreptul dezgustător pentru sfîrşitul de **secol** — case ce stau să cadă, adevărate focare de infecţii şi descompunere socială — pe care s-ar putea construi cu rost.

Agricultura este, deocamdată, unica şansă reală şi rapidă de redresare a economiei. Fiecare lovitură pe care i-o dăm se va întoarce împotriva noastră. Meditaţi la acest adevăr, gospodari din Făgăraş !

Propuneri „curajoase"

Iarăşi o semnătură indescifrabilă, însoţită, de data aceasta, de explicaţii: „Nu doresc să apar ca autorul acestei propuneri, ar trebui să mor de foame". Care este propunerea ce l-ar condamna? „În comerţ, pentru orice abatere, dacă nu este fraudă de proporţii mari, să se aplice amenzi de la 1 000 la 5 000 lei, ceea ce la cîştigul lor înseamnă cam ceea ce ar fi pentru venitul nostru 5 sau 10 lei".

Cu asta, anonimul nostru vrea să demonstreze, probabil, că se fură. S-o fi gîndit vreodată, domnia sa, că una din cauzele acestei stări de lucruri este şi nemaipomenitul „curaj" — al său şi al altora, asemănători lui ?

Capitala, o ruşine?

Hotărît, pentru domnul **Ioan Crişan** din Cluj, capitala e vinovată. „Ce s-a întîmplat în 13 iunie în Bucureşti, nu s-ar fi petrecut în alte oraşe nici în secolul trecut. Bucureştiul este un oraş murdar, plin de bişnitari şi hoţi de buzunare, cu alte cuvinte, o ruşine pentru ţară. De aceea, propun să fie mutată capitala României acolo unde a fost pe timpul marelui Mihai — la Alba Iulia".

Toate bune şi frumoase, doar cu un lucru nu ne-am lămurit: ce facem cu sediul Poliţiei, al Ministerului de Interne, cu Televiziunea şi Universitatea? Le mutăm şi pe ele ?

Un alt punct de vedere

În articolul „Se preferă domnişoare şi valută", publicat în 13 iunie 1990, solicitam **Primăriei oraşului Tîrnăveni,** judeţul Mureş, lămuriri asupra modului în care sînt repartizate locuinţele la Întreprinderea de confecţii Sighişoara — Atelierul 7, Tîrnăveni. Remarcînd promptitudinea cu care ni s-a răspuns — nefiind prea „răsfăţaţi" din acest punct de vedere în ultimul timp, publicăm, aşa cum se cuvine şi punctul de vedere al organelor locale : „Repartizarea locuinţelor la Atelierul de Confecţii s-a făcut după criteriile legii în vigoare, cele 3 apartamente de care a dispus în acest an fiind atribuite unor familii cu situaţii de locuit mai deosebite şi care au fost înscrise pe tabelul cu ordinea de prioritate. Domnul Turcu Daniel şi-a depus cererea pentru locuinţă în luna noiembrie 1989 şi i s-a oferit un apartament din redistribuiri, compus din două camere şi bucătărie, situat în cartierul 1 Decembrie 1918, pe care l-a refuzat, invocînd mai multe motive.

Veşti, pe jumătate

Veşti de la **Biroul de presă al Inspectoratului de Poliţie al municipiului Bucureşti.** După cum sîntem informaţi, în urma apariţiei articolului intitulat „Cine-i ia locul lui Nicu", publicat în „Flacăra" nr. 23 din 6 iunie 1990, împotriva lucrătorilor de poliţie vizaţi s-au luat măsuri corespunzătoare, iar personalului din cadrul restaurantului „Moldova" i s-au aplicat sancţiuni contravenţionale pentru nerespectarea regulilor generale de comerţ. Care sînt acestea — măsurile, cu alte cuvinte — nu ni se mai spune.

Să aşteptăm noi veşti, ori să ne mulţumim cu atît ?

Grupaj realizat de LIANA TATOS ■

Poşta redacţiei

Popescu Florica — Bucureşti : Da. ● **Ginghină Vasile** — com. Gohor (Galaţi) : Aveţi dreptate cînd spuneţi în finalul scrisorii, citind, că viaţa-i datorie grea. Trebuie să gîndiţi, dar numai gînduri bune pentru dv. şi pentru cei din jur. În rest, n-am înţeles ce vă frămîntă. ● **Boşa V. Maria** — com. Runcu (Vîlcea) : Pentru ca să aveţi dreptul la pensie de urmaş trebuie îndeplinite următoarele condiţii : vîrsta dv. — 55 ani, cel puţin 10 ani de căsătorie, soţul să fi fost pensionar sau să îndeplinească, la data decesului, condiţiile de a deveni pensionar (vîrstă şi vechime în muncă). Se pare că în cazul dv. ultimele condiţii nu sînt întrunite. ● **Sabó Francisc** — satul Ulciug, Cehu Silvaniei (Sălaj) : Stagiul militar se consideră vechime în muncă dacă aţi fost angajat înainte de încorporare şi după, în termen de 15 zile de la lăsarea la vatră. Dacă este cazul trebuie să vă adresaţi D.P.M.O.S., Oficiul de pensii, şi nu tribunalului. ● **Z. Roxana** — Galaţi : Care este explicaţia semianonimatului pe care îl păstraţi ? ! La Biblioteca judeţeană puteţi găsi ceea ce vă interesează. ● **Olteanu Gheorghe** — Tg. Jiu : Nu. ● Noi adrese ale unor tinere domnişoare din Republica Moldova care aşteaptă scrisorile dv. : **Berdan Viorica,** raionul Cotovschi, cod 278 545, satul Cărpineni, str. Sverdlov 53 (16 ani, muzică modernă, modă, istorie) ; **Trofim Svetlana,** raion Cotovschi, cod 278 545, satul Cărpineni, str. Gagarin (16 ani, muzica modernă, ilustrate, modă, lucru de mînă) ; **Guţuleac Angela,** raion Cotovschi, cod 278 545, satul Cărpineni, str. Calinin 8 (17 ani, muzica de diferite genuri, dans, cîntă, compune versuri, ilustrate, modă) ; **Alerguş Viorica,** raion Cotovschi, cod 278 545, satul Cărpineni, str. Ceapaev (17 ani, muzica modernă, lucru de mînă, modă) ; **Chirinciuc Angela,** raion Cotovschi, cod 278 545, satul Cărpineni, str. Gagarin 60 (17 ani, muzica modernă, lucru de mînă, modă, istorie, colecţionează calendare).

REGHINA VÂRVICI ■

CONGRESUL CARE AMÎNĂ

După obișnuitul maraton de aproape două săptămîni cu care ne-au obișnuit congresele de partid sovietice, cel de-al 28-lea Congres al P.C.U.S. s-a încheiat puțintel în coadă de pește, cu rezultate care pot fi – și au și fost – interpretate de fiecare în felul său, după interese și necesități. De pildă, mass-media oficială sovietică, în frunte cu T.A.S.S., a susținut că a fost un succes pentru Gorbaciov, care a deplasat ușurel întregul său centru către stînga, a evitat scindarea mult temută, și-a făcut ales ca adjunct propriul candidat și și-a întărit în general poziția de lider. Ca atare, perestroika va merge cu avînt înainte, ca și pînă acum. Alții însă au observat că cele întîmplate la congres îi creează lui Gorbaciov mai multe dificultăți decît avantaje. Astfel, înfrîngerea lui Ligaciov, pe de o parte, plecarea lui Elțin, a altor lideri reformiști și desprinderea „Platformei Democratice", pe de altă parte, foc ca P.C.U.S., pierzîndu-și concomitent și dreapta, și stînga, să semene cu un trunchi fără membre, care se va mișca cu destulă greutate.

Dar, oare, în contextul general al politicii U.R.S.S., mai are o importanță așa de mare cum vor fi dispuse forțele în conducerea P.C.U.S. ? Anul trecut, cînd Gorbaciov se pregătea să pună la punct sistemul în care accentul să cadă pe organismele guvernamentale, s-a crezut că rolul P.C.U.S. o să scadă așa de mult, încît Gorbaciov va face la Congresul al 28-lea gestul de a renunța la funcția de secretar general. A rezultat însă că el mai vrea, cel puțin pentru un anumit timp, să dețină ambele funcții supreme. Din chiar acest fapt se poate deduce că P.C.U.S încă mai are un cuvînt greu, că Gorbaciov fie n-a izbutit, fie a renunțat de a face din P.C.U.S. un partid de tip occidental. Poate că și cele întîmplate în celelalte țări ale defunctului lagăr socialist, unde partidele comuniste fie că au trecut, după ce și-au schimbat numele și identitatea (dar nărovul ?), în opoziție, fie pur și simplu au dispărut, să-l fi determinat pe Gorbaciov să renunțe la intențiile lui inițiale de a trimite P.C.U.S. într-o vocanță prelungită.

Dar poate că cel mai potrivit cuvînt cu privire la recentul congres al P.C.U.S. este aminarea. Ce anume a aminat el ? Deznodămîntul final, moartea partidului ar fi, deocamdată – după părerea noastră – mult spus. Desigur, cînd Gorbaciov a remarcat, cu maliție, că „funeraliile P.C.U.S. vor trebui aminate", el a prezentat faptul ca pe un succes, în sensul că, iată, în pofida a ce au spus unii și alții, P.C.U.S. a scăpat cu viață. Da, dar pentru cît timp ? Fiindcă, se știe, în timpul congresului și imediat după încheierea lui au avut loc puternice demonstrații anticomuniste, în cadrul cărora s-a cerut judecarea și desființarea P.C.U.S. și renunțarea de către U.R.S.S. la comunism. Dar tot Gorbaciov a pus, de astă dată fără maliție, sub semnul provizoratului, al aminării întreaga problematică dezbătută la recentul congres, precum și hotărîrile luate, atunci cînd a anunțat că programul partidului cu privire la economia de piață va fi dezbătut abia anul viitor și că peste numai doi ani va avea loc un nou congres al P.C.U.S. (nici vorbă deci de tradiționalii patru sau cinci ani între congrese, Gorbaciov nu și-a mai putut permite luxul de-a-și acorda un așa de lung răgaz). Se va mai ține oare acest congres ? Mulți afirmă deschis că cel de-al 28-lea Congres al P.C.U.S. are toate șansele să fie ultimul, și nu numai din cauză că 28 este un multiplu al lui 14.

ION D. GOIA ■

JAPONEZII VOR INVESTI ÎN ROMÂNIA ?

— Care este scopul turneului dumneavoastră în Europa de Est ?

— Din cauza sistemului politic care a fost în Europa de Est, schimburile au fost frînate. De aceea voi încerca să cunosc și să prezint cultura acestor țări, pentru a determina o trezire a interesului publicului japonez, pentru că sînt convins că aici există o mare cultură.

— Care este imaginea României în Japonia ?

— Încă din perioada lui Ceaușescu imaginea despre România era întunecată din aproape toate punctele de vedere. Din punct de vedere politic, toată lumea era convinsă că este o țară unde foarte greu se va schimba ceva. Iar în ceea ce privește modul de a face business în România, probabil că și înainte și acum sînt foarte puțini oameni care știu cu adevărat să lucreze la standardele internaționale de afaceri. Fiind și o țară situată departe de Japonia, foarte puțină lume știa ceva despre România. În aceste patru zile pe care le-am petrecut aici, imaginea mea despre România s-a modificat. Am avut ocazia să întîlnesc oameni de cultură de un înalt nivel și toată lumea pare dornică să facă ceva. De aceea, eu aș vrea să schimb imaginea japonezilor despre români, pentru că, într-adevăr, acum lumea e foarte serioasă și încearcă să facă lucruri serioase. Aș vrea să pot arăta în Japonia că aici este un teren unde se poate face un schimb economic și cultural de nivel. Oamenii cu care am venit acum în contact mi-au dat imaginea unui popor de un înalt nivel cultural, oameni care își iubesc țara și vor să facă acum ceva pentru ea. Am vorbit cu cei de la Uniunea artiștilor plastici și vrem să facem o asociație de schimburi culturale și economice în cadrul căreia să organizăm în Japonia expoziții itinerante pe care vom avea grijă să le prezentăm cu o publicitate corespunzătoare. Voi ajuta la tot ce poate ajuta la refacerea imaginii proaste care-este despre România și la redarea adevăratei Românii.

Convorbire cu ZAZUSHI MIURA, om de afaceri japonez, președintele firmelor : D.C.S. Corporation, H.E.I.M., Active Life Associates

— În zona dumneavoastră de interes se află pictura, muzica, filmul, electronica. Ce contacte ați avut și la ce concluzii ați ajuns ?

— Perioada a fost foarte scurtă, doar patru zile. M-am întîlnit cu oameni din lumea muzicală, am văzut multe ateliere ale pictorilor și am fost foarte impresionat pentru că am descoperit personalități puternice cu un stil conturat și care nu pictează pentru negustorie. Am văzut Complexul de tratament Gerovital și Institutul de gerontologie și geriatrie unde ne-am întîlnit cu domnul director Vrăbiescu. Ne-am întîlnt cu membrii fondatori ai Societății Niponica și sperăm să colaborăm bine cu ei. Voi reveni în septembrie cînd voi rămîne o săptămînă și cînd s-ar putea să fiu însoțit de un grup mai mare de oameni de afaceri.

— Credeți că în acest moment Japonia este interesată să investească în România ?

— Părerea mea este că încă foarte puțină lume se gîndește la asta foarte serios. Și aceasta din cauză că există această imagine întunecată a României. Unele evenimente de după revoluție au contribuit la accentuarea părerii proaste despre țara dumneavoastră. Eu tocmai asta aș vrea să-i determin pe japonezi să-și schimbe această părere. Japonezii sînt o națiune aparte, altfel decît americanii și germanii. Lor le trebuie mai mult timp pentru un start într-o zonă de business. Dar în momentul în care vor fi porniți, atunci vor veni foarte mulți. E nevoie de un înaintaș, iar eu mi-aș asuma acest risc, de a face schimburi culturale și economice cu România și de a convinge și pe ceilalți că este o societate unde se poate face business. Însă pentru ca oamenii să fie convinși să investească în România, este foarte important să fie definitivate legile în ceea ce privește investiția de capital și schimbul economic între țări. Eu cred că viitorul României poate fi minunat pentru că nivelul de inteligență al românilor este foarte ridicat și există și dorința de a face ceva. Important este să se muncească cu adevărat. Din punctul meu de vedere, ca om de afaceri, cred că România poate deveni un vîrf al Europei de Est.

AURELIA BORIGA ■

Gorbaciov conduce în continuare P.C.U.S. Problema e cît timp va mai conduce P.C.U.S. în U.R.S.S.

MONDORAMA

Apropiata reunificare a Germaniei produce temeri, entuziasme sau confuzii în funcție de o multitudine de factori. Pentru că Germania nu este insulară, ci strict continentală apropiata unificare a Europei văzută de un german merită să fie cunoscută. Iată ce scrie Johannes Rau, ministru, președinte al landului Renania-Westfalia și vicepreședinte al P.S.D. din R.F.G., în „Le Figaro" : „Puterea Europei în viitor, nu numai a comunității celor 12, va fi dată de regiunile sale și de locuitorii lor care, identificîndu-se cu regiunea de care aparțin și avînd sentimentul valorii acesteia, sînt gata să gîndească și să acționeze ca europeni. Sînt convins că fără existența unor regiuni puternice nu poate exista o Europă puternică.

Va fi nevoie de mulți ani pentru a construi o nouă Europă. Carlo Schmidt, marele social-democrat german, născut la Perpignan și unul din întemeietorii Legii noastre fundamentale, a spus „Ne înșelăm cu toții dacă credem că se poate crea o Europă pe jumătate. Dacă se dorește edificarea Europei, ea trebuie făcută pe de-a întregul". Făcută pe de-a întregul înseamnă astăzi că toți europenii trebuie să demonstreze capacitatea și voința de a lua ei înșiși situația în propriile mîini. Nimeni nu trebuie să-și facă iluzii : noua Europă — o confederație europeană — este de neconceput în actuala înfruntare dintre N.A.T.O. și Pactul de la Varșovia înțesat de arme. Două sînt posibilitățile ce permit depășirea situației de după război. Una dintre ele este unificarea celor două Germanii prin ieșirea lor din cele două alianțe militare. Nu aceasta este maniera pe care o întrevedem noi, pentru că ea nu corespunde nici interesului Germaniei, nici al Europei.

Ideea noastră este de a depăși încet-încet sistemul de bloc. Avem nevoie de o nouă ordine, de pace și securitate care să înlocuiască blocurile militare actuale. Dorim un sistem de securitate colectivă pentru întreaga Europă și nu pentru o anumită zonă neutră din centrul continentului. Toți europenii trebuie să organizeze această trecere de la înfruntarea dintre două blocuri la o nouă ordine de pace în comun, astfel încît pacea și stabilitatea să fie salvgardate. Să rămînă cei din afara acestei Europe a viitorului și din afara securității? ● Și pentru că Europa adevărată, continent prosper, optimist și cu o vocație a civilizației are și vocația deschiderii către restul lumii să nu uităm că și alții au o „vocație" a deschiderii spre Europa : sovieticii și americanii. Sînt cele două deschideri în... consens ? „Newsweek" notează : „Pentru moment, cea mai apropiată amenințare pentru pacea europeană vine din interiorul Uniunii Sovietice însăși. La Paris și Bonn emoțiile legate de viitorul lui Gorbaciov sînt la fel de mari ca și la Washington. La întîlnirea sovieto—americană la nivel înalt și în lunile următoare aceste capitale voiau să vadă că Bush face tot ce poate pentru a sprijini poziția internă a președintelui sovietic. Ele nu numai că aprobă moderația americană în legătură cu disputa lituaniană, dar și reclamă credit pentru a o fi inspirat. Le-ar plăcea ca Bosh să facă o serie de concesii la negocierile asupra armelor convenționale.

Deocamdată există un acord general printre americani și aliații lor vest-europeni în ceea ce privește situația tactică. Pînă nu de mult se vorbea curent despre sfîrșitul iminent al N.A.T.O., dar acum așa ceva nu se mai aude în cancelariile europene. Iminența reunificării germane, cuplată cu o întărire bruscă a liniei politice externe a lui Gorbaciov, a redus la tăcere — sau cel puțin a amînat — o serie de dispute transatlantice delicate. Dar faptul central rămîne. Europa se încordează să atingă o nouă independență. Ea nu mai este cîmpul de luptă al războiului rece. Și, cu toate că Europa ar putea rămîne tabla de șah pe care superputerile să-și joace jocul final al rivalității lor hegemonice, europenii vor insista pentru a-și spune cuvîntul în toate problemele majore". Să sperăm ● O asemenea speranță este scenarizată acolo unde interese majore intră în joc. Pe această temă liderul majorității din Camera Reprezentanților a Congresului S.U.A., Richard Gephardt, scrie în „International Herald Tribune": „Pentru est-europeni avantajele libertății și democrației sînt evidente; pentru americani acest cîștig potențial — miliarde de dolari economisiți din bugetul apărării, mii de locuri de muncă și eliminarea riscului unui conflict nuclear devastator — sînt mai puțin evidente.

Trebuie să acționăm cu curaj. Am solicitat Administrației stimulente economice pentru deschiderea de noi piețe prin promovarea liberalizării în Europa răsăriteană. De exemplu, reducerea restricțiilor privind exportul de tehnologii avansate care nu sînt vitale pentru securitatea S.U.A., împrumuturi și asigurări pentru investitorii particulari din țările est-europene, crearea unui „corp al liberei inițiative" pentru a-l stimula pe americani să sprijine noua generație de campioni ai libertății.

S.U.A. ar trebui să stabilească „un program internațional pentru libertate" care să contribuie la o mai mare prosperitate a celor de ambele părți ale Atlanticului prin schimburi în domeniul educației și științei și un alt program — „alimente pentru libertate" — care să umple rafturile magazinelor cu produse ale fermierilor americani și să deschidă noi piețe pentru aceștia ; de asemenea, S.U.A. ar trebui să abroge restricțiile comerciale în relațiile sale cu țări care au un comportament corespunzător în domeniul drepturilor omului". Ne oprim aici pentru că ni se face poftă și nu este cazul pentru că noi nu cedăm nici un raft nimănui !

RADU BUDEANU ■

Sportul în fața ușilor deschise

Viitoarea campioană a unei renăscute iubiri?

— Mă joc puțin de-a pronosportul cu bătaie lungă și spun că Universitatea Craiova are toți așii în mînă să devină campioana ediției viitoare. Și-a cristalizat o echipă tînără, valoroasă, și suferă mai puțin decît Dinamo și Steaua de cura de slăbire de efective. Semnezi lîngă pronosticul meu, Sorin Cîrțu?

— Mi s-a terminat cerneala din stilou. Un lucru e sigur: Craiova a devenit o echipă frumoasă. Dar campionatul e un drum cu surprize la fiecare intersecție. Cele două mari nu se vor resemna însă lîngă semnul de: „cedează trecerea". Se vor întări cu talente capabile să erupă pe scena primei divizii. Și-apoi nu cred într-un campionat curat.

— Cum, fotbalul nostru n-a auzit de Revoluție?

— Petele s-au imprimat prea adînc în structurile și practicile lui ca dispariția unor generali din vestiare să-l albească complet. În primăvară, la Constanța, Moreni, Timișoara am fost pur și simplu tocați sub ochii arbitrilor. Miopia lor a fost răsplătită cu niscaiva videouri și teancuri de sute. Unii se mai și laudau cu astfel de talciocuri. Fără o dezinfecție totală, urmată de aducerea unor oameni noi, totul seamănă cu o mițuță organizatorică jalnică. Condițiile materiale oferite de federație, legile financiare au rămas în continuare închistate. Deși din iarnă s-a decretat autogestiunea cluburilor, te poticnești în tot felul de prevederi absurde. De ce să nu poți cheltui cum și cît consideri necesar pentru cazare, masă dacă tu îți gospodărești fondurile? De ce să ni se lege mîna pentru a nu acorda prime de joc mai mari de 25% din încasări pentru un joc excepțional? Fără stimulente nuanțate, stilul de joc profesionist devine basmul cu cocoșul roșu.

— Observ totuși că Universitatea Craiova n-a stat cu mîinile-n sîn și Cheregi, Prunea, morenarii C. Pană și Chiriță s-au antrenat în curtea voastră.

— Ne-am orientat spre jucători polivalenți. Apți să se grefeze în locurile unde se simte nevoie. Băieții au venit cu sufletul deschis la Craiova. Dar mulți fac presiuni ca ei să nu îmbrace tricourile noastre. Chiar dacă nu îi doresc în formațiile lor. Numai așa, de dragul unui fault asupra Universității. Sper să-i legitimăm căci, fără un lot omogen cu mai mult de 11 valori, cupele europene îți trîntesc repede ușa-n nas.

— Va avea Craiova același farmec dacă nu se va mai sprijini pe umerii liberoului „fără teamă și reproș", Gică Popescu?

— În primul rînd, plecarea lui e încă acoperită de suspans. Am pierde nu numai un jucător de multe carate, ci și un catalizator al echipei. Dar vom găsi noi o soluție pentru libero: cu Ad. Popescu, Bica, Olaru, Gîrleșteanu. Cu banii obținuți din transfer se poate ridica la Craiova o bază sportivă de anul 2000. Vedeți, nu mă pot vindeca de optimism.

— Am înțeles că Sorin Cîrțu, deși cu 3 elevi în lotul național, n-a avut totuși loc în delegația din Italia.

— Ca și Lucescu și Iordănescu. S-a temut cineva că mi-ar crește îngrijorător prețul, că m-aș recicla prea bine și periculos? Oricum, prietenul nostru Vicenzo din Palo, viitorul reprezentant cu probleme externe al Universității și mediator al sponsorizării, împreună cu primăria din Molfeta ne-a invitat pe toți, jucători, antrenori, soții, la mondiale. Ba ne-a înmînat și un premiu de 20 000 $ pentru calificarea în Cupa UEFA. M-am bucurat că multe echipe de la mondiale au jucat în sistemul 1-3-5-2, promovat la Craiova din fler de 2 ani.

— Ai rămas tot așul fentelor. M-ai driblat cu pronosticul.

— Îți șoptesc doar la ureche. Și eu sper să cucerim titlul. Aș fi dorit însă o dispută cu Dinamo și Steaua cu garniturile lor de aur. De altfel, dacă în turul trecut niște arbitri de pe orbita Victoriei nu ne furau punctele cu Sportul, Argeșul și Timișoara, nu știu zău cine cîștiga coroniță campionatului încheiat. Un lucru e sigur: vom juca frumos.

F.C. ■

Nunta din preajma careului de 16 m

În numai cîteva luni, Gică Hagi a semnat două contracte cu fericirea. Fericire numită mai întîi Real Madrid și acum Leni Celnicu. Frumoasa studentă cu plete romantice adusă de mînă în fața altarului. La ora slujbei de căsătorie, Catedrala din Constanța a fost luată cu asalt de mii de oameni. „Mai bine făcea nunta pe stadion", zice cu năduf un puști cu privirea înțepenită în spatele unei matahale. Mirele și mireasa abia reușesc să înoate prin mulțimea ce scandează: Hagi, Hagi! „S-au cunoscut în septembrie anul trecut la o nuntă macedoneană și, de atunci, s-au lipit unul de sufletul celuilalt, povestește socrul mic, Gică Celnicu. Iubire frumoasă și curată. Leni va fi alături de el în noul drum al carierei continuînd facultatea de economie la Madrid".

Și în fața restaurantului Miorița din Mamaia circulația s-a întrerupt. Șeful complexului, Ion Bănoiu, cu cei 70 de oameni ai săi, se agită de două săptămîni să ofere celor 1 000 de invitați o ambianță ca în „o mie și una de nopți". De la sălile aranjate cu gust pînă la meniul cu tarte cu icre negre, cocktail de pasăre, gustări calde și reci, file de șalău, sărmăluțe, mixes grilles, salată dobrogeană, jardinieră de fructe cele mai diverse băuturi. Tortul de ciocolată de 70 kg, dispus în etaje, îi depășește statura. Cum s-o fi simțind Iancu Hagi ca tată al unui fiu de 4 milioane de dolari? „Gică a rămas același copil cuminte și serios: Cînd a început fotbalul cu Bükossi i-am spus că pe mine mă interesează în primul rînd cartea. Le-a împletit pe amîndouă așa că, deși urcat în vîrful sportului, a încheiat cu bine în iarnă și ultimul an de facultate. După scoaterea din teren la meciul cu Camerunul, devenise negru de supărare. I-am spus că misiunea lui e să joace bine pentru România. M-a ascultat".

Nunta a mai sunat odată convocarea lotului național. Dar și-a fotbaliștilor de la Sportul, Farul, foști echipieri ai dresorului de mingi numit Hagi. Constănțenii au venit însoțiți și de șeful galeriei lor, Cico, primul care a strigat din tribună numele puștiului-dinamită pentru apărările adverse. Balint, prietenul și colegul de cameră în lungile seri de cantonamente, spune: „E minunat ce i se întîmplă lui Gică în această seară. Mi-ar plăcea și mie un „meci" la ofițerul stării civile". Pasează o privire cu subînțeles fermecătoarei sale partenere, Claudia Niță, cîștigătoarea locului III la concursul de miss. „Mulți zic că golurile mele poartă sărutul norocului. Dar în spatele așazisei șanse se află deschiderile mirelui și orele mele de antrenament cînd înroșesc mingea șutînd-o în plasă". Orchestra macedoneană Grapus umărul amîndoi la calificare dar, în Italia, antrenorii nu m-au lăsat și pe mine barem un sfert de oră să arăt ce pot. Specialiștii străini au admirat ghetele de aur românești pe banca rezervelor. În tratativele cu Panathinaikos s-a exagerat cu prețul meu, Lucescu întîrzie să mă ia cu el la Pisa cum a promis, așa că voi îmbrăca iar tricoul lui Dinamo".

Fotografie de ELENA GHERA ■

Ia-ți, mireasă, ziua bună de la frați, de la surori, că mirele e mai greu să spună la revedere milioanelor de suporteri. „Hagi reprezintă o bijuterie a fotbalului românesc, ni se destăinuie Iordănescu. Va străluci cu siguranță și în Spania. Peste un an mă voi reîntoarce și eu în tumultul fotbalului nostru". Lăcătuș demarează pe extrema ringului de dans ca să ureze mirilor casă de piatră. Pe Hagi abia-l mai zărești din îmbrățișările lui Mircea Pascu, Jenei, Stoica, Răducioiu, Cristea, Terheș, Munteanu II, Buduru, Iorgulescu. Gică Popescu își amintește de ultimul lui un-doi cu Hagi din meciul cu Irlanda. „Apărătorii lui Charlton nu m-au putut opri decît prin fault. Din păcate, n-am mai urcat în atac căci arșița mi-a transformat picioarele în plastilină. Mi-au bătut la ușă solii lui Real, Cristal, Aston Villa, Köln, Fiorentina, Eindhoven, dar cred că voi juca la Lecce". Leni Hagi își ține strîns de mînă soțul. Nu peste mult timp, îl va aștepta la fereastră să se întoarcă de la meciurile cu Barcelona, Atletico. Mîngîindu-i bucuriile, pansîndu-i tristețile. Și uitînd de propria singurătate din parcă nesfîrșitele zile ale cantonamentelor.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Flacăra

EDITURA „PRESA LIBERĂ"

Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA

REDACTOR ȘEF
George Arion
Redactori șefi adjuncți:
Constantin Dumitru
Ion D. Goia
Secretar general de redacție:
Oprea Georgescu

■ PUBLICIȘTI COMENTATORI (2569): Dumitru Constantinescu, Roxana Paicu Manolescu, Horia Pătrașcu.

■ ANCHETA-REPORTAJ (2600, 2542): **Dorin Sălăjan,** Pașcu Balaci, Petre Barbu, Radu Ciobotea, Cristian Pavel, Mihai Stănescu.

■ DREPTURILE OMULUI (2559): **Dorin Gherghinescu,** Mihail Gălățanu, Liana Tatos, Paul Vinicius, Reghina Vârvici

■ CULTURĂ-ÎNVĂȚĂMÎNT (2569): **Ion Zubașcu,** Sorina Man, Margareta Mureșan.

■ FOTOREPORTAJ (2528): **Paul Agarici,** Gabriel Bugnar, Eduard Constantinescu, Elena Ghera, Gig Motoianu.

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 1453, 2072): **Mircea Popp,** Maria Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, Cornel Speriatu, Angela Ștefănescu, arh. **Adrian Petrescu.**

■ SECRETARIAT (2002, 2558): Constanța Balaban, Mihaela Moroșanu, Eugenia Vasile.

■ FLACĂRA BIS

Secretar general de redacție **Răzvan Bărbulescu** (2128)
Liviu Timbus (2128), Aurelia Boriga, Florin Condurățeanu (1700).

■ REBUS

Redactor șef adjunct
Tudor Octavian (1457)
Adrian Mitu, Alexandru Păsărin, Alexandru Paler, Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ștefan Alexandrescu, Simona Simzianu (2036).

Adresa redacției și administrației: București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311. **Telefoane:** 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în parantezele de mai sus); secretariat redactor șef: **2002**; redactor șef adjunct: **2558** (C. Dumitru), **2560** (I. D. Goia); secretar general de redacție: **2143**; public relation: **2600.**

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12–201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

TIPARUL: Combinatul poligrafic BUCUREȘTI

16 pagini — 3 lei

Vremurile sînt cum sînt

DAR VREMEA?

În sfîrșit luna lui Cuptor a început să fie din ce în ce mai caldă, apropiindu-se de valorile normale pentru aceste zile ale anului. Căldura din ultimul timp a determinat temperaturi ridicate în majoritatea regiunilor: frecvent s-au atins și depășit 30° în vestul, sudul și sud-estul țării, temperaturi ce definesc zilele de vară. Dimineața valorile minime nu au coborît decît accidental sub 12° C în nordul țării și în depresiuni. Ploile căzute în ultimele zile au afectat mai ales zonele de deal și de munte din Carpații Orientali și Meridionali.

În ultima săptămînă a lunii iulie (25—31.VII), apreciem că vremea nu va diferi prea mult de ceea ce a fost în zilele trecute. Astfel, în Banat, Oltenia și Muntenia va predomina o vreme în general frumoasă, cu cerul mai mult senin. Șansele de ploaie sînt reduse în primele zile, apoi vor fi condiții de aversă de scurtă durată. Valorile termice vor fi cuprinse între: 30°—36° C cele maxime și între 15° și 20° Ccele minime. În Crișana șansele de ploaie sînt ceva mai mari mai ales în zonele deluroase și de munte, iar regimul termic mai scăzut cu 2°—3° C. În Maramureș nordul Moldovei și Transilvania, cerul va fi variabil și pe alocuri vor cădea averse de ploaie, cu deosebire în cursul după-amiezelor. Temperaturile maxime vor fi cuprinse între 24° și 30°, iar cele minime între 8° și 14° C. În centrul și sudul Moldovei, precum și în Dobrogea va fi mai cald, iar ploile mult mai puține.

Pe Litoral în primele zile va fi frumos și cald. În a doua parte a intervalului o masă de aer ușor mai rece asociată cu nebulozitate va deteriora puțin aspectul vremii, dar nu de natură să nemulțumească turiștii care, sperăm, se simt bine în concediu. Atît în apă cît și aer temperaturile vor fi... suportabile.

IOANA MAȘEK ■

ULTIMA ORĂ

O formă originală a luptei de clasă: lupta celor cu clase mai puține împotriva celor cu clase mai multe.

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ
ODORHEIU-SECUIESC

Nu este deloc ușor să zbori fără aripi

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ȘI CULTURAL
● fondat 1911

Anul I (Serie nouă) ● Nr. 31 ● Miercuri 1 august ● Ediție internațională : 1 VIII – 8 VIII 1990

Sapienti sat!

Fotografie de PAUL AGARICI ■

CINE-I ÎN SPATELE NOSTRU?

Pînă la evenimentele din decembrie 1989, printre cei care s-au ridicat împotriva totalitarismului, a jignirii omului de către om, au fost mulți fără nici un sprijin din afară sau dinăuntru. Unii au plătit cu viața sau cu ani grei de închisoare, fără să li se știe măcar numele. In timp ce alții, avînd o protecție ce nu putea fi trecută cu vederea, au scăpat cu bine și azi sînt cunoscuți de o întreagă lume.

Nimic nu pare să se fi schimbat.

In spatele unora dintre cei care acționează azi – aflați la putere sau în opoziție – se ghicește un ajutor al cuiva care le îngăduie să acționeze cu dezinvoltură, fără nici o teamă, știindu-se întotdeauna la adăpost de orice primejdii.

Uneori, mă uit în urma mea și a colegilor mei și nu știu dacă să mă bucur sau să mă-nfior cînd îmi dau seama cît sîntem de singuri, numai cu conștiința noastră.

GEORGE ARION ■

S-a constituit

UNIUNEA ZIARIȘTILOR DEMOCRAȚI DIN ROMÂNIA

– pagina 2 –

A vieții cheie

– paginile 8 – 9 –

Cine-i apără pe polițiști?

– paginile 6 – 7 –

Arta de a confecționa procese

– pagina 11 –

Am vîndut ziare cu Ceaușescu

– pagina 12 –

PROCESELE NOASTRE

De la 22 decembrie incoace în România au avut loc mai multe procese, să le zicem, de răsunet. O altă încadrare nu le putem face, întrucît, așa cum Ceaușescu n-a organizat nici un proces politic și deci n-a produs deținuți politici, ci i-a băgat pe toți adversarii regimului său fie la delincvenți de drept comun, fie la nebuni, așa și stăpînirea noastră fesenistă i-a încadrat pe toți cei ce-au fost judecați ori sînt în curs de judecare la diferite articole din Codul penal fără legătură cu politica, mai ales la genocid. Însă ar fi greșit să se creadă că procesele au fost toate la fel, trase la indigo. Cu toate că în pregătirea lor s-a folosit același șablon, evoluția evenimentelor, a psihologiei colective, a ciocnirilor de idei, de interese, de patimi, a luptei pentru putere, a opiniei publice, înțelepciunea și potolirea resentimentelor, consecință a scurgerii timpului, au făcut să se observe diferențe notabile de la un proces la altul.

Au fost mai întîi Ceaușeștii, cei doi, el și ea. Unele fragmente din filmul procesului și al execuției le-am văzut cu toții la televizor. (Cînd anume o să vedem filmul complet nu știm. Din film lipsesc multe lucruri, în primul rînd execuția însăși. Pentru că, desigur, n-a crezut nimeni basmul de-adormit copiii cu terminarea casetei exact cînd cei doi erau puși la zid și cu indisciplina militarilor care, chipurile, au tras fără ordin și operatorul a ratat scena ; din două una : ori Ceaușeștii n-au fost împușcați unde se pretinde — pentru aceasta pledează și absența urmelor de gloanțe pe perete —, și atunci execuția e posibil să nu se fi filmat, ori condamnații și-au găsit sfîrșitul la zidul galben-portocaliu, și atunci secvența există și sînt șanse de a o vedea cîndva). Procesul a fost așa cum a fost, o incropeală. M-am numărat printre cei care atunci au considerat că s-a procedat bine recurgîndu-se la judecata sumară și executarea imediată. Da, dar atunci luasem de bune cele spuse de domnul Brucan la televizor, cum că „teroriștii" fuseseră pe punctul de a birui armata română, pentru că atunci și eu, ca toată lumea, credeam în existența teroriștilor. Abia după ce cacealmaua a ieșit la iveală, ne-am dat seama cu toții că uciderea Ceaușeștilor s-a făcut din cu totul alte rațiuni decît pericolul înfrîngerii armatei române. Avînd în vedere cele ce le știm acum, procesul Ceaușeștilor poate fi caracterizat drept procesul-simulacru.

Au urmat „cei patru", Postelnicu, Mănescu, Dincă, Bobu. Caz tipic de punere în scenă, fiecare protagonist și-a învățat rolul dinainte. Acuzații, obedienți, cooperanți, umili, slugarnici, jalnici, recitau cu sîrg ceea ce se convenise să spună, dar uneori (din punctul de vedere al organizatorilor procesului) mai dădeau și cu bita-n baltă, o mai luau pe arătură, și atunci președintele îi oprea fără menajamente și ei pricepeau c-au greșit și își înghițeau vorbele. A fost acesta procesul regizat.

La Timișoara a avut loc un proces-spectacol. Cei din boxă au adoptat, uneori cu umor și maliție, următoarea atitudine : or fi ei unii securiști vinovați, de la caz la caz, de un abuz sau altul, o fi ea securitatea, în ansamblul ei, vinovată că l-a slujit pe Ceaușescu și nu s-a revoltat în bloc împotriva lui, dar de aici și pînă a i se pune securității în circă morții de la Timișoara e cale lungă ; pe timișoreni nu i-au omorît securiștii. Acest punct de vedere n-a putut fi combătut eficient.

În sfîrșit, acțiunea de la Sibiu împotriva „prințișorului" poate fi numită procesul contraofensivei avocățești, iar cea de la București, care nici n-a început de-adevăratelea, împotriva foștilor membri ai cepeex, procesul KO-ului obținut de apărare.

Se știe că în afară de acestea, au mai fost, mai sînt și vor mai fi și alte procese, cu acuzați mai de marcă sau mai mărunți. Toate aceste procese ne produc un sentiment acut de nemulțumire, de insatisfacție. Praf în ochii oamenilor. Pentru că normal ar fi fost să se fi făcut (și normal este să se facă, întrucît se poate și de acum înainte) procesul sistemului, procesul bolșevismului dejisto-ceaușist, pentru că anume acest sistem l-a negat decembrie 1989 și numai în acest înțeles cele întîmplate atunci își justifică numele de revoluție. Însă negarea comunismului s-a făcut de către națiune, prin depășirea intențiilor celor care au acaparat puterea. Aceștia voiau doar o cosmetizare a comunismului, o „umanizare" a lui, lucru ce s-a dovedit imposibil oriunde el s-a încercat. Apropo de cîrmacii de azi. S-a afirmat — și ei înșiși au lăsat să se înțeleagă acest lucru, în unele luări de poziție mai mult sau mai puțin ambigue, inclusiv în platforme și programe — că dacă la început intenția lor nu trecea dincolo de răsturnarea Ceaușeștilor și perestroicizarea socialismului românesc, ulterior ei au recepționat porunca vremii, s-au pătruns de ea și au renunțat la socialismul sulimenit în favoarea rînduielilor de tip occidental. Dacă-i așa, de ce continuăm s-avem parte de procese anoste, caraghioase, care pur și simplu nu ne interesează, și nu se face singurul lucru ce ar avea importanță, procesul sistemului, procesul comunismului în România, adică stringent-necesarul Nürnberg românesc ?

ION D. GOIA ■

Uniunea Ziariștilor Democrați din România

Prin sentința nr. 1 873 a Tribunalului sectorului 1 București în baza dosarului nr. 1 850 P.J./1990, Uniunea Ziariștilor Democrați din România a dobîndit personalitate juridică. U.Z.D.R. este o asociație neguvernamentală și independentă de orice partid politic, reunind toate categoriile de publiciști din presa scrisă și audiovizuală, cu **cetățenie română** sau de **origine română**, care desfășoară o activitate constantă în acest domeniu și promovează valorile și principiile democrației.

În U.Z.D.R. se poate înscrie, individual, orice ziarist care, prin mijloacele specifice profesiei, acționează pentru respectarea drepturilor fundamentale ale omului, pentru libera circulație a informației.

Relații privind înscrierea în U.Z.D.R. puteți obține de la revista „Flacăra" (telefon 17 38 10), revista „22" (14 15 25), gazeta „Timpul" — Iași (981/17430) și ziarul „România liberă" (17 60 10/inter. 1621).

Conferința Națională a U.Z.D.R. va avea loc în a doua jumătate a lunii august, în București, la o dată ce va fi comunicată prin intermediul presei centrale și locale.

Comunicat către toți cei interesați

Uniunea Ziariștilor Democrați din România comunică pe această cale protestul său față de atacurile calomnioase, limbajul suburban și vulgaritățile folosite în articolele publicate de gazeta **România Mare**. Membrii grupului de inițiativă se desolidarizează de o asemenea modalitate agresivă de a concepe și exercita dreptul la exprimare liberă. Ea este de natură să compromită rolul și onoarea acestei profesii și să prejudicieze grav drepturile ziariștilor, cîștigate după 22 decembrie 1989.

Comitetul de inițiativă al Uniunii Ziariștilor Democrați : **ROMÂNIA LIBERĂ** — Petre Mihai Băcanu ; **22** — Gabriela Adameșteanu ; — **EXPRES** — Cornel Nistorescu ; **FLACĂRA** — George Arion ; **CUVÎNTUL** și **AMFITEATRUL** — Radu G. Țeposu ; **ZIG-ZAG** — Ion Cristoiu ; **LUCEAFĂRUL** — Laurențiu Ulici ; **CONTRAPUNCT** — Liviu Ion Stoiciu ; **ROMÂNIA LITERARĂ** — N. Manolescu ; **ROMANIAI MAGYAR SZÓ** — Román Győzo

Constituirea PNL — aripa tînără

P.N.L. — aripa tînără s-a constituit în partid de sine stătător. În fotografie : aspect de la înscrierea noului partid la Tribunalul Municipiului București

Operațiunea Satele Românești continuă

ATELIERELE DEMOCRAȚIEI

În timp ce guvernele și instanțele politice internaționale (C.E.E., Consiliul Europei, B.E.R.D.) au blocat creditele sau ajutoarele economice și cultural-științifice stabilite pentru România ca urmare a evoluției situației politice din țară, Operațiunea satele Românești (O.S.R.) își continuă, în felul ei, acțiunile spre România. Alături de poporul român încă din perioada Ceaușescu, O.S.R. a ținut să se demarcheze simultan atît de derapajele regimului român cît și de atitudinea Occidentului. Fidelă misiunii sale, O.S.R. și-a spus limpede și răspicat punctul de vedere asupra situației din țară într-o scrisoare deschisă adresată șefului Guvernului. De la bun început, O.S.R. a practicat o diplomație a sincerității și bunului simț (v. de ex., Proclamația de la Cluj, 13.5.90).

Trebuie suspendată O.S.R. pentru că noua putere din România dezamăgește ? — se întrebau unii. Nu, răspunde O.S.R. într-un interviu din Nouvelle Gazette (12.07.90) : „Noi nu vrem să reconstruim un zid care a fost atît de greu de dărîmat. O.S.R. nu ajută guvernul român, ci pe români înșiși. Menținînd și continuînd contactele personale, sperăm să dăm exemplul unei democrații practice, reale". De fapt, în 7 luni, O.S.R. a adus ajutoare în valoare de 100 milioane dolari, de la sat la sat, de la om la om. Mai ales în domeniul medical, școlar, cultural, sau agricol. Unele comune au efectuat deja 4—5 trasee ! A fost corectă opțiunea O.S.R. ? Considerînd O.S.R. ca parte integrantă din ființa noastră, răspunsul, socotim, nu poate fi decît unul singur.

Nu este deci de mirare că pînă azi coordonarea O.S.R. a fost deja răsplătită de români : Operației i s-a atribuit premiul „Flacăra", iar inițiatorii ei sînt cetățeni de onoare ai Clujului. Acești inimoși belgieni sînt la o vîrstă la care omul crede în ceea ce face cu tărie și curățenie sufletească ; ei cunosc problemele noastre mai bine decît mulți alții. Arhiva lor informatizată, de exemplu, este un model de o utilitate inestimabilă. Ca pe niște adevărați prieteni ai românilor, derapajul politic din ultimele luni i-a durut mult.

Guvernul român, căruia i se reproșează că ezită pe drumul său spre democrație, a invitat — prin persoana dlui A. Severin, ministru — și cu ocazia vizitei pe care reprezentanți ai O.S.R., însoțiți de parlamentari europeni, au făcut-o la București (9.7.90, vezi Flacăra 29, 18.07.90) — pe animatorii O.S.R. „să vină să facă această democrație ei înșiși". În acest context, al unui dialog real, de pe poziții egale, trebuie plasată organizarea și desfășurarea Atelierelor Democrației la sfîrșitul lui august în București, manifestație prin care partenerii români și occidentali ai societății civile se vor întîlni pentru a face bilanțul activităților lor, pentru a degaja cîteva idei-far, idei practice de materializare a spiritului și spiritului de democrație care pulsează sau germinează în fiecare din noi. Un eveniment sperăm salutar pentru societatea română, în căutarea unei serii de acțiuni pozitive în cascadă, ca o reacție în lanț, care să-i permită să stabilizeze cursul luptei pentru democrație. Ne miră, cu atît mai mult, reacția, oarecum epidermică, apărută sub pana lui Gil Zamfir în „Azi" (19.07.90), prin care se pune sub semnul întrebării continuarea O.S.R., ba mai mult, se sugerează că azi, cînd are loc „o democratizare a bazei și suprastructurii României contemporane", prezența ei ar „afecta unele trăsături specifice societății românești". Dar să lăsăm în grija satelor noastre și a celor cu care s-au înfrățit aprecierea oportunității, în timp și spațiu, a Operațiunii.

În ce ne privește, O.S.R. s-a reîntors la București pe 20—22 iulie pentru a demara organizarea Atelierelor Democrației sus-menționate. În acest sens, au avut loc contacte fructuoase cu Ministerul Culturii, care patronează acțiunea, și cu toți coorganizatorii ei, și anume Liga pentru Apărarea Drepturilor Omului din România și revista „Flacăra". Mai participă Ministerul Învățămîntului, cel al Agriculturii și Mediului Înconjurător, organizații studențești, Fundația Culturală Română etc. În plus, s-a convenit ca o permanență a O.S.R. să fie instalată la București în august pentru a servi ca interfață spre străinătate. Sînt așteptați peste 200 participanți străini. Radioul și TV române vor urmări de aproape pregătirile și restul. Cum se are în vedere și un concert în aer liber, timpul care ne rămîne la dispoziție pentru reglarea tuturor detaliilor este scurt, chiar foarte scurt.

Remarcăm că Atelierele Democrației mobilizează energiile și participarea simultană și în colaborare armonioasă a numeroși factori de răspundere din Guvern și din ansamblul societății civile românești. Un exemplu căruia, sîntem siguri, îi vor urma și altele. Prin care să ne obișnuim să ascultăm și să ne înțelegem cu aproapele, oricine ar fi. Cum ziceau deja anticii atenieni : „Noi nu sîntem din aceia c[illegible] cred că cuvintele împiedică zădărnicesc acțiunea. Noi considerăm mai degrabă că este riscant, periculos de a trece la acte înainte ca discuția să ne lămurească asupra a ceea ce este de făcut". [1]

I. NEGRUȚIU ■
Bruxelles, 24.07.90.

(1) din Tucidide, Războiul din Peloponez.

În august, magazinele alimentare vor arăta cu totul altfel

Declară domnul NICOLAE SAVU, directorul Direcției Aprovizionare, Desfacere și Transport din Departamentul Industriei Alimentare

— D-le director, mulți au privit hotărîrea guvernului de trecere a magazinelor alimentare specializate din rețeaua comerțului în cea a Ministerului Agriculturii și Alimentației, deci la producător, ca pe o soluție salvatoare în ceea ce privește aprovizionarea. A trecut ceva timp dar rezultatele nu se prea arată. Magazinele tot goale sînt. În afara celor puține preluate deocamdată de fostul Gostat — PRODAS — unde însă trebuie să faci ore întregi coadă. Ce se întîmplă, de fapt ? În ce constă această preluare ?

— Lucrurile au fost mai complicate dar în cîteva zile ele se vor rezolva. Inițial principiul a fost să luăm ceva, dată fiind rezistența comerțului care nu prea vroia să se despartă de aceste magazine. Am inventariat totul — despre Capitală vorbesc, pentru că în țară n-au fost și nu sînt prea multe probleme de acest fel — și am preluat pînă la această oră 120 de unități carne și produse din carne. 360 centre de pîine au trecut la fabricile respective, 67 de centre lapte sînt ale Întreprinderii de Industrializare a Laptelui, 27 de unități care vînd peste aparțin acum de Întreprinderea de Industrializare a Pestelui Filaret. Departamentul Gostat luînd 70 de unități.

Ne-am străduit să scurtăm cît mai mult timpul preluării. E vorba de inventarierea obiectelor de inventar, a mărfurilor. Nu vom închide magazinele pentru igienizare. Vom face treaba asta din mers. Ca, de altfel ,retușurile, repararea mobilierului și a vitrinelor frigorifice. Diferența de aprovizionare se va simți imediat.

— Spuneți-mi, în ce a constat rezistența comerțului ?

— Ne-am trezit că, peste noapte, unele magazine specializate au devenit mixte. Au fost introduse în unități de carne, lapte etc., băuturi, țigări și alte produse. Și în București, și în țară.

— Într-adevăr, din unele intervenții, în special ale sindicatului liber din comerț, se simte nemulțumirea și o anume neliniște în urma hotărîrii guvernului. Nemulțumire deoarece comerțul de stat pare a fi acuzat de situația aprovizionării și teamă din cauza nesiguranței locului de muncă. Totuși, întreb și eu, aprovizionarea o făcea industria. Care e adevărul ?

— Uitați cum stau lucrurile. În acest moment, pe întreaga țară avem un stoc de 40 000 tone carne, 4 500 tone fiind în București, și 14 000 tone pește. Capitala poate fi aprovizionată cu 300 tone carne pe zi, fără preparate, dar rețeaua comercială nu ia decît 225 tone. Cauza este lanțul frigorific. În trecut, nefiind marfă, întreținerea și funcționarea vitrinelor frigorifice au fost complet neglijate. Situația asta s-a perpetuat ani de zile. Ea a creat și obișnuințe păgubitoare, o anumită inerție. Trebuie înțeles că noi avem posibilitatea să punem la punct acest lanț frigorific. Industria are foarte buni specialiști, ne descurcăm mai bine cu piesele de schimb, unele realizîndu-le în atelierele noastre. Și mai este apoi sistemul de comenzi. Comenzile făceau un lung drum de la magazin la producător. Acestea trimiteau comenzile la un merceolog al întreprinderii comerciale, aici erau centralizate și apoi se făcea comanda. Legăm acum comenzile magazinelor de fabricile producătoare, pentru ca acestea să fie aprovizionate la cerere, imediat ce rămîn fără marfă. În fiecare fabrică va exista un dispecer de serviciu care va cunoaște în permanență cererea. Veți vedea, lucrurile se vor schimba rapid.

— Ați mai spus-o, dar parcă n-ajunge. Ce se va întîmpla cu oamenii din magazinele preluate ?

— Firește, vor rămîne aici. Ba, probabil, va trebui să mai angajăm. La ora actuală fiecare întreprindere producătoare a făcut o instruire cu salariații din unități în ceea ce privește disciplina, ținuta, respectarea prețurilor etc. Evident, cîștigurile vor fi mai mari. Pentru că vor fi produse. Vom plăti vînzătorii la cotă procentuală. Dar se vor revedea și procentele.

— Vă întrerup. Dacă vor trece în industrie, n-ar trebui ca salariile lor să crească în consecință, existînd o diferență între comerț și industrie.

— Ba da. În mod normal vom aplica o salarizare uniformă.

— Din ceea ce spuneați mai înainte, referitor la stocurile de carne existente, nu rezultă că s-au produs și blocaje. Se vorbește și de stocuri de grăsime.

— Așa este. Primul necaz ni l-au făcut cantitățile mari de grăsime. Departamentul Chimiei nu l-a mai primit, deoarece chimia si-a asigurat un stoc încă din ianuarie cu materii prime din import. În Capitală avem aproape 1 000 tone slănină. Am luat însă măsuri. Topim slănina sau o dăm la FNC-uri, grăsimea intrînd în rețetele lor. Nefăcîndu-se tăierile la timp s-a ajuns în situația asta. Intrînd în normal cu desfacerea însă, situația se va echilibra.

— D-le director, cînd credeți că vom avea magazinele promise ?

— La începutul lui august. Deși probleme vor mai fi. Și nu puține. La pîine și făină sînt încă zone, Maramureș, Gorj, Mehedinți, Brașov, unde, din cauza capacităților de producție insuficiente, nu se asigură făina la nivelul cerințelor. Sînt în construcție 3 mori noi și vor fi modernizate alte șase. Dificultăți sînt și în privința drojdiei. Acest sector a fost complet neglijat în ultimii 10 ani, cînd nu s-a construit nici o fabrică. Lipsa sticlelor, nereturnarea lor din rețea către fabrici creează, de asemenea, mari greutăți la desfacerea uleiului, a băuturilor răcoritoare, care și așa se produc sub nivelul cererii. Dar, ca să încheiem, veți vedea, preluarea magazinelor de care am vorbit va schimba mult desfacerea produselor respective.

— Fie. Să așteptăm deci luna august.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Fotografie de GABRIEL BUGNAR

ȚĂRANII DIN BEIUȘ LA PARIS

N-am știut, pînă acum, că țăranii Franței sînt excentrici și vor să secere grîul, să-l treiere cu batozele ori chiar — demonstrativ — să lovească spicele din snop cu îmblăgiul chiar pe Champs Elysées, bulevardul modei și al înaltului lux parizian din apropierea Arcului de Triumf. Dacă-i pe așa, atunci și truditorii pămîntului țării Beiușului ar fi îndreptățiți, după ce au desființat colhozurile nerentabile românești numite **ceapeuri,** să arate măcar o zi ! — în centrul Bucureștiului, hai, să zicem chiar în Piața Universității— cum se prezintă culturile de porumb, de cartofi, lanurile de secară și grîu și căpițele de fîn înmiresmat. De pildă, Petru Ciupa din Sebiș, care și-a îngrășat cu 20 de căruțe de gunoi de oaie un hectar de pămînt în locul numit Ordășească, ar avea ce să prezinte la București ! Un gorun viguros, mîndru de a fi scăpat din sclavia colhoznică și care-ți mîngîie inima și ochiul și fără fir de buruiană la poale ! Cîmpul se prezintă ca o farmacie și niciodată din 1962 încoace nu s-au mai văzut atîția țărani — femei, bărbați, copii și chiar bătrîni — la muncă. Ca într-un „război" de apărare a neamului, cînd se ridică întreaga suflare a satelor. Maria Clonda îmi povestește că numai două femei în vîrstă, paralizate la pat, și un mos venerabil de 90 de ani au mai rămas în sat. Desființarea colhozurilor nerentabile din țara Beiușului a avut consecințe benefice pentru noi orășenii : la piață prețul grîului și porumbului a scăzut, s-a micșorat cu mai mult de jumătate, prețul unui kg. de carne de porc și de viței. Slabele vite faraonice de altădată nu le-ar mai recunoaște acum în satul Sebiș ca și în alte sate, ca de altfel, nici Iosif cel din Biblie, tălmăcitorul viselor împărătești. Și este numai un modest început !

Dar cum țăranii români au fost și rămîn modești, ei nu se duc nici la București și nici la Paris. În schimb, vine Parisul la dînșii. „Decolectivizarea" pămînturilor care au aparținut fostelor **ceapeuri** falimentare și secularul vis al țăranilor români „Noi vrem pămînt" (Nous voulons la terre !) au fost surprinse magistral în articolul „Pămîntul și crucea" (La terre et la croix) în cea mai importantă revistă financiară a Franței „Valeurs actuells", din luna mai a.c. sub semnătura publicistului Victor La Serté. Țăranii Beiușului au de ce să fie mîndri. Întreaga Franță le cunoaște tradițiile ancestrale, dorința de a avea pămînt, setea de demnitate umană și hărnicia. Le Champs Elysées pentru țăranii români rămîne pămîntul patriei. Aici se petrec faptele lor legendare, chiar dacă victoriile lor din fiecare anotimp nu sînt consemnate în analele istoriei. Tot așa, după cum soarele strălucește în aproape fiecare zi, fără ca să se trîmbițeze în cele patru zări acest act de „eroism". Badea Cîrțan din Transilvania s-a dus pe jos pînă la Roma să-și vadă strămoșii și a adormit, frînt de oboseală, lîngă Columna lui Traian.

Cînd se va duce țăranul român Petru Ciupa la Paris să împărtășească experiența sa țăranilor de pe Champs Elysées ?

PAȘCU BALACI

ZVONURI ȘI DOLARI PRĂJIȚI

Există, pe cît am înțeles, profesioniști ai zvonului. Dar există și amatori, cu siguranță.

Pentru unii, dezinformarea are obiective precis conturate, fie acestea la vedere, fie ascunse și posibil de atins doar dacă glonțul cotește pe după colț. Pentru ceilalți, zvonul se înalță, uneori la sublimitatea artei pentru artă și rămîne simplu prilej de delectare, un fel de sport pentru timpul liber sau o metodă sigură de-a face ca pauza de masă să mănînce cît mai mult din timpul orelor de muncă.

Oricum, nici o gogoașă nu crește așa cum crește zvonul. El crește ca aluatul cu multă drojdie.

Ajunge o impresie, o părere, o șoaptă auzită în tramvai sau o replică rămasă din visul de azi-noapte. Mai mult nu trebuie. Restul apare de la sine și adevărul închipuit prinde contur așa cum, pornindu-se de la o măsea-fosilă, se reconstituie scheletul animalului preistoric. Iar pe măsură ce se înfiripă aievea, ciudatei vietăți nu-i mai rămîne decît să dea din coadă. Zvonul nu cere bani, nici să-i dai de mîncare.

De curînd, la fabrica de încălțăminte „Pionierul", din București, a fost grevă. Acesta nu e un zvon, ci o realitate. Tot așa cum printre greviști s-au vînturat și o seamă de zvonuri pe temeiul cărora anumite voci s-au ridicat pentru a formula revendicări. Bunăoară, că muncitorii de aici ar fi cazul să primească salariul în valută, așa cum au auzit ei că se întîmplă într-o altă întreprindere de încălțăminte din București, numită chiar „București". Întrebînd dacă a mers cineva să verifice temeinicia acestei afirmații, o muncitoare mi-a răspuns cinstit că nu s-a dus nimeni pînă acolo, într-adevăr, deși întreprinderea „București" nici nu se află prea departe de „Pionierul".

În clipa aceea, mărturisesc, m-am gîndit că este posibil ca la fabrica „București" să se fi cerut salariu în valută pe considerentul că unor oameni de acolo le-a ajuns la ureche că așa se procedează la „Pionierul". Această bănuială s-a adeverit. Și iată ce am aflat în plus.

În primul rînd, de la directorul tehnic Constantin Cărăvan am aflat că în legătură cu „Pionierul" au umblat vorbe nu numai privitor la faptul că salariul ar fi plătit în valută, ci și despre mărimea salariului sau a tarifelor și a normelor. În al doilea rînd, de la jurista Camelia Vochin, președinta comisiei sociale a sindicatului pe întreprindere, am aflat că isprava de a-și plăti oamenii în valută este pusă nu numai pe seama întreprinderii „Pionierul", ci și a altora. De exemplu, mi se spune, la un moment dat o muncitoare a cerut ca jumătate din salariu să-i fie plătită în valută, pentru că așa a auzit ea că se plătește, tot în București, la Întreprinderea de Mecanică Fină. Camelia Vochin a făcut și ea ce-a putut : cum are un fost coleg de liceu, inginer la Întreprinderea de Mecanică Fină, l-a sunat la telefon și acela i-a spus că nu-i adevărat.

Acestea sînt faptele. Să înțelegem că muncitorul român ar ține ca moneda națională să fie înlocuită cu dolarul ? Desigur, nu, dar este posibil ca fapte de acest fel să marcheze declinul operei idioate a unor indivizi care de vreo șase luni încoace au tot avut grijă ca în mintea unor concetățeni dolarul să fie asociat ideii de trădare de țară. Cu leii pe care i-a numărat de șapte ori cînd a luat salariul, românul a avut parte să-și cumpere prea multe răbdări prăjite și se prea poate să fi descoperit că există pe lumea asta lucruri la care el nu are acces decît dacă strînge ban peste ban, rupîndu-și cinci sau zece ani din viață, în timp ce un „muncitor capitalist" reușește să cumpere același lucru cu salariul pe-o lună. Rămîne de văzut dacă printre răbdările prăjite se va număra și dolarul. „Oricum, zice directorul economic Petre Olteanu, ar fi nevoie mai grabnic de acele legi care să reglementeze viața întreprinderilor în condițiile economiei de piață. Pe ultimii cinci ani, noi am exportat marfă de 45 milioane dolari și 50 milioane de ruble. Am fi avut dreptul la 10 la sută din această valută. Întreprinderii i se cuveneau, așadar, 4 milioane și jumătate de dolari și 5 milioane de ruble. Dar n-am primit aceste drepturi nici măcar în lei. Ar mai fi avut și oamenii noștri un ban cu care să plece într-o excursie și în orice caz ne-am fi putut cumpăra utilaje noi și piese de schimb. Ceea ce era și este cît se poate de necesar, fabrica fiind destul de învechită. Foarte multe lucruri de pe-aici datează din vremea lui Mociorniță. Și, evident, dacă alții nu le-au înnoit, nu fostul patron e de vină !".

DUMITRU CONSTANTINESCU

Nu mai acceptăm să fim striviți

Scrisoarea **Melaniei Marcu**, domiciliată în **Tîrgoviște**, este expediată din **Geoagiu-Băi**, deci cuprinde fraze așternute „la cald", dar bine temperate. Numai pentru că aceasta cuprinde 8 pagini n-o reproducem în întregime, ci vom sintetiza „plăcerile" concediului său.

Doamna Melania Marcu a cumpărat un bilet de odihnă și tratament de 20 zile la Geoagiu-Băi, pe care era menționat că va locui într-o garsonieră confort I la vila Sanda 2. La sosire a aflat de la Cazare că vilele cu garsoniere sînt ocupate. Așa că i s-a schimbat repartiția la hotelul Diana, camera 404, cu 2 paturi. Cum corespondenta noastră era însoțită de fiica dînșii de 6 ani, are de ales : ori acceptă să stea în cameră cu încă o persoană necunoscută, ori plătește și celălalt pat. Alege varianta a doua, necîștigătoare, și economiile i se împuținează cu 900 lei, plătiți de fapt pentru nimic, ca un bacșiș cu chitanță. Oare persoana care a ocupat garsoniera din vila Sanda 2 cum a procedat ? !

Iat-o în hotelul Diana, camera 404, confort I. Ușa de la intrare se deschide printr-un procedeu combinat : împingere cu umărul concomitent cu ridicare de clanță. Și Melania Marcu venise la băi pentru tratarea unui umăr bolnav ! ! În hol și în baie nu este lumină. Robinetele de la chiuvetă sînt blocate. Apa din bazinul WC-ului se revarsă tot timpul ; hîrtia igienică lipsește. În cameră pare că se face curățenie anual. Lenjeria neschimbată, prosoapele uzate, veiozele n-au nici becuri, nici întrerupătoare, telefonul e mut și surd, scaunele se dovedesc niște obiecte periculoase, mochetele — îmbibate de praf, scame și firimituri, „urme materiale ale trecerii altor civilizații de turiști". Că hotelul are cameriste datoare să întrețină curățenia a remarcat după gălăgia pe care o făceau între orele 7—7,30 dimineața, probabil în loc de ceas deșteptător ! Prin camera 404 însă nu au trecut. Citățm : „Cînd am încercat s-o interpelez pe una dintre ele, m-am ales cu o întrebare : — Ce, oi fi vrînd să te simți ca acasă ? ! ? Nu, nu ca acasă, pentru că acasă la mine eu nu plătesc serviciile nimănui, le fac singură, pe cînd, aici, în prețul biletului intrau și astfel de servicii pe care, din nefericire, le-am făcut, ca și acasă, singură : periind zilnic mocheta, ducînd gunoiul, frecînd cu Deval (cumpărat !) baia și mobilierul, că doar venisem la odihnă, nu ?". Melania Marcu a dorit un aparat de radio sau un televizor, contra cost, dar nu a primit nici măcar promisiuni. Urmează, inevitabil, secvența servirii mesei în restaurantul hotelului, și el de categoria I, desigur. „Siliți ani de zile să ne strivim, să ne lovim și, înghesuiți și înfometați, să cerșim, pe banii noștri obținuți în condiții mizerabile, o bucățică de carne pe os ori cîteva sute de grame de slănină împănată cu firișoare de carne, ne-am abrutizat, devenind sălbatici. Revoluția ne-a redeschis porțile civilizației, ne-a reumanizat, redîndu-ne demnitatea de a alege ceea ce merităm". Dar în 20 zile s-au servit în general bucățele de grăsime, zgîrciuri și oase, felii transparente de salam și ouă cu termene expirate, după așteptări supărătoare și jignitoare, serviciul propriu-zis fiind doar cu puțin mai bun decît cel de la o cantină de ajutor social.

Și în continuare, doamna Melania Marcu se adresează direct **domnului director al stațiunii Geoagiu-Băi** : „Scopul demersului este în ultimă instanță un apel la conștiința dv. de personalitate a conducerii stațiunii de a face o analiză profundă și reală, acum cînd toate conștiințele se vor și se cer treze, privind statutul și responsabilitățile funcției. Este cazul să renunțați la acea voluptate a dupliciății, la acel orgoliu al izolării care permite celor din subordine să-și deschidă larg fermoarele lipsei de corectitudine, ale vanității și individualității prost clasate într-un tablou de maniere din cele mai dezagreabile. Și mai fac acest lucru nu numai dintr-un orgoliu de turist rănit, n-am fost niciodată pretențioasă pînă la absurd., dar cred și voi crede mereu în necesitatea discursului moral. Avem nevoie să ne dăm unii altora, încă multă vreme de acum înainte, lecții de morală, de conduită, de protejare și respectare a celui de lîngă tine, prin măsura propriei tale valori spirituale, morale și a faptelor zilnice. Avem nevoie de noi toți pentru noi toți și, de ce să n-o spunem, fără falsul patriotism afișat pînă mai ieri, sîntem datori cu mărimea valorilor noastre acestei minunate și magnifice țări. Iată, domnule director, de ce nu vă pot mulțumi pentru ospitalitate. Iată de ce consider că sînteți dator a vă însuși două principii. Anume acela de aderare la un proces amplu de integrare într-o nouă ordine socială și morală, de abandonare a vechi! etichete comuniste în care codul eticii și echității era un cod pus în slujba menținerii unei poziții central-supreme ca drept unic coordonator și stăpîn, un fel de demisie etică de la pseudoparticiparea dv. care este cazul să devină concretă într-o lume a certitudinii, a libertății și demnității. Și cel de-al doilea principiu ar fi abandonarea orgoliului izolării prin funcție, implementarea acțiunilor dv. concrete în viața stațiunii căreia îi datorați multe, detașarea de contemplativitate și trecerea la acțiune în beneficiul turiștilor cărora să le faceți cinstea de a găsi în dv. o gazdă nobilă. Dăruiți-vă, domnule director, dăruiți-vă timpul și neodihna dv., fără să vă tîrguiți, fără să cîntăriți efectele secundare ale dăruirii, fără să mai încercați să trișați în detrimentul turiștilor cărora le sînteți dator. Țara aceasta plînge și va plînge cu lacrimi de îndurerată mamă dăruirea unor tinere și nevinovate suflete, cărora și noi le sîntem datori cu ceva bun din noi. Noi nu trebuie să căutăm confortul Occidentului pentru a ne petrece puținele zile de concediu în condiții umane. nici EI n-au plecat spre libertate în altă parte, au cerut-o și au obținut-o (pentru noi) AICI. E de datoria fiecăruia dintre noi să dăruim tot ce avem mai bun pentru noi, pentru toți cei din jurul nostru. Regăsiți-vă condiția de intelectual, cu tot tragismul ei uneori, într-o vreme a adevăratului eroism, într-un timp de totală dăruire și veți fi în afara oricărei culpe morale. Nu știu cît de bine veți primi aceste rînduri, dar primiți-le însoțite de considerația pe care o port — din instinct și prin educație — oricărui om învestit cu răspunderi majore și de sentimentul și dorința de a vă ști de acum înainte în partea pozitivă a baricadei".

Să auzim cu toții numai de bine despre stațiunea Geoagiu-Băi ! Și despre toate locurile vacanțelor noastre.

REGHINA VĂRVICI

BERE SĂ FIE, CĂ HALBE GĂSIM

Fotografie de GIG MOTOIANU

„Spumotim" exportă de-i merg fulgii!

Și tradiția se învață, nu-i așa ?

Nu e o întreprindere mare. Cu chiu, cu vai abia a trecut — din aprilie 1990 — de la gradul de organizare IV la gradul III. Numără cam 1 200 de lucrători. Dar e singura din țară care produce spume poliuretanice. De aici, un fel de noblețe frumos înțeleasă, cu muncitori care nu vin ca să plece, cu o disciplină și o luptă pentru rentabilizare care au devenit, în aproape douăzeci de ani, o tradiție. Lucru care n-a fost și nu e simplu.

— În 1973 — îmi spune domnul Adrian Păciucă, șeful secției spume poliuretanice — întreprinderea a intrat în relații de afaceri cu firma HEFA AB din Suedia, la cererea căreia atelierul de confecții camping a luat o rapidă extindere. Aș putea spune, fără a diminua cu nimic rolul oamenilor care lucrează aici, că am învățat tradiția, ajungînd, an după an, la un nivel al cererii pe piața occidentală care depășea puterea noastră de ofertă. Și, în fond, ce ofeream ? Deșeuri.

Întregul export de la „Spumotim" se bazează pe deșeuri. Adică fulgi de poliuretan rămași după tăierea materialului destinat fabricilor de mobilă. Situația e paradoxală. Materia de care întreprinderile din țară consideră că nu au nevoie e „îmbrăcată" de firma suedeză într-un material textil cu desene și culori frumoase (executate tot aici) și revîndut cu un succes infailibil, în S.U.A., R.F.G., Austria, Norvegia, Danemarca și, bineînțeles, Suedia. Ideea e simplă. Occidentalul vrea în fiecare sezon altă saltea de plajă, alt tip de perne tapisate pentru saune — sport sau „stil" —, pentru fotolii, canapele sau autoturisme, deci trebuie să-i dăm toamna altceva decît vara, în '90 altceva decît în '89, la un preț accesibil, în forme variate pentru că astfel el va vrea imediat altă saltea, tot la un preț „popular", dar cu alte modele. Întreprinderea românească a dovedit că e capabilă să-și modifice mereu fluxul de producție, să scoată peste o sută de articole total diferite într-o singură lună și să lucreze bine

Bine înseamnă rentabil

La „Spumotim" rentabilitatea e de mult o problemă de specializare și de import-export. De specializare fiindcă, pentru a fi rentabil, nu trebuie să ai o gamă enciclopedică de produse. Se cer — non stop — saltele și bucăți tapisate de poliuretan ? Le facem pe astea și le facem la modul normal al magazinului din Occident, adică excepționale. Doar atît ? Nu. Avem dreptul de a mai căuta, de a mai încerca. Există, tot la „Spumotim", o secție de marochinărie care face șapte articole de genți, sacoșe, geamantane. Le facem bine ? U.R.S.S.-ul crede că da. Perfect. Export U.R.S.S. Mai avem (de trei ani) o secție de confecții care produce scurte de iarnă. Sînt foarte bune la schi. Producția e de mică serie. Se vînd în țară, ca pîinea caldă. Și mai avem o stație-pilot unde încercăm rezistența și eficiența noilor idei. Regula e, și aici, tot simplă. Fiecare idee trece prin standul de probe. Abia după aceea e aruncată ori pe piață ori la coșul de gunoi. Acum pe standul de probe se află curelele danturate din poliuretan cu inserție textilă (curele de transmisie mult mai rezistente decît cele trapezoidale), bucșe pentru „Oltcit", paste colorate pentru „Dacia" și „Oltcit". Și se mai află pe stand o idee în stare pură. O avalanșă de formule și operații abia acum născocite. Există posibilitatea ca la celălalt capăt al fluxului de microproducție să nu iasă nimic. Dar există și șansa ca rezultatul acestor experiențe să modifice spectaculos raportul import-export și rentabilitatea întreprinderii. Cum ? Producîndu-ne singuri materiile prime.

Izocianatul și poliolul care alcătuiesc (în diferite structuri) „fluviul" de poliuretan n-au putut fi asimilați, în douăzeci de ani, de Institutul de cercetări pentru chimie. După revoluție, la „Spumotim" a început lupta pentru obținerea unor amine terțiare. Dacă „da", partida e cîștigată. Economisim valută forte.

— Intenția noastră — îmi spune dl. Ioan Jurcă, șeful atelierului de confecții camping — este de a perfecționa organizarea fluxului de producție. Doar așezînd altfel oamenii și mașinile (ca să eliminăm transportul interfazic) mărim producția cu 25 la sută. Fără investiții, fără modernizări fortate. De un singur utilaj avem nevoie : o mașină de ambalat. Treaba asta se face acum manual.

Cînd e vorba de un atelier care face exclusiv export, e imposibil să nu pui cîteva întrebări scurte: **Cît ?** Răspunsul e concis : 1.500 000 dolari în primele cinci luni ale acestui an. **Perspectivele ?** Societate mixtă româno-suedeză. **Oamenii ?** Nici o concediere. Producția va crește. Săptămîna de lucru de cinci zile. Dar acum toți vor să lucreze și sîmbăta. Sîmbăta cîștigă (în regie plus sporul în acord individual) minimum 270 lei, 1 000—1 500 lei în plus la lună. Face. **Condiția fundamentală ?** Să fie liniște în țară. Să se poată munci. Bine. Adică rentabil.

RADU CIOBOTEA

Deliciile subdezvoltării

Luminile oraşului, bolnave, aruncă pe catifeaua neagră a nopţii reflexe gălbui şi roşiatice.

Iluminatul public n-a rămas mai prejos decît alte domenii [illegible]-şi avea experţi în drămuirea nimicului, în dozarea sa[illegible] a sărăciei, în diminuarea puterii unui bec şi funcţionarea lui atît de economisită încît menirea principală a obiectului respectiv pare a fi aceea de a-şi semnaliza discret prezenţa, în vîrful stîlpului, doar ca să nu fie tamponat de ţinţarii plecaţi în vijîială şi grăbiţi să sugă sîngele poporului.

Există însă şi excepţii. Pe Calea Moşilor, de la Obor pînă la bulevardul Pake Protopopescu (care acum încă se mai cheamă bulevardul Republicii), singura pată de lumină care te ajută să crezi că te afli chiar într-un oraş se vede la restaurantul „Odobeşti". Noutatea constă nu în vreun răsfăţ publicitar, în vreo iniţiativă de performanţă în arta reclamei luminoase. Noutatea constă, pur şi simplu, în generozitatea localului de a cheltui ceva mai mulţi bani pe lumină. Tuburile de neon, puse cap la cap şi aşezate deasupra vitrinelor, avînd doar calitatea excepţională de a nu fi defecte şi de a rămîne aprinse toată noaptea. Nu-i cine ştie ce, dar e ceva mai mult decît eram obişnuiţi să vedem pînă acum. Mai ales că nu trebuie să uităm că noi am fost şi sîntem modeşti, desigur, iar gîndul de a face ca Bucureştiul să fie scăldat în lumină ca Las Vegas nu ne ispiteşte neapărat. Oricum, nu primejdia asta ne pîndeşte, adică nu despre Las Vegas e vorba, ci doar de speranţa de a nu mai sonticăi prin gropi, printre umbre şi penumbre.

De curînd, chiar lîngă acest restaurant s-a deschis un magazin a cărui ambiţie de a se face remarcat a apărut tot la fel de clară ca şi lumina ce-i scoate în evidenţă numele: „Rifle". Cu două flori începi să crezi că, poate, a venit primăvara. Numai că a doua s-a ofilit repede. Magazinul şi-a restrîns iluminaţia şi s-a adaptat mediului nocturn bucureştean caracterizat nu prin beznă oarbă, e adevărat, ci prin semiîntuneric.

Înainte a funcţionat aici o unitate „Comturist", pînă spre sfîrşitul lunii mai, cînd şi-a făcut apariţia o echipă de muncitori italieni. Fără a cînta nici măcar o cantonetă, ei s-au aşternut la muncă după un tipic mai degrabă nemţesc. Mai întîi au dat jos grilajul de fier forjat îndărătul căruia magazinul se ascunsese ziua şi noaptea. Apoi, s-ar zice, s-au dedat unui exerciţiu de stil şi de civilizaţie. Întreaga faţadă a magazinului a fost placată cu panouri de lemn cu aspect de mobilă de lux, de mobilă din lemn de trandafir. În treacăt fie spus, aceste panouri sînt ignifugate. Rafturilor şi tonetelor dinăuntru li s-a dat aceeaşi întăţişare de bun-gust şi eleganţă, „totul fiind legat, totul fiind o structură", după cum zice şeful magazinului, Constantin Gavrilescu. Nu ne vom opri acum asupra faptului că el şi colegii săi, Gabriel Georgescu şi Dan Turlac, înţeleg să-şi întîmpine clienţii cu acea politeţe fără de care meseria lor ar fi simplă impostură. Nu ne vom opri nici asupra faptului că magazinul acesta, deschis de „Comturist" în colaborare cu firma italiană „Rifle", oferă confecţii tip jeans, avînd perspectiva de a aduce spre vînzare şi încălţăminte de marcă, în general pentru tineret. Ne vom opri, în schimb, asupra a două fapte în aparenţă lipsite de însemnătate dacă ele n-ar avea, din păcate, un înţeles pe cît de limpede pe atît de dureros.

Pe 14 şi 15 iunie, prin faţa magazinului la care muncitorii italieni făceau ultimele finisări au defilat mai multe trupe de mineri. Ce impresie au lăsat aceştia italienilor putem înţelege însă din simplul fapt că pe 16 iunie, cînd a fost deschis magazinul, s-a înregistrat şi o primă abatere de la proiect. Aplicele care trebuiau montate pe stîlpii dintre vitrine n-au mai apărut pînă în ziua de azi, desigur fiindcă Bucureştiul a fost considerat drept un oraş în care ciomagul e ridicat prea uşor iar bietele globuri ale aplicelor ar deveni o victimă sigură a vitejiei de-a sparge şi de-a rupe. A doua abatere de la proiectul iniţial obligă şi la o cheltuială suplimentară, pentru construirea unui grilaj care să apere vitrinele pe timp de noapte. Cum între timp muncitorii italieni au plecat, lucrarea a rămas să fie făcută de nişte meseriaşi de-ai noştri în care, de altfel, Constantin Gavrilescu are deplină încredere. El nu ascunde că e nitel dezamăgit că s-a ivit nevoia unei asemenea lucrări, dar încearcă să-şi facă singur curaj: „Va fi un grilaj frumos..." Oricum, pînă cînd grilajul nu va fi gata, e de înţeles de ce iluminaţia magazinului nu va fi mai bogată decît a celor din jur.

La urma urmei, chiar dacă mărfurile de aici se vînd pe valută, ceea ce contează pentru client este vesta sau pantalonul pe care le cumpără, iar nu dacă magazinul are sau nu grilaje, dacă are sau nu aplice prin care să-şi insinueze prezenţa, pe timpul nopţii, în calea trecătorilor. Aşa cum pentru un cetăţean căruia îi este foame, important va fi să-i poată arunca cineva, contra cost, o bucată de carne, fie ea şi nu foarte proaspătă ori ambalată frumos.

Să avem în vedere esenţa — nu-i aşa? — iar nu aparenţele şi nimicurile sau fleacurile.

La astfel de lucruri auxiliare, la jocuri de culori şi de lumini, la sclipiciuri şi ambalaje strălucitoare trebuie să fim gata să renunţăm oricînd, doar avem experienţă şi sîntem obişnuiţi. Şi putem renunţa chiar din start, ca pe Calea Moşilor nr. 209, în ciuda glasului de sirenă care pretinde că tocmai din succesive renunţări de acest fel se ajunge la gustul amar al deliciilor subdezvoltării.

Cui ce-i pasă? Îndeletnicirea de-a trage la ţeapă nu s-a născut de azi, nici de ieri.

D. CONSTANTINESCU

UN BILET PENTRU LINIŞTEA NOASTRĂ

Ca să fii liniştit şi încredinţat că vei vizita vila prezidenţială, împreună cu reşedinţa, de la NEPTUN, a ultimului despot neluminat din dinastia comuniştilor români, trebuie să-ţi procuri bilete, înscriindu-te cu cel puţin 7—10 zile înaintea datei cînd vei fi programat să vizitezi acest aşa-zis muzeu. Preţul unui bilet este, ce-i drept, nu tocmai încurajator: 50 de lei de persoană adultă, pentru copii sub 12 ani fiind pe jumătate. În privinţa modului de vizitare şi posibilităţilor, am cerut amănunte d-nului Mircea Ţapelea, casier la Întreprinderea Turistică Neptun, care administrează, deocamdată, reşedinţa. Dînsul ne-a mărturisit: „Accesul vizitatorilor a început la 1 iunie. Rezervările de bilete trebuiesc făcute din timp, deoarece capacitatea zilnică maximă de vizitare este limitată din motive obiective, la 8 grupuri de români şi un grup de turişti străini, fiecare grup numărînd nu mai mult de 40 de persoane. Într-o oră, de exemplu, nu pot vizita complexul acesta decît două grupuri de vizitatori, mai ales datorită faptului că este un traseu impus, de la care n-ai voie să te abaţi — şi încăperile pe care se intră sînt folosite şi la ieşire." „Întreţinerea se acoperă?" — am întrebat noi. „Asta explică şi stabilirea preţului de vizitare la suma respectivă. Criteriile de stabilire a preţului sînt următoarele: trebuie să asigurăm retribuţia pentru întreg personalul angajat, destul de numeros, necesar pentru îngrijirea a 18 hectare, la care se adaugă 6 ghizi, 2 casieri. La toate acestea mai consideraţi şi o sumă deosebit de mare reprezentînd amortismentul. În plus, mai sînt şi nişte comenzi date de anul trecut, pentru cum ar fi, bunăoară, feţele de masă, comandate înainte de Revoluţie; comenzi care trebuiesc onorate — şi pentru acestea şi pentru alte lucruri, continuînd încă să sosească. Înainte se întreţinea totul din bugetul statului, acum acest obiectiv turistic este al Întreprinderii Turistice NEPTUN, care trebuie să-l rentabilizeze, să-l aducă la o valoare comercială. De altfel, orice muzeu nu se întreţine numai din încasări, ci şi din subvenţii, donaţii, etc., care la noi lipsesc. Este foarte probabil ca, de la anul viitor, această reşedinţă nu va mai fi muzeu, deoarece nu are o reală valoare muzeistică pe care să şi-o păstreze tot timpul nealterată. Mai există o problemă: destule persoane se mai abat de la traseul muzeistic fixat; din curiozitate, sau... Lumea vrea să vadă — şi insistă — digul unde putea ancora cu vapoarele, vila destinată pentru mama Elenei, bucătăria, foişorul, grădina... Însă acestea nu considerăm că are vreun rost să fie vizitate, pentru că, practic, nu e nimic de văzut."

Am vizitat reşedinţa calm, fără resentimente, cu o curiozitate rece, aproape ştiinţifică. Ceea ce m-a uimit a fost că nicăieri nu a fost prezentat vreun sistem sau măcar măsură de siguranţă, ca şi cum acestea n-ar exista. Chiar nu există? Vai, nici nu am bănuit ce naivi sînt dictatorii! Cît despre vizitatori, ce să mai vorbim...

MIHAIL GĂLĂŢANU

Cînd vine căldura în casă, te ia cu frig la plată

Sesizaţi de **Asociaţiile locatarilor din Bd. Bucureştii Noi nr. 64 şi nr. 70**, am pornit-o spre izvoarele nesecate ale nemulţumirii lor. Blagosloviţi cu norocul majorităţii ţărilor est-falimentare, cetăţenii cu pricina beneficiază de apă caldă graţie sistemului de termoficare şi de un contor de căldură care înregistrează implacabil sumele ridicate cu care sînt datori statului.

Aceste „maşinării infernale", cum le-au botezat cu umor reclamanţii, au fost instalate în 1989 pentru a înregistra energia termică necesară preparării apei calde menajere şi căldurii. Înainte de facturarea consumului după contoarele de căldură, aceasta se făcea conform Hotărîrii nr. 30/1983 a C.P.C.P. aplicîndu-se pentru consumul de apă caldă menajeră un indice de 0,12 gigacalorii de persoană şi lună, iar pentru căldură unul de 1,2 gigacalorii pe m² de suprafaţă de încălzire şi sezon de încălzire. Odată cu alterarea confortului termic în apartamente, ultimul indice a fost scăzut la 1 Gcal. pe m² şi sezon şi apoi la 0,08.

Sarcina contorului este de a determina consumul real, ne asigura dl. Ştefan Ionescu, director adjunct al Grupului Întreprinderilor de Gospodărie Comunală. Ceea ce nu mai pare dispus domnia-sa a preciza este faptul că aceste contoare sînt copiate după modelele unor firme occidentale recunoscute (Pollux, G.W.F. din R.F.G., Aquametro din Elveţia) şi realizate imperfect, cu tehnologie adaptată „românește", ceea ce le afectează funcţionarea şi le micşorează fiabilitatea.

Aparatul măsoară corect atîta timp cît diferenţa dintre termpeatura apei pornite spre consumatori (tur) şi temperatura apei care se întoarce (retur) este mai mare decît 20°C. În condiţiile în care din aprilie 1990 programul de furnizare a apei calde menajere a fost mult prelungit (în iunie funcţionînd 24 de ore din 24, aşa cum este de altfel normal), iar în orele de consum redus, diferenţa de temperatură dintre tur şi retur e mai mică de 20°C, aparatul înregistrează fals un consum inexistent.

Pe de altă parte, cca 60% din conductele de distribuire a apei calde menajere sînt corodate şi, cu toate că reparaţiile capitale sînt obligatorii la 25 de ani, nu s-au acordat fonduri, ci doar s-a cîrpit pe ici-pe colo. Uzura avansată are ca efect pierderi de apă, precum şi creşterea artificială a consumului de energie termică suportată de populaţie, care nu înţelege să plătească semestrial regularizări determinate cu ajutorul consumului înregistrat de contor, ci se consideră îndreptăţită să i se înapoieze o parte din sumele încasate pentru căldură şi apă furnizată la o temperatură inferioară nevoilor fireşti.

În anii trecuţi, un sentiment galopant de exasperare a fost determinat de scumpirea costului unei Gcal. de la 25 lei la 60 lei, apoi la 80 lei şi în 1982 la 220 lei. Deoarece temperatura apei şi a apartamentelor scădea invers proporţional cu dublarea notelor de plată, cetăţenii se considerau înşelaţi. De cine? Contorul înregistra consumul; diagramele se păstrează şi pot fi verificate oricînd.

Ceea ce omul de rînd nu ştie, iar domnul Ştefan Ionescu ascunde cu pudoare, este faptul că plata energiei termice se face la ora actuală numai în funcţie de diferenţa de temperatură dintre tur şi retur a agentului termic în conducte. Atunci cînd Centralele Electrice de Termoficare furnizează GIGC-ului pe tur un agent termic primar cu o temperatură variabilă între 70°C—150°C (150° fiind necesare la —15°C temperatura mediului), pe retur temperatura va fi de 75°C, iar în casă cald. Dacă CET-urile furnizează agentul primar la o temperatură insuficientă, de 70°—75°C pe tur, pe retur acesta va avea 25°—30°C. Ce-i drept, diferenţa de temperatură dintre tur şi retur e aproape egală cu cea din prima situaţie, contorul înregistrează harnic, dar oamenii plătesc frigul din casă. Deci importantă este şi valoarea temperaturii agentului termic pe tur, deoarece aceasta reprezintă calitatea „mărfii". În consecinţă, costul pretins ar trebui raportat şi la aceasta.

Ameninţaţi cu renunţarea la facturarea în cote lunare de la 1 iulie a.c., plata energiei termice urmînd să se efectueze în funcţie de consumurile lunare efective înregistrate şi determinate de contoarele montate în punctele termice, cetăţenii se înspăimîntă de sumele pe care presupun că le vor plăti în lunile de iarnă. Noroc cu îngerul păzitor care i-a ferit de o altă revelaţie:

În timpul veril, CET-urile funcţionează în bază folosind aburul rezultat din antrenarea turbinelor pentru încălzirea agentului primar la 70°C. Acest abur conţine în el o energie termică deşeu care, dacă n-ar fi folosită pentru încălzirea agentului termic, ar trebui aruncată la turnurile de răcire. Ceea ce însemna că **în timpul veril** energia termică necesară preparării apei calde menajere ar trebui oferită gratuit, bineînţeles, percepîndu-se cotele de amortisment, reparaţii şi întreţinere, atît la sursă, cît şi la GIGC, de maximum 100 lei/Gcal. În realitate, CET-urile pretind GIGC-ului 165 lei/Gcal, iar acesta calculează cetăţenilor 220 lei/Gcal — ţinînd cont de amortisment, plata personalului şi de reparaţii. Aceşti bani sînt practic furaţi de Întreprinderea Electrocentrale Bucureşti şi intră în buzunarul statului. În concluzie, fiecare cetăţean al capitalei este jefuit în **timpul veril** de 120 de lei la fiecare Gcal.

Spre entuziasmul locuitorilor, viitorul rezervă o surpriză şi mai teribilă.

Ca urmare a scumpirii produselor petroliere şi ţinînd seama de faptul că CET-urile funcţionează parţial cu gaz, parţial cu păcură, avem informaţii sigure că energia termică se va scumpi de la 220 de lei la 240 de lei Gcal., GIGC facturînd populaţiei 160 de lei pentru o Gcal. Diferenţa de 80 de lei este suportată de bugetul statului. În prima etapă populaţia va simţi o falsă ieftinire (de la 220 lei la 160 lei o Gcal), atîta timp cît statul va putea plăti această diferenţă. În momentul în care statul nu va mai avea această posibilitate, cetăţenii vor plăti 240 de lei o Gcal. Şi cum moratoriul cerut de dl. Petre Roman este de 6 luni...

OLTEA MUTULESCU

Cine-i apără pe polițiști?

Vine razia!

ALLEGRO MODERATO

Salariile le au mai mici decît se crede, pentru locuințe și ei așteaptă ani în șir (nu vă vine să credeți, nu? nici eu n-am crezut), cînd pleacă-n acțiuni de multe ori trebuie să-mpingă cele trei rable de „Aro" pe care le au și, odată ajunși la locul faptei, descoperă că nici cătușe n-au de ajuns. Băieții (subofițerii), în proporție de 80% au pînă-n 35 de ani. De multe ori fac ore suplimentare pentru care nici plătiți nu sînt și nici zile libere nu li se dau. A trebuit să iasă puțin scandal pentru ca șefii să înțeleagă că și ei sînt oameni ai muncii și, conform declarațiilor președintelui țării, au dreptul la două zile libere pe săptămînă. Cu toții sînt hotărîți să creeze o poliție nouă, alta decît miliția. Deocamdată, noi sînt o parte din uniforme. Mai multe noutăți se așteaptă în funcție de **CINE** și mai ales **CUM** îi va conduce?!

Din motive ce nu se cer enumerate aici, mie, ca tînăr ziarist, nu mi-a plăcut miliția și nu-mi place nici poliția. Nu le plîng de milă polițiștilor, dar după ce am trăit alături de ei, nici nu-i invidiez. Iată ce am trăit:

ALLEGRO ENERGICO

19 iulie 1990, ora 17. Poliția municipiului Constanța. O sală cu bănci, cu tablă, cu catedră, fără portrete, ca la școală. La catedră, căpitanul Adrian Nicola, 34 de ani. În bănci, cei 34 de subofițeri, care vor participa la acțiune. Scopul: identificarea și reținerea celor ce fac speculă la intrarea în Satul de vacanță din Mamaia. Toți — elevi și profesor, șef și subalterni — în civil. Atmosferă destinsă, mai cu seamă cînd căpitanul anunță că în dimineața aceleiași zile un grup de cetățeni din partea Partidului Romilor au cerut sprijinul poliției: „că nu se mai poate de cîți bișnițari e acolo". Se face prezența, apoi căpitanul Nicola indică modul de acțiune. Nimeni nu ia notițe, dar unii băieți joacă între degete, pe sub bănci, cîte o pereche de cătușe pe care este încrustat numele... subofițerului ce le are în inventar. Sînt „omul și cătușa" și cine-o pierde n-o mai are.

Ora 17,20. În curtea interioară a clădirii așteaptă trei „Aro" și două „Dacia" dintre care una este proprietatea unui subofițer. Urc în proprietatea poliției împreună cu căpitanul Nicola și un subofițer. Coloana părăsește curtea. Pe drum, către Satul de vacanță, căpitanul încearcă să ia legătura cu celelalte mașini. Nu poate. Stația e defectă. O lovește ușor, cu degetele, dar în afară de pocnete, în difuzor nu se aude nimic. Ajungem în apropierea Satului de vacanță și înainte să oprim stația radio își revine. În fața noastră este unul din cele trei „Aro" cu ușa de la dubă întredeschisă. Celelalte două dube au urmat trasee diferite, iar căpitanul, constatînd că există un decalaj între mașini, le cere celor din față să nu coboare încă. Toți trebuie să intre în dispozitiv în același timp pentru reușita acțiunii.

Ora 17,33. Băieții din duba din față coboară. Îi privesc și zîmbesc. Sînt zece, au stat claie peste grămadă. Mi-amintesc de filmele cu Stan și Bran. Căpitanul mă simte și-mi spune, parcă, scuzîndu-se: „ce să facem, n-avem mașini. Dacă le umplem pe-astea cu bișnițari, fie că băieții se vor întoarce pe jos, fie că mai fac dubele un drum". Urc în „Dacia" subofițerului și pornim oprindu-ne în spatele Casei Suceava. Aleea din față este invadată de lume. De o parte și de alta, tarabe; una lîngă alta. Subofițerul de lîngă mine-mi spune: „Primăria a greșit aici. Prea multe tarabe la un loc". Într-adevăr. La tarabe, autorizații. Printre tarabe, neautorizați, bișnițarii. Vînd de toate: țigări, tricouri, blugi, ceasuri electronice, ciocolată, arahide, chiloți, costume de baie... Unul cîte unul, îi văd apărînd pe băieți. Printre neautorizați se aude „razia, razia!...". Unii au timp să fugă aiurea, de o parte și cealaltă a aleii, alții sînt „pescuiți" și aruncați de băieți în dubele care au intrat pe alei din direcții diferite, înaintînd încet prin mulțime, cu ușa din spate deschisă și păzită de patru subofițeri. Nimeni n-are bastoane, iar cătușele, nu e cazul să fie folosite. Lume multă, cum spuneam, nu-i timp de discuții. Propoziții scurte, „ăsta cu ce e? alba-neagra, ăsta? blugi-tricouri, ăsta? ceasuri...". Cîțiva neautorizați încearcă să fugă cu tot cu gențile grele, ce le țin strîns cu amîndouă mîinile. Nu reușesc. Alții zîmbesc; sînt obișnuiți; riscurile meseriei. Pe măsură ce sînt umplute, una cîte una, dubele părăsesc aleea către secție. N-apuc să văd plecarea ultimei dube, cînd patru băieți aleargă către podul de la intrarea în Mamaia, după un individ pe jumătate gol, ce ține în mînă o geantă destul de mare. Privesc în grabă ceasul: **17,48.** Individul este prins după vreo 50 de metri, geanta i-o trage din mînă unul dintre băieți. Desface puțin fermoarul și-l închide imediat: e plină cu bani! Parcă din pămînt apar în jur treizeci de țigani, unii cu sticle sparte pe jumătate, alții cu pietroaie. Apare, urlînd, o femeie cu o bîtă. Aruncă cu bîta în polițistul care-l ține pe țigan, apoi i se agață de picioare. De-abia îi ajunge pînă la brîu. Polițistul, care luase geanta între timp, ajunge în stradă și face semne disperate printre mașini. Oprește o „Dacie" cu număr de Arad. La volan, un bărbat la vreo 40 de ani, în dreapta sa o femeie ce ține în brațe o fetiță de 5—6 ani. Țiganii se concentrează către polițistul cu geanta cu bani. Polițistul urcă în spate, dar arădeanul nu poate porni, căci țiganii au înconjurat mașina. Între timp se apropie și ceilalți polițiști cu țiganul pe jumătate gol. Țigăncile urlă, ca din gură de șarpe, fetița arădeanului plînge speriată. Polițiștii au reușit să-l bage în mașină pe țigan, alături de polițistul ce ține strîns geanta. E un vacarm general, s-au adunat mulți curioși, toți ceilalți polițiști au plecat, dubele, de asemenea. Unii strigă: „criminalilor, ceaușiștilor, voi ne-ați împușcat copiii...". Țiganii prind curaj, iau mașina cu asalt și reușesc să-l elibereze pe confratele lor, împreună cu prețioasa geantă, casetofonul mașinii și un portofel cu 10 000 lei, aflat sub casetofon, banii de concediu ai arădeanului. Nevasta arădeanului strigă „casetofonul", iar doi polițiști aleargă după țiganul căruia i-a fost pasat. Cînd polițiștii smulg casetofonul din mîna țiganului, țiganii, care între timp sînt mai mulți, (de unde or fi apărut?), au început o ofensivă cu sticle sparte și pietroaie. Îmi protejez aparatul foto în clipa în care o bucată de pavaj îmi trece pe lîngă ureche. Alerg în stradă și mă trezesc împins într-un taxi ce oprise la semafor. Sînt doi dintre cei patru polițiști. Coborîm după 50 de metri în dreptul hotelului „Perla". Cei doi sînt îngrijorați de soarta colegului rămas în mașina arădeanului. Ne liniștim cînd vedem mașina depărtîndu-se și pe cel de-al patrulea polițist plecat să-și recupereze „Dacia" personală. Ajungem la secție cu un taxi plătit din buzunarul polițiștilor. Mă gîndesc: bastoane n-au avut, dar cătușe?

FINALE

Ora 18,25. Sediul Poliției, etajul II. Un hol lung cu birouri de o parte și de alta. Ușile, toate deschise. Străbat decorul de la un capăt la celălalt; în încăperi cîte două-trei birouri la care stau față-n față polițiști și infractori. Pe birouri, obiectele confiscate. Se scriu procese-verbale. O ușoară atmosferă (parcă) de familie, se discută calm, nu se țipă, nu se dau palme. Cîțiva polițiști plimbă hîrtii dintr-o parte în alta, întrebîndu-se unul pe altul din mers „al tău cu ce e?" Mă întreb de ce s-or întreba, dar realizez că ar fi o naivitate să-ncerc să aflu vreun răspuns. O iau dintr-un capăt al holului, de la primul birou. N-am noroc. Infractorul, un băiat de vreo douăzeci de ani, privește calm de jur-împrejur. Liniște. Polițistul aflat de cealaltă parte a biroului scrie ceva. Termină de scris și-i arată hîrtia băiatului. Acesta ia un creion și scrie la rîndul lui, apoi îi arată hîrtia polițistului. În prima secundă nu realizez dacă asist la o scenă de teatru mut sau altceva. Polițistul mă observă și-mi explică „e surdo-mut". Sînt blocat pentru o secundă, apoi cu o naivitate de care nu mă credeam în stare îl întreb pe băiat „e adevărat?". Băiatul mă privește fără să schițeze vreun gest. Polițistul îmi explică „nu vă înțelege, dacă vreți să-l întrebați ceva scrieți-i". Asta-i bună! Iau declarația băiatului în care a scris destul de frumos (și caligrafic și corect) cum s-au petrecut lucrurile. „Aștept confirmarea de la București" îmi spune polițistul. „Că n-are acte?". „Că e mut". Nu rețin decît că-l cheamă Vlădoi Ilie, e născut la 22 dec. 1969 (ce zi!) și că-i din București, strada Ileana Cosînzeana 10. A fost luat pentru bișniță cu blugi și tricouri. Cum s-o fi înțeles cu clienții? Mai departe. Rădulescu Nicolae din Ploiești, 32 ani, tată a doi copii (o fată de 6 ani și un băiat de 2), liber-profesionist. A fost luat pentru „alba-neagra". Din nou naiv, întreb „ce-i asta?". Îmi sînt arătate trei cercuri de cauciuc relativ identice, pentru că unul are pe una din fețe un punct alb. Cunoașteți jocul... Deci Răducanu Nicolae e liber-profesionist pentru că posedă „Autorizația nr. 63 5330 din 28.05.1990 eliberată de Primăria Ploiești, în baza art. 28 din Decretul-lege 54/90; Denumirea: Asociație familială; cu sediul: în toată țara; Obiectul activității: (țineți-vă bine) DISTRACȚII POPULARE cu un personal de: 3 persoane; Aprobată prin Decizia 196/16.05.90 cu respectarea cotei de la anexa nr. 1 din Hotărîrea Guvernului nr. 201/90". Și astfel, legalizat, Răducanu Nicolae practică distracția populară denumită „alba-neagra". „Cît cîștigi pe zi?" Se gîndește o clipă, apoi: „Depinde, 1 000, 1 500, 2 000, depinde...". Amenda contravențională e de 4 000. Deci, după cîștigul declarat înseamnă două zile de muncă. E bine. Fără alte comentarii mă gîndesc CINE (?) de la Primăria din Ploiești a semnat indescifrabil la „secretar" și „primar" și cine a pus ștampila pe autorizația în chestiune? Mai departe. O altă autorizație. Ali Resimia, 52 ani, pensionară. Autorizația eliberată de Primăria Constanța, în baza... denumirea: persoană fizică; cu sediul în Constanța; obiectul activității: confecționează și desface obiecte decorative și de podoabă din lemn, mărgele, șimburi, cioburi de sticlă, scoici, împrimeuri, deșeuri textile și piele, textile; Alte mențiuni: în piețe, tîrguri, alte locuri stabilite de primărie ... unde se poate face bișniță. Pentru că și Ali Resimia este legală deoarece vindea blugi și tricouri. Textile, nu? „De unde aveți marfa?" Mă privește ca cînd n-ar fi înțeles întrebarea. Pînă la urmă, după ce repetă se hotărăște: „Din Turcia, de la rudale mea, eu e singură,

Între Dumnezeu și poliție!

nu am pe nimeni în Romania. E singură. Merg la Turcia și mă ajută ruda o dată la două-trei săptămîni". „Dacă n-aveți pe nimeni aici, de ce nu rămîneți în Turcia ? Acum se poate...". „Eu să rămîn la Turcia ? De ce să rămîn ? Aici e țara mea !". Polițistul îi întinde procesul verbal să-l semneze. „Nu semnez asta eu, nu știu să scrie". Îmi zic „să vină avocatul, fără el nu discut". Merg mai departe dar... lista poate continua pînă la 28. Stan Doru, 19 ani, condamnat 6 luni la locul de muncă („Oltcit"-Craiova) și 4 000 lei amendă pentru speculă. N-a executat pedeapsa. Luat pentru „alba-neagra". Condurache Victor, turnător la „Sirguința" — Giurgiu, 56 ani, 5 copii, nepoți, luat pentru bișniță cu ceasuri. Iosub Mitică, 31 ani, muncitor necalificat la „Agrocoop" Ploiești ; blugi-tricouri ș.a.m.d.

Ajung în biroul căpitanului Nicola. Studiază niște hîrtii, îmi zîmbește cu prietenie și mă invită să iau loc.

— Cum puteți caracteriza acțiunea de astăzi ?

— Un succes. Am fost în inferioritate. Factorul de risc a fost foarte mare. Ne-ar fi trebuit efective duble și vreo 10—12 mașini de care să fim siguri. Cu toate acestea am reținut 28 de bișnițari. Porțiunea pe care am acționat nu este pe raza secției noastre ci a celor din Mamaia. Cu efectivele lor n-ar fi reușit să facă nici ce-am făcut noi.

— Ce se întîmplă cu bunurile confiscate ?

— Conform unei dispoziții a Ministerului Comerțului Interior dată cu cîțiva ani în urmă și valabilă în continuare, bunurile sînt depuse la „Consignația" de alte persoane decît cei ce le-au confiscat la o dată ce nu le este cunoscută nici bișnițarilor, nici altor polițiști.

— Ce-mi puteți spune despre prezența presei la astfel de acțiuni ?

— Eu unul îmi doresc asta cît mai des. Altfel, oamenii nu pot afla adevărul.

Se face ora 20 cînd ies din clădirea Poliției. Am o mulțime de gînduri ce circulă în toate direcțiile. În ipoteza că Poliția va deveni ceea ce trebuie, o instituție democratică, în ipoteza că magazinele vor fi pline, atunci nu vor mai fi bișnițari. Vor apărea poate droguri, arme, căci nu-mi pot imagina că cei pe care i-am văzut vor deveni peste noapte oameni de treabă. Aceiași care cît a ținut demonstrația de la „Universitate" au fost parcă privilegiați (ce-o fi făcut poliția atunci ?), aceiași care mai că sînt reprezentativi în ochii străinătății urîțind cartea de vizită a țării. Cine-i de vină ? Aș zice, același sistem. Un sistem în care bișnițarii au bine pusă la punct filiera lor, în care polițiștii au bine pusă la punct filiera lor, comercianții la fel și omul de rînd suferă. Suferă așa cum suferă arădeanul Sălăvăstru Constantin, care a oprit mașina să ajute poliția și s-a văzut cu banii furați, copilul speriat și mașina devastată. Nu există mijloace legale nici să fie despăgubit, nici să i se repare mașina. Există la Poliție ceea ce se cheamă „fond de ajutor" din care sînt plătiți „colaboratorii". Pentru o informație ce a dus la descoperirea unei delapidări de două milioane, „colaboratorul" a primit 2 000 lei. Poate, acum, că avem un nou și tînăr ministru de interne, cineva, acolo sus, se va gîndi la toate acestea. Asta chiar cu dorința fierbinte de a șterge cu buretele 45 de ani de miliție represivă ca și cînd n-ar fi existat și a instala o poliție la fel de tînără ca și tînăra noastră democrație. Și totuși, în urma razieі au rămas de trei ori mai mulți bișnițari decît au fost prinși și cel puțin o geantă cu bani...

GABRIEL BUGNAR

ZIER, Aurel Costache, **11 ani** sînt o echipă de furturi de buzunar. La Poliție, Tulea îi învață să mintă ca să scape. Apoi, îl pune pe Păun să ia asupra sa furtul dintr-o poșetă (datorită cazierului, Tulea ar avea circumstanțe agravante). Pentru o clipă, rămîn singur în biroul de anchetă cu Tulea Dumitru. Crezîndu-mă ofițer, îmi spune : vă dau 6.000 de lei dacă acceptați să ia Păun fapta asupra sa. Îi spun că am studii superioare, iar Tulea „urcă" imediat la 7.000. Asta e, în mintea lui, prețul unui ofițer de poliție ? Nu e cam puțin ? (lt. maj. Ion Oprea le face acte de trimitere în judecată, procedură de urgență. Sînt pasibili de pedeapsă aspră — 1,6 pînă la 7,6 ani.)

● Dorina Aron, casieră la I.C.L. Alimentara 1 vinde tartine cu șuncă. 5 lei ! Multe sînt... verzi ! Are și cafea cu 10 lei/150 gr. Soțul ei, care o „păzește" este coleg de serviciu cu Gheorghe Bărăscu — str. Gherghiței nr. 44. În fața acestei case și-a instalat două cuptoare și, printr-un cablu improvizat, folosește 4.000 w/oră pentru rumenirea tartinelor pe care le vinde soția sa îmbrăcată în halat alb, firește, fără a avea autorizație !

● La 14 iulie, Alexandra Titu a trecut prin vama Giurgiu : 8 fuste blugi, 10 costume de damă, 80 bikini, 100 sutiene, 120 pixuri, 10 mașini de ras. Zice : nu mă ajung cu banii ; la vamă am dat 10.000 de lei și ei au spus că am voie să vînd...

● Ilie Marin, muncitor la Arta Mobilei, are cazier. Vinde la preț dublu săpun Palmolive cumpărat „legal" de la Bucur Obor cu 75 lei/buc. Pentru această mare cantitate zice că a stat de mai multe ori la coadă (?!). Mai zice : mi-e foame, decît să fur, am băgat salariul meu, 3.000 lei și iau și eu în plus de la fraieri 2.500 lei. Mi-a zis „Dumnezeu" (cpt. Ion Stăncescu) să mă astîmpăr, dar nu l-am crezut...

● Costache Dumitru de la Turbomecanica vinde „la a doua mînă" : 4.000 pietre de brichetă x 1,50 lei și 300 baterii x 30 lei. Are un cîștig de 250 lei pe total. Găinărie ?

● După o excursie în Iugoslavia, Daniel Pascu rămîne cu 60 mărci pe care le vinde în talcioc pentru 3.600 lei ! Zice : nu sînt traficant de valută.

● La intersecția Pantelimon cu Dimitrov, Costa Marius Viorel, fără ocupație vinde zilnic țigări și gumă de mestecat. Recent, a cumpărat de la Dumitrescu Mihai, lăcătuș la Mecanică Fină, o cantitate de 5 000 buc. gumă de mestecat. De unde ?

● Se impun niște concluzii. Sîntem atît de săraci încît cumpărăm orice și de la oricine ! Au apărut noi regi și nababi. Au apărut păcăliți și păguboși. Între ei se află Poliția. Nedorită sau cerută. Am văzut și oameni neimplicați în aceste murdării și care apostrofează, cu vehemență chiar... Poliția ! Pe delincvenți îi mîgîiau pe creștet... Nu credem că Poliția e vinovată că sînt magazinele goale ! Atunci de ce lumea străzii o ceartă ? Sigur, poliția este ca o mireasă, o privesc toți chiar dacă e frumoasă, chiar dacă e urîtă. Acționînd sporadic, prin natura condiției în care se află totul este ca o sisifiadă. Se impun acțiuni sistematice, periodice, de amploare. Cu cine? Și, mai ales, cu ce ?

Să fim clari ; nu luăm apărarea poliției, este nonsens. Dacă însă, vrem liniște în casă și pe stradă, **trebuie să avem o Poliție** puternică **respectată**, utilată ! În toată lumea polițistul este respectat de cetățean pentru că are grijă de el.

Au început să plece oamenii buni din poliție ; salariu e mizer, munca periculoasă. Condițiile dintr-o secție de poliție sînt deplorabile (propunem cîteva vizite... guvernamentale). Dotarea este la nivelul căruței cu cal. Pentru confirmarea unei identități am așteptat 5 ore !

„Dumnezeu" (cpt. Ion Stăncescu, cel cu ochelari de soare) este deasupra tuturor și veghează !

Ion Marin, „săpunar" Made in Palmolive !

Costache, Păun și Tulea, găinari de... buzunare !

În încheiere vă propun cîteva propoziții pe care sînteți liberi să le dezvoltați cum doriți : pleacă tot mai mulți oameni buni ; hoții și pungașii se înmulțesc ; polițiștii sînt tot mai puțini ; nu mai e liniște în casă.

Aud că unii membri ai conducerii noastre au deja gărzi personale. Sînt, deci, bine păziți. Pe noi, cetățenii, cine ne apără ? Dumnezeu ?

PAUL AGARICI

A VIEŢII CHEIE

Nici nouă, bărbaţilor, nu ne mai dă nimeni înapoi cei 45 de ani trăiţi în condiţii de lagăr. Dar, în sfîrşit, noi ne putem consola la urma urmelor pentru viaţa noastră chinuită cîntînd „n-o să trăiesc cît Pămîntul". Nu ne vom putea însă niciodată consola de anii cruzi îndurați de femeile române. În toată perioada de după război, viaţa lor le-a fost sfărîmată, ele şi-au pierdut dreptul la bucurii. Mamele noastre au îmbătrînit în lipsuri şi au murit cu gîndul la vremurile cînd au putut să ducă viaţă adevărată. Soţiile noastre şi-au trecut tinereţile stînd la cozi, frămîntîndu-se mereu ce să dea a doua zi copiilor de mîncare şi privind în cîte o revistă de modă din străinătate ca la un basm din o mie şi una de nopţi. Iar fiicele noastre — evident, străine de orice idee de intrigi şi scenarii kaghebisto-ciaisto-securiste — au ieşit în decembrie 1989 în bătaia puştilor, nemaiputînd îndura, hotărîte mai degrabă să moară decît să mai trăiască la fel ca pînă atunci. În timp ce nevestele nomenclaturiştilor, de la toate nivelurile, o duceau într-un huzur nerușinat, adevăratele femei române, transformate în „tovarăşe", în roboţi, puse la munci grele, abrutizante, epuizante, au fost lipsite de un atribut esenţial — de posibilitatea de a-şi conserva şi pune în valoare feminitatea, gingăşia, frumuseţea, rezervele naturale de tandreţe. Pentru toate acestea, noi, bărbaţii, ne vom simţi mereu vinovaţi, vom avea mereu păreri de rău că n-am fost capabili să le protejăm pe femei cum s-ar fi cuvenit şi cum ele ar fi meritat, vom fi marcaţi de imposibilitatea de-a face reparaţii în trecut.

Dar în prezent ? Dar în viitor ? Acest lucru îl putem, desigur, face. Dar iată că la mai bine de 7 luni de la ceea ce ne place să numim revoluţie, viaţa femeilor române nu se deosebeşte aproape deloc de cea dusă mai înainte. Articolele din aceste pagini sînt un îndemn la eforturi pentru a reda femeilor noastre zîmbetul şi dreptul la bucurii.

ION D. GOIA ■

O nouă renunţare? Pînă cînd?

Se spune — mai mult de către bărbaţi — că nu eixstă femeie care să nu-şi dorească ceva, mereu altceva. Şi-am vrut să aflu cam ce-şi doresc ele, bucureştencele, într-un sfîrşit de săptămînă din această vară fierbinte. Am stat de vorbă cu mai multe femei, cum se face de obicei, diferite ca vîrstă, profesie, înfăţişare. Am vorbit în magazine, pe stradă, în tramvai. Nu am abordat „vedete" din nici un domeniu. M-am mulţumit să chestionez ceea ce înţelegem îndeobşte prin femeia obişnuită, cea care, „bucurîndu-se" de drepturile cîştigate de-a lungul vremurilor, încearcă să împace şi capra şi varza, adică să muncească bine şi cu spor la serviciu şi acasă, dar să-şi păstreze feminitatea, frumuseţea, tinereţea trupului şi a spiritului, zîmbetul şi lumina ochilor, disponibilitatea de tandreţe şi afecţiune. Toate, absolut toate

Fotografie de
EDUARD CONSTANTINESCU ■

recunosc că e greu, e foarte greu şi nu există femeie care să nu fi avut, nu numai o dată în viaţă, momente de descurajare, de renunţare, mai ales, de tristeţe, de neputinţă. Ce fac ele, atunci ? Unele — din ce în ce mai puţine — plîng, altele citesc cîteva pagini dintr-o carte preferată (multe îşi găsesc echilibrul în **Pe aripile vîntului !**), se duc la coafor, îşi caută o prietenă bună pe post de „duhovnic", hoinăresc prin magazine.

Iată, deci, ce dorinţe au avut nişte femei obişnuite din Bucureştii anului 1990, sîmbătă, 21 iulie. „Am vrut să cumpăr pentru fiica mea, proaspăt bacalaureată, lenjerie intimă. N-am cumpărat pentru că ea tocmai răsfoise nişte reviste şi cataloage de modă străine, iar ceea ce am văzut noi în vitrine şi rafturi nu arăta nici pe departe ca acolo. Croială demodată, dantele sărace şi aspre, elastice care îţi zgîrîie pielea, de culori, ce să mai vorbim. Nu ai, practic, ce să alegi"... „Mi-a murit bunica, caut o pereche de ciorapi negri, plîngînd, îi caut"... Dar ce, parcă albi se găsesc ? ! Îmi trebuie ciorapi albi, fini, pentru o mireasă. Am găsit numai groşi"... „M-am hotărît să-mi aranjez balconul. La piaţă am văzut răsaduri, mi-am cumpărat şi cîteva ghivece (sînt foarte scumpe !), dar nu găsesc pămînt de flori. Îmi doresc să mă răcoresc, măcar cîteva minute, seara, în balcon, între regina nopţii şi petunii. Dar trece vara...". „De patru săptămîni o revizie la termoficare. Astăzi ar trebui să se dea drumul la apă caldă. Îmi doresc o baie, ca-n filme. Nu, nu chiar camera de baie, dar măcar un spumant, un săpun parfumat. Spumant nu e, săpun — numai bucăţele acelea verzi şi galbene, ca nişte pietre rău mirositoare. **Unde sînt iluziile mele ? !**... Parcă le-am pierdut... spune refrenul. „Nu-mi arde de nimic, caut de azi noapte eritromicină pentru băieţelul meu. Are febră, e bolnav, înţelegeţi ? Nu e un moft" !... „Mie una îmi trebuie un irigator. Acum cîteva luni am găsit doar furtunul"... „Eu nu găsesc antinevralgice, de o lună nu găsesc"... „Sînt puţin tristă. Nu mi-au mai rămas destui bani ca să-mi cumpăr flori din piaţă, am văzut nişte dalii superbe, dar opt lei firul ! Oricum, l-am iertat pe soţul meu care, în ziua cînd am împlinit zece ani de la căsătorie, a venit acasă cu vinete, cartofi, ardei gras, roşii, glumind : uite, dragă, în loc de flori ! Am cumpărat, totuşi, cîteva buchete de levănţică. E bună şi împotriva moliilor"... „Ar fi trebui s-o felicit astăzi pe mătuşa mea, e bătrînă şi singură, nu are telefon. Dar nu am timp să ajung pînă în cartierul „Titan". Nu s-ar putea înfiinţa un serviciu de comisionari, pe lîngă marile florării, măcar ? Un buchet, o felicitare. Ştia că nu am uitat-o"... „Of, sînt frîntă ! Am văzut cu ani în urmă, la Brăila, scris pe un vagon de tramvai — „Rezervat femeilor". Măcar jumătate din locuri să ne fie rezervate"... „Eu aş vrea mai mult : un restaurant rezervat femeilor şi deservit numai de femei !"... „Mă duc la o petrecere importantă. S-ar putea să mă logodesc. Mi s-au terminat fardurile, n-am găsit altele şi m-am hotărît să apelez la cosmeticiană. Cum arăt ? Bine, nu ? Dar mirosiţi-mă ! Părul, şi pielea, şi rochia îmi miros îngrozitor, a ceară de epilat !"... „Am ieşit la cumpărături pentru un parastas mare. Greu, greu să adun tot ce-mi trebuie. Am luat şi copiii cu mine. Ei au obosit, eu m-am enervat. Ar trebui amenajate, în marile magazine, nişte spaţii în care să-ţi poţi lăsa, fără grijă, sub supraveghere, cu plată, desigur, bagajele. Lung e drumul spre civilizaţie, doamne !". Blaga spunea : „Doamne, cît mai e de mers !".

Încă multe lucruri şi-au mai dorit bucureştencele. Multe şi mărunte. Majoritatea au rămas cu dorinţa, cu regretul. Încă o renunţare ? Pînă cînd ? Nici una nu mi-a spus că-şi doreşte o piscină, un Ford decapotabil sau o blană de vizon. Dorinţe mărunte, obişnuite, ce n-ar trebui să rămînă neîmplinite. Şi încă un lucru : majoritatea şi-au exprimat dorinţa de a bucura pe cei apropiaţi, pe cei dragi. Ar fi fost fericirea de a dărui bucurii. Căci fericirea este compusă din bucurii mici. Nu, romîncele nu sînt nici pretenţioase, nici egoiste !

REGHINA VĂRVICI ■

Fie SIDA cît de rea, tot mai bine-n ţara mea!

Dacă după revoluţia din decembrie '89 am fost bucuroşi să asistăm la îndreptarea unor pravile strîmbe, transpunerea lor în viaţă lasă încă mult de dorit din cauza necorelării lor cu necesităţile impuse de realitate. Un exemplu este abrogarea decretului privind interzicerea avorturilor. S-a făcut astfel un act de dreptate, redîndu-i-se individei libertatea de a hotărî singură asupra drumului pe care îl are de urmat în viaţă, cînd şi dacă este cazul să aducă pe lume un urmaş. Conform prevederilor legale în vigoare, orice femeie rămasă gravidă pînă în luna a treia se poate prezenta la medicul de specialitate şi solicita întreruperea cursului sarcinii.

Chiuretajul însă, deşi efectuat într-un cadru corespunzător şi de către un personal medical specializat, comportă totuşi riscuri de accidente sau chiar de deces. Dar mai trebuie oare demonstrat faptul că este mult mai simplu să previi decît să „repari" ? Mai trebuie oare argumentat faptul că orice legislaţie care conferă nişte drepturi cetăţenilor trebuie urmată şi de crearea unor condiţii propice exersării acelor drepturi ? Ar fi oare de conceput o lege care să permită populaţiei consumul de banane, atîta vreme cît organul de resort nu se preocupă de asigurarea aprovizionării cu banane ? Pentru că aşa stau lucrurile în privinţa posibilităţilor de procurare a anticoncepţionalelor — mijloace de protecţie în ajutorul femeilor, preferabile chiuretajelor.

Faţă de chiuretaj — care implică o intervenţie chirurgicală nu întotdeauna lipsită de riscuri —, mijloacele contraceptive oferă numeroase avantaje, în primul rînd o mare diversitate de metode, de la cele mecanice pînă la cele hormonale, în administrarea cărora medicul poate indica, în funcţie de starea sănătăţii şi particularităţile organismului pacientului, soluţia optimă, eliminînd astfel orice risc de incompatibilitate organică.

Dar dacă socoteala este atît de simplă în teorie, pe atît de greu este de pus în practică. De ce ? Fiindcă oricît am în-

trebat prin farmacii, rezultatul a fost acelaşi : **anticoncepţionale nu se găsesc !** Pînă şi clasicele prezervative lipsesc cu desăvîrşire din comerţul nostru predispus la privatizare şi liberă iniţiativă. (Apropo de metodele de prevenire SIDA, la ce ne pot folosi instrucţiunile, dacă tot nu avem posibilitatea de a găsi în magazine acele obiecte care să ne apere ? !).

La Farmacia nr. 119, din str. Ştirbei Vodă 16, d-na Elena Zoican, şef unitate, mi-a relevat totuşi un aspect „îmbucurător" : din cantitatea comandată pentru luna iunie a.c., de 1 kg chinină sulfurică, în vederea preparării de ovule anticoncepţionale locale, i-au fost livrate... 50 grame de chinină bromhidrică (mai puţin eficace decît cea sulfurică). Ţinînd cont că pentru prepararea unui ovul se utilizează 0,20 grame chinină, cititorul poate calcula singur cît de „bine" aprovizionată a fost această „norocoasă" farmacie. Unde mai pui că a cele grame reprezintă şi singura livrare în decurs de şase luni !

În cele din urmă am ajuns la d-na Cornelia Rujan, şef serviciu Produs

Fotografie de GIG MOTOIANU ■

Farmaceutice din cadrul Oficiului farmaceutic nr. 1 București, lider al Federației Naționale a Cadrelor Farmaceutice, totodată. Iată ce am aflat : „Noi cunoaștem situația existentă și de mai multe luni facem demersuri pentru urgentarea rezolvării ei. Am fost însă confruntați cu probleme speciale și asta, nu din vina noastră. În ceea ce privește anticoncepționalele cu uz orar (hormonale), acestea nu s-au fabricat și nu se fabrică încă în țară. **Am primit însă din import și se află, de circa o lună, în depozitul Oficiului Central Farmaceutic !** Printr-un telex către Ministerul Sănătății, am cerut urgentarea livrării pe piață a acestor produse, dl. ministru Bogdan Marinescu arătîndu-se foarte receptiv la demersul nostru — dînsul fiind, de specialitate, doctor ginecolog — însă livrarea este întîrziată datorită operațiilor de stabilire a prețurilor, întrucît sînt primele produse de acest fel pe piața românească.

Cît despre anticoncepționalele locale (ovule locale), acestea se pot prepara în laboratoarele farmaceutice, avînd la bază chinina. Și aici însă, întîrzierea livrării pe piață se datorează tot unor

Fotografie de PAUL AGARICI ■

încurcături de acte normative, întrucît acum cîteva luni am fost înștiințați că prețul chininei se va majora, ulterior comunicîndu-ni-se și majorarea (de la 700 lei/kg, la 1 500 lei/kg). În aceste condiții a trebuit să așteptăm stabilirea temeiului legal de preț per kilogram, urmînd să facem și noi normarea pentru prețul viitorului produs. În momentul de față, în depozitul nostru există deja o cantitate de 540 kg chinină (factura 100 638/5.07.1990), pe care o vom livra curînd unităților farmaceutice. Vă pot asigura că, începînd cu luna august a acestui an, fiecare farmacie va putea prepara ovule anticoncepționale locale și, mai mult decît atît, vor avea afișat acest lucru.

Problema prezervativelor este încă nesoluționată, cauciucul fiind materie primă din import, deci deficitară ; avem însă în vedere rezolvarea acestui aspect, mai ales datorită prevenirii maladiei SIDA. În aceeași ordine de idei — privind mijloacele anticoncepționale — pot afirma că firme străine cu renume în domeniul farmaceutic și-au oferit serviciile în vederea semnării unor contracte dar, pînă acum, discuțiile sînt doar în faza de tratative, firmele respective solicitînd plata în valută forte“.

Chiar dacă nu a pus degetul pe rană — căci, ce altceva decît birocrația poate fi cauza acestor tergiversări ? —, informațiile furnizate de d-na Rujan au darul de a ne face mai optimiști. Ținem totuși să tragem semnalul de alarmă asupra situației actuale, informîndu-ne, la rîndul nostru, cititorii. Sperăm ca factorii de răspundere din Ministerul Sănătății să acționeze mai prompt pentru soluționarea acestor probleme, avînd în vedere importanța sănătății publice și, în special, protejarea eternului feminin, fără de care viața și-ar estompa culorile.

PAUL VINICIUS ■

Ușa care se deschide foarte des

Sugestia acestui titlu mi-a oferit-o prozatorul Ion Bledea, în prezent redactor-șef al cotidianului „Gazeta de Nord-Vest“ din Satu Mare. În momentul în care i-am povestit despre soții Ioan și Eudochia Milea, care au procreat 16 copii, iar Eudochia i-a adus pe lume, dintre care în viață sînt 15 (cincisprezece), ne-am adus aminte că în satele noastre românești din Maramureș, Bistrița-Năsăud, Sălaj etc., există astfel de familii cu prunci mulți, sănătoși, frumoși, viguroși. Nici pe departe nu vreau să fac, în context, apologia „sporului de natalitate“ la femei, cum în trecut o făceau activiștii, zîmbind pe sub mustață. Nu a fost și nu este ușor să crești 2 copii, darmite 15. Nu e de fel ușor să crești și să hrănești atîtea guri, într-o penurie trecută și prezentă de alimente strict trebuitoare. Ca majoritatea familiilor cinstite și fără relații la ...Ierusalim, familia Milea (ce nume predestinat !) a avut suficient de tras, de suferit. Dar nimeni nu i-a auzit plîngîndu-se vreodată, căindu-se așa și pe dincolo. Și-au purtat crucea prin ani, iar crucea este una grea, din lemn de salcîm, noduros.

Dacă bine-mi aduc aminte, Ioan Milea lucrează în sectorul zootehnic, la IAS Dorolț. În secret era chiar invidiat că este „stîlpul“ unei asemenea numeroase familii. Eudochia a fost și dînsa o femeie în toată legea, chiar dacă acum urmele anilor și-au mai lăsat din floarea de cireș pe la tîmple și ridurile îi brăzdează obrajii. O întreb dacă nu i-a fost greu, dacă nu-i mai este greu cu „puzderia“ asta de copii ? Bașca faptul că au venit deja și nepoții. Îmi explică simplu, că așa e la țară, unde mănîncă doi, mănîncă și trei, unde mănîncă 7, mănîncă și șaptesprezece guri. E drept că pentru prepararea hranei nu folosea oale mai mici de 15—20 de litri. Măicuța Eudochia e mîndră și acum, ca mai an, și spune deschis că a fost și este bucuroasă că la ea acasă ușa se deschide foarte des.

Ce e frumos la familia Milea ? Vecinii nu i-au auzit niciodată certîndu-se. Pe copii nu i-a văzut nimeni bătîndu-se, hîrjonindu-se, cum se mai obișnuiește între frați. O regulă a fost însă instaurată în casă. Fratele mai mare îl ia în primire pe imediat următorul, acesta pe următorul și, tot așa, plecau la școlile generale nr. 5 și 15 din municpiul Satu Mare, prinzîndu-se frumușel de mînă. O instrucție și o educație aleasă, nesofisticată, chiar dacă soții Milea n-au trecut prin școlile de pedagogie ale lui Pestalozzi. Așadar, o familie numeroasă, dar și fericită. Din toate lunile anului are Eudochia Milea născut cîte un copil, numai din lunile mai și iunie — nu. Două surori sînt gemene. „Mai bine să sporească sămînța bună și neamul nostru, zice lelea Eudochia, decît să împînzească străzile tot felul de indivizi căiți cu cărbune...“. Iar autorul însuși al rîndurilor de față este încurcat și nu știe dacă referirea directă a fost la minerii care au bulversat Capitala în mijloc de lună iunie, ori la alte specimene tuciurii care într-adevăr ne împînzesc nu numai limba, ci și conștiința...

Să-i numim, vă rog, pe cei 15 copii ai familiei Ioan și Eudochia Milea : Ștefan, Augustin, Paulina, Ioan, Maria, Alexandru, Lucia, Aurelia, Tania, Vasile, Nicolae, Viorel, Liana și mezinul Radu. Facem încă o dată socoteală, să vedem dacă ne-au ieșit la numărătoare. Și să-i numeri sînt mulți, în adevăr. Au îmbrățișat aproape toate profesiile, de la instalator la sudor, de la ospătar la croitoreasă. Ultima aripă a familiei o formează „detașamentul“ școlarilor. Ei sînt cei care vin.

Eu tot întreb de greutăți și de nimicurile vieții, cînd colo, acești oameni simpli dar măreți în simplitatea lor, mută discuția pe alt plan. Sigur că ar fi vrut ca și copiii lor să urmeze niscaiva școli înalte. Au și unele talente, înclinații. Dar nu s-a putut, deocamdată. Vor ca să-i facă pe fiecare cu o meserie, iar frații mai mari, care sînt deja în cîmpul muncii, îi ajută substanțial pe cei care urmează să deprindă o profesie sau alta. Dacă va dori vreunul să urmeze o facultate, n-are decît, familia se va uni ciorchine și-l va ajuta. Ar fi absurd acum, în final, să spun că familia Milea nu a avut și că nu mai are greutăți. Poate mai mari ca ale altor familii. Dar, fiind o familie unită, le depășește, cum se spune, din mers. Poate mai ușor ca alte familii cu mai puțini copii „de seră“, cum se spune îndeobște.

Scriu aceste fraze albastre de suflet nu pentru a face, Doamne ferește, o infuzie de optimism femeii romînce, care, socialmente vorbind, a trecut și mai trece prin avataruri numai de ea cunoscute. Dar Dumnezeu a menit-o, mai întîi și întîi, să înmulțească sămînța bună și să revigoreze neamul.

DORIN SĂLĂJAN ■

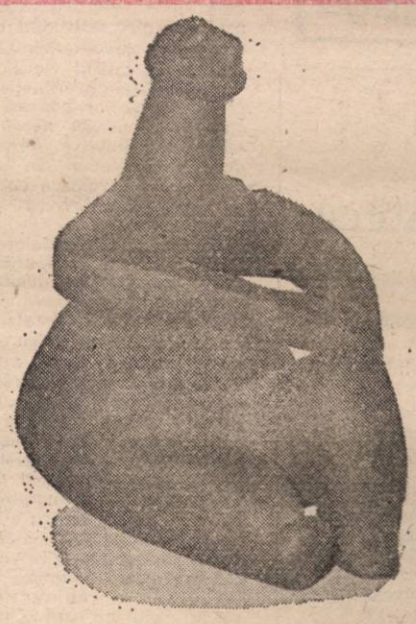

Pentru ca femeia să nu mai fie victima ignoranței

Pentru sau contra avortului ? Evident, în loc de răspuns e dreptul femeii de a nu aduce pe lume un copil nedorit. Pînă la revoluție, contracepția era un teritoriu inabordabil pentru medicii ginecologi, ne spune directorul adjunct al Maternității Giulești, medicul primar Sorin Puia. După liberalizarea avortului, cele șase luni care s-au scurs, ne-am trezit în fața a trei lucruri importante : o patologie ginecologică feminină extraordinară, ca urmare a 25 de ani de provocare a avorturilor em-

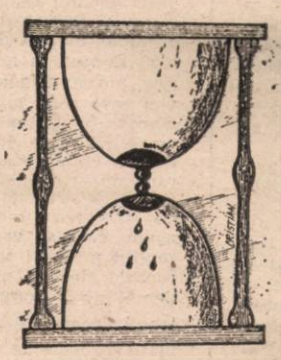

Desen de CRISTIAN MIHĂILESCU ■

pirice, o lipsă totală a educației sexuale și contraceptive, în special ; 40 la sută dintre femei nu știu ce este această contraconcepție. Și, în al treilea rînd, un număr mare, de aproximativ 7 000 de femei, la nivelul țării, după supraviețuirea acestei legi, sînt foarte mutilate, cu organele genitale extirpate și care încep să aibă probleme psihosomatice de adaptare.

În fața acestei situații, în momentul de față, pentru preîntîmpinarea avortului, contracepția în România se desfășoară pe două planuri : o rețea guvernamentală de contracepție, dirijată de guvern, care a deschis cabinete de contracepție în toate județele țării și în toate clinicile universitare din București, iar cel de-al doilea aspect, la fel de important, al educației sexuale și de contracepție propriu-zisă. Din ajutoarele primite, România dispune acum de unele contraconcepționale, dar ele nu trebuie folosite decît în urma unor prealabile consultații și îndrumări cu cadre medicale. **Cabinete de planificiare a familiei — family planning — funcționează deja în cadrul a trei maternități : Giulești, „23 August“ și Polizu. Aici se pot obține consultații și contraconcepționale. Din păcate, femeile încă nu știu de existența acestor cabinete.** Aflăm de la dr. Florina Șerbănescu de la maternitatea Polizu, de sfaturile noastre pot beneficia toate femeile interesate. De asemenea, noi distribuim în mod gratuit și orientăm, în același timp, pe cele ce ne cer sfatul spre una din metodele de contraceptive existente : anticoncepționale orale, metode de barieră (prezervative, diafragme și șampoane) și a treia posibilitate aplicarea steriletelor, care nu sînt altceva decît niște minuscule dispozitive intrauterine. Folosirea uneia dintre aceste trei posibilități nu trebuie făcută la întîmplare, ci doar în urma unei prealabile discuții cu medicul specialist al cabinetului de planificare familială.

Activitatea de contracepție, recunoaștem, este abia la început. Educația sanitară și sexuală s-a practicat extrem de restrîns, singurul mijloc de planificare familială era avortul provocat, cu consecințele lui nefaste (26 la sută din avorturi erau complicate, dintre acestea 3,11 la sută se soldau cu intervenții mutilante și 2,36 la sută duceau la decese). Impactul psihosomatic al femeilor tinere mutilate după avorturi complicate este o realitate. Liberalizarea avortului după revoluția din decembrie a creat o situație deosebită, prin marele număr de avorturi care se prezintă pentru întreruperea sarcinii și, în plus, un număr de avorturi incomplete, provocate în virtutea vechilor obiceiuri. În primul trimestru, în București, 27 dintre acestea s-au soldat cu decese. Femeia continuă să fie victima propriei ignoranțe.

ELENA GHERA ■

Exercițiul Ceaușescu !

Din mai multe scrisori ni se confirmă următorul eveniment : acum cîteva zile, în Gara de Nord a avut loc un veritabil „exercițiu Ceaușescu“ — concentrarea unor trupe de civili (?!), a întregului efectiv al poliției feroviare, blocarea circulației oricărui cetățean sau vehicol, dispariția bișnițarilor și a vînzătorilor ambulanți, a tot ceea ce ar strica esteticul sau ar deveni o potențială ambuscadă, executarea unui cordon de siguranță compus din simpaticii și arhicunoscuții **băieți cu părul scurt** și cravată verde-guște la costum maropămîntiu, în carouri. (Nu s-au tăiat copaci sau tufișuri pentru că, în Gara de Nord, a fost de mult interzisă plantarea lor ! Nu s-au strigat lozinci ; nimeni nu a bătut din palme !)

Sigur, lumea, pusă la zid sau nevoită să circule încet, peste șine, a rămas consternată ; totul s-a lămurit repede : a trecut Doamna Roman, de mînă cu propriul copil, ca să „prindă“ Rapidul 11. A plecat trenul, la Belgrad, și lucrurile au revenit la normal !

Presupunem că aceste măsuri de pază, deosebite („ca-n vremea lui Ceaușescu“) și persoanele din numerosul corp de gardă, ad-hoc, au fost plătite direct din leafa domnului prim-ministru și nu, cum spun unii care vor să destabilizeze și să calomnieze, din chiar bugetul statului (despre care, e adevărat, nu știm nimic !). Nu-i așa, cu banii lui fiecare face ce vrea !

Multe femei, mai ales din cele care vin noaptea de la fabrică și merg spre casă pe străzile întunecate ale urbei noastre și-ar dori un soț atît de grijuliu și bogat. Pentru ele, totul e un vis pentru că, sîntem siguri, domnul prim-ministru nu va divorța niciodată.

PAUL AGARICI ■

FLACĂRA
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Mai sînt de citit mii de cărți

Librărie și bibliotecă

M-a vizitat zilele trecute un fost coleg de liceu care a făcut o afacere bună după Revoluție.

— Dispun de o sumă mare de bani și vreau să-mi cumpăr o bibliotecă.

Credeam că este vorba de mobilă și nu înțelegeam ce vrea de la mine.

— Nu este vorba de mobilă, ci de cîteva mii de cărți. Am văzut că scrii în „Flacăra" despre așa ceva. Te rog să mă sfătuiești și pe mine ce anume să-mi cumpăr.

Eram gata să izbucnesc în rîs, dar m-am abținut. Cum să-l fac să înțeleagă că o bibliotecă nu se poate cumpăra dintr-odată și că ea se poate constitui numai într-o viață de om? Cum să-i explic că volumele care se află la un moment dat într-o librărie, oricît de numeroase, nu pot compune o bibliotecă, fiind neselectate și nearmonizate? Dacă nu mi-am revărsat asupra fostului meu coleg de liceu tot sarcasmul de care mă simțeam în stare a fost numai pentru că mi-am dat seama, în ultima clipă, că aș fi nedrept: el avea o intenție frumoasă, dar îi lipsea competența necesară pentru a și-o realiza. I-am explicat pe larg, fără ironie, timp de mai multe ore ce dificultăți sînt și cu ce trebuie să începă, iar după ce m-am despărțit de el m-am gîndit cît de puțin face critica literară pentru a fi de folos unor oameni de acest fel. Considerațiile savante și de multe ori sterile care apar în reviste în legătură cu noile apariții editoriale nu pot constitui un ghid. Ele nu răspund la întrebări elementare, de genul: cine este autorul? despre ce este vorba în carte? ce valoare are cartea în comparație cu altele pe aceeași temă? ce anume din cuprinsul ei merită o atenție aparte? ce anume nu prezintă interes? și, în concluzie, cartea merită cumpărată sau nu?

Simplificînd la maximum, s-ar putea spune că datoria criticii literare este să îndrume procesul lent și complicat de transferare a cărților din librării în biblioteci. Sîntem obligați moral și profesional să contribuim la transformarea cărților din marfă în act de cultură. Oricum, este și în interesul nostru să ne ocupăm de aceasta, pentru că altfel ne înstrăinăm tot mai mult de cititori, **îi pierdem** și în curînd nu vom mai avea pentru cine să scriem.

Drept urmare, cuprins de remușcări, am hotărît ca de acum înainte, măcar din cînd în cînd, să-mi îndeplinesc această obligație elementară față de cititori și să **prezint** aparițiile editoriale mai semnificative. (Îmi voi îngădui uneori să le trec în revistă și pe cele fără valoare, dar susceptibile de a avea succes la public, tocmai pentru a explica de ce nu merită să li se acorde prea multă atenție).

● A. E. Baconsky, **Scrieri, I, II**, Ediție îngrijită, note, cronologie și bibliografie de Pavel Țugui. Studiu introductiv de Mircea Martin, București, Editura Cartea Românească, Colecția „Mari scriitori români", 1990. Poet, prozator, eseist și traducător, A. E. Baconsky (1925—1977) a avut destinul unui aristocrat al spiritului rătăcit printre staliniști. La început el a încercat să intre în rolul de poet „militant", dar vocea îi suna fals. În perioada 1955—1956 și-a repudiat poemele scrise după principiile „realismului socialist" și și-a configurat o estetică proprie, dînd curs unei înclinații înnăscute pentru contemplație și fast. Volumul antologic **Fluxul memoriei**, apărut în 1967, îl prezintă în această ipostază. În continuare, viziunea sa lirică s-a radicalizat, pînă la o reprezentare apocaliptică a lumii contemporane, în **Cadavre în vid**, 1969 și în **Corabia lui Sebastian**, 1978 (volum postum). Recitită azi, poezia sa se remarcă prin distincție, dar suferă de monotonie. Chiar și cînd descrie un coșmar poetul rămîne preocupat de eleganța expresiei, astfel încît ca artist ne impune respect, dar nu ne emoționează.

Volumul I din recenta ediție cuprinde, în aproximativ 500 de pagini, aproape toate poeziile lui A. E. Baconsky, poezii care prezintă în momentul de față un interes mai mult documentar.

O lectură cu adevărat pasionantă oferă volumul II (360 de pagini), intrucît în paginile sale regăsim proza fantastică, admirabila proză fantastică din **Echinoxul nebunilor și alte povestiri**, 1967. Tot aici se tipărește — pentru prima dată în România — romanul parabolic **Biserica neagră**. Scris la persoana întîi, în fraze de o transparență stranie, romanul înfățișează într-un mod aluziv și atemporal stilul de viață dintr-un regim totalitar. Cersetorii care acaparează puterea, subordonîndu-și elita cu ajutorul unei tenebroase politii secrete, ilustrează catastrofala răsturnare de valori, specifică unei dictaturi comuniste. Se observă însă că A. E. Baconsky a evitat să includă în roman orice referire explicită la situația din România postbelică, pentru a nu putea fi folosită ca probă împotriva lui la un eventual proces. Teama de a nu atinge vreun fir epic care curentează diminuează într-o oarecare măsură forța romanului.

Adnotările lui Pavel Țugui și în special **cronologia** pe care a alcătuit-o consultînd aproape toate sursele existente impresionează prin devotamentul față de memoria lui A. E. Baconsky. Iar **studiul introductiv** semnat de Mircea Martin poate fi considerat o mică monografie, scrisă cu competența și sobrietatea cu care ne-a obișnuit cunoscutul critic și istoric literar.

ALEX. ȘTEFĂNESCU

Titu Maiorescu în căutarea universalității

Se spune de regulă despre marile personalități culturale că statura lor se măsoară și prin dimensiunea politică probată în acte energice, atitudini civice și demersuri guvernamentale. Ancorarea în pulsul vieții sociale, implementarea profilactică în stufărișul deciziilor politice conferă omului de cultură măreție și recunoaștere publică. Orice închidere în livresc și în cogitație evazivă, echivalează cu o infirmitate în planul vieții practice, constructive.

Fără îndoială, Maiorescu n-a fost un diletant în politică. Campaniile sale critice menite să însănătoșească cultura românească implicau deja, în paralel, o proiecție politică, un cadru operațional în care ideea de construcție trebuia să capete încărcătură decizională. Pendula nu atît „între zidar și ostaș apărător al zidirii", cum afirmă Al. Dobrescu, cît, mai ales, între problematic și apodictic, între speculație și program, între eminența principiilor elaborate și lupta pentru a le impune în viață, grija de a le conferi finalitate socială. Intuise bine Petrovici cînd compara rolul lui Maiorescu în cultura românească cu „rolul pe care îl are logica între științe", de a ordona achizițiile spirituale devălmășite în instrumentații lucrative, de a infuza activități de constiință, criterii, sens tehnologic și aplicabilitate. Or, pentru izbînda acestui demers reformator — se vede cît de colo — teoreticianul trebuia dublat de politician, omul de laborator trebuia să coboare treptele Agorei, să se facă auzit și înțeles.

Mai este o problemă. S-a vorbit mult despre „jertfa" lui Maiorescu reîntors în țară în dauna afirmării lui în lumea filosofică europeană, despre privarea sa de universalitate în beneficiul operei — restrictive totuși — de construcție culturală românească. Adevărul este că opera sa, fundamentală pentru devenirea fenomenului românesc, nu incumbă atribute de competitivitate într-un dialog mai larg al valorilor. Diagnosticianul ideal al cazului particular românesc, nu s-a prelungit într-o spistemologie profilactică, universală. Că Maiorescu a rămas marcat de această dramă tăinuită a forului său interior, o vom afla tot de la Petrovici care redă textual răspunsul mentorului junimist atunci cînd, omagiind șapte decenii de viață, tînărul cirac redeschide această rană singerîndă. «Mi-ai ghicit sufletul», a oftat Maiorescu sfîșiat de tristețea unor insatisfacții acum, cînd se vede ajuns spre zenitul misiunii sale. Aproape se consola, deși își purta flacăra cu demnitate și cumpătare. La șaptezeci de ani căpătase aura unui mare director de constiințe și de prestigios om politic român. În lumea culturii autohtone se organizau omagieri somptuoase iar revista „Convorbiri literare" îi consacră un număr special cu multe semnături prestigioase. Nici o reacție însă din afara hotarelor țării. Rămăsese un circumscris fenomenalității românești și resimțea poate dureros deficitul de universalitate.

Cu toate acestea, Maiorescu nu semnase încă ultimul act. La 72 de ani este însărcinat, pentru prima dată, cu formarea unui guvern. Îndelungata sa experiență politică — trecuse doar prin atîtea ministere — capătă acum posibilitaea unui corolar, deși vremurile erau tulburi. Țările din Balcani vor deveni în curînd teatrul unor operații militare și România — ale cărei granițe și interese fuseseră avariate grav prin Tratatul de la Berlin — nu putea rămîne indiferentă. Guvernul Maiorescu preferă, totuși, pentru început, ipostaza neutralității ceea ce va determina înverșunate reacții de pe banca opoziției liberale. „Guvernul a scăpat trenul", va riposta Ionel Brătianu în ședința din 4 mai 1913. „Vă înșelați, trenul României acum sosește", va răspunde calm și sigur pe acțiunile sale Maiorescu. Și așa s-a întîmplat.

În acele zile tulburi și furtunoase primul-ministru român dovedește o energie în mișcare, o luciditate în gîndire și o fermitate în acțiune amintind de perioada trecută a juventei. Nu-și dorise el atunci, la vremea începuturilor, situații taifunice pentru a-și proba virtualitățile competitive? Le avea acum din plin și trebuia să se măsoare cu ele. Putea acum să-și probeze efectiv deviza cu care își povățuise necontenit discipolii: „să fim rationali cu fața spre universalitate", deși în noua poziție politică nu mai era vorba de perspectiva lumii valorilor speculative pe care Maiorescu o ratase, sau o jertfise cu bună știință, în beneficiul ipostazei de „organizator al culturii noastre neîncheqate și pe alocuri deviate de la drumul ei natural" (Ioan Petrovici), ci de o lume a operațiilor politice. Dar postura de prim politician al țării (reținuse pentru el și portofoliul externelor) putea oare compensa șansa irosită în tinerețe cînd avusese posibilitatea afirmării în mediul universitar occidental? Putea oare prin această mutație a planurilor, să dobîndească satisfacția universalității eșuată în cîmpul spiritual? Să fi sperat Maiorescu într-o asemenea compensație? Poate, dacă avem în vedere că-și însușise întru totul principiul lui Comte care cerea omului politic o cultură mai vastă decît oricărui alt specialist. Conform acestei convingeri deabia politicul omologhează însușirile și virtuțile unei personalități culturale. Cîtă măreție poate incumba un om de cultură care își reprimă sau se sustrage ipostazei politice civice și atitudinale față de ulcerațiile vremii și ale cetății?

Să privim lucrurile mai cu atenție. Ion Petrovici compara rolul lui Maiorescu — am mai spus — în cultura noastră cu acela al logicii între celelalte discipline științifice. „A eliminat ce era fals, a indicat lacunele și sistemele de a le acoperi". Și politica și logica erau, asadar, înțelese ca domenii ordonatoare, dirijorale, implicînd personalitatea informată și lucidă în toate disponibilitățile ei lucrative. Maiorescu le-a cultivat cu ardoare deopotrivă încercîndu-le virtuțile deschiderii universale. În logică va persista mai puțin, în politică mai mult. După încheierea misiunii sale prim-ministeriale va scoate „Cartea verde" cuprinzînd toate documentele conflictului balcanic și ale Conferinței de pace de la București din iulie 1913. A fost ultimul act înainte de retragerea sa din malaxorul vieții publice. Dar și singurul care i-a adus putină notorietate în lumea europeană. Din Austria contele Berchtold îi telegrafia: „Doresc să transmit d-lui Maiorescu, remarcabilul conducător al tratativelor, cele mai călduroase felicitări ale guvernului imperial și regal". Prezentîndu-și demisia — a sa și a cabinetului ce l-a condus — regele României îi declara: „Ai fost nu ministru, ci prietenul meu".

Firește, gloria politică nu ține la drum lung. Așezat durabil în național, Maiorescu va adulmeca necontenit lumea largă, îi va recepta pulsurile, direcțiile de sens, zbaterile culturale și politice, dar confortabil nu se va instala niciodată într-insa. Acesta i-a fost destinul. Dar să nu uităm că dar ulterior, în perioada interbelică, spiritualitatea românească se va deschide lumii pe arii tot mai largi de recunoaștere, la mijloc trebuie situat și efortul pontifical junimist. Sub veghea și îndrumarea lui profesorală s-au format spiritele propulsatoare de mai tîrziu. Iar dacă s-a întîmplat ca învățăceii să ajungă mai departe decît magistrul, faptul trebuie înțeles și ca o răsfrîngere de har maiorescian.

Prof. IONEL NECULA

Optimismul se prepară din chinină?

În Academia de Teatru și Film trebuie să păsești cu grijă. Nu din motive artistice, pur și simplu pentru că ai avut ghinion să ajungi după ce o echipă de zidari a trecut pe acolo cu gîndul să repare fisurile apărute la cutremur. Au venit, au lucrat o zi, au descoperit că le lipsesc materialele necesare și s-au dus. A rămas șantierul. Doar e vacanță, iar examenele încep abia în 25 august. Nici cabinetul rectorului nu a scăpat de atenția celor de la ICRAL, dar găsim totuși o sală în care să stăm de vorbă.

— Noutăți?!

Victor Rebengiuc: Noutăți absolute sînt cele două Catedre de teatru de păpuși și marionete și Catedra de coregrafie care va scoate maeștri coregrafi și profesori de balet. Cifrele de școlarizare vor fi mult mai mari decît în anii trecuți: 42 de locuri la actorie, 10 regie de film, 10 regie de teatru, 10 operatori, 10 filmologie și scenaristică, 10 teatrologie, 10 balet, 10 actori păpuși. Primii doi ani vor fi eliminatorii continuînd o testare serioasă a aptitudinilor și talentului. Pînă acum calificarea unui actor se făcea doar prin examenul de admitere. Urma să mai faci patru ani doar ca să capeți o hîrtie la mînă.

— Am aflat că seralul a fost desființat.

V. R.: Actorii au dat cîteva examene de diferență și au intrat la zi.

— Mulți oameni erau contrariați, alții chiar iritați de numărul mare de fii de actori și regizori care intrau în institut.

V. R.: Eu nu aș fi surprins că o meserie se transmite din tată în fiu. Există medici care transmit profesia fiilor lor, există mineri care transmit profesia fiilor lor. De ce nu ar fi și actori?! Și în promoția aceasta au fost trei copii de actori. De ce nu s-ar putea ca un tînăr care stă în casă cu un actor, care vede toate spectacolele în care joacă părinții lui și colegii părinților lui, de ce nu ar putea căpăta și el dorința de a fi actor dacă are și calități?! În privința fiului meu sînt liniștit, el vrea să dea la Arhitectură.

— Aveți spații suficiente pentru numărul mare de studenți care vor veni în toamnă?

V. R.: Clădirea aceasta a fost școală de jandarmi, e mare dar nefuncțională. Am înțeles însă de la minister că s-a deschis tema unui proiect pentru un institut nou în care vom avea și săli de curs, și cantină, cămin, piscină, săli de sport. Dar problema cea mai gravă este că nu avem pentru toamnă cămin pentru studenți. Pînă acum erau cazați în căminele Universității din Grozăvești. Dar acum și Universitatea și-a mărit numărul de locuri și nu vor mai putea primi studenții noștri.

AURELIA BORIGA

Violeta Andrei — un rol fără repetiție (II)

— Era începutul anilor '70 cînd viața se arată blîndă și chiar generoasă cu dumneavoastră.

— În această perioadă am fost chemată să fac o probă de film, o coproducție româno-franceză, serialul „Neînfricații". M-am dus cu un sentiment defetist, nici prin cap nu mi-a trecut că aș putea cîștiga rolul. Culmea e că francezii și regizorul Iulian Mihu m-au ales pe mine ca interpretă principală. În același timp am mai interpretat și un al doilea rol, deoarece Gina Patrichi nu a mai apucat să vină la filmare din cauza vremii îngrozitoare. Regizorul Iulian Mihu mi-a spus să mă transform cum voi putea, să-mi pun o perucă blondă (pe vremea aceea eram brună, culoarea mea naturală de păr fiind brună) și a doua zi de dimineața le-a spus tuturor că a adus o actriță nouă pentru acest rol. M-a rugat să nu rîd pentru că dacă rîd mă dau de gol. Eu nu văzusem filmul, „Satyricon" al lui Fellini dar întîmplător îmi făcusem un machiaj în genul acela. Nu m-a recunoscut nimeni. Dar pînă la urmă nu am putut să rezist să nu surid.

A fost o perioadă extraordinar de frumoasă. Filmul acesta a fost pentru mine poate cel mai important lucru, a fost și revenirea la meseria de actriță. Am avut o echipă uluitoare. Scenografi erau soții Boruzescu care pe urmă au plecat în Franța. Erau distribuiți foarte mulți colegi de la arte plastice. Eram ca frații acolo la filmare. Am dus o viață boemă, în condiții îngrozitor de grele. Un frig sinistru. Țin minte că noaptea dormeam într-o cameră care nu avea geam și în fiecare seară puneam o masă de brad peste geam ca să nu intre atîta frig. Dormeam cu un reșou la cap ca să nu-mi înghețe fața foarte tare. Am filmat mai mult noaptea, eram îmbrăcată în voaluri, în picioarele goale. Aveam 27 de ani atunci dar nu mă interesa. Toți colegii vroiau să mă menajeze, să mă protejeze. Înainte de a intra în cadru, eu îmi aruncam lucrurile de pe mine ca să pot să rămîn concentrată. După ce terminam filmarea și eram înghețată bocnă, începeau să mă frece cu zăpadă ca să-mi revin. Dar nu a contat pînă în ziua în care m-au uitat vreo patru ore într-un copac, legată, îmbrăcată în două perdele și cu picioarele goale, iar ei au plecat să caute alt loc de filmare. M-au găsit congelată. Începuse un fel de moarte albă. Am făcut după aceea congestie pulmonară și m-au trimis la București. După două săptămîni am mințit acasă că nu mai am febră și am fugit înapoi la filmare. Era pasiunea aceasta nebună, fanatică. Dacă nu am avut tupeu, am avut foarte multă pasiune și fanatism. Am făcut multă cascadorie în acest film. Nu am acceptat niciodată să fiu dublată. Spuneau : Lăsați-o în pace că e de-a noastră, se descurcă ea. Aveam un curaj poate inconștient, dar în clipa în care se dădea „Motor" se întîmpla ceva foarte ciudat în mine. Adevărata mea viață era pe platourile de filmare.

Pe urmă am plecat la un festival internațional și acolo m-am vindecat de congestia pulmonară. Am avut surpriza să întîlnesc multe personalități și să fiu dintr-o dată foarte răsfățată și chiar prefera-ta publicului, spre totala mea uimire deoarece plecasem foarte complexată din țară,, știind că sînt româncă. Nici nu credeam că acolo se va întîmpla acest miracol. După aceasta am început să fiu chemată foarte des la filmări.

Dar în 1971 s-a întîmplat lucrul care mi-a distrus cariera. În '71 soțul meu a fost

făcut secretar al C.C. al P.C.R. cu probleme internaționale. Eu eram plecată din București și am fost felicitată de oameni. Pentru mine a fost un lucru îngrozitor și am spus că nu poate fi adevărat, e o confuzie de nume. Mai exista cineva cu acest nume. Cînd mi s-a confirmat că este el am înțeles că pentru mine se va întîmpla ceva foarte rău. Am înțeles că pentru mine se va sfîrși. Abia începusem să filmez și a apărut această viitoare nenorocire.

— El și-a dat seama că vă va sacrifica ?

— În clipa aceea, nu. Nici el nu se aștepta la acea numire. El, ca formație, era inginer hidrotehnician, a fost luat la U.A.S.R., la U.T.C., la secția internațională. Problemele internaționale au început să-l pasioneze, dar nu pentru partea politică, ci mai mult pentru deschiderea spre exterior.

El avea o zestre culturală foarte serioasă, de aceea a fost întotdeauna acuzat că este intelectual. A fost un fel de oaie neagră în mijlocul celorlalți. Un om care cunoaște nouă limbi străine, un om care cunoaște foarte multă istorie și literatură, cu un simț al umorului deosebit. Un om de o mare inteligență, într-adevăr. Marea lui pasiune erau cărțile. Fiecare cumpăra cărți. M-a dus și pe mine de cîteva ori pe la anticariatele pe care le frecventa tot timpul și cînd a văzut cîte cărți îmi pun deoparte a spus : „Nu te mai iau pentru că nu o să mai avem din ce trăi". Casa noastră este invadată de cărți. Sigur, contează foarte mult într-o căsnicie să ai și o comunicare spirituală, nu numai afectivă. El trebuia să fie arestat de Ceaușescu. E adevărat că a fost făcut trădător de mai multe ori, dar în ultima perioadă acest lucru s-a repetat foarte des și el, cunoscînd situația gravă în care este țara, a făcut un lucru la care și eu am marșat.

— Deci, înțeleg că vă consulta.

— Da, pentru că știa că este un sacrificiu al amîndurora. Un sacrificiu de viață, vorbesc. Pentru că cei doi, pe care nu credeam că voi apuca să-i văd morți înaintea noastră, pentru că ei nu vroiau să mai importe nimic pentru țară, soțul meu mi-a spus că face un lucru care ne va costa viața. Pe el în primul rînd și poate și pe mine. A început să facă foarte multe importuri pe răspunderea lui personală. A adus în țară pe bază de schimburi de mărfuri medicamente, materii prime, alimente, hrană pentru animale, fiindcă animalele mureau de foame și de aceea stăteam atît de prost cu hrana pentru oameni. A făcut multe importuri, există documente pentru aceste lucruri. Nu vorbesc în van. În noiembrie, Ceaușescu l-a prins.

— Cît timp a făcut aceste importuri fără să se știe ?

— Doi ani. Din clipa în care și-a dat seama că nu poate să mai obțină de la el nici un import pentru țară. Există documente, aceste lucruri pot fi verificate. La începutul lui noiembrie, prinzîndu-l cu un import de 3 milioane de dolari pentru medicamente și aparatură medicală, l-a făcut anticomunist, i-a spus că duce o politică antipartinică, antistatală, că vrea să îmbogățească capitalismul, și i-a spus că în patru ore îl va deferi justiției. A continuat această prigoană contra lui pînă în 15 decembrie. Cu două zile înainte, îl și destituise neoficial, urmînd ca în prima ședință CEPEX să-l destituie oficial și după aceea să-l și aresteze. De acum se descoperiseră foarte multe importuri. De ce spun că am marșat la acest lucru, deoarece în vara trecută, cam pe vremea aceasta, mi-a dat să citesc **scrisoarea lui Antonescu către soția lui** înainte de a fi executat, spunîndu-mi că aceasta va fi și soarta noastră, că el va fi executat, că eu probabil voi fi lichidată și poate și copilul nostru. Deci am știut de mult că asupra mea planează moartea.

În general, atmosfera era îngrozitoare, deoarece nu ne puteam vorbi decît în șoaptă la ureche, pentru că și casa și telefonul ne erau ascultate. Acum un an, de Paști cînd am ciocnit două ouă roșii, a doua zi Postelnicu i-a spus : „Azi noapte ați ciocnit ouă roșii". Deci pînă și șoapta era înregistrată.

Ne vorbea numai la ureche, dar, cîteodată, de ce să mint, ne dădeam drumul la gură. De aceea, de multe ori, colegi de-ai mei erau stupefiați cînd mă auzeau vorbind și-mi atrăgeau atenția : „Violeta, vezi că întreci măsura". Aveam printre noi mulți informatori.

AURELIA BORIGA ■

Înghițite de coridorul înălțat medieval, în rezonanțele răcoroase ale pașilor greșiți, pe băncile dintre coloane se prăbușesc speranțele.

Sala de judecată — aceea aspră, a poporului — risipește spațios lemn sculptat și aurit. Pe scena Tribunalului Mare, între 16—23 iulie s-au depănat dulci amintiri.

Era în luna lui februarie, ziua a 18-a, cînd cu lovitura de stat. Atunci vajnica noastră armată (și nu numai) a reținut în sediul guvernului elementele declasate care năvăliseră în incintă, tulburînd grav liniștea publică, instigînd la violență, făcînd apologia infracțiunii, ultragiind cu violență, distrugînd bunuri, vătămînd corporal.

O parte dintre acestea — 38 de „capete înfierbîntate" — au fost judecate și condamnate încă din perioada 23—27 februarie. O alta a fost găzduită în continuare, cu inima deschisă, în celulele mai multor secții de poliție. Procuratura a anchetat, dovezile s-au stivuit, martorii au incriminat.

Aria de a confecționa procese

„Un maior mă bătea și-mi spunea ce să spun"

Rechizitoriul e construit simetric, pe principiul repetiției. Numele martorei Demetrescu Cerasela revine obsedant. Dacă reziști tentației mistice de a admite posibilitatea ubicuității domniei-sale, te întrebi cum de nu i-a scăpat aproape nimic din vedere. Sau : cum de a putut reține fără greș gesturile, atitudinile atîtor persoane. Să fie la mijloc vigilența revoluționară ?

Aproximativ o pătrime din inculpați e reprezentată de minori. Cu dereglări sau insuficiențe psihice. Fără ambii părinți. Chiar și fără carte. Autoritatea tutelară a trimis referate și cu asta basta ! Nici n-ar fi putut face mai mult...

Ceilalți, în marea lor majoritate, sînt tineri între 19 și 24 de ani. Evident, nu are importanță. Cum nu are importanță nici faptul că mai mult de jumătate nu-și recunosc acuzațiile, nu-și recunosc propriile declarații. Ba chiar își permit să afirme că acestea le-au fost smulse cu amenințări. Sau cu forța : „M-au bătut soldații. Da' și civilii..." (Romașcu Titi) ; „Declarația am dat-o de frică. Mă loviserâ militarii". (Romașcu Daniel) ; „Dădeau cu patul armei în mine și mi-au zis să mă dezbrac, vroiau să-și bată joc de mine" (Tănase Lucica) ; „La Palat un maior de poliție mă bătea și-mi dicta ce să spun" (Tănase Gheorghe) ; „Nu m-au lăsat să plec fiindcă n-aveam acte. M-au bătut rău de tot soldații și noaptea, pe la doispe', m-au batjocorit șase din ei" (Bostan Aurelia) ; „Mi-au strîns degetele în ușă să spun că am primit bani și m-au forțat să mănînc hîrtie igienică" (Nicolae Petre) „Un anchetator m-a amenințat că mă bagă în lanțuri dacă nu scriu că Romașcu Titi a spart geamul" (Roșioru Attila)... și alții.

La prima afirmație de acest gen, completul de judecată a tresărit surprins, dar repede lămurindu-și seama, i-a sfătuit pe avocați să depună plîngeri la Procuratura Militară. Ce dacă ai de-a face cu orbul ? Îl prinzi și tot îi scoți ochii !

În penultima zi de interogatoriu însă, excedat probabil de atîtea senzații tari, procurorul George Carp n-a mai avut energia să se mire. Aflînd că : „M-au bătut mai mulți militari în Palat și unul m-a dus pe-o scară și a vrut să mă dezbrace, da' am avut noroc și a venit un grup de oameni și ne-au urcat la etaj undeva". (Șerban Florentina), domnia-sa a dat a lehamite din mînă, considerînd, poate, mai puțin gravă tentativa decît violul.

Aceeași inculpată a obținut în schimb participarea intensă a doi dintre polițiștii prezenți la datorie, care au pufnit sincer amuzați de mărturisirea scîncită a minorei : „M-au amenințat și cu un cîine lupă ca să scriu Îi ziceau șo, pe ea ! Șo, pe ea !"

„Totul e prea pus la punct"

A apărut în seara aceea de pomină la tv., înghesuit într-un fotoliu, revoltat, susținînd sus și tare că soldații i-au bătut pe cei din sediul guvernului. Se numește Mircea Ivănescu, Născut în 1967, alpinist de performanță, fără ocupație (tocmai se străduia în iarnă să se angajeze). A fost la Universitate în 21 Decembrie. A apărat Televiziunea în zilele și nopțile următoare. La debutul acestui proces se afla în stare de libertate împreună cu încă 16 care au fost Ridicați zilnic, între 16—23 iulie, de o brigadă specială formată din cinci inși discreți. Nu prezentau mandat, nu ofereau explicații. Așteptau răbdători ca inculpații să fie interogați iar la ieșirea acestora din sală își puneau în funcțiune puterea de convingere. La scara tribunalului se aflau duba și o pereche de cătușe.

În 13 iunie, cei aflați la Poliția Capitalei au fost eliberați de doi polițiști (ar fi trebuit să facă de pază ceva mai mulți, dar de...) N-au avut practic de ales. Unii au mers pe străzi în zeghe. Le-a fost frică. S-au temut de ceea ce li s-ar fi putut imputa.

Ei își amintesc foarte bine cum, odată reținuți în Palat, i-au văzut colaborînd cu soldații pe cîțiva dintre recalcitranții cei mai activi. Cum au fost maltratați și de necunoscuți în civil. Cum a fost o perioadă de acalmie în clădire, cînd geamurile erau de mult vraiște, și oamenii împinși de curiozitate se plimbau, da, chiar se plimbau, făcînd conversație cu militarii. Cum au fost selectați, preferîndu-se țiganii, cei fără muncă, fără Dumnezeu, iar la Măgurele li se promitea celor mai slabi de înger că vor fi eliberați dacă declară că au primit bani. Cine n-a fost recunoscut seara în sediul guvernului, a fost recunoscut pe parcursul anchetei de martori al căror chip nu-l zărise măcar.

Părinții, rudele, prietenii știu că n-are rost să-și facă iluzii. „Totul e prea pus la punct. Cine o să ne creadă pe noi"... Se înghesuie pe coridoare, aleargă după avocați și se bucură nebunește dacă le pot srecura prizonierilor un pachet de țigări și ceva mîncare. Cînd, după-amiază, ușile grele se închid rămîn năuci, cu sufletele dilatate de teamă.

OLTEA MUTULESCU ■

Am vîndut ziare cu Ceaușescu!

Un alt episod al relatărilor domnului Gheorghe Klein, posesor al unei remarcabile memorii și martor direct, insinuat fortuit pe coordonatele istorice zbuciumate ale anilor '30—'50, se referă la perioada în care domnia sa a avut șansa — dacă poate fi numită astfel — de a-l cunoaște îndeaproape și a petrece împreună clipe semnificative cu tînărul imberb, delincventul minor al acelor ani, devenit mai tîrziu „cel mai iubit" demolator al civilizației și conștiinței noastre naționale, ceaușescu nicolae. Individul dădea de pe atunci semne de parvenitism, de profundă lipsă de scrupule și de oportunism acerb.

Amintirile lui Gheorghe Klein completează imaginea noastră, mișcată într-un dezgust, a acestui nefericit accident genetic. Firește, ca și în cazul episodului privind execuția Mareșalului Ion Antonescu, răspunderea pentru exactitatea celor relatate revine în întregime naratorului.

(...) Cînd a fugit de-acasă, ceaușescu avea, cred eu, vreo 11 ani. El era născut în 1918 și în 1931 era deja în București. Eu urma să împlinesc 10 ani. La vîrsta aceea nu eram cu mintea coaptă, nici cheie de biserică. Mai fugeam și eu uneori de la școală și vindeam ziare. În Gara de Nord erau mai multe centre de difuzare a presei care recurgeau la copii mai fără căpătîi, ce urmau să pună ziarele în vînzare peste tot, în întreg Bucureștiul. Existau deja adevărați capi ai acestor copii-difuzori. Cine nu-și aminteste de Mănăilă, de Ciupercă, de atîția alții ? ! (...) Eram instruiți cum trebuie să facem reclamă eficientă pentru vînzare. Ieșeam cu publicațiile Palatului «Universul» și strigam de mama focului : „Universul, Dimineața / Păduchii mi-au mîncat viața !" sau „Crima din Piața Națiunii — o fată spînzurată de limbă!" (...) Pe ceaușescu acolo l-am văzut prima oară, la Gară. El avea aproape 14 ani ; eu îi ziceam „nene", era mai mare, ce să fac ? !" De unde p... mă-tii ești, mă ?" — m-a întrebat el la prima întîlnire. Veniseră două circuri pe-atunci în București și aveau nevoie de copii care să lipească în oraș reclame. „Hai să mergem, bă, — zice el — că ăștia plătește bine. Ce zici ?" Așa m-am trezit purtînd cu mine căldarea cu cocă — căci cu așa ceva se lipeau pe atunci afișele — și cu el alături, cu sulul de afișe sub braț. După ce ne-am terminat treaba, am primit în ziua aceea 10 lei de la cei de la circ, însă noi luam de la vînzarea ziarelor cîte 100—150 de lei pe zi, vorba aia, aveam rabat... Ceaușescu se supără și-mi zice : „Ce-i asta, bă, pentru 10 lei să împînzim Bucureștii de-afișe ? Hai mai bine înapoi, la Gară!" Bine-bine, dar un' să ne culcăm ? Unde era Gara de Nord și unde era casa mea ? ! Slavă Domnului, eu locuiam pe Brîndușei nr. 61, unde era să plec noaptea cu tramvaiul ? A zis să mergem „la el" — un cămin de vagabonzi, undeva pe strada Berzei, lîngă un locaș de cult evreiesc, aproape de actualul stadion „Dinamo". Căminul ăsta avea locuri cam pentru 200—300 de derbedei. Iaca, mă număram și eu, volens-nolens, printre ei. La ușă se afla un cetățean cu o masă și un scaun. Dormitul era taxat cu 2 lei pe noapte de persoană. Ne-a luat banii (bon nu mai dădea) și ne-a indicat paturile, care aveau saltelele și pernele despuiate și, în plus, cîte o pătură. Ne-am culcat ; să fi fost vreo nouă (ora 21.00 — n.n.). Eu aici — ceaușescu alături. Pe la unu noaptea, pac, poliția ! Era o dubă afară în care ne-au înghesuit și ne-au dus la o secție de poliție pe undeva pe lîngă Arcul de Triumf. Ne-au pus la șmotru și am frecat dușumelele împreună pînă la ziuă. În zori, ne-au tras cîte un șut în fund și ne-au expediat, amenințîndu-ne. Acum, ce să facem ? ! „Hai cu mine !" — zice ceaușescu. „Unde, nene ? Ce treabă am eu, că eu am familie, ce dracu ? !". „Unde-o ai, mă, să ți-o cunosc și eu !" — răspunde el. „Da' cu d-ta ce e nene, ce vrei de fapt ?". „Sînt comunist !" — îmi spune pe șoptite. „Nu știu ce-nseamnă, zău, poate-mi explici mata". Eu habar n-aveam la vîrsta aia ce înseamnă comunismul. **Dar cred că nici el nu avea habar.** M-a convins să-l iau acasă. Arăta vai de capul lui și mi s-a făcut milă. L-am luat cu mine și cînd am ajuns acasă l-am lăsat afară. Am intrat în casă singur, am trecut de furiile grozave ale tatei, de dojenile mamei vizavi de scoală, pe care am îmbunat-o cu două-trei sute de lei cîștigați de la ziare. Le-am spus că am un amic afară, că-i vai de capul lui, și-atunci tata a zis să-l chem. A intrat și l-a întrebat dacă i-e foame, dacă a mîncat. I-a întins mama masa și tata l-a întrebat : „De unde ești ?". „Din Oltenia, din Scorniceștii !" — a răspuns el cu semeție. Am mîncat împreună și ne-am culcat. El a plecat a doua zi — mie tata nu mi-a mai dat voie să merg cu el. Mi-am reluat școala. A treia zi însă, apare el la noi. Să vezi frumusețe, că nu era singur. Avea cu el pe Gheorghe Rădulescu (noi îi ziceam Gogu) și pe Gheorghe Apostol. La noi în cartier mai venea adesea poliția și siguranța, să ne mai controleze. Știți, și tata **a crezut,** a fost ilegalist. Cîinele pus pe lanț ne anunța din timp. Eram sub supraveghere și, colac peste pupăză, și ăștia pe capul nostru. Noroc că tata avusese inspirația să facă o gaură în perete care dădea la tante-mea în curte. În fața găurii a pus o covată mărișoară, astfel că nimeni nu și-ar fi putut da seama de existența ei. Cînd au venit polițiștii, tata i-a băgat pe gaură, dar, culmea, cel mai greu de scos a fost Gogu Rădulescu. El, de cînd era mic era gras. I-a opintit tata piciorul în fund și tule-o. Poliția a intrat și n-a găsit nimic. Pe urmă, tata m-a admonestat și mi-a pus în vedere ca **ăștia** să nu mai calce pe la noi. Au plecat și nu i-am mai văzut. (...) Cam după vreun an de zile — aveam 11 ani ca popa ! — îl întîlnesc pe nea nicu pe Calea Moșilor. „Ce mai faci, mă, nenorocitule ?" — îmi zice el mie. „Ce să fac, bine" — răspund. „Ai început școala ?". Zic : „Da !". „Nu mai ești de partea noastră, hai ?" — îl aud. „Cum adică, **de partea voastră ?**" — întreb. „Ehei, te prefaci. Acum îs ucenic la o cizmărie, la nea Apostol". Cine era nea Apostol ăsta, era unchiul lui Gheorghe Apostol. El mai avea încă doi ucenici. Văd acu' că se vorbește că ceaușescu a fost cizmar, că una, că alta... Prostii. **N-a fost nici măcar cizmar.** Nu cred să fi știut să bată măcar un cui. Ucenicia dura pe-atunci 4 ani. Cît să fi stat el la Apostol ? Meșterul l-a luat din milă, fiindcă i-a turnat ceaușescu verzi și uscate, că tat-său e bețiv, că-s mulți copii, că-i sărac lipit și alte brașoave. Asta era în 1933. După 20 de zile, a început să dispară piele de talpă din prăvălie. Patronul avea bucăți de piele de mărimea unui tablou. Într-o zi, bătrînul Apostol se înseamnă de lipsă și-i întreabă pe ucenici ce se-ntîmplă. Aceștia dau din colț în colț și-i arată prin semne că se feresc de nicolae. Apostol înțelege, îl trimite după pîine proaspătă și între timp află cum că acesta fura pielea și o revindea mai joi, la prăvălia care îl concura pe el. Cînd se-ntoarce ceaușescu, îl prinde binișor și-ncepe să-l „scarmene" părinteste, cu temei. Nu știu cum s-a întîmplat că pe stradă treceau chiar în clipele alea greviștii de la Grivița, cei din acel an, 1933. Ceaușescu s-a smucit din mîinile meșterului și a zbughit-o în stradă, amestecîndu-se printre grevisti. Iacă așa, pas cu pas, și-a clădit biografia revoluționară. (...). L-am căutat mult mai tîrziu, prin 1967, să mă ajute într-o problemă. Era deja mare și tare — de „Gicu" nu își mai amintea, bineînțeles, nici într-un chip. Așa a fost să fie. Vorba ceea : cînd țiganul ajunge împărat...".

A consemnat
CRISTIAN PAVEL ■

TEST

Nu toți cei trei din fotografie sînt falși mineri, ci numai unul. Ați putea să ne spuneți care ? (Răspunsul în numărul viitor)

Petre Roman și crima pasională

Cînd e măritată doar de cîteva luni, o femeie tînără nu trebuie, în ruptul capului, să-l irite pe adoratul și proaspătul ei soț. Nici măcar dacă invocă scuza că ar dori să-i pună la încercare dragostea, exprimîndu-și admirația față de alții. Căci s-ar putea ca totul să sfîrșească prost și tinerele femei să pățească ce a pățit și doamna Mariana Mirică, muncitoare la Fabrica de mobilă din orașul Stei (fostul oraș Doctor Petru Groza).

La finele primei decade ale lunii ianuarie a.c. ea l-a văzut pe domnul Petre Roman la televizor și și-a exprimat, de bunăvoie și nesilită de nimeni, admirația față de dînsul, exclamînd că „e un bărbat foarte bine", chiar în prezența soțului, cărula Mariana, nu cu mult timp în urmă, îi mărturisise că nu-l mai iubește. Acest lucru a stîrnit o furtună în sufletul soțului. Iar scena în care soția și-a exprimat admirația față de domnul prim-ministru a fost, poate, picătura care a făcut să se reverse paharul. Domnul Mirică, mecanic la Fabrica de marmură din Vașcău, nu a mai „demontat" mecanismele proaspetei căsnicii, ca să vadă unde-i baiul. Disperat că tînăra lui soție nu-l mai iubește și înfășurat în cămașa lui Nessus a geloziei neputincioase, el s-a hotărît să-și pună capăt zilelor. Un gest nelalocul lui, pentru că femeia este cea care așteaptă mereu să-i fie cucerită dragostea. Cît privește admirația față de premierul român, aceasta este o psihoză populară feminină, care nu trebuia să-l îngrijoreze : întrebați orice femeie ce părere are despre fizicul agreabil al domnului Petre Roman ! Dar mecanicul a crezut probabil că numai lui i s-a întîmplat o asemenea nenorocire. A vrut să se azvîrle sub trenul de Vașcău-Oradea, dar n-a avut curaj destul. S-a întors acasă, după ce și-a luat țigări din belșug, gîndindu-se cum să lase din nenorocire. Soacra l-a surprins în această mare dificultate a vieții. Ginerele i-a relatat că se simte distrus pentru că fiica ei nu-l mai iubește. Soacra l-a făcut prost ; ginerele a cinstit-o cu aceeași apreciere și de aici cearta a degenerat în încăierare. Mecanicul și-a tras soacra în baie și a pocnit-o cu securea în cap, ucigînd-o pe loc. Apoi a așezat-o în cada de la baie. Mai tîrziu a sosit socrul, pe care l-a lovit tot cu securea în cap și l-a pus claie peste grămadă, tot în baia cu rol de groapă comună. Probabil dacă ar mai fi sosit ceva rubedenii, cine știe cum ar fi reacționat ucigașul. Apoi el a început să fumeze și să scrie o poezie de șaisprezece strofe, din care citez doar una :

„De dragul tău pierdut-am viața
Și sincer rău îmi pare,
De dragul tău pierdut-am viața,
O viață ca o floare."

Inspiratoarea acestei poezii a sosit și ea și soțul a exclamat : „Azi e ultima zi !" și a vrut să o îmbrățișeze drăgăstos pentru ultima oară. Nevasta a priceput însă că e ultima zi înainte de a pleca în concediu. În fața dorinței de îmbrățișare a soțului, soția l-a respins. Turbat de mînie, gelosul a încercat s-o sugrume pe loc și să desăvîrșească piramida morții din baie. Noroc că nevastă-sa a posedat niște unghii pe măsura disperării ei și l-a zgîriat pe agresor, care a scăpat-o pentru o clipă din strînsoare, suficient pentru ca inspiratoarea poeziei s-o zbughească pe ușă, cerînd ajutoare.

Mirică s-a dus în pas domol și s-a predat la postul de poliție din orașul Stei, mărturisindu-și crimele.

Nefericita întîmplare de gelozie și moarte face obiectul dosarului nr. 621 din 1990 al Judecătoriei Oradea.

În concluzie, tinere femei, nu vă exteriorizați prea tare sentimentele, la numai cîteva luni de la căsătorie.

PAȘCU BALACI ■

TE-AŞTEAPTĂ-N SERILE LUNGI...

Constituind un îmbelşugat izvor de inspiraţie pentru poeţi, prozatori, compozitori, cineaşti, pictori şi pentru mulţi alţii, strada este mai mult decît un loc ori un spaţiu de existenţă, ea este parte importantă a vieţii noastre, avînd, la rîndul ei, propria sa viaţă. Spre deosebire de locurile închise — cabinete prezidenţiale, ministeriale, birouri şi celule ale poliţiei, ascunzători şi beciuri de tot felul —, strada se oferă privirii, sub soarele cald, sub razele blînde ale lunii, la lumina felinarelor, a becurilor sau a tuburilor cu neon în modul cel mai deschis şi cinstit cu putinţă. Strada nu înşală, strada nu ascunde, strada nu minte. Strada are fauna ei, care o urîţeşte uneori, dar nu strada e de vină. Iubită de toţi, strada este şi puls al vieţuirii şi supravieţuirii noastre. Pentru a lua acest puls, fotoreporterii „Flacărei" au ieşit în stradă, dar nu cu bîte, ciomege, lanţuri şi topoare, ci numai cu aparatul de fotografiat. Cîteva din cele văzute de ei vi le oferim şi dumneavoastră, ca un omagiu adus străzii, care „te-aşteaptă-n serile lungi, nostalgia din ea s-o alungi".

ION D. GOIA ■

Să tot fii pieton...

Să nu uităm nicicînd să iubim trandafirii

Pe Strada Competiţiei din Bucureşti trandafirii au înflorit a doua oară

Amîndoi mai au pînă la lăsarea la vatră

Plutonierul Vatră şi ciinele Nero

Piaţa Operei, 22 iulie 1990

Bucureştenii în week-end

Afişele au rămas...

La mai bine de două luni de la primul scrutin liber, străzile urbelor noastre mai poartă încă însemnele competiţiei electorale. Cei de la primărie nu se grăbesc ; nu dau turcii...

Ieşi Gheorghiţă
La portiţă...

Un gînd pentru cei care au fost

Piaţa Universităţii,
13 iunie 1990

Gură de om, gură de...

Şi caii se hrănesc, nu-i aşa ?

Bucureşti, Strada Emancipării, nr. 49

Emanciparea e lucru greu, nu se poate face cît ai bate din palme

Privatizarea în plină ofensivă

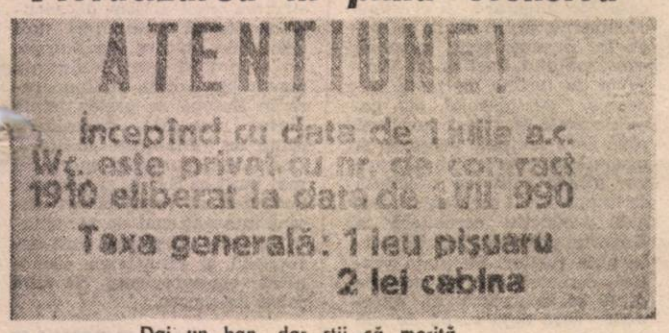

Dai un ban, dar ştii că meriţă

Românul este şi poliglot

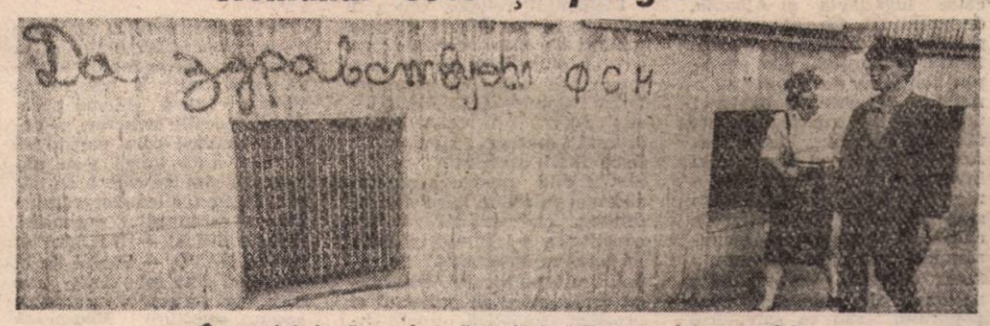

Cum poţi tinde către universalitate fără să fii acuzat de cosmopolitism

Între Scyla şi Caribda

Despre crimele bandei lui Pol Pot, venită la putere în Cambodgia în 1975, s-a aflat mai pe larg abia după înlăturarea, trei ani şi jumătate mai tirziu, a acesteia de la cirmă. Cifra celor ucişi se ridică la un milion, fapt ce situează regimul polpotist pe o treaptă înaltă într-un clasament al crimelor de genocid ale regimurilor marxist-leniniste. Pol Pot l-a lăsat cu mult în urmă pe prietenul său Ceauşescu, singurul şef de stat care s-a dus la Pnom Penh ca să-l laude şi să-l stringă în braţe pe asasinul cambodgian ; dictatorul român ar fi fost devansat chiar şi în cazul cînd cei ucişi în România în decembrie 1989 ar fi fost 60 000, cum a anunţat iniţial regimul Iliescu. Se-nţelege de la sine că atît cambodgienii, care trăiau într-un uriaş lagăr de concentrare şi dintre care mulţi piereau zilnic, cît şi străinătatea, doreau înlăturarea guvernului criminal polpotist. Şi iată că acest lucru s-a produs, în decembrie 1979, în urma intervenţiei militare vietnameze, încurajată şi sprijinită de Moscova. O tragedie se sfîrşea – guvernarea Cambodgiei de către o bandă de descreieraţi. O alta începea – ocupaţia militară şi jefuirea Cambodgiei de către vietnamezi.

După această schimbare, poporul cambodgian şi opinia publică internaţională s-au aflat în faţa celei mai insolite şi originale (unde am mai auzit noi cuvîntul acesta ?) situaţii : să aleagă între două tragedii, să spună care din tragedii este mai bună. Vietnamezii şi Kremlinul trăgeau, fireşte, spuza pe turta lor şi arătau lumii hecatombele de cadavre şi grămezile de oase scoase la iveală din gropi comune, cu comentariul, explicit sau subînţeles : „Iată de la ce i-am salvat noi pe cambodgieni, ce tot mai cîrtiţi ?". Însă preţul plătit de poporul cambodgian pentru a fi scăpat de sub domnia genocidului şi a fi putut trece la o normalizare a vieţii a fost imens : vietnamezii le-au luat localnicilor şi cenuşa din vatră, că doar de aceea i-au „eliberat" (de unde or fi învăţat lecţia ?). Din această cauză, comunitatea internaţională, în marea ei majoritate, înclina să admită că cea de-a doua tragedie, jugul vietnamez, era mai de condamnat ; ca atare, la O.N.U., khmerii roşii au continuat, o vreme singuri, apoi împreună cu alte două formaţii, să fie recunoscuţi ca reprezentanţi legitimi ai Cambodgiei. Problema este internaţionalizată şi se ajunge la convorbiri de pace între regimul de la Pnom Penh şi opoziţia tripartită condusă de Norodom Sianuk. În 1989, vietnamezii anunţă, evident, ca urmare a presiunii internaţionale, retragerea din Cambodgia. Chestiunea care se punea acum era : ce va fi după vietnamezi în Cambodgia. Din nou khmerii roşii ?

Se pare că tocmai pentru a împiedica o astfel de posibilitate, la sfîrşitul recentei reuniuni de la Paris în problema cambodgiană a celor cinci membri permanenţi ai Consiliului de Securitate al O.N.U., Statele Unite au anunţat că nu mai sprijină coaliţia tripartită condusă de Sianuk (în care una dintre părţi o formează khmerii roşii) şi că vor organiza consultări cu Vietnamul în vederea găsirii unei soluţii pentru Cambodgia. Considerată ca o adevărată bombă, schimbarea de poziţie a Statelor Unite în problema cambodgiană va produce mutaţii serioase în atitudinea multor ţări. De altfel, hotărîrea americană a fost salutată de principalii parteneri ai S.U.A. şi nu numai de ei.

Care poate fi însă soluţia ? Oare cambodgienii să nu aibă de ales decît între Scyla şi Caribda ? Pentru că, evident, schimbarea la faţă a americanilor constituie un succes şi un avantaj nesperat pentru vietnamezi şi sovietici. Acţiunile lor au crescut foarte mult şi ei par a spune acum : „Aţi văzut că noi am avut dreptate, că noi sîntem de preferat khmerilor roşii ?" Nu, nu sînt de preferat. Esenţa chestiunii constă în a institui în Cambodgia un regim şi fără khmeri roşii, şi fără vietnamezi, în revenirea ţării la o stare de normalitate, în spiritul tradiţiilor umaniste ale acestei ţări. Cambodgia nu mai trebuie împinsă între Scyla şi Caribda, ci lăsată să navigheze în apele liniştite ale unui regim democratic.

ION D. GOIA ■

Un Lech Walesa român?

De astă dată, din ceea ce spun străinii despre noi am ales un comentariu difuzat de „Deutsche Welle". Se-nţelege de la sine că ne-am oprit la un text care nu poate fi în nici un caz suspectat de părtinire. Întrucît noi sîntem înclinaţi să privim cele ce se petrec în România fie cu pronunţată indulgenţă (dacă nu cu entuziasm), fie cu intransigenţă pătimaşă, cunoaşterea impresiilor şi a opiniilor altora cu privire la ţara noastră devine, aşa cum am susţinut şi cu alte ocazii, obligatorie. (I.D.G.).

La 7 luni de la răsturnarea dictaturii, se poate vorbi, în România, de apariţia unor lideri, alţii decît cei impuşi în evenimentele din decembrie ?

Este o întrebare pe care nu puţini şi-o pun la această oră.

Cercetarea evenimentelor, la care cu toţii am asistat, începe cu 12 ianuarie şi, culminînd cu cele din 13—15 iunie, a avut, între altele, drept consecinţă, dispariţia de pe scena politică a unor lideri, dacă ar fi să ne referim la Dumitru Mazilu şi Silviu Brucan, pierderea din prestigiu a altora, precum Ion Iliescu, tentative — din interiorul unor formaţiuni politice — de a detrona propriii lideri, ca a domnului Radu Cîmpeanu.

Mai „înalt" peste intemperiile vieţii politice este primul ministru, Petre Roman, care pare să joace pe o singură carte capitalul politic consolidat în alegeri : un ambiţios program guvernamental, propunerea unor soluţii economice mai radicale decît lăsau să se întrevadă pînă acum opţiunile oficial exprimate de domnul Iliescu.

Paradoxal, în timp ce imaginea puţinilor lideri politici se altera vizibil, ultimele trei luni au impus o personalitate fără ambiţii politice : Marian Munteanu, preşedintele „Ligii Studenţilor" din Universitatea Bucureşti, devenit simbol al acţiunilor nonviolente ale mişcării studenţeşti pentru democraţie şi libertate.

Luările de poziţie ale acestuia, din balconul Universităţii, timp de multe zile, au reprezentat manifestarea civică, responsabilă a mişcării studenţeşti, în contextul sociopolitic actual şi nicidecum urmărirea unor scopuri politice.

Piaţa Universităţii a făcut din el un lider, autorităţile au făcut din el un martir. Arestat în spital, sub acuzaţia de incitare la violenţă, aproape concomitent cu momentul cînd preşedintele ales pronunţa, în incinta Ateneului Român, cuvintele „Jur să respect legile ţării, să apăr democraţia, drepturile şi libertăţile fundamentale ale omului". Marian Munteanu a devenit pentru mulţi un simbol.

Edictată după maltratarea sa de către minerii veniţi să facă ordine în Bucureşti, în zilele de 14 şi 15 iunie, arestarea preşedintelui „Ligii Studenţilor" are o conotaţie precizată, poate ostentativă, pe care studenţii n-o pot ignora. La manifestaţiile de protest care au avut loc în cursul lunii iulie „Liga Studenţilor" a declarat că va continua protestele pînă la eliberarea lui Marian Munteanu şi a celorlalţi arestaţi abuziv, în urma evenimentelor din 13, 14 şi 15 iunie.

Punerea imediată în libertate a lui Marian Munteanu ar fi, fără îndoială, o dovadă de inteligenţă politică. Sub presiunea unei avalanşe de probleme economice şi sociale, puterea ar avea tot interesul să găsească o ieşire abilă în competiţia angajată cu zecile de mii de „cămăşi albe", printre care multe abia acum îşi descoperă liderul. Dacă vacanţa estivală a debutat cu anunţarea programului guvernamental, este firesc ca toamna să devină anotimpul reformelor. Şi atunci nu va fi vorba numai de începerea cursurilor universitare, ci şi de reacţia unei clase muncitoare, căreia puterea i-a acordat rolul de determinant în corecţia disciplinară a drumului spre democraţie.

Aflate în curs de organizări şi structurări, sindicatele nu par dispuse să accepte, necondiţionat, moratoriul de 6 luni, solicitat de guvern. Este de aşteptat ca, în toamnă, mişcările sociale să proiecteze un sindicat sau altul şi, de ce nu ?, un lider sindical cu ambiţii civice. Se va naşte, cumva, un Lech Walesa român ?

U.R.S.S. Pentru a împiedica ciocnirile interetnice, în regiunea Oş trupe ale Ministerului sovietic de Interne supraveghează traficul pe drumurile publice.

Într-o lume europeană şi balcanică aflată în plină zbatere pentru a-şi cîştiga propriul adevăr, dimensiunea sufletească a tensiunilor politice are un relief aparte. Biserica şi statul socialist, biserica şi neocomunismul, biserica şi poporul în general la răscruce de istorie — iată o ecuaţie care nu putea lipsi din nici o analiză corectă. „Le Monde Diplomatique" relevă : „Tema independenţei naţionale a fost utilizată pe scară largă fie pentru a se lupta împotriva pretenţiilor hegemonice ale Uniunii Sovietice (de către Iugoslavia şi Albania, de exemplu), fie, dimpotrivă, pentru a justifica o aliniere foarte pronunţată (de exemplu, tentativa de a construi o naţiune est-germană în jurul unui stat a cărui legitimitate nu era decît ideologică). Ambele teme au fost uneori invocate simultan, ca în Polonia, în 1956, cînd Gomulka s-a prezentat sovieticilor în chip de salvator al comunismului (ceea ce însemna a face concesii sentimentelor naţionale ale polonezilor), iar poporului său ca salvatorul ţării (ceea ce însemna a da unele asigurări Moscovei). Ceauşescu a ştiut să acţioneze foarte bine pîrghia independenţei naţionale în profitul său.

Religia care era, în dublă calitate, sursă de legitimare a regimurilor de tip sovietic participa la această logică de ansamblu : combătînd-o, puterea se situa în linia ideologică a proiectului leninist ; instrumentalizînd-o — ceea ce presupunea compromisuri minimale cu Biserica — puterea încerca să pozeze în continuatoarea istoriei naţionale şi moştenitoare a tradiţiei.

Elementul religios putea fi utilizat, în paralel, în diferite moduri de către societate ; ca gaj al pluralismului, în faţa umanităţii fictive pe care puterea încerca să o acrediteze ; ca simbol al rezistenţei la această putere, simbolurile laice fiind confiscate ; ca rezervor etic pentru a suplini absenţa valorilor laice discreditate ; ca vehicul de reconstituire a ţesutului social ; în fine, ca instrument de redefinire a politicului. Din lunga confruntare cu proiectul şi practica sovietică, unele Biserici ies, în mod evident, avînd creditul unui real prestigiu. Este, desigur, cazul Bisericilor catolice poloneză şi cehoslovacă, sau al Bisericilor protestante din R.D.G. ori din România. Alta este situaţia însă, în cazul Bisericilor ortodoxe din România şi Bulgaria, compromise într-atît încît trebuie să ceară iertare popoarelor lor". Să nu mai comentăm...

MONDORAMA

● Europa fierbe în est, dar a atins temperaturi înalte şi în vest. Prefacerile rapide tulbură prezentul şi transformă viitorul într-o dilemă obsedantă. Vechile structuri şi vechile scenarii care păreau să aibă o viaţă lungă s-au năruit sau sînt pe cale a se nărui. Dilema dilemelor rămîne viitorul echilibrului european. Relaţia S.U.A. — U.R.S.S. şi relaţia NATO — Pactul de la Varşovia sînt cele două axe care vor statornici calitatea acestui echilibru. *Newsweek* remarcă : Desigur, la acest succes trebuie să contribuie şi estul, per capita şi în ansamblu. Deocamdată estul pare atît de bulversat de propriile sale probleme încît viziunea globală, de tip continental, este mai degrabă marginală în loc să fie esenţială... Din punct de vedere vest-european, Statele Unite reprezintă o piaţă vastă şi un gigant financiar, oricît de afectate ar fi ele de deficite bugetare şi comerciale. Oficialităţile de la Bruxelles şi din alte capitale vest-europene admit că au nevoie ca Washingtonul să fie de partea lor pentru a putea continua procesul de integrare şi creştere economică. Şi, în ciuda retoricii lor în sens opus, membrii agonizantului Pact de la Varşovia au nevoie de piaţa rusească, de petrolul şi gazele ruseşti. Vor trece ani buni pînă cînd textilele poloneze şi maşinile-unelte cehoslovace vor atinge calitatea solicitată de importatorii occidentali. Bogata producţie cerealieră a Ungariei poate fi vîndută foarte bine ruşilor. Pe piaţa vestică, cerealele lor nu ar face decît să sporească un excedent care deja scapă de sub control.

Dar nimic din toate acestea nu modifică opinia europeană universală conform căreia dominaţia superputerilor care a început odată cu Yalta este sortită să se termine curînd. Europa vrea ca reunificarea Germaniei să se producă lin pentru că este inevitabilă şi justă. Europenii se aşteaptă ca americanii şi ruşii să urgenteze negocierile de la Viena asupra reducerii armelor convenţionale pentru că armamentele care au rămas masate în Europa servesc un scop redus şi pentru că ele costă mult. Ei doresc construirea unui sistem de securitate care să corespundă noii destinderi politice din Europa, un sistem în care Conferinţa pentru Securitate şi Cooperare în Europa ar prelua unele dintre funcţiile îndeplinite acum de alianţele militare. Dar liderii europeni speră cel mai mult ca S.U.A. şi Uniunea Sovietică să menţină un climat internaţional de securitate în care integrarea vest-europeană şi renaşterea economică est-europeană să aibă şanse de succes.

RADU BUDEANU ■

Poluare

Cine maculează trandafirul ? (Fotografie de **Leonard Chioveanu**)

La Miron, în Romană

Cum arată un atelier foto privatizat. (fotografie de **Paul Agarici**)

„Elcohep" într-o singură farmacie!

Ne scriu și ne telefonează cititorii, rugîndu-ne să aducem amănunte în legătură cu medicamentul „Elcohep", preparat românesc cu efecte curative de excepție în combaterea bolilor hepato-biliare. Ne-am interesat și am aflat că produsul a fost pus în vînzare, cu trei săptămîni în urmă, la o farmacie din Piatra Neamț. Reamintim că el a fost obținut dintr-o plantă descoperită pe teritoriul țării noastre de medicii orădeni, Aristina și Ludovic Elthes. Condiționat sub formă de drajeuri la Laboratorul „Plantavorel" din Piatra Neamț, el a fost oferit publicului larg la prețul de 45 lei (42 comprimate). Această premieră farmaceutică a fost prefațată de mai multe articole apărute în presa centrală și chiar printr-o emisiune televizată. Dar decepție ! Mult așteptatul medicament continuă să se distribuie numai la Farmacia nr. 17 din Piatra Neamț. Sute de bolnavi sînt nevoiți să ia drumul spre acest oraș din nordul țării. Avînd în vedere că în România există aproximativ 5 milioane de persoane cu afecțiuni hepatice și biliare, este de așteptat un veritabil exod. Situația este de neînțeles. Medicamentul (care nu necesită substanțe din import) va rotunji sensibil venitul întreprinderii producătoare. Ca să nu mai vorbim de efectul terapeutic. Lipsa ambalajelor ni se pare tocmai de aceea o scuză ridicolă **(L.T.)**

De la coadă adunate

Cum nu s-a priceput...

— Zău, de ce-om mai sta noi la cozile astea ?

— Păi, dacă nu stai, ce mănînci ?

— Nu mănînci !

— Hai, dom'ne, că tare mai ești deștept ! Unde ai mai văzut dumneata una ca asta ?

— În piață domnule, la Universitate. Nu mai ții minte ? Pînă să vină minerii să-i „convingă", ăia de la corturi n-au mîncat mai bine de o lună. Tare a fost prost, frate !

— Cine ?

— „Odiosu". Cum n-a știut el că poți s-o duci atîta vreme fără să pui nimic în gură... Atunci să fi văzut „trai" pe noi !

— Ce trai, nene, fugi d'aici ! Numai cînd mă gîndesc, mă ia cu leșin. Cum declara unu 'greva foamei, sau cerea cîte ceva, cum punea securitatea pe el. Să nu se afle ! Să nu se zică, vezi Doamne, că nu e democrație, că n-are omu' drepturi, că nu poate să-și zică păsul... că așa și pe dincolo... Noroc cu „Europa liberă", săraca ! N-o să zici acu' că n-o ascultai ?

— Cum, nu ? Că, tocma d'aia spun că ăla — „odiosu" — nu s-a priceput. Uită-te acuma... Altă clasă, domnule ! Școală-naltă, ce mai ! Bunăoară, cu studentul... cum îl chiamă ? A, da : Marian Munteanu.

— Ce-i cu el ? Că, parcă el n-a făcut greva foamei.

— Da' a fost acolo, în Piață. Și l-au luat ? L-au luat.

— Cînd l-au luat nici nu mai era în Piață.

— Păi, nu ! Și acu' nu cere atîta omenire să-l elibereze ? Nu veniră și niște francezi să-l apere ! Nu tot întreabă ziariștii străini de el ? Nu urlă presa ? Nu s-au făcut mitinguri ? Se știe de el ? Se știe.

— Ei, și ? Ciinii latră, caravana trece.

— Lasă, că nu prea le vine nici lor la socoteală.

— Ce e drept, e drept ! Nu mai pot să scoată oamenii nasul în lume că hop, îi iau la rost : „Ce e cu Marian Munteanu ?" Ș-atuncea, trebuie să zică și ei ceva. Ba una, ba alta, cum le vine atuncea, la moment. Că să mai vedem, c-a făcut asta, c-a făcut p'ailaltă, că să fie cum o zice domnu' procuror general... Și, uite așa timpul trece și tot p'a lor rămîne.

— Dom'ne, tot e bine că poți să vorbești.

— Da, asta se chiamă că avem democrație. Noi vorbim, noi auzim.

— Ei, nu, că ne și răspund.

— Da, dar vezi dumneata, tocmai aici, la răspuns se vede școala. I-a naltă, ce mai ! Păi, ălălalt, la așa ceva nu s-ar fi priceput în veci !

LIANA TATOS

Bienala umorului „Constantin Tănase" Vaslui 1990

A XI-a ediție a Festivalului-concurs de creație și interpretare artistică își propune ca, între 20—30 septembrie a.c., să reunească creatori și interpreți din țară și străinătate. Concursul este organizat de către Inspectoratul pentru cultură al județului Vaslui, în colaborare cu Uniunea Artiștilor Plastici, instituții de spectacole și redacțiile publicațiilor „România literară" și „Moftul român", pe următoarele secții : literatură satirico-umoristică ; salonul de caricatură ; concursul de interpretare (estradă, formații, grupuri și interpreți de satiră și umor ; gala teatrelor cu spectacole de comedie ; zilele teatrelor de păpuși ; gala comediei cinematografice. Informații se pot obține de la Centrul de creație populară al județului Vaslui, str. Ștefan cel Mare 68, tel. 983/11 53 1, 14 08 7, 17 33 0/268 și de la Muzeul județean Vaslui, Piața Independenței 1, tel. 11 62 6. **(Reghina Vârvici)**

Veneră, marmură caldă

În semn de omagiu colegilor de la „Oblio".
Fotografie de PAUL AGARICI

Aveți dreptul! Aveți dreptate?

Japca

Cu adîncă durere, anunțăm că rubrica propusă nu de mult, „Japca", are un succes nebun. Cu speranța că nu vom fi nevoiți să extindem spațiul tipografic la o pagină de revistă, vă oferim în acest număr rîndurile domnului **Vasile Solomon** din Buhuși, județul Bacău. „Din dispoziția Minsterului Finanțelor, s-a majorat mai întîi valoarea clădirilor, neținîndu-se seama de gradul de uzură, astfel că, dacă imobilul avea o valoare de 40.000 lei, s-a aplicat mai întîi o majorare a valorii de 40 la sută, ceea ce a dus la creșterea valorii imobilului la 56.000 lei. În plus, coeficientul de impozit s-a majorat de la 0,75 lei la 1 leu la sută, ceea ce a dus la un impozit de 560 lei, deci o creștere de 260 lei. Impozitul pe teren s-a majorat și el, de la 0,10 lei la 0,40 lei pe metrul pătrat. Mărirea valorii clădirii și schimbarea coeficientului de asigurare a dus la creșterea valorii asigurării de la 35 lei, la 105 lei. Peste toate astea, s-a mai aplicat de către Gospodăria locală comunală, o taxă asupra terenului de 0,20 lei pe metrul pătrat. În ceea ce mă privește, din 1989 viața mi s-a „îmbunătățit", plătind pensia ei de boală, pe care a primit-o, vreme de 10 ani și care i-a fost sistată fără nici o explicație.

Cît cîștigați pe zi, domnilor ce alungați o biată femeie, strigîndu-i să meargă la în plus 680 lei, în timp ce veniturile de pensionar au rămas neschimbate. De această situație a fost sesizat Ministerul Finanțelor la începutul lui iunie 1990, după ce, în prealabil, au fost sesizate organele locale". azil ?

Timpit să fii, să nu pricepi!

Întrebarea e simplă : „Vechea cenzură își face, bine mersi, datoria ?" Cum la ora actuală puțini sînt cei care ar putea — sau ar vrea — să dea un răspuns oficial și, mai ales, exact, să mergem pe logică.

Margareta Beștelei (str. Frumoasă nr. 35. București) trimite cumnatului, aflat în Irak, o scrisoare. Plicul mai conține și 38 de articole decupate din diverse ziare — România liberă, Flacăra, Expres, Dreptatea, Zig-Zag, Cuvîntul, 22, Contrapunct. Articolele relatează evenimentele din 13—15 iunie. Scrisoarea ajunge în Irak. Articolele, nu.

Nici nu-ți trebuie prea multă logică spre a ajunge la răspunsul corect. Sau, mai simplu spus, tîmpit să fii, să nu pricepi.

Cît cîștigați, domnilor?

Ce mult trebuie să însemne pentru **Maria Lupu** din comuna Murgașu, satul Velești, județul Dolj, suma de 140 lei, dacă din 1978 a bătut pentru ea pe la toate ușile. Aceștii bani amăriți reprezentau pensia ei de boală, pe

Puțină osteneală? Doamnelor funcționare!

Din cîte știm, nici pala revoluției din decembrie, nici tăvălugul evenimentelor din iunie n-au trecut pe la S.M.A. Vidra, județul Giurgiu, secția Berceni, așa încît, nu ne îndoim, prin acele locuri arhivele au rămas neatinse. Și, în arhivele cu pricina, se va descoperi, cu siguranță, dacă se va osteni cineva să caute, că **Petre Oniciuc** din Botoșani (str. Primăverii, bl. 29, sc. A, ap. 7) are de luat niște bani — garanțiile și fondul social pe perioada iunie — decembrie 1981. Nimeni nu s-a deranjat să răspundă, vreme de 9 ani, la zecile de scrisori trimise de corespondentul nostru.

Ce-ar fi ca, măcar acum, să vă dați puțină osteneală, doamnelor funcționare ?

Grupaj realizat de LIANA TATOS

Veghe

Cu ochii deschiși spre toate tainele lumii. (fotografie de **Gig Motoianu**)

Poșta redacției

Năsui Nicușor — Bîrlad : Iată adresele grupurilor școlare silvice care vor funcționa în anul școlar 1990—91 : orașul Năsăud (Bistrița-Năsăud), str. Gării 1, tel. 62501 (liceu, școală profesională) ; com. Gurghiu (Mureș), str. Republicii 4, tel. 4 (liceu, școală profesională) ; Cîmpulung Moldovenesc (Suceava), str. 23 August 56, tel. 11893 (liceu, școală profesională, școală postliceală) ; com. Brănești (S.A. Ilfov), tel. 909/31270 (liceu, școală profesională). Alte informații veți obține la secretariatele grupurilor școlare respective sau consultînd revista „Tribuna învățămîntului". ● **Ardonic Ion** — Buzău : Nu ne-ați comunicat „atitudinea" dv. ● **Bobu Elena** — Vaslui : Ne rugați să vă publicăm adresa, dar uitați să ne-o dați. Nu e nici în scrisoare, nici pe plic. Dacă reveniți, explicați-ne clar ce doriți de fapt ● **Lenuța** — com. Cacica (Suceava) : Vă sfătuim să vă prezentați pentru consult la un specialist urolog, spre exemplu la Spitalul Fundeni din București, cu trimitere de la spitalul județean ● **Gheorghe Anghel** — București : Vă recomandăm să citiți volumul „Bioterapie". de Virgil T. Geiculescu, apărut în Editura științifică și enciclopedică, 1986 ● **Morun V. Petru** — Brașov : La transformarea pensiei de invaliditate în pensie pentru limită de vîrstă se păstrează cuantumul cel mai avantajos pentru solicitant. În cazul pensionarilor de invaliditate gradul I, cu ocazia transformării sus-menționate cei în cauză primesc în continuare suma fixă pentru îngrijire dacă rămîn în continuare cu pensia de invaliditate care s-ar dovedi prin calcul a fi mai avantajoasă ● **Florescu Marian** — București; Pierderea, deteriorarea sau distrugerea pașaportului eliberat de autoritățile române, din culpa titularului, constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 300 pînă la 500 lei ● **Vasilescu Ion** — Iași; Studenții din învățămîntul superior seral au dreptul la concedii de studii de pînă la 60 zile într-un an calendaristic, perioadă considerată vechime în muncă proporțional cu numărul de ore pe care îl prestau anterior cererii pentru concediul fără plată. De asemenea, studenții la seral pot candida, în aceleași condiții ca și studenții de la zi, pentru obținerea de burse în străinătate ● **Dumitru Vasilică** — Botoșani : V-am expediat ● **Rohnean Viorel** — com. Siria (Arad) : Comunicați din partea redacției diriginteului oficiului poștal că în Catalogul publicațiilor 1990 revista Flacăra-BIS figurează în pag. 1 la poziția 17A. Deci trebuie să vă aboneze.

REGHINA VÂRVICI

„EUROPENELE", CĂTRE AL DOILEA SUFLU

Abia au dispărut de pe ecran golurile lui Schillacci, mieunatul lui Stephi Graff și adidasul care dacă vrea poate să facă rost de orice cupă, abia ni s-a mai cicatrizat tristețea provocată de penaltiul agățat de portarul irlandez și iată că meciurile din cupele europene au și început să ciocănească la ușă. De astă dată, însă, multe din bijuteriile fotbalului românesc nu mai pot răspunde prezent, ele aflindu-se acum în vitrinele altor firme. Cîteva dintre echipele noastre prinse în hora acestor competiții s-au văzut în situația neplăcută de a-și petici în grabă formațiile, de a unge în rolurile de dirijori tehnici alți antrenori. Ele se chinuie să-și potrivească pasul cu exigențele Europei fotbalistice în actuala perioadă de ceață organizatorică așternută peste lumea sportului românesc. Vor reuși pînă la urmă să țină sus privirea ? Ne propunem pe parcursul cîtorva numere să developăm o serie de gînduri din vestiarele cluburilor Dinamo, Steaua, Universitatea Craiova, Petrolul, Poli Timișoara unde a și început încălzirea pentru partidele din toamnă, să tăifăsuim despre noutățile și poticnelile apărute în viața acestor formații.

DORESC CA STEAUA SĂ ȘTIE CE VREA

— Costică Ștefănescu, mai poți păstra verticalitatea Stelei fără coloana vertebrală Lung — Hagi — Lăcătuș — Rotariu ?

— Încercăm să nu ne gîrbovească momentul dificil al pierderii atîtor valori cît ai bate din palme. Primul pas constă în lipirea noilor achiziții la nucleul jucătorilor rămași : Ilie Dumitrescu, Dan Petrescu, Balint, Iovan (scăpat de bisturiu în urma unui tratament fizioterapic în Italia și relansat în forță în recuperarea terenului pierdut). Sedecaru, venit de la Jiul, este tipul de stoper de fier, dotat cu forță și bun joc aerian și, în plus, lipsit de timiditățI în accelerarea cu mingea la picior în zonele libere. La 20 de ani, fundașul stînga Munteanu reprezintă o speranță prin viteză, capacitate de efort dăruită în ambele faze, de atac și apărare, printr-o răutate în joc gen Lăcătuș. Deși de gabarit mic, orădeanul Ovidiu Lazăr are acel har al golului și calități tehnico-tactice cu sacul. Am încredere în posibilitățile de evoluție ale lui Săvoiu datorită flerului lui în fața porții și faptului că știe să se demarce ca o zvîrlugă.

— La mijloc cam scîrțiie echipa...

— Nici chiar așa ! Minea II poate deveni un titular de nădejde fiind recomandat de o tehnică deosebită, intuiție, viclenie ofensivă, toate surprinzătoare pentru abia 20 de ani. Beca este un jolly-joker tenace și de caracter, iar Răchită și el o speranță. Și să nu uităm că mai există și vedeta Ilie Dumitrescu, liber acum să interpreteze rolul de solist, și mai vechii Ilie Stan și Minea I.

— Să fim sinceri, ne așteptam ca Steaua să facă rost de fotbaliști mai cu cotă, la modă în acest talcioc al racolărilor. Cu atît mai mult cu cît a exportat fotbaliști en gros. Dar aflăm de la conducerea clubului, că, la ora actuală, culmea, Steaua nu are cum opera cu contul ei în dolari pentru achiziționarea de noi jucători iar bani nu tocmai albi prin servIete și sacoșe nu există.

— Lipsa unui statut limpede al cluburilor și a unei reale independențe financiare ne-a împiedicat să ne întărim cum ne-am fi dorit. Sperăm că în iarnă sau în campionatul viitor să mai grefăm prin transfer un mijlocaș și un vîrf.

— Apropo, cum va suna partitura dirijată de Costică Ștefănescu ?

— Îmi doresc ca Steaua să știe ce vrea și să facă ce știe. Indiferent de galoanele adversarului. Tactica va păstra însă un echilibru între faza de atac și cea de apărare. Nu vom renunța la maniera ofensivă de joc, dar nici nu vom ataca aventurist, cu pieptul gol. Cum să jucăm rolul lui Don Quijotte cînd toată lumea bună a fotbalului s-a ferecat cu zeci de lacăte în defensivă ? După ce a stat ani de zile în fotolii de prim rang, Steaua a intrat inevitabil în reparație capitală. Reconstrucția unei echipe este un drum lung, nu totdeauna asfaltat. E greu de precizat cînd ajungi în gara finală. Tocmai de aceea, așteptăm de la suporterii noștri înțelegere, răbdare și aceeași inimă caldă. Succesele, firesc, nu se vor mai înșira ca mărgelele. Printre ele își vor face locul și mîhniri inerente. Fotbalul fiind o felie de viață se confruntă și cu suișuri dar și cu coborîșuri.

— Cum îi veți privi în ochi pe nord-irlandezii de la Glenteran Belfast ?

— În Italia, Camerunul a arătat ce înseamnă și în sport buturuga mică. Și apoi, să nu uităm că fotbalul britanic, chiar cel de la periferie, stă pe picioare tari și parcă n-ar avea plămîni. Ne vom strădui să nu facem de rușine firma Steaua și să putem discuta în curînd despre adversara din turul doi.

UN CLUB SĂRAC CREDE ÎN ȘANSELE LUI

Club bogat, club sărac. Dar după cum se pare, în vara transferărilor noastre, asta nu prea contează. Și dacă Steaua, cu valuta ei de multe zerouri, s-a încîlcit în meandre birocratice neputîndu-și nici ea achiziționa jucătorii doriți, despre Petrolul, prin buzunarele căruia suflă vîntul, ce să mai vorbim ! „La bursa fotbaliștilor se rostesc niște sume încît îți îngheață respirația, oftează antrenorul ploieștean Virgil Dridea. Cum să ne prezentăm la tratative cînd portofelul nostru e pe zero ? Cîțiva jucători n-au mai primit salariu de la întreprinderi. Înființarea cluburilor profesioniste ne-ar avantaja. Am putea supraviețui din încasări căci tribunele au fost destul de populate. Există speranțe să fim înfiați și de un sponsor din Italia, o firmă de cafea. Dar pînă atunci, deși cupele europene bat la ușă, n-am reușit să ne întărim lotul cum am fi dorit". Transferarea lui Sorin Drăgan de la Brașov seamănă de altfel cu o anecdotă. Culmea, Petrolul este nevoit să-și cumpere propriul jucător. „După ce l-am crescut în curtea noastră, l-am împrumutat pentru rodaj în județ, la Steaua Mizil. Prin biliardul campionatelor trecute, însă a intrat în circuitul clubului militar. Fiind oferit în schimb Brașovului. Așa că acum trebuie să plătim pentru el un deconț nu subțire clubului de sub Tîmpa. Încercăm printr-un referat înaintat Federației să ne recuperăm și foștii juniori Răchită și Negoiță, aflați în Ghencea. Craiova ne-a promis că ne împrumută pe Dudan și Zburlea, iar stoperul Ioniță de la Autobuzul se află în testare. Deocamdată acestea sînt doar vise".

Privind însă jumătatea plină a paharului, se poate afirma că Petrolul n-a fost zgîlțîit de seismele plecării în masă a unor jucători ca alte formații. Doar rezerva Hîncu și-a făcut bagajele. Prin sudarea prospăturilor, lotul nici n-ar arăta rău. „Atuurile noastre rămîn omogenitatea și jocul colectiv. Evoluția în Cupa Intertoto a urmat un traseu normal. La primele meciuri ne-am prezentat doar cu 4 antrenamente în picioare. De aici și jocul șchiopătat din partidele de început.

Din păcate, la tragerea la sorți a Cupei UEFA, pe ploieșteni nu i-a prea mîngîiat norocul. Deși își doreau să aibă în față pe Slavia Sofia, Salonic sau Omonia Nicosia, iată că trebuie să dea piept cu vechiul nostru client Anderlecht. „Deși reprezintă o firmă de temut, să vă spun sincer, belgienii parcă nu-mi provoacă coșmare, se confesează antrenorul Dridea. Avem și noi șansa noastră. Importantă este prima partidă de la Bruxelles. Vorba aceea : pornim la un meci nu, poate cîștigăm ! Am încredere în contraatacurile noastre tăioase, în viteza lui Catinca, în șuturile de la distanță semnate de Greaca, Ursea, Grigore, Lazăr. Acasă, poate-o-ntoarcem ca la Ploiești și-i păcălim cu un gol. Spectatorii noștri merită să le dăruim o mare bucurie. Sînt prea hazardat dacă afirm că 50 la sută din șanse ne aparțin ?" Să dea Dumnezeu !

Grupaj realizat de FLORIN CONDURĂȚEANU

Cine a faultat visul lui Dan Petrescu ?

Domiciliul forțat de pe tușă al lui Dan Petrescu a luat sfîrșit. Abia reintrat în echipa sa, chiar în primul meci de pregătire, a și perforat poarta adversarilor. Din păcate, mingea a fost scoasă din plasă de portarul „Gloriei" Bistrița și nu de cel irlandez, cum am fi dorit cu toții. Chemarea golului, apetitul fundașului stelist pentru ofensivă erau pregătite să izbucnească în teren chiar înainte de mondiale. Totuși cineva le-a mai ținut sub lacăt și după încheierea convalescenței de după accidentul din primăvară. „Am intrat în sala de chirurgie din Luxemburg cu un singur gînd : să joc în Italia. După ce laserul mi-a sudat ligamentele, am alergat kilometri fără număr, am ridicat de mii de ori acasă piciorul încălțat cu sandaua cu talpă de plumb. Mușcîndu-mi buzele pînă la sînge și măsurînd mereu pulpa slăbită de imobilizare. Treptat, mușchii și-au recăpătat sănătatea, prospețimea. Simțeam că pot să joc și eram sigur de un randament asemănător cu cel din meciurile de calificare".

Și totuși, inexplicabil, ușa lotului național s-a trîntit în fața lui Dan Petrescu. „În ziua expertizei finale, un medic, pe nume Popescu, mi-a privit în grabă genunchiul și și-a comunicat părerea unei comisii. Mă așteptam să fiu supus unor probe serioase. Decizia a sunat nedrept, nemilos : inapt pentru joc". Un consult medical făcut lăutărește, după ureche, a șters cu buretele lupta încrîncenată a acestui sportiv de a recupera în timp record validitatea piciorului accidentat. „I-am telefonat lui Jenei și acesta m-a asigurat că fac parte din lot. La prînz însă, cînd s-a anunțat la radio componența națională, eu fusesem uitat. Antrenorul reprezentativei a pasat vina pe federație, pasămite autoarea întocmirii listei". Așa că, în Italia, deși se simțea în formă, Dan Petrescu a făcut parte din „echipa" de neveste și prieteni de pe lîngă națională. „Nu mai știam ce să cred. Simțeam din șuturi și sprinturi că genunchiul uitase de boală. L-am consultat pe unul din cunoscuții medici din Napoli, cel care-l tratează și pe Iovan. După teste amănunțite m-a întrebat de ce nu mă aflu pe gazon. Nu știu cine mi-a faultat visul frumos de a arăta ce pot la mondiale. Oricum, dacă națională se mai află în parohia lui Jenei, eu nu mai răspund la convocări."

Ne prisosea în Italia setea de gol a lui Dan Petrescu ca să rescriem în 1990 scenariul nedreptății aplicat lui Dobrin la Guadalajara ? Cine i-a refuzat unui tînăr sportiv, cu aport deosebit în calificarea României, poate nerepetabilul tren al vieții spre marele succes ? Timpul, cu siguranță, va da răspunsul în plic. **F.C.**

Vremurile sînt cum sînt

DAR VREMEA?

În fiecare an, nouă, meteorologilor români, sfîrșitul lunii lui Cuptor ne răscolește sufletele. La 30 iulie 1884 a luat ființă Serviciul Meteorologic al României sub conducerea prestigiosului profesor Ștefan Hepites.

Așadar, aniversăm în aceste zile, anul 106 al existenței Institutului de Meteorologie și Hidrologie. Momente fierbinți, cu atît mai mult cu cît, pentru zona României, natura însăși a făcut ca ultima decadă a lunii iulie să reprezinte în sens climatologic una dintre cele mai călduroase perioade din an. Cel mai recent sfîrșit de iulie călduros îl constituie intervalul 18—26 iulie 1987, cînd, aproape 40 de Stații meteorologice au depășit vechile recorduri.

Luna lui Cuptor din acest an a trecut cu... „una caldă una rece" fără să stabilească vreun record. După un debut „în forță," cu temperaturi cu 2°—9°C peste valorile normale, au urmat apoi intervale cu răciri și încălziri succesive, fără ca „plita" să se încingă prea mult. Cea mai ridicată valoare a temperaturii a fost de 38°C înregistrată în primele zile ale lunii la cîteva localități din sudul țării.

Dar să nu respirăm încă ușurați, pentru că, luna august poate oferi și ea multe surprize.

Dar, cum va fi între 1—7 august ac.

În primele zile ale intervalului vremea va fi frumoasă și călduroasă mmai ales în regiunile din sudul țării. Înnorări temporare ale cerului se vor produce după-amiaza în zonele nordice, la deal și munte unde vor cădea averse de ploaie însoțite de descărcări electrice.

Temperaturile maxime vor fi cuprinse între 26—36°C izolat mai ridicate în sudul țării iar minimele sev or încadra între 10 și 20°C ușor mai mari în sud-vest. În a doua parte a săptămînii, odată cu pătrunderea unui aer ușor mai rece în altitudine, gradul de instabilitate al masei de aer va crește. Deci, aversele de ploaie și descărcările electrice vor fi posibile în majoritatea zonelor țării.

Acestea vor fi însă de scurtă durată și credem noi... binevenite. Fondul termic va fi mai coborît decît în zilele anterioare, cu 2°—3°C.

Pe Litoral va fi o vreme caldă și în general frumoasă. Unele înnorări ale cerului se vor produce în zilele de joi și vineri, fără a fi însă de lungă durată. În aer se vor înregistra la amiază 26°—29°C, iar în apă 20°—22°C.

OTILIA DIACONU

Flacăra

EDITURA „PRESA LIBERĂ"

Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA

REDACTOR ȘEF
George Arion
Redactori șefi adjuncți :
Constantin Dumitru
Ion D. Goia
Secretar general de redacție :
Oprea Georgescu

■ PUBLICIȘTI COMENTATORI (2569) : Dumitru Constantinescu, Roxana Paicu Manolescu, Horia Pătrașcu.

■ ANCHETA-REPORTAJ (2600, 2542) : **Dorin Sălăjan,** Pașcu Balaci, Petre Barbu, Radu Ciobotea, Cristian Pavel, Mihai Stănescu.

■ DREPTURILE OMULUI (2559) : **Dorin Gherghinescu,** Mihail Gălățanu, Liana Tatos, Paul Vinicius, Reghina Vârvici

■ CULTURĂ-ÎNVĂȚĂMÎNT (2569) : **Ion Zubașcu,** Sorina Man, Margareta Mureșan.

■ FOTOREPORTAJ (2528) : **Paul Agarici,** Gabriel Bugnar, Eduard Constantinescu, Elena Ghera, Gig Motoianu.

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 1453, 2072) : **Mircea Popp,** Maria Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, **Cornel Speriatu,** Angela Ștefănescu, arh. **Adrian Petrescu.**

■ SECRETARIAT (2002, 2558) : Constanța Balaban, Mihaela Moroșanu, Eugenia Vasile.

■ FLACĂRA BIS

Secretar general de redacție **Răzvan Bărbulescu** (2128)
Liviu Timbus (2128), Aurelia Boriga, Florin Condurățeanu (1700).

■ REBUS

Redactor șef adjunct
Tudor Octavian (1457)
Adrian Mitu, Alexandru Păsărin, Alexandru Paler, Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ștefan Alexandrescu, Simona Simzianu (2036).

Adresa redacției și administrației : București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311. **Telefoane :** 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în parantezele de mai sus) ; secretariat redactor șef : **2002** ; redactor șef adjunct : **2558** (C. Dumitru), **2560** (I. D. Goia) ; secretar general de redacție : **2143** ; public relation : **2600.**

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12—201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64—66.

TIPARUL : Combinatul poligrafic BUCUREȘTI

16 pagini — 3 lei

ULTIMA ORĂ

Asta e părerea mea și sînt de acord cu ea!

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ
ODOBESCU-SECUIESC
Biblioteca

Vom muri și vom vedea!

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ȘI CULTURAL
fondat 1911

Anul I (Serie nouă) • Nr. 32 • Miercuri 8 august • Ediție internațională: 8 VIII – 15 VIII 1990

La Săpînța e veselie doar în cimitir? Fotografie de VICTOR RĂDULESCU

TEAMA DE PORTRET

M-am dus la un prieten, cu o ramă și cu o fotografie mare făcută sul.

– Te rog să-mi înrămezi fotografia asta, i-am spus. E pentru biroul meu.

Prietenul s-a îngălbenit la față.

– Cum ? Iarăși ? a îngăimat el.

O clipă nu i-am înțeles crisparea. Apoi, abia stăpînindu-mă să nu rid, am intrat în joc.

– Da, i-am răspuns eu.
– De cînd ?
– De azi.
– Cine-a spus ?
– De la guvern.
– E obligatoriu ?
– Pentru toți.
– Sigur ?
– Mai mult ca sigur. Vouă nu v-a dat telefon ?

Prietenul meu s-a repezit la ușa biroului unde lucrează, a deschis-o și mi-a zis sec :

– Pleacă !

A trebuit să desfășor în grabă sulul ca să-l conving că vreau să înrămez o fotografie de dimensiuni mari a lui Eminescu. Altfel, cine știe ce mi-ar mai fi auzit urechile...

GEORGE ARION

LOVITURI DE TEATRU ÎNTR-UN PROCES
pagina 3

GANGSTERISM LA ACUMULATORUL. S-A CERUT SPRIJINUL GUVERNULUI
pagina 6'

DINCOACE DE GRATII, VIOLETA ANDREI SE DESTĂINUIE (III)
pagina 10

Litoralul n-a ieșit încă la mal
paginile 8 – 9

Capătul de care să tragi

Cu privire la un miting organizat la Satu Mare de Vatra Românească, „Magyar Nemzet" scria recent : „Participanții au amintit de niște privilegii de care s-ar bucura în România maghiarimea din Transilvania, privilegii care-i lezează pe români în drepturile lor elementare și, oricum – după părerea lor –, nu mai există vreun loc în lume unde învățămîntul să nu se desfășoare în limba oficială a țării și unde cetățenii să nu fie obligați să vorbească foarte bine limba țării în care trăiesc. Un «amănunt» important a fost omis mereu de către responsabilii culturali ai Vetrei : actuala populație maghiară din Transilvania nu este formată din emigranți". Față cu aceste aserțiuni, unele observații se impun. Mai întîi, răspunsul la chestiunea dacă ungurii din Transilvania sînt sau nu emigranți (mai corect ar fi fost să se fi spus imigranți) depinde de limita, cu totul arbitrară, în timp pe care o luăm ca bază în definirea termenului. Dacă-i socotim emigranți numai pe cei care și-au părăsit locurile de baștină și s-au stabilit în alte țări în ultimii 500 de ani, atunci americanii sînt emigranți, iar ungurii nu. Dacă însă avem în vedere aceleași fapte în ultimii 1 500 de ani, atunci și americanii, și ungurii sînt emigranți. Dar să considerăm că secolele de viețuire, alături de români, în Transilvania, le conferă și ungurilor calitatea de autohtoni. Ei, și ? Urmează de aici că ei nu trebuie să învețe limba țării unde trăiesc, limbă dată de populația autohtonă majoritară ? Dar limba oficială a țării trebuie cunoscută de toți cetățenii ei, indiferent de vechimea, mai mare sau mai mică, pe care o au pe teritoriul statului respectiv. Ce-ar fi, de pildă, dacă în Statele Unite triburile de inideni n-ar vrea să învețe limba țării ? În realitate, în SUA învață engleza și-și fac studiile în școli și facultăți de limbă engleză – fără să ridice nimeni nici un fel de obiecții – și cei care au venit acolo de cîteva zile, și cei cu o vechime de cîteva luni, și cei a căror spiță are la spate ani, decenii sau secole, și cei care nu-și mai aduc aminte cînd au venit. Și așa se întîmplă în toate țările. Orice pretenții de alt fel sînt absurde.

La noi însă, în România, absurdități de acestea se întîlnesc cu duiumul. Ce s-a întîmplat în ianuarie, cînd copii și profesori români au fost alungați din școli – în propria lor țară ! – este cred un caz unic în istoria universală. Unele din manifestările naționaliste, antiromânești ale minorităților din țara noastră sînt cunoscute, foarte multe nu, pentru că mass-media română a fost prinsă aproape cu regularitate pe picior greșit. În schimb, în propaganda maghiară, de pretutindeni dar mai ales din Occident, au abundat falsurile, prezentarea pe dos a faptelor (de exemplu, românul maltratat și aproape omorît de unguri cu bîtele, în plină stradă, în plină zi, la Tîrgu-Mureș a fost dat drept ungur, iar bandele de ciomăgași – drept români). Nu vom face acum liste ale celor întîmplate, ale anomaliilor din țara noastră în legătură cu minoritățile, cu pretențiile și acțiunile acestora, ale agitaților de peste hotare. Însă este obligatoriu să ne întrebăm : de ce au apărut toate acestea și cum să procedăm pentru ca totul să intre și să rămînă în normal ?

După opinia noastră, izvorul de bază al dificultăților pe care le întîmpinăm astăzi în legătură cu minoritățile se află într-un șir de greșeli ale guvernării feseniste, începînd chiar de la venirea ei pe lume. În multe probleme, F.S.N.-ul a fost depășit de evenimente, a scăpat frînele din mînă și a făcut gafe peste gafe, iar după ce și-a dat seama că a greșit, pentru a îndrepta lucrurile a gafat din nou. Așa s-a întîmplat și cu problema naționalităților. După 22 decembrie, minoritatea ungurească de la noi s-a repezit să apuce cît mai mult, să apuce tot ce se putea apuca. F.S.N.-ul ar fi avut posibilitatea să pună lucrurile la punct, dar n-a făcut-o. Și astfel anomaliile au proliferat. După ce vestea despre ele a pătruns și în palatul din Piața Victoriei, readucerea situației la normal s-a dovedit o operațiune foarte dificilă, stîrnind proteste și nemulțumiri. Din acest fapt maghiarii din România au învățat că săvîrșirea de către ei de acte arbitrare (darea afară a românilor din școli, punerea de inscripții în limba ungurească, împărțirea pămînturilor unor i.a.s.-uri și c.a.p.-uri și altele) aduc un folos garantat : ori rămîn așa, și atunci înseamnă că acțiunea „a prins", ori sînt anulate, și atunci se ivește prilejul de a protesta, de a face agitație și gălăgie.

Printre greșelile feseniste de marcă se numără și posibilitatea de-a participa la alegeri dată unor formații alcătuite pe criterii naționale, nu politice. Și astfel organizații cum este U.D.M.R., care ar fi trebuit să aibă profil și rol cultural, singurele care se potrivesc celor asociați pe bază națională, s-au văzut ridicate la rangul de partide politice. Cum așa ? Toți ungurii din România au exact aceleași opțiuni politice ? Dacă da, care ? Liberale ? Țărăniste ? Socialiste ? Liber-schimbiste ?

Totuși, soluții bune și durabile trebuiesc neapărat găsite. Starea de încordare pe criterii naționale, în bună măsură întreținută artificial, este anormală și nu aduce decît prejudicii și minoritarilor, și națiunii majoritare. Cu bunăvoință, cu pricepere și tact, normalizarea se poate realiza repede. Judecînd însă după modul cum a acționat pînă acum, este pentru noi cu totul îndoielnic că actuala echipă din fruntea României va izbuti să găsească – deși am dori foarte mult acest lucru – capătul de care să tragă pentru a depăna ghemul încîlcit (în cea mai mare parte încîlcit cu rea voință și rea credință de către unii și alții din România și din străinătate, care urmăresc să-i compromită pe români și să le facă greutăți, dar în bună măsură încîlcit și de nepriceperea cîrmacilor de azi) al problemei minorităților la noi.

ION D. GOIA ■

WALKIE-TALKIE

„Fără adevăr noi nu putem trăi"

Cîți să fi fost ? O sută cincizeci ? Risipiți în aula Facultății de drept, îl așteptăm. Vorbim în șoaptă. Mi se spune că e slăbit, obosit, marcat.

Mărturisesc. Nu l-am urmărit niciodată îndeaproape. Am vorbit despre el în Franța. Mai mult decît despre Petre Roman. Știam că asta voiau. Un mit. Un erou. Preiau povestea și o amplific. Îmi sorbeau cuvintele. Erau mulțumiți.

Conferința a început de mult. Simt că mulți ziariști au venit aici să-și admire creația. Eroul le este recunoscător. Putem să înțelegem ce înseamnă pentru cineva aflat în închisoare, un ziar care își asumă riscul de a-i lua apărarea, de a-i duce mai departe, de a-i desăvîrși gestul ?

I se aruncă flori. „Vă iubesc". „Te iubim". Mi se strînge inima. Sala este în picioare. Aplaudă. Nu știu dacă să mă ridic. Venisem la o conferință de presă, nu la un spectacol.

„Calea pe care mergem este una singură. Este calea democrației, a libertății. Ea este fără întoarcere. În ceea ce mă privește, nu am de gînd să mă opresc niciodată". Vocea devine gravă, penetrantă. O recunosc. Aplauze.

Întrebările curg. „Nu. Nu sînt un om politic. Dar societatea civilă are un rol foarte important. Ea trebuie să vegheze, să întrețină un dialog cu puterea. Interesul este al tuturor, inclusiv al guvernanților. Mai cred că orice om care își asumă responsabilitatea conducerii unei țări trebuie să știe că este mai importantă liniștea acesteia decît menținerea unei funcții politice". Dar gîndul se oprește aici. Ne lasă pe noi să ghicim. Și uite așa recunosc că în cauză nu este studentul M.M., ci o stare de fapt, o injustiție, o imagine fabricată, o legendă. O forță ? Mă întreb ce se ascunde sub acest calm aparent, religios, sub jumătățile de cuvinte, sub privirile înlăcrimate dar fericite.

„De salvat, m-a salvat Dumnezeu !" Restul este tăcere. Deocamdată.

SORINA MANUELA MAN ■

CRIZA MORALĂ

Termenul s-a generalizat. Enunțat de președintele republicii în diverse ocazii, de episcopi, preoți, cetățeni de rînd în comentarii de familie sau restaurant, repetat pe toate vocile și explicat în fel și chip riscă să devină o fatalitate. Da, domnilor, sîntem în plină criză morală (citește deteriorare sau degradare morală). Asta e situația ! Dacă țara s-a prăbușit într-o asemenea nenorocire, ce pretenții să mai avem de la unul sau altul ? Se descurcă și el cum poate. La umbra marilor imorali-profitori, cei mici și-au pierdut sentimentul vinovăției, cîștigînd pe cei al siguranței că nu vor fi pedepsiți. Dacă pentru repartizarea unui spațiu comercial se cere șpagă o cameră de luat vederi (150 000 mii lei) sau este acceptată mită doar în dolari și mărci vest germane, ce mare nenorocire că un oarecare ciupește și el cîteva mii de lei furînd la cîntar cu țîrîita sau vînzînd pe ușa din dos cu sacul celor care revînd cu kilogramul. Că doar n-om trăi toți din CAR. Are și el fonduri limitate. Mîine, poimîine vine privatizarea și ne prinde fără capital.

Este generalizată criza morală ? Se mai poate face ceva împotriva ei sau o acceptăm cu resemnare ?

Criza morală se manifestă într-un grup oarecum restrîns. Mărimea lui a crescut pentru că miza a devenit mai semnificativă. Înainte, să dai lovitura însemna să cumperi cîteva kilograme de carne, o pereche de pantofi din piele, să-ți asiguri niște priorități. De valută nici nu se vorbea. Mai de grabă îți aducea necazuri decît bucurii. Acum poți să te îmbogățești peste noapte și la vedere. E drept că puțini pot s-o facă. Cei mulți, educați în respectul legii și al muncii, cei dispuși să aibă încredere în promisiuni și asigurări stau încă la coadă răbdători și vor mai sta încă multă vreme.

Ne plîngem condiția la televizor, în ziare și prin oralitatea noastră ineficientă. De ce e generată criza morală ? Are urmările unui cataclism natural cu care nu poți lupta și în fața căruia nu-ți mai rămîne decît să speri în mila lui Dumnezeu ori poate fi contracarată cu cîteva măsuri simple, la îndemîna oricui, cu singura condiție de a fi cinstit ?

Comerțul e la pămînt. Se fură sub diverse forme cu frenezie și sub lozinca : Acum, cît se mai poate. Vînzătorii sînt dezinteresați, dacă nu sînt aroganți, preferă să vîndă prin spate profitînd de criza economică într-adevăr generală. Nu se găsește nimic, de la becuri, șireturi, hîrtie igienică, încălțăminte, detergent, pînă la televizoare, frigidere și mașini. Amatori să le speculeze sînt destui.

Soluția : Lucrătorilor din comerț să li se dea o legitimație de serviciu asemănătoare cu permisul de conducere auto. Abaterile, constatate de Inspecția comercială de stat, după gravitatea lor să fie înscrise în legitimație și să atragă după sine amenzi sau suspendarea dreptului de a mai lucra în comerț doi-trei ani. În două, maximum trei săptămîni, situația se va ameliora.

Corupția, pe banii statului bineînțeles, a proliferat și proliferează. Aprobările de spații comerciale și autorizații au îmbogățit nu oameni de rînd, ci funcționari de vîrf, primari îndeosebi, oameni ai puterii provizorii sau definitive. Criterii n-au existat. Bunul plac, capriciul și șpaga au fost singurele. Nu i-a dat nimănui prin minte ideea cinstită să le atribuie prin licitație. N-avea nici un interes pentru că totul trebuia să se petreacă în spatele ușilor închise, în separeuri de restaurant sau dormitoare. Nu trebuie să ne sfiim să facem anchete vizînd îmbogățiții din astfel de activități. O altă anchetă care ar oferi multe surprize : Cui și cum i s-a vîndut pămîntul statului ? Nu cumva sînt oameni care au cumpărat pe numele tuturor rubedeniilor, chiar și a nepoților minori zeci de hectare cu prețul de 0,5 lei metrul pătrat ? Uite așa o să avem și noi moșierii noștri.

Prin 1968, cînd au început să se vîndă apartamente cetățenilor, funcționa un sistem foarte corect de optare și contractare : planuri, detalii de finisaje, machete, poziție, preț ferm. S-a renunțat repede la el. Era necesar să devină abscons, încîlcit, misterios tocmai pentru a favoriza serviciul și contraserviciul, mita, ciubucul.

Nu se muncește, calitatea produselor e sub orice limită. Din motive electorale, din timiditate sau nepricepere s-au dat salarii integrale ba chiar și prime pentru activitate nulă. Au muncit doar cei care munceau și înainte și nici măcar toți. Criteriul muncii, al valorii trebuie repuse în drepturi. Asta n-o poate face omul de rînd, ci puterea.

Ne-am făcut de rîs în străinătate prin bișnița cea mai degradantă. Vameșii, sperăm că nu chiar toți, au fost incoruptibili sau au mers mînă-n mînă cu bișnițarii, la lumina zilei, fără frica de a fi pedepsiți ?

Să nu dezarmăm ! Criteriile, legile, aplicarea lor fermă ne vor ajuta să depășim într-un timp foarte scurt starea deplorabilă în care sîntem. Protecția cetățeanului cu asta trebuie să înceapă. Puterea să-și exercite puterea nu să se lamenteze. Dacă într-un domeniu sau altul e dezordine, lipsă de criterii, portițe pentru fel de fel de ilicități, să fim convinși că starea asta e întreținută. Orice om cinstit cu o pregătire medie ar putea să facă ordine numai să fie lăsat. Nu știm cum se face însă că spre zonele astea tulburi se îndreaptă doar cei care au o singură rugăciune : Dă-l, Doamne, să mă mituiască și pe mine cineva și dacă se poate în valută.

Criza morală este într-adevăr o criză de educație, de civism, dar în aceeași măsură și una de putere.

OPREA GEORGESCU ■

GENOCID ÎN FELII

INTERVIU CU DOMNUL TIBERIUS NICU, AVOCATUL LUI NICOLAE GIOSAN

Precizăm că această convorbire a avut loc cu o zi înaintea decesului lui Nicolae Giosan. Evident, timpul era suficient pentru înlocuirea interviului cu un alt articol. Am considerat însă că aprecierile domnului Tiberius Nicu nu şi-au pierdut cituşi de puţin interesul atit în ceea ce-l priveşte pe Nicolae Giosan, cit şi procesul în ansamblul său.

— Dle. avocat, cum aţi luat acest proces ? Aţi fost angajat de familia inculpatului sau din oficiu ?

— Am fost contactat de soţia profesorului Nicolae Giosan, profesoară de drept la ASE, fost avocat pledant, care m-a întrebat dacă mă pot ocupa de cazul dînsului, spunîndu-mi că acesta se află în anchetă. Ca să fiu foarte sincer, primul lucru care m-a interesat au fost relaţiile cu familia dictatorului. A fost singura condiţie pe care am pus-o atunci cînd am început să discutăm. Doamna profesor mi-a explicat că n-au avut nici un fel de relaţii apropiate. Ba, mai mult, în calitatea dînsei de cadru universitar nu era agreată de soţia dictatorului.

— Cum a decurs prima întrevedere cu Nicolae Giosan la penitenciar ?

— Primul contact l-am avut în perioada anchetei. Am discutat aproape două ore. Mi-a făcut impresia unui om puternic, cu un moral bun. Un om care-şi dădea seama de situaţia în care se află, dar nu dezarma. Profesorul Giosan a condus agricultura românească, înainte de revoluţia agrară, înainte de apariţia titlului de crou al revoluţiei agrare. În 1981 cînd, la o conferinţă pe ţară a agricultorii, profesorul Giosan, împreună cu colaboratorii dînsului, a încercat să explice dictatorului situaţia reală a agricultorii, care sînt limitele ei în condiţiile existente atunci în ţară, a fost îndepărtat din sistemul în care a lucrat şi a fost numit preşedinte al MAN. În victoria acestei funcţii a devenit şi membru supleant al comitetului politic executiv. El nu s-a simţit niciodată un om politic. A fost un cadru universitar şi a rămas cu nostalgia acelei munci. Funcţia aceasta de preşedinte al MAN, organism care a existat aşa cum a existat la noi, n-a prea contat. Cu toţii ştim că adunarea naţională nu hotăra, ci aproba. Dar şi în această perioadă a continuat să lucreze la catedră. A condus în continuare lucrări ştiinţifice, lucrări de doctorat. Părerea mea este că profesorul Goisan n-a putut să refuze această funcţie pe care n-a dorit-o niciodată. El este membru al mai multor academii agricole din Europa, este premiat de unele din aceste academii. Aceste lucruri nu constituie un element decisiv în proces. Decisive vor fi probele pe care le vom administra nemijlocit în legătură cu ceea ce i se reţine în sarcină.

— În ce condiţii a făcut acel infarct care face imposibilă prezentarea în faţa instanţei ?

— Infarctul l-a făcut la cutremur, aflîndu-se în locul de deţinere. A fost transportat la clinica spitalului de urgenţă unde a stat aproape trei săptămîni, cît a durat faza de criză. Apoi a fost transferat la Spitalul penitenciar Jilava. Era în permanenţă preocupat de situaţia soţiei sale la catedră, cum este văzută la Academie în urma mişcărilor studenţeşti. S-a bucurat cînd a aflat nu numai că studenţii n-au contestat-o, dar că au fost şi alături de dînsa. Era îngrijorat de situaţia copiilor pentru că familia Giosan nu e o familie de bogătaşi. Nu vreau să fac comparaţii, dar să ştiţi că familiei Giosan i s-a ridicat un carnet de CEC cu o sumă de aproape trei sute de mii de lei, dar banii au fost depuşi în 1963 sau '65, cînd a fost remunerat pentru o activitate ştiinţifică şi nu de altă natură.

— Vi s-a plins de tratamentul din perioada anchetei, aşa cu a făcut-o Ion Radu, în prima sedinţă ?

— Nu. Din ce am constatat eu, pot să spun că s-au respectat toate dispoziţiile legale, ancheta desfăşurîndu-se în condiţii normale.

— Pentru întreaga lume care a urmărit prima zi a procesului, cererea de recuzare formulată de unul dintre avocaţi, a constituit o adevărată lovitură de teatru. Dar pentru dv. ?

— Cîtuşi de puţin. Şi am să mă explic. Mă găseam în arhiva Tribunalului Militar Teritorial Bucureşti împreună cu un distins coleg şi studiam dosarul. L-am întrebat : Maestre dragă, nu credeţi că s-ar impune o cerere de recuzare ? Deci şi eu mă gîndeam la acest lucru. Şi nu numai eu. Vedeţi, aşa cum aţi mai auzit, această infracţiune de genocid este o noutate prin intrarea ei în circuitul infracţional. Această infracţiune a apărut într-un moment deosebit, în condiţiile existente după cel de al doilea război mondial.

— Dle. avocat, pentru că am ajuns aici cu discuţia, vă propun să definiţi noţiunea de genocid, condiţiile în care s-a produs incriminarea lui, în lume şi la noi.

— Sfîrşitul celui de al doilea război mondial a găsit omenirea puternic traumatizată de urmările lui concretizate în milioane de oameni ucişi, dispăruţi sau mutilaţi, distrugerea unor monumente ale civilizaţiei umane de valori inestimabile, de atrocităţile lagărelor, camere de gazare şi cuptoarele morţii. Aceste înfiorătoare consecinţe au dus la un prim consens al Naţiunilor Unite materializat în incriminarea şi pedepsirea infracţiunii de genocid, conştiinţîndu-se astfel că pacea lumii, relaţiile de convieţuire paşnică sînt bunurile cele mai de preţ ale omenirii. În executarea rezoluţiei 96/11 decembrie 1946 a Adunării Generale a Naţiunilor Unite, la 9 decembrie 1948 este adoptată Convenţia pentru prevenirea şi pedepsirea genocidului, convenţie ce intră în vigoare la 12 ianuarie 1951 în conformitate cu dispoziţiile art. XIII din Convenţie.

Desi această Convenţie din 9 decembrie 1948 adoptată de O.N.U. a fost ratificată şi de ţara noastră în decembrie 1950 prin decret 237, incriminarea genocidului în legislaţia noastră penală s-a făcut în anul 1960.

Actuala incriminare a genocidului prin art. 357 cod penal, este o reproducere fidelă a Convenţiei din 1948, ad literam, infracţiunea de genocid fiind :

„Săvîrşirea în scopul de a distruge în întregime sau în parte o colectivitate sau un grup naţional, etnic, rasial, sau religios, a vreuneia din următoarele fapte : a) uciderea membrilor colectivităţii sau grupului ; **b)** vătămarea gravă a integrităţii fizice sau mintale a membrilor colectivităţii sau grupului ; **c)** supunerea colectivităţii ori grupului, la condiţii de existenţă sau tratament de natură să ducă la distrugerea fizică ; **d)** luarea de măsuri tinzînd la împiedicarea naşterilor în sînul colectivităţii sau naşterii ; **e)** transferarea forţată a copiilor aparţinînd unei colectivităţi sau unui grup, în altă colectivitate sau grup".

De ce vă spun toate acestea ? A fost procesul celor doi Ceauşeşti, a urmat după aceea procesul celor patru, trimişi în judecată pentru complicitate la genocid şi după cum se ştie schimbată încadrarea, la cererea organelor de procuratură, în coautorat la genocid. Judecăm acum un al treilea dosar cu implicaţii directe cînd, aşa cum spuneau colegii mei, naţiunea aveţi nevoie de un singur proces şi nu de aceste felii de proces. În legislaţia Europei a apărut acest genocid în România. A ieşit o hotărîre prin care se reţine infracţiunea de genocid. Iar elementele de la care se pleacă în analiza acestei activităţi sînt comune pentru toate cele trei dosare. Şi, atunci, credeţi că era în interesul justiţiei româneşti ca magistratul care s-a pronunţat odată şi s-a pronunţat cu caracter definitiv, care şi-a exprimat convingerea că ceea ce s-a întîmplat a fost genocid, trebuia să continue această activitate ? Cred eu că nici dl. general, preşedintele Tribunalului Militar Teritorial Bucureşti, n-a vrut să mai continue acest dosar. Dar zic eu — şi instanţa care a soluţionat cererea de recuzare a găsit-o îndreptăţită — este firesc ca în acest dosar să se pronunţe nişte oameni care n-au mai participat la nici un astfel de dosar. Ca să dăm posibilitatea juriştilor din România, pentru că România nu duce lipsă de minţi luminate, să-şi spună punctul de vedere. Ceea ce s-a realizat prin aceste dosare este un început. Este o punere în practică, dacă vreţi, a unor dispoziţii legale.

— Ce este foarte greu pentru avocat în acest proces ?

— Nu e uşor s-o spun. S-ar putea chiar să fiu acuzat de cei cărora le asigurăm asistenţa, afirmînd următoarele : ei au totuşi calitatea de inculpat.

— Se împacă greu cu ea ?

— Foarte greu. Dar îi văd fermi să se apere, să producă în faţa instanţei dovezi din care să rezulte că ei nu pot fi incriminaţi pentru această infracţiune. Pe mulţi i-am văzut schimbaţi fizic, dar din punct de vedere moral sînt încă tari în convingerea că sînt nevinovaţi în ceea ce priveşte genocidul. Nu pentru altceva. L-am văzut pe profesorul Totu. Mi-a fost profesor. Un om de o capacitate profesională deosebită. Cursurile dînsului erau o adevărată încîntare. La el la cursuri nu se putea lua notiţe, pentru că erai captivat. L-am văzut acum pe profesorul Totu schimbat. Dar acelaşi caracter puternic. Aceeaşi inteligenţă. Acesti oameni sînt foarte hotărîţi să dovedească instanţei că sînt nevinovaţi în ceea ce priveşte genocidul.

— Credeţi că s-au terminat surprizele în acest proces ?

— Noi nu le numim surprize, ci incidente procedurale. Nu s-au terminat, după opinia mea.

— Procesul anterior, al celor patru, modul cum s-a desfăşurat : fost o surpriză pentru dv. ?

— Nu, dar la un moment dat nu l am mai urmărit. Surpriza dacă vreţi, o surpriză neplăcută, a constat în calitatea oamenilor din boxă. Nu mă aşteptam la răspunsurile pe care le-au dat.

— Atunci cum vă explicaţi că Dincă a reuşit să impresioneze pe unii prin sinceritate ?

— Vedeţi, Dincă nu este un nimeni. Este un om cu o anumită pregătire, cu anumită structură. Pe mulţi i-au revoltat multe din acţiunile sale, dar el a fost singurul care a avut puterea să spună ce-a spus. În comparaţie cu ceilalţi trei. Pentru că în acel proces, veţi constata şi cînd vom ajunge la acea fază, în procesul de care ne ocupăm, au mai fost exprimate anumite lucruri foarte importante.

RĂZVAN BĂRBULESCU

P.S. Profesorul dr. doc. Nicolae Giosan a fost înmormîntat vineri, 3 august, la Cimitirul Bellu, locul de veci, aflat pe Aleea academicienilor, fiind pus la dispoziţia familiei de Academia Română.

Acţiunile umanitare n-au culoare politică

La NEUPRE, aproape de LIEGE, localnicii îşi iau rămas bun de la familia CHIOREAN, din satul Popeşti, judeţul Cluj.

Învăţătorul ALEXANDRU CHIOREAN, soţia sa, MAURA, şi FLORIN, fiul lor, se întorc în ţară după o scurtă vacanţă de două săptămîni.

Mă adresez domnului POL AIMONT :

TATIANA BENCHEA PARASCHIV : **Spuneţi-mi, domnule primar, care au fost acţiunile cele mai importante ale comunei în care vă aflaţi?**

P.A. : Încă din martie 1989 ne-am asociat iniţiativei OPERATION VILLAGES ROUMAINS adoptînd unilateral satul POPEŞTI din comuna BACIU de lîngă Cluj. După Revoluţie, vreo 25 de persoane au format un comitet care a mobilizat multă lume la colectarea ajutoarelor pentru România. Am uitat oboseala, risipa de timp şi bani. Ni s-a părut că eroismul tinerilor români merită efortul. Am pregătit călătoria spre POPEŞTI cu mare grijă. Nu intru în detalii. Vă pot spune doar că a fost o reuşită. Distribuirea coletelor s-a făcut într-o colaborare perfectă cu tinerii din sat. Am simţit că, pe lîngă ajutorul material, le-am adus şi multă speranţă. Şi, mai ales, siguranţa că, orice s-ar întîmpla, nu mai sînt singuri.

T.B.—P : **Care au fost etapele următoare ?**

P.A. : Convoiul următor a fost pentru şcoală. Copiii noştri au pus cîte un bilet în cărţile trimise, aşa că, în mod firesc, s-a stabilit o corespondenţă cu colegii lor români. Iată cum dubla săgeată, simbol al „operaţiunii", poate intra în funcţiune.

T.B.—P : **Înţeleg că între copii există relaţii de prietenie. Dar între adulţi ? Intervine domnul JEAN-CLAUDE-BARBIER :** Şi eu am fost printre primii mesageri ai comunei noastre. La cel dintîi contact cu oamenii din sat aveam impresia că sîntem nişte martieni. Dar românii ne-au primit cu inimile deschise. Am înţeles, de exemplu, că simpla noastră prezenţă era suficientă ca să confirme că libertatea şi democraţia despre care auziseră există cu adevărat.

Călătoria asta ne-a schimbat şi pe noi, ne-a îmbogăţit sufleteşte, ne a unit. Înainte de Revoluţie, unii dintre noi nici nu ne cunoşteam.

— Ba mai mult, adaugă domnul CARLO BENEDETTI, trei din grupul celor zece „martieni" erau liderii locali a tot atîtea partide politice. Unii s-au temut să nu apară între ei rivalităţi politice dăunătoare. Dimpotrivă ! Confruntaţi cu situaţia gravă în care se afla România, au uitat că sînt oameni politici şi au fost pur şi simplu OAMENI. De atunci formăm cu toţii o echipă unită şi mai ales eficace.

Nu mă pot abţine să vă spun însă, că entuziasmul nostru a primit o lovitură teribilă din partea minerilor care au aplicat la Bucureşti o demonstraţie de tip necunoscută nouă. Simpatia pentru România în general s-a pierdut. Noi însă, ne-am înrudit cu cei din POPEŞTI, aşa că pe ei vom continua să-i ajutăm.

T.B.—P : **Stimată doamnă HEIDEBROEK, sînteţi o femeie curajoasă, mamă a unei familii de şapte copii. Ce părere aveţi despre toate acestea ?**

Doamna HEIDEBROEK : Din ianuarie pînă acum eu am fost de trei ori în România, fie cu soţul, fie cu băieţii mei. Cred că trebuie să ne respectăm promisiunile şi să realizăm proiecte concrete. Eu, de pildă, împreună cu doamna HUBERT am colectat mai mult de 450 kg. de medicamente şi material medical pentru dispensarul din BACIU. Acum sîntem bucuroşi să găzduim familia CHIOREAN.

T.B.—P : **Domnule învăţător, ce v-a impresionat cel mai mult aici, la NEUPRE ?**

A. CHIOREAN : Eu şi soţia mea, MAURA, am fost uimiţi de programul variat pe care ni l-au făcut gazdele în aceste două săptămîni. Plecăm cu o imagine globală despre viaţa de aici. Impresia cea mai puternică este că se munceşte mult, dar oamenii sînt liberi să se bucure de munca lor.

Tot ce-am văzut nu voi ţine secret. Am multe de povestit şi în sat, dar şi elevilor mei. Ei, mai ales, trebuie să înţeleagă că depinde de generaţia lor ca ţara noastră să se ridice la nivelul ţărilor europene. Asta nu se poate decît prin efort deosebit.

Doamna HEIDEBROEK intervine : Pînă atunci cei ce conduc azi România trebuie să le dea din nou, oamenilor, speranţă. Vă dau un exemplu : cînd am fost prima dată în POPEŞTI, oamenii erau abătuţi, mergeau cu capetele plecate. La Paşti i-am regăsit veseli, parcă întineriţi. Acum mi s-a spus că la Bucureşti e din nou o atmosferă de teamă. Asta ar trebui să dea de gîndit.

Belgienii din NEUPRE au înţeles, de cînd lucrează pentru România, că marile acţiuni umanitare n-au culoare politică. Ideea merită să fie aprofundată la ATELIERELE DEMOCRAŢIEI.

TATIANA BENCHEA PARASCHIV
Bruxelles

Democraţie! Libertate! Demnitate!

Sub acest titlu, tinerii din Popeşti au adresat o scrisoare tinerilor belgieni din Neupre. Iată finalul scrisorii :

„Am primit cu plăcere delegaţia comunei voastre, care a adus primele ajutoare. Sîntem impresionaţi de gestul vostru umanitar, şi sîntem fericiţi de a vă şti prieteni. Voi ştiţi deja ce înseamnă cuvîntul libertate.

Vă invităm să reveniţi, să vizitaţi satul nostru şi ţara noastră. Nu veţi fi niciodată dezamăgiţi, pentru că veţi fi totdeauna primiţi cu bucurie. Puteţi petrece vacanţe minunate în România".

Semnează, în numele tinerilor din sat,
CIGHIR CORNEL şi VASILE COCIŞ

ÎNTRE SĂRĂCIE ŞI MIZERIE

Piine, bere şi circ — sau numai una ?

Azuga e un oraş trist. Deşi aici se găsesc mai multe întreprinderi (specializate pe produse din sticlă, postav, etc.), deci un „sector suflete" bine populat, nu se găseşte în acest oraş nici piine, nici bere. Cîteva zeci de oameni, stînd la rînd, obosiţi şi epuizaţi, în faţa magazinelor goale de piine, aşteptînd ore în şir ca aceasta să vină, constituie un peisaj realmente dezolant. Ca să nu se mai spună despre noi, românii, că nu am inventat ceva ! Am inventat coada la ceva ce nu există. O altă revelaţie, la fel de tristă, am avut-o în faţa Alimentarei din localitate. Nu numai că nu se găsea bere, dar, chiar dacă s-ar fi găsit, n-am fi putut cumpăra un strop. De ce? Explicaţia s-ar putea afla într-o adresă dată de primărie, care sună cam aşa :

jud. Prahova, Primăria oraşului Azuga

Str. Victoriei, nr. 61. Tel. 26 300

Nr. 2 155 din 9 07 '90

Către Alimentara 101 :

In urma şedinţei Biroului Executiv din data de 28 06 1990 s-a hotărît, că din data de 02 07 1990, veţi livra bere către consumul populaţiei numai pe bază de tichet, eliberat de Primăria oraşului Azuga. Cantitatea de bere se va livra eşalonat către populaţie în baza tichetului.

In caz de nerespectare a prezentei dispoziţii veţi fi direct răspunzător, conform hotărîrii organului administraţiei de stat Azuga.

Primar,
ing. ALEX. DEBREŢI

Secretar,
GHE. BOGASIU

Sărăcia nu mai există. A rămas doar mizeria.

Aşa deci, s-au înjumătăţit şansele noastre de a bea din berea autohtonă, care, să fim bine înţeleşi, nu e un lux, vara, la 30 de grade Celsius, ci o necesitate firească, băutura săracului în altă parte, dar la noi săraci nu mai sînt de mult, încă din epoca de aur... La noi nu mai e sărăcie, sărăcia a fost lichidată, a rămas mizeria. Unde e imaginea neamţului, (sărac, ori mai modest la pungă), care rade cîteva halbe cu bere şi cîntă în cor cu ceilalţi comeseni, legănîndu-se în ritmul cîntecului? La birt, deci haidem la birt ! Însă aici nu poţi fi servit, ca turist în tranzit, cu bere, decît la Popasul Azuga, şi aici, numai dacă providenta divină îţi surîde, de două ori pe săptămînă, cînd se aduce berea, care se epuizează într-o oră ! Mizeria e în regulă. Instituţionalizată. Şi în această privinţă primăria s-a gîndit să dea o hotărîre, mai înţeleaptă ca prima :

jud. Prahova
Primăria oraşului Azuga
Str. Victoriei, nr. 61, Tel. 26 300

Nr. 2 151 din 02 07 1990

Către Restaurantele Azuga

d-lui şef de unitate

In urma hotărîrii şedinţei Biroului Executiv din data de 28 06 1990, livrarea berii în localul Restaurantului Azuga se va face decapsată. Se interzice livrarea berii pentru consum acasă, iar în caz de nerespectare a prezentei dispoziţii, veţi fi deci răspunzător, conform hotărîrii organului administraţiei de stat Azuga. Menţionăm că berea pentru consumul acasă se face pe bază de tichet prin Bufetul Bradul şi Cantina Restaurant, iar pentru tranzit prin Popasul Azuga. Prezenta dispoziţie intră în vigoare din data de 2 07 1990.

Primar,
ALEX. DEBREŢI

Secretar,
GHE. BOGASIU

Dacă mizerie nu e, nimic nu e...

Pînă la urmă, singurul lucru care ne rămîne e mizeria. Mizeria pe cartelă. Iar pentru cei mai bogaţi ca noi, sărăcia onorabilă sau de lux. Fiindcă videocasetofon, maşină personală, vilă — pentru noi sînt un lux. Luxul nostru este sărăcia altora.

Oprim un bătrîn (cam pe la 60 de ani), rustic după îmbrăcăminte, nebărbierit de cîteva zile, cu clasica pălărie „de la taica Lazăr" pe cap, moromeţiană, care îşi taie şi el, duminică 15 iulie, drum prin orăşel, împreună cu nevasta... Îl întrebăm cît înseamnă un tichet lunar la bere. „Apoi, cam cinspe beri, la jumătăţi, şi numai la cei care au votat cine-i trecut pe tabel la sfat că după el te ia... La restaurant mai poţi lua cînd şi cînd da' numai decapsate..." „Şi v-ajunge?" — îl întreb. „Apoi şepte kile de bere pe lună-i cam puţin, că numai sîmbetele şi duminicile-s opt la o lună, da' n-avem ce face..." Însă, culmea, oraşul Azuga e oraşul berii, vestit pentru berea sa în toată ţara. În afară de asta, deşi puternic industrializat, Azuga rămîne o staţiune montană din probabil, cea mai circulată şi vizitată zonă de agrement din întreaga ţară, Valea Prahovei. Ce ne-am face mîine, dacă, după modelul azugean (mai aproape ca modelul suedez), toate oraşele ar carteliza berea ? Şi tocmai oraşul cu una din cele mai mari mai vechi şi mai vechi fabrici din ţară? Atunci, oraşelor care nu au fabrică de bere ce le mai rămîne ? „Cartelă la bere — în oraşul berii" — iată un titlu senzaţional pentru un reportaj, dacă nu ar fi cu mult prea trist...

De unde izvorăşte berea ?

Ajungem, fără să căutăm prea mult, la Fabrica de Bere Azuga. La poartă ne întîmpină d-na (probabil) Orzan (!) (nu s-a recomandat, însă, după spusele unor colegi, aşa s-ar numi), portar de serviciu. După ce ne legitimăm, dînsa ne spune clar „Cu FLACĂRA nu stăb de vorbă..." "De ce ?" — îngaim timorat. „Fiindcă scrieţi contra lui Iliescu. Păi, pe cine vreţi voi, mă? Pe Cîmpeanu, care şi-a omorît nevasta (? !), şi-a plecat în p.m. (urmează două cuvinte pe care nu le veţi găsi în dicţionar, n.a.). Pe Raţiu ? Pe Iliescu, că a stat aici, cu noi... De ce n-am fost io în Piaţa Universităţii ? Aşa, notaţi, notaţi, că io tot mai am două săptămîni pînă ies la pensie.... Să le spun io vreo două la ăia din piaţă, care nu muncesc.." revine dînsa la subiect. „Da' de unde ştiţi ce fac ăia din Piaţa Universităţii, că nu muncesc?" încerc eu, să curm un dialog care ameninţa să devină monolog dramatic. „De la T.V.", vine răspunsul prompt. Ei, bravos, Televiziunea, îmi zic în gînd. Intru în birourile conducerii, unde am o discuţie cu d-na inginer-şef Bucşă şi cu d-nul Bunea, şeful Biroului Desfacere, care se dovedesc amabili şi deopotrivă circumspecţi şi iscoditori. Eu am un scop precis : să pun patru întrebări mari şi late şi încăpăţînate, nici una mai puţin. Dialogul a fost consemnat, lapidar, în caiet. Transcriu de acolo, cu limbajul comprimat şi elocvent al bloc-notesului reporteriesc :

1) Care e producţia zilnică ?

Răspuns : În medie 1 300—1 400 hectolitri îmbuteliaţi la sticle, adică 260 000—270 000 (aprox.) sticle şi 150—200 hectolitri, livrată în butoaie + cisterne.

2) Cît e pentru Azuga ?

R : 8 160 sticle după plan zi — şi se livrează chiar mai mult. Se depăşeşte planul Pentru Buşteni = 2 866/zi, dar livrăm 2 900.

3) Unde se desface ?

R : În jud. Prahova, Dîmboviţa, vara pe Litoral (sezon mai-iunie), sîntem unica fabrică de bere pe jud. Prahova, alte judeţe, Braşov, de ex., nu au.

4) Ce limitează (plafonează) producţia ?

R : Practic, nimic. Doar distribuţia — limitată de lipsa de ambalaj, sticle, butoaie, unele defecţiuni (banale) + utilaje vechi la secţiile „fermentare — fierbere". La plecare mă conduce d-nul Bunea care desfăşoară un lung lamento : că e bine, domle, cu raţie, c-aşa mai scăpăm de ei, că veneau, domle, braşovenii ăştia, făceau aici o coadă de kilometri în faţa intrării, cu maşinile, şi stăteau pe capul nostru, mai cu săru'mîna, cu tot felul de chestii, nu se lăsau pînă ce nu-şi umpleau portbagajul, şi-apoi, să vezi, duminica, berea Azuga, cum se vinde în talcioc la Dîrste cu 25 de lei pe puţin, luau cu navetele, domle, de nu mai apuca nici un localnic, de ieşeau ăştia la bătaie...

Plec convins că tichetul de raţionalizare nu e o soluţie. El consfinţeşte Mizeria.

Şi totuşi, primarul are şi el dreptatea lui...

Ajung la d-nul primar al oraşului Azuga, Alex. Debreţi, căruia îi aplic aceeaşi formă a interviului concis, fără menajamente. Este un bărbat înalt, cam la 45 de ani, prezentabil, plin de sine într-un fel neostentativ, „azugean de-o sută de ani, cum să vă spun, şi tot aici mă găsiţi peste o sută" cu o eleganţă vivace a replicii, care face tranşant o impresie bună. Reporterul întreabă iarăşi (transcris din caiet, pentru concizîunea stilului) :

1) Ce se întîmplă cu piinea?

R. 1 : Domnule nu mai e piine în România. Uitaţi, vedeţi avizierul, am adus grîu pentru animale, orz, am găsit cereale, să le bag prin AGROCOOP ; să nu mai dea oamenii piine la : porc, găini, orătănii..

Alte motive : nu se rezolvă (asigură) retribuţia morarilor ; nu se mai macină : situaţie *specifică jud. Prahova*. Pe tot jud., la fel. Am discutat cu prefectul. Abia obţin cinci tone pentru zona industrială.

2) Care e situaţia fondului funciar în zona Azuga ?

R. 2 : Sînt 98 de cereri în prezent, pentru pămînt. Nu am aprobat nimic. Consider că Legea Urbanizării e absolut necesară. Silvicultura ar trebui să dea 10 la sută, pajiştile să concesioneze 5 la sută, pentru a se crea un fond funciar disponibil de măcar 15 la sută pe oraşul Azuga. Sînt peste 250 de cereri, la nivelul oraşului ,pentru teren de casă, pentru construcţii, vile personale, etc. Nu am aprobat nici un cm. de teren. Nu există cadrul legal necesar.

3) Ce se întîmplă cu berea?

R. 3 : Sistemul pe care l-am aplicat a rezultat din situaţia creată de comercializarea ilicită a berii — şi invazia braşovenilor, care, vînd berea apoi la speculă, în talcioc, la Săcele. Acum două săptămîni, vineri, au oprit 75 de maşini cu braşoveni, au monopolizat 2 magazine unde era bere. Azugenii au ieşit cu bîte, au vrut să le răstoarne maşinile şi să le dea foc. M-am interpus în calea combatanţilor şi cu greu (cu ajutorul poliţiei), am dezarmorsat situaţia. Putea fi un măcel al berii. Nu vreau ca la Azuga să se-ntîmple ca la Tîrgu Mureş.

Pentru luna iulie, în Azuga, am avut repartizate 180 000 sticle cu bere. Am împărţit-o în trei părţi :

— 1/3 localnici

— 1/3 localnici + turişti Azuga (cantitate incontrolabilă, n.a.).

Cînd localnicii au musafiri, îi pot invita la local, au acolo şi iei, la local, o raţie alocată special.

— 1/3 — tranzit, turişti, numai la localul „Popas Azuga".

În privinţa cotei pentru localnici, am împărţit 60 000 de sticle la 4 000 votanţi. Dacă aveţi o soluţie mai bună, oferiţi-o, şi eu o aplic !!

Despre primar putem afla că a fost inginer-şef la Fabrica de sticlă. Este îmbrăcat într-o salopetă şi, înainte de a mă primi, arbitra un litigiu de pămînt între doi ţărani localnici. În spatele său, pe o planşetă de proiectare, nişte planuri la scară, în josul cărora scrie : „CABANA TELESCHI — AZUGA". Aflăm că sînt planurile domniei-sale şi, că, după terminarea programului, se duce să participe la lucrările în construcţie. Adaug o întrebare suplimentară : „Ce ne puteţi spune despre cabană ?" „Ce să vă spun — ne răspunde — decît că va fi a primăriei, cabana unui teleschi de 700 de metri, recent construit în Azuga, şi că dăm zor la ea... Am mai construit pentru oraş şi o sală de sport, după proiect personal. De Crăciun, sper să vă pot oferi un ceai la cabană..."

Cine destabilizează ţara ?

În Buşteni, la marele complex comercial de lîngă Hotel Caraiman, se stă la o coadă de (fără exagerare) 50—100 persoane. Piine se poate cumpăra numai între orele 8—9 dimineaţa, şi 13—14. Am văzut bătrîne, cărînd pe tren, de la Buşteni la Azuga, de la Predeal la Azuga, sacoşe cu piine, făcînd drumul special pentru asta. Am urmărit atent „traficul" timp de o săptămînă. În plus, programul comercial al magazinelor, nu se respectă în Buşteni. La magazinul 202 Alimentara (str. Libertăţii 214, aparţinînd de I.C.S.M. Sinaia), vînzătoarea (tura de dimineaţă : Cone... Elena, Mănescu Silvia), vin în tură după ora afişată, dimineaţa, după ce coada e... deja formată la intrarea în magazin (de exemplu, în dimineaţa, zilei de miercuri 18 iulie). În aceeaşi dimineaţă, la aprozarul de alături (unitatea nr. 126, I.C.S. Legume-Fructe Prahova), programul începe cu 40 de minute mai tîrziu de ora 8.00, ora fixată. Cît despre BAZARUL HERMES (aparţinînd IJECOOP Prahova, program 7—12 şi 16—19) acesta are un program cu adevărat fantomatic, nerespectînd absolut nici un canon. În asemenea condiţii, se pune întrebarea : Cine destabilizează situaţia ? Are cineva interesul s-o stabilizeze aşa ?

MIHAIL GĂLĂŢANU

Dintre ţările care au învăţat să folosească hîrtia higienică avem probabil cel mai scăzut indice de sul/cap (mă rog !) de locuitor. Hîrtia higienică ! O dorim, o pindim să apară, stăm la cozi pe o canicula de 36 grade ca s-o avem cu noi în încăperea unde şi regii merg singuri. În fotografie (Bucureşti, b-dul 1 Mai), cîţiva din fericiţii viitori posesori ai unor suluri. Deşi prematur, pe feţele unora se poate citi satisfacţia omului care a dus la bun sfîrşit o acţiune (O. G.).

Fotografie de
ELENA GHERA

Va mai fi vreodată, leul şi cîrnatul?

S-au „boierit" românii

Pe Valea Jiului, la Moreni, în Satu Mare, există carne în cantităţi suficiente şi în sortimente diferite (inclusiv carne de iepure). La Cluj, Tecuci, Bucureşti, Constanţa şi în alte părţi, există carne şi produse din carne cu ţîrîita. E un paradox la mijloc. În timp ce „Antefrigul" şi depozitele frigorifice „mustesc" de carne, în magazinele de specialitate, pe tejghele şi în galantare, există carne puţină şi uneori de calitate îndoielnică. Iar atunci cînd se găseşte carne la vreun magazin, celebrele cozi, devenite o realitate a sistemului socialist, sînt interminabile.

Veţi fi tentaţi să spuneţi că oamenii s-au „boierit" şi că acum aleg carnea, că nu e bună carnea de porc, cu o grăsime de 8—10 cm, că aceea de vită are nuanţe albăstrii şi lumea se codeşte să o cumpere, că aşa şi pe dincolo. În complexele şi fermele de animale există mii de porci care depăşesc greutatea de tăiere (130—150 kg). Probabil că şi de aici provine carnea de porc foarte grasă ; grăsime care repede se „încinge" acum, pe timpul verii caniculare. Există, de asemenea, viţei, tone cu miile, peste greutatea de tăiere (420—450 kg). Unde merge carnea de viţel, întrucît pe piaţă se găseşte, de regulă, carne de vită bătrînă ? Depozitele frigorifice, cînd nu sînt defecte, sînt şi ele doldora de carne. Atunci ? Mă tem că buba trebuie căutată în altă parte.

Comercianţii s-au obişnuit cu un năravi cît se poate de rău. Adică, să nu preia cantităţi mari de carne, să nu se deşale la descărcare, şi să nu-şi strice manichiura la tranşare. Avînd cantitate mai mică de carne, o distribuie preferenţial şi la suprapreţ. Acesta e adevărul trist ! Nici problema cu spaţiile frigorifice defecte nu stă în picioare. Sperăm că frigotehniştii nu aşteaptă să vină iarna pentru a le repara. Gospodarii din Satu Mare, de pildă, au plasat carnea feluriţă, în cantităţi mari, în spaţiile destinate legumelor şi fructelor (o parte din spaţii). Oricum, legumele şi fructele au o mai bună rezistenţă la păstrare decît carnea. Nu mai vorbim că produsele din carne (inclusiv salamul de vară) sînt de mai proastă calitate ca în anii trecuţi. În carnea de mici şi în diversele salamuri se bagă tot ce vrei şi ce nu vrei. Aşa cum a apărut pe piaţă cafeaua cu înlocuitori şi margarina (fără avizul Ministerului Sănătăţii), aşa au apărut repede salamuri greu digerabile, cărnuri slinoase, cu mirosuri irespirabile. Nici SANEPID-ul nu se sinchiseşte ; poliţia economică, nici atît. Drumul cărnii este presărat, deocamdată, de verigile unui lanţ al slăbiciunilor.

DORIN SĂLĂJAN

...robanţi : Pe firmă scrie ...i înăuntru e Ionel. Pe ... cînd invers ?

Coada-i lungă, porcul gras

În piaţa Gorj, din b-dul Păcii, cartierul Militari, vînzoleala e în toi. Se-aude că vine bere la litru, sau poate vin, ba unii zic că **se zvoneşte** c-o să se bage mai spre prînz şampon la debit. Nu mai plec urechea, ofilită de reflexele patologice ale comerţului nostru socialist. Mă-ndrept spre hala de carne nr. 2, este ora 9,25 şi cum dau colţul, mă apucă groaza. Rîndul la carne e format din cel puţin o sută de persoane. Pe feţele lor : tristeţe, resemnare, sictir, îngrijorare, panică. Îşi fac vînt cu sacoşele. Curios lucru, prăvălia e deschisă. Mă strecor înăuntru cu acceptul prealabil al majorităţii, pe care trebuie să o conving că nu am venit să cumpăr carne şi arunc la repezeală prima privire. Sala e mărişoară, curăţenie treacă-meargă, lume care cumpără, personal ce deserveşte. Vitrinele şi frigoriferele par a fi pline, mai sînt şi lăzi, şi foşnetul hîrtiei de ambalat răzbate ritmic. Da, carne există ! Văd cu proprii mei ochi — sînt chiar patru sorturi : mînzat (50 de lei/kg), carne de vită (35 lei/kg), carne de porc de două calităţi (de 19 lei/kg), şi de 31 lei/kg).

Petre Stere, lucrător măcelar, locţiitor al şefului de unitate : „Cu carnea, cel puţin cantitativ, stăm bine. Primim zilnic transporturi considerabile, însă abia facem faţă, deoarece nu avem personal suficient. Avem şi spaţii frigorifice destule, clientelă, nu mai vorbesc, vedeţi şi d-voastră, însă cum să facem faţă 2 inşi la treaba care e aici ? Pe ceilalţi, pe care îi vedeţi, îi chemăm să ne-ajute pe ici, pe colo, cu ce pot şi ei ; au statut de zilier. Pot eu să-i pun pe ei la tranşat, dacă nu-s calificaţi ? În plus, nefiind oameni suficienţi, nu putem servi la două-trei cîntare şi se nasc cozile astea infernale. Azi, de pildă, am deschis la ora 9, cu o oră mai devreme, doar-doar va fi lumea mai mulţumită..." Întreb despre calitatea cărnii : „Ceea ce primim, relativ, la carnea de porc, e nesatisfăcător. Conform normelor în vigoare, grăsimea ar trebui să fie de 3—4 cm, nu de 10 cm. Carnea vine însă aşa, la preţ de carne superioară, iar noi trebuie să facem faţă protestelor justificate ale cetăţenilor". Un alt lucrător, mai în vîrstă, dornic să aducă lămuriri : „Să ştiţi dvs. că totdeauna vor fi cozi (i-auzi, i-auzi ! — n.n.) Acum lumea e pretenţioasă, vrea s-aleagă, suceşte bucăţile pe toate părţile..." Explicaţia e stupidă şi îngustă, aşa că ies. Afară, oamenii se bronzează vrînd-nevrînd. Cetăţeanul Marius Popa, locuitor din cartier, îmi declară : „Se plînge lumea de şomaj şi ei n-au personal. Cine să se ocupe de asta ? Demoazelele care şterg toată ziua de praf borcanele „antice" de pe rafturile autoservirilor, ce fac, nu pot pune pe cîntar cîte-o fleică şi să încaseze banii ? Se pare că tot negustoria particulară va fi soluţia cea mai bună. Unde să mai pui că se ivesc tot felul de situaţii, cînd **se refuză transporturile de carne** din „n" motive : ba că-i grasă, ba că-i dor şalele, ba că-i ora întîrziată..."

Venus şi măcelăria

Nici vorbă, „Venus" — centrul de carne din piaţa Dorobanţi — nu-şi propune să asigure hrana zeilor, ci pe a noastră, a bieţilor muritori, care păşim, foşnindu-ne plasa goală, pragul magazinului, plini de speranţă. Este ora 16.30 şi pe uşă este iscat un du-te vino al amăgiţilor. Oamenii proaspăt ieşiţi de la slujbe bîntuie transpiraţi după cumpărături.

Anghel Şerbănescu, lucrătorul care (iarăşi !) ţine locul şefului, vine să mă lămurească : „Cantitatea de 3—4 tone pe săptămînă nu-i suficientă. Putem depozita zilnic 1 500 kg carne, ceea ce ar fi suficient într-o zi. Avem o groază de probleme şi noi (I.I.C. a sectorului 1 Amzei), ne livrează aproape constant carne, dar glazura de gheaţă de două degete, care atîrnă zdravăn la cîntar, nu se scade. Carnea de la Popeşti soseşte uneori depreciată calitativ ; pulpa spartă lasă să se vadă numai grăsimea. Cu personalul, situaţia e catastrofală. Doi-trei oameni nu pot face faţă cererii în creştere. Oamenii nu vin, fiindcă sînt prost plătiţi. Uneori depăşim planul (of, of ! — n.n.) şi mai sîntem ciupiţi la leafă, chipurile, fiindcă alţii din branşă nu şi l-au îndeplinit. Nici programul de lucru, cu pauza aceasta mare la mijlocul zilei nu ne avantajează nici pe noi, nici pe clienţi. Între 9—17 ne-am descurca, zic eu, altfel..."

CRISTIAN PAVEL

Măcelarii funcţionari

Începînd să răspund la întrebarea : cum este asigurată aprovizionarea cu carne a populaţiei ? — am făcut un raid-anchetă în cîteva unităţi de profil **Grosso modo**, rezultatul a fost că magazinele erau suficient de bine aprovizionate, aşteptîndu-şi liniştite cumpărătorii. E drept că, fiecare din aceste centre de desfacere a cărnii sînt unităţi mari, centrale.

Centrul de carne — Piaţa Amzei, 13. Jumătăţi de porc spînzurate de cîrlige metalice, aliniate. Cam graşi, dar asta nu e vina lor (nici a vînzătorilor, nici a porcilor). Întrucît şeful de unitate, Mircea Rădulescu, este plecat în concediu, discut cu locţiitorul lui, Nicu Mihăilescu ● În intervalul 3—18.07.'90, au fost livrate unităţii : 28,4 t porc şi 16,1 t vită ● „Nu avem probleme cu lanţul frigorific şi, în general, dacă există defecţiuni, este vina celor care îl exploatează. Trebuie respectate normele de utilizare şi efectuate la timp reparaţiile" ● „Adevărata problemă este că, în materie de măcelărie, nu prea mai există meseriaşi. Aici, în unitate, sîntem în total opt vînzători-măcelari, din care doar trei sîntem meseriaşi cu vechime ; restul sînt băieţi tineri pe care îi calificăm aici, îi învăţăm meserie" ● „Vindem 4—5 t. de carne pe zi. Dacă aş avea şapte vînzători meseriaşi, am vinde şi 9 t pe zi !" ● „Noi înşine am deschis o adevărată şcoală în prăvălia asta ; sînt cinci tineri pe care-i învăţăm. Meseria asta îşi are şi ea tainele ei, pe vremuri, exista o tradiţie. Am avut colegi excepţionali, care au ieşit la pensie şi pe care-i regretăm" ● „Există şi acum, după revoluţie, birocraţie. Prea multe vorbe şi hîrtii care circulă ! Adevăratele probleme nu se rezolvă însă, aşa. Unii, din scaunele lor, aşteaptă minuni peste noapte, cum ar fi personalul gata calificat. De unde ?" ● „Aprovizionarea este bună şi sper că va fi şi în continuare. Important este să nu fie făcută haotic, să existe clarvizîune în sistemul de păstrare, de vînzare şi de tăiere" ● „Înainte, pînă prin '78, aveam grijă şi de vitrine. Făceam nişte expoziţii în ele,

Piaţa Amzei : Oare ce-o aduce ?

de te trăgea aţa în magazin. Ti-era mai mare dragul să cumperi !" ● „Ce va fi cu privatizarea ?... Păi, ce să fie : vor fi unităţi fie foarte bune, fie vor da faliment. Secretul succesului va fi bunul meseriaş ; conştiincios, priceput, cinstit, muncitor".

Centrul 101 carne — Hala Unirii, 2, şef unitate, Gheorghe Tănase. În aparenţă greoi, dar — curînd îţi dai seama — este greutatea arginţului viu ● De 6 luni, aprovizionarea este foarte bună. Dovada ? Livrări în perioda 10—14 iulie '90 : 40,7 t porc, 6,2 t viţă, 2,3 t carne tocată, 1,5 cap porc, 0,45 t pastă mititei şi 0,4 t osînză porc ● Vînzare : aproximativ 8 t pe zi ● „Problema cea mai gravă pe plan naţional este lipsa personalului calificat. Eu am avut grijă din vreme, nu mă pot plînge : am o echipă bună. Am mai angajat şi trei tineri, pe care îi calificăm noi. Nu le trebuie decît tragere de inimă" ● Pentru un comerţ bun, ar trebui sortate mai exact produsele şi subprodusele, după calitate ; ar trebui stabilit un sistem diferenţiat de preţuri, ar trebui înfiinţate centre de subproduse din carne. Omul mai nevoiaş nu cumpără aceeaşi calitate cu cel mai înstărit. Şi, în primul rînd, ar trebui să existe concurenţă ; în lipsa ei, calitatea va lăsa de dorit... Ori noi, unităţile e profil, avînd un singur furnizor, nu putem determina nici o concurenţă : totul este atova şi, de proastă calitate"

PAUL VINICIUS

Două soluţii

Joi, 12 iulie a.c., ora 9. Unitatea nr. 1 „GOSTAT" din piaţa agroalimentară a oraşului Motru (gestionară-vînzătoare Jeana Velea) oferă spre desfacere, la alegere, 9 sortimente din carne : cotlet viţă, ficat de porc, rinichi, cap de porc, rasol viţă, burtă, osînză, slănină. Clientelă puţină, aproape fără coadă. Servire în genere promptă, civilizată. Cu transportul de dimineaţă au sosit de la furnizorii din Tg. Jiu şi Băileşti aproape 400 kg de carne proaspătă. După-amiază este aşteptată sosirea celui de-al doilea transport. Cu carne macră şi de pui... Ce lipseşte aici se găseşte dincolo, la Complexul alimentar cu autoservire din centrul oraşului, unde tocmai acum se desfac circa 1 600 kg preparate din carne, lebăr şi salamuri îndeosebi, iepuri şi carne de vită preambalată. Aici e coadă, dar nu prea mare. I.I.C. Drobeta-Tr. Severin îşi onorează firma.

Oamenii locului sînt în bună parte satisfăcuţi. Uneori chiar mulţumiţi de-a binelea. Ei preferă carnea de porc şi de pui, crenvurşti şi cîrnaţi proaspeţi. Puţini, foarte puţini solicită iepuri preambalaţi, creier, ficaţi, burtă sau chiar carne macră de vită. Nu o dată asemenea sortimente spre disperarea vînzătoarelor ori gestionarelor, prisosesc şi prezintă pericol de alterare, întrucît camerele şi instalaţiile frigorifice, mai toate, funcţionează defectuos, în pofida insistenţei în a le repara. Iar în iulie, ca totdeauna, e caniculă.

„La noi — e de părere gospodina Virginia Ciubotaru —, aprovizionarea cu carne proaspătă şi cu preparate din carne nu mai e demult o problemă greu de rezolvat. Mai ales după Revoluţie, am avut mereu astfel de produse. Mulţi mineri au surse proprii de aprovizionare, dovadă fiind şi microfermele de porcine de la poalele dealului din apropiere, unde fiecare creşte cîte un porc-dol pentru uzul familiei, obicei înrădăcinat din trecut. Asta nu, nu înseamnă că la Motru carnea şi preparatele din carne se găsesc chiar pe toate cărările". „Ele — adaugă minerul Mihai G. Mihai din Lupoaia, susţinut şi aprobat cu convingere de lucrătorul de drumuri Gheorghe Mîndruţ — există şi la Gostatul din piaţa agroalimentară, şi la Complexul alimentar cu autoservire şi în alte cîteva unităţi de profil din incintele exploatărilor miniere, adică la Horăşti, Leurda, Roşiuţa ,Ploştina, Mătăsari, Ripa, Lupoaia etc., unităţi suficiente pentru a satisface, zilnic, cerinţele celor cîtorva mii de mineri şi ale celorlalţi locuitori ai bazinului carbonifer din Valea Motrului. Să nu exagerăm, însă, şi să nu ne facem iluzii. Chiar dacă uneori prisosesc unele sortimente, cum pe drept se plînge Ana Turoni, şefa complexului, asta nu din cauza cantităţii sau diversităţi prea mari a preparatelor ,ci datorită proastei lor calităţi : sînt nu rareori urît-mirositoare, au mult prea multe zgîrciuri, oase şi grăsime. Piinea e de foarte proastă calitate. Preparatele din carne şi carnea furnizată îndeosebi de I.I.C. Gorj, la fel. Oare noi, cei din bazinul carbonifer al văii Motrului, n-avem dreptul să ne bucurăm, măcar de 3 ori pe săptămînă, de produse de cea mai bună calitate ?! Că, slavă Domnului, avem destui bani să plătim. A venit, deci, vremea să pretindem nu numai cantitate, ci şi calitate, o diversitate mai mare şi o servire mai civilizată. Fără pierdere de timp, fără nervi şi supărare ! Condiţia primă există. Nu la osînză sau ciolane ne referim"...

La Motru, aprovizionarea cu carne şi preparate din carne poate, într-adevăr, să nu mai fie o problemă. Deocamdată, doar cantitativ — se zice — carnea e asigurată. Calitatea, ca şi condiţia păstrării prospeţimii produselor, trebuie să mai fie privite ca simple deziderate cotidiene. Privatizarea, ca şi trecerea unor centre de desfacere în subordinea directă a Ministerului Agriculturii şi Alimentaţie constituie, realmente, două soluţii binevenite. Ele nu pot, însă, rezolva singure chestiunea bunei aprovizionări.

MIHAI STĂNESCU

Bitolia : Domneşte armonia între clienţi şi vînzători

BREVET DE INVENȚIE GUVERNAMENTAL PENTRU ACORDAREA SALARIILOR

Se vede treaba că, abia numiți, domnii miniștri s-au apucat de o mare și salutară **invenție**, dată fiind — pentru mulți ! — pregătirea inginerească. Invenția, încă nebrevetată într-un act normativ ! (atît ar mai lipsi !) se referă la modalitatea de salarizare a angajaților cînd unitatea unde aceștia muncesc nu-i mai poate plăti. Din ce motiv ? „Neexecutarea obligațiilor asumate de furnizorii sau subfurnizorii săi". Dramatică situație, nu ?

În această împrejurare nefericită, zice luminatul nostru Guvern, spălîndu-și mîinile în apa călduță a Comunicatului despre prima întîlnire a miniștrilor prezidați de domnul premier Petre Roman, din 5 iulie a.c., privind starea producției, a veniturilor și cheltuielilor pe trim. III al acestui an, „întreprinderea în cauză, pusă la rîndul său în situația de a nu-și executa obligațiile de salarizare a angajaților, va avea deschisă calea acționării în justiție, solicitînd despăgubiri egale cu valoarea salariilor neachitate".

Iată o noutate absolută și radicală de a-i mulțumi pe oamenii muncii pentru care ar putea fi geloși Iustinian ori Napoleon !

Salariul nu se mai ia la casă, ci în fața porților Tribunalului !

Cu atît mai straniu sună „indicația" guvernamentală cu cît reglementarea în materie din legea contractelor economice prevede că despăgubirea se datorează **numai** în măsura în care prejudiciul nu a fost acoperit în întregime prin plata penalităților prevăzute în contract și privește atît paguba efectiv suferită, cît și beneficiul nerealizat.

Dar chiar dacă am accepta — măcar 48 de ore ! — această „invenție" în acordarea salariului oamenilor muncii, realitatea, mai presus de voința noastră și a Guvernului, ne-ar pune imediat în circă cel puțin următoarele două situații.

Prima : o unitate economică beneficiară, un mastodont industrial cu personal tehnic, ingineresc, economic ori cu personal foarte numeros și care însumează lunar pe statele de plată zeci de milioane de lei ca salarii are contract economic cu o întreprindere ce livrează materie primă cu un preț modic ce nu se poate ridica la cuantumul salariilor personalului unității beneficiare în ceea ce privește livrările pe aceeași lună de salarizare. În această situație, dacă se pretinde, prin cerere de chemare în judecată o sumă enormă, reprezentînd salarii nu se realizează o îmbogățire fără justă cauză și care va duce, încetul cu încetul, la ruinarea economică a unității furnizoare neputincioasă în îndeplinirea obligației de livrare a materiei prime ?

A doua situație : unitatea beneficiară are un personal redus ca număr ori ca nivel de retribuire față de un furnizor puternic căruia nu-i pasă că este acționat în judecată pentru recuperarea salariilor datorate nelivrării materiilor prime și, deci, neasigurării frontului de lucru pentru unitatea beneficiară. **Volens-nolens,** beneficiarul „dobîndește" statut de parazit, trăind bine merci pe spinarea puternicului furnizor. Dar ceea ce este grav constă în aceea că obiectul de activitate economico-socială al beneficiarului nu se mai împlinește, deși încasează, potrivit „invenției" guvernamentale, banii pentru culpa furnizorului de a nu-i fi expediat materia primă.

Resortul principal care face să „duduie" invenția Guvernului rezidă în următorul alineat : **„Aceste despăgubiri vor putea fi folosite pentru achitarea salariilor".**

În mod hotărît, domnii miniștri ingineri nu cunosc hachițele îndelungatelor litigii economice privind pretenții bănești atît de ridicate ! Avînd în vedere **separarea puterilor în stat,** nimeni nu va mai da — nici măcar Guvernul ! — „indicații" prețioase judecătorilor să judece cît mai repede litigiile economice numai pentru a da salarii muncitorilor ! Dar este cel puțin ciudat de ce nu s-a propus această „invenție" de a da salariu oamenilor muncii înainte de 20 mai ! Căci dacă din acest comunicat va avea nenorocul să se nască un act normativ privind regimul acestor **despăgubiri chemate de urgență în fața instanței să joace rolul salariilor muncitorilor,** atunci ei trebuie să se înarmeze cu multă răbdare ! Furnizorul, chemat în judecată de beneficiar se apără cu strășnicie în fața unei instanțe de judecată, **independentă de Guvern !** Furnizorul poate invoca motivele sale ce pot merge uneori pînă la forța majoră și să fie absolvit de răspundere. Nu mai plătește despăgubiri și muncitorii beneficiarului de unde mai iau salariile !? În cazul cînd furnizorul va fi obligat la plata despăgubirilor, acest lucru se va realiza, în urma exercitării căilor legale de atac, mult mai tîrziu, după luni de zile ori poate chiar un an întreg. Dar atunci, ce facem cu muncitorii ? Să-i încolonăm și să asedieze Tribunalele pentru ca hotărîrile să fie pronunțate cu repeziciunea cu care se întocmește un stat de plată ? Bineînțeles, că nu mai poate fi vorba de așa ceva, pentru că se încalcă principiul separării puterilor în stat și inviolabilitatea judecătorească ! Căci hotărîrile judecătorești nu se pot preface, cît ai bate din palme, în titluri de creanță care să determine banca să-și desfacă baierele pungilor !

Pe scurt, calea acționării în justiție folosită de Guvern pentru a-i plăti pe oamenii muncii reprezintă un fel de a scoate castanele din foc cu mîna... juriștilor ! Salarizarea este o problemă de stat în fața căreia domnii miniștri dau din colț în colț, nestiind pe unde să scoată cămașa !

Juriștii unităților economice ori judecătorii nu pot fi făcuți răspunzători pentru nervii pricinuiți de așteptarea prelungită de încasare a salariilor care își au izvorul nu în munca prestată ci — culmea ! — în **despăgubirile îndoielnice** pe care le-ar datora cealaltă parte contractantă, despăgubiri care, în mod **real,** se stabilesc în instanță relativ greu, putînd fi mai mari ori mai mici decît valoarea salariilor, dar pe care onorabilul Guvern le cere ajustate la nivelul salariilor, ca într-un original pat al lui Procust. Un pat sărăcăcios și nu un baldachin de suveran. Un pat care nu poate decît să producă insomnii juristului — covîrșit de misiunea istorică pe care i-a dat-o Guvernul : de a-i plăti pe oamenii muncii prin hotărîre judecătorească ! — dar și muncitorului de rînd care vede cu neliniște cum după 20 mai ! — sărmana lui retribuție atîrnă de un fir de păr, de niște despăgubiri pe care furnizorul ar fi dispus — prin înțelegere amiabilă ori hotărîre judecătorească să le cedeze. Singura consolare pe care o poate oferi Guvernul constă în salarizarea cu 50 la sută a persoanelor „pentru care nu se mai poate asigura front de lucru"...

Dar și „invenția" aceasta costă pentru că, în limbaj popular ea se numește **„a-ți fura singur căciula !"**

PAȘCU BALACI ■

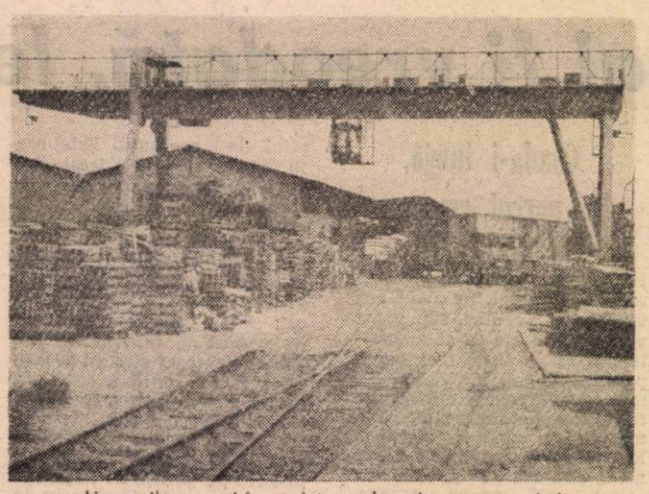

Lingourile nu mai încap într-un depozit care n-a primit niciodată atîta materie primă.

Întreprinderea Acumulatorul cere protecția guvernului

În mai puțin de o lună de zile, de la Întreprinderea **Acumulatorul** s-au furat 50 tone de plumb în lingouri. Orice om cu simțul realității tresare. Un lingou e un lingou, el impune respect fie că este de aur, argint sau plumb. Furtul pare a fi rezultatul unei acțiuni de mare anvergură. Dar nu e. Dimpotrivă. S-a furat pe îndelete și nu cu mijloace care să stîrnească invidia, ci cu căruța. Țiganii, pentru că ei sînt principalii autori, veneau dinspre pădurea Damache și, în legătură cu un șofer (Bacriță Marian, de la Acumulatorul) și un tractorist (Sevastian Constantin, de la Brigada 2 a Întreprinderii **Republica)** au tot cărat din depozitul întreprinderii, și numai întîmplarea i-a făcut să se oprească. Un polițist de la secția 7-a descoperă pe una din străzile din marginea Colentinei, niște lingouri de plumb. Și-a alertat colegii de la secția 8 și astfel căpitanii Dumitru Toma și Octavian Deleanu (serviciul economic) și locotenentul Didi Ludovic (de la cercetări penale), găsesc pe străzile Bujorul Alb nr. 83, Cremenița 49 A și B și Fructelor nr. 4 lingourile cu pricina. Dintre hoți unii au fost arestați, alți au dispărut. Cercetările sînt preluate la ora actuală de Poliția municipiului și dacă afacerea se întinde va trece în ancheta Inspectoratului General al Poliției.

Din multele socoteli care se pot face privind cantitatea pomenită vă supunem atenției doar una : tona de plumb costă 1 000 de dolari. Ce fac însă țiganii cu plumbul ? Directorul comercial al **Acumulatorului,** dl. Nicolae Viașu, a auzit că țiganii ar face fie sigilii pentru vagoanele CFR-ului, fie garnituri din tablă de plumb. Mă rog, poate fi și așa. Dar plumbul acesta era destinat să devină baterii pentru automobile, camioane, tractoare etc. Și fusese importat. De ani de zile nu mai primise **Acumulatorul** atîta plumb. Guvernul a aprobat un import important tocmai pentru a scoate întreprinderea din încurcătură. Dar iată că nu e pentru cine se pregătește, ci pentru cine se nimerește. Poliția a întors peste 30 de tone în fabrică. Dar asta nu ajunge. Și dacă vreți, nu-i nici un paradox, e chiar nesemnificativ. De ce ? Pentru că **Acumulatorul** este o întreprindere șvaițer. Se fură de peste tot, dar mai ales dinspre pădurea Damache. Sînt 24 de paznici, în schimburi, mai sînt neacoperite vreo două posturi, dar oamenii aceștia au cu toții familiile. Atacurile asupra magaziei, unele în plină zi, sînt destul de temeinic organizate: cuțite, rîngi etc. Cel mai bine, întreprinderea a fost păzită în timpul revoluției cînd bărbații o înconjuraseră apărînd-o cu arma în mînă. Dar atunci nu se fura plumb. Acum, dacă s-ar repeta experiența, n-ar mai avea cine să muncească. Conducerea fabricii nu mai știe ce să facă. A întreprins demersuri pe lîngă Ministerul de Interne, a încercat o colaborare cu Ministerul Apărării Naționale, ca în perioada de după revoluție, dar încercările au rămas fără soluții. Și pe bună dreptate, poliția trebuie să prindă hoții, nu să păzească miile de întreprinderi din țară. armata are alte îndeletniciri, așa că **Acumulatorul** a rămas de izbeliște. Astfel la marile probleme de producție se adaugă și aceasta. Nu cădem în greșeala de a acuza conducerea întreprinderii că nu a găsit cea mai bună soluție de pază, pentru că n-ar fi corect. Pe vremuri **Acumulatorul** a fost a fabrică modernă. Produsele ei sînt realmente competitive cu cele ale marilor firme de profil din străinătate. Nici o fabrică din lume nu face pe 16 hectare toată gama sortimentală de acumulatori, mărturisea contabilul șef Ionel Lăzărescu. „Pe o bandă de montaj, singura automatizată, facem trei produse, în timp ce firma spaniolă **Tudor** are pentru fiecare tip de baterie banda montată". La **Acumulatorul** se muncește în condiții grele, foarte grele. În primul rînd din cauza poluării și mai ales a poluării de la **Neferal.** Aici nu rezistă nici pisicile, nici ciinii, nici șobolanii, ci doar niște lăcuste ciudate, care-ți sar și pe haine și despre care toți spun că sînt o adevărată minune. Cît despre oameni, ce să mai spunem ! O anchetă asupra stării de sănătate ar fi elocventă. Iar de muncit se muncește cam ca în toată țara. În condițiile în care plumbul din import nu mai are loc în depozit. Pe acest fond al necazurilor, al problemelor nerezolvate în timp, pentru că ele nu se discutau nicăieri în țară, furturile din ultima vreme descurajează. Veniturile sînt direct afectate de hoție și desigur oamenii sînt revoltați. Dar nu toți. Există destui cărora climatul de furt le prieste. Aceștia sînt în legătură cu hoții. De ce nu sînt înlăturați, am întrebat. Pentru că nimeni n-are curajul s-o facă. Legal, referatele de desfacere a contractelor de muncă sînt avizate de cîteva persoane — maistru, șef de atelier, de secție etc — dar n-o fac de teamă. Răzbunările sînt cumplite. Majoritatea salariaților locuiesc în comunele din jur iar acolo cine să te apere de un cuțit ? Însăși conducerea e timorată. Dl. Ionel Lăzărescu a găsit o pungă cu acid sulfuric pe capota mașinii. Desigur se alesese praful, dar capota s-a reparat. Însă cine mai este curajos după așa ceva ?

Nu se fură însă numai lingouri și doar dinspre pădurea Damache. Se fură și plăci de plumb, și carcase, și ciment, și alte materiale de construcții. În fiecare zi lacătele de la magazii sînt găsite sparte. În plus fură și beneficiarii în colaborare cu unii oameni din secții. Pentru cîteva sute se înstrăinează marfă de zeci de mii de lei. E drept că paznicii mai prind și ei, mai ales cei de la poartă. Dar procentul e mic față de cele care dispar sub imperiul fricii. Pentru că, într-adevăr, cea mai bună protecție a hoților este teama pe care au reușit s-o instaureze în jurul întreprinderii. O întreprindere care de-a lungul anilor a beneficiat direct, într-o importantă proporție, de decretele care au lăsat penitenciarele goale. Spune contabilul șef : „E o fabrică din care se poate pleca în condiții civilizate acasă, fără frică. Ar trebui să fim o fabrică de milionari". Pînă una alta, milioanele ori nu se produc, ori se fură. Ce rămîne explică de ce nu avem baterii la autoturisme sau de ce se plîng șoferii și tractoriștii că le stau mașinile.

P.S. Discuția de la **Acumulatorul** a mai relevat o problemă pe care revista noastră a abordat-o în cadrul unei anchete, la care cei vizați nici n-au răspuns. Așadar : „cine controlează resursele celor ce se privatizează ? Cît mai trebuie așteptat pînă să se înceapă organizarea gărzii financiare ? Sau poate că n-avem cu toții aceleași interese ?

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

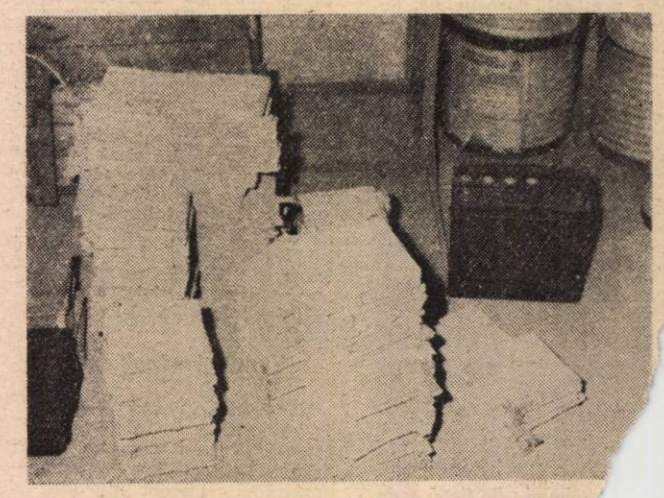

Cîteva dintre puținele plăci de acumulator găsite în camioanele beneficiarilor veniți să cumpere marfă

Despre privatizare: căutarea de soluții

Semne bune

Privatizarea începe să fie înțeleasă corect : nu scop în sine ci mijloc pentru a se ajunge la o economie eficientă. Apoi : nu privatizare sută la sută ci un peisaj economic multicolor, favorabil competiției. Cît la sută ar fi optim, nu putem ști, se pare că nu există un optim constant în timp și spațiu ; deci, văzînd și făcînd.

Terapia șoc cîștigă teren, este adevărat, fără să știm prea bine ce înseamnă. Nu avem nevoie de șoc în sine, dar expresia sugerează hotărîre, concomitență și front larg.

Lucru remarcabil, am început să discutăm ; părerile împărțite sînt de preferat. Se pare că sînt, vom avea de unde să alegem.

Cu toate acestea...

Progresul pare lent. De ce ? Ce trebuie să se întîmple pentru a grăbi pasul ? Nu cred că parcurgem o perioadă fastă pe plan economic ca să o mai prelungim (Cum ar fi : producem mult și bine, mai avem puțin și ne plătim datoriile, încă puțină răbdare după care ne lansăm). Nu, din contră. Deci ce ne ține pe loc ? Probabil procesul de gîndire, conceperea noilor structuri, căutarea nu prea simplă a soluțiilor, toate acestea cer timp, sîntem de acord. Totuși, nu putem accelera ? Cum se poate accelera procesul de gîndire ? Există temporizări nedorite ?

Schimbul de idei, de informații nu este destul de intens ; se știe că acesta poate grăbi lucrurile și ameliora rezultatele. Presa stimulează insuficient participarea specialiștilor la cercetarea problemei deși, aparent, o face. Aproape fiecare publicație, în fiecare număr are cel puțin un articol, o informație despre privatizare. Dar, să luăm aminte, multe sînt insignifiante : aflăm că un primar nu acordă sedii, altul tergiversează eliberarea unor autorizații, iar niște onorabile doamne „s-au privatizat" deschizînd o prăvălioară de hăinuțe șic. Rare abordările frontale, competente, seriale, suculente. Iată un paradox : se publică mai mult decît oricînd dar problema problemelor, soluția soluțiilor și spaima spaimelor, privatizarea deci, este abordată tangent și timid. Un apel general trebuie adresat tuturor, și celor de care depinde mijlocirea schimbului de idei, și celor capabili să genereze ideile, dar nu în ultimul rînd și celor chemați să le evalueze și să decidă pe baza lor. Trebuie să ne concentrăm pe problemă, indiferent dacă am fost domni sau tovarăși, indiferent dacă am rămas sau nu ceea ce am fost.

Datele problemei

Privatizarea este o tranzacție : statul „vinde" unor agenți economici particulari mijloace de producție ; cumpărătorii trebuie să dispună de capital. Dar cine ar putea fi cumpărătorii ? Întreprinderi sau persoane particulare din țară sau din străinătate.

Toată lumea este de acord cu necesitatea atribuirii unui rol important capitalului autohton. Din păcate, acesta are cîteva caracteristici care îl împiedică să joace rolul necesar. Astfel el este în cea mai mare parte capital de stat ; or, statul vinde, nu cumpără. Pe de altă parte capitalul privat este : redus, parțial dubios, risipit și destul de „nehotărît". În consecință, capitalul autohton privat trebuie mărit, reconvertit, purificat. Practic trebuie înființat protejat și stimulat.

Cum poate fi înființat un capital ? Prin împrumut sau donație. Cum poate fi mărit ? Prin înfeleaptă folosire. Cum poate fi protejat și stimulat ? Prin măsuri economice-legislative adecvate. Cum poate fi purificat ? Prin metodele prin care se combate „spălarea banilor necurați" pe care nu trebuie chiar să le inventăm.

Schița unei soluții

Donația de la stat către persoanele particulare poate fi o cale deosebit de productivă. Se ridică însă cîteva probleme.

Este justificată în plan moral ? Răspunsul este afirmativ : persoanele particulare au creat de fapt capitalul, ele reprezentau oricum, într-un mod nebulos, chiar statul.

Cine este beneficiar al donației ? Cei ce au muncit efectiv. Dar au muncit cu toții în mod egal ? Nu. Este greu de făcut o apreciere foarte exactă ; dar este suficient în plan etic general să alegem un criteriu simplu cum ar fi numărul de ani lucrați. Regula ar putea fi rafinată astfel (cu avantajul stimulării tineretului) : primii 5 ani se înmulțesc cu 1, următorii 5 ani cu 0,9, următorii cinci ani cu 0,8 etc. Pentru pensionari se pot scădea anii de pensie din anii lucrați.

Care ar fi volumul donației ? Există un optim de care ar trebui să știm să ne apropiem. Este evident că statul trebuie să nu doneze întregul capital. El trebuie să rămînă încă o bună perioadă un partener important în economia de piață ; tot el trebuie să joace (o să vedem) și rolul de creditor ; de asemeni, statul trebuie să fie destul de puternic pentru a putea investi în : drumuri, școli, sănătate, apă potabilă, protecția mediului și protecție socială, cel puțin. Cota ar putea fi — să zicem — de 25—30 la sută în prima etapă. Apoi, văzînd și făcînd.

Există și o fracțiune de capital privat, „disponibilul populației", care ar trebui mobilizat măcar parțial. Calculele indică un nivel mobilizabil de pînă la 10 la sută din valoarea capitalului social total rezultat în urma reevaluării patrimoniului. Acesta este capital „viu", nu reprezintă hîrtii ; este deci important deși este modest. În ce mod ar putea fi mobilizat ? Problema este reală, nu ne putem asteota la un entuziasm investițional excesiv din partea populației.

Ce se poate face ?

Întîi stimularea economică : creșterea donației statului pentru persoanele care investesc din disponibilul propriu (la o mie de lei investită, o donație suplimentară de 1 000 lei). Pentru a preveni ofensiva capitalului ilicit, nivelul stimulării ar putea fi limitat tot în funcție de numărul de ani lucrați.

Apoi educarea și instruirea economică : convingerea oamenilor că sumele investite nu sînt erodate de inflație în măsura în care acest lucru se întîmplă cu sumele păstrate altfel ; insuflarea spiritului de acționar, cîștigarea încrederii în proprietatea privată productivă.

Mărirea capitalului privat autohton poate fi realizată prin creditarea pe termen scurt, cu restituirea datoriei fie prin rate lunare din retribuție, fie anual din dividende. Durata împrumutului ar fi de doi-trei ani, iar creditorul ar fi statul, fără a exclude băncile private sau mixte, autohtone sau străine. Volumul creditului ar putea reprezenta circa 5 la sută din capitalul social total și ar putea beneficia de condiții avantajoase.

O mobilizare suplimentară a disponibilului populației se poate realiza acceptînd inițiativa celor ce doresc să-și investească economiile la nivele ce depășesc baremurile pentru care se fac donații sau se acordă bonificații. Și în acest caz infiltrarea capitalului ilicit ar putea fi prevenită prin limitarea investiției totale pe om și an la, să zicem, o sută de mii lei. Se estimează că, în acest mod, capitalul privat autohton antrenat va putea fi majorat cu încă 2—3 la sută.

Protejarea capitalului astfel constituit împotriva erodării lui prin vînzare în scopul consumului și al trecerii lui în proprietate necurată se poate face prin instituirea unui moratoriu asupra negocierii capitalului donat pe o perioadă de doi-trei ani, urmînd ca, la sfîrșitul acestei perioade, cea mai mare parte din persoanele beneficiare să fi înțeles avantajele deținerii de capital.

Făcînd suma procentelor de mai sus se constată constituirea unui capital privat autohton a cărui valoare reprezintă 42—48 la sută din capitalul social total rezultat în urma reevaluării patrimoniului.

Presupunînd că, în prima etapă, privatizarea ar viza 50 la sută din economie, capitalul necesar ar fi aproape asigurat ; restul de 2—8 procente ar putea proveni din străinătate, nivel realizabil și lipsit de pericol, orice s-ar spune.

Dacă se consideră necesară privatizarea unei părți mai mari (70 la sută), fie se va mări cota donată (ceea ce nu pare nimerit), fie se va încerca atragerea unui volum mai mare de capital străin (22—28 la sută).

Toate cifrele de mai sus sînt doar bază de discuție, ilustrează un model posibil.

Efectele scontate

Constituirea unui capital privat autohton capabil să intre în competiție cu capitalul de stat și cu cel străin este rezultatul principal.

Atragerea unei părți din disponibilul populației pentru efortul de stimulare și retehnologizare a economiei și concomitent reducerea presiunii inflaționiste reprezintă de asemeni un obiectiv benefic.

Un foarte mare număr de persoane intră în categoria nouă de acționari. Dintre aceștia mulți vor lucra chiar în unitățile în care dețin acțiuni și, deci, vor munci eficient. După un timp, relativ scurt, populația va cunoaște direct fructul investiției, iar comportamentul auster va deveni pentru mulți voluntar și natural. Acest lucru va fi salutar pentru dezvoltarea economică în continuare.

În sfîrșit, se realizează eliminarea unei stări de inechitate, istoric determinată, cu efect pozitiv asupra păcii sociale.

În acest context problema „bonurilor de valoare" nu mai are decît o importanță tehnică și anume va permite libera alegere a unității în care fiecare va investi. Se înțelege că donația se adresează tuturor celor ce muncesc sau au muncit retribuiți, indiferent dacă unitatea în care lucrează va fi ori nu privatizată. Vor beneficia și funcționarii, și directorii, și polițiștii, și șefii de gară ; pentru achiziționarea acțiunilor în unitățile ce se vor privatiza vor avea prioritate angajații acestor unități.

Soluția schițată mai sus nu este — evident — singura ; ea poate fi criticată, desființată, perfecționată sau înlocuită. Este necesar să cercetăm însă cu mai multă insistență, să schimbăm mai multe idei, să ascultăm cît mai multe păreri. Și să ne grăbim puțin. De ce ? Pentru motivul simplu că prosperitatea noastră va depinde de legile generale ale competiției, între care viteza de reacție este decisivă. Să privim în jur : competiția a început.

Alte alternative

De fapt sînt doar cîteva opțiuni fundamental diferite :

1. Cea de mai sus, sau o variantă a ei, bazată pe donarea unei părți din capitalul social de către stat către populație.

2. Apelul masiv la capitalul străin, cu observația că nu cunoaștem încă reacția acestuia : fie nu va reacționa, caz în care soluția nu este operantă, fie va reacționa, caz în care capitalul privat autohton va fi practic exclus, ceea ce ar fi cel puțin straniu.

3. Privatizarea bazată pe investițiile populației care va canaliza în această direcție o parte din veniturile sale modeste ; un nivel de privatizare de 50 la sută se va realiza în circa 25 ani.

4. Renunțarea sine die la ideea privatizării.

Trebuie să ne decidem.

ing. SILVIU ȘUTEU

Decor pentru o vacanță întîmplătoare

Un turist abia sosit în Tulcea se grăbește să-și îndeplinească următoarele dorințe : să ajungă cît mai repede în Deltă, să admire paradisul verde, să pescuiască, să mănînce un borș de pește și să doarmă sub o salcie, la malul apei. Dacă dorințele i se împlinesc, el consideră că a petrecut o vacanță memorabilă. Turistul-robot nu știe, dar noi îl informăm (nu pentru a-l descuraja) că pulberile eliberate în atmosferă, pe o rază de 20 km, de Combinatul Metalurgic și Întreprinderea de Alumină Tulcea depășesc cu 63% concentrația maximă admisă. Aerul ca aerul, dar pe turist îl interesează peștele. Cu riscul de a produce pagube însemnate Oficiului Județean de Turism Tulcea și celorlalte companii (fantomă) de turism local, nu putem să ascundem faptul că apa Dunării, după ce cară reziduurile Europei, este supusă unui „tratament de îmbolnăvire" de cele trei ferme de porcine din județ, plus reziduurile orașului lipsit de o stație de epurare. E bine ca turistul-robot să nu afle aceste amănunte. Să fie lăsat să doarmă ascuns sub o salcie.

Ca să ajungi în suburbia Tudor Vladimirescu a municipiului Tulcea, trebuie să treci Dunărea cu bacul. Te costă patru lei. Aici locuiesc 60 de familii. Au gospodării frumoase, o biserică și curent electric. Localnicii, pentru a cumpăra o pîine, dau 4 lei la bac, 4 lei pe pîinea din oraș și 4 lei la întoarcere, tot la bac. În total, 12 lei. Apa, însă, nu costă nici un leu. Oamenii se duc la ponton și-și fac plinul găleților. O beau nefiartă, pentru că butelia se schimbă o dată la trei luni. Din tată-n fiu s-au obișnuit să bea apă din Dunăre, chiar dacă pe celălalt mal, două conducte uriașe deversează, deversează... Suburbia este principalul producător de zarzavaturi pentru Tulcea, în schimb, primăria municipiului n-a încercat măcar să foreze un puț sau să deschidă un magazin alimentar. Adevăratul gînd al primăriei este de a demola Tudor Vladimirescu. O companie de turism italo-germană a fost dispusă — se laudă primarul Florin Hrițcu — să investească 50 milioane de mărci (?) într-o bază de agrement, ce urma să fie construită pe aceste locuri roditoare. Cînd au văzut fumul ce se ridica de la combinatul metalurgic, au renunțat.

Uzina de apă a orașului are o capacitate de 1 000 de litri/secundă. Este singura uzină la un oraș cu 100 000 de locuitori. Primarul știe că unitatea nu poate să asigure apă curentă populației și ne dă o explicație evazivă : se încearcă realizarea unei conducte ce ar capta apă de la un puț, dar nu sînt fonduri...

Aerul

Combinatul metalurgic este, fără-ndoială, principalul vinovat al poluării orașului. Angajații lui, însă, trebuie să-și ia banii, sporurile, combinatul nu poate fi închis de dragul... Deltei. Instalațiile de epurare ale cuptoarelor sînt învechite. Prin anul 1977 se mai foloseau saci filtranți din import. Un sac Carborund costa 34 de dolari și rezista patru ani. S-a renunțat, preferîndu-se o asimilare și s-au obținut saci filtranți autohtoni care durează în funcționare doar 3 zile. Dacă mai adăugăm faptul că pe vremurile dictaturii, datorită economiei de energie electrică, stațiile de epurare nu funcționau, ne putem imagina în Tulcea o ceață londoneză. Astăzi, instalațiile cu saci filtranți românești continuă să funcționeze cu foarte multe scăpări. Firma Fiter-Media din Franța a sărit în ajutorul combinatului, dar tratativele sînt firave, combinatul nu are valută și trebuie aprobarea Bucureștiului pentru continuarea „prospectărilor"...

În secția de siliciu metalic, trei cuptoare își aruncă gazele pe același coș proiectat de IPROMET București cu o înălțime de 110 m, dar construit cu 30 m mai mic. Dacă bulgarii au închis combinatul de mangan, preferînd să-l importe, noi nu ne putem permite să procedăm la fel cu o fostă citadelă socialistă. Mai bine să muncim și să respirăm la întîmplare.

Îl informăm pe domnul primar Florin Hrițcu, că informația dînsului, precum că s-au importat saci de filtrare în valoare de 200 milioane lei din Japonia și aerul orașului este ferit de poluare, ori este o minciună (deșeu al raportărilor din vechiul regim), ori domnia sa este victima unor dezinformări grosolane. Somn ușor, domnule primar !

Cu picioarele pe pămînt

La popasul turistic Crișan am descoperit un singur turist francez. Hotelurile Tulcei, în plin sezon, sînt pustii. Baza lor materială este deplorabilă : camere mizere, servicii inexistente. Cîte un autocar viu colorat staționează pentru o noapte în parcarea hotelului Delta, apoi dispare. Să fie de vină instabilitatea politică din țară sau Coppa del Mondo ? Ori apa și aerul paradisului verde își fac simțite prezențele prin deșeurile purtate fără voie ? Turistul-robot doarme, încă.

PETRE BÂRBU

NU NE VINDEM LIT

Bine e să pleci la mare, mai ales dacă te duci și în străinătate ! Chiar dacă străinătatea asta o știi bine de la televizor, că e în Bulgaria. Spicuim din scrisoarea domnului Ștefan Munteanu, expediată din Mamaia la 21 iulie : „În cantinele restaurant, se fură fie la gramaj, fie meniurile (de 82 sau 110 lei) sînt necomestibile. Apa minerală, apa tonică sau măcar sifonul lipsesc cu desăvîrșire (deși sînt plătite). Ce să mai vorbim de pepsi-cola sau de bere ? E drept, pe mese sînt sticle de 1 litru cu apă potabilă, dar nu sînt pahare. În 16 iulie, m-am înscris, împreună cu soția, la o excursie în Bulgaria, programată pentru 20 iulie. Dimineața, la usa mașinii (31—CT—7055, pare-mi-se), o cucoană ne solicită fiecăruia cîte 43 lei că s-a scumpit motorina. Nu se eliberează chitanță. În autocar, o altă doamnă (ocupanta locului 11) ne cere măcar cîte 10 lei pentru șofer. La vamă, așteptăm două ore, apoi autobuzul o ia direct prin pădure pînă la Nisipurile de Aur și nu pe traseul de pe litoral : Balcic — Albena — Nisipurile de Aur — Varna. După un prînz chiar mai prost ca-n România (servit la un local de mîna a treia — ciorbă de oase, pané cu carne tocată, 4 cartofi, o cană de 120 ml cu vin), ajungem la Varna. Staționare — 2 ore. Apoi — repede acasă, pentru că șoferul (care nu a fost de acord cu traseul prin stațiuni — cum ne-a spus „ghidul", domnul Ioan Cîmpeanu) își rezolvase, împreună cu o nepoată, un nepot și doamna de pe locul 11, problemele de bișniță. La urcarea în autocar am dat 1 720 lei. Cred că mai mult de 300 lei (plus costul motorinei) nu merita distracția. Iar noi, cei 40 de oameni care plecaserăm în Bulgaria ca să **vedem**, nu să facem bișniță, am fost, literalmente, înșelați. Asta e, turismul nostru nu doar că bate pasul pe loc, dar chiar dă înapoi".

HAI ȘI NOI PE LITORAL!

Am fi pornit pe litoral chiar și fără epistola reprodusă mai sus. Nu atît ca să-i verificăm adevărul, cît pentru a ne face, așa, o „impresie generală". Am încercat, în București, să cumpărăm ceva de-ale gurii si chiar de băut pentru că era posibil, totuși, ca să aibă dreptate și corespondentul nostru. Am renunțat întrucît (știți bine !) apă minerală, bere, mîncare pe care s-o poți transporta — în Capitală nu găsești.

PEPENI ȘI VINETE

Drumul de la București spre marea cea mare și nesfîrșit de albastră are cel puțin două variante : prin Slobozia sau prin Lehliu, pe autostradă. Băgați bine de seamă, de la Movilița la Urziceni veți găsi la cetățenii particulari roșii, ardei, vinete, pepeni. Nu vă uitați că dați 3—4 lei pe un ardei, 10 lei pe o vînătă și 40 lei pe kg de pepene. Să cumpărați negreșit, să vă umpleți portbagajele cu de toate. Tonetele de pe faleză sînt aproape goale. E adevărat că prețurile sînt ridicate la particulari, dar nici pe litoral nu sînt mai prejos. Dacă găsești. La tonetele CLF-ului e aceeași conservăraie ca mai an.

DE CE NU E PEPSI?

Pentru că — am aflat la Constanța, de la oameni de meserie de la poliție — pe vremea „odioasei" la fabrica „Munca" din Ovidiu s-a încercat o creație „originală". Adică pe linia **de import** care folosea materie primă de **import** s-a trecut la îmbutelierea unui lichid autohton și patriotic cam de aceeași culoare cu pepsi-cola. Mașinăria s-a stricat. Fabricanții au venit, au făcut cu degetul („nu e frumos să compromiteți o firmă cu improvizații !"), linia merge acum șchiopătînd cam cu 20 la sută din capacitate și pepsi-ul nostru e mai prost.

BRIFCOR CU 8 LEI

Mici privatizați (5 lei), brifcor privatizat (8 lei) am găsit în Constanța la terasa privatizată VND-BRIFCOR, VND înseamnă Vizireanu Nicolae Dan, numele patronului. Un patron care a abandonat cariera de medic veterinar. El cumpără brifcor de la fabrica particulară COLA-TOMIS cu 5 lei. Îl transportă, îl pune la rece, își plătește salariații și impozitele și mai și cîștigă. Că de-aia s-a privatizat. Va deschide o unitate mai mare la Piața Griviței. Apă să fie că broaște se găsesc ! Iar cu apa e mai greu, că de la fabrică nu le dă nimeni nimic, chiar dacă ei, particularii, sînt dispuși să plătească mai mult. De pildă, la pepsi. Domnul VND — a cărui firmă e de export-import — speră să poată exporta carne pentru a importa răcoritoare și bere de calitate. Oricum, chiar în vara aceasta va oferi chebab, unul pe care-l va fabrica singur se-nțelege. Poate că pe lîngă „bacșiș" și „ciubuc" o să reintegrăm limbii române și cuvinte aproape dispărute : ghiudem, babic.

ÎN ABSENȚA POLIȚIEI

Polițiștii de pe litoral au aproape toți uniforme noi. Și sînt aproape toți amabili. Chiar și cei veniți de unde nu te-aștepți (l-am întîlnit în chiar momentul „botezului" pe plutonierul Ion Ferezan din Sighișoara). Comandanții sînt, în general, alții, sînt mai tineri și le place meseria. Maiorul Cîrlig (comandant la municipiu) este dintre aceștia. La fel e și colonelul Efta, adjunct la județ. „Flacăra" a scris de curînd despre munca unora dintre ei. Și ne bucurăm că prezența fotoreporterului nostru Gabriel Bugnar a folosit poliției constănțene. Căci infractorii surprinși în cadrul unui raid (dar care n-au putut fi arestați) au fost identificați exact după fotografiile sale. De data aceasta însă, deși ne-am dat întîlnire, n-am putut să mai dăm ochii cu oamenii pe care doream să-i însoțim în munca lor. Sînt prea modești ? Au vrut să ne menajeze ? Nu știm. În cele vreo trei zile, am aflat — că tot se află — și despre faptul că un psihopat (neidentificat) a violat o fetiță de 5 ani, și că un cetățean cumpăra de la Măcin porumb pe care-l revindea la preț dublu, și că se fură din vapoarele acostate la chei cam tot ce se poate fura și că hoții din hoteluri își depășesc constant planul, ba am văzut (poate chiar mai bine în absența poliției) că prostituția e discret încurajată cam de toată lumea. Așa că a funcționat mentalitatea că e mai bine să nu se afle la București, ea a funcționat prost. Oricum, poliția de pe litoral are de lucru. Am aflat și ceea ce probabil nu trebuia să aflăm — că la Eforie-Sud polițiștii s-au bătut cu chelnerii ca-ntr-unul dintre filmele care nu se dădeau pe vremea „odioasei". Și că părerile sînt împărțite atît în privința învingătorilor, cît și în aceea a dreptății fiecăruia.

De 7 luni se chinuie generalul Nuță să aterizeze

„PE VREMEA LUI CEAUȘESCU, VĂ BĂTEAM MĂR ȘI VĂ ARESTAM IMEDIAT"

Aceasta se pare că a fost fraza care a declanșat explozia de la restaurantul „Cosmos." Maiorul Atanasiu, maiorul Roman, locotenentul major Voicu, de la poliția locală din Eforie Sud, împreună cu un confrate de-al lor din Oltenița, au început o verificare la amintitul restaurant tocmai la ora prînzului, cînd vreo 800 de turiști așteptau să mănînce. De la cîteva replici foarte tăioase, oricum lipsite de tact, a început scandalul. Apoi, au venit paiele pe foc : „Nu trece o săptămînă și pun potera pe tine !". Rezultatul ? 800 de oameni au rămas nemîncați, 63 de ospătari dîndu-și demisia **in corpore** (au rămas doar 18 localnici). Să fie o dușmănie ascunsă împotriva „veneticilor" ? Nu știm. Ceea ce știm de la domnul Alecu Tanu, detașat de 6 ani la rînd, ca asistent principal de igienă, de la București, este că ospătarii demisionați (toți sub 30 de ani) nu creau probleme deosebite unității (nici în ceea ce privește igiena, servirea, nici în ceea ce privește... gramajul). Oricum, nu vrem să-i incriminăm doar pe polițiști. Miezul amar al adevărului o fi pe undeva pe la mijlocul șimburelui. Viața e la fel de neclară, iar relațiile de tip socialist n-au dispărut.

CARMEN SYLVA ȘI OSCAR WILDE

„În zilele noastre, oamenii cunosc prețul tuturor lucrurilor, dar nu și valoarea vreunuia dintre ele", scria Oscar Wilde. Așa și noi cu litoralul. Știm că e de preț, dar cînd îl luăm bucată cu bucată...

Denumirea „străveche" a orașului-stațiune Eforie Sud (botezat o vreme și Vasile Roaită) era Carmen Sylva, după numele reginei-poete. Domnul Alexandru Dinu, șeful biroului dispecerat-cazare, unul dintre profesioniștii litoralului, ne relata că atît conducerea întreprinderii de turism cît și primăria doresc să revină urgent la vechiul nume. Și nu doresc numai o schimbare toponimică oarecare. Căci stațiunea Carmen Sylva poate să devină un loc rîvnit și de noi, și de străini. Pentru a nu mai părea o stațiune părăsită, aici trebuie investiții. Cele 150 de unități, mai mari sau mai mici (sînt aproape 12 000 de locuri), trebuie modernizate, aduse la nivelul confortului contemporan. L-am întrebat pe domnul Dinu dacă „excursia" minerilor la București a prejudiciat turismul, venirea străinilor. Domnia sa n-a răspuns, nu face în general politică. I-a ajuns înainte, cînd o „pată" la dosar (o rudă în străinătate) a contat mereu mai mult decît valoarea profesională. Sau, mai exact singura politică pe care o face este una de ordin economic. Stațiunea s-ar putea apropia de valoarea Neptunului destul de repede. Ea are chiar un avantaj, datorită faptului că aici nu s-a construit (citește : nu s-a stricat) mult. Fondul de vile vechi (care ar putea fi vîndute — clienți s-ar găsi ! — întrucît necesită mari investiții în reparații) ar trebui completat cu vile noi și foarte moderne, cu spații de confort sporit, chiar de lux. Aici, la Eforie Sud, adică la Carmen Sylva, ar trebui să vină mulți dintre cei care-l citesc, în limba sa, pe Oscar Wilde. Gheorghe Blendea, șeful restaurantului „Splendid" (una dintre unitățile de pe litoral care se apropie de standardul internațional), spunea că e bine s-o luăm, totuși, ușurel, că am văzut cum reacționăm la șocuri.

ÎNAPOI LA CAZINO

Sub un cer înstelat am ajuns și la Cazinoul din Eforie Sud. Fostul Cazino, căci arată ca o cantină. Dar va arăta ca un cazino. Program de noapte la discotecă, oră omenească de închidere și la restaurant. Aglomerație de zile mari, mîncare, băutură, servici în „pas alergător". Ajutor de ajutor de ospătar — domnul Liviu Lascu, șeful unității. Cu ochi „de patron", deși nu s-a privatizat, duce furculițe, pahare... Aici se cam găsesc de toate și nu e nici scump. De ce ? Răspunsul e un zîmbet. Probabil că fiecare meserie are taine. Domnul Lascu e bucureștean, cînd se termină sezonul va deschide o unitate particulară în Capitală. Îi spunem la despărțire : „veniți cu noi / pe programul doi !".

BĂLĂLĂU DIN SCORNICEȘTI

Strada e pe jumătate plină (grădina de vară e neîncăpătoare) căci cîntă Romica Puceanu. Marian, șoferul nostru, a și invitat-o la nuntă. Mai aflăm noutăți despre „Bălălău de la Galați" care „face copii cocoșați" și „într-un an de zile / umple casa de cămile". Despre cum „trece trenul printre munți / încărcat cu deținuți" n-am auzit în această variantă a celebrului cîntec prohibit pentru că, la un moment dat, intervenea „Bălălău din Scornicești". Lumea se distrează, vinul curge valuri, berea nu curge de loc. Se cîntă melodii din „Șatra", ne-apucă dor de Basarabia.

BASARABENII AU DESCHIDERE LA MARE

Spuneam că pe litoral nu prea erau străini pentru că nu i-am socotit străini pe basarabeni. Aceștia erau foarte mulți, și e bine așa, iată-i din nou printre noi, iată-i la ei acasă. Și nu sînt numai turiști. Sînt foarte multe formații de muzică ușoară și populară. Îi descoperi ușor după dulcele grai moldovenesc. Am stat de vorbă cu cîțiva din formațiile „Ecoul" și „Chișinău".

Ioan Popa și Angela Ciumac (de la „Ecoul"), Maia Florea (de la „Chișinău") au cîntat împreună cu Ion Soroceanu, Anastasia Lazariuc, Olga Ciolacu, dar și cu Pugaciova, Sabrina sau cu Dida Drăgan și Hrușcă. Ne-amintim, împreună, despre localitățile pe care noi le-am bătut cu pasul în Basarabia sau Bucovina, despre locurile pe care ei le-au văzut între Pontul Euxin și Maramureș. Avem aceiași prieteni : Grigore Vieru, Leonida Lari, Alexandru Druță, Ioan Alexandru, Ana Blandiana, Cezar Baltag. Recităm împreună din Blaga : „Nu cred să mă vorbească cineva, / căci basmul ar începe-așa : / Pe-aici umbla și el se-ntorcea mereu / contemporan cu fluturii, cu Dumnezeu". Umbra marelui Eminescu alungă în afara timpului liniștea serii.

DE LA POEZIE LA CIFRE

Dimineața gîndești altfel. În general, faci socoteli. Chiar și reporterii se uită prin carnete, numără și pleacă mai departe. Adică la Neptun. Aici, „totul e ca înainte". Adică oamenii nu s-au prea schimbat (nici între ei, ca în alte părți). Dar e și ceva bun în asta, pen-

ORALUL!

trucă Neptunul arată mai cum trebuie. ...i curat, sînt mai multe mărfuri ...ecîv cozi. Oprim la complexul Galaţi. Directoarea hotelului, doamna **Ioana** Dragomir, este aceeaşi de anul trecut. Şi are aceleaşi griji. Personalul e „cuminte“, îşi vede de treabă, stabilitatea îşi spune cuvîntul. Se lucrează cu ITHR, OJT, cîteva firme particulare (din Bucureşti), singura firmă străină (din R.D.G. — fosta R.D.G. ?) care-şi anunţase prezenţa a renunţat. Funcţionează doar vreo 20 de televizoare şi tot atîtea frigidere care sînt închiriate cui are noroc. Restul sînt stricate. Chiar şi cele în funcţiune au vîrste venerabile şi ar trebui înlocuite. Directoarea apreciază cu subtilitate şi umor că televizoarele nu erau cerute pe vremea „sinistrei“ pentru că n-aveai ce vedea la ele. Acum, ar fi fost un „boom“. Oricum, frigiderele nu ţin de modă. În rest, se munceşte, mai ales de cînd nu mai e ziua liberă dintre serii.

Şi la restaurantul „Galaţi“ (acelaşi şef de unitate — Ion Matin) lucrurile par neschimbate. Doar meniul a sărit (la preţ) de la 34 lei la 110 lei. Mîncarea e aceeaşi, adică bună, pentru cei vreo 750 cu cartelă şi restul pînă la 1 000 trecători. Am prins o zi cu un defect (lipsea drojdia, nu se putea prepara **pizza).** Zilele astea sînt rare. E chiar şi apă minerală uneori. Amabilitate e tot timpul. Maşina de cuburi se repară, bere e mai rar, pepsi mai de loc.

La ... bufet de pe plajă, „Meduza“, Nuţu Caulea, proaspăt promovat, se ...escuză şi cu vinul, şi cu apa, şi cu răcoritoarea. N-are bere, stă rău şi cu mîncarea (noroc de clătite). Nu înţelege de ce n-are voie să facă şi papanaşi (după epidemia de holeră de la Tulcea), ...-ar fi cam tot aia cu clătitele.

Lucrătorii de la Neptun sînt mai ...almi, mai disciplinaţi. Lucrurile merg ...e „vechi“, dar merg totuşi. În orice ...ăz, pentru omul de rînd nu e mult ...ai prost ca anul trecut. Dar pentru cei ...are stăteau prin vilele „acelea“ ? Cînd ...i întrebi, cei din Neptun se uită la ...ine cu o neprefăcută candoare.

VILA LUI CEAUŞESCU ÎNSEAMNĂ FALIMENT

„O fi frumos, dar eu am slăbit vreo ...0 kile, nu-mi vine nici să mănînc, ...înd mă plimb toată ziua pe unde-au ...at **ăia“.** Elena Bălosu, administratorul ...perbului palat de vară al fostei fa...ilii conducătoare, ne-a condus, sinceră ... amabilă, prin toate cotloanele reşeinţei aflate în spatele unor garduri şi ...orţi foarte bine şi militarizat păzite. ...ici costă 50 lei (sau 5 dolari) dacă vrei ...a vizitezi şi trebuie să te programezi ...u 7—10 zile înainte. Coadă ca la bere. ...-ai voie să fotografiezi sau să filmezi. ...n aproape toţi străinii care mai a...ng pe litoral, au aparate, camere de ...at vederi. Dar domnul director a de...că „nu ne vindem ţara“ şi nu-i lasă ...ă. Nu i-a trecut prin cap să ...ai ia o taxă pentru asta. Rata de a...ortizare a construcţiei e de vreo 7 ...ilioane pe an, cîştigurile (în actualul ...tem de vizitare ca la o biserică) se ...lică doar la vreo 1,5 milioane. Pentru ...treprinderea respectivă, vila lui Ceau...escu înseamnă faliment. Mulţi dintre ...i cu care am vorbit (ne-au rugat insistent să nu le dăm numele — frica e mare încă la Neptun — şi iată că ne ţinem de cuvînt). sînt de părere că o exploatare **turistică** a reşedinţei ar depăşi fatidica sumă de 7 milioane. S-ar fi discutat ceva şi cu o firmă din străinătate, dar nu s-a ajuns la nici un rezultat. „Decît să cîştige ei, mai bine să pierdem noi !“. Aşa, lumea vine, pleacă (se încalţă cu papuci peste pantofi, ca pe vremuri la Peleş, şi ca în viitor la Cotroceni), atmosfera e de muzeu.

REPETIŢIE GENERALĂ PENTRU PRIVATIZARE

Lîngă „Paradis“, la Jupiter, e iadul unei mizerii de nedescris. Prin bufetul fără firmă, de pe plajă, bate vîntul unei sărăcii absolute. Foamea e mare, aşa că ne oprim la bufetul **Olimpic** (o unitate cu perspectivă de restaurant). Fripturile aburesc, vinul curge, sucuri sînt, Havana-Club, coniac albanez, nu ştii ce să alegi. Nu sînt preţuri afişate, hait! am dat de privatizare. 9 lei sucul de lămîiţă, 50 de lei fripturiţa (nu e o vorbă de alint), alte băuturi nu luăm că n-avem curaj — şi bine facem. Ospătarul ne lasă să înţelegem că afacerea e curat privată şi nu protestăm. Patronul e Vasile Poenaru care e, de fapt, şef de unitate. A fost „mazilit“ după revoluţie, „c-au fost alţii cu pile“, aşa că-şi reface cariera, viaţa şi veniturile la această unitate pe care o va dezvolta ca restaurant cu grădină şi, după ce va avea şi hîrtiile, se va privatiza. Din vorbă-n vorbă, mai ales despre preţuri, ne lămurim că o friptură de 50 lei ar trebui să aibă cam 250 grame (la preţ de stat). Asta e — se face repetiţie pentru privatizare. Oricum, am înţeles un lucru esenţial : unde e ieftin, nu e marfă, iar unde e marfă, preţurile se privatizează chiar înaintea unităţilor.

LA BAZAR ŞI APROZAR

La „Venus“ oprim în bazar. Comerţ în floare, de la „ace, brice“ la Adidas Torsion. Preţuri şugubeţe : la consignaţia particulară „Eva“ — 1 300 lei perechea de pantofi, 300 lei cutia de Ness. Alături de bazar, la aprozar — piersici. Coada — „modestă“, doar de o oră“. Fructele — coapte, zemoase, excelent ambalate, „refuzate la export“. Vînzătorul le aruncă din ambalajul original într-o mizeră ladă, de acolo le aruncă pe cîntar, mănînci şi plîngi şi te gîndeşti la Labiş. În plus, cu năduf şi precizie, fiecare din lădiţele „de export“ e aruncată pînă se sparge într-un morman de lemne fărîmate. Mă-ntreb dacă-ntr-o viaţă anterioară negustorul a fost terorist.

VAMEŞII DIN VAMA VECHE

Am avut noroc de o pauză „de sîmbătă după amiază“, astfel că am ajuns uşor la vama din Vama Veche. Gazdele noastre, poliţişti şi vameşi, au avut astfel puţin timp să stăm de vorbă. Comandantul, căpitanul Ion Seric, locotenentul Florin Turturică, plutonierul adjutant Ion Vasile, revizorul principal Ion Selaru ne-au spus printre picături cîte ceva din „of“-urile lor. Unii — mai de-a dreptul, alţii — mai cu fereală. În primul rînd, oamenii sînt foarte puţini, avînd în vedere că, tot românul avînd paşaport, cozile la ieşire şi intrare sînt imense. Apoi, turismul ca turismul, dar bişniţa ne omoară. O să revenim mai amplu — că merită — asupra cîtorva probleme care nu ţin de investigaţia noastră „litorală“. Am văzut bunuri (în special produse industriale) valorînd zeci şi sute de mii de lei cu care „turiştii“ turci sau unii dintre concetăţenii noştri vroiau să „viziteze“

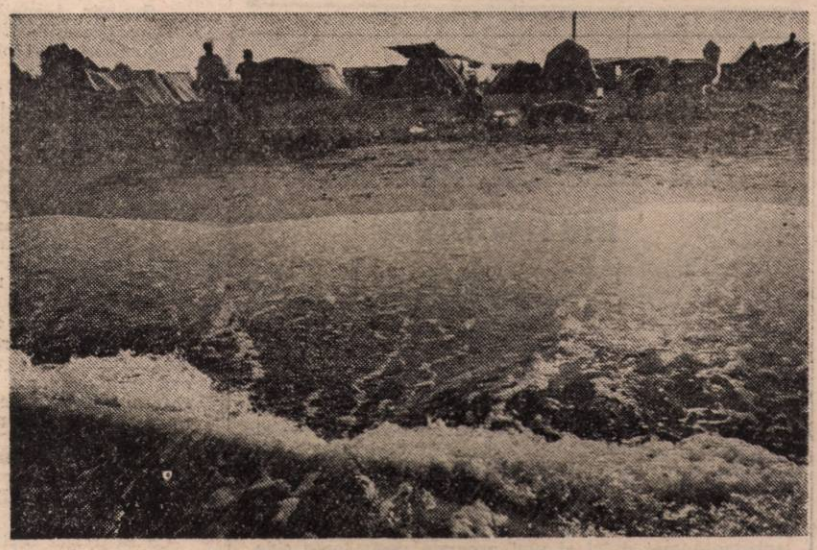

lumea. Probabil că altfel vezi Istanbulul cînd cari cîteva zeci de kilograme de rulmenţi sau piese auto cît la un Service... Oricum, ne-a amuzat o inedită reclamă făcută ceasurilor româneşti OREX. Ghorban Keramatlan încercase, în 27 iulie, să treacă frontiera cu vreo zece asemenea ceasuri. Înseamnă că sînt bune.

LA „2 MAI“ — CEASURI RELE

Am nimerit „ora pîinii“ la „2 Mai“ cînd reveneam de la Vama Veche. Mai multe sute de oameni sperau să se îndestuleze (ce coadă civilizată, totuşi !) din cîteva zeci de pîini. Cum Iisus nu era pe aproape, n-a fost posibil. Celebra crişmă „Dobrogeanu“ era în renovare (tocmai vara ?!), aşa că am trecut drumul la proaspăta privatizare „Turist“ (nu cumva s-o fi închis cea dintîi ca să se deschidă cea din urmă ?). Aici „preţurile“ erau şi mai hître : 5,15 micul privatizat. Chestia cu 15 bani ne-a dat gata. Altfel, micii erau foarte buni şi foarte mici. Mare licitaţie la pîine. Se ofereau (fără succes !) 10 şi chiar 15 lei pe o pîine. Două linguriţe de muştar s-au cumpărat în faţa noastră cu 10 lei. Cumpărătorul a spus-o neted (cu un umor nesesizat de „vînzător“) : „Dau 10 lei, că vreau să mă privatizez şi eu“.

Plaja, însă — dumnezeiască, aşa cum e de cînd o ştim. Prin sat, lenea blîndă a curţilor îmbie la siesta de după amiază. Siestă nu prea e (că nu e după ce), dar sfîrîie ţigările şi ies aburi din cafele şi oamenii mestecă vorbe şi pleacă sau se întorc agale de la plajă. Au ceva dintotdeauna cunoscut în priviri. Rămîi năuc în centrul comunei şi nu înţelegi unde e „zona“, sau înţelegi deodată că ea e peste tot, că foametea (ne)întîmplătoare de aici nu va alunga niciodată un abur de veşnicie care pe cei ce însoresc de la „2 Mai“ la Vama Veche îi însoţeşte, uite-aşa ; mă-ntreb dacă la Timofte sau la doamna Rădulescu o mai fi vreo cameră liberă şi rămîn cu întrebarea suspendată pînă cînd autoturismul care ne întoarce „la bază“ a şi ajuns la Mangalia, ceea ce durează numai 3—4 minute. Căci, ce e drept e drept, spre Vama Veche s-a scurtat drumul graţie unui pod despre care altădată ar fi trebuit să scriu ca despre o „ctitorie“. Dar podul e bun şi drumul s-a scurtat cu 15 kilometri. De la Mangalia la „2 Mai“, oricum, benzina e mai ieftină.

VOX MARIS — ÎN OCCIDENT FĂRĂ PAŞAPORT

Costineştiul e, pentru mulţi, o nostalgie. E la fel de frumos (sau, vorba unui coleg, sînt la fel de frumoase ! — mai ales că sînt altele). Maşinile nu intră aici dacă nu vrea personal domnul director Ioan Vele (fost „adjunct“ pe vremea nomenclaturii). Şi dînsul vrea personal numai cînd maşinile au număr mic (de Bucureşti sau Constanţa). E drept că nu-l găseşti fizic pe domnul director (nu doar pentru că e duminică), dar e omniprezent prin decizii. Nu e bere, nu e apă, nu merge dincolo, se strică dincolo — n-are importanţă. Important e că nimic nu mişcă fără domnul Vele. Şi chiar aşa e : nu mişcă. Chiar uriaşele cozi abia se deplasează pe lîngă rafturi goale. Sute de tineri dansează, în plină amiază, la Ring. Către seară, lucrul se schimbă căci e pe bani. Biletele le rupe personal Nicu Goga, juristul unităţii, singurul din conducere pe care l-am găsit şi care a declarat ritos : „n-am timp de ziarişti, sînt în exerciţiul funcţiunii“. Ce fel de fără frecvenţă o fi absolvit şi cu ce plocoane nu ştim, dar la lecţia cu „exerciţiul funcţiunii“ a lipsit. E drept că iniţiativa (ca şi nou-nouţul costum turcesc) nu-i lipseşte. I-a cerut domnului Velea să-i aprobe să **privatizeze** biletele la discotecă. Adică să ia 'mnealui domnul Goga banii, că de impozite se descurcă.

Ne-am dus şi la „Vox Maris“ (cunoscută şi înainte, dar acum recunoscută şi recomandată drept cea mai elegantă discotecă de pe litoral) unde l-am găsit pe domnul Nicolae Năstase (acelaşi cu Nicu Năstase) pe post de patron. A stat aproape doi ani în Germania (cealaltă, se-nţelege), a-nvăţat cîte ceva, a cîştigat cîte ceva şi, întors în ţară, a **investit** — şi nu puţin — la „Vox Maris“. Preţurile sînt ca la stat (categoria „lux“, dar meritată), restul e ca la Paris sau Bonn. De la mobilier pînă la ultimul recipient de gunoi, de la instalaţiile electronice pînă la dotările de bar — totul e cum vedem prin filme. În rest — îngheţată adevărată, bere la cutie, ţigări de toate naţiile, băuturi franţuzeşti, nemţeşti, americane, ruseşti, albaneze, cafele. Dacă eşti cuminte — reziştі într-o seară cu 150 lei. Căci la discotecă nu te duci să te îmbeţi. Te duci să asculţi muzică, să dansezi. Şi ai ce asculta. Andrei Partoş îşi face meseria şi mai profesionist ca înainte. Mai ales că acum are cu ce. Aproape mereu vin invitaţi, actori, cîntăreţi, scriitori. Patronul preferă să piardă într-o seară, dar ţine la „şicul“ întreprinderii. Şi are de ce. El ştie că nu se va cîştiga chiar de la început (cum se înghesuie cei cu micii de 20 de grame la 5 lei), e chiar dispus să piardă (adică să investească) la început, întrucît, pînă la urmă, se cîştigă prestigiu, clientelă, deci şi bani. Nu vă recomandăm (la nivelul reclamei indirecte) această discotecă particulară, pentru că, oricum, nu sînt locuri. Dar poate că aveţi noroc. Am pomenit de „Vox Maris“ dintr-un alt motiv. Prin primăvară, cînd s-a realizat privatizarea, domnul Vele umbla după pictori care să scrie pancarte cu inscripţia „Nu ne vindem discoteca —!“ Vrea, pasămite, să organizeze o demonstraţie a oamenilor muncii împotriva privatizării. Acum, lucrătorii de la „Vox Maris“ cîştigă cam 8 000 lei pe lună. Şi nu sînt nevoiţi să fure. De altfel, nici n-au cum. Preţurile sînt mari dar ferme. În alte părţi, la preţuri aparent ceva mai mici, te costă pe tine, ca muşteriu, mai mult, dacă aduni ce mai dai tu şi ce-şi mai iau ei. Am auzit, însă, că foarte mulţi dintre lucrătorii de la staţiunea Costineşti vor să-l trateze pe domnul Vele cu un refuz la muncă. Sperăm să nu se întîmple aşa, căci turiştii n-au nici o vină. Poate domnul Vele (un înginer destoinic, de altfel, cum l-au caracterizat chiar şi „inamicii“) va înţelege că e mai gingaşă, acum, munca în turism. Domnia sa, scolit de-adevăratelea şi plimbat prin lume cum e, ştie că în nenorocitele de ţări capitaliste problema nu e să cumperi, ci să vinzi. De-aici, de la această problemă, vine şi amabilitatea. Iar obsesia cu „nu ne vindem“ este cel puţin aberantă pentru un negustor.

Grupaj realizat de
CONSTANTIN DUMITRU
DORIN SĂLĂJAN
Fotografii de GABRIEL BUGNAR

FLACĂRA
PENTRU MINTE, INIMA ȘI LITERATURĂ

Mai sînt de citit mii de cărți

Cu butonul dat la maximum

Poezia lui Eminescu este nu numai poezie, ci și o lecție de viață. Poetul ne învață să trăim cu mai multă detașare decît trăim în mod curent. Iar lecția sa ni se potrivește mai ales nouă, oamenilor de la sfîrșitul secolului douăzeci, decît celor care i-au fost contemporani. Căutînd insistent, egoist și irresponsabil plăcerea, noi am distrus nu numai echilibrul ecologic, după principiul „après moi le déluge", ci ne-am distrus — sau sîntem pe cale să ne distrugem — și echilibrul interior. Luptăm (cu destulă ipocrizie, de altfel) pentru salvarea pădurilor, dar nu luptăm pentru salvarea sufletului nostru. Datorită posibilităților oferite de tehnică, am dat mereu „mai tare", pînă la maximum butonul senzațiilor plăcute. Am inventat substanțe mai dulci și mai aromate decît toate cele din natură. Am preparat alcooluri și tot felul de alte droguri cu o mai mare capacitate de a provoca beatitudine decît orice licoare din antichitate. Am experimentat plăcerea nesăbuită de a merge cu o sută, cu o mie, cu zece mii de kilometri pe oră. Am potentat foamea noastră de epică pînă la forme paroxistice. Instalîndu-ne în case televizoare care ne permit să asistăm la lupte, incendii și explozii fără să riscăm și fără să facem noi înșine vreun efort. Am transformat iubirea într-o sexualitate dezlănțuită și incontrolabilă, asemănătoare cu crizele de epilepsie. Am denaturat bărbătească și înțeleapta artă din a conduce o colectivitate umană făcînd un scop în sine din subordonarea semenilor, scop atins prin toate mijloacele, de la terorism la dictatură. Toate aceste excese ne creează impresia că trăim intens, dar este o impresie falsă. Ceea ce luăm drept intensitate este de fapt o isterie. Recurgerea sistematică la stimulente artificiale — la dopaj pentru a alerga mai repede într-o competiție atletică, la megafoane pentru a ne amplifica vocea și a domina, la substanțe chimice pentru a colora băuturile, la somnifere pentru a ne reface exact atunci cînd dorim etc. — sfîrșește prin a produce un dezechilibru. Cît se poate cînta la o vioară pe corzile căreia cineva ar apăsa tot mai tare arcușul pentru a scoate sunete asurzitoare ? Corzile se rup în cele din urmă.

Și chiar dacă nu se rup, numărul mare de decibeli nu poate ține loc de tensiune a trăirii artistice. Adevărata tensiune vine din complexitate și cuprindere, dintr-o perspectivă filozofică asupra existenței. Nu întîmplător, **detașarea** constituie o atitudine pentru care pledează, prin tot ce a scris, Eminescu. Îndeletnicirile omenești, considerate extrem de importante de cei care le practică, sînt privite de el **de foarte departe.** Unii operatori TV ne surprind cîteodată făcînd ca o imagine aflată în prim-plan să se îndepărteze foarte mult și să pară din ce în ce mai lipsită de însemnătate. Așa se întîmplă de multe ori și în poemele eminesciene. Folosindu-se de un transfocator cu o putere uriașă, care îi permite să filmeze din cer ce se petrece pe pămînt, poetul ne creează posibilitatea unică de a vedea cum toate actele oamenilor, chiar și cele considerate grandioase — cucerirea de imperii, adunarea de bogății, cultivarea frumuseții fizice — își pierd brusc semnificația, se transformă într-o agitație indistinctă și insignifiantă, inevitabil ridicolă.

Această detașare nu echivalează cu dezabuzarea, cu pierderea bucuriei de a trăi. Ea asigură dimpotrivă o mai deplină și mai **omenească** participare la spectacolul existenței. Trebuie — ne învață Eminescu — să ne desprindem din fluxul vieții de zi cu zi, din acea turbulență sterilă care ne creează senzația că nimic nu este mai important decît ea. Trebuie să privim totul de sus, cu elevația specifică verticalității care ne deosebește de celelalte animale.

Cea mai bună dovadă că prin detașare se ajunge la **plăceri mai mari** decît cele pe care le trăim cuprinși de spasme dizgrațioase o constituie chiar opera eminesciană. Din această operă reiese clar că autorul ei, prin spiritualizare, și-a activat integral resursele de sensibilitate, și-a transformat întreaga ființă într-un instrument fin de trăire a plăcerii. Voluptatea erotică, așa cum o propune Eminescu, este infinit mai complexă și mai intensă decît toate (toate... ceea ce nu înseamnă mai mult de șapte-opt !) perversiunile imaginate de profesioniștii de azi ai erotismului. Contemplarea în liniște, într-o atitudine de reculegere a ieșirii Lunii dintre „nouri", produce o emoție mai răscolitoare decît vesnicele lovituri de pumn dintr-un film de „acțiune". Sînt lucruri mult mai importante pe lume decît cele care ne fac zilnic să plîngem și să rîdem convulsiv. Trebuie să le redescoperim. Eminescu a avut acces la ele, ni le-a și descris în parte.

„După pînza de păinjăn doarme fata de-mpărat ; / Înecată de lumină e întinsă în crivat, / Al ei chip se zugrăvește plin și alb : cu ochiu-l măsuri / Prin ușoara-nvinețire a subțirilor mătăsuri ; / Ici și colo a ei haină s-a desprins din sponci ș-arată / Trupul alb în goliciunea-i, curăția ei de fată. / Răsfiratul păr de aur peste perini se-mprăștie, / Tîmpla bate liniștită ca o umbră viorie. / ...

Întrerup aici, abrupt, citatul pentru a vă determina, stimați cititori, să luați din bibliotecă o carte cu poezii de Eminescu și să continuați singuri lectura. Sau să vă uitați la o revistă de azi cu femei goale, cum doriți.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

O pixație

Scriitor. Jurnalist.

Două profesii (fioros de greu de dobîndit și stăpînit), pînă de curînd hulite. Sau doar „micșorate" la preț. Dacă ar avea timp, l-am auzit spunînd chiar pe **ăla,** orice activist ar putea să ne dea romanul de care avem nevoie, **nuveliii** și **poeziii.** Ziarist? De la o biată gazetă de perete pînă la rotativele Casei Scînteii, numai un pas. Ziariștii puteau fi produși, desemnați, ridicați în grad.

Acum e mult mai simplu. Chiar dacă abia poți ține între degete un pix, chiar dacă te afli în foarte reci relații cu limba română, dar și cu un oarece meșteșug neapărat necesar pentru mitralierea unei foi de hîrtie, poți să devii patronul unei publicații ! Vinzi mașina Zingher a nevestii, automobila obținută „gratis" la o tragere la... sorți, obții un sediu, angajezi cîțiva slujbași și...

Ca să-ți zici scriitor e și mai puțin complicat. Nu e nevoie să fi scris ceva, orice. E suficient să **spui** că ești. Nimeni de altfel nu te întreabă nimic. Nimeni nu cere „documentul".

Își zic scriitori chiar personagii cu multe alte fastuoase înzestrări. Fermecătorul domn cu papillon, lider al unui mare partid, chiar așa se mărturisește în interviuri în ciuda faptului că n-a iscălit un singur rînd de beletristică. A scris cărți de politichie și de economie, dar asta nu are a face cu ticăloasa pătimă a poeților și prozatorilor ce n-ar uzurpa niciînd titlul de, să zicem, politolog.

Un afiș electoral ne înfățișa chipul unei frumoase doamne de care, din păcate însă, nu auzisem, fiind gingășia sa tot, ați ghicit, scriitoare. De unde și pînă unde ? Se zice că ar fi tipărit cu mijloace pecuniare personale un roman la Paris. Da ? Și cum era, cum e romanul ?

De ce atîta stăruitoare pasiune pentru un meșteșug, repet, că nu prea merită invidia. De ce nu-și denunță politicienii momentului apartenența și la alte, cinstite, profesii. Există pe lumea asta și contabili, tractoriști, mineri, picheri, bancheri. Ba chiar artiști.

Dar cine e scriitor ? Vol, stimabile, mi s-ar putea zice, voi cărora vi s-au eliberat cărți de membru ai Uniunii Scriitorilor purtînd semnătura lui Beniuc ? De ce să nu fie scriitor și acarul Păun de-o pildă, care a scris un sonet de optîspe versuri dar n-a apucat să-l termine datorită odioasei orînduiri ? Scriitor e, mai ales Cutare ce-și tipărește poeziile cu ștampila „Cenzurat" în nu știu care magazin actual, cultural și sexual. Poate e mai bun ca Nichita Stănescu. (După ce se numea așa mai bea și vodcă rusească !).

Știu și eu ce să spun ? Eu cred că scriitor e cel ce nu-și spune atît el că e scriitor cît o spun alții. Și-apoi... cărțile „vorbește".

Și cine e ziarist ? Bogza care a scris despre Valea Jiului sau băiatul isteț ce iscălește stenograme în jurnale și îi înghesuie pe miniștri și-l încondeiază pe ghenerali. Ăla da ziarist, el știe din ce s-a compus micul dejun în timpul discuțiilor de la Malta, știe ce a zis fiecare dintre combatanți; e în posesia corespondenței (neexpediate) a lui De Gaulle, vorbește prin cablu cu președintele Botswanei, repune regi pe tronuri, îi vorbește Papei pe numele cel mic, e în posesia jurnalului de pat al Marilynei Monroe, e pe cale să-l transfere pe Maradona la Stejarul Scornicești are în noptieră dosarul (rezolvat) al asasinării lui Kennedy, ține în frigider dosarul Voican, el, el, el, abonatul la toate congresele, el, dotat cu Cadillac și sucupă zburătoare privată.

Trebuie să-l lauzi și să-l aplauzi. Altfel s-ar putea să te facă vinovat că i-ai rupt brațele Venusei din Milo, că ai fost hăitaș la vînătoarea tiranului, că ai fost căprar în armata aztecă, ori că ți-ai violat soacra, ori că..

Jurnalist ? O pixație.

GHEORGHE TOMOZEI ■

Civilizația ochiului

Normalul ca excepție

Gheorghe Buluță îmi semnalează, în felul acela secretos și parcă ușor vinovat cu care marii muncitori ai bibliotecilor referă la operele lor, că s-a tipărit, în sfîrșit, cartea despre **„Manuscrisele miniate și ornate românești în colecții din Austria".** Cercetarea lui Gheorghe Buluță a durat mai mulți ani și a fost urmărită de aventură, deoarece cunoașterea fondurilor de carte veche din străinătate a reclamat, firește, călătorii la Viena. Relatarea întîmplărilor trălte de un savant care vrea să alcătuiască o lucrare cu o documentare completă prezintă mare interes și aduce cîteodată a roman. Romanul unei utopii. Nu-i destul să fii convins de importanța străduințelor tale. E nevoie să convingi și pe alții că activitatea are sens și, mai ales, că nu suportă amînare. Din nenorocire, cam tot ce-i studiu fundamental a putut să pară și ceva ce poate fi amînat. A fost și va fi, sînt sigur, dificil de explicat de ce cultura contemporană suferă cînd nu e pătruns adînc miezul trecutului cultural. Problema continuității efortului și-o puneau adeseori și înaintașii. Într-o mulțumire că-

Violeta Andrei – un rol fără repetiție (III)

— Astăzi v-ați întîlnit la vorbitor cu soțul dumneavoastră. V-a spus ceva deosebit ?

— Soțul meu mi-a mărturisit în această perioadă de șase luni de cînd se află la Rahova în arest preventiv, că nu știe dacă să-i pară rău că în această perioadă nu a fost vîndut de prea puțini sau că era mai bine să fie vîndut complet. Chiar și procurorul care era de față la vorbitorul respectiv a spus că nu era bine, că oricînd putea să ne omoare o mașină, pe el, pe mine, pe copilul nostru. Așa încît poate că e bine că nu am fost vînduți de toți.

Foarte mulți oameni erau înnebuniți cînd îl auzeau că vorbea pe șleau despre situația țării, și despre soții Ceaușescu. Își manifesta pe față nemulțumirea. Pot să spun că pictorul Sabin Bălașa a venit acum vreo doi ani la mine, la teatru, să-mi spună : „Violeta, vreau să-ți spun un lucru. Nu am avut curaj să vin la voi acasă dar să știți că sînteți vizați. Pe Andrei vor să-l termine. Vorbește prea mult, își dă drumul prea tare la gură și să știi că sînteți foarte urmăriți". I-am spus că știu foarte bine acest lucru.

— Știu că sînteți născuți în aceeași zi și aceeași lună.

— Da, 29 martie, la aceeași oră 11,30 și înregistrați pe 31 martie. Doar că la o diferență de zece ani. Coincidențele bizare ale vieții. Amîndoi, doi berbeci foarte liniștiți, foarte blînzi, fără tupeu, sentimentali și timizi. Nici soțul meu nu a avut tupeu. Doar o mare capacitate intelectuală. Acest lucru i-a ajutat în viață.

În '72 cînd am jucat în piesa „Ondine" a lui Giraudoux, cu toate că din piesă s-a scos o oră, cei doi soți Ceaușescu m-au văzut la TV. Și atunci am fost interzisă. În '72—'73, nu am mai avut voie să apar nici la TV, nici în filim. A doua zi au văzut o cronică în **Contemporanul,** l-au chemat pe soțul meu, și i-au cerut să divorțeze de mine. El nu a acceptat pentru că mă iubea și mă iubește foarte mult. Am suferit enorm. Să fii interzis la vîrsta de 31 de ani e foarte dur. Exact atunci cînd începi să te maturizezi, cînd începi să înțelegi ce este cu adevărat arta.

Pentru mine a fost cumplit. Ca să fiu foarte sinceră, șase luni de zile am fost tentată de ideea sinuciderii dar nu a unei sinuciderii spectaculoase ci a unei morți care să pară naturală.

— Ca să nu distrugeți cariera soțului ?

— Ca să nu fac rău nimănui. Dar niște versuri pe care le-am scris copilului meu m-au [illegible] să fac acest pas. Nici [illegible] meu nu i-am mărturisit decît foarte tîrziu acest lucru.

— Nu se simțea vinovat pentru distrugerea dv. ?

— Ba da. Și totuși nu putea face nimic, cînd a vrut să renunțe nu a fost lăsat. Acest lucru se putea face numai cu picioarele înainte. Încă din acea perioadă, de fapt, i-au seches-

tre Constantin Brîncoveanu, prilejuită de strădania domnitorului spre satisfacerea nevoii de carte tipărită, stă scris astfel : „...nu **ne-am apucat ca retorii să lăudăm** nici neamul tău strălucit și prea vechi, nici faptele tale eroice", ci doar să **„mărturisim mila ta către noi și o vestim și transmitem binefacerea ta veacurilor viitoare, spre veșnică amintire prin scriere".**

Seria în care se editează studiul lui Gheorghe Buluță și-a propus să înlesnească unui public mai larg accesul la un tezaur : cărțile cu miniaturi, atît cele create de artiști și caligrafi autohtoni, cît și acelea nimerite în bibliotecile noastre și datorate unor autori europeni.

Dorința de a fi exhaustiv te poate conduce la concluzia că înaintezi pe calea eșecului : totul a fost studiat și răsstudiat, tot ce era de cugetat în seama acestor manuscrise miniate s-a cugetat și s-a însemnat în articole și în cărți. E drama pe care o consumă întotdeauna oamenii ce nu se mulțumesc cu puțin. Cărturarii, mai ales, trăiesc continuu sentimentul neoportunității activității lor. Gheorghe Buluță a încercat și el simțămîntul că se epuizează într-o lucrare în unghi închis, judecînd astfel, ar fi să neglijăm satisfacția cea mare a cunoașterii propriu-zise, bucuria plină de stimul că prin locurile pe unde treci au trecut un Iorga, un Giurăscu și, mai încoace, profesorul G. Popescu-Vîlcea, cărturarul căruia îi datorăm chiar inițiativa colecției patronate de Editura Meridiane. Gheorghe Buluță deschide textul său cu fraza ce-ar fi fost să-l încheie : „...reunirea (acestor manuscrise risipite în bibliotecile și muzeele lumii — n.n.) în ansamblul spiritualității care le-a produs contribuie la un foarte necesar demers integrator". Nu i-a fost dat autorului să descopere, precum Virgil Cândea în America, titluri ale unor tomuri uitate ori niciodată studiate, dar albumul său e plin de merite. El monografiază un teritoriu plastic, ni-l face accesibil cu aerul că e vorba de o muncă la îndemîna oricui. Cititorul cultivat va ști să bage de seamă ce trudă imensă ascunde aparenta normalitate a alcătuirii tomului. Opiniile sînt topite în masa faptelor prezentate și aproape fiecare cuvînt dă putința unei verificări la surse. Nu-i osîndă mai răsplătită decît aceea de a construi dificilul cu uneltele simplului. Dacă unora introducerea la selecția de imagini poate să le pară strict orientată către un număr de specialiști, imaginile rămîn o compensație fără sfîrșit. Iată o carte care, odată apărută, răzbună anii de așteptare în tipografie.

TUDOR OCTAVIAN ■

Univers sonor

Nu ascultăm, să ne-amuzăm

Final de iulie în Costinești, „stațiunea tineretului". Mai puțini studenți ca altădată, deci o ambianță mai democratică a turismului, înlocuind prin mozaic de deprinderi o anume mentalitate universitară, de atitudine, care era caracteristică locului. Divertismentul, moda vestimentară, restaurantele deschise pînă tîrziu în noapte vin să „maturizeze" peisajul în care mai rezistă tradiția galelor de actori, film, plastică, dar nu și cele studențești (Amfiteatru...). Dintr-o dorință poate nu numai nostalgică, directorul cultural al stațiunii, Cezar Armeanu, sponsorizează încă Gala tinerilor concertiști, oferind muzicienilor în dar anul acesta, la a patra ediție, mult doritul pian pentru sala de concerte a hotelului Forum. Intrînd din mers în scenariul estival proiectat, Gala concertiștilor apare însă oarecum izolată (desuetă !), căci distonează cu divertismentul de largă audiență al întregului. Da, nu ascultăm muzică, să ne-amuzăm. Există alte rațiuni ale existenței culturale, solid motivate, care dau consistență actului receptării, dar și îl singularizează în comparație cu ritmul vacanțelor. Nu ne-am obișnuit să fim încă Monte Carlo, San Remo, Nisa... pentru a avea, ca în asemenea stațiuni de vară, stagiuni cu muzică (bună, grea, de cameră, simfonică sau de operă). Pînă acolo trebuie să mai urcăm trepte.

Să fie o asemenea Gală utilă ? Cei care au venit la concerte au avut ocazia unor reale satisfacții în întîlnirile cu Bach, Mozart, Beethoven, Chopin, Liszt, Brahms, Saint-Saens, Ceaikovski, Prokofiev, Enescu. Celor într-adevăr curioși, li s-a oferit prilejul de a vedea, la ora debutului într-un asemenea cadru, tineri care fac primii pași în cariera solistică. Organizatorul programelor — Colegiul criticilor muzicali din UNICRIT — conta pe ambele aspecte pentru a atrage, pentru a demonstra cîștigurile de fond ale audiției, în detrimentul amuzamentului de-o seară. Pe ce „miza" această competiție cu modele disco, rock, hard & heavy ? Din punctul meu de vedere, se poate începe de la prezențele interpretative — șapte pianiști (Irina Constantinescu, Cristina Buga, Florin Farcaș, Anca Apețean, Clementina Ristea, Dana Nigrim, Sanda Luca Zodieru), doi violoniști (Radu Blidar, Narcisa Mihăescu), violista Ina Bichescu, cellistul Adrian Mantu, sopranele Liliana Dumitrache și Adina Nițescu, dirijorii Radu Ciorei și Cristian Alexandru Petrescu. Asupra modului în care au cîntat, mi se pare util să revin.

Este interesant de observat că cei care au frecventat concertele au fost, în general, aceiași în patru seri consecutive. Procentajul, față de „populația turistică" este minimal, dar revenind în sala de concert ei demonstrau că nu s-a pierdut elementul esențial, adică reacția pozitivă la contactul cultural. În perspectiva recuceririi publicului, care a cam părăsit stagiunea muzicală în ultimele luni, este important. Căci cultura, în condițiile de libertate, are de înfruntat alte dificultăți în profil social, atunci cînd apelul la ea nu mai înseamnă evadare din realitate, ci pătrunderea în lumea ideilor, ridicarea calității de comportament în gîndire și afecte. Putem deci, exista, și în afara divertismentului ? Gala muzicală constinesteană încearcă să formuleze o asemenea întrebare.

G. CONSTANTINESCU ■

— ...t materia cenușie, pentru că ...fapt de ea aveau nevoie. Au ...venit conștienți de calitățile ...intelectuale chiar dacă era ...uzat de intelectualism. Au ...ocedat așa cum a procedat și ...itler cu savanții.

În '73 totuși un regizor, Iulian Mihu, a avut curajul să mă distribuie într-un film. A zis că trece peste orice și el mă propune în filmul lui. La teatru jucam pentru că la teatru nu veneau. E adevărat că foarte multe soții mi-au băgat foarte multe fitile, mă asociau cu personajele pe care le jucam.

— Dar cei doi v-au acceptat în preajma lor ?

— M-au urît din prima clipă cînd m-au văzut. Am fost conștientă de lucrul acesta. Am jucat în film dar la vizionare o treime a fost tăiat. El a continuat să mă distribuie și chiar și acum sînt distribuită în filmul pe care îl va începe în septembrie. Sper că mi se va da voie. Sper că interdicția mea s-a terminat. Sper. După 22 decembrie, mie mi-a fost frică să mă duc la teatru, dar colegii mi-au dat telefon acasă și mi-au spus că ei mă apără pentru că sînt colega lor și țin mult la mine. Eu și soțul meu am făcut foarte mult pentru teatru. I-am ajutat la internări în spitale, procuram medicamente. Îi ajutam să se cazeze cînd plecau în turnee.

Vorbesc puțin haotic, de obicei sînt mai ordonată în idei dar acum mi-e greu. Trec de la situația mea la cea a soțului meu. Sigur că ele merg în paralel. ...se întîmplă, nu pentru că ...la modă să nu fii comunist, ...soțul meu nu a crezut în co... Acest lucru îl știu. El ...în brațe niște cărți în ... adevărata față a co..., arătîndu-mi că Le... cel mai mare criminal ...că a pornit **acea falsă ...din octombrie** care de ...ost o lovitură de stat pe care a vrut să o impodobească cu sînge ca să poată să înlăture guvernul provizoriu condus de Kerenski. Aceste lucruri noi le discutam de foarte mulți ani. Sigur că dacă i-au folosit materia cenușie nu i-au putut schimba convingerile. El în tot ce a făcut în relațiile internaționale, dacă a fost foarte apreciat de către marii președinți ai lumii și miniștrii de externe, a fost apreciat pentru calitățile lui intelectuale și pentru o gîndire liberală și foarte modernă. Mi-a spus însă că, din păcate, Ceaușescu i-a confiscat pur și simplu relațiile în favoarea lui. Adică el a apărat peste tot interesele României și nu interesele lui Ceaușescu. Această delimitare trebuie făcută foarte clar. Pentru că altfel nu ar fi fost iubit de acești oameni și apreciat. Ei și în prezent îl apreciază foarte mult indiferent de situația lui actuală, de situația în care e și pe care ei o consideră nedreaptă. Faptul că e pus în acest lot e nedrept. Îl apreciază în continuare și se interesează de el, de soarta lui. Pentru ei rămîne același om. Pentru că dacă Ceaușescu l-a folosit pînă în ultima clipă l-a folosit pentru că ambasadorii străini vroiau să meargă numai la el. Nu la Ministerul de Externe ci numai la el. El din funcția de ministru de externe a fost destituit și a fost destituit cu acuzații grave : că este procapitalist, pro-occidental. În '85 a fost la Moscova împreună cu Ceaușescu și **atunci Gorbaciov a spus că este cel mai renumit ministru de externe.** Lui Ceaușescu i-a căzut fața și i-a zis : „De acum te ocupi de probleme interne". Adică nu a suportat, ăsta a fost ultimul lucru pe care l-a mai suportat. Pînă atunci se purta cu el exact cum se poartă pisica cu șoarecele : îi folosea relațiile dar în același timp urla la el. Urlau amîndoi la el. Au urlat odată cînd se aflau la Praga așa de tare încît a făcut tensiune 26. Se purtau foarte urît cu el, dar în același timp aveau nevoie de creierul lui și bineînțeles de faptul că îl apreciau străinii.

Cît timp a fost ministru de externe eu am fost prima soție care nu a avut voie să plece cu soțul ei nicăieri. Am fost pusă într-o situație foarte delicată față de străinii care ne invitau. Țin minte că Genscher mi-a și reproșat de cîteva ori că nu am venit pentru că soția lui și-a făcut o rochie nouă pentru mine. Mi-a spus că la noi soțiile sînt cam balcanice. I-am spus că, la noi femeile lucrează, iar eu sînt actriță, nu pot să-mi las repetițiile de la teatru.

AURELIA BORIGA ■

Universitatea „Nicolae Iorga"

În perioada 19—26 august a.c., la Casa de cultură din Vălenii de Munte se vor relua cursurile Universității populare de vară „Nicolae Iorga", întrerupte în 1978. Programul cuprinde două cicluri : „Permanența gîndirii lui N. Iorga (un omagiu adus marelui titan al istoriei românești și universale în preajma comemorării a 50 de ani de la asasinarea sa) și „Educație prin cultură și artă" (noi date și aspecte ale culturii noastre). Prelegerile, susținute de mari personalități ale științei, culturii și artei din țara noastră, vor fi audiate de cursanți din toate județele, precum și de invitați de peste hotare. Informații la Inspectoratul pentru cultură Prahova, tel. 971/42 245. **(Reghina Vârvici).**

APEL

Să nu-l omorîm a doua oară pe Mareșalul Ion Antonescu

Înțelegem, odată descătușate, inițiativele sînt dintre cele mai generoase întru revizuirea „Cazului Antonescu". Se dorește o grabnică reabilitare a mareșalului ; reconstituirea și veștejirea unei grave erori politice și judiciare se impun cu necesitate.

Deocamdată, oameni de bună credință se întrec, care mai de care, să dea la iveală momente de adevăr sau de legendă, legate de controversata personalitate. Se pun în circuitul informațional fel de fel de relatări, multe verosimile și controlabile altele „folclorice". Cineva a păstrat — recuperat de sub dărîmăturile bombardamentului — un carnet cu însemnări făcute de Ion Antonescu pe cînd era deținut în celebrul safe regal. Altcineva „rememorizează" — zice domnia sa, ca martor ocular — scena execuției mareșalului ; un cotidian bucureștean se grăbește chiar să salute „cutremurătoarea mărturisire", fără nici o undă de îndoială asupra veridicității datelor și întîmplărilor vehiculate de memorizator. Și așa, exemplele ar putea continua.

Toate acestea sînt — pînă la un punct — reacții firești față de obrocul sub care au fost ținute numele și faptele mareșalului Antonescu vreme de aproape o jumătate de secol. Prea lunga tăcere dictată a învăluit istoria în mistere, a mitizat cu asupra de măsură protagonistii. Este și situația lui Ion Antonescu, pentru care arta de reinvestigare trebuie să fie aidoma cu cea a săriturii **pe,** nu peste cal.

A sosit iată, mult așteptatul timp al dreptei judecăți asupra acestui erou tragic al românilor. Deținătorii (particulari, instituții) de documente, contemporanii artizanilor acelei epoci, scriitorii de istorie sînt cu toții datori să redea publicului larg cititor evenimentele așa cum s-au petrecut ele în realitate.

Pînă atunci, însă, frați ai noștri întru dreptate, nu mai bruscați destinul celui fără de cruce pe mormînt, forțînd uneori ușile larg deschise ale contrafacerilor, fabulațiilor. Fără să vreți, veți compromite nemeritat, acolo unde intenționați să reabilitați.

Bunăoară, o imensă crimă morală poate fi intempestiva inițiativă de a reedita **Procesul marii trădări naționale,** tipărit de interesați (ca să nu le zicem altfel) în 1946. Acele trei sute cincisprezece pagini de carte sînt prelucrarea mai mult decît partizană a respectivului act istoric, proces eminamente politic ale cărui adevărate stenograme ale dezbaterilor se găsesc depozitate în arhive centrale din România (inaccesibile cercetării pînă la Revoluția din decembrie 1989).

În așteptarea curîndei publicări a adevăratelor documente (zeci de dosare) ale Procesului Antonescu (arestare, detenție, instanță de judecată, condamnare și execuție), vă implorăm să nu-l ucideți — astăzi — încă o dată pe mareșalul Ion Antonescu, tipărind (din interese de rentabilitate editorială !) o apocrifă stenogramă a „dezbaterilor de la Tribunalul Poporului asupra guvernului Antonescu", pe cît de măsluită, pe atît de nocivă vizavi de adevărul istoric.

Răbdare și parcimonie — deci. Să nu-l omorîm a doua oară pe nefericitul conducător al statului de ieri, prin zelul nostru animat desigur de inerența impulsurilor abia eliberate, dar care se cere temperat de efectul consecințelor în istorie și pentru istorie.

STELIAN NEAGOE ■

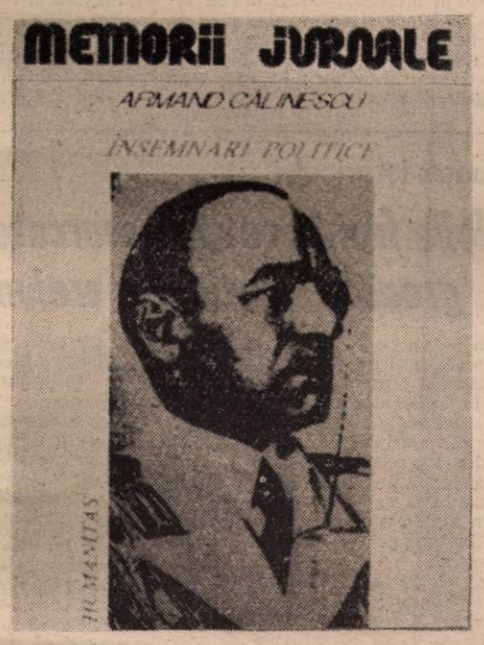

Prodigioasa — de acum — Editură „Humanitas" inaugurează o nouă colecție de excepție : Memorii ; Jurnale. Începutul se face cum nu se poate mai inspirat, tipărindu-se atît de așteptatele Însemnări politice ale lui Armand Călinescu, manuscris care a mai ajuns odată în pagini, cu ani în urmă, însă a fost interzisă finalizarea actului tipografic. Semnalăm, deci, intrarea în librării a incitantei cronici a vieții politice românești din anii interbelici — eveniment editorial ce se constituie într-un veritabil pariu cîștigat de Revoluția Tineretului Român.

Timpul mărturisirii

Anul 1940 va rămîne în istoria României ca antipodul anului 1918. Dacă la încheierea primului război mondial s-a înfăptuit România Mare, visul secular al tuturor românilor, la începutul celui de-al doilea război mondial țara noastră a fost ciopîrțită de vecinii hrăpăreți de la est, vest și sud, patronați de Germania nitleristă și Italia fascistă. Astfel, fără a se trage măcar un foc de armă, am pierdut o suprafață considerabilă din teritoriul țării, iar cîteva milioane de români, care nu au avut posibilitatea să se refugieze sau nu au dorit să-și părăsească locurile natale, au rămas sub stăpînire străină. Această situație se menține și în prezent, cu excepția Ardealului de Nord, care a revenit la patria mamă în toamna anului 1944.

În ultimii ani s-au făcut publice Tratatul și Protocolul adițional secret încheiate între Germania hitleristă și Uniunea Sovietică la 23 august 1939, semnate de miniștrii de externe ai acestor țări. Ribbentrop și, respectiv, Molotov, prin care s-a făcut o nouă împărțire a Europei și a zonelor de influență și care a avut consecințe nefaste pentru țara noastră. Astfel, la 28 iunie 1940, în urma unui ultimatum laconic, armatele lui Stalin au ocupat Basarabia și nordul Bucovinei. Pretextul că Basarabia, care a fost stăpînită de imperiul țarist în perioada 1812—1918 în mod samavolnic, ar fi pămînt rusesc, iar Bucovina de Nord li se cuvine prin faptul că în această zonă predomină populația de origine ucraineană, este un fals grosolan, bazat pe dreptul celui mai puternic. De altfel, aceleași criterii arbitrare au stat la baza ocupării Ardealului de Nord de către Ungaria horthystă și a Cadrilaterului, care cuprinde cele două județe din sudul Dobrogei și anume Durustor și Caliacra, de către Bulgaria. Toate acestea sînt străvechi teritorii românești, moștenite de la strămoșii noștri și au făcut parte componentă din primele state feudale românești : Moldova, Transilvania, Muntenia și Dobrogea.

Dacă despre aceste teritorii, ocupate vremelnic, s-a vorbit în presa timpului și în oarecare măsură și ulterior, făcîndu-se mai mult caz de Ardealul de Nord, care, de altfel a fost dobîndit după patru ani de ocupație horthystă, despre Cadrilater, Basarabia și Bucovina de Nord s-a insinuat cu nerușinare de istoriografia străină că ar fi teritorii eliberate de sub stăpînirea românilor, adică invers decît s-a întîmplat în realitate, fiind tratați ca „hoțul de păgubaș".

În ceea ce privește cazul Herței, nu s-a pomenit nimic, iar românii din această parte a țării, care de altfel a făcut parte din Vechiul Regat, au considerat că ocuparea acestui teritoriu s-a făcut dintr-o eroare și această nedreptate va fi înlăturată. Aceasta și din cauză că nu s-au cunoscut clauzele Protocolului adițional secret dintre Uniunea Sovietică și Germania, cum de altfel nu se cunosc în totalitate nici în zilele noastre, deși au trecut de la înfăptuirea acestui odios fapt mai bine de 50 de ani. Imediat după terminarea celui de-al doilea război mondial a circulat versiunea că Bucovina de Nord va fi retrocedată României după o perioadă de 20 de ani de stăpînire sovietică, fiind o compensație, deoarece noi am stăpînit Transnistria în perioada 1941—1944, care s-a dovedit a fi un simplu zvon. S-a confirmat încă o dată vechiul proverb românesc că ceea ce a mîncat lupul e bun mîncat.

Despre Herța însă, abia în ultimul timp a început să se vorbească și probabil că cei mai mulți cititori și îndeosebi generațiile tinere, care au învățat o istorie falsificată de comuniști, nu cunosc nimic despre acest ținut și tragedia sa. De o jumătate de secol acest teritoriu și oamenii care au mai supraviețuit suportă ocupația străină și nici cel puțin nu fac parte din R.S. Moldovenească, ci, împreună cu nordul Bucovinei, nordul și sudul Basarabiei aparțin de R.S. Ucraineană. Această împărțire a fost făcută de Stalin, cum de altfel a mai procedat și cu alte republici unionale pentru a sfărîma unitatea populației autohtone, aplicînd consecvent dictonul latin : „divide et impera".

Martor ocular

Cum a intrat ținutul Herței în componența Uniunii Sovietice

Fiind fiu al acestor meleaguri, m-am născut la Herța, unde am trăit în casa părintească pînă la vîrsta de 17 ani (cei mai frumoși ani din viața mea) simt o datorie de onoare de a aduce la cunoștința publică modul în care s-a petrecut această tragedie. Aceasta, cu speranța că în condițiile actuale, cînd se face mult caz de respectarea drepturilor omului și se dezvăluie unele abuzuri și atrocități comise în perioada stalinistă, iar la conducerea Uniunii Sovietice se află Gorbaciov, un om cu idei mai liberale, se vor putea înlătura unele samavolnicii comise de Stalin și acoliții săi. Dar mai înainte voi prezenta cîteva date geografico-istorice ale orașului Herța, pentru a se înțelege mai bine situația.

Tîrgul Herța, centrul de plasă cu același nume, așezat în nord-estul fostului județ Dorohoi, astăzi județul Botoșani, este situat la o distanță de 27 km de orașul Dorohoi și la 31 km de Cernăuți fiind legat printr-o șosea națională de aceste două orașe, cu care întreținea strînse legături economice și culturale. De la Herța pînă la Prut sînt cinci kilometri, pe malul drept al rîului se află comuna Lunca, limita provinciei Moldova, iar peste Prut, pe malul stîng, orașul Noua-Sulița, care făcea parte din Basarabia. La nord de Herța, pînă la fosta graniță a Bucovinei sînt 15 km, graniță marcată de localitatea Mamornița.

De localitatea urbană Herța aparțineau satele : Movila Satu-Mare, Hodorogeni, Baranca, Ținteni și Fundu-Herței, toate ocupate de sovietici în vara lui 1940, în total 9 comune, cu satele aferente, din fostul județ Dorohoi, care este denumit ținutul Herței, cu excepția satului Fundu-Herței, care a rămas României.

În Herța, atestată istoric din perioada lui Ștefan cel Mare, s-a născut marele cărturar Gheorghe Asachi (1788—1869), întemeitor al învățămîntului și al presei naționale în Moldova. Au trăit cunoscutul pictor Arthur Verona și poetul Arthur Enășescu. De asemenea, și-a petrecut o parte din copilărie poetul B. Fundoianu, care amintește de frumusețile Herței în poeziile sale. Vechea așezare românească Herța este amintită și în unele balade populare, printre altele în „Mihu Copilu" se vorbește de vestiții codri ai Herței în care își găseau adăpost haiducii. („La miezul nopții, prin codrii Herții").

De menționat că în decursul îndelungatei și zbuciumatei sale istorii, la fel ca al întregii țării, acest tîrgușor nu a fost niciodată sub stăpînire străină, strămoșii noștri și-au apărat cu îndîrjire glia și libertatea cu prețul vieții lor, luptînd pentru neatîrnarea Moldovei, apoi după 1859, a României. Singura populație minoritară ce locuia în Herța, de altfel ca și în alte orașe din Moldova, erau evreii, ce se ocupau cu negoțul sau practicau unele meserii ușoare, conviețuind în bună înțelegere cu populația majoritară românească.

Acum voi relata cu fidelitate cum a fost ocupat ținutul Herței, totul părînd o poveste incredibilă.

În seara de 28 iunie 1940, în timp ce armatele lui Stalin au ocupat Basarabia și nordul Bucovinei, un grup de renegați s-a deplasat la Cernăuți, solicitînd să se ocupe și Herța. Armata sovietică nu s-a lăsat prea mult rugată și chiar în cursul nopții a intrat cu tancurile în Herța, călăuzită de acei ticăloși, străini de neam și țară. Unitățile armatei române, cantonate în Herța, echipîndu-se în grabă, au părăsit localitatea chiar atunci, noaptea, fără a încerca să opună vreo rezistență, îndreptîndu-se spre Dorohoi, pe șoseaua națională. După ce au parcurs cîțiva kilometri, lăsînd în dreapta satul Probotești ce aparținea de comuna Tîrnauca, au ajuns în dreptul unui stejar secular scorburos și singuratic, care marca jumătatea distanței dintre Herța și Pomîrla și au făcut un scurt popas. Comandantul român, dezorientat, a întrebat printr-un translator pe comandantul unității sovietice pînă unde au ei ordin să înainteze. Primind răspunsul că armata sovietică va înainta, pînă unde se va retrage armata română, ofițerul român a comunicat că rămîne acolo și așa s-a stabilit frontiera în această parte a țării, situație care dăinuie și în prezent.

După un an de la această întîmplare tragi-comică, la 22 iunie 1941, România, intrînd în cel de-al doilea război mondial, și-a reunit teritoriile ocupate de sovietici, dar la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial Uniunea Sovietică a reintrat din nou în posesia acestor teritorii, pe care le stăpînește samavolnic.

Dacă nu este încă posibil să se anuleze efectele pactului dintre Uniunea Sovietică și Germania hitleristă încheiat în anul 1939 și care a dus la întemnițarea milioanelor de oameni și chiar a unor națiuni întregi, deși acest tratat a fost dezavuat și considerat nul, guvernul actual al României are datoria să ceară Uniunii Sovietice să retrocedeze cel puțin teritoriul Herței și să plătească despăgubirile ce se impun. Ținutul Herței nu a fost în nici un fel prevăzut nici în ultimatumul din 1940 și nici nu avea cum să fie, acest teritoriu fiind al României dintotdeauna, iar populația majoritară este neaoș românească. În Herța, în timpul copilăriei mele nu am văzut picior de rus, poporul rus fiindu-mi cunoscut din istorie și din anecdote.

Deși a trecut o jumătate de secol de cînd nu am mai putut vedea locurile natale, amintirea lor a rămas vie în memoria mea și sînt sigur că și ceilalți români aflați în situația mea au aceeași nostalgie a locurilor unde au văzut pentru prima dată lumina soarelui și au copilărit.

Herța, așezată într-o zonă de dealuri spre șes, pe malul pîrîului Herțușca și în apropiere de rîul Prut, este binecuvîntată de natură. Aici cerul este mai albastru, iarba mai verde, soarele strălucește mai puternic, apa mai curată, aerul mai bun, iar pămîntul mai fertil ca oriunde. Avînd caracteristicile Bucovinei cîntate de poetul nostru național Mihai Eminescu, această minunată grădină, Herța, trebuie să revină României. De altfel, Luceafărul poeziei românești s-a născut și a copilărit la o distanță doar de 30 km de Herța și aproximativ la aceeași distanță s-a născut și a trăit prima parte a vieții sale un alt geniu al neamului românesc, George Enescu. Poezia și muzica născute pe aceste meleaguri au dus faima României în întreaga lume.

Avem toate drepturile istorice și de altă natură asupra ținutului Herței și asupra celorlalte teritorii răpite fără nici o justificare și nu pierdem speranța că provinciile istorice românești care s-au unit sub același steag cu România Mamă în anul de grație 1918, iar 1 Decembrie devenind de curînd ziua națională a românilor, vor fi din nou împreună, iar versurile eminesciene „de la Nistru, pînă la Tisa..." vor intra din nou în actualitate, în veșnicie.

ALEXANDRU ȘTEFĂNESCU ■
Suceava

Viziunea istoricului

„Noile frontiere erau marcate printr-o linie groasă, trasă cu creionul roșu"

Herța — veche denumire românească — reprezintă un tîrg,fondat în anul 1672, devenit oraș, în fostul județ Dorohoi. În mijlocul urbei tronează o biserică ortodoxă din secolul al XVIII-lea, iar din apropiere este străjuită de vestitul codru secular al Herței.

De la jumătatea secolului al XVIII-lea, localitatea a devenit reședință de ținut în Moldova : Ținutul Herței, desființat în 1834 prin contopirea în ținutul Dorohoi.

Există și Herțușca, localizată în perimetrul Fundu Herței.

Pe dealul Herței la movila zisă „Cetatea Herței",s-au găsit urme de șanțuri, arme și obiecte diverse ale unei așezări preistorice neolitice. Alte descoperiri arheologice în zona „Cetățuia", o movilă numită „a Comoarei".

Cum a intrat legendara Herța și împrejurimile-i în răsluirile sovietice din vara anu'ui 1940 ?

În Protocolul adițional secret al Pactului Molotov—Ribbentrop din 23 august 1939, nu se pomenea nimic de Bucovina și cu atît mai puțin de Herța.

La auzul pretențiilor rusești, inițiale și asupra întregii Bucovine, Hitler a exclamat cu surprindere și impacientă: „Nu vreau să fiu luat drept un imbecil de către ruși".

Cu toate acestea, răspunsul Berlinului către Moscova, la 25 iunie 1940, nu a fost destul de ferm : „Revendicarea de către Uniunea Sovietică a Bucovinei constituie o noutate. Bucovina a fost în trecut o provincie a Coroanei austriece și este dens populată cu germani. Germania este de asemenea în mod deosebit interesată de soarta acestor Volkdeutsche".

În replică, Molotov comunică ministrului german la Moscova, în ziua de 26 iunie, după amiază, „că guvernul sovietic a hotărît să-și limiteze cererile asupra părții nordice a Bucovinei împreună cu orașul Cernăuți. În conformitate cu opinia sovietică, linia de demarcație ar merge de la punctul cel mai sudic al Ucrainei sovietice de vest, la Mt. Kniatiasa, la răsărit de Suceava, iar după aceea la nord-est de Herța pe Prut, unde Uniunea Sovietică va obține o legătură feroviară directă din Basarabia, via Cernăuți, pînă la Lvov...

Molotov a declarat că Bucovina este ultimul rest care mai lipsește Ucrainei și că de aceea guvernul sovietic trebuie să țină a rezolva această problemă în același timp cu problema Basarabiei...

Șeful diplomației sovietice a asigurat că dorințele noastre în privința germanilor etnici pot fi îndeplinite desigur în analogie cu reglementarea din Polonia".

Tot în ziua de 26 iunie, dar la ora 22, Molotov a invitat la Kremlin pe ministrul român la Moscova, Gh. Davidescu, căruia i-a înmînat fulminanta Notă ultimativă către guvernul român, act diplomatic neobișnuit care cuprindea la punctul doi : „Guvernul regal al României să transmită Uniunii Sovietice partea de nord a Bucovinei, cu frontierele potrivit cu harta alăturată".

Și informează, în continuare, ministrul Davidescu oficialitățile de la București, asupra întîlnirii și convorbirii cu ministrul de externe sovietic : „În ce privește Bucovina, d-sa observă că nu este vorba de întreaga provincie, ci numai de partea nordică, în care majoritatea sînt ucrainieni, legată cu Basarabia. Guvernul sovietic cere această parte a Bucovinei ca despăgubire pentru dominația română în Basarabia timp de 22 de ani...

În ce privește granița ce ni se cere în Bucovina și care mi-a fost arătată pe hartă, ea ar fi următoarea : de la punctul extrem sud-vest, fost polon, spre Șipotele, în lungul rîului Suceava, pînă la cotul rîului spre sud, apoi în nord de Frătăuții Noi, în direcția nord-vest, pînă la frontiera spre Basarabia, în regiunea comunei Herța".

Subsecretarul de stat la Ministerul Afacerilor Străine, Al. Cretzianu, nota următoarele în legătură cu cele transmise în miez de noapte din Capitala Uniunii Sovietice : „Molotov îi înmînase ministrului nostru de la Moscova, Davidescu, o hartă la scara 1/1 800 00, pe care noile frontiere erau marcate printr-o linie groasă, trasă cu creionul roșu. Pe această hartă urma creionului acoperea o porțiune corespunzătoare unui teritoriu lat de 7 mile, așa încît era imposibil să se stabilească de care parte cad anumite localități. Mai mult, această linie a fost trasă atît de grosolan, încît ea a trecut și peste un punct nordic al vechii Românii, tăind un teritoriu care nu fusese menționat în însuși ultimatumul. Cîteva zile mai tîrziu aceasta a fost cauza unor serioase incidente și a pricinuit pierderea multor vieți omenești".

Vom reține, în ordinea de idei a celor de mai sus, și însemnarea din 3 iulie 1940 a ministrului român la Roma, Raoul Bossy : „Sînt primit de Ciano. Este o zi deosebit de tragică pentru noi, căci s-a desăvîrșit pierderea Basarabiei, a Bucovinei de nord și a ținutului Herța (deosebit de jalnică pentru mine în acel ținut se afla mosia strămoșească Bossia, de lîngă Sendriceni). Pun să se ridice steagul «în bern» pe fațada Legației și iau doliu împreună cu colaboratorii mei".

În fine, Henri Prost — autor francez al lucrării **Destin de la Roumanie (1918 1953)**, Paris, 1953, se întreba, la rîndu-i : „De ce oare, pe lîngă Basarabia, Moscova pretindea și o parte din Bucovinei, care nu a făcut parte niciodată din imperiul țarist și, în chiar și cîțiva kilometri pătrați Moldova, cu orașul Herța ?"

Astfel grăiesc documentele de ieri — pentru astăzi. Ce va ne, începe a nu mai semăna c bare.

STELIAN NEA

Cacealmaua

sau zvonul care i-a păcălit pe creduli

Luna lui cuptor i-a găsit pe angajaţii Combinatului de Celuloză şi Hîrtie din Drobeta-Turnu Severin în plin efort de recuperare a restanţelor. Bilanţul primului semestru nu se prea anunţa îmbucurător. Urmarea unei slabe aprovizionări tehnico-materiale, a necazurilor pricinuite de un proces tehnologic demult demodat şi de o disciplină de producţie deloc de invidiat, planul semestrial era departe de a fi îndeplinit. Oamenii îşi luaseră totuşi integral salariile şi perspectiva grabnicei redresări se întrevedea, în pofida marilor greutăţi şi lipsuri cu care colectivul încă se confruntă.

Intrarea în normal se impunea firească, cu necesitate.

Ca din senin însă, în bătrînul oraş de pe Dunăre s-a înşăilat zvonul cum că sute şi mii de muncitori din combinat ar fi... organizat o manifestaţie protestatară. Ba chiar că ar fi strigat lozinci antiguvernamentale şi ar fi fluturat în vînt portretele foştilor dictatori ! Vestea, lansată neîndoios de forţe oculte, destabilizatoare, s-a transmis repede din gură-n gură şi a înconjurat întreaga urbe. A pătruns chiar dincolo de fruntarii şi s-a răspîndit treptat în aproape toată ţara. Mai mult, cineva, fără să verifice, a publicat... senzaţionala ştire într-un ziar local, adăugînd că celor de la celuloză li s-ar fi alăturat masiv chimiştii de la apa grea. În definitiv, şi-au zis unii, e dreptul oamenilor la demonstraţie. E dreptul lor legitim, democratic, de a demonstra.

Oarecum intrigaţi, ne-am deplasat la faţa locului, să vedem pe viu cum a devenit situaţia şi eventual, ce motive au condus subit la declanşarea ei.

Aproape două zile am tot investigat. Am discutat cu lucrătorii şi specialiştii, cu conducerea întreprinderii, cu cei direct implicaţi, cu autorităţile locale. Am verificat acte, state şi situaţii de plan. Şi, spre surprinderea noastră, nimic adevărat din zvonul ce se insinuase cu atîta înverşunare.

În fond, ce se întîmplase ?

Într-una din zilele sfîrşitului primei decade a lunii iulie a.c., cîteva lucrătoare tinere de la Secţia carton ondulat au prelungit mai mult decît trebuie timpul pauzei de prînz. (Aminteam doar că la C.C.H. indisciplina-i încă în floare !...). Profitînd aşadar fetele de neatenţia şefilor lor, au dat iama prin Depozitul de maculatură unde îşi aşteptau sorocul să intre la retopit mii şi mii de tone de... opere complete, albume, portrete şi tablouri ceauşiste, ziare şi reviste vechi, pavoazaje aruncate la lada de gunoi. Voiau să vadă ce s-ar mai putea recupera cu folos imediat. Năstruşnice, puse pe şotii, ele au luat din noianul de vechituri cîteva tablouri încă întregi cu chipul fostului tiran şi al maleficei sale doamne. Le-au mîzgălit, în derîdere, cum s-au priceput mai bine, adăugîndu-le coarne de drac, mustăţi, cioc şi cîte cele... Apoi, cu inocenţa ce le e caracteristică, rîzînd, le-au abandonat prin secţie şi prin curtea întreprinderii cu prea mulţi plimbăreţi la ora aceea.

Nedumerite, fetele de la carton ondulat nu realizează bine nici acum ce urmări a declanşat fapta lor nu tocmai săbuită. În adîncul conştiinţei, ele cred şi azi cu tărie că au jucat o simplă farsă. Că mai tinerilor lor tovarăşi de muncă le-au tras o nevinovată cacealma. Şi nimic mai mult !

Dar zvonul e zvon. Din ţintar el născoci ditamai armăsar !

MIHAI STĂNESCU

TEST

Falsul miner este cel din stînga, colegul nostru Paul Agarici într-o documentare la Mina Petrila în anul 1984. Ceilaţi doi sînt : în mijloc, geodezistul şi caricaturistul Ion Barbu şi, în dreapta, inginerul Grigore Grăjdean. După ştiinţa noastră în zilele de 14—15 iunie în Bucureşti nu a fost nici unul din ei. Paul Agarici înarmat cu un simplu aparat de fotografiat căuta să afle misterul despre Coppa del Mondo în Italia.

Ceremonia prelungită a strivirii unui om

După ce atîta amar de vreme, în România, cel care se zbătea pentru dreptate simţea că se luptă cu morile de vînt, revoluţia anticomunistă le-a dat oamenilor sentimentul că, în această luptă, totul este, acum, de partea lor. De aici, pentru unii, s-a născut o deziluzie mai absurdă chiar decît deziluziile din vremea despotului urît. Nu mai vorbim de faptul că nici despot frumos nu-şi doreşte nimeni, dar speranţa în dreptate a oricui rămîne normală.

În epoca viţelului (adult) de aur, un om — căruia, la dorinţa sa, îi vom scrie doar iniţialele — s-a trezit nedorit la Întreprinderea de comerţ exterior Românoexport, adică acolo unde lucrase mult şi bine şi, în fine, dat afară de cei cărora a-ndrăznit să le sufle-n ciorbă. O ciorbă făcută din banii ţării, dreasă cu mirodeniile aparentei legalităţi, după obiceiul celor ce serveau cu interes interesele dictaturii. Să-i spui unui asemenea şef că nu semnezi ceea ce dorea el, de pildă un contract de import, doar pentru motivul că era dezavantajos ţării, însemna să-ţi aprinzi paie-n cap. Cum să-şi permită un specialist să fie de altă părere decît stăpînul ? Chiar dacă semnătura celui dintîi tocmai la asta folosea : ca să probeze, ori să dea impresia, că decizia şefului se întemeia pe păreri autorizate, venite de la cunoscători în materie ai faptelor la zi. Îndrăzneala echivala cu riscuri din care nu puteai şti ce va ieşi. Oricît de bun specialist, rareori un om înfrunta astfel de pericole. Cînd îndrăznea, colegii îi şopteau să-şi vadă de treabă. Ei erau cei care nu îndrăzneau. Îi îndemnau la aceeaşi „înţelepciune". Nu îndrăzneau sau nici nu doreau decît... linişte. Or, doritori de linişte s-au văzut, şi pe vremea urîtului, precum şi în posteritatea sa.

Lui I.A. i s-a dat cu piciorul tocmai pentru a se păstra liniştea. Sau măcar o parte din marea linişte făcută să ne asfixieze pe toţi.

I.A. : economist, Facultatea de economie generală (1971) ; doctorat în ştiinţe economice (1981) ; expert tehnic în fibre naturale — bumbac din 1968, specializat în Polonia şi Egipt.

Omul a cerut Justiţiei să-i facă dreptate. Vreo şase ani s-a tot luptat cu morile de vînt. După revoluţie, şi legea şi oamenii noii legi au fost şi sînt de partea lui. Numai că, la ora actuală, el se află exact în starea în care l-au ţinut mecanismele de securitate ale lui Ceauşescu.

Imobilismul situaţiei sale, indiferenţa unora la tot ce-a îndurat el încoronează, ca într-o viziune a domnului Ubu, un fel de monument al abjecţiei morale îmbrăcate elegant pentru ceremonia prelungită a strivirii unui om.

Anul acesta, Curtea Supremă de Justiţie a strămutat la Tribunalul judeţean Constanţa un dosar al Tribunalului municipiului Bucureşti privindu-l pe I.A. Decizia civilă nr. 226, din 20 martie 1990 a Tribunalului judeţean Constanţa este — cum scrie clar — definitivă. Iată, din textul ei, cîteva precizări elocvente : **Hotărîrea cu privire la încetarea activităţii la I.C.E. Românoexport Bucureşti a fost luată cu încălcarea prevederilor art. 130 lit. i din codul muncii, întrucît chiar din cuprinsul deciziei nr. 157 din 8 iulie 1984, se constată că unitatea omite orice menţiune cu privire la eventualele abateri pe care le-ar fi săvîrşit salariatul, care ar fi îndreptăţit unitatea la luarea acestei măsuri. În decizia nr. 157 din 1984, în preambul, se face referire numai la două referate care au fost prezentate de către persoane din conducerea unităţii şi fără nici o motivare se dispune desfacerea disciplinară a contractului de muncă. Dar explicaţia rezultă din corespondenţa ulterior purtată şi anume :**

— cu adresa nr. 08580 din 26 iulie 1986, Românoexport Bucureşti comunică Judecătoriei Constanţa că încetarea activităţii contestatorului este urmarea directă a dispoziţiilor date de C.C. al P.C.R., în urma verificării dosarelor de cadre din anul 1984, verificare din care ar fi rezultat incompatibilitatea lui I.A. de a mai desfăşura activitatea în comerţul exterior ;

— cu adresa nr. 16749 din 31 decembrie 1985, Direcţia comercială a municipiului Bucureşti face cunoscut că secretariatul comitetului de partid al sectorului 3 al Capitalei a retras lui A.I. avizul de a mai presta muncă în Comerţul Exterior, că s-a dispus destituirea acestuia.

Ca urmare, în mob abuziv, cu încălcarea prevederilor art. 130 lit. i codul muncii, care a fost însă invocat, s-a procedat la desfacerea contractului de muncă, întemeiat pe dispoziţiile date de fostele organe de partid, cu putere de decizie pe linie de cadre. Dar o asemenea putere de decizie nu era prevăzută în lege. În aceste condiţii sînt incidente prevederile din art. 13 din Decretul lege nr. 35 din 19 ianuarie 1990, întrucît I. A. a fost înlăturat din muncă pentru motive politice.

Se reţine că, în iulie 1984, i s-a desfăcut contractul de muncă printr-o decizie **nelegală**, înlocuită peste două luni, cu o altă decizie **nelegală** de transfer în interesul serviciului. În aceste condiţii — citim în continuare — **actul nou urmează a fi raportat la decizia nr. 197 din 14 septembrie 1984, la care se referă şi decizia civilă nr. 649 din 16 iulie 1987, pronunţată de Tribunalul judeţean Constanţa şi împotriva căreia I.A. a formulat cerere de revizuire.**

Se formulează clar că desfacerea contractului de muncă şi apoi transferul s-au făcut în mod nelegal, **din motive politice**, aşa încît instanţa hotărăşte reintegrarea omului la I.C.E. Românoexport pe care o obligă să-i plătească despăgubirile cuvenite **pînă la efectiva reintegrare, cît şi cheltuielile de judecată.**

La Românoexport, domnul director general, Petru Crişan, şi domnul Mircea Stelian, consilier juridic, ne-au spus că nu cunosc decizia din acest an a Tribunalului judeţean Constanţa, dar că pentru dînşii ea nu este definitivă, că vor cere recurs extraordinar şi amînarea executării, în fine, că nu-i corect — după opinia dumnealor — ca un tribunal teritorial să judece în revizuire un dosar asupra căruia s-a pronunţat anterior.

Numai că la Ministerul Justiţiei am aflat altceva : „Ei nu au dreptate, Curtea Supremă de Justiţie nu putea revizui o decizie a altei instanţe". Aceste cuvinte ni le-a spus domnul Teofil Pop, care în ziua vizitei noastre era ministrul Justiţiei, iar azi este preşedintele Curţii Supreme de Justiţie. În atare condiţii capătă o rezonanţă deosebită afirmaţia domnului consilier Mircea Stelian („de o viaţă la Românoexport") : Povestea nu-i încheiată, pentru că hotărîrea asta nu pot s-o accept aşa".

După ani de viaţă măcinată în procese aberante — cînd unitatea solicita, iar rezultatele arată că şi obţinea, sprijinul Mariei Bobu, în calitate de ministru al Justiţiei, aşa cum probează un act aflat la minister, în care erau invocate la modul general „verificări pe linie de cadre efectuate de organele competente" — după tot ce a trebuit să îndure în lupta aceasta inegală, omului i se face dreptate. Justiţia îi face, în fine, dreptate. Şi iată de ce nu se execută hotărîrea judecătorească definitivă : pentru că nu acceptă să piardă aceia ce au biruit în trecut cu armele prezentate mai sus.

Acum, cînd adevărul iese la lumină, aceiaşi oameni care au lovit din spatele paravanului politic se dau peste cap pentru a împiedica îndeplinirea actului de justiţie. În acest timp, cei ce au datoria să-i oblige să respecte legea nu-şi prea găsesc timp. Oare de ce ? Pentru că, măcar din acest punct, nu mai este vorba doar de o persoană, ci de un principiu.

De îndată ce Curtea Supremă de Justiţie ne va comunica poziţia sa faţă de astfel de sfidare a legii şi a vieţii omului, o vom da publicităţii. Speranţa în dreptate a oricui rămîne un lucru normal. Şi parcă a venit vremea — nu vi se pare, domnilor care vegheaţi la dreapta cumpănă a justiţiei — să stopăm orice modalităţi de strivire a omului. Cu riscul de a-i nemulţumi pe toţi maeştrii unor asemenea ceremonii.

DORIN GHERGHINESCU

„FIACĂRA" POLIŢISTĂ

De la Procuratura judeţului Constanţa, doamna procuror Dancău, aflăm că datorită fotografiilor şi informaţiilor cuprinse în materialul „Vine razia ! (publicat de revista noastră în numărul trecut), au fost prinşi şi arestaţi patru dintre cei ce au atacat poliţia şi pe arădeanul Sălăvăstru Constantin, în acţiunea de identificare şi reţinere a speculanţilor din Satul de vacanţă. Aceştia sînt : Marior Aurica, Marior Petria, Dura Ionel şi Luca Ion. Sus-numiţii, urmează să fie trimişi în judecată pentru tîlhărie prin violenţă şi ultraj şi acte de violenţă, ceea ce altfel spus înseamnă o pedeapsă de la 2 la 7 ani.

Pe de altă parte, ne bucurăm că şi datorită revistei noastre, în lipsa unor reglementări legale pentru astfel de situaţii, totuşi arădeanul păgubaş a reuşit ca prin prinderea făptaşilor să-şi recupereze cei zece mii de lei (banii de concediu...) şi contravaloarea costului reparării maşinii personale.

O ultimă informaţie : lipsa cătuselor se explică prin aceea că oţelul folosit este unul suedez, de o compoziţie specială, oţel ce nu poate fi fabricat în ţară, dar nici de importat nu se mai importă. Şi totuşi, cu ce-i legăm pe infractori ?

GABRIEL BUGNAR

Bulgarii nu se lasă

Fostul partid comunist bulgar, devenit socialist (PSB), a cîștigat alegerile din iunie cu numai 53 la sută, însă rezultatele au fost considerate viciate, opoziția acuzîndu-i pe comuniști de fraudă electorală. Nemulțumirea a cuprins strada, la Sofia și în alte localități au apărut și se mențin mai multe „Golanii", a căror principală revendicare este înlăturarea din posturile de conducere a foștilor nomenclaturiști comuniști.

Primul rezultat al protestelor populare a fost demisia lui Mladenov, acum o lună, din postul de președinte. Faptul concret care a declanșat-o a fost acuzația, dovedită cu o casetă video, că Mladenov a chemat în decembrie anul trecut tancurile împotriva demonstranților. Un Watergate bulgar, deci. În realitate, demisia fostului președinte are cauze mai adînci — Mladenov și-a dat seama că istoria a trecut în galop pe lîngă el, lăsîndu-l în urmă. Pe drept cuvînt s-a spus că, dîndu-și demisia, el a dat dovadă de înțelepciune.

A urmat bătălia pentru alegerea unui nou președinte. Nu că foștii comuniști, îmbrăcați acum în blănі de socialiști, n-ar fi dorit ca președintele să fie tot unul de-al lor. Au și încercat acest lucru, propunînd candidați proprii, dar au făcut-o fără prea mare tragere de inimă, fără cine știe ce convingere, a fost un fel de a încerca marea cu degetul. Pentru că și ei, comuniștii rebotezați, ca și fostul președinte, au intuit că vremea micilor Gorbaciovi a trecut și că deci înlocuirea lui Mladenov cu un alt Mladenov, adică înlocuirea unui mic Gorbaciov cu un alt mic Gorbaciov este lipsită de perspectivă și deci de sens. În aceste condiții, pesebiștii și-au consacrat eforturile pentru a mai salva ceea ce se mai putea salva. Ei s-au împăcat cu ideea unui președinte necomunist, provenit din rîndurile opoziției, dar au căutat să obțină în schimb, ca preț, maximum de avantaje. Și se pare că au reușit.

Folosul cel mai mare a fost evitarea organizării de noi alegeri. Căci dacă președintele n-ar fi fost ales pînă la 8 august, aici, adică la un nou scrutin, s-ar fi ajuns. Și după toate aprecierile, noi alegeri în Bulgaria ar fi dus în mod cert la înfrîngerea PSB, care ar fi trecut, ca în toate țările frățești cu excepția României, în opoziție. Iată de ce PSB s-a decis să dea deputaților săi prețioasa indicație de a vota în favoarea lui Jelio Jelev, liderul principalei forțe de opoziție din țară, Uniunea Forțelor Democratice. Și astfel, la 1 august, cu o majoritate de 284 de voturi (din totalul de 400 de deputați), Adunarea Națională Constituantă l-a ales pe Jelio Jelev președinte al Bulgariei. E vorba, evident, de o soluție de compromis, de un soi de aranjament amiabil, care liniștește deocamdată spiritele, calmează situația, dă posibilitatea unui respiro. În Bulgaria va exista deci — pentru cît timp rămîne de văzut — o situație comparabilă cu aceea întîlnită la un moment dat în Franța, e vorba de faimoasa „coabitare", la bulgari ea realizîndu-se între un parlament cu majoritatea comunistă și un guvern comunist, pe de o parte, și un președinte aparținînd apoziției necomuniste, pe de altă parte. Comuniștii (pesebiștii) au salvat într-adevăr, tot ce puteau salva în acest moment. Se poate spera că Adunarea Națională Constituantă va putea în perioada următoare să se ocupe de ducerea la îndeplinire a principalelor ei misiuni : constituirea noului guvern, adoptarea de legi importante care să deschidă căi economiei de piață și, mai ales, elaborarea noii constituții.

Așadar, bulgarii nu se lasă. Ei au pășit acum cu un picior din faza a doua, a prezenței la cîrmă a liderilor comuniști din eșalonul secund, în faza a treia, a oamenilor de stat necomuniști. Nu fără dificultăți și contorsiuni, dar cu hotărîre și cu multă demnitate, Bulgaria se europenizează. În ceea ce privește România,... (aici exista un paragraf care în cele din urmă a fost înlăturat prin autocenzură).

ION D. GOIA ■

„Dublarea prețului apei minerale nu ne afectează, căci oricum nu se găsește"

În realitate, nu-i chiar așa, o scumpire e o scumpire, chiar dacă marfa e greu de găsit sau nu-i interesează pe toți cetățenii (ca benzina, de pildă). Într-un fel sau altul, mai devreme sau mai tîrziu, mărirea prețurilor la unele bunuri de consum se va repercuta asupra bugetului fiecărei familii. Dar constatările Agenției France Presse — pe care le publicăm mai jos — despre viața cotidiană a românilor sînt demne de reținut, pentru că ele ne pun în gardă, ne creează acea neliniște fără de care nu vom putea ieși la liman. Așadar, un text pentru neliniștea noastră. O neliniște benefică. (I.D.G.).

La șapte luni după căderea regimului lui Nicolae Ceaușescu, viața cotidiană a românilor nu s-a îmbunătățit ; dificultăți de aprovizionare, lipsa produselor de bază, cozile în fața magazinelor și creșterea prețurilor determină, după propriile mărturisiri ale românilor, pierderea speranței în ce privește îmbunătățirea rapidă a condițiilor lor. În piețele din București, țăranii vînd liber legumele și fructele, dar prețurile s-au dublat, ba chiar s-au triplat în comparație cu anul precedent. Astfel, un kg de pepene costă 50 lei (2,5 dolari), roșiile și castraveții — 15 lei, un dovlecel — 5 lei și o vînătă pînă la 15 lei, într-o țară în care salariul mediu lunar este de 3 000 lei (150 dolari).

În majoritatea magazinelor alimentare, raioanele sînt practic goale : nu există ulei, zahăr, făină, numai conserve și compoturi. „Cînd apare cîte ceva în magazine, este o adevărată adunare populară", declară Laura, 42 de ani, mamă a doi copii, care speră, împreună cu alte 40 de persoane, să poată cumpăra ceva mezeluri. Pentru a nu scăpa momentul sosirii unui produs, familiile trimit bunicul sau bunica la pîndă, uneori o zi întreagă, la magazinul unde ar exista cea mai mare șansă să găsească pîine sau carne. Unii nu ezită „să-și facă relații" în magazine, pentru a fi preveniți de sosirea unui produs. Dar această posibilitate nu este oferită decît celor care au suficienți bani pentru a putea da vînzătorului „o atenție" sau „să plătească ceva mai mult decît prețul afișat", povestește o mamă.

Dacă unii români întrebați au mărturisit că „încep să-și piardă speranțele primelor luni de revoluție", ei preferă să-și păstreze anonimatul și mulți refuză să răspundă. Alții comentează situația cu ironie, cum ar fi acel funcționar care ne spune : „dublarea prețului apei minerale nu ne afectează, căci oricum ea nu se găsește".

Majorarea cu 70 la sută a prețului benzinei provoacă temeri cu privire la majorarea și a altor prețuri. Circulă zvonurile cele mai incredibile, atrăgînd după sine cumpărări masive de zahăr sau de făină, chiar dacă guvernul a dat asigurări că „principalele produse alimentare vor fi în continuare subvenționate de stat în următorii doi ani". La începutul lunii iulie, guvernul a anunțat măsuri pentru a pune capăt „carențelor" în aprovizionare, trecînd sub tutela Ministerului Agriculturii și Alimentației magazinele specializate în vînzarea cărnii, laptelui, pîinii, legumelor și fructelor, care au dispus, pînă acum, de Ministerul Comerțului și Turismului. Dar nici o îmbunătățire nu s-a constatat pînă acum și „nu se știe cum o schimbare a ministerului ar putea umple magazinele cu produse", a declarat un activist sindical. În magazinele de stat, încălțămintea și confecțiile sînt de proastă calitate, în timp ce în „magazinele particulare", deschise în virtutea unui decret autorizînd „inițiativa liberă", prețurile nu sînt accesibile românilor. Un tricou costă 300 de lei (15 dolari), un slip — 100 lei (5 dolari), iar produsele cosmetice între 100—1 500 lei (5—75 dolari).

Piața neagră, mai mult sau mai puțin înfloritoare, ca și magazinele în care plățile se fac în valută oferă ciocolată elvețiană și țigări americane, blugi, cămăși sau încălțăminte occidentale. Dar ele sînt, de asemenea, inaccesibile românului cu un salariu mediu.

Pentru a lupta împotriva pieței negre, guvernul a supus parlamentului un proiect de lege destinat „protejării populației împotriva speculei", prevăzînd „contravenții sau confiscarea mărfurilor".

Din cauza incertitudinilor care planează asupra viitorului lor, mulți tineri români nu se gîndesc decît cum să părăsească țara și încearcă să găsească o bursă sau un sponsor în străinătate, chiar dacă pentru a primi formularele necesare vizei trebuie să aștepte vreme îndelungată în fața ambasadelor străine. „Voi face orice, indiferent în ce țară", declară Mircea care, împreună cu un prieten, a reușit să obțină o viză de ședere de o lună în străinătate.

Demonstrație anticomunistă în Bulgaria

China, încremenită în dictatura proletariatului

Pustie, piața Tian An Men pare încă și mai întinsă. Doar un șir de oameni păzit cu mare grijă de miliție așteaptă să pătrundă în marea clădire cu coloane albe care adăpostește mausoleul lui Mao. Sînt sărmani chinezi de la țară care au venit în Capitală prin excursia organizată de către întreprinderea unde muncesc. Nemiscați, ei așteaptă în tăcere chiar lîngă un basorelief reprezentînd în cel mai pur realism socialist vreo cincisprezece muncitori, țărani și soldați, toți cu privirea îndreptată spre același orizont și urmărind un revoluționar cu pieptul bombat și agitînd o pușcă deasupra capului. Înăuntrul mausoleului oamenii se despart pentru a sta în dreapta și în stînga catafalcului din marmură neagră unde odihnește sarcofagul de sticlă al liderului dispărut. Marele Cîrmaci este, de fapt, atît de mărunțel sub pînza roșie care îi acoperă trupul îmbălsămat ! Fața-i roșie pare de ceară și mulțimea abia îndrăznește să întoarcă capul pentru a-l zări mai bine pe cel care a condus China cu o mînă de fier. Acești turiști păziți cu mare grijă sînt singurul grup autorizat din istorica piață Tian An Men.

Orice adunare este cu strășnicie interzisă acum în piață. Nu ți-e îngăduit nici măcar să te oprești, nemaivorbind de faptul să rămîi în mașină, în fața Porții Păcii Cerești, două rînduri de bariere metalice încercuiesc piața. Patrule de milițieni mărșăluind întărite de mașini dotate cu girofaruri și megafoane au consemnul să înăbușe în fașă orice încercare a acelora care ar voi să comemoreze masacrul înfiorător din anul trecut. În fața uriașului portret al lui Mao care împodobește intrarea în Cetatea Interzisă veghează și alți milițieni. Sînt cuprinși de teamă la gîndul că un pumn de studenți sinucigași ar putea să minjească iarăși, ca în luna mai anul trecut, portretul celui care a instaurat Republica Populară atît de urîtă astăzi. Bravura studenților Universității a fost zadarnică. Ei n-au putut comemora decît timp de două nopți prima aniversare a masacrului, aruncînd sticle și jurnale aprinse pentru a aminti de bancnotele tradiționale aprinse în China pentru cinstirea morților.

„Poporul chinez susține Partidul Comunist" — îmi spune în frumoasa „limbă de lemn **(langue de bois)**, domnul Cheng Xitong, primarul Pekinului.

„În decembrie am urmărit cu toții cu sufletul la gură și aproape din oră în oră, schimbînd posturile la aparatul de radio, explică studentul Chan. Ca și la noi, în iunie 1989, mulțimea a năvălit pe străzi pentru a protesta împotriva lui Ceaușescu. Confuzia primelor ore, provocată de intervenția armatei ne-a aruncat pe toți în cea mai neagră disperare. Dar cînd am auzit că ea s-a alăturat insurgenților am izbucnit în strigăte de bucurie". Un suspin, apoi el continuă : Românii au izbîndit să-l înlăture pe dictator. Al nostru, însă, nu a căzut !"

Ca și toți colegii lui, Chan a fost obligat să se autodenunțe în scris. A fost strîns cu ușa să aștearnă pe hîrtie tot ce a făcut, zi de zi, în toate cele cincizeci de zile ale Primăverii de la Pekin. Era inutil să trișeze : fotografiile și filmele video aparținînd miliției l-ar fi dat de gol. Apoi, în fața colegilor și-a făcut o autocritică sîngeroasă, fiind asistat și de activiști de Partid. Nimeni însă nu credea în spusele lui. Dar a trebuit să recunoască că participarea sa la grevă a fost o mare **„eroare"** și că mișcarea studențească a fost manipulată de **„elemente reacționare"**. Chan n-a fost alungat din Universitate. Dar dosarul său are o însemnare care îi pune tot viitorul sub obroc.

În timpul lecțiilor de învățămînt politic, elevii și studenții aud mereu clamîndu-se meritele socialismului. Discursurile lui Li Peng prim ministru, supranumit Li Peng Ceaușescu, urît de întreaga populație, îl umplu de angoasă pe studentul Li, care învață franceza. Singurul lui vis este să obțină o viză pentru străinătate. Mai mulți din colegii lui încearcă să se refugieze în Canada. La Institutul pentru învățarea limbilor străine, directorul a fost destituit pentru că a fost zărit în Piața Tian An Men răspunzînd întrebărilor unor reporteri de la televiziunea din Hong Kong. Un student și un muncitor de întreținere ispășesc pedepse cu închisoarea de patru și șapte ani pentru vina de a fi aderat la mișcarea de protest.

În mod regulat, afișe barate cu o dungă roșie se pot vedea pe ziduri. Ele anunță execuții ale unor hoți, violatori sau alți asasini despre care nu se spune nimic în ce condiții au fost trimiși în judecată. Deținuții politici sînt prezentați drept deținuți de drept comun.

Domnul Mou, director general al Institutului de limbi străine din Pekin : „Aici, studenții au vrut să facă „un Mai '68" ca și tinerii francezi. Dar China nu este Franța. Înainte se mai vorbea de deschidere și de reforme, neglijîndu-se istoria revoluționară Chinei. Astăzi, la ora 11 se stinge lumina în cămine și toată lumea doarme. Ei trebuie să devină un exemplu pentru societate".

Chiang este unul din cei 43 de milioane de membri ai Partidului Comunist Chinez. El speră într-un Gorbaciov chinez care să scoată țara din impas. Analfabetismul în China este uriaș. 40 de milioane de copii nu merg la școală. La o populație de un miliard și o sută de milioane de chinezi, 800 de milioane sînt țărani. Studenții reprezintă mai puțin de două milioane. O picătură de apă într-un ocean ! Țările din Est au izbîndit pentru că locuitorii orașelor sînt mai numeroși. De asemenea, este mai ușor să virezi o barcă decît un ditamai pachebot !

Incremenită în dictatura proletariatului pe plan politic, China pare a se întoarce la vechii ei demoni. Împietrită în probleme economice de nerezolvat, uriașul imperiu se retrage în sine însuși. Tot ce nu este pe linia sacrosanctă a Partidului Comunist este sancționat drept contrarevoluționar.

Studenții au vrut, poate, în pofida tradiției, să se grăbească. Chinezii nu au idee precisă despre ce înseamnă libertatea și democrația. Ceea ce influențează foarte mult țara este confucianismul, cu noțiunea de fidelitate la ceea ce este vechi și cu supunenia la puterea odată stabilită.

Dar, totuși, cînd veteranii Marșului cel Lung, care, însă, mai sînt la putere vor da ortul popii, China se va trezi la viață. Un vechi proverb chinez spune : **„Nimeni nu poate opri ploaia ca să nu cadă".**

din „Paris Match"
Traducere și adaptare de
PAȘCU BĂLĂCI ■

Lucru la vedere

Argintarii nu s-au lăsat nici ei în urma altor bresle. Nu se tem că le-ar putea fi furată meseria. Și pînă la urmă e și chestie de marketing la mijloc. **(G. B.).**

De-ale presei

Nu știm alții cum mai muncesc, însă ziariștii dau în brînci. **(G. B.).**

Trufandale în plină vară

Am ajuns în toiul verii și prețurile la piață sînt încă la nivel de trufandale. Dacă anul trecut țăranii numărau doar din cinci în cinci, acum o fac din zece în zece. Aprozarele vînd de cele mai multe ori gunoaie, cooperativele nu vor sau nu pot să-și înființeze puncte proprii de vînzare, iar noi plătim și plîngem. Înainte făceam CAR-uri să cumpărăm mobilă, acum să cumpărăm vișine, roșii și ceapă. **(O.G.)**

Vreți să citiți?

Nu faceți greșeala să vă pierdeți timpul vizitînd librăria „Eminescu"! Mergeți cu încredere în pasajul „Universității" și în oricare alt loc în care inițiativa particulară își poate întinde taraba, chiar dacă o carte care costă în librărie 5 lei aici face 25. **(G. B.).**

Librărie pe roate

Pentru cine nu s-a alfabetizat încă, nu e tîrziu s-o facă. Zilnic, se poate cumpăra abecedarul lui Ion Creangă de la doi tineri alfabetizați, particulari și cu relații la tipografii, în zona bulevardului Magheru de pe capota mașinii particulare. 50 de lei bucata. **(G. B.).**

Anton Mihalcea, 23 de ani, culturist la clubul Rapid este Mister București. Concursul care i-a adus această victorie a avut loc la grădina Boema și a fost sponsorizat de L.A.R., Clubul Sportul Studențesc și ziarele Tineretul Liber și Societatea. Miss București i-a prins eșarfa de cîștigător. Spectatoarele par a fi de acord cu hotărîrea juriului liber și imparțial. Organizatoarea, Întreprinderea de agrement, alimentație și cazare a Companiei autonome de turism pentru tineret, nu se vede în fotografie. **(Foto Gig Motoianu).**

Mai defilăm la 23 August?

Ne-am obișnuit cu toții, în ultimele șapte luni, să ne ferim de anumite cuvinte și expresii care ne-au dominat gîndirea și exprimarea decenii întregi. Dar ne mai provoacă bătăi de inimă, tresăriri ca de frică de cutremur, rostirea, mai ales la radio și T.V., a unor nume de localități sau instituții care nu pot fi evitate, pentru că ele așa se numesc încă. Pînă cînd ?! Teatrul de vară „23 August". Avem în județul Tulcea comuna 23 August — Grindu cu satul 23 August. În județul Constanța de asemenea. În Mehedinți un sat al comunei Malovăț se cheamă tot așa. În județul Vaslui, un sat al comunei Banca se numește 30 Decembrie. Avem și o fermă importantă aproape de Capitală. Ca și cel mai mare stadion din țară. Să nu mai vorbim de mulțimea de bulevarde și străzi din toate orașele țării care poartă încă nume care n-ar trebui să însemne nimic pentru nimeni. Ce mai așteptăm ca să le schimbăm ?

Am înțeles, dar de la o vreme nu prea, de ce pașapoartele cetățenilor României continuă să poarte pe copertă vechiul nume al țării. Dar nu înțelegem cum pot unele instituții — nu spunem **toate** pentru că n-am avut cum controla — să-și oficializeze corespondența cu vechile ștampile. Am primit zilele astea o adresă pe al cărei sigiliu scrie clar : Comitetul de cultură și educație **socialistă** al județului Vaslui. Chiar pe cel mai înalt turn al Casei Presei Libere se mai află încă, săpate în piatră, secera și ciocanul, în binecunoscuta așezare. Par fleacuri, dar pînă la urmă credem că totuși nu sînt. **(Reghina Vârvici).**

Aveți dreptul! Aveți dreptate?

Curățenie necesară

Noi credem că, după 22 Decembrie, au rămas [illegible] ce nu s-au spălat [illegible] păcate. Aflăm însă [illegible] sînt destui și din cei [illegible] nu s-au putut spăla [illegible] altminteri. „Increzători, dar bîrlădenii au făcut după revoluție o singură baie", ne scrie **Alexandra Brînză,** din partea unui grup de salariați ai Întreprinderii de rulmenți — Bîrlad.

Ei bine, în orașul Bîrlad nu există apă, nici de băut, nici pentru curățenie. Și oamenii se întreabă dacă nu este necesar să se facă o curățenie serioasă, chiar printre „gospodarii" orașului Bîrlad.

A cui sînt bătrînii?

Ce poate fi mai trist decît faptul că o mamă, ajunsă în pragul bătrîneții, devine în casa propriului ei fiu „o persoană considerată în plus".

Mai trist, poate fi doar faptul că la Primăria orașului Constanța, **Matilda Drăghici** (str. Mărțișorului nr. 6, bl. F D 25, sc. B, ap. 12) aflată în această de plîns situație, s-a trezit pe lista de locuințe, de la poziția 78 la poziția 300. Cum ? Cine poate ști ?

Bătrînii — nu sînt și ei, ai noștri ?

Pledoarie pentru un drum

Tănase Burcea, str. Republicii, bl. Ig, sc. B, ap. 16, Rîmnicu Vîlcea.

„Iată of-ul nostru, pentru care vă scriu : o localitate strînsă în chingile dealurilor și născută aievea, parcă, din a lui Vlahuță „Românie pitorească" — satul Boru, comuna Livezi, județul Vîlcea. 110 kilometri îl despart de orașul care, încet, a atras spre el tinerii. Au rămas bătrînii — cei care n-au mințit niciodată pămîntul ăsta sfînt. Sătucul este despărțit de ceva care, văzut pe o hartă, ar însemna un drum public. Realitatea este că, nimeni nu se încumetă, în primăverile ce topesc în apă visele copilăriei și-n toamnele bacoviene, să-l străbată. Ani și ani s-a plătit contribuția pentru pietrificarea lui, pentru nașterea lui. Există C.A.P.-ul în zonă, exploatarea forestieră, dar ele preferă mocirla și ceea ce numim noi, întunericul pentru satul nostru. Vin ai noștri, pleacă ai noștri — nimic nu s-a văzut pînă acum la primărie. Toți dorim ca Decembrie, cu a lui tinerețe, să ne poată dărui acest vis. Decembrie există, dar cei care pot să dăruiască, sînt încă de negăsit. Întindeți-ne o mînă în labirintul ce ne înconjoară și vă vom păstra în suflet acolo, alături de decembrie".

Asemenea cuvinte ar trebui să înmoaie și... pietrele.

Fără comentarii

„Mă numesc **Iorgulescu Zoia,** am 67 de ani, sînt pensionară C.A.P. cu 10 (zece) lei pe lună și locuiesc în comuna Valea Călugărească str. Valea Largă nr. 223, județul Prahova. Deoarece prestările de servicii ale statului către populație, ca și cel ce a determinat această luare de poziție, sînt total necorespunzătoare, dar taxele aferente se percep, consider că a sosit momentul să punem de acord starea de fapt cu cea de drept. Tăcerea devine o lașitate, lașitatea este complicitatea cu care noi toți am participat la distrugerea sistematică a poporului de către mafia securisto-comunistă, timp de 50 de ani. Avînd o pensie de 10 lei pe lună, nu dispun de suma cerută de G.I.G.C.L. Prahova pentru niște servicii neefectuate și solicit ca această sumă (53,90 lei) să fie plătită din același cont din care sînt achitate pensiile de 8—10.000 lei, lunar, foștilor securiști și activiști pentru că au distrus poporul român și au ruinat țara. Ar mai fi o soluție : suma să fie decontată pe contul din care au fost plătite cheltuielile de transport și cazare a minerilor la București. Ținînd cont de prețul unui bilet dus-întors Petroșani — București (este 196 lei) și înmulțind cu, să zicem, 10 000 de mineri, rezultă 1.960.000 lei și, fără să mai adăugăm distrugerile și pagubele de milioane produse, mă îndreptățesc să cred că și suma mea debitoare de nici 54 lei poate fi adăugată fără remușcări. Și chiar dacă nu sînteți de acord cu propunerile avansate de mine, tot nu pot achita suma impusă din cei 10 lei acordați de statul român".

Ce facem cu curcanul?

Neculae Lungu (Bd. Digului nr. 19, et. 3, ap. 14, Rîmnicu Sărat, județul Buzău) a îngrășat un curcan și nu știe unde să-l ducă : la I.G.O., în Rîmnicu Sărat, sau direct la Buzău, unde o anume doamă Tomescu pretinde că buteliile de aragaz se dau numai cu aprobarea guvernului (? !) Cum e la mintea cocoșului că minciuna distinsei doamne e prea gogonată, cum butelii mai apar, pe ici, pe colo (la unii chiar cîte două) corespondentul nostru s-a gîndit să nu mai aștepte „muntele de fericiri promise după revoluție", și să meargă și el, ca și foștii tovarăși — domnii de azi — după vechiul, obicei — matrapazlîcul.

Deci, unde să ducă omul curcanul ?

Grupaj realizat de LIANA TATOS

Poșta redacției

Iată ultimele adrese ale unor domnișoare din R.S.S Moldova care așteaptă scrisori de la tineri și tinere din România : **Olaru Veronica,** raion Cotovschi, cod 278545, satul Cărpineni, str. Sverdlov 61 (17 ani, muzică modernă, modă, limbi străine) ; **Casian G. Elena,** raion Cotovschi, cod 278545, satul Cărpineni, str. Zorile 1 (16 ani, muzică populară, modă, ilustrate) ; **Badea I. Veronica,** raion Cotovschi, cod 278545, satul Cărpineni, str. Crasnoarmeisk 44 (16 ani, muzică de diferite genuri, istorie, limbi străine, modă, ilustrate și mărci poștale, sport, artă culinară, lucru de mînă) ; **Cojocaru Maria,** raion Cotovschi, cod 278545, satul Cărpineni, str. Cotovsc 89 (16 ani, muzică de diferite genuri, modă, ilustrate, lucru de mînă) ; **Rotaru I. Lilia,** raion Cotovschi, cod 278545, satul Cărpineni, str. Ceaichina 1 B (16 ani, muzică modernă istorie, anecdote, lucru de mînă) ; **Cibotaru Evdochia,** raion Cotovschi, cod 278545, satul Cărpineni, str. Leova 29 (16 ani, muzică modernă, sport, modă) ; **Badea I. Mariana,** raion Cotovschi, cod 278545, satul Cărpineni, str. Crasnoarmeisk 44 (16 ani, muzică de diferite genuri, modă, hipism, literatură beletristică) ● **Bucura Maria** — com. Sălătrucel (Vîlcea) : Iată prevederile care vă interesează din Decretul-lege nr 43/1990 : Art. 4 — Plata muncii în unitățile agricole cooperatiste se va determina de către adunările generale, pe baza normelor de muncă și tarifelor stabilite de către acestea, asigurîndu-se niveluri similare cu cele ale muncitorilor din agricultura de stat, în aceleași condiții de dotare și productivitate. Art. 7 — Pentru stimularea și stabilizarea forței de muncă în sectorul zootehnic, cooperatorii și ceilalți muncitori din unitățile agricole cooperatiste vor fi angajați cu contracte de muncă pe durată nedeterminată de către unitățile în care își desfășoară activitatea, în baza atestatului de muncitor calificat în zootehnie. Persoanele încadrate cu contract de muncă potrivit prevederilor alin. 1 vor beneficia de pensii în aceleași condiții ca și personalul muncitor din unitățile de stat. ● **Midvichi Aurelian** — Tulcea : Redacția „Rebus" a dat „bun de tipar" inclusiv pentru numărul 14, dar s-a difuzat numai pînă la nr. 7 inclusiv. ● **Iarca Monica** — Bîrlad : N-o avem. Scrieți-i pe adresa Radioteleviziunii Române. ● **Dumitru Gh. Gheorghe** — Pucioasa : Vă felicităm pentru deviza ce ați adoptat-o : „Dreptate, cinste, adevăr !" ● **Beganu Ileana** — București : Legea 4/1977 este în vigoare. Art. 17 se referă la norme fizice, deci la zile-muncă. ● **Călin Ioana** — Filiași. **Dochițan Simion** — Aiud : Dl. Constantin Mudava lucrează la Slănic Moldova, vila Dobra. ● **Manea Mariana** — Brăila. **Chiriac Pompiliu** — Brad. **Szekely Radu** — Cluj-Napoca : A apărut Flacăra-BIS nr 2, care figurează în Catalogul publicațiilor la nr. 17 A pag. 1.

REGHINA VÂRVICI

Copilul din fotografia alăturată pretinde că se numește Vamă Dumitru, fiul lui Vamă Dumitru și Moraru Aurica, că are 8 ani, dar nu-și cunoaște domiciliul. A fost găsit în stația C.F.R. Focșani la 11 iunie a.c. și internat în Centrul pentru primirea minorilor Vrancea, unde se află și în prezent. Cei care pot da relații sînt rugați să o facă la tel. 939/15376.

„EUROPENELE", CĂTRE AL DOILEA SUFLU (II)

TIMOFTE ARE DE PLĂTIT O POLIȚĂ IRLANDEZILOR

E tipul de antrenor fără burtă. Obișnuit să tragă la șaibă pe gazonul de antrenament. Gigi Multescu. Storși ca niște lămîi după 2 ore de pregătire, dinamoviștii totuși nu bombănesc. Fiindcă „don' profesor" și-a înmulat și el tricoul în sudoarea sprinturilor. Fiindcă n-a arătat cu degetul de pe margine, ci, în timpul minuței îndrăcite, a împărțit pase parcă trase cu echerul. „Cînd mi s-a încredințat echipa Dinamo, visul meu vechi a devenit atît de brusc adevărat încît l-aș fi înculat să nu mi-l mai răpească nimeni. De-abia acasă am simțit un gol în stomac. Vor putea susține umerii mei o firmă atît de renumită? Mă aflu în momentul lui a fi sau a nu fi. Intenționez de altfel să schimb ceva din joc. Nu după ureche, doar sîntem o „filarmonică". Se impune mărirea vitezei de joc. Și o tactică mai pe poartă, fără plimbatul mingei ca un scop în sine de-a latul terenului. Lecția golului trebuie învățată de 5—6 jucători, chiar și de cei de la mijloc. În apărare să nu mai așteptăm greșeala atacanților adverși, ci să facem noi prima mișcare, prin acroșaj. Reîntîlnirea cu Timofte, Cheregi, Dochia, minjii crescuți alături de mine la Jiul, U.T.A., Autobuzul, a fost ca o vitamină."

Zile la punctul de fierbere pentru întreprinzătorul vicepreședinte cu probleme de fotbal, Vasile Ianul. Într-o lună, ca un aspirator uriaș, fotbalul din vest i-a smuls din echipă pe Răducioiu, Lupu, Lupescu, Sabău, Vaișcovici. „Nimeni nu i-a îndemnat să plece. Dorința lor era de necomentat. Fiecare vroia să se afirme pe marile scene fotbalistice ale lumii și — apoi, dragoste cu sila nu se poate face. Cu valuta obținută se poate crea o bază materială sportului la nivelul lui 2000 și acorda retribuții stimulative. Totuși, pentru a opri exodul în masă, Dinamo a propus o formulă de a-și plăti jucătorii și în lei și în valută. Nu pentru sportivi sînt dolarii obținuți din transferurile externe? Dar unde este autofinanțarea, autogestiunea, descentralizarea dacă ne tocim pingelele după aprobări de la forurile tutelare? Nici acum nu există o reglementare legală care să permită utilizarea valutei pentru necesitățile clubului. Andone este curtat de Lokeren, Aston Villa, Partizan Belgrad. Deși, de curînd, el a optat pentru a patra echipă: Dinamo. A considerat că ofertele nu corespund valorii lui, dar nici nu și-a putut dezlipi inima de echipă, de scandările suporterilor: „Andone nu uita, aici este casa ta". Suma în valută propusă de noi pentru remunerarea lui este de altfel modestă față de contractele cu străinătatea.". Chiar cu aceste obstacole, Ianul și ceilalți luptă ca Dinamo să rămînă tot Dinamo, cu prestigiul neșifonat. Lume pleacă, lume vine. Fotbalul e și el o felie de viață. „Noutățile lotului se numesc: Cheregi, morenarii Marcu, C. Pană, precum și Eduard, Selimeș, Damaschin, Dochia, Sorin Răducanu. Acum Dinamo practică relații curate, fair-play cu celelalte echipe. Deși nici înainte, personal, n-am păcălit pe nimeni. Mai departe însă... Bunăoară, acum, în schimbul lui Cheregi, am întărit Aradul cu 5 jucători din pepiniera noastră, dintre ei 2 internaționali juniori. Plus despăgubirile financiare pentru echilibrarea bugetului clubului arădean. Fotbaliștii pasați cîndva prin ordin la Victoria, Moreni și-au recăpătat libertatea (Jercălău, Văidean, Topolinschi), iar Damaschin a revenit la Dinamo de bunăvoie, ca la o nouă căsătorie."

Treabă grea să umpli golurile lăsate în echipă de niște transferări de gradul 8 pe scara Richter a sportului. Dar Multescu nu e omul să stea cu mîinile în sîn. „Pentru titularizare s-a instituit o competiție înviorătoare. Astfel, posturile defensive și le dispută Doboș, un stoper cu certe calități fizico-tehnice dar prea preocupat de eleganța jocului, Matei, parcă mai apărător, și Mirea. La mijloc, Mateuț și Timofte vor avea alături fie pe Cheregi, recomandat de alura lui deVan Basten, fuleu à la Juantorena și șut violent, fie pe acea furnică harnică numită Costel Pană, fie pe Marcu. În atac, contăm pe argintul viu C. Zamfir, pe renașterea din propria cenușă a lui Sorin Răducanu. și pe zvîrluga Selimes".

Iar noi sperăm în poliția pe care o au de plătit Klein, Rednic și mai ales Timofte irlandezilor.

NOUĂ NU NI SE VA RUPE CĂRUȚA-N DRUMUL ALBANEZ

— Sorin Cîrțu, accepți o discuție ping-pong?

— Nu! Abia m-am spovedit la Flacăra.

— Bine! Atunci, cum îi simți pe albanezii de la Partizan?

— Treacă de la mine faultul în atac! Cum să-i citesc cînd mă aflu ca-ntr-o cameră obscură? N-avem nici o informație și orice încercare de a lua legătura cu ei a fost imposibilă. Începem partida ca la baba-oarba. Nu-mi place să tatonez adversarul în meci pierzînd timpul. Ceața asta informațională îmi cam produce frisoane.

— Li s-a mai rupt unora căruța-n drumul albanez...

— Nici nu vreau să concep că Universitatea nu se va afla în urna de tragere la sorți pentru turul doi. Altfel, ne-am duce să jucăm la Băilești.

— Ce zic băieții acum, cînd nu-l vor mai simți pe Gică Popescu în turnul de control?

— Cum să nu regreți cînd dispare catalizatorul cel mai activ al echipei și, astfel, destule procente din forța de joc? Pe de altă parte se și bucură că datorită lui vor purta tricouri cu firma Philips. Am discutat cu Gică. Mi s-a destăinuit că, rămînînd la Craiova, n-ar mai putea da același randament. Jumătate din gînduri îi sînt plecate în fotbalul profesionist. Singurul apt să-l stimuleze acum în teren.

— Eindhoven și Lecce se luptă pentru el la baionetă...

— Cu viziunea lui romantică asupra vieții, Gică s-a bîlbîit cu niște semnături, neparafate însă de club, semănînd speranțe și în tabăra olandeză și italiană. Un intermediar a încercat să profite, pasîndu-ne o cacialma. Sîntem încă mici copii pentru jungla din vestiarele fotbalului profesionist. Pînă la urmă va străluci în apărarea lui Eindhoven.

— Viața merge mai departe. Cui îi predă ștafeta de lider?

— Prin experiență, fidelitate față de Craiova, valoare și autoritate, Adrian Popescu va deveni sufletul echipei. Și căpitanul ei.

— Jucătorii veniți să întărească Craiova au cam luat trenul spre alte gări.

— Lui Cheregi, niscaiva sume cu multe zerouri în valută i-au furat gîndurile. Păcat! Jocul lui se lipise la tactica noastră și-fusese înfiat cu dragoste de formație. Costel Pană a recunoscut sincer că nu-i surîde logodna cu Craiova. Probabil îl vom legitima pe Prunea, intrat la ICF la zi. Din concurența dintre el, Crișan și Boldici se va naște viitorul portar al națională. Oricum omogenitatea formației rămîne atuul nostru.

— Cineva trebuie să semneze însă și golurile.

— Anul acesta va erupe valoarea lui Șt. Stoica și Badea. Mai cred în Neagoe și Ceaușilă. Pînă la urmă, m-ai driblat cu vorbe și m-ai deposedat de o mulțime de gînduri. Parcă te-a făcut mama oltean.

— Un simplu taifas lîngă un pahar de pepsi. Nu vezi că n-am notat nimic?

Grupaj realizat de
FLORIN CONDURĂȚEANU

Vremurile sînt cum sînt DAR VREMEA?

Luna august este considerată cea mai însorită și uneori cea mai călduroasă lună de vară. Desele invazii de aer tropical, fie dinspre nordul Africii, fie dinspre sud-vestul Asiei, determină o frecvență mai mare a temperaturilor ce depășesc 40°C. Așa se face că maxima absolută, pentru teritoriul României, de 44,5° s-a realizat în august (10 august 1951 în localitatea Ion-Sion). Desigur, multe stații din jur au realizat atunci temperaturi de peste 40°C.

Dar ce ne va oferi următoarea săptămînă a lunii august (7—13 VIII)?

În primele zile, va fi o vreme călduroasă în majoritatea zonelor țării dar mai ales în cele de sud. Temperaturile maxime vor avea valori cuprinse între 26°—30° în regiunile din nord-vestul și centrul țării și între 28° și 36° în rest. Nebulozitatea va fi mai accentuată în Banat, Crișana, Maramureș, Transilvania și nordul Moldovei unde temporar vor cădea averse de ploaie și se vor semnala descărcări electrice. În celelalte regiuni, cerul va fi variabil iar ploile izolate.

În următoarele 2—3 zile vremea va fi în general frumoasă și ceva mai răcoroasă; deci, temperaturile la amiază vor fi cu 2—3° mai mici decît cele înregistrate în zilele anterioare. Instabilitatea atmosferică se va manifesta, după amiaza, mai ales în zonele de deal și de munte, prin averse de ploaie și descărcări electrice.

Apoi, vremea se va încălzi ușor, în sudul țării temperaturile maxime depășind din nou 32°—33°C.

Pe Litoral vremea va fi în general frumoasă. Trecător (în zilele de 8 și 9 august) cerul va fi variabil, favorabil ploii de scurtă durată. Temperatura aerului la amiază va fi de 25—27°, iar temperatura apei mării, în jur de 22°C.

Deci, urmează o săptămînă bună pentru cei aflați la odihnă... măcar din punct de vedere meteorologic.

OTILIA DIACONU

Vineri după-amiază domnul Domingo Schipani, ambasadorul Uruguayului la București, a oferit o recepție în onoarea reprezentanților presei române. Întîlnirea a fost un bun prilej de a schimba opinii în legătură cu evoluția situației din țara noastră.

CARTONAȘ GALBEN

Scrisori adresate redacției și semnalări în presă ne anunță despre existența unui cenaclu FLACĂRA. Informăm pe această cale că între revista noastră — o publicație independentă, administrată de o întreprindere de stat — și inițiativa particulară a poetului întreprinzător Adrian Păunescu nu este nici o legătură. Ba din contră. E vorba de o folosire abuzivă a numelui FLACĂRA — marcă înregistrată la OSIM — care poate atrage sancționarea pe cale juridică a celor ce se prevalează în mod fraudulos de el.

Flacăra costă 5 lei. Pentru abonați 3 lei.

Scump, dar face!

Așa cum cititorii noștri au băgat de seamă, noi nu am scumpit de loc publicațiile **Flacăra** de multe decenii încoace. Prețurile ziarelor au crescut de la 30 de bani, la 50 de bani, la 1 leu, la 2, unele la 3. Periodicele au fost și ele, totdeauna, mai scumpe decît **Flacăra**. Nici după revoluție, atît cît a fost omenește cu putință în condiții de inflație, nu am depășit prețurile cu care erați obișnuiți. Știam că vă costă alte lucruri de care aveați imperioasă nevoie, doream să vă mai rămînă bani și pentru alte publicații, întrucît noi nu ne-am crezut și nu ne credem nici azi deținătorii exclusivi ai vreunui adevăr. Acum, pentru a evita falimentul, în condițiile noilor scumpiri, deși am rămas la fel de aproape față de dumneavoastră și vă înțelegem, ca întotdeauna, necazurile, trebuie să scumpim două dintre publicațiile noastre. Sîntem convinși că ne credeți, că n-avem încotro. Abonații noștri vor primi, totuși, „Flacăra" și „Rebus" la prețurile dinainte, chiar dacă s-au abonat pînă la sfîrșitul anului. Considerăm că acordăm astfel un premiu de fidelitate și o ușoară compensație pentru faptul că, în unele cazuri, poșta a „uitat" să aducă vreun exemplar. „Flacăra-Bis" rămîne la vechiul său preț pentru toată lumea. E prea tînără s-o scumpim. Pentru noii abonați, facem și în continuare o reducere: 240 lei anual, 120 lei semestrial, 60 lei trimestrial (cît un pepene de 2 kg). Evident, dacă se vor produce noi scumpiri, ne vom proteja abonații. Așa cum și ei ne protejează prin încrederea lor

Redacția publicațiilor Flacăra

Flacăra

EDITURA „PRESA LIBERĂ"
Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA
REDACTOR ȘEF
George Arion
Redactori șefi adjuncți:
Constantin Dumitru
Ion D. Goia
Secretar general de redacție:
Oprea Georgescu

■ PUBLICIȘTI COMENTATORI (2569): Dumitru Constantinescu, Roxana Paleu Manolescu, Horia Pătrașcu.

■ ANCHETA-REPORTAJ (2600, 2542): **Dorin Sălăjan,** Pașcu Balaci, Petre Barbu, Radu Ciobotea, Cristian Pavel, Mihai Stănescu.

■ DREPTURILE OMULUI (2559): **Dorin Gherghinescu,** Mihail Gălățanu, Liana Tatos, Paul Vinicius, Reghina Vârvici

■ CULTURĂ-ÎNVĂȚĂMÎNT (2569): **Ion Zubașcu,** Sorina Man, Margareta Mureșan.

■ FOTOREPORTAJ (2528): **Paul Agarici,** Gabriel Bugnar, Sorin Moise, Elena Ghera, Gig Motoianu.

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 1453, 2072): **Mircea Popp,** Marț Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, **Cornel Speriatu,** Angela Ștefănescu, arh. **Adrian Petrescu.**

■ SECRETARIAT (2002, 2558): Constanța Balaban, Mihaela Moroșanu, Eugenia Vasile.

■ FLACĂRA BIS
Secretar general de redacție **Răzvan Bărbulescu** (2128)
Liviu Timbus (2128), Aurelia Boriga, Florin Condurățeanu (1700).

■ REBUS
Redactor șef adjunct **Tudor Octavian** (1457)
Adrian Mitu, Alexandru Păsărin, Alexandru Pale, Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ștefan Alexandrescu, Simona Simzianu (2036).

Adresa redacției și administrației: București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311. **Telefoane:** 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în parantezele de mai sus); secretariat redactor șef: **2002**; redactor șef adjunct: **2558** (C. Dumitru), **2560** (I. D. Goia); secretar general de redacție: **2143**; public relation: **2600.**

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12–201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

TIPARUL: Combinatul poligrafic BUCUREȘTI

16 pagini — 5 lei

ULTIMA ORĂ

Este interzis să interzici

BIBLIOTECA NAȚIONALĂ
ODORHEIU-SECUIESC

Hai
să ne-apucăm
să faceţi!

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ŞI CULTURAL
● fondat 1911

● Nr. ● 36 Miercuri 5 septembrie ● Ediţie internaţională 5 IX — 12 IX 1990

În sfîrşit, ne-am luat soarta în mîini! Desen de AUREL St. ALEXANDRESCU ■

Păpuşarul

Toţi par să ştie cum s-au petrecut întîmplările din decembrie '89 şi pînă acum, în cele mai mici amănunte. Nimeni n-are nici o îndoială atunci cînd îşi afirmă cu tărie varianta sa de scenariu. La coadă la pîine, în tramvai, la serviciu, nu există zi în care unul să nu te tragă de mînecă, să nu-ţi spună misterios : n-aveţi habar de nimic, numai eu ştiu adevărul. Şi începe să-ţi înşire o poveste care l-ar lăsa înmărmurit şi pe baronul Münchhausen.

Resemnat, încerci la rîndul tău să pui cap la cap tot ce-ai aflat din ziare, de la radio, de la televizor, din diverse situaţii, din cărţi, încercînd o altă explicaţie a faptelor.

Dar te laşi păgubaş cînd îţi apare în minte imaginea unui bătrîn păpuşar trăgînd sforile de care sîntem legaţi, ca nişte marionete, rîzîndu-şi satisfăcut în barbă.

GEORGE ARION ■

Reportaj

din Sulina:

Holera la ea acasă

paginile 8—9

Valer Pop:

Un om care a trăit supliciul Diktat-ului de la Viena

pagina 12

O propunere pentru Parlament:

Desfiinţarea burlăcăritului

paginile 4—5

România, stat național

Se aud și voci care susțin că de o anumită deteriorare a relațiilor, în România, și cu deosebire în Transilvania, dintre români și unguri, precum și de o anumită încordare a relațiilor dintre București și Budapesta, vinovate ar fi unele publicații, întrucît mai înainte românii se înțelegeau bine cu ungurii, dar pe urmă presa a început să ațițe spiritele și să invenineze atmosfera. Ar fi deci vorba de dificultăți create artificial de gazetari.

Nu discutăm acum chestiunea de fond. Este știut că oricît ar fi de puternică presa, ea nu poate determina cursul evenimentelor (acesta este determinat de realitatea faptelor). Cel mult îl poate influența, în bine sau în rău, potrivit calității celor ce scrlu. În cazul dat însă, putem spune că, într-adevăr, presa are o anumită contribuție la tam-tamul ce se face cu privire la ungurii din Transilvania. Trebuie să vedem însă despre ce presă este vorba. Au apărut și în unele publicații din România articole în care chestiunea atitudinii ungurilor față de români, de România, de Transilvania, față de „drepturile minorității maghiare" din Ardeal a fost tratată cu vehemență, cu duritate. Noi nu am agreat și nu agreem o asemenea manieră de abordare a unor probleme serioase, chiar dacă între speciile publicistice se numără și pamfletul. Dar, pe de altă parte, nu slujește nimănui la nimic faptul de a reduce totul la forma de expresie, la haina în care apare o idee — violența de limbaj —, și a scăpa din vedere fondul, esența problemei. Dacă nu cădem în această greșeală, vom constata că presa ungurească, din Ungaria și din alte locuri, proliferează neadevăruri care stau la baza multor stări de încordare.

De curînd, „Nepszabadsag" la atitudine în favoarea afirmației ministrului de externe ungar cum că „Guvernul român trebuie să recunoască faptul că România este un stat multinațional". Criticînd respingerea de către M.A.E. al României a unei asemenea pretenții, ziarul budapestan exclamă : „Adică România nu este un stat multinațional. Adică maghiarii din Transilvania trebuie considerați și în viitor ca români care vorbesc limba maghiară : așa a spus Ceaușescu". Chiar dacă în ele violența de limbaj nu prea e la lumina zilei, frazele puse între ghilimele conțin, într-o formă foarte concentrată, pretenții neîntemeiate, neadevăruri și inadvertențe.

De altfel, teza cu privire la „România — stat multinațional" nu-i o noutate. Același lucru îl susținea și Internaționala a III-a, în rezoluții care erau semnate cu amîndouă mîinile și de p.c.r., format, în vremea aceea, cu precădere din străini de neam — unguri, evrei, ruși, ucrainieni, bulgari, polonezi ș.a. —, și care prevedeau că provinciile istorice românești — Transilvania, Banatul, Moldova, Dobrogea — au dreptul la autodeterminare, ceea ce nu însemna altceva decît intenția de dezmembrare a statului român. Însă în toate limbile pămîntului, prin stat multinațional se înțelege „statul care înglobează mai multe **națiuni**". România, după cum este bine cunoscut, înglobează **o singură națiune**, națiunea română, și mai multe **minorități naționale** sau, cum le place unora să fie numite, naționalități conlocuitoare. Or, existența minorităților nu conferă nici unui stat caracteristica de stat multinațional, indiferent de numărul mai mare sau mai mic de indivizi ai unei minorități sau al alteia, întrucît, pentru fiecare minoritate, există în altă parte o țară unde trăiește națiunea respectivă în majoritatea ei. De ar fi trăit în România, pe lîngă cei peste 20 de milioane de români, nu două, ci patru milioane de unguri, și ei tot minoritate națională (și nu națiune) s-ar fi numit, atîta vreme cît există o țară, Ungaria, cu peste 10 milioane de locuitori, unde se află trunchiul de bază al națiunii maghiare. Iată de ce România n-a fost, nu este și cu atît mai puțin nu va fi vreodată stat multinațional. România este stat național. Ceea ce nu înseamnă defel că ungurii din România vor fi, din această pricină, considerați drept „români care vorbesc limba maghiară" (de unde a scos „Nepszabadsag" asta ?) ; ei vor fi considerați, în mod normal, cetățeni români de naționalitate maghiară.

Și acum, să revenim la ziariști. Pentru ca o anumită parte a presei românești să nu agite spiritele, e necesar ca același lucru să-l facă și presa maghiară. Să tacă presa românească pentru ca să poată vorbi în voie, nestingherită de nimeni, spunînd tot ce poftește, presa ungurească, iată cu ce nu sîntem și nu vom putea fi niciodată de acord. Atîta vreme cît mass-media maghiară, de oriunde ar fi ea, va vehicula falsuri de tipul „România, stat multinațional", noi ne vom vedea obligați, cu toată deferența, cu toată considerația și prețuirea pentru poporul ungar, pentru ungurii din România — fiindcă noi ne iubim ungurii noștri, fără discuție, și foarte mulți români au prieteni printre maghiarii din țara noastră — să luăm și noi cuvîntul și să restabilim adevărul. Este ceea ce am și făcut în articolul de față.

ION D. GOIA

Scrisoare deschisă

Domnului EUGEN PREDA,
director general al Radiodifuziunii Române

Permiteți-mi ca acum, cînd toată lumea se gîndește la orîzile zilei de mîine, să ne amintim puțin de trecut, nu pentru a face „demascări", ci pentru a încerca să lămurim ce s-a întîmplă cu noi astăzi.

Am fost martor întîmplător la intrarea d-stră, imediat după revoluție, în biroul președintelui de atunci al Radioteleviziunii, domnul Aurel-Dragoș Munteanu. Erați puțin timorat, modest și adus de spate, poate din pricina anilor, poate vă trăgea în jos geanta grea pe care o țineați în mînă. V-ați oferit, în prezența mea, serviciile, spunînd că sînteți ieșit la pensie (așteptați decizia), dar cu experiența radiofonică de care dispuneți ați putea da o mînă de ajutor, făcînd orice.

Am fost întrebat în particular de confratele A. D. Munteanu dacă n-ar fi bine să fiți folosit la Radio. Ar fi foarte bine, i-am răspuns, e om de meserie și slujește cu devotament stăpînii. A slujit regimul lui Gheorghiu Dej, pe Ceaușescu, o să slujească și revoluția...

A doua zi, însoțiți de un ofițer de M.A.N., garda președintelui, am mers toți trei la guvern. D-stră și A. D. Munteanu ați intrat în biroul domnului Silviu Brucan, eu, modest și fără treburi importante, neavînd nimic de aranjat, am rămas pe coridor. Cînd ați ieșit de acolo, erați senin, drept ca stîlpul de telegraf și priveați cu încredere viitorul. Cîștigaseți. Peste o jumătate de oră, la Radio, domnul Aurel-Dragoș Munteanu a anunțat că v-a numit director general. Trec peste alte amănunte. Ați ținut un discurs frumos, cu aceeași voce bărbătească, binecunoscută radioascultătorilor din emisiunile dedicate prestigiului României în lume, președintelui ei.

Domnule Preda, vă scriu aceste rînduri fiindcă am citit în presă despre bătăile și injurăturile pe care un subordonat de-al dumneavoastră le-a administrat mai multor salariați ai Radioului. Bătăușul se numește Ion Costea. Este, știe o lume întreagă, un beiv notoriu, un incapabil, un șef de profesie, un adulator al regimului ceaușist, autor de-plugușoare de care s-ar jena și lăutarii din Banga-Duba. Un ins care, la peste o jumătate de an de la revoluție, se dezbracă isteric în public și cere salariaților Radioului să strige alături de el lozinci comuniste.

Ați slujit împreună același regim. Nu vreau să vă judec. Vreau să vă cer să vă despărțiți de el. Ca o primă etapă. Recunosc, următoarea propunere la care mă gîndesc, ar fi ca domnul Răzvan Teodorescu să se despartă chiar și de dumneavoastră. Eu cred în mod sincer, ca unul care a lucrat 14 ani în Radio, că această instituție are suficienți oameni care ar putea s-o conducă mai bine decît dumneavoastră.

În rest, vă doresc sănătate

PETRE ANGHEL

„Limba noastră" — sărbătoarea națională a Basarabiei

La 31 august, românii de peste Prut au sărbătorit ziua națională a Basarabiei. Moldova suverană consacră astfel, drept zi națională momentul în care populația sa a decis, în deplină libertate, să afirme ca limbă de stat limba strămoșească românească. Smulsă din trupul României în condițiile dictatelor care au precedat cel de-al doilea război mondial, supusă ulterior unei politici brutale de deznaționalizare (au fost peste 1 milion de oameni deportați), Basarabia a găsit în sine însăși forța morală și politică de a reînvia, de a-și afirma legitim caracterul său românesc. La un an de la instituirea limbii române, în grafie latină, drept limbă de stat, milioanele de români de peste Prut au sărbătorit, într-o atmosferă comparabilă cu aceea de la 1 Decembrie 1918, sub semnul tricolorului românesc (drapelul de stat și al Moldovei), al imnului „Deșteaptă-te, române !", renașterea națională a acestei părți a Moldovei lui Ștefan cel Mare. Devenit, pentru o zi cel puțin, o adevărată capitală a românismului (erau prezenți mii de români, din România, Bucovina de Nord încorporată în U.R.S.S., din Banatul aflat în Iugoslavia, precum și din comunitățile românești americane, australiene și vest-europene), Chișinăul a găzduit cea mai mare manifestare românească (circa 1 milion de oameni). Vom reveni, în numărul viitor, cu un amplu grupaj dedicat acestui eveniment istoric pentru destinul tuturor românilor. **(C. Dumitru)**

OPERATION VILLAGES ROUMAINS

LES ATELIERS DE LA DEMOCRATIE BUCAREST 1990

MEDECINS SANS FRONTIERES BELGIUM

Lista rămîne deschisă

Ce și-au propus „Atelierele democrației" știe, de acum, toată lumea. Răspunzînd direct evenimentelor din 13—15 iunie din București care au declanșat în întreaga lume o reacție puternică de respingere a României, propunerea organizării acestor „Ateliere" s-a născut din sentimentul sincer de prietenie față de poporul român, a celor care au făcut, încă din 1988, din apărarea satului românesc, propria lor cauză.

„Cu fiecare casă, cu fiecare biserică, cu fiecare cimitir distrus, ceva din bogăția spirituală a fiecăruia din oamenii acestei planete, dispărea ; pentru că satul românesc, ca și cel belgian, și cel polonez, și toate satele lumii, sînt părți ale unui patrimoniu mondial de valori". Paul Hermant și colegii săi, cei 12 membri fondatori ai „Operațiunii" au trebuit să explice adeseori „de ce au făcut asta", adică, de ce s-au angajat într-o asemenea bătălie pentru salvarea satului românesc. Nu, nu acasă la ei, ci aici, la noi, întrebați de către noi, cei bolnavi de suspiciune, după atîția ani în care „s-a făcut totul" (chiar s-a făcut totul !) ca să devenim astfel.

Să dovedească OVR-ul că a adus în România ajutoare materiale în valoare de 100 milioane dolari ! Cine le-a adus, în care sate și cui au fost împărțite ? Li s-a cerut, chiar de către unul din cei veniți să îi contacteze pentru pregătirea „Preateliere-lor". Au răspuns zîmbitori, calmi, explicînd că în curînd va fi tipărită o carte în care fiecare comună se va prezenta pe sine și satul adoptat, iar dacă cineva va avea răbdarea întocmirii unei contabilități exacte, va trăi surpriza de a descoperi că valorile sînt superioare cifrei prezentate.

„Din primul moment, chiar, — ne spune Paul Hermant — am socotit că important nu era ce aduceam în camioane, chiar dacă ajutoarele de primă necesitate s-au dovedit extrem de utile, ci ceea ce purtam în capetele noastre, acea experiență a vieții democratice, pe care noi încercăm să o perfecționăm continuu, „pentru că niciunde în lume democrația nu e bun perfect, cîștigat definitiv. Nici nu o poți avea de la o zi la alta, prin simpla declarație că ai instaurat democrația".

În decembrie, eram eroii Europei, în iunie, aproape nimeni nu mai credea în drumul către democrație și libertate al României. Propunerea organizării „Atelierelor" s-a născut din dorința de a demonstra lumii că Bucureștiul stigmatizat de violențele pe care le cunoscuse, poate deveni un centru de desfășurare a unui mare forum internațional al democrației.

N-a fost să fie așa. Inerțiile noastre, timpul scurt avut la dispoziție, greutățile materiale cu care ne luptăm le-au blocat. La un pas de a renunța, grupul de organizare a propus, în ultimul moment, amînarea „Atelierelor" și organizarea unor „Preateliere", ca prim contact între organizații neguvernamentale din celelalte țări ale Europei și organizații similare din România. Fără a se constitui într-o demonstrație (nici nu și-a propus acest fapt, de altfel), „Preateliere" au fost, după opinia majorității participanților, un pas important în descoperirea drumului către democrație. Fiecare a descoperit nu atît răspunsuri, cît, mai ales, întrebări care îl frămîntau, puse de alții, oameni de profesii diferite de vîrste diferite din diferite colțuri ale țării.

Înainte de a fi o întîlnire cu organizații neguvernamentale din străinătate, „Preateliere-le" au prilejuit întîlnirea noastră cu noi înșine, organizații neguvernamentale — sindicate, ligi, asociații — specialiști din cele mai diverse domenii de activitate, tineri și vîrstnici, preocupați deopotrivă, de destinele democrației românești.

Și trebuie spus, pentru cei ce și-au arătat îngrijorarea, că nimeni din afara țării n-a venit la aceste „Preateliere" să impună puncte de vedere, nici măcar să dea sfaturi. Cît despre „spaima" că cineva ar atenta, fie și pentru o clipă numai, la ideea că „satele românești sînt românești", să fim serioși !

Numărul celor ce și-au oferit participarea la organizarea „Atelierelor democrației" ce se vor desfășura anul viitor e mare. Lista, nu uitați, rămîne deschisă !

În calitate de coorganizatori ai acestei vaste acțiuni deschise tuturor românilor, revista „Flacăra" pune la dispoziția dumneavoastră, cititorii săi, începînd din numărul viitor, un spațiu de dezbatere a problemelor democrației. Chiar cu riscul de a ne repeta, subliniem că „Atelierele democrației" nu sînt, nu pot fi și nu trebuie să se gîndite ca o manifestare sărbătorească încercînd să convingă Europa și lumea întreagă de realitatea democrației românești, ci numai un moment în drumul societății civile românești către o adevărată democrație.

ROXANA PAICU MANOLESCU

A luat ființă Asociația Ziariștilor Români

Ceea ce ne unește

Mulți ne întreabă : de ce e necesară această Asociație a Ziariștilor Români ?

Le putem răspunde : pentru că nu e firesc ca numeroși ziariști, în special tineri și deosebit de talentați să aștepte nu știu ce atestate, nu știu cît timp, pentru a face parte din rîndurile noastre.

Le putem răspunde : pentru că nu ni se pare firesc ca numeroși ziariști români care își exercită profesia dincolo de fruntariile țării să nu fie alături de noi.

Dar n-ar fi de-ajuns aceste lămuriri, oarecum din sfera birocrației.

De fapt, ceea ce ne unește pe noi, cei din această sală, pe alții care și-au trimis numai reprezentanții sau pe alții care ni se vor alătura este convingerea de neclintit că în România, în sfîrșit, omul poate și trebuie socotit o creație minunată a firii, demnă de tot respectul. Iar scrisul nostru poate și trebuie să intervină, cu orice risc, ori de cîte ori el este jignit, batjocorit, mințit, manevrat în scopuri josnice sau chiar aneantizat. Fiindcă forța cuvîntului, fie el mînuit de un scriitor sau de un ziarist, a înfricoșat întotdeauna și va înfricoșa și pe mai departe pe toți cei care complotează împotriva fragilei trestii gînditoare.

Dar, mai ales, puterea nemernică se teme de cuvîntul celui care a ajuns o conștiință a neamului său.

Privesc în sală și mă bucur cînd zăresc printre noi astfel de conștiințe.

Privesc în sală și mă întristez fiindcă nu-l zăresc aici, din motive absolut obiective, pe cel care s-a socotit un simplu „paznic de far".

Dar dintre noi vor mai apărea, cu siguranță, mulți paznici de far, care nu vor pregeta să descopere cît mai profund lumea celor fără de putere, grandoarea ei fără seamăn și să se pună în slujba idealurilor sale.

Nu pentru bani, nu pentru glorie, ci din onestitate, din dispretul față de minciuna și de corupția prin orice mijloace, din dragoste față de aproapele nostru.

Și, tot cu siguranță, rîndurile noastre vor crește, deoarece în nici un caz această unitate nu-și propune dezbinarea breslei, ațîțarea urii între confrați sau elitismul.

Va veni o clipă, cu siguranță că va veni o clipă, cînd ne vom afla într-o sală cu mult mai mare decît aceasta și ne vom uimi cînd ne vom da seama de importanța pe care a căpătat-o presa în societatea noastră.

Dacă printre noi vor fi tot mai multe conștiințe, cît mai puțin interesate de propria lor persoană, cît mai interesate de soarta celorlalți, se va putea vorbi, într-adevăr, despre noi, ca despre a patra putere în stat.

Aceasta va cere din partea noastră și mai puțin orgoliu, o și mai mare grijă în modul cum ne vom exercita profesia, astfel încît prestigiul ei să nu fie știrbit prin acțiuni nesăbuite.

Fiindcă în absența conștiinței, orice demers al nostru n-are nici o acoperire, e sortit pînă la urmă eșecului.

În decembrie '89, printr-o jertfă de neimaginat, pentru care nu vom reuși niciodată să fim destul de recunoscători, și cuvintele noastre au fost puse în stare de libertate.

Rămîne acum, la opțiunea fiecăruia, ce va face cu ele.

GEORGE ARION ■

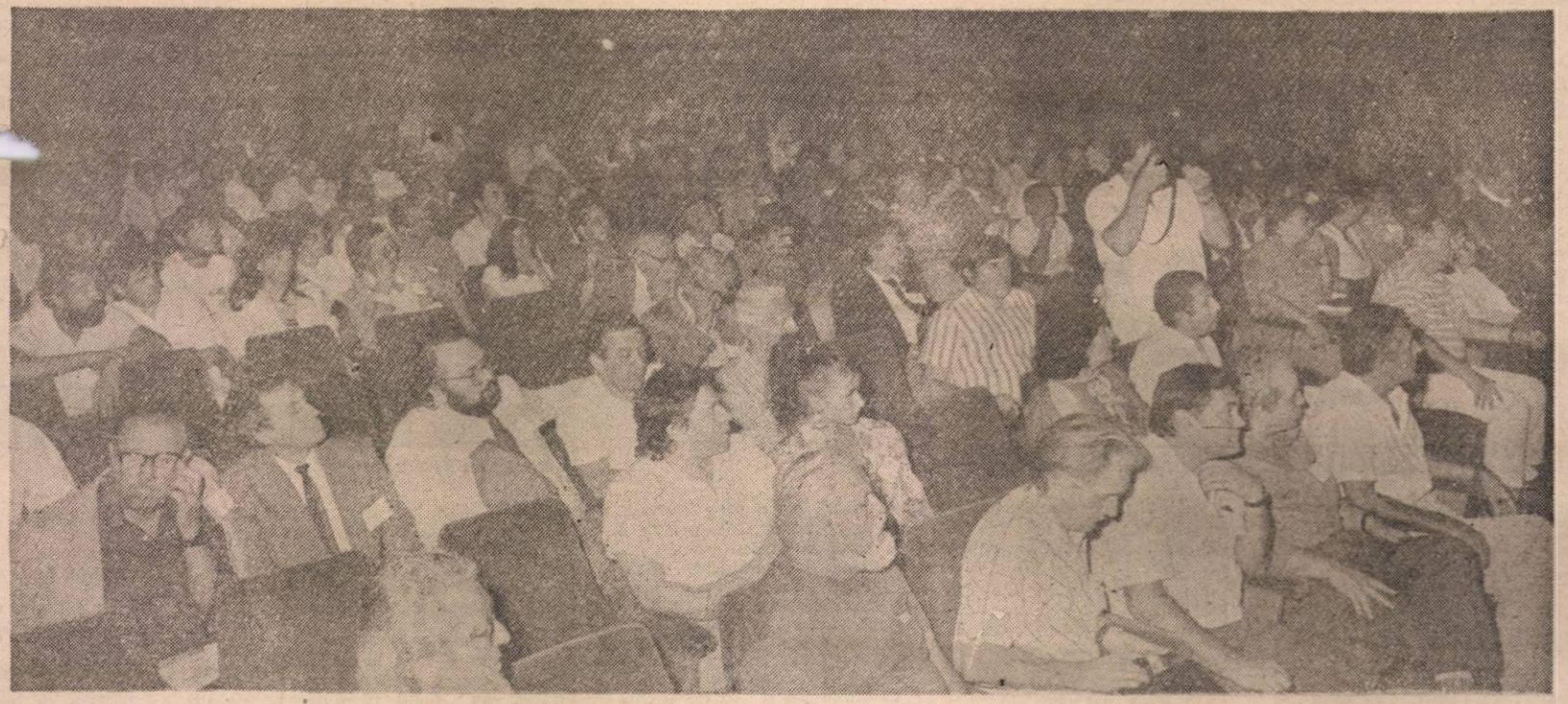

În zilele de 31 august și 1 septembrie și-a desfășurat lucrările la București prima Convenție națională a ziariștilor români. Reunind oameni ai presei tipărite și audiovizuale din întreaga țară, de la toate categoriile actuale de presă, intelectuali remarcabili ai culturii române și observatori de prestigiu din țară și străinătate, cele două zile ale Convenției s-au constituit într-un forum democratic, lucid, al lucrătorilor din presa română, în cadrul căruia au fost puse în discuție toate problemele stringente cu care se confruntă jurnaliștii români, luîndu-se hotărîri care să solidarizeze oamenii cuvîntului în jurul ideilor de competență, durată, valoare morală și profesională.

A fost prezentă, de la Chișinău, o delegație de cinci gazetari de la diverse reviste ale Republicii Moldova.

Convenția a hotărît schimbarea denumirii Uniunii Ziariștilor Democrați din România — sub care a activat în mod provizoriu grupul de inițiativă pînă la lucrările actualei reuniuni — în **Asociația Ziariștilor Români (A.Z.R.).** Reamintim că din Asociație pot face parte jurnaliști din presa scrisă și audiovizuală, din România și străinătate, care se conformează statutului, militînd prin valoarea activității lor pentru promovarea democrației și apărarea drepturilor omului.

A fost votat un comitet director format din 51 de jurnaliști români și de origine română, din țară și străinătate, în cadrul căruia urmează să se împartă responsabilitățile pe cele șase secțiuni constituite, care acoperă întreaga arie a problematicii cu care se confruntă presa actuală.

În cadrul Convenției a fost pusă în discuție Legea presei, relația A.Z.R. cu alte organisme interne și internaționale, statutul ziaristului, măsurile care trebuie luate pentru apărarea lui și a dreptului la informație, circulația liberă a ideilor. S-a luat hotărîrea afilierii A.Z.R. la Federația Internațională a Jurnaliștilor (F.I.J.), crearea unui cartel propriu de difuzare, a unei agenții de informații, sprijinirea prin toate mijloacele a înființării unui post independent de televiziune.

S-au făcut publice două proteste împotriva agresiunii la care e supus postul local de televiziune din Oradea și împotriva serviciului de pasapoarte care limitează dreptul unor publiciști independenți sau privați la circulația liberă pe planetă și accesul lor la informație. Toate ziarele care au reprezentanți înscriși în Asociație vor reacționa concomitent împotriva oricăror agresiuni viitoare asupra lucrătorilor din presa scrisă și audiovizuală.

S-a citit, de asemenea, o moțiune de solidaritate cu idealurile intelectualilor de peste Prut care au sărbătorit în 31 august împlinirea unui an de la declararea statalității limbii române și grafiei latine în Republica Moldova.

Toate hotărîrile viitoare ale consiliului de conducere al Asociației Ziariștilor Români vor fi date publicității.

Pînă la precizarea unui sediu propriu, orice informații se pot obține de la redacțiile publicațiilor **Flacăra, 22, România liberă.**

Plata pe singurătate

Viaţa, un veşnic şi tandru început
Fotografie de ELENA GHEREA

O propunere de „lege ferenda" Parlamentului României:

Burlacii şi burlăcăritul

Una din dările feudalismului tîrziu şi perpetuată cu osîrdie şi pe timpul divanului lui Ceauşescu avid după bani din te miri ce a rămas **burlăcăritul** (ca odinioară oieritul, vinăriul, fumăritul !), taxa de celibat, hiperbolizată şi extinsă şi asupra altor categorii de cetăţeni sub denumirea pompoasă şi aparent inofensivă de „contribuţie a persoanelor fără copii".

Ceauşeştii nu-ţi dădeau de mîncare, apartament, medicamente şi vitamine, în schimb, pretindeau copii cu ghiotura, vîrîndu-ţi la culcare, de pe ecran, politica de stat sub asternut. De cum împlineai 25 de ani şi îţi îngăduiai „luxul" de a rămîne tot becher ori chiar dacă te-ai fi căsătorit şi nu te învrednicea Dumnezeu cu copii, cădea ghilotina burlăcitului socialist asupra îndărătnicului grumaz al celor care nu erau taţi ori mame.

Şi nu plătea numai unul din familie, ci **ambii**, încălcîndu-se principiul de drept că nu poate fi sancţionată familia pentru o singură vină de două ori **(non bis in idem)**.

„Păcatul originar" — şi original ! — al burlacilor a fost extins şi asupra celor căsătoriţi, chiar dacă aceştia nu pot să aibă copii, din motive independente de voinţa şi dorinţa lor. Mai mult : în acest caz dajdia burlăcăritului continuă pînă la vîrsta pensionării, chiar dacă femeia a intrat în menopauză. Menopauza, andropauza ori sterilitatea nu constituie motive exoneratorii de la sfînta plată a burlăcăritului către stat.

Abia ajuns la putere, Ceauşescu a şi majorat impozitul pe veniturile persoanelor fără copii prin Decretul nr. 1086/1966. Prin Legea nr. 1/1977 privind impozitul pe fondul total de retribuire al unităţilor socialiste de stat se stabilea, din nou, birul becherilor ca, după opt ani, în 1985, această dare să crească din nou prin Decretul Consiliului de stat nr. 409/26 decembrie 1985. Tinerii căsătoriţi în vîrstă de 25 de ani împliniţi şi fără copii trebuiau să plătească la un salariu cuprins între 2 001—2 150 lei, nu 90 de lei cît era dajdia veche, ci 150 lei, la o leafă între 2 151—2 350, în loc de 100 lei plăteau 165 lei, la un salariu între 2 351—2550, în loc de 110 lei, plăteau 180 lei. Nu mai zic de cei mai în vîrstă, fără copii şi cu venituri mari, de pildă, la un salariu între 3 351—3 750, trebuia plătită nu suma de 190 lei, ci suma de 330 lei (!).

Am scris „se plătea", dar am greşit ! Burlăcăritul se plăteşte şi acum ! Persoanele exceptate de plata acestui bir sînt acelea care au avut unul sau mai mulţi copii născuţi vii, decedaţi ulterior, precum şi persoanele care au invaliditate de gradul I ori II şi soţii acestora, pe timpul cît durează invaliditatea şi cei care au înfiat copii.

Dar ne întrebăm, pe bună dreptate, de ce legiuitorul nu a asimilat cu invaliditatea neputinţa fizică a persoanelor căsătorite de a avea copii, dovedită cu acte medicale în regulă ? În mod cert, există astfel de categorii de cetă... şi nu trebuie impuşi la p... burlăcăritului pentru „vina" de a nu putea avea copii. În unele ţări occidentale nu există o lege specială în privinţa taxării persoanelor fără copii, ci numai o prevedere a micşorării impozitelor la persoanele cu mai mulţi copii.

Pe de altă parte, în plan moral şi civic decretul burlăcăritului este un atentat la dreptul de opţiune al persoanei.

Propunem, de **lege ferenda**, Parlamentului României abrogarea expresă a Decretului nr. 409/1985 privind majorarea contribuţiei persoanelor fără copii. Sîntem convinşi de **interesul legislativ al Parlamentului asupra acestei probleme, întrucît numărul bărbaţilor şi femeilor care suportă dajdia burlăcăritului este deosebit de mare.** Cine ne aude dintre deputaţii ori senatorii României ?

PAŞCU BALACI

Tristeţi impozabile

Există singurătăţi şi singurătăţi. Unele scurte, fulgerătoare, disperate, sosite în viaţa unui om cu brutalitatea şi perfidia unui atac pe la spate.

Dacă Maria Iovescu, — muncitoare la Întreprinderea de confecţii „Bega" din Timişoara — ar fi avut un copil, totul ar fi fost altfel.

Coadă la... Europa!

Drumul spre Vest trece pe aici

La Stamora Moraviţa:

Demnitate la sfert de preţ

TREBUIE SĂ TRECEM. CU CE ? Cu orice. Frontiera se trece — pe la Stamora Moraviţa — cu orice şi oricînd. De fapt nu oricînd, ci tot timpul. Întrebarea nu e, însă, întîmplătoare. În afară de cele aproximativ 800—1 000 de autoturisme aflate zilnic în aşteptarea ieşirii din ţară spre R.S.F. Iugoslavia „pe şoseaua (blocată pe o distanţă de 7—8 kilometri, mai staţionează — în ziua documentării mele — şi vreo 50 de autocare şi cîteva autobuze.

Se poate şi cu trenul. Rapidul internaţional 11 nu mai seamănă nici cu o conservă, fiindcă, de bine de rău, într-o conservă mai ai şi loc, cu condiţia să fii o sardea. În tren nu mai ai loc. Nu mai au loc nici conductorii, care, uneori, agăţaţi de scări, călătoresc cu nostalgia compostării unui bilet. Cei din tren — majoritatea — n-au bilete. „E imposibil să controlezi. Nu ajungi. Şi dacă ajungi, riştî să iei bătaie. Asta nu e tren. E coşmar". (Gheorghe Pavel, şef de tren).

Cu cîteva zile înainte, lucrătorii vamali Vladimir Gavril şi Ion Blănaru au fost atacaţi de un grup de „călători" care au pătruns în biroul vămii C.F.R. şi au luat cu forţa toate paşapoartele reţinute pentru plata taxelor, inclusiv actele aflate în acelaşi loc. În ziua documentării mele toţi cei daţi jos din tren fiindcă depăşiseră cantitatea de marfă admisibilă au spart uşa sălii de aşteptare, năvălind în tren cu tot cu bagaje, dar fără bilete şi fără vizele necesare în paşaport. Trenul a plecat spre vama iugoslavă. Unde lupta — uneori animalică — pentru a rămîne în tren, continuă.

● CU CE RISC ?

Cu riscul de a fi, totuşi, prin eforturi disperate, oprit. De a nu reuşi să „convingi".

— Eu am luptat pentru revoluţie ! Sînt liber să duc ce vreau ! — ţipă cît zece Gheorghe Bocotan din Arad. Vrea să „ducă" un motor electric, două transformatoare, un ministrung, un termostat, două boilere şi un ax de motor. Dar nu e prea ingenios (cum ar putea fi ?), pentru a le camufla în autobuzul „excursioniştilor" arădeni. Alţii, înaintea lui, au avut idei. Gheorghe Ardeleanu, şoferul unui autobuz din Baia Mare, a ascuns o maşină de găurit, un fierăstrău mecanic, 1 000 de pînze de bomfaier, o scurtă îmblănită şi 40 de gheme de macrame. În vamă găseşti absolut orice. Maşinuţe răsărite magic din mînecile hainei, maşini de măcinat cafea, rulmenţi, robineţi, biciclete, ciorapi, filtre de ulei, pompe de injecţie, miez de nucă, ceasuri deşteptătoare, lenjerie de pat, creioane, caiete, în sfîrşit, tot ce nu găsim în magazinele ţării.

● CU CE DREPT ?

— Democraţia ne-a dat dreptul de a ieşi din ţară — îmi spune domnul colonel Borislav Herdeleanu, şeful punctului de frontieră Stamora Moraviţa. Noi transformăm dreptul de a călători într-un abuz, şi abuzul într-o umilinţă. Şi umilinţa asta devine nu doar a noastră, ci a ţării. Aţi văzut coloana din spatele nostru. Cel puţin 5—6 mii de oameni. Acum. Într-o singură vamă. Într-o săptămînă sînt zeci de mii. Toţi — în concediu ? Să fim serioşi. Pleacă din întreprinderi. Mulţi — cu piese furate. Vin aici din toate colţurile ţării. Conduc obosiţi, grăbiţi, produc accidente. Şi fac şi „revoluţie". Acum trei săptămîni fiindcă n-au fost lăsaţi să treacă cu bunuri interzise, au făcut revoluţie. S-au adunat cîteva sute. Au ales un comitet de iniţiativă. Au redactat o proclamaţie cu şapte puncte. Primul punct — vameşii să fie daţi afară, controlul să-l facă ei, „turiştii". De ce ? Vameşii erau „ceauşişti". Am venit în faţa lor. Le-am spus că sînt de acord. Unii vameşi lucraseră în vamă şi pe timpul lui Ceauşescu. Să fie daţi afară. Cu condiţia ca toţi cei care au lucrat undeva pe timpul lui Ceauşescu să fie daţi afară.

Spre vamă, de fapt, nici nu poţi trece. Grupuri de „ordine" înarmate cu bîte sparg orice maşină care încearcă o depăşire. Ultima maşină spartă e a unei familii de italieni, care aveau cu ei şi un copil de opt luni. Cîţiva dintre cei cu ordinea sînt Ion Deheleanu din Caransebeş (muncitor la I.C.M.), Marin Stroie din Reşiţa (I.A.V.R.), Constantin Gruneanţu din Caransebeş (I.P.E.G.), Ilie Novac din Oţelu Roşu.

● CU CE CÎŞTIG ?

Cîţiva bogaţi într-o ţară săracă. Cîţiva cu „Mercedesuri" lîngă cei cărora li s-a furat şi bicicleta. Cîţiva cu zeci de mii de mărci lîngă ceilalţi, cu 2—3 000 de lei pe lună. Rentează să „muncească ?" Stău aici, dacă e nevoie şi trei luni de zile !" îi spunea cineva colonelului Herdeleanu. Dar după alte trei luni tot trec. Vînd marfa, mă întorc cu două sute de mărci. La negru, asta înseamnă cel puţin 12 000 de lei. Mi-am scos leafa pe trei luni ? Mi-am scos-o. Dar, vedeţi dumneavoastră, eu nu stau aici trei luni..."

Aşa e. După două-trei zile de chin, tot „treci". Şi te umileşti să vinzi la sfert de preţ. Nu în piaţă. În Iugoslavia românii nu mai au voie în pieţe, ci în afara localităţilor. Avem prin lege, libertatea sărăcăcioasă de a ne îmbogăţi. Nu mai avem, însă, prea multe de vîndut. Doar demnitatea. Care „merge". La sfert de preţ.

RADU CIOBOTEA

își spune mereu (și ea și soțul ei, muncitor la termoficare) că încă nu e tîrziu, dar, totuși, au trecut pe nesimțite 12 ani de căsnicie. La început a fost frumos. Nici acum nu s-a schimbat nimic, dar tocmai asta e, că nu s-a schimbat nimic și ar fi trebuit să se schimbe, ar fi trebuit să nu mai fie suma a două singurătăți ci o familie strînsă în jurul acelei vieți pîlpîinde, acelui gîngurit dintr-un pătuț care ar fi fost (îl și vedeau parcă) în colțul camerei mici, în jurul năzbîtiilor copilului care n-a mai venit. Și medicii nu îndrăznesc să spună că va mai putea veni. Desigur, asta e o problemă a lor. Dar în același timp, mult mai mult decît atît.

Iuliana Gutu e, și ea, tot muncitoare. Tot la „Bega". Dar la sectorul creație. Are 45 de ani. Gîndește și execută modele noi de rochii, de pantaloni, de jachete. În afara orelor de serviciu e o femeie singură. Trebuia, „odată, demult" — zice ea — să se căsătorească. A avut ghinion. De ce? Nu contează de ce. A avut ghinion și gata. El și? Și s-a gîndit că niciodată nu se va căsători. Era un fel de pedeapsă și un fel de teamă. Apoi și-a uitat promisiunea față de ea însăși. S-a logodit. El a plecat „dincolo". L-a așteptat. Știa că se va întoarce. S-a întors, într-adevăr, ca s-o ia de soție și să meargă amîndoi în acea țară europeană liberă și bogată. Aprobările au întîrziat. Actele s-au împotmolit prin birouri. El a plecat și s-a întors iar. Și iar. Trei ani s-au luptat cu birocrația unui stat care făcea totul pentru om. N-au reușit. Au obosit. S-au îndepărtat. În al patrulea an el n-a mai venit. Ea a rămas o bună muncitoare și o femeie singură. Ar fi dorit un copil. Viața i-a fost împotrivă. Urăște ceva, acum? „Da, îmi răspunde. Urăsc suma de 25 de lei".

Fiecare dintre cele două femei despre care am scris pînă aici își plătesc nesansa de a nu avea copii. Cu bani gheață. Maria Iovescu plătește de 12 ani 180 de lei pe lună. Are un salariu de 2 500 de lei. Iuliana Gutu plătește 205 lei pe lună. Are un salariu de 2 700 lei și îi e greu. E săracă și ea și țara. În piață, un kilogram de aproape orice (roșii, ardei, pepeni) costă 25 de lei. De asta urăște cuvintele „25 de lei". Un pepene de 8 kilograme e egal cu prețul lunar al singurătății ei.

La Întreprinderea de Confecții „Bega" lucrează 1 000 de femei. 110 din ele plătesc cu bani gheață faptul că nu pot avea copii. Lunar întreprinderea virează în acest cont al contribuției persoanelor fără copii suma de 21 150 lei. Al doilea preț al tristeții lor. Prețul singurătăților de cursă lungă.

RADU CIOBOTEA

„Cine are, să-i trăiască, cine nu..."

La ceasurile prînzului, forfota din ușa magazinului „Victoria" din București e în toi. Oprim la întîmplare trecători, stăm de vorbă preț de cîteva momente. „Ce părere aveți despre taxa de celibat?". „S-a nimerit să fiu și eu un platnic de acest gen — ne spune **Ion Munteanu din Iași.** Nu sînt căsătorit, am peste 25 de ani și plătesc lunar 285 de lei. Mi se pare stupid, odată ce a fost abrogat decretul privind interzicerea avorturilor. După mine, cele două decrete merg mînă în mînă, cum se zice. Odată ce femeia, în general, e liberă să opteze în privința propriei ei sarcini, de ce să o silești apoi să plătească? Și-apoi, bărbaților, celor necăsătoriți, așa, ca mine, dacă încă nu s-au decis să se-nsoare, dacă n-au găsit încă persoana căreia să-i acorde această încredere, de ce să le impui în mod abuziv acest impozit? Concepem, în fond, noi, bărbații, copii cumva? Ce să fac dacă nu m-am însurat, să fac copii din flori?".

Soții Dorina și Mihai Scarlat, din București reușesc să fie concișI: „Noi avem copii, trei chiar. Dar nu înțelegem că dacă am fi hotărît să nu-i lăsăm să fi fost jumuliți așa, pe degeaba. Zicala aia veche spune tot: «Cine are, să-i trăiască / Cine nu, să nu-i dorească». Dacă cei în cauză așa au hotărît, înseamnă că vor fi avînd ei motivele lor; de ce să li se bage mîna-n buzunar?..."

Marin Pop din Cluj e în trecere prin București, caută pantofi. E tînăr și singur. Profităm de momentul unei scurte nehotărîri a dumisale și-l interpelăm cu aceeași întrebare. Se gîndește un pic și ne răspunde cu franchețe: „Sînt căsătorit de doi ani; eu am 27 de ani, soția 23, nu avem încă copii. Problema taxei ăsteia e încurcată rău, după părerea mea. Și nici nu e o măsură consecventă din punct de vedere juridic. Ni se tot spune că și în alte state se plătește această taxă, că din ce plătim noi se acoperă alocațiile celor cu copii, etc. Aș vrea să fac trei observații. Una din inadvertențe constă din faptul că prevederea include și pe cei care efectiv **nu pot** avea copii. Sînt foarte multe cazuri de cupluri care au acest handicap fiziologic peste care se trece cu tăvălugul, percepîndu-li-se nejustificat o taxă frumușică. A doua precizare: dacă ambii soți fără copii au depășit cei 25 de ani, urmează ca amîndoi să plătească respectiva contribuție. E drept, însă, că atunci cînd încep a avea copii să primească numai unul din părinți alocație? În al treilea rînd, vreau să relev o anomalie logică a acestui decret. Spre exemplu, cazul familiei mele, unde soția (deci cea care ar putea da naștere unui copil), în vîrstă de 23 de ani, mai este păsuită încă 2 ani de taxa celibatului, pe cînd eu, trecut de 25 de ani, plătesc deja de 2 ani respectiva taxă. Nu vi se pare ilogic? Deci cea care poate naște în familia mea nu plătește taxa, iar eu o plătesc. Normal ar fi ca pentru cazurile familiștilor, soțul să plătească acest impozit abia după ce și soția împlinește cei 25 de ani. Altfel, e aberant. Nu mai adaug faptul că și în situația în care și celelalte state percep astfel de taxe, ar trebui făcute cunoscute opiniei publice variantele din afară, pentru a putea cîntări justețea măsurii prevăzute de decretul nostru drag".

Oamenii trec mai departe, îngîndurați, privesc vitrinele mai mult goale și, cu copii sau fără, luptă să supraviețuiască.

Parlamentarii noștri, desemnați cu o majoritate zdrobitoare, trebuie să ne picure cu discreție elixirul „liniștii" multpromise, sentimentul unei minime echități. Întorși din vacanță, poate mai odihniți, își vor pleca urechea la păsurile oamenilor de rînd. Poate vor reflecta și asupra acestei probleme, în clipele lor de răgaz, de meditație sau măcar în timpul siestei.

CRISTIAN PAVEL

Un poet agresat de bastoane

Pe poetul Constantin Menagache îl cunosc de mult, să tot fie vreo cinci-șase ani. Eram obișnuit cu figura sa expresivă, cu un rictus al suferinței întipărit în colțul buzelor. Așa că, luni 27 august, cînd l-am văzut, pe la ora 15,00, abia urnindu-se și tîrșîindu-și picioarele, am rămas mut de uimire.

„Știi, de la un timp, eu am necazuri cu inima. De cîteva zile n-am mai găsit medicamente. Ieri, duminică 26 august, cum era închis peste tot, am fost la farmacia cu program permanent, de lîngă cinema „Patria".

POLIȚIȘTII N-AU NECAZURI CU INIMA?

Eram pe trotuar, pe la ora 19,30, pe partea dreaptă cum mergi spre Bd 1848, mergeam pe lîngă magazine. În clipa aceea, cam la 100 de metri în spate, pe Bd. Magheru, am văzut trupe de poliție masate în zonă (scutieri cu bastoane). A venit un sergent major și din senin mi-a tras un pumn în ochiul drept. Atunci cînd, aproape simultan cu acesta, s-au desfășurat de-a lungul străzii, luînd un dispozitiv de luptă, n-au mai ținut cont de nimeni, dacă erai vinovat, dacă nu erai, dacă ai strigat ori nu, au început să dea în oameni. Lovitura primită în ochi m-a culcat jos, pur și simplu. Am primit un picior puternic în zona inimii — eu sînt cardiac —, ceea ce putea să ducă la un infarct sau la un preinfarct, după care picioarele agresorilor mi-au lovit soldurile și, în general, tot corpul, eu fiind în continuare căzut la pămînt. Apoi a venit un echipaj mobil al Poliției și cei care au rămas pe loc și n-au putut să se mai ridice au fost înhățați și aruncați în dubă. Cei care au putut să se ridice au scăpat cu fuga, care cum au putut. La urcarea în dubă mai încasai cîteva lovituri. După astea au mai făcut cîteva „ture" prin P-ța Universității, ca „să-și facă plinul" duba, apoi am fost duși la Circa 10 de Poliție, unde am dat declarații: unde am fost, ce-am făcut. Remarcabil este faptul că eu nu mă aflam în zona Pieței Universității și nu eram băut, sau ceva de genul ăsta. Un maior m-a anchetat: cine sînt, ce fac, cine-mi sînt părinții, dacă au murit, dacă trăiesc, ce căutam la ora aia pe stradă". O clipă ochii lui albaștri, tumefiați, privesc în gol. Îi întind o țigară și ni le aprindem. Continuă: „Pe la ora două noaptea, după un șir interminabil de interogatorii, au catadicsit să ne dea drumul. De fapt, am fost primul care am plecat. Nu știu ce s-a întîmplat cu ceilalți... că erau destui, numai la Circa 10 erau cam 40-45 de arestați". „Și ce acuzație îți aduceau? — îl întreb. „Nici un fel de acuzație. Am scos tubul cu medicamente din buzunar, i l-am arătat, numărați-le, nici n-am apucat să iau vreuna, flaconul era plin (am o vecină asistentă care-mi face cîteva „intravenoase", ca inima să-mi pulseze normal)... Secția 10 e în spatele magazinului COCOR. Am ieșit buimac, la două noaptea, la una din mașinile care circulă tîrziu..." Și atunci m-am gîndit că mai fragile decît fragila noastră democrație sînt trupurile noastre, bătute conștiincios, ca pe covoare, de inimoșii noștri polițiști...

MIHAIL GĂLĂȚANU

La Borș:

Pîriul de benzină din Oradea

Spre deosebire de alte cozi vieștești, coada la Europa este una la care stai la volan într-un șir de autoturisme lung între 4 și 7 km, cu mîinile pe covrig și înjurînd vîrtos pe vameșii care ți se pare că nu se grăbesc de loc. Această coadă se mai deosebește de altele și prin aceea că stai ca **să dai, nu să iei** ceva. **„Nu ne vindem Țara!"**, am urlat din răsputeri imediat după Revoluție, gata să ne plesnească venele de năprasnica presiune a patriotismului. Apoi am început să o vindem în vrac, la bucată sau cu amănuntul, spre bucuria străinilor.

Seismul politic de la 22 Decembrie 1989 a determinat un seism geologic la Oradea. A apărut, peste noapte, un nou pîriu de hidrocarburi și la vederea căruia însăși Peța termală spumegă în draci de gelozie. Acest pîriu de benzină este cărat clandestin în rezervoare simple ori duble, în canistre bine camuflate spre Ungaria. După apariția Ordinului ministerial nr. 8 550/25 iulie 1990 care limitează scoaterea de carburanți la 10 litri pentru călătorii care ies mai mult decît o dată pe lună din țară, pîriul s-a mai subțiat cu ceva, dar fără să fi secat cu totul. Mai întîlnim nostalgici „corăbieri" care se aprovizionează cu benzină și nu cu apă dulce, precum Gal Mate Arpad (3—CJ—1 807), din Huedin, Galajda Laszlo (3—BH—3 243) din Săcuieni, Bujor Cornel Daniel (1—BM—9 346), Kadar Zoltan (2—CV—3129), Ioan Bica (3—BH—6 042), Oradea, Pasku György (1—BH—4 923), Oradea, Aurel Tiusdea (1—BH—8 032) din Lungașu de Jos, Viorel Cotrău (3—BH—3 382) ș.a.

Unii „turiști", orbiți de furie că nu sînt lăsați — ca înainte de apariția acestui act normativ — cu rezervorul plin și de mai multe ori pe lună! — amenință cu o falcă-n cer și cu una -n pămînt că vor aprinde chiar în ingrata Vamă surplusul de benzină. Miklos Bandi Sikes din Oradea a proferat multe amenințări, dar pînă la urmă s-a mulțumit să deșerte lichidul pentru care a izbucnit scandalul în Golf în WC-ul din locul de refugiu spre marea dezamăgire a autoturismului cu nr. 1—BH—1 459.

Dl. Gheorghe Micu din Dărmănești (Bacău) a camuflat cu măiestrie rezervorul al doilea plin-plinuț de benzină, dar a fost reperat de ochii neiertători ai vameșului Matei Țirban.

„Ce nu găsiți în magazine, găsiți la vamă!"

Deși simpaticul vameș Ioan Șora este mare iubitor de poezie, nu este deloc visător la punctul de trecere al frontierei. În timpul serviciului său a scos din portbagajul „Daciei" cu nr. 6—CJ—322 (Teodor Rusu) peste 50 de cămăși „Antonio Vitali", 50 de prosoape, 5 fețe de masă, 16 pivoți, 8 platine cu capac.

Nagy Geza din Tg. Mureș a ascuns la motor un mic pachețel pe care un om obișnuit nici nu l-ar fi băgat în seamă. Nu însă un vameș cu ochii exersați. În hîrtia motolită stăteau chitic 40 de greifere pentru mașina de surfilat.

Celebrele cămăși albe de Marghita au încercat să-i îmbrace pe alții ascunzîndu-se în autoturismul cu nr. 3—BH—7 401, laolaltă cu ștergătoarele de cauciuc pentru picioare, pe cînd în autoturismul 1—CV—4 632, niște piese de rezervă pentru ARO au încercat să treacă și să pună în mișcare niscaiva ARO-uri din străinătățuri, în devălmășie cu un electromotor, pompă de injecție, pivoți, pinion de atac, coroane electromotor, disc ambreiaj, toate cumpărate pe sub mînă de la Cimpulung.

Începe mîine, poimîine școala, dar lui Kis Francisc din Oradea nu-i pasă de elevii din Oradea. A cărat cu 2—BH—3 594 doi saci plini cu caiete a cîte 100 de file. Mai șturlubatec și deloc livresc 1—VN—1 098 cară dincolo 30 de butelii de vin foarte bun pentru export, din care s-a oferit cinci, zece, vameșilor numai să treacă! 1—BH—5 682 transporta 14 perechi de pantofi pentru femei iar 3—BH—4 317 — 15 litri vopsea de ulei, pe cînd 2—BH—592 căra 25 de garnituri de lenjerie pat.

În „coada" reptilei multicolore care se deplasează cu o viteză de 0,50 km/h, dl. George Hincz are emoții. Va reuși să treacă niște costume populare care, dată fiind vechimea lor, sînt mai degrabă obiecte de patrimoniu!?

„Ein fröhlich Herz?" sau un miner ghinionist?!

La fel, herr Daniel Ditmar din R.F.G. nu are liniște. A cumpărat de la un preot dintr-un sat din preajma Sibiului o icoană veche de sticlă și pe marginea căreia scrie cu frumoase caractere gotice: **Ein fröhlich Herz / Ein friedlich Hans / Das Nacht das Glück / Des Lebens aus.**

Gheorghe Necula din Petroșani care a și spus că-i miner vrea să ducă dincolo 127 de cutii de conserve cu carne de porc importate din China și Danemarca. Unde le-a ascuns minerul? Printre arcurile banchetei și spetezei (2—HD—3 860), sub scaunele din față, lîngă motor și taman după roata de rezervă!

Gheorghe Sucală și soția din Cluj (1—CJ—1 238) au venit cu un purcoi de vase și cratițe emailate, vase din plastic, caiete, truse de creioane chinezești, hîrtie igienică. Nyulas Bernant Laszlo din Tg. Mureș poartă în rucsac treninguri, prosoape, ciorapi de bumbac, pantofi de piele, 200 de pachete de țigări „Carpați" f.f. (adică fără filtru!), Bartha Csaba din Cluj vrea să „exporte" 10 lămpașe, Gligor Secură, Ion Cocoș și Emilia Moțoc în ARO nr. 3—BH—2 037 vor să ducă dincolo cutii de chibrite (!), cremă de ghete, salam, pompă de injecție, filtre de ulei, margarină nemțească. Ianko Isztoika (1—BH—1 250) ascunde sub bancheta din spate 91 de bucăți de tablă zincată (100/28 cm).

Grea misie pentru domnul **Octavian Chirodea,** pentru care din tăblia zincată în cauză ar trebui să i se confecționeze armură de cavaler medieval „sans peur et sans réproche"! El este șeful Vămii din punctul de trecere al frontierei Borș și are cea mai mare vechime din toată România în acest post — mai bine de 15 ani!

Multe nedumeriri a avut dl. Chirodea la viața lui, dar una este acum cea mai mare și cea mai acută: cum și cînd mai lucrează oamenii acestia care asediază Vama zilnic cu mîile cînd toți pretind în gura mare că sînt în concediu legal ori medical ori au zile-libere!?

Să vedem dacă obligativitatea prezentării unui aviz epidemiologic comunicată în 27 august a.c. va mai reteza din trupul balaurului multicolor care se zvîrcolește la fruntariile țării!

PAȘCU BALACI

Dar cu calul ce-ai avut?

După Revoluție, în viața cailor nu s-a schimbat nimic ● Zvonul că Nicu Ceaușescu a pierdut o herghelie la ruletă este o pură fabulație ● Cailor li s-a tăiat rația de zahăr ● Doar 3 milioane de lei venit din creșterea cailor ● Exemplare care valorează 5 milioane dol. ● Și caii se mai fură.

Pînă să reintre în drepturi, calul mai are de sărit multe obstacole

Criza din Golf și trăpașii din Banat

În lumea cailor nu există speranțe. Există doar lucruri care se văd și lucruri care nu se văd. Pentru unii cai, pînă la lucrurile care se văd mai există obstacole. Unii reușesc să le sară și primesc o bucățică de zahăr, dacă așa ceva se poate găsi. Unii nu reușesc și asta e tot.

Caii nu învață istorie. Dacă ar învăța, atunci cei aproape 550 aflați în herghelia Izvin, județul Timiș, ar ști enorm de multe lucruri. Cei din varietatea „Ardenez" ar ști că au fost aduși aici în 1968 tocmai din podișul Ardenilor și că au fost întîmpinați de oamenii din Banat cu o uimire plină de admirație. Fiindcă sînt mari. E adevărat, mănîncă mult și se pot adapta climei de cîmpie. Dar asta nu contează. Bănățenilor le plac caii mari și casele mari.

Ceilalți, din varietatea Nonius (căci acestea sînt singurele varietăți existente la Izvin) ar ști că au apărut acum două sute de ani din cauza domnului conte Kutuzov, care și-a permis luxul de a-l înfrînge pe Napoleon. În retragere, străbunicul cailor Nonius de astăzi a rămas în Ungaria și a devenit mare iubitor de iepe moldovenești. Strănepoții lui sînt mici, puternici, rezistenți la drum lung și căldură. Dar n-au trecere în Banat.

— Îi dăm, cum s-ar zice, „la pachet" — îmi spune domnul inginer Octavian Ispan, directorul herghelii Izvin. Îți dau un Ardenez (care nu e bun aici) dacă iei și un Nonius (perfect adaptat zonei).

Caii „se dau" pentru ameliorarea rasei locale. De cumpărat, nu prea-i cumpără nimeni. Costă — unul — 91 000 lei. O „Dacie". Și folosește la ce? La transport? Nu. („Doar dacă embargoul împotriva petrolului irakian se prelungește pînă ne întoarcem la trăpași" — vorba inginerului Alexandru Iavorovschi). La arat? Nu. Atunci? Poate la agrement. Dar pînă ajungem aici e drum lung.

— Problema nu e că în țară s-au împuținat caii — îmi spune același inginer Iavorovschi. Problema e că a început să dispară o întreagă civilizație, a calului. Nu mai sînt, adică, oamenii din preajma lui. Potcovarii. Curelarii. Rotarii. Doctorii.

— Păi, veterinari n-avem?

— De cai, nu prea avem. Calul are alte boli. Nu merge cu tratamente „în masă". Fiecare exemplar trebuie salvat, uneori printr-o minune.

— Pe aici se mai întîmplă minuni?

— Da. Le face doctorul Simion Bolte de la Timișoara. Odată a scos mațele unui cal pe masă și i le-a pus la loc. A doua zi calul zburda pe cîmp. A făcut și o operație la lumina lanternei. O extrauterină. A salvat și mînzul și iapa. Astea sînt minunile de la Izvin.

Din păcate, la Izvin ar mai fi nevoie cel puțin de o minune, care să-i scoată pe oamenii aceștia adevărați și pe frumoșii lor cai din neputința falimentului care se apropie în galop.

— La 1 iulie — spune, trist directorul — guvernul a dat noua lege a investițiilor, cu acțiune retroactivă. Ce vină avem noi dacă la 1 ianuarie n-am preconizat această schimbare și n-am găsit soluții de a deveni rentabili? Și, la urma urmei, să fim serioși. Ce soluții?

Soluții nu prea sînt. Cîțiva cai — cei mai buni, campioni naționali ca Zeița, Hanibal, Hifi, sau internaționali ca Tam-Tam — ar putea fi vînduți. (Caii se vînd prin Fructexport!). Și mai departe? Agrement. Agrement — unde? Cu ce servicii asigurate acum, în toiul verii? Sport. Sportul înseamnă competiție. Competiția înseamnă echipament, hrană bună și antrenamente. Echipament — produs la Mediaș, pentru export — nu e nici cinci la sută din cît ar trebui. Nici hrană bună nu e (fiindcă nu e zahăr, nu e caroten, nu sînt morcovi, premixuri, vitamine atîtea cîte ar trebui), iar jokeii sînt, și ei, tot mai puțini și mai greu de găsit. Cît cîștigă un jokeu față de un fotbalist? Aproape nimic. Fiindcă — nu-i așa? — din ce să cîștige dacă... Și totul se ia de la capăt. Pentru un an de viață al celor 550 de cai de la Izvin trebuie 6 milioane de lei. Peste noapte, oamenii n-au de unde să facă rost de bani. Nici caii nu mai au. Au avut. Dar s-au terminat.

RADU CIOBOTEA ■

Ultima întîlnire cu El-Zorab

Se mișcă natural... (ar putea să se miște altfel?). Sînt creați cu un singur gînd: chiar, cine ar putea să știe cu ce gînd a creat Dumnezeu caii?

„La Mangalia este polul secetei în țara românească", ne spune d-nul Cornel Vasile, inginer zootehnist (principal) la Herghelia de la Mangalia. Este clima, locul, relieful propice pentru cea mai mare crescătorie de **pursînge arab** din țară.

„Ce s-a întîmplat în viața cailor după Revoluție?" — îl întreb eu. „S-a schimbat directorul. Nimic altceva." — ne răspunde dînsul, **surizînd**. Îl rog să ne vorbească despre școala de dresaj (și caii sînt manipulați, nu-i așa?) Dresajul, după cum aflăm, are o primă fază preliminară, numită **deburaj**, prin care caii tineri, la trei ani, sînt învățați cu harnașament, chingă, zăbală (ca și noi, de altfel...). După lungile antrenamente pe plajă, se dau probele de cronometrare, în funcție de care se stabilesc valoarea și clasa: „record", „elită", „clasa întîi", „clasa a doua", etc.... Se promovează după merite, armăsari de montă publică, iepemame. (Printre altele, dînsul ne strecoară o informație: mulți străini ar fi dispuși să plătească, în vederea unei singure monte a unor exemplare pe care le dețin cu cele de la noi, o sumă rotundă de aproape o mie de dolari). Cînd îmbătrînesc, caii se dau „disponibili la transfer" pentru Ocoluri Silvice, Primării, IAS-uri, care au nevoie de cai la tracțiune sau munci agricole. Cei mai bătrîni (și un cal poate avea o longevitate bună, pînă la 40 de ani) se livrează Institutului Pasteur, minunata lor alcătuire servind la prepararea unor vaccinuri sau... etcetera. Performanțele **pursîngelui-arab** de Mangalia, ale exemplarelor tinere pe piste de nisip (acum se construiește hipodromul de iarbă) sînt (timpi cronometrați la mia de metri): 1 minut și 10 secunde — 1 minut și 17 secunde. Probele se dau, de obicei, la galop, pe distanța de 2 400 de metri. Sînt folosiți și la tracțiune, în atelaje de 4 sau 6 armăsari (cu ei se duc la școală copiii îngrijitorilor herghelii). Ultima întrebare pe care i-am adresat-o d-nului Cornel Vasile, a fost: „Mai există hoți de cai în țara românească?" „Nu, nu am avut nici o împrejurare de acest gen. Oricum, orice eveniment este anunțat la Centrul Republican. Cît privește zvonul acela funambulesc, cu caii pierduți de Nicu Ceaușescu la ruletă, în Venezuela, sau aiurea, este o pură fabulație. În calitate de gestionar al acestei herghelii, vă pot spune că nici un singur exemplar nu s-a mișcat, în ultimii ani, de aici. De altfel, de la înființare, din 1926 — de cînd datează și aceste clădiri auxiliare — printr-o îndelungată tradiție, herghelia a fost proprietate de stat. Este o parte a patrimoniului național, nu poate fi înstrăinată oricum, iar eu răspund pentru ceea ce se întîmplă cu fiecare cal". Principala problemă, ne spune dînsul în continuare, este că țara nu are hipodromuri. E singurul, cel de trap, de la Ploiești, în timp ce, în altă parte, la Tokyo, să zicem, există 2 hipodromuri. Neavînd hipodromuri, nu poți pune în evidență ceea ce știe și poate să facă un cal, codul său genetic, stirpea, capacitățile energetice. În primăvară, la Mangalia, se va termina, în sfîrșit, primul hipodrom din această parte a țării.

Gospodăria de cai de la Mangalia este un spațiu-conex, închis (ca în matematicile superioare). În arealul ei locuiesc, cu toții, îngrijitori, funcționari, administratori, cu copiii și familiile lor, în case așezate foarte aproape de grajduri. O mare familie pentru care calul înseamnă viața lor. Există o patimă pentru cal, aparte de celelalte. Asta am înțeles-o cînd am intrat în grajduri și i-am văzut de aproape, atingîndu-i. În timp ce îi mîngîiam, ei îmi lingeau mîinile și mă cotrobăiau în geantă, în buzunare, după zahăr. Sînt înnebuniți după dulciuri (de orice fel). Înainte aveau rație de zahăr (cum avem și noi, locuitorii Capitalei, în prezent), numai că, acum — ei fiind mai puțin norocoși — cu penuria de zahăr prin care trecem, lor li s-a tăiat orice porție. Acum stau, fiecare în compartimentul lui, frumos etichetați, cu numele scris pe o tăbliță, alături pedigree-ul (un fel de dosar pentru **Securitate**, la cai), frumos înregimentați, așteptînd cu răbdare să îmbătrînească, și să ajungă la Institutul Pasteur. Un fel de destin paralel cu al nostru, al oamenilor...

MIHAIL GĂLĂȚANU ■

Ce mai știm de Semigreul românesc?

În ultima vreme, ne-am întors iar cu fața spre cai. Numai după stîrpirea lor dramatică, în masă, am văzut, ne-am convins, că nici fără ei nu se poate. Și caii, mai ales cei de rasă, au reapărut trepat, dar irezistibil, pe scena vieții noastre. Semigreii românești de rasă arabă pur sînge, de pildă, găsesc acum excelente condiții de reproducție și dezvoltare — unde credeți? — chiar în Herghelia de la Slatina, de unde sînt luați apoi și duși să populeze renumitele crescătorii de la Rădăuți, Jegălia, Mangalia.

La Slatina, la fermele din Brebeni și Zorleasca se află, cu alte cuvinte, matca Trăpașului, arab semigreu, însumînd la ora aceasta 483 de iepe, mînji și armăsari, în genere tineret în vîrstă de cîteva zile pînă la trei ani.

Și, doamne, ce frumoși sînt, mai ales murgii și roibii! parcă ar fi coborît chiar atunci din filme, să estompeze verdele cîmpiei... Doctorul veterinar Ion Stoica și inginerul agronom Victor Predeanu, doi dintre specialiștii de bază ai herghelii, sînt mîndri de patrupedele lor nechezătoare.

...Pînă mai anul trecut, își amintește doctorul Stoica, în Hherghelia de la Slatina am crescut un armăsar cu totul și cu totul deosebit. Se numește Mersuch XIX, un murg cu stea în frunte, pintenog, de o frumusețe fără seamăn, pur și simplu, unicat nu numai în țară, ci și pe continent. De la prima vedere, căzuse în grațiile unei familii foarte bogate din Austria. Se pare că era familia unei contese care, în trecere prin România, auzind de acest cal, a venit la noi și a ținut neapărat să-l cumpere. Trimisul contesei a oferit pe el, ulterior, importanța sumă de 5 milioane de dolari; cică voiau să-l ia doar de frumusețe. Conducerea herghelii n-a voit să-l dea nici cu atît. Motivul? E un armăsar de pepinieră. De reproducție. La Slatina a lăsat 37 de urmași. Din rațiuni bine gîndite, Mersuch a fost transferat la herghelia Rădăuți, împreună cu 50 de iepe de rasă Arabă, pur sînge, unde trăiește și are urmași. A împlinit 11 ani...

Doctorul Ion Stoica ne-a prezentat, după aceea, portretul complet al unui astfel de cal, așa cum reiese din fișa de evidență: armăsar pepinier Mersuch XXI, al Trăpașul semigreu românesc e mai mult un cal de agrement și tracțiune, care se întîlnește ușor. Ca orice cal arab, pur sînge, are o conformație frumoasă, armonioasă, o construcție, robustă; e mîndru și elegant. Pretențios la comportamentul adoptat de om. Dispune de o memorie remarcabilă; nu uită și nu iartă greșelile călărețului răutăcios, neinstruit și grosolan.

Iată ce ne spune, spre ilustrare, tînărul crescător — îngrijitor Costel Belu: Ni s-a întîmplat, odată să ni se fure calul Hadban XXVII, un cal de excepție, inteligent și nespus de frumos. Am anunțat organele de pază și ordine. Neputînd să-l struneacă, hoțul, rămas neidentificat, l-a abandonat într-o vale, cam la 20 de kilometri distanță. L-am găsit cu ajutorul miliției. Nimeni n-a putut, însă, să pună mîna pe el. M-am dus eu și l-am strigat o dată: „Hadban, vino la tata!" M-a privit întîi ca un om nedumerit, apoi cînd i-am zis a doua oară „Hadban, stai, mă, și vino, vino la mine!", m-a privit îndelung. M-a recunoscut și, încet-încet, s-a apropiat și și-a lipit capul de obrazul meu. L-am sărutat și, sincer să fiu, am lăcrimat ca un copil pe grumazul lui.

— Cît costă acum un Semigreu pur sînge arab. Gid sau Lipițan?

— Depinde. 75.000 lei e valoarea de inventar a unui cal. Deci, cam cît o Dacie 1300; de-aici poate începe licitația și poate ajunge la sute de mii și chiar la milioane de lei. Și cînd te gîndești că, mai ieri, ajunsese doar la... 25 lei!

MIHAI STĂNESCU ■

Televiziunea şi actorul au salvat „Tractorul"

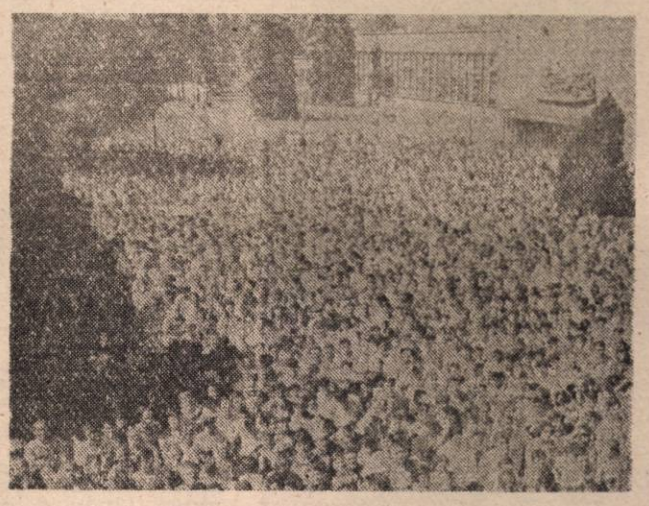

3 000 de oameni pentru 21 de revendicări

Actualul guvern condus de Petre Roman este cuminte şi deştept. Este cuminte pentru că, pînă acum, n-a încercat să aplice în practică măcar un punct din programul economic prezentat de surîzătorul său lider. Este deştept, în pofida multor îndoieli, prin simplu fapt că, încălcînd moratoriul ... sindicatele Federaţiei „Înfrăţirea" drept autoare ale ... stabilizării firavei noastre economii naţionale. Greva de la „Tractorul" Braşov a fost un cap de acuzare. Un reportaj hilar însurubat în emisiunea „Actualităţi" a încercat să minimalizeze şi să izoleze frămîntările sociale din întreprinderea braşoveană. Şi încercarea a reuşit. Ţara a aflat că braşovenii de la „Tractorul" nu vor să muncească, sînt puturoşi, din cauza lor economia este sabotată... Primul ministru a fost invitat şi aşteptat în uzină, dar domnia sa n-a răspuns dialogului. Greviştii au considerat această tăcere o sfidare. (E drept, nu sîntem în preajma alegerilor.)

Greva de la „Tractorul" — oricît ar încerca s-o uite actuala echipă guvernamentală — a fost un semnal de alarmă declanşat într-un peisaj economic dezolant ,dar „împănat" cu promisiuni şi bune intenţii. Să nu uităm că şi programele economice ale fostului partid comunist arătau superb pe hîrtie.

Celor care vor să uite, le reamintim că...

În ziua de 11.07.1990 Federaţia „Înfrăţirea" a sindicatelor independente din sfera construcţiilor de maşini prezintă Ministerului Resurselor precum şi Ministerului Muncii o petiţie cu revendicări. Petiţia va rămîne fără un răspuns. Între 6—9 august 1990 sindicatele declară o grevă japoneză. După consumarea celor trei zile, consiliul federaţiei hotărăşte declanşarea unei greve de avertisment în 20.08.1990, propunînd un dialog cu guvernul în 16.08. a.c. Dialogul ... purtat cu dl. Cătălin Zamfir nu se soldează cu rezultate satisfăcătoare. Astfel, 21 de sindicate din cadrul federaţiei „Înfrăţirea" declară grevă de ... tisment. După consumarea ... iunii, federaţia nu este contactată de nici un reprezentant al guvernului. Pe ...8.1990, în uzinele „Trac... al" se declanşează un mi... ng spontan la care participă 3000—9000 de muncitori. Ei solicită un miting în centrul Braşovului. Se organizează unul pe stadionul „Tractorul" pe 22 august. 15000 de oameni îl aşteaptă pe primul ministru. Televiziunea română prezintă la „Actualităţi" nişte tribune goale, iar imaginile sînt însoţite de un comentariu moralizator. În locul domnului Petre Roman soseşte o echipă guvernamentală condusă de dl. Andrei Pintilie, secretar de stat, şeful departamentului de construcţii de maşini din Ministerul Resurselor şi Industriilor. Comisia nu reuşeşte să dea un răspuns ferm la problemele ridicate de grevişti, încît muncitorii încep s-o huiduie, s-o fluiere, părăsind stadionul. Greva continuă la „Tractorul". La 28 august este prezentă la Braşov o altă echipă, de data asta trimisă de preşedintele ţării. Ea soseşte cu scopul de a se informa la faţa locului... „Informarea" a constat într-un discurs penibil ţinut de un parlamentar în faţa greviştilor.

În ziua de 29 august reporterul P. B. soseşte la Braşov. Era a opta zi de grevă.

„Nu cerşim nimănui nimic !"

Greviştii au cerut :

— Rezolvarea problemelor urgente ale aprovizionării tehnico-materiale.

— Analizarea în cadrul primei şedinţe a guvernului a consecinţelor sociale ce apar din Hotărîrea nr. 907/1990.

— Echilibrarea sistemului de salarizare pentru toţi salariaţii.

— Cele 21 de cereri solicitate în memoriul federaţiei să fie concretizate prin măsuri legislative în următoarele 3 luni.

— Aducerea tuturor drepturilor de concediu de odihnă la o bază de 28 de zile.

În timp ce Consiliul Federaţiei „Înfrăţirea" era întrunit într-o şedinţă extraordinară, în „Tractorul" Braşov soseşte senatorul — regizorul — actorul Sergiu Nicolaescu, urmat de doi deputaţi locainici. Peste cîteva minute (Ce coincidenţă, reţineţi !) apare o echipă a televiziunii condusă de neobositul redactor Benone Neagoe.

La ora 12, greviştii sînt adunaţi în curtea uzinei şi aşteaptă în soare deznodămîntul discuţiei dintre conducere şi senatorul — regizorul — actorul Sergiu Nicolaescu. Pînă la ora 14 reuşesc să stau de vorbă cu mulţi grevişti. Sînt nemulţumiţi, în primul rînd, de felul cum a fost prezentat la televiziune mitingul de pe stadion. Oamenii doresc să muncească... dar n-au ce să muncească. Autonomia întreprinderii este doar o etichetă şi o formă de scăpare a guvernului de răspunderi. În acest an au fost aduse în uzină doar 300 kg de oţel de scule aşchietoare. Muncitorii nu au haine de protecţie, fondul de locuinţe este deficitar, salariile sînt foarte mici, preţurile unor mărfuri sînt exagerate, aprovizionarea cu alimente (mai ales pîine) este precară. Muncitorii Lingurorei Doru (cu 7 copii), Dubei Vasile (cu 8 copii), Budulici Gh. (5 copii), Buchidău Gh. (4 copii), Hirsăr Eugen (cu 8 copii, locuind într-o garsonieră !) au în medie un salariu de 2900 de lei. Un parlamentar ales democratic are 10.000 de lei... Braşovenii sînt dezamăgiţi, au aşteptat ,au avut răbdare, dar dacă nu vor fi (măcar) ascultaţi vor ieşi în stradă...

„Vă spun eu cînd să filmaţi !" (partea întîi)

La ora 14,30, senatorul — regizorul — actorul Sergiu Nicolaescu apare în faţa a 3000 de muncitori din schimbul unu şi declară că nu a venit în calitate de regizor sau actor, ci în postura de reprezentant ales al braşovenilor în Senatul României. „Prezenţa" sa politică este primită cu timide aplauze şi multe fluierături. Senatorul de Braşov anunţă greviştii că în urma unui telefon dat din biroul directorului, a reuşit să obţină un credit de la Banca Naţională în valoare de 15,3 milioane de dolari, ca uzina să-şi procure materie primă din import. Este greu de crezut că renumitul regizor a reuşit să facă rost de atîtea milioane printr-un simplu telefon. Actorul a venit de la Bucureşti cu lecţia învăţată. Şi televiziunea l-a urmat.

Referindu-se la consecinţele sociale din Hotărîrea 907/1990, senatorul Sergiu Nicolaescu recunoaşte că habar n-are ce cuprinde această hotărîre a guvernului şi-l lasă în faţa mulţimii pe deputatul de Braşov, dl. Emil Stoica. Dînsul asigură asistenţa în numele prefecturii că un tren de la Constanţa este pe drum spre Braşov cu : 10 000 perechi pantofi S.U.A., 800 tone carne, din care 500 din Irlanda şi zilnic în abatoarele din oraş vor fi tăiaţi 700 de porci. Lista e întîmpinată cu un cor de fluierături. În final Sergiu Nicolaescu propune : „Sînt alături de voi şi vă reprezint în Senat. Eu propun ca să întrerupeţi greva şi de mîine să reveniţi la lucru !" Domnul senator este ascultat, oamenii se risipesc. Astfel se încheie şi filmarea televiziunii. Seamănă a mituire, domnule Roman !

A doua parte (nefilmată)

Cele 15,3 milioane de dolari vor asigura baza tehnico-materială a uzinei timp de 7 zile, apoi... O zi de grevă la „Tractorul" a costat economia naţională aproape 27 milioane de lei. Ideea că braşovenii nu vor să muncească este o idee falsă, dar întreţinută de guvern cu bună ştiinţă. Este un guvern, nu-i aşa, cuminte şi deştept. Oamenii de la „Tractorul" vor să muncească cinstit (au destule contracte) şi prin cîştigul muncii lor, vor să trăiască în condiţii decente de viaţă. Atît doresc ei.

PETRE BARBU

P.S.

Domnule deputat Emil Stoica, am căutat la Poiana Braşov să dau de urmele lui Marian Munteanu şi ale lui Nica Leon, cei care — susţineţi dumneavoastră — i-au instigat pe braşoveni la grevă. Mărturisesc că n-am găsit nici un fir. Poate m-aţi îndrumat greşit, poate n-am ştiut unde să caut... De ce minţiţi domnule deputat ? Oare sindicatele Federaţiei „Înfrăţirea", cîteva mii de muncitori pot fi incitaţi să intre în grevă fără motive, credeţi dumneavoastră că explicaţiile puerile pe care le emiteţi folosesc cuiva ?

La Snagov:

Răni vechi şi interese noi

Revista „Flacăra" a fost sesizată de primarul comunei Snagov, domnul N. Marinescu, în legătură cu deţinerea şi exploatarea ilegală a terenurilor fostei gospodării de partid de către actuala Întreprindere de Turism Snagov. Din discuţia avută cu domnul primar în ziua de 29 august, am aflat că este vorba de o suprafaţă de 16 ha de pămînt, pe care fostul Minister de Interne le-a închiriat iniţial de la C.A.P., în vederea amenajării unei microferme zootehnice pentru Vila 72. În 1986, terenul este transferat de la Consiliul Popular Snagov la M.I., printr-o decizie a Consiliului Popular al Capitalei, dar decizia „este un fals", întrucît terenul respectiv nu fusese niciodată proprietatea Cons. Pop. După revoluţie, cîţiva ţărani, făcînd cerere de ieşire din C.A.P., au revendicat şi au obţinut terenurile fostei ferme de partid, ai căror proprietari au fost înainte de colectivizare. Are loc însă un al doilea abuz : terenul este preluat de M.A.N., iar în august, fără nici o ... obare legală, Întreprinderea de Turism Snagov şi Întreprinderea de Foraj şi Lucrări Geologice Speciale încep aici „lucrări pentru anumite amenajări", încălcînd flagrant legea 59 privind fondul funciar. Prin adresa nr. 1659 din 7 august 1990, Primăria Snagov cere celor două întreprinderi să sisteze lucrările şi, ca urmare a lipsei de receptivitate a acestora, le încheie proces-verbal de contravenţie cu amendă de 10 000 de lei. Cum şi acest demers rămîne fără ecou, se întocmeşte proces-verbal de infracţiune, care este înaintat Judecătoriei Buftea. În final, domnul primar ţine să precizeze că obiecţiile sale nu vizează finalitatea lucrărilor (exploatarea apelor geotermale ar aduce numai foloase comunei), ci „practica comunistă de sfidare a legilor ţării". Este şi motivul pentru care a solicitat sprijinul presei, pe care o consideră" a patra putere în stat".

Din dorinţa de a evita o prezentare unilaterală a faptelor şi argumentelor, ne-am adresat conducerii I.T. Snagov, pe care am găsit-o asaltată de reporteri şi ziarişti, alertaţi şi ei de primarul comunei. Domnul director Cornel Stegaru şi domnul director adjunct, Ion Oboroceanu, ne-au pus la dispoziţie Ordinul M.A.N. nr. 0248 din 19.05. 1990, semnat de col. Gafiţa Nicolae, şeful unităţii 02544/BI, care „legitimează" transferul celor 10,7 ha (deşi primarul vorbea de 16 ha) de la M.I. la M.A.N., precum şi aprobarea pentru lucrările de forare, eliberată de Direcţia Generală pentru Agricultură şi Alimentaţie a Primăriei Capitalei şi purtînd nr. 408 din 7 august 1990 (exact în ziua în care Primăria trimite adresa de avertizare). Primul ministru cere întreprinderii să dea ţăranilor alte terenuri în compensaţie, iar pentru terenurile afectate de lucrări, să plătească chirie proprietarilor (soluţie cu care aceştia au fost iniţial de acord, însă ulterior, „instigaţi de primar să nu se lase manipulaţi", s-au răzgîndit, şi au început să facă presiuni, „unele violente, gen Săpînţa", pentru a reintra în posesia pămîntului unde lucrările de forare sînt acum în plină desfăşurare, pămînt care oricum va fi retrocedat, după încheierea lucrărilor, căci în final sonda nu va ocupa decît o suprafaţă de 200 de mp. Fără a nega abuzul care a stat la originea preluării, de către M.I. a unei suprafeţe de pămînt aparţinînd C.A.P.-ului, cei doi directori dezaprobă însă vehemenţa pătimaşă, ostentativ „revoluţionară" a primarului, care refuză să înţeleagă raţiunile superioare, de interes naţional, ale acestei lucrări, ce nu are scopul de a construi „o nouă bază de agrement pentru o nouă nomenclatură", ci o staţiune balneoclimaterică unică în ţară. Proprietăţile curative şi energetice ale apei geotermale din perimetrul Bucureşti — Otopeni — Snagov sînt de o asemenea însemnătate, încît a amîna punerea lor în valoare pînă la votarea noii legi a fondului funciar înseamnă a satisface interesul sau orgoliul unui grup în dauna unui interes naţional care se traduce în avantaje multiple : o bază de 18 sanatorii cu o capacitate de 2 200 de persoane pe serie şi cu funcţionare permanentă ; deschiderea unor numeroase locuri de muncă pentru localnici şi nu numai pentru ei ; rezolvarea încălzirii termice pentru întreaga zonă ; realizarea unor importante economii, 22 800 de GKal şi 3 270 de tone de combustibil convenţional. Sistarea lucrărilor ar dovedi lipsă de realism, ar prejudicia nu numai întreprinderile în cauză, cît şi guvernul, care a alocat 40 de milioane de lei ca şi firma străină implicată ca sponsor. Lucrările de forare încheindu-se în primăvară, I.T. Snagov şi I.F.L.G.S. solicită înţelegere din partea primarului, care pînă acum a respins orice încercare de dialog, acuzînd în bloc de comunism C.A.P.-ul Snagov, I.T. Snagov, Primăria Capitalei, Ministerul Agriculturii şi ameninţînd că, dacă va fi schimbat, va face din Snagov o nouă Săpînţa. Vineri, 31 august, cele două părţi au fost invitate la Primăria Capitalei pentru dialog, dar domnul Marinescu nu s-a prezentat (motivul : să nu-l aresteze comuniştii).

Am prezentat, în cele relatate, punctele de vedere şi argumentele celor două părţi, abţinîndu-ne de la orice comentariu. Nu putem însă să nu sugerăm că este de o importanţă stringentă iniţierea unui dialog serios, la care să participe toţi factorii de răspundere şi care să găsească soluţia cea mai potrivită, în măsură să dezamorseze conflictul şi să nu lezeze interesele nici uneia dintre părţi. E un lucru pozitiv că primarul Snagovului se bate pentru drepturile ţăranilor, dar lupta nu trebuie dusă orbeşte şi nici nu trebuie transformată în scop în sine.

VALERIA DORNEANU

Dragostea în vreme de holeră

Din fericire, calul acestei salvări este imun la holeră

Elegie pentru cei care mor singuri

O căruță trasă de un cal docil și o bătrînă în căruță, învelită într-o pătură, ca un balot de stofă scumpă, legată cu un batic sub barbă, în fața spitalului.

— Cum vă cheamă ?
— Ionică Emilia.
— Cîți ani aveți ?
— Șaizeci.
— N-aveți aici pe nimeni ?
— N-am, stau singură.
— Și de ce suferiți ?
— Sufăr acum și de diaree, încontinuu. De holeră.

Intră în discuție și sora :

— Parcă mi-e frică și s-o ating...
— De cîte zile ?
— De ieri dimineață.
— Și cu apa cum faceți, se poate bea ?
— Cu apa, e sărată, nu beau.
— Beți apă din Dunăre ?
— Nu, n-am băut. Da' apa de la spital e sărată.
— Sînteți de aici din Sulina ?
— Nu, sînt din Isaccea. Am făcut serviciu aici.
— Și n-aveți chiar pe nimeni ?

„Oameni de holeră"

Parafrazînd titlul unui celebru roman al lui Miguel Angel Asturias, mi-am amintit : oamenii pot fi de mai multe feluri : de porumb, de paie, de zăpadă și „oameni de holeră". Chiar așa s-a exprimat, intempestiv, într-o frază care i-a alunecat parcă în torentul convorbirii pe care am purtat-o cu dinsul, primarul Sulinei : „oameni de holeră". Iată unul : Pușcaru Ion, 26 de ani, căsătorit, cu patru copii, locuiește pe strada Deltei nr. 192 (fosta casă aparținînd lui Jean Bart — cruntă ironie !), angajatul Administrației Portului Liber Sulina (A.P.L.), ca timonier pe remorcherul CENTAUR 1. Soția sa, Pușcaru Ionica, strungar la Șantierul Naval Sulina, a luat concediu pentru creșterea copiilor, a vrut să se întoarcă, după perioada respectivă (legală), în același colectiv, mai ales pentru că pe soții Pușcaru „nu-i dădeau banii afară din casă". A fost respinsă, de la Biroul Personal al Șantierului Naval, pe motiv că nu mai e nevoie de femei în locurile respective de muncă, ci numai de bărbați. Cei patru copii, în ordinea descrescătoare a vîrstei sînt : Pușcaru Ecaterina, de 6 ani, Cristian de 4 ani, Daniela de 2 ani și Manuela, care are numai 8 luni. Doi dintre cei mai mărișori, Cristian și Daniela, se află în fața mea, agățîndu-se, din cînd în cînd, de picioarele tatălui. Acesta ne-a urmărit de cum am apărut la intrarea în Portul Liber. Este nebărbierit, poartă un tricou decolorat și niște pantaloni cenușii. Ne roagă să mergem la el acasă, să filmăm în ce condiții locuiește. Mezina sa, Manuela (fetița de numai opt luni), este internată, de cîteva zile, împreună cu mama sa, la Spitalul de Boli Infecțioase din Tulcea, suspectă de holeră. Ajungem la fosta casă a lui Jean Bart. Pușcaru locuiește la primul cat al clădirii aflate într-un stadiu avansat de descompunere și dezarticulare. Spațiul locativ pe care-l ocupă nu are dependințe, canalizare, iar în camera în care s-a improvizat o bucătărie stau încă olițele copiilor, plus ligheanele cu diverse resturi menajere și apă cu emulsie, rămasă în urma spălatului. Nu are baie în apartament, nici toaletă, nici măcar chiuvetă sau vreun sistem care să permită condiții civilizate de trai. Familia care a locuit înainte aici a primit un apartament. Buteliile ajung aici anevoie, mai greu ca scrisorile din America. În colțuri, păianjenii și-au desfășurat prospera lor manufactură diafană. Un miros pestilențial domnește peste tot. De un timp destul de îndelungat, Pușcaru adresează cereri Primăriei pentru repartizarea unei locuințe civilizate. Bate la toate porțile. Dar nu cu degetul care trebuie. Primarul i-a spus : „Tie îți dau casă cu șase camere". Deocamdată nu a primit nici măcar o cameră într-un bloc civilizat. Se pare că această climă salină a Sulinei întreține umorul oficialităților notabile. După cum aflăm de la Cuzmin Vasile, d-na Năstase, medic pediatru în oraș, le spune soților care solicită lapte : „Da' ce, eu sînt lăptăreasa voastră, să vă dau lapte ? !..." Acum dînsa candidează pentru postul de primar.

Doctore, de ce suferă Dumnezeul nostru?

Încerc să-mi imaginez portul Sulina la sfîrșitul veacului trecut : o biserică, multe circiumi, o stradă, corăbii și bărci legate la chei, un bordel, lume pestriță ,aer sărat, mult pește. Deasupra lor — cred în zeița inspirației mele — domnea autoritatea celor trei pioni : preotul, doctorul și învățătorul.

Astăzi, realitățile Sulinei confirmă și pe alții : șeful portului liber, directorul întreprinderii piscicole, șeful de alimentară, dar nu mă hazardez într-o enumerare periculoasă ! Locuitorii Sulinei le-au găsit un nume : Mafia. Mafia orașului.

Nu știu ce poziție ocupă doctorul Marin Năstase în mafia locală. Cert este că, după 14 ani de muncă într-... oameni „bruți", doc... obosit, dacă nu plictisit. Afirmația din urmă ar fi contrazisă de mulțimea cărților de specialitate văzute în cabinetul domniei sale. Într-un spital vechi, de mai bine de o sută de ani, cu 90 de paturi din care 60 sînt funcționabile (apa infiltrată la parter și subsol igrasia, pereții gata să se prăbușească), fără o dotare corespunzătoare, fără un banal electrocardiograf, fără o „salvare" de uscat sau fluvială, fără medicamente de bază (calciu gluconic) este greu și descurajant să-ți profesezi meseria.

Pentru medicul Marin Năstase epidemia de holeră din această vară nu reprezintă o confruntare deosebită. Există în oraș o singură uzină de apă, construită spre sfîrșitul secolului, care nu satisface nevoile populației. Apa este captată din Dunăre, filtrată, puțin tratată chimic și „pasată" consumatorilor. Dacă nu-ți place izul sărat, nimeni nu te oprește să-ți umpli găleata direct din fluviu, s-o fierbi. Dar cu ce s-o fierbi, dacă nu ai butelie ? Mulți oameni procedează astfel. Rețeaua de conducte, canalizările, instalațiile sanitare sînt vechi, multe nu funcționează. Deci oamenii Sulinei beau apă direc...

Ziua națio...

23 august, ora 9,30. Un elicopter militar aterizează pe chei... portului Sulina. Pentru locuitorii orașului, o astfel de... aparitie nu mai este un e... veniment. Ei știu de ce a sosit elicopterul și cine l-a trimis. Eu nu știu. Abia se liniștes... paletele și începe descărcarea cutiilor cu antibiotice. Cîțiva muncitori din port sar în ajutorul celor două asistente de la spitalul din Sulina. Sînt primele antibiotice aduse în oraș de la începutul epidemiei. Cînd izbucnit explozia ?... ...rul Marin Năstase, directo... lui, declară că primu... firmat de holeră l-a ... august. Primarul ora... ne : în urmă cu două... vă asigur ! Un m... mărturisește că din iulie s-a semnalat primele focare, da... nimeni n-a fost alarmat. A... importantă ziua declanșării ... pidemiei, cînd în spitalul di... Sulina nu există ser fiziologic...

„În opt ore fac zece copii"

Primarul este un bărbat puternic, la aproape patruzeci de ani, brunet, cu tenul măsliniu, un bărbat frumos. Se numește Andrei Victor și a devenit primar după Revoluție. Îl abordăm direct :

— Am înțeles că această epidemie de holeră se repetă ciclic, în fiecare an.

— În anumite perioade erau, în fiecare an, cazuri de indispoziții stomacale, asupra cărora se revenea cu diagnosticul : holeră.

— Cînd a fost primul caz, anul acesta, în Sulina ?

— Acum 3 săptămini s-au înregistrat primele situații de îmbolnăviri, neconfirmate. Au fost expediați pentru testare, la Tulcea. Unele cazuri n-au fost confirmate, altele au fost, după cum spun specialiștii, încadrate în forme diferite de holeră : A, B sau C. Confirmări, în prima etapă de holeră, n-au fost Dac-ar fi fost, măsurile acestea care se iau acum, specialiștii și cadrele medicale sanitare ar fi acționat cum trebuie.

— Orașul a fost găsit nepregătit ?

— Nu orașul a fost găsit nepregătit ! Ieri, în prezența d-nului ministru al sănătății și în compania altor factori de răspundere, specialiști în boli contagioase, au ieșit la iveală niște factori de bază care pot să **ducă la situații de genul acesta, care sînt mai mult decît îngrijorătoare în perspectivă :** clima, nivelul apei, condițiile igienico-sanitare, uzina de apă, scurgerile în canalizările orașului ; acestea vor fi modificate pe parcurs, dar unii factori vor rămîne concreți : temperatură nivelul apei (care poate va scădea pe parcurs).

— Am înțeles că a intrat un curent de apă salin, din cauza scăderii nivelului apei din Dunăre, sub o pelicală de suprafață cu apă infestată, și acum apa de băut este îngrozitor de sărată.

— Exact.

— Cîte cazuri aveți la ora aceasta ?

— Ieri, la bilanț, se spune că sînt 31 de cazuri suspecte. Deci nimeni nu le-a calificat ca fiind cazuri de holeră.

— Mai sînt suspecți internați și la Sulina ?

— Poate și influențate de regimul alimentar...

— Cînd a început să intre în alertă orașul ?

— De o săptămînă. **Cît privește apa, cazurile au apărut izolate, au fost plecați la Tulcea, au venit înapoi bine-mersi, oameni care au fost etichetați ca „oameni de holeră", și a treia zi, bine-mersi, au venit printre noi....**

— Ați avut pînă acum vreun deces ?

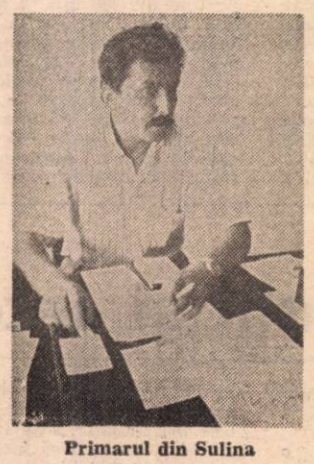

Primarul din Sulina

— Nu, nici un deces pentru holeră.

— Problema cu valul de apă sărată am înțeles că era mai veche. Oamenii nu consumau apa de la robinet că era sărată, apa de la suprafață nu puteau s-o consume fiindcă era infestată. Ce măsuri s-au luat ?

— Înainte de toate au apărut cazurile de deranjamente stomacale. La nivel de oraș au fost perioade și în alți ani cînd aveam la robinet apă sărată.

— Totuși, orașul trebuie să fie pregătit ?

— Orice am spune și am face, holera poate apărea în Sulina și dacă apele sînt crescute. Pentru că uzina de apă nu poate face față de mai mulți ani, a și fost oprită, este depășită total și cîndva făcea față la o populație de 10 000 de oameni.

— Deci acum populația a scăzut ?

— Da, acum sînt cam 6 500 de locuitori și pînă-ntr-o mie de turiști sau persoane în tranzit.

— Cu apa minerală cum stați?

— De joia trecută se împlinește deci o săptămînă de cînd inclusiv Primăria a intrat în legătură cu I.C.R.A., cu contabilii și cu I.C.M.S.D.D. Au zis că nu putem face mare lucru, fiindcă nici în Tulcea nu e apă. Analizele de uzină se iau permanent. Dacă e nevoie, se oprește uzina.

— Apa de la robinet se poate consuma cu încredere ?

— Dacă nu vă deranjează gustul... La primul semnal de apă sărată, s-a crezut că poate și influența apei de mare a creat aceste cazuri. Pentru că în Tulcea n-a apărut, atunci cum să se infecteze apa din Dunăre tocmai aici ?... Atunci, nu cumva dinspre mare... Sorburile sînt la maxim trei metri sub apă, acolo unde e sărată.

— De unde vă parvine apa minerală ?

— De la I.C.R.A. Tulcea, și a sosit cu foarte mare întîrziere. Nu pot să înțeleg de ce se urnesc așa greu.

— 10 000 de litri la 2 litri de persoană, deci numai 5 000 de persoane beneficiază de apă minerală. Și restul, pînă la 6 500 ?

— Restul, cînd vedem urmă... torul transport de apă minerală. **Îmbolnăvirea s-a datorat sub... aprecierii unor factori. Noi, c... bișnuiți în Deltă, apa nu n... atacă prea ușor.** Sîntem obiș... nuiți să bem apă de oriunde fie din baltă, fie din Dunăre.

— Pentru turiști se dă ap... minerală ? Acum o jumătate d... oră am discutat cu d-nul Ma... xim, șeful unității de aici, ... dinsul a spus că, din ordinu... Primăriei, numai localnicii p... lua apă minerală.

— Cine-și mai permite-n ziu... de azi să spună că numai o ca... tegorie are voie, iar alta nu ?!

— Dar d-nul Maxim nu știe...

— Dacă d-nul Maxim n-a știu... nici în prima etapă, că trebuie s... livreze doi litri de persoană, ... nu un litru, cum a făcut... c... să mai spun ? Eu, la ora 7 d... mineața, am fost la bac și am dat ordin să nu se distribui... apa, pînă nu se ia legătura c... mine.

— În privința aprovizionări... cu medicamente, ce ne pute... spune ?

— Medicamentele sînt indes... tulătoare, dar nu sînt eficace... Problema este că nu avem ... cursă de „Salvare", în afara ș... lupei rapide. Dacă dau un te... lefon la Tulcea, șalupa de „Sal... vare" face o oră jumătate, an... ia pacientul și se ... Tulcea. Dar dacă ... șalupa, nu-mi rămîne decît s... luția de transport cu vaporu... adică 4 ore dus, 4 ore întor... opt în total. Păi eu în opt o... fac zece copii..."

— Este adevărat că cei di... armată și poliție au fost vacci... nați ?

— Armata avea vaccin în st... și este posibil să se fi vaccina... preventiv.

din Dunăre, nu le este teamă. Urmările ? În fiecare zi ,cazuri de suspecți. Pînă la 23 august erau confirmați 13 bolnavi, 8 suspecți și nici un mort. În curînd — apreciază medicul Năstase — vor depăși 30 de cazuri, numai în Sulina.

Holera nu-l sperie, dar nu-l invidiază pe colegii săi din alte orașe. Se gîndește să plece într-un loc unde se cîștigă mai bine. Medicii — spune dînsul — sînt foarte prost plătiți... dar „cîștigă" foarte bine — îmi permit să-l completez acum, în scris. Mica „mafie" a Sulinei cunoaște multă istorie. Medicul Marin Năstase ,oricît de puternic (social) ar fi, nu poate să îndulcească apa celor din Sulina; trebuie ajutat să lupte cu indolența celor care răspund de viața acestor oameni, mereu uitați. Anul viitor, doctorul speră să-și ia concediul în august. E un optimist.

ală a holerei

Știe Ministerul Sănătății că parterul spitalului este mîncat de igrasie ? Descărcarea medicamentelor a durat un sfert de oră.

Asistenta Pavlov de la spitalul din Tulcea nu coboară din elicopter. Face semne disperate la doi bărbați care duc o targă. Pași mărunți și răsuflare tăiată. Bolnavul e pămîntiu, anemic, ține ochii închiși, este acoperit cu o pătură de campanie. Se numește Dunaev Alexandru, are 22 de ani, tensiunea 7 cu... — mă informează asistenta. Este ridicat în elicopter împachetat într-o pungă de plastic. Cere ceva, nu înțeleg dar înțelege asistenta căci îi potrivește la gură o altă pungă. Tînărul vomită. Eu închid ochii. Simt un gol straniu în stomac. Dimineața, la hotel, n-am mîncat. Restaurantul era închis din cauza apei sărate de la robinet. Nu m-am spălat nici măcar pe dinți. Încă trei persoane urcă în elicopter : Dobre Niculina, 53 ani, Stanilov Irina de 31 ani, Kirilov Alina, toți cu forme severe de B.D.A. (boală diareică acută). Numai Dunaev e confirmat cu embrion holeric. Asistenta Pavlov le îmbracă repede în pungi de plastic și-mi ordonă să cobor din elicopter. Toți bolnavii au băut apă nefiartă din Dunăre. Apa de la robinet este sărată. Dar și oamenii sînt vinovați : condițiile de igienă nerespectate, serviciul de salubritate al orașului inexistent, rețeaua medicală precară. Ministerul Sănătății abia s-a trezit !

Elicopterul taie violent cerul Sulinei și se pierde. Simt o slăbiciune în tot corpul. Trebuie să beau ceva. Ceva tare. (Joi, 23 august, 11 persoane au fost transportate la spitalul din Tulcea. A doua zi elicopterul a venit de trei ori). Norocul meu ar fi ca Sulina să intre în carantină. Vor fi în stare cei de la redacție să-mi plătească diurna ?

Apă vie, apă moartă — pe cartelă?

Atmosfera din Sulina repetă la indigo ficțiunea, pura, incredibila ficțiune camusiană. Un „remake" după „Ciuma". Aici nu ajunge presa, decît redusă la cîteva cotidiene oficioase, ziariștii nu se interesează aproape deloc de acest oraș părăsit. Oran — 1990. La Sulina nu se poate ajunge decît pe „apă", sau cu elicopterul. Apa predomină în jurul acestui oraș plutitor și dă sens existenței micii citadele de 6 500 de locuitori. Un oraș izolat complet, în care actualmente un om din 100 este internat, suspect de holeră. Căreia nu i se poate opune nimic altceva decît solidaritatea umană. Adică dragostea. Și tocmai apa, principiul vital al acestui oraș, lipsește aici. Din cauza secetei, nivelul fluviului a scăzut și un curent de apă marină (cu un înalt grad de salinitate) a intrat pe dedesubtul curenților de vărsare în mare ai fluviului. Pelicula de suprafață e infestată, iar apa care este filtrată prin uzina de apă (incapabilă să acopere cerințele), prin sorburile aflate la trei-patru metri în adîncul brațului Dunării, este grozav de sărată, astfel încît devine aproape inutilizabilă. Este o adevărată „psihoză a apei". Au sosit, încărcate cu apă minerală, cîteva bacuri de la Tulcea. Sîntem de față la descărcarea și comercializarea apei minerale de pe bacul I.C.S.M.D.D. (Întreprinderii Comerciale Mixte), cu numărul 5 860 T 100.

Apa se distribuie, contra cost, chiar pe chei, de către vînzătoarele Alimentarei. Avem o discuție cu acestea și în urma ei, cu d-nul gestionar Maxim Gheorghe. La rîndul infernal care s-a încropit ca prin farmec, se așază și turiști. Însă **apa se dă numai cu tichet și numai pentru locali**, din dispoziția șefului de unitate. Vînzătoarea Șogu Mirela ne trimite la acesta. De la dînsul aflăm că s-au primit, în total, în Sulina, cam 10 000 litri de apă minerală, distribuiți și la Alimentara-Sud și la punctul comercial de peste Dunăre. La unitatea de care răspunde s-au repartizat 4700 litri, **pentru prima oară luna aceasta** Tichetele se împart de la aceeași unitate, pe baza vechilor cartele. S-a hotărît ca, pentru fiecare persoană, să se vîndă cîte doi litri de apă, cu sticlă la schimb. „Și turiștii ce fac "?, se întreabă o voce, „beau apă din gîrlă, direct din Dunăre, sau cum ?" Această măsură, stabilită de Primărie, este evident inechitabilă. Pînă la urmă este revocată și, chiar și turiștii, după repetate insistențe și vociferări la Primărie, își primesc și ei „rația de apă vie". La comenzile făcute de mai demult, abia acum I.C.R.A. Tulcea (furnizorul) și-a onorat datoria, trimițînd acest transport cu apă minerală de Biborțeni. Turiștii sînt disperați, mai ales că unele grupuri, venite în vacanță, au cazuri de contaminare de holeră, transportate la spitalul tulcean. Alții, pierzîndu-și stăpînirea de sine, au luat și au fiert apă direct din Dunăre, ca să o bea. Mulți cred că, din cauza apei nefiltrate corespunzător, te poți îmbolnăvi și de la apa potabilă, de la robinet. Aproape toți rabdă de sete .În afară de localnici, dintre care unii beau în mod curent apă luată cu căldarea din Dunăre, așa cum este scoasă din fluviu.

Noaptea tîrziu aveam să adorm cu gura uscată, cleioasă, și să visez apă bună de băut, curată ca lacrima. Apă vie, apă moartă, adusă de acolo de unde se bat munții în capete.

Încă un pas și cădeam de pe harta... Europei

În trei zile de documentare n-am reușit să înțeleg ce îi oprește pe sulinezi să-și părăsească orașul. Nu neapărat din cauza epidemiei de holeră, dar condițiile lor de viață sînt greu de închipuit. Străzile Sulinei (numerotate ca la New York, strada 1, cea asfaltată, strada 2...) sînt murdare, pline de bălțoace, stăpînite de un miros greu, care îți ascunde în suflet teama de epidemie. O singură alimentară (prost aprovizionată), două hoteluri dubioase, mici circiumi unde bărbații se adună și vorbesc despre pește, nave, holeră, o farmacie cu tavanul pătat de inundațiile vecinilor, cîteva blocuri finisate în grabă și portul liber cu 350 de angajați, nu cred că am uitat nimic din acest Oran românesc. Săvîrșim o mare greșeală, considerînd acești oameni victimele capriciilor naturii. Nu ! Ei sînt victimele altor oameni. Priviți cu atenție un bloc din Sulina. Parterul este pustiu și nelocuibil. Toate blocurile continuă să se scufunde. Intrați în aceste cutii și întrebați locatarii de cîte ori a curs la robinet apă caldă în acest deceniu. Cum își fac rost de butelii, pîine, zahăr, mobilă... Veți descoperi familii cu opt sau nouă copii, înghesuite în două cămăruțe, ale căror existențe nu „rivalizează" cu soarta „săracilor" occidentali prezentați cîndva de propaganda comunistă. Găsiți în Sulina apartamente goale, dosite de primăria orașului. Oare ce așteaptă tînărul primar ? Oamenii, însă, s-au adaptat mizeriei.

Am fugit din Sulina. Am căutat să aflu la spitalul de boli infecțioase din Tulcea numărul exact al bolnavilor de holeră aflați aici sub îngrijire. 24 august 1990 : 30 de cazuri. Restul pînă la 61 sînt suspecți, toți sub supraveghere medicală. Nu există nici un caz mortal. Ajuns la redacție, am fost sfătuit să-mi fac, cu minuție, analizele medicale.

Pagini realizate de MIHAIL GĂLĂȚANU, PETRE BARBU și GABRIEL BUGNAR ■

Pentru unii necazurile încep la vîrste mici

Suspecții sînt transportați la Tulcea în saci de plastic

Într-un oraș înconjurat de ape, tocmai apa lipsește

— Care credeți că ar mai fi ceilalți factori favorizanți în apariția holerei ?

— Majoritatea cazurilor de holeră apar în cadrul familiilor cu condiții grele de locuit.

— Și nu s-a constituit o comisie pentru rezolvarea acestor probleme ?

— Ce spuneți dumneavoastră, o comisie... ? S-au făcut „n" comisii ?!

— Însă tot nu s-au rezolvat problemele. La început, F.S.N.-ul a constituit o comisie care n-a făcut nimic, apoi C.P.U.N.-ul a constituit o altă comisie — și, la fel ; iar după alegeri, alta.

— Cu sistemul de construcție de canalizări cum stați ?

— În acest scop au fost aprobate 20 milioane acum trei ani de zile. Însă, închipuiți-vă, fiecare bloc deversează în Dunăre.

— Și de ce nu s-a construit o nouă uzină de apă ?

— Au început construcțiile deja pentru așa ceva. Termenul de predare este la 30 sept. 1991. Dar lucrările au început lent — specific deltei.

— Totuși în privința locuințelor...

— Avem o moștenire foarte grea la nivelul orașului Sulina. La noi este o problemă să construiești o casă. Un bloc, aici, milioane.

...a este sezonul turistic ?

— Slab, foarte slab, anul acesta...

...L-am lăsat pe primar lustruind himere în continuare. În ziua aceea, elicopterul a mai venit de două ori și a mai ridicat, frumos ambalate, alte păpuși de plastic, care nu erau altceva decît semeni de-ai noștri. Și indiferența poate fi o formă de holeră...

FLACĂRA
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Mai sînt de citit mii de cărți

Paradisul literaturii

● **ÎNȚELEPCIUNE.** Într-unul din celebrele lor filme, Stan și Bran, posesorii unui automobil, intră în dispută cu proprietarul unei case. Drept represalii, Stan și Bran sparg ferestre și smulg uși din țîțîni, iar adversarul lor, în replică, sfărîmă parbrize și desprinde părți din caroserie. Și acesta este doar începutul. La sfîrșitul disputei, care se desfășoară într-un crescendo metodic, nebunesc, casa și automobilul nu sînt altceva decît două grămezi informe de materiale.

Rîsul hohotitor al spectatorilor care asistau la actul de vandalism le-a dat producătorilor de filme ideea că subiectele de acest fel sînt o mină de aur. De atunci și pînă azi s-au realizat multe pelicule care înfățișează distrugerea violentă a ceea ce a produs civilizația. Automobile răsturnate și cuprinse de flăcări, rafturi de magazine spulberate cu un zgomot asurzitor de sticlărie spartă, din cauza unei lovituri de pumn plasate greșit, case aruncate în aer, vagoane coborînd unul după altul în abisul unui viaduct prăbușit — toate acestea constituie în prezent, pentru obișnuiții cinematografelor și amatorii de video, imagini familiare. S-a ajuns la un moment dat — în prima jumătate a deceniului opt — chiar la o modă a filmelor-catastrofă, de genul **The Airport, The Towering Inferno, Nippon Chinbatsu, Earthquake.** Pînă și filmele de desene animate înfățișează tot mai frecvent dezagregarea — frenetică, delirantă — a obiectelor uzuale, vehiculelor, construcțiilor. Din camerele în care copiii drăgălași urmăresc la televizor filme drăgălașe despre cățeluși și pisicuțe auzim adeseori, consternați, un vacarm infernal.

Este greu de înțeles de ce place atît de mult omului de azi — și îndeosebi celui occidental —, creatorul unei civilizații grandioase, să vadă cum plesnesc, explodează, ard creațiile sale. Poate tocmai din cauză că zgîrie-norii și automobilele sofisticate, rachetele și calculatoarele electronice i-au pretins un efort titanic și o disciplinare drastică a firii sale de ființă liberă. Continuatorii lui Jung vor explica, probabil, cîndva ce formă de defulare colectivă reprezintă vizionarea unor filme-catastrofă.

Ceea ce putem să remarcăm deocamdată este că în literatură n-a pătruns încă, într-o asemenea măsură, plăcerea de a reprezenta actul distrugerii. Și aceasta în condițiile în care scriitorului i-ar veni mai ușor, din punct de vedere... tehnic, să descrie incendii, inundații și explozii. A rămas literatura în urma modei? Greu de crezut, din moment ce literatura se manifestă mereu ca o artă de avangardă. Atunci? Poate că este vorba de o anumită înțelepciune, care îi face pe scriitori să nu se lase atrași de orgia dezagregării. Poate că însăși natura lingvistică, deci raționalistă, a literaturii este incompatibilă cu plăcerea bolnăvicioasă de a imagina aneantizarea.

● **UN MOD DE-A NE REGĂSI.** Nici un spectacol nu mi se pare mai elevat și mai plin de vrajă decît un recital de poezie. Omul secolului douăzeci s-a obișnuit să **citească** — și deci să nu mai **asculte** — creația lirică, făcînd din deschiderea unei cărți de versuri vernisajul unei delectări de ordin grafic și filologic. De aici — multe din caracteristicile liricii din veacul nostru, de la exuberanța tipografică a caligramelor lui Apollinaire și pînă la poliglotismul poeziei lui Pound, care evocă grafic larma multilingvistică din jurul turnului Babel. Sau, în literatura noastră, de la structura criptografică a operei lui Ion Barbu și pînă la exegezele unor litere, incluse în poemele lui Nichita Stănescu. Prin această **paradă de text** s-a cîștigat ceva, dar s-a și pierdut foarte mult. S-a pierdut, înainte de toate, starea de orfism. Poezia capătă o forță extraordinară dacă, în loc să fie citită în gînd, dintr-o carte, este ascultată, în interpretarea unui actor sau a autorului însuși. Cititul seamănă cu descifrarea și pretinde o competență filologică și o luciditate detectivistică, datorită cărora atmosfera magică, în mare măsură, se spulberă. Ascultatul, în schimb, este un abandon, o receptivitate dusă pînă la pierderea (aparentă și regăsirea reală) a propriei identități.

Poeți ca Jacques Brel, Vladimir Visoțki, Adrian Păunescu au încercat să relanseze interesul pentru poezia recitată sau cîntată la scenă deschisă. Încercarea lor nu s-a limitat la organizarea unor spectacole de acest fel, ci a constat și în compunerea unor versuri cu o structură specifică. Stilul direct, operativ, folosirea unor imagini imediat inteligibile, ca în grafica de afiș, sentimentalismul exprimat fără reținere — pînă la melodramă — și, mai ales, grija de a vorbi în numele „omului comun" constituie caracteristicile acestui gen de poezie. Noua formulă a avut mare succes, făcînd să apară în oceanul de agresivitate al civilizației moderne cîteva insule de tandrețe. Dar aceste insule au dispărut repede înapoi în valuri. Poezia rămîne în continuare — și în această stare o va găsi, fără îndoială, începutul mileniului trei — transmisă aproape exclusiv prin mijloace tipografice. Radiourile și televizoarele, casetofoanele și aparatele video, teatrele și cinematografele sînt rar și nesemnificativ utilizate în acest scop. Dacă ni se face dor de poezie, trebuie neapărat să deschidem o carte și să desprindem din filele ei cîte un poem, eternizat prin aplatizare ca o floare într-un ierbar.

În ceea ce mă privește, îmi închipui paradisul ca un loc în care pot asculta la nesfîrșit, netulburat de nimeni, poezie. În acest paradis este întuneric, astfel încît chipul celui care declamă nu se vede. Se aude numai vocea lui, venind nu se știe exact de unde sau de pretutindeni.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

Se află în primejdie:

UN SANCTUAR AL ISTORIEI ȘI CULTURII ROMÂNE!

...În marginea de București, și în imediata apropiere a Fabricii de cauciuc sintetic — întreprindere poluantă prin însuși procesul de fabricare al produselor sale — se află o instituție de cultură. Îndrăznesc a spune — **O MARE** și neprețuită încă de ajuns **INSTITUȚIE DE CULTURĂ!...** Adresa acesteia este: **șoseaua Sobarului nr. 2 — Jilava.**

Pentru locuitorii din zonă — situată dincolo, mult, de capătul unui ultim tramvai, mi se pare că 12 — adresa de mai sus reprezintă mai ales o stație C.F.R. pe relația București — Giurgiu, dar și (poate ca pitoresc), o porțiune din vechiul „Fort al Bucureștilor", construcție subterană realizată, pare-se, prin preajma primului război mondial: beciuri înguste, cu intrări fortificate din cărămidă subțire, „românească", ce se țin lanț în mai tot împrejurul Capitalei, departe de aceasta și greu vizibile din avion. Prin anumite zone s-au făcut depozite diverse: murături, materiale sportive festive, crescătorii de ciuperci (ascestora mergîndu-le teribil de bine atunci cînd au avut de a face cu un bun gospodar!) — ba chiar și depozite umane, **celule,** cu alte cuvinte, pentru deținuți, și regal de satisfacții pentru diverși torționari ai unor trecute sau prezente zile...! **În această zonă** ființează, de multă vreme și practic necunoscută de nimeni (mai avînd, ce e drept, două anexe la Mogoșoaia și în studiourile de la Buftea — dar mici, anexele astea) **— ARHIVA NAȚIONALĂ DE FILM A ROMÂNIEI !...** Din cauza enormei distanțe față de centrul orașului, cît și mai ales datorită condițiilor improprii, direcția acestei neasemuit de valoroase ARHIVE — aflată sub conducerea regizorului Savel Știopul, proaspăt numit director al instituției — este găzduită într-unul din birourile Centralei „ROMÂNIA-FILM" din strada Julius Fucik, sectorul 2. Valoarea salariilor celor găzduiți (citește „toleranți" aici), se ridică la cîteva mii de lei; valoarea Arhivei Naționale de Film însă, nu se poate reprezenta nici măcar în miliarde: ea este **inestimabilă!**

★

Vă puteți imagina, stimați cititori ai acestor rînduri, ce s-ar întîmpla dacă s-ar pulveriza — din cine știe ce pricini?! — **Arhivele Statului** (acestea fiind, totuși, depozitate **în mai multe locuri!**); vă puteți imagina ce s-ar întîmpla cu această destul de năpăstuită țară a noastră într-o zi în care, din senin, ne-am trezi **fără** documentele scrise secole și secole de-a rîndul și care ne atestă traiul și zbuciumul pe aceste meleaguri...?! V-ați revenit, oare, cu toții, în fața ireparabilei pierderi pe care a însemnat-o incendierea absurdă, **criminală,** a Bibliotecii universitare din București, în acele cumplite zile de speranță și sînge pe care mai încercăm, **încă,** a le numi zilele Revoluției Române?!... O arhivă, de orice gen ar fi ea, reprezintă, pentru un popor, un adevărat SANCTUAR: un cimitir — neapărat ascuns de posibilele cataclisme ale momentului — în care generații și generații să se întoarcă, să-și recunoască strămoșii și mai ales — permanent! — să afle noi date despre ei, pentru **a putea merge mai departe.** Un sanctuar al trecutului, identității de sine și al speranței în devenire. O arhivă națională de film face parte, obligatoriu, din Sanctuarul ăsta!

Din păcate, starea actuală a **ARHIVEI NAȚIONALE DE FILM A ROMÂNIEI** este nu îngrijorătoare — **ci tragică!**

★

...Sînt mai mulți factori ce au concurat — și concură, din păcate! — la această situație de fapt; le vom analiza pe rînd:

1) **— ANTECEDENTE:** ideea depozitării, spre păstrare, a unor filme realizate de către firme sau persoane particulare, pînă la încheierea celui de-al doilea război mondial **(ATENȚIE, cer scuze cititorilor rîndurilor de față: în acest moment — Luni, orele 16—19 — pe programul II al Televiziunii române, se transmite emisiunea „VENIȚI CU NOI PE PROGRAMUL DOI" — înțeleg că prima emisiune de acest fel transmisă „în direct" de la Circul de Stat, urmînd a avea o programare lunară! EXCEPȚIONAL acest prim episod, realizat după cîte înțeleg de către Mihai Tatulici și Anda Onesa, prin gravitatea înfățișării unor aspecte cotidiene, prin alegerea numerelor prezentate — vezi, numai, de pildă, cele ale pensionarului SIMINICĂ, sau celui-pensionar CRISTI; sau cele ale înfiorătoarei anchete despre Eminescu...!? — prin poftа sinceră de a face o emisiune Tv. autentică, etc.; BRAVO realizatorilor!)** ...doilea război mondial, reluăm ideea, a aparținut, în genere, unor oameni de bine, avînd mai mult sau mai puțin tangență cu noua artă ce se năștea sub ochii lor. O bună parte a acestor pelicule s-a păstrat în depozitele Fundației Regale, apoi, în urma evenimentelor de la 23 august, ele au fost preluate de către stat.

2) **— SITUAȚIA SUB DICTATURĂ:** beneficiem, încă, de un mare și extrem de valoros fond de filme (arhivat, fișat, documentat prin mijloace xerox, de către un număr de cîțiva pasionați, bună parte dintre aceștia făcînd parte dintre promoțiile de absolvenți ai secției de filmologie-teatrologie a I.A.T.C. „I. L. Caragiale". Birourile și parte dintre fișete sînt stabilite în fosta clădire ACIN din Piața Kogălniceanu; pentru puțin timp însă — curînd totul va fi transferat la Jilava, Ceaușescu și mîndra sa, solicită mereu mai des filme românești, și nu numai, în scopul unor vizionări personale la palatul Primăverii — despre soarta acestora nu se va mai ști nimic. Peste toate, insipidul dar ferocele personaj „Dulează", face diverse controale prin rafturile arhivei, sub pretextul „alegerii" unor filme poftite de cuplu: în realitate, pentru **a distruge** zeci și zeci de bobine — multe dintre ele UNICATE! — ce pot demonta minciuna politică oficială a regimului ceaușist (este de remarcat la acest capitol aportul pozitiv neprețuit al unei **„d-ne Floarea",** ieșită nu de mult la pensie, și care, riscîndu-și multe, a „încurcat" fișele din sertarele cu evidența, trimițîndu-l, de pildă, pe meleficul personaj să caute filmul unui autor **interzis**

Univers sonor

Video-clip „Mamaia '90"

„Veteranul" Octavian Ursulescu și „debutanta" Carmen Movileanu, gazde zîmbitoare ale festivalului-concurs „Mamaia '90", ne-au avertizat de la bun început să uităm trecutul și să considerăm că actuala ediție are **numărul I.** S-a schimbat optica organizatorilor, s-a acceptat o masivă sponsorizare românească și străină, inițiativa tematică și vestimentară are drum deschis... Cred că recordul de participări tinere a fost semnul cel mai sigur al tuturor schimbărilor anunțate, fie că este vorba de interpreți sau de compozitori. S-a lucrat mult la pregătirea programului (selecționarea soliștilor, din cei 300 de candidați înscriși, alegerea creațiilor, din 109 propuneri inițiale). Publicul a fost dispus să-i aplaude pe cei aleși, să ovaționeze debutul (posibil) al unei cariere de anvergură — Laura Stoica, premiul I —, sau redescoperirea lui Frantz Schubert în viziunea lui Cornel Fugaru pentru **Ave Maria** — premiul I la creație. Cine nu a fost la Mamaia, asemenea mie, a avut întreg festivalul acasă și, după Coppa del Mondo, a stat din nou la televizor, atras de frumusețea fetelor, de virtualele talente, de ambianța de fiesta împletită cu spiritul competițional.

Prin recitalurile programate, organizatorii au dorit să marcheze hotărît limita dintre istoria de pînă acum și ceea ce au ales ei. Iată că astfel s-a lăsat cortina peste mai multe vedete de mare audiență, marcate în trecut (Angela Similea, Cornel Constantiniu, Mirabela Dauer, Dida Drăgan ar fi cîteva dintre ele). Din plutonul de „maturi" am reîntîlnit-o pe Aura Urziceanu, maestră a demonstrațiilor propriei măiestrii; un „mereu adolescent", Mihai Constantinescu ne-a reamintit romantismul altor generații, iar junele prim de acum un sfert de veac, Constantin Drăghici (sosit de la Los Angeles împreună cu soția, pentru a revedea tărîmul tinereții și al succeselor spontane de altădată) și-a mărturisit regretul sincer pentru timpul trecut. Printre cei ce se potriveau cel mai bine cu confortul sufletesc al privitorului de televiziune, Victor Socaciu mi s-a părut atrăgător prin felul în care navighează cu liniște și emoție pe apele poeziei cîntate pentru a fi ascultată.

Autorul „dineurilor" muzicale realizatorul de televiziune Titus Munteanu, a optat pentru vedetele de ultimă oră, surprinzîndu-ne prin intuirea exactă a gustului spectatorilor ce se hrănesc de mai multe luni cu videoclipuri. Cu Gabriel Cotabiță, în mare ascensiune de popularitate, Silvia Dumitrescu, temperament tip „bombă", Elena Cîrstea, mai lirică și sofisticată, Loredana Groza, cuceritor exploziv, s-au declanșat aplauze frenetice, pentru că ei reprezintă ceea ce se vrea **acum,** nu mîine sau ieri. În perspectiva timpului ce fragilă este soarta vedetei de muzică ușoară... În fine, ediția din anul acesta s-a eliberat de un românism excesiv, nu numai prin prezența unui mare număr de dialecte engleze ale textelor, ci și prin invitații de peste hotare: o cîntăreață venită de la Chișinău, stăpînind cu distincție farmecul liric, o englezoaică performeră a evoluțiilor de music-hall, un olandez „bon garçon". Nu avem poate destulă experiență și nici destui bani pentru a face încă mai mult în direcția „internațională", dar este totuși un pas.

Nu știu dacă resuscitarea „Cerbului de aur" va rivaliza cu producțiile similare existente în lume, dar aducerea pe scena unui festival de muzică ușoară a paradei vestimentare (Casa de mode „Venus") este o promisiune de fast, completată la Mamaia cu evoluția Teatrului de Modă „Prestige" din Chișinău și a Trupei de dans modern din Constanța. Văzute pe micul ecran, în jocul de lumini, culori și efecte pirotehnice, aceste prezențe au fost mai mult decît un simplu decor. Titus Munteanu și echipa televiziunii au făcut din cele cinci seri emisiuni pe care privitorul le putea urmări cu sentimentul unui martor care nu este obligat să privească. Dacă mulți n-au închis aparatul, însemnă că prin ce se vede și se aude, în lumea muzicii ușoare românești, începem să intrăm în rîndul oamenilor. Nu este nici simplu, nici ușor, dar merită.

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

O instituție de subordonare periferică ?! ● Ce s-ar întîmpla dacă Arhivele statului ar fi pulverizate ?! ● Un personaj malefic ● Peliculă și... mărături ● Și filmele suferă de un fel de cancer al pielii ● Televiziunea și tentația cazonă ●

— în harababura depozitului unor desene animate scoase la pensie, oricum de nefolosit. Mihai Dulea a făcut un scandal monstru.

3) — **STAREA ACTUALĂ:** „Regimul unei arhive de film nu poate suporta regimul unei arhive de hîrtie (...). Să nu confundăm filmul cu o cutie de conserve a vreunui coctail artistic de păstrat doar ca o mostră a trecerii unor actori prin fața camerei de luat vederi ;o arhivă de film înseamnă cu totul și cu totul altceva!" — îmi afirmă Savel Știopul.

Într-adevăr, Arhiva Națională de Film nu este un depozit inert de peliculă. Ea reprezintă un **permanent act de cultură** — un lanț dificil de procese tehnologice ce nu pot fi făcute decît într-un cadru specific cinematografic (Buftea, Mogoșoaia, etc.). În depozitele acesteia se află filme unicat, documente vizuale unice și irepetabile — precum irepetabilă este și istoria! — un vast tezaur însumînd zeci și **zeci de mii de repere** (titluri) ; sînt depozitate aici filme — sau fragmente din filme — unele încă nefișate, **nevăzute încă.** Această veritabilă comoară a fost nedreptățită ani și ani de-a rîndul de factorii regimului comunist, ajungînd astăzi într-o stare jalnică. Subordonată, în sfîrșit și în urma ultimelor reorganizări, direct Centrului Național al Cinematografiei, starea ei continuă să rămînă precară : dacă nu se vor lua măsurile necesare, în cel mai scurt timp, nu numai activitatea arhivei, dar **însăși fondul ei de filme,** este pus în pericol !

Arhiva are nevoie de fonduri, ea este o instituție bugetară, STATUL trebuie să acorde aceste fonduri — minime măcar. Peste 50 000 de metri pătrați de construcții (forturi, clădiri mai recente, depozite, etc.) sînt îngrijite de o... singură femeie de serviciu ; nu poate fi asigurată paza contra incendiilor (într-o instituție ce prin esență este expusă acestora!), din pricina salariilor mizere, cît și distanței față de oraș — cu care nu există încă legături corespunzătoare auto — mulți, foarte mulți din cei care lucrau aici au părăsit arhiva („Cei care au rămas sînt niște eroi!" — **Savel Știopul).**

Și tot Savel : „Arhiva e, și ea, istoria țării. Dacă nu primim fonduri măcar acum, în al 12-lea ceas — mîine va fi prea tîrziu !". Nu a fost asigurat strictul necesar al instalațiilor de **aeraj și umiditate** (de circa cinci ani se „lucrează" la un proiect în acest sens, dar se pare că acesta se va realiza, parțial, abia în cursul anului 1991). Din această pricină — și încă din altele, pe care nu le mai înșirăm aici — și-a făcut apariția **„mucegaiul peliculei",** o boală chimică extrem de gravă, ce distruge încet, dar sigur, filmele aflate în stoc. La această oră, **30% din fondul de peliculă al arhivei este atins de această plagă!** În plus, tot la arhivă se păstrează o bună parte dintre așa-zisele „negative de aur" ale unor filme — adică **negativele unicat,** singurele după care se mai pot trage eventuale copii noi, în urma distrugerii treptate a copiilor vechi în circuitul de proiecție al difuzării. Negativele acestea **au și început să devină nefolosibile !** (un film de Radu Gabrea, „Amintiri bucureștene", de pildă, solicitat la un festival internațional și prezentat ca atare, a fost descoperit complet mîncat de mucegai, renunțîndu-se astfel la participarea României). Sînt aspecte extrem de grave : dintre țările foste ale lagărului estic, numai în Cehoslovacia se pot face, la ora actuală, tratamente împotriva mucegaiului peliculei — ei bine, Arhiva Națională **nu are fonduri** nici măcar pentru „vindecarea" neprețuiților ei „bolnavi" în această țară... !

Colac peste pupăză, o serie de instituții — obișnuite cu circulația haotică a filmelor în trecut — continuă să provoace o veritabilă harababură în urmărirea și studierea stării unor pelicule. La Televiziune, de pildă — pentru a lua numai un singur exemplu — se află la ora actuală peste 110 titluri de filme, cărora nu li se poate face astfel controlul. Noul director Savel Știopul se luptă să introducă niște elementare norme de apărare a peliculelor, iar domnul Ion Bucheru, redactor-șef al redacției de film a liberei instituții (și care nu poate fi bănuit, cred, de încultură cinematografică, lucrînd în acest domeniu de niște ani buni de zile!), cere Arhivei pe un ton de căprar **să i se aducă filmele solicitate la sediul televiziunii,** pentru a le vedea personal — și nu se deplasează la Arhivă (sau nu trimite un redactor acolo), pentru a viziona peliculele în condiții normale ; mai mult, un crainic al aceluiași post — critic de film — anunță spectatorii că, în curînd, televiziunea „nu va mai putea da pe post filme de cinematecă, întrucît se împotrivește Savel Stiopul!". Or, directorul arhivei — departe de a se împotrivi — nu dorește decît ca cei în drept să se deplaseze la arhivă, pentru a executa **aici** trecerea filmului pe banda de magnetoscop — și nu la Tv. sau aiurea! — așa cum procedează arhivele din întreaga lume... !

★

Iată doar numai cîteva aspecte cu care se confruntă la ora actuală o instituție menită a susține **arta cinematografică** (și nu divertismentul), cercetarea și recuperarea unor filme prețioase pentru **istorie** (și nu risipirea aiurea a unui fond de pelicule și așa destul de împrăștiat!). Arhiva de film este o instituție națională, deci **a noastră,** a tuturor, grija față de acest tezaur de cultură, istorie și drept nu ne poate lăsa indiferenți pe nici unul. Gîndiți-vă că dacă ceaușescu a încercat să lichideze trecutul, istoria română, printre altele distrugînd biserici (construcții ce se pot reconstrui, în ultimă instanță, pentru că există o anumită documentație), distrugerea unei pelicule de film (reprezentînd momente **autentice** din istoria țării, documente vizuale ale devenirii noastre, păstrînd imaginea unor mari oameni de cultură, sau capodopere ale cinematografiei internaționale, sau simple fragmente documentare putînd reprezenta **probe** în posibile viitoare procese!), distrugerea unei astfel de pelicule — repetăm — este **irecuperabilă!**

Considerăm că acest semnal de alarmă trebuie recepționat de către cei în drept — într-adevăr — **ACUM !**

HORIA PĂTRAȘCU ■

Se naște un muzeu

La 30 august, la capătul a trei săptămîni de muncă, 20 de artiști plastici din Ploiești și București, reuniți într-o tabără de creație în comuna Valea Doftanei și-au părăsit uneltele, și-au ordonat lucrările într-o adevărată expoziție. Vîrfurile brazilor mîngîie geamurile celei mai luminoase încăperi a cabanei IFET Ploiești unde se desfășoară vernisajul pictorilor. Contrastul tehnic este izbitor și firesc, dar natura este numitorul comun ; cînd culoare pură, cînd nuanțată în toate gamele, dar mereu verdele tronează !

Jos, la poalele brazilor, sculptorii și-au presărat lucrările prin toate ungherele.

Ajunsă la cea de a 8-a ediție, Tabăra de creație de la Valea Doftanei a creat destule lucrări valoroase. După cum a fost stabilită convenția cu organizatorii, Căminul cultural din această comună care găzduiește Asociația de etnografie și folclor Prahova, filiala „Crăițele", beneficiază de cea mai mare parte a lucrărilor. Chiar și acum în îndemîna vizitatorilor, ele vor deveni în anii următori un muzeu al satului de artă contemporană.

ELENA OHERA ■

Premieră la Academia de artă teatrală și cinematografică

În culisele examenului de admitere

Sîmbătă, 25 august, dînd curs invitației domnului Victor Rebengiuc, rectorul Academiei de Artă Teatrală și Cinematografică am asistat la susținerea probei eliminatorii de către o parte din candidații înscriși la secția de actorie, unde se înregistrează și concurența cea mai mare : 349 de fete pentru 17 locuri, și 231 de băieți pentru 25 de locuri, în timp ce la coregrafie, de exemplu, candidează 9 fete pe 6 locuri și un singur băiat pe 4 locuri. La ora 8,30, avea loc tragerea la sorți pentru desemnarea comisiilor, alcătuite din președinte (un cadru didactic al institutului) și doi membri, actori și regizori de valoare profesională și morală recunoscută (Mircea Diaconu, Adrian Pintea, Alexa Visarion etc.).

După fiecare serie de cîte 10 candidați, comisiile predau borderourile la secretariat și schimbau sălile, tot prin tragere la sorți (o măsură menită să înlăture orice suspiciune vizînd un posibil aranjament). În sălile de examen, membrii comisiei stau la mese diferite, aflate la o distanță apreciabilă una față de alta, și fiecare își completează propriul borderou. Spre deosebire de anii trecuți, la această probă, concurentul nu mai este prizonierul „indicațiilor" comisiei privind repertoriul, ci, dimpotrivă, este invitat să „spună" ce crede el că-l reprezintă mai bine. Fiecare candidat este tratat cu bunăvoință, cu o grijă expresă de a-l ajuta să-și depășească „tracul". M-a impresionat plăcut „găselnița" domnului Mircea Albulescu față de un candidat aflat într-o stare vădită de dificultate psihologică : marele actor, răsfoindu-i buletinul, și reținînd că respectivul e născut pe 22 august, îi spune prietenos : „Dragul meu, ne vedem nevoiți să te întrerupem și să-ți urăm «La mulți ani!» de ziua ta". Gestul maestrului are efectul unui miracol și „pieritul" de pe podium se „dezlănțuie" cu dezinvoltură. În rest, am constatat la toate comisiile o mare capacitate de așteptare a scînteii fiecărui candidat, abținîndu-se de la orice remarcă sau sugestie. După primele serii de candidați, rezultatul anunțat de cele patru comisii nu este prea încurajator : în medie, cîte 2—3 admiși la fiecare serie de 10 candidați. Nimeni nu-și ascunde dezamăgirea. Iată cîteva impresii culese după verificarea primilor 60 de candidați : „Nu ajunge doar dorința de a candida ,trebuie și o pregătire interioară specială, trebuie să existe curajul de a risca, de a intra într-o dispută, de a te arăta", declară domnul Alexa Visarion. Doamna Sanda Manu deplînge dicția defectuoasă a majorității concurenților, precum și o oarecare lipsă de seriozitate în alegerea și cunoașterea unui repertoriu minim. Mircea Diaconu : „Un candidat trebuie să dea ceva unic, să-l poți vedea acoperind o tipologie. Cît despre repertoriul, calitatea lui este și o dovadă a culturii candidatului. Am observat că puțini au depășit manualele, iar mulți s-au prezentat la nivelul unui recitator de serbare școlară". Domnul Mircea Albulescu constată lapidar că „nu prea ai de unde și nici ce să alegi" și evocă nostalgic vremurile bune ale școlii românești de teatru, cînd examenul de admitere constituia o dificultate pentru profesori în primul rînd, căci aproape nu se îndurau să pice pe nimeni, atît de buni erau toți.

La ieșire, discut cu unii dintre cei care au susținut proba de aptitudini. Cei respinși declară că nu se simt nedreptățiți și că vor mai încerca și la anul. Cei admiși, printre care și militarul în termen Bețleagă Daniel, se tem de proba scrisă. Ceilalți, care urmează să fie examinați, sînt optimiști și decși să accepte orice verdict, pentru că au încredere în obiectivitatea comisiilor. „Cu Victor Rebengiuc rector, spune Taraș Jana, examenul nu poate fi decît corect".

Ferice de actorul al cărui nume va evoca în conștiința noastră nu numai marele talent, ci și contribuția morală la desăvîrșirea școlii românești de teatru și film !

VALERIA DORNEANU ■

Grafitti

Loc de bună ziua!

Spectacolul urii și suspiciunii pare a ne acapara cu totul, devenim tragicii săi actori (deocamdată amatori) și singuri ne uimim cum spațiile se închid în juru-ne. Ne mai auzim oare ? Ne mai înțelegem cît de cît ? Anticipăm cumva graiul „antic" al grecărilor lui Andrei Șerban ?

Încă ne injuriem, încă anatemizăm în „dulcea" limbă românească. Mai tîrziu, Dumnezeu cu mare mila sa !

Am fost invitat de curînd la un cocteil oferit de un tînăr și prosper concern de presă. Om cu un ales simț al prieteniei, patronul amfitrion s-a amuzat chemîndu-i în jurul aceleiași mese somptuos împodobite (ca în... comunism) pe jurnaliști aparținînd mai tuturor „taberelor" solid constituite în ultimele luni. A fost un fascinant Turn Babel în care „primejdiile" te pîndeau la tot pasul. Fiindcă îmbrățișîndu-te cu A, riscai să fii fulgerat de privirile pline de repros ale lui B. A ciocni paharul cu C egala un punct de gratuită sinucidere. Ferească sfîntul să-l saluți pe D ori să devorezi una din tartinele din care mănîncă și E ! F te interpelează scurt pentru că ai schimbat o parolă cu G, admonestîndu-te patern : e cu ăia ! H în schimb, e cu ăilalți. De ce am vorbit cu I ? Fiindcă mi-e prieten. Cu J am făcut școala primară. Cu X m-am iubit. Cu T am făcut schimb de discuri. Cu M am împărțit o vacanță...

Nu, trebuie să fii cu ochii în patru : salonul în care te afli e un bîrlog de lupi, asistența o mișunare de șerpi. Oamenii cu care ai trudit și ai îmbătrînit, oamenii ce ti-au păstrat rînd la rînd, cărora le-ai oferit ospitalitatea ta, personagiile cu care ai trăit aceeași sărăcie și solitudine, confesorii ceasurilor tale de taină, trezorierii secretelor tale, ei bine, au devenit peste noapte primejdioși pînă peste poate. Dacă nu sînt agenți ai K.G.B. (nu vezi că beau vodcă ?), sînt angajați la C.I.A. (i-am prins iesind de la un film american !), aia, reporterița, nu te uita că e blondă, e de fapt fiica lui Mobutu Sese Seko, sau a lui Secu ! Mîncătorii de prăjiturele de lîngă tine sînt vajnici atleți ai legiunii străine ! În subsolul redacției „Bolovanul" (știai ?) se fabrică marijuana, directorul de la „Tragodia" umblă înarmat (două pistoale cu butoi și-un zepelin pe deasupra !), fotoreporterul de la „Țepușa" e de fapt suedez, de fapt femeie și are trei copii cu Martin Bormann !

Citesc stupefiat texte ce se vor nu atît drepte, credibile cît **nimicitoare.** Amenințări, insulte, imprecații. Oamenii curați pare că au dispărut, penițe isterice țin să ne convingă de marasmul în care ne zbatem și în care fiecare am avea cota noastră de jeg moral. Și orice „polemist" crede că scrisa lui e finală, totală, edictuală. El e procuror și călău. Adevărul e confiscat de el. El care e un înger neprihănit altoit cu ciosvîrte din Nostradamus și din Petrache Lupu.

Frați lor, am uitat de tot blînda povață a părinților ce ne-au învățat să lăsăm **loc de bună ziua** în disputele noastre ?

Mă tem că ne-a cotropit un alt slogan : monstruosul, jalnicul, ridicolul : **Să facem totul !**

Și cînd „ne dăm în stambă" chiar asta facem : totul...

Am nostalgia acelui **loc de bună ziua.**

Nostalgia chiar, a unei zile bune.

Și nu exagerez, a **bunătății...**

GHEORGHE TOMOZEI ■

VIENA, 29 – 30 AUGUST 1940

VALER POP:

„Aflîndu-ne în fața unui ultimatum cu termen extrem de scurt“

Cel de-al doilea delegat român pentru negocierile de la Viena a fost Valer Pop, cel care alături de ministrul afacerilor externe, Mihail Manoilescu, a trăit drama diktatului impus de Ribbentrop și Ciano.

Înainte de a reproduce mărturiile lui Valer Pop despre supliciul îndurat în Palatul Belvedere, vom înfățișa o necesară schiță biografică.

Valer(iu) Pop s-a născut la 26 august 1892, în comuna Buduș, județul Someș. Studii universitare, doctor în drept de la Universitatea clujeană. Avocat; a făcut parte din administrația județului Năsăud. În anii 1918—1919 a fost ofițer în Legiunea Română din Italia. O vreme, neînregimentîndu-se în nici o grupare politică, a luat parte la mișcări naționale și religioase, în calitate de membru al Blocului Românesc din Consiliul Municipal al Clujului.

Deputat în Parlament, legislaturile 1926—1927, 1931—1932, 1933—1937; ca deputat de Someș ales pe listele Uniunii Naționale, a deținut și funcția de vicepreședinte al Camerei (iunie 1931). Ministru de stat al Ardealului și Banatului (14 iulie 1931 — 8 ianuarie 1932), ministru de justiție (9 ianuarie — 5 iunie 1932) — în guvernul condus de profesorul Nicolae Iorga. Ministru secretar de stat (2 octombrie 1934 — 31 ianuarie 1935), ministru de justiție (1 februarie 1935 — 29 august 1936), ministrul industriei și comerțului (30 august 1936 — 17 noiembrie 1937), și din nou ministru secretar de stat (18 noiembrie — 28 decembrie 1937) — în guverne conduse de Gheorghe Tătărescu.

În calitate de ministru plenipotențiar onor. și președinte al Comisiei interministeriale pentru relațiile cu Ungaria, Valer Pop a condus delegația română la tratativele cu Ungaria — Turnu Severin (16 — 24 august 1940). De asemenea, el a fost și membru în Consiliul juridic al Ministerului Afacerilor Externe.

Valer Pop — un destin tragic, început în Belvederele vienez și încheiat în temnițele dictaturii comuniste...

STELIAN NEAGOE

Am sosit la Viena la ora 13,20 unde am fost primiți de von Ribbentrop, W. Fabricius, de suita lor și cu tot alaiul protocolar. De la gară am fost conduși la Grand Hotel, masa am luat-o în apartamentul lui Manoilescu, împreună cu Romalo, Bossy, Crutzescu. Către sfîrșitul mesei, a venit șeful Protocolului, von Doernberg, să-l conducă pe Manoilescu pentru o convorbire cu von Ribbentrop; Manoilescu nu a cerut să-l însoțesc, deși putea invoca calitatea mea de delegat. Manoilescu se întoarse la ora 16,00 zdrobit, aruncîndu-ne vorba despre un dezastru neașteptat pentru România. Aflarăm că ni se cere acceptarea unui arbitraj între 25—67 000 km pătrați, acordîndu-ni-se termen pentru răspuns pînă deseară; în caz de neacceptare, România va fi distrusă. După obținerea acestor prime informațiuni, am chemat la telefon Palatul din București; nu am dat însă decît de colonelul Rusescu, căruia îi dictai o notă pentru rege, în care arătam că situația este extrem de critică și ceream imediata convocare a Consiliului de Miniștri și a Consiliului de Coroană, încă înaintea sosirii raportului telegrafic cifrat, și adăugam că, dacă mi se cere de rege, sînt gata să-mi exprim părerea și sfatul.

Aflîndu-ne în fața unui ultimatum, cu termen extrem de scurt și urmînd a se lua o hotărîre de cea mai mare gravitate, întrunirea imediată a Consiliului de Coroană era absolut necesară...

Cer o întrevedere urgentă cu von Ribbentrop pentru a lămuri personal lucrurile, mai ales că nu s-a ținut cont de calitatea mea, deși ca reprezentant al României am dreptul să fiu informat personal și direct...

Von Ribbentrop și contele Ciano m-au primit într-un mare salon. Asista și ministrul plenipotențiar Schmidt. Întreaga conversație s-a desfășurat între von Ribbentrop și mine. Ciano nu a luat parte activă la discuții.

Von Ribbentrop a început prin a exprima scuze în numele său și al contelui Ciano pentru neinvitarea mea la conversația preliminară cu M. Manoilescu; invitarea la Viena a fost făcută numai pentru cei doi miniștri de externe, al României și al Ungariei, despre calitatea mea de delegat al României a aflat abia după amiază; acum lucrurile nu se mai pot schimba; pot fi numai observator, ca și primul ministru al Ungariei, Teleki, ceea ce nu va împiedica să fiu tratat cu cuvenita atențiune.

Intru fără înconjur în miezul chestiunii, arătînd că nu avem mandat de a accepta un arbitraj, mandatul nostru fiind pentru a negocia. Timpul acordat pentru răspuns este absolut insuficient și pentru informarea Bucureștilor, necum pentru luarea unei hotărîri la București. De altfel, personal cred că România nu va putea accepta un arbitraj care ar urma să se pronunțe pentru o pierdere de teritoriu între 25 000 și 67 000 km pătrați. Acceptarea însăși a arbitrajului ar însemna deci pierderea cu anticipație a 25 000 km pătrați; România nici nu a cerut arbitraj. România nu are un litigiu teritorial cu Ungaria, dar a fost dispusă să facă sacrificiile necesare pentru o soluție etnică, definitivă.

Von Ribbentrop arată în rezumat următoarele:

România a cerut arbitrajul, există hîrtie în privința aceasta. Arbitrajul nu este condiționat de cedarea unui minimum de 25 000 km pătrați, oferit la Berchtesgaden de România și a unui maximum de 67 000 km pătrați, cerut de Ungaria la Turnu-Severin. A fost greșit înțeles. Arbitrajul trebuie acceptat fără condiții și fără rezerve de ambele părți, însă este evident că hotărîrea nu va putea depăși cererile formulate de Ungaria la Turnu-Severin. Regretă că nu poate discuta fondul problemei româno-ungare, aceasta ar fi împotriva obiectivității și imparțialității rolului său de arbitru. De aceea, cu delegații celor două state nu a discutat în prealabil fondul. Mă asigură însă că cunoaște toate aspectele problemei, are la dispoziție tot materialul documentar, între care și pe cel de la Turnu-Severin. România are putința să aleagă între perspectiva distrugerii sale totale ca stat și națiune, de o parte, și între păstrarea statului redus teritorialicește și a ființei etnice a neamului românesc, de altă parte. Ungurii nu pot fi reținuți a doua oară; aranjamentul germano-rus; pregătirile militare rusești probabil îmi sînt cunoscute; Bulgaria ne va ataca, fiindcă n-am ajuns în timp util la un aranjament definitiv cu această țară; Iugoslavia va interveni și ea pentru a se despăgubi cu anticipație de eventuale pierderi viitoare.

Pentru pierderea teritorială ce o va suferi România prin arbitraj, Germania oferă o compensație esențială, și anume garanția militară pentru toate frontierele României. Garanția este oferită de cele mai mari puteri militare ale lumii și nu va fi o garanție pe hîrtie, ci una efectivă. Garanția oferită de Germania este excepțională și epocală, nu pentru că România este întîia țară căreia i se oferă din partea Germaniei o garanție militară, ci pentru că ea înseamnă o piatră de hotar în orientarea externă a Germaniei. De la încheierea pactului germano-sovietic, Führerul a înlăturat sistematic și cu grijă orice putință de neînțelegere și conflict cu U.R.S.S., chiar cu prețul unor concesiuni serioase. Ieri, cînd Führerul s-a hotărît să acorde garanție pentru toate fruntariile României, a schimbat radical concepția și, implicit, însă în mod volt și conștient, a creat putința de neînțelegeri și posibilitatea de conflict cu Rusia, date fiind intențiunile acesteia față de România. România nu trebuie să provoace ea însăși conflicte cu Rusia, nu acesta este rostul garanției militare. Conflictul se va produce cu certitudine, din cauza caracterului agresiv al țelurilor rusești, însă numai în momentul socotit util de Führer. Cînd se va produce acest conflict, Sovietele vor fi scoase din spațiul dunărean. Germaniei îi poate fi indiferent — la rigoare — că pe cine va găsi în acea clipă în spațiul românesc, României însă nu poate să-i fie indiferent, dacă la acea dată se vor mai găsi români în spațiul dunărean și în ce stare. Experiența ocupațiunilor sovietice este concludentă. Germania însăși a preferat să evacueze din țările baltice și apoi din provinciile luate de la România toate elementele germane, chiar din așezări multiseculare, pentru a nu le expune distrugerii fizice și sufletești. La adăpostul garanției militare germane, România se va putea consolida. România devenind un stat solid și sănătos, are perspective mari; datorită noii legături cu Germania, ea va putea recîștiga ce a pierdut și poate mai mult decît a avut.

Am contestat că România a oferit cîndva 25 000 km pătrați Ungariei, iar, la observațiunea mea că amenințările Ungariei nu ne sperie și că Ungaria agresivă va vedea prompt consecințele actului său nesocotit, von Ribbentrop mi-a ripostat că — în cazul unui conflict izolat — România ar ajunge probabil pînă la Budapesta, ca și în 1919, însă amenințările generalizate sînt o realitate și ele rămîn în picioare cu toate consecințele lor. Arătarea acestor perspective nu este un bluff, după cum nu a fost în cazul Poloniei, Norvegiei, Franței etc., și oricine se leagănă în iluzii sau se înșeală pe sine va avea de suportat urmări incalculabile. Soluția în diferendul româno-ungar nu poate fi o soluție etnică, ci o sinteză între etnic și teritorial (schimbul de populație nu va fi obligator dar posibil). România și Ungaria trebuie să înțeleagă că după arbitraj vor mai rămîne în România un număr însemnat de unguri, dar și Ungariei îi vor aparține un număr oarecare de români. Vina este a României, care a scăpat toate ocaziile ce i s-au oferit, situîndu-se consecvent în rîndul dușmanilor Axei, chiar și mai recent prin anumite manevre ostile ale lui Gr. Gafencu la Moscova. Dacă România schimbă sincer și definitiv orientarea sa externă și se alătură Axei, ceea ce numai cu prețul acceptării arbitrajului este posibil, situația va fi cu totul alta, deoarece Germania niciodată nu și-a părăsit prietenii.

Guvernul român s-a arătat dispus a ceda 25 000 km pătrați cu ocazia întîlnirii de la Berchtesgaden; von Ribbentrop persistă în această afirmațiune, deși îi răspund că nu am cunoștință despre o astfel de concesiune și o contest.

Von Ribbentrop mi-a mai adus la cunoștință că Ungaria a acceptat între timp arbitrajul.

La sfîrșit, după oarecare rezistență din partea lui Ciano, s-a prelungit termenul de răspuns pînă la ora 24.

Convorbirea a început în limba franceză, probabil din cauza lui Ciano, care nu vorbea limba germană. Von Ribbentrop intercala mereu fraze germane, la care eu ripostam prompt în nemțește, ceea ce părea a face bună impresie asupra lui. După un timp oarecare, von Ribbentrop ceru voie lui Ciano să continue conversația în limba germană. Convorbirea a început pe un ton protocolar și rezervat, pe urmă însă, după ce am trecut la limba germană, von Ribbentrop a pierdut treptat-treptat din rigiditate și a devenit mai comunicativ...

După două noaptea, a venit iarăși Fabricius ca să stăruie pentru un răspuns imediat: von Ribbentrop veghează, este nervos și nu poate fi făcut să aștepte din cauza „capriciilor constituționale“ ale regelui. Se mai obțin amînări de 10—15 minute, în mod succesiv, pînă cînd, la ora 4 fără zece, bucureștii comunică la telefon răspunsul: Consiliul de Coroană a acceptat arbitrajul cu 21 voturi contra 11, condiționînd acceptarea de acordarea concomitentă a garanțiilor militare pentru România. Romalo se duce să facă cuvenita comunicare lui von Ribbentrop, iar Fabricius anunță că va veni la ora 10 pentru îndeplinirea formalităților în vederea arbitrajului...

În cursul serii — pentru orice eventualitate — am schițat cu Manoilescu expunerea amplă și documentată a punctului de vedere românesc.

Menționez că de seară M. Manoilescu era zdrobit și fizicește, aproape să-l părăsească puterile, și se tîra cu greu chiar și pînă la telefon — din cînd în cînd — pentru a vorbi cu București. Aveam temeri de o îmbolnăvire serioasă. Extenuați, la ora cinci dimineața ne-am retras pentru odihnă.

În ziua de 30 august, coborîi la 8½ la Manoilescu, pe care îl găsii obosit, agitat și vădit suferind. Această stare se accentuă pe măsură ce vremea trecea așteptînd zadarnic pe Fabricius...

Pe la ora 13, se prezintă Fabricius și Ghigi cu două acte identice care cuprind garanția Germaniei și Italiei.

Reproduc textul în traducere:

„În numele și din ordinul guvernului german (italian), am onoarea a comunica Excelenței Voastre că Germania și Italia asumă cu începere din ziua de azi garanția de inviolabilitate și integritate a statului român.

ss. von Ribbentrop
ss. Conte Ciano“

Astfel, condiția pusă de București, odată cu acceptarea arbitrajului, s-a realizat încă înainte de întrunirea ședinței.

M. Manoilescu cu acest prilej a semnat scrisoarea prin care se preciza situația germanilor din România și a doua, prin care România renunța la Cadrilater în favoarea Bulgariei. Amîndouă scrisorile au fost încredințate lui Fabricius.

La 13,30, întreaga delegație, însoțită de Fabricius, a plecat în cortegiu la Belvedere. Primirea s-a făcut potrivit programului. Delegația a fost condusă în apartamentul rezervat, apoi numaidecît Manoilescu și eu am fost poftiți în salonul de aur. Erau de față von Ribbentrop și Ciano împreună cu suitele lor. La masa rotundă erau așezate opt scaune. După cîteva secunde, au fost introduși contii Teleki și Csáky. Luarăm loc la masă: von Ribbentrop, Ciano, ministrul Schmidt și un italian, la dreapta și stînga lor cei doi miniștri de externe, Manoilescu și Csáky, în calitate de reprezentanți ai României și Ungariei, iar în fața lui von Ribbentrop și Ciano, Teleki și eu, ca observatori. Von Ribbentrop a deschis ședința cu un salut călduros la adresa contelui Ciano, apoi salută amabil pe reprezentanții României și Ungariei. Numaidecît după aceea, dă cuvîntul ministrului Schmidt pentru citirea hotărîrii de arbitraj. Manoilescu cere cuvîntul pentru a face declarația de protest, von Ribbentrop însă îl amînă pînă după semnarea procesului verbal. Se citește hotărîrea în limba germană, apoi în limba italiană, ni se înmînează textul și cîte o hartă. Aruncînd o privire asupra hărții și a noii frontiere, vedem cu adîncă durere soluția nedreaptă, imposibilă și intenabilă care s-a dat. Nici ungurii nu prea se arată încîntați. Lui Manoilescu, care dăduse semne de agitație și mare indispoziție, i se face rău, cere apă, rezistă însă cu greu, pînă la urmă. La un semn al lui Ribbentrop intră reprezentanții presei. Ribbentrop rostește o scurtă cuvîntare. Ciano, una ceva mai lungă, apoi ședința se ridică. Totul s-a petrecut fulgerător. Îl sprijin pe Manoilescu pînă într-un salon rezervat unde are o sincopă. Suita germană se retrage. Cer apă, coniac. Von Doernberg se interesează de starea lui Manoilescu, în numele lui von Ribbentrop, și oferă asistența medicului personal al acestuia. Doctorul constată hipotensiune foarte gravă, aduce trusa și îi dă injecții.

Învingători cu statut de învinşi

Cronologie (III)

— Iuliu Maniu, susţinut de Vintilă Brătianu, se opune tuturor propunerilor făcute şi este de părere că armistiţiul trebuie cerut de Mareşal, avînd un guvern de militari cu un singur ministru civil — cel de la externe.

DECI ÎN NOAPTEA DE 20/21 AUGUST SE MONTEAZĂ O ADEVĂRATĂ LOVITURĂ DE STAT ÎMPOTRIVA CELUI CE DE NENUMĂRATE ORI ŞI-SE OFERISE POSTUL SĂU DE CONDUCERE, POST CARE NU FUSESE ÎNSĂ ACCEPTAT DE NIMENI.

Înainte de a veni la Palat, Iuliu Maniu şi V. Brătianu expediaseră o telegramă la Cairo în care solicitau debarcarea de urgenţă a 3 brigăzi aeroportate în zona Giavacioculuí, acoperirea capitalei cu 200 de avioane şi atacarea aerodroamelor germane din ţară. La încheierea telegramei, ei arătau : **„Este imposibil să se formuleze un plan fără un minimum de certitudini privind intenţiile aliaţilor în această privinţă".**

Deci, consfătuirea de la Palat din noaptea de 20/21 august se încheie cu un dezacord ce survine între Maniu şi Brătianu, pe de o parte, şi ceilalţi, pe de altă parte.

Ne aflăm în ziua de 21 august 1944. Mareşalul se găseşte tot la Bacău, de unde caută să obţină informaţii cît mai exacte asupra situaţiei de pe front. Ofiţerii din comandamentul a 4-a trimişi în zona de luptă se întorc şi raportează că punctele de comandă de mari unităţi au dispărut (efectul vizitei pe front a generalului Sănătescu la începutul lunii august ?) şi că unităţile, subunităţile şi ostaşi izolaţi se retrag pe comunicaţii şi prin păduri la sud de Dealul Mare. Între timp, contraatacul diviziei blindate este stopat de sovietici, neflind sprijinit suficient, în special cu aviaţie, iar Iaşiul cade în mîinile inamicului. Din Basarabia (de la Armata a 3-a) nici o veste.

Spre seara zilei se încearcă organizarea unei noi rezistenţe pe valea superioară a rîului Bîrlad, la nord de oraşul Roman.

În cursul zilei de 21 august se pune la punct planul opoziţiei şi se fac încercări pentru înlăturarea neînţelegerilor ivite în cursul nopţii de 20/21 august.

În noaptea de 21/22 august are din nou loc o întîlnire la Palat cu aceiaşi participanţi din noaptea precedentă. Încercările de a apropia punctele de vedere dintre Iuliu Maniu şi Lucreţiu Pătrăşcanu nu duc la nici un rezultat. Pînă pe la orele 14,00 se hotărăşte ca dată a insurecţiei armate fie ziua de 21 august, fie cea de 26 august.

Dimineaţa de 22 august îl găseşte pe Mareşal, din nou la Bacău. Situaţia devenea din ce în ce mai gravă : avangărzile sovietice ajunseseră la orele 10,00 la nord de Roman, iar de la Armata a 3-a (din Basarabia) nu se dispunea decît de ştiri confuze şi foarte grave.

În această situaţie se trece la ultima soluţie posibilă şi anume organizarea imediată a apărării pe linia F.N.G. (Focşani, Nămoloasa, Galaţi) în care scop Mareşalul dă ordinele necesare şi lasă pe generalul Ştefleа (comandantul Armatei a 4-a) şi colonelul Dragomir (şeful de stat major al Armatei) să organizeze dispozitivul cu trupe specializate (cele din fortificaţii), trupele ce se retrag şi trupele aduse din interior.

Prin aceasta voia să scape trupele române de cele germane şi, printr-o rezistenţă puternică pe acest aliniament, să-i aducă pe sovietici la masa tratativelor pentru a încheia un armistiţiu onorabil. Aliniamentul permitea rezistenţă pe cel puţin jumătate de an, dispunînd de 1 600—1 800 de cazemate betonate ,reţele de sîrmă ghimpată adînci, cîmpuri de mine, şanţuri antitanc şi lucrări de apărare de companie.

Seara, trece pe la comandantul grupului de armate Ucraina de Sud (Slănicul Moldovei) cu care are o întrevedere (ce merită a fi analizată) şi-l pune la curent cu ce a întreprins.

La 22 august, orele 20,00, Mareşalul soseşte la Băneasa unde este întîmpinat de principalii membri ai guvernului de unde se deplasează la palatul preşedinţiei din Piaţa Victoriei. Pe drum, Mihai Antonescu îl pune la curent cu demersurile făcute pe lîngă aliaţi în vederea obţinerii armistiţiului.

La orele 20,30 îl primeşte pe Clodius (ministrul Reich-ului la Bucureşti), căruia :

— i se comunică situaţia de pe front şi măsurile luate ;

— i se reproşează faptul că conducerea Reich-ului nu şi-a respectat angajamentele luate de a ţine frontul în Moldova (şi-a retras în preziua ofensivei sovietice majoritatea diviziilor blindate din Moldova) ;

— i se arată că actuala situaţie economică şi militară nu mai permite o rezistenţă în faţa ofensivei sovietice şi, ca atare trebuie să se ia în considerare încheierea unui armistiţiu ;

— îl roagă să comunice la Berlin toate acestea imediat.

Clodius promite că va anunţa imediat Berlinul şi va aduce răspunsul a doua zi.

După Clodius îl primeşte pe Ion Mihalache cu care discută propunerile lui Iuliu Maniu de a încheia un armistiţiu şi de a aduce trupe aliate în ţară, propuneri cu care Mareşalul este de acord.

Îl primeşte apoi pe George Brătianu, trimis de Vintilă Brătianu, cu care discută aceleaşi probleme pe care le discutase şi cu Ion Mihalache. Se stabileşte ca George Brătianu să vină a doua zi cu propuneri concrete.

Tot în cursul serii, dă dispoziţiuni să plece urgent un nou curier la Stockholm, la Nanu, care să ceară la Moscova — prin ambasada sovietică de aici — încetarea imediată a focului în vederea încheierii armistiţiului.

Toate acestea — prevenirea conducerii germane prin Clodius, căderea de acord cu reprezentanţii celor două partide (P.N.Ţ. şi P.N.L.) asupra încetării focului şi încheierii armistiţiului şi trimiterea la Stockholm a unui curier în vederea obţinerii încetării focului, ARATĂ CLAR CĂ MAREŞALUL ION ANTONESCU LUASE TOATE MĂSURILE PENTRU A RUPE RELAŢIILE CU GERMANIA ŞI A ÎNCHEIA UN ARMISTIŢIU ÎNCĂ DIN 22 AUGUST.

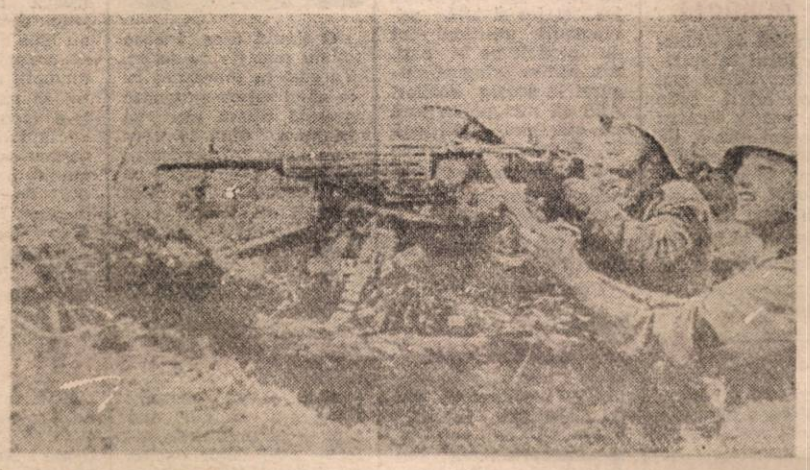

În tabăra opoziţiei, după cum afirmă colonelul (pe atunci) Emilian Ionescu, la Palat se ţine o nouă şedinţă a opoziţiei în cursul nopţii de 22/23 august în care se hotărăşte urmărirea pas cu pas a Mareşalului.

Sîntem în ziua de 23 august 1944. Înainte de ivirea zorilor soseşte la Serviciul Cifrului al Ministerului de Externe, de la Snagov, Ion Mocioni Stîrcea, care aduce o telegramă din partea Palatului pentru a fi expediată prinţului Ştirbei la Cairo ; în telegramă se arată că s-a hotărît ca insurecţia armată (şi deci încheierea armistiţiului) să aibă loc în seara de 26 august şi ca atare aliaţii să execute, în aceeaşi zi, către orele 12.00 un puternic bombardament asupra aerodromului Băneasa. Trebuie arătat că şeful serviciului de cifru era Rădulescu Pogoneanu, amic al lui Niculescu Buzeşti, membru marcant al P.N.Ţ.-ului, însă funcţionar la Ministerul de Externe şi implicat în complotul de la Palat.

După expedierea telegramei, Mocioni Stîrcea se odihneşte circa o oră, după care se dezbracă şi intră în lac pentru a face o baie înainte de a se întoarce la Bucureşti.

Tot în zorii zilei, colonelul Radu Davidescu porneşte de la Vila Weber (unde se afla Mareşalul) cu o barcă peste lac, spre sat, pentru a primi o scrisoare pentru Mareşal.

Pe lac, cei doi se întîlnesc, se salută. Mocioni este invitat în barcă şi între cei doi, are loc o discuţie. Din această discuţie Mocioni află că Mareşalul a convocat pentru orele 9.00 o şedinţă a Consiliului de Miniştri, în care îşi va anunţa intenţiile, după care îi va primi pe Clodius şi pe Killinger, iar după amiază (către orele 16 sau 17 va pleca pe front în vederea organizării rezistenţei pe F.N.G. (linia fortificată Focşani, Nămoloasa, Galaţi).

Dîndu-şi seama că plecarea Mareşalului pe front va da peste cap întregul plan de arestare a acestuia, aşa cum se hotărîse, la palat, Mocioni Stîrcea pleacă imediat la Bucureşti şi pînă la orele 9.00 informează pe cei de la Palat asupra celor aflate.

Acesta este primul lucru important, din cele ce se vor petrece în ziua respectivă, care a declanşat ulterior o serie de discuţii contradictorii asupra celor ce s-ar fi întîmplat dacă n-ar fi avut loc această **„discuţie de pe lac".**

La orele 8.00 — după ce se scoală — Mareşalul are o convorbire matinală cu doctorul Zilişteanu, căruia îi spune printre altele : „Ei bine, doctore, s-o ştii şi dumneata, astăzi fac pace. Gata, s-a terminat cu războiul..."

Cîteva zeci de minute mai tîrziu, Mareşalul are o discuţie cu Mihai Antonescu căruia îi mărturiseşte oarecum justificîndu-se : „Iică, ţi-am spus-o de nenumărate ori că regele nu trebuie să se amestece în politică. Azi politica o fac eu şi vreau ca el să nu fie amestecat cu nimic. Dacă eu eşuez, să rămînă el liber şi să ducă mai departe, pe alte căi, o politică de compromis".

Către sfîrşitul acestei discuţii matinale, Mihai Antonescu (care avea încă, de multă vreme, legături cu Palatul fără ştirea Mareşalului) îl anunţă că este informat că în cursul zilei se va ţine la Palat o întrunire a principalelor partide politice (P.N.Ţ., P.N.L., P.S.D., Comunist), pentru a constitui o coaliţie guvern—opoziţie în vederea încheierii armistiţiului. Mareşalul îşi anunţă intenţia de a nu merge la Palat.

După întrevederea cu Mareşalul, Mihai Antonescu trimite o nouă telegramă la Ankara lui Saracioglu, rugîndu-l să urgenteze intervenţiile pe lîngă aliaţi pentru a accepta încheierea unui armistiţiu cu România (este o revenire la telegrama din 22 august).

La ora 9.00 se ţine la Snagov (la Vila Weber) ultima şedinţă a guvernului în cadrul căreia se discută situaţia în care se află ţara şi măsurile ce se impun a fi luate.

Către orele 10.30 soseşte la Snagov George Brătianu cu un mesaj din partea lui Iuliu Maniu, Dinu Brătianu şi Constantin Titel Petrescu, care se întîlniseră la orele 9.00 la locuinţa lui Dinu Brătianu din strada Dorobanţi nr. 16. George Brătianu îi cere Mareşalului (în numele celor trei) să încheie un armistiţiu imediat... Acesta, care întrerupsese pentru un timp şedinţa consiliului de miniştri, se declară de acord, dar cere o scrisoare de garanţie din partea tuturor şefilor de partide. George Brătianu îi promite că i-o va aduce pînă la orele 15.00 şi-l roagă în schimb să ceară o audienţă la Palat pentru a-şi prezenta această poziţie. Tot cam în acelaşi timp se produce trecerea pe faţă a colonelului Dragomir — şeful de stat major al Armatei a 4-a — de partea complotiştilor, arătîndu-şi, prin aceasta, actul de insubordonare faţă de Mareşal şi abandonarea organizării apărării pe F.N.G.

După plecarea lui George Brătianu, Mareşalul ordonă colonelului Radu Davidescu să ceară audienţă la Palat pentru orele 16.00 şi îi cere lui Mihai Antonescu să fixeze în scris condiţiile guvernului în ceea ce priveşte încheierea armistiţiului cu sovieticii pentru a fi prezentat suveranului.

Aceste condiţii erau următoarele :

1. Guvernul român va interveni cu forţa împotriva armatei germane, alături de trupele sovietice, numai dacă acestea nu vor părăsi teritoriul României în 15 zile de la semnarea armistiţiului.

2. Trupele aliate se pot bucura de deplasarea liberă pe teritoriul ţării în funcţie de situaţia şi nevoile operative, însă administraţia şi legile ţării rămîn în vigoare, iar funcţionarii administrativi nu-şi vor părăsi posturile.

3. Să se determine o zonă liberă din teritoriul ţării, care să includă şi capitala ţării, în care guvernul să-şi exercite autoritatea sa fără a fi stînjenit de prezenţa aliaţilor.

4. Soarta Basarabiei şi Bucovinei să fie hotărîtă la sfîrşitul războiului pe baza principiului de autodeterminare a popoarelor.

5. Guvernul român va discuta la momentul oportun daunele de război datorate atît U.R.S.S.-ului cît şi aliaţilor.

Aceste idei făcuseră, de altfel, obiectul telegramelor date de Mihai Antonescu la Stockholm şi Ankara ca bază de discuţii pentru încheierea unui armistiţiu.

După aceasta se reia şedinţa consiliului de miniştri, ce fusese întreruptă, şi care va dura pînă către orele 12,30.

Conform unor surse de informaţii mai noi, tot în cursul dimineţii soseşte o telegramă de la Nanu de la Stockholm cu acceptarea condiţiilor de armistiţiu de către sovietici aşa cum fuseseră propuse de guvern ; de această telegramă Mareşalului nu va lua cunoştinţă, ea fiind comunicată numai regelui, lui Iuliu Maniu şi lui Dinu Brătianu.

Către orele 12,00 după ce la cunoştinţă de discuţiile avute în „întîlnirea de pe lac" şi de telegrama sosită de la Stockholm, regele îi declară lui George Brătianu, care venise să-l informeze asupra celor discutate cu Mareşalul în aceeaşi dimineaţă la Snagov : „Dacă îl lăsăm pe Ion Antonescu să facă singur armistiţiu, ne va ţine sub papuc". În final, regele îi cere lui George Brătianu să întrerupă orice contact cu Mareşalul, deoarece hotărîrea a fost luată.

După plecarea lui George Brătianu, pe baza informaţiilor ce le deţinea, regele definitivează împreună cu Mircea Ioaniţiu, Mocioni Stîrcea, căpitanul Vergotti, maiorul Anton Dumitrescu şi colonelii Em. Ionescu şi Dămăceanu ultimele măsuri pentru arestarea Mareşalului în după-amiaza de 23 august la Palat. Se stabileşte cum se va produce arestarea, cine ia parte şi locul unde vor fi închişi arestaţii (dulapul filatelic al lui Carol al II-lea) ; tot atunci se stabileşte modul de predare a arestaţilor inginerului Ceausu (Emil Bodnăraş) şi de scoatere din plalat în cursul nopţii.

Din analiza informaţiilor ce au circulat, rezultă că la ora cînd regele, împins de camarilă, lua hotărîrea de a-l aresta pe Mareşal, în cadrul complotiştilor existau totuşi două opinii diferite asupra modului de a acţiona în vederea încheierii armistiţiului. O opinie împărtăşită de Iuliu Maniu, Dinu Brătianu şi Constantin Titel Petrescu, care voiau ca armistiţiul să fie încheiat de un guvern militar sub conducerea Mareşalului Ion Antonescu, avînd ca ministru de etxerne un civil — probabil Grigore Niculescu Buzeşti ; din unele date rezultă că această opinie ar fi fost sprijinită şi de generalul C. Sănătescu, care avusese repetate convorbiri cu cele trei partide în acest sens. O a doua opinie (şi care a învins de altfel) era aceea a comuniştilor, susţinută la Palat de Mocioni Stîrcea. Aceasta prevedea ca Mareşalul să fie arestat imediat la palat şi armistiţiul să fie încheiat de un guvern de coaliţie al celor patru partide sub conducerea unui general (Sănătescu sau Mihail) constituit imediat după arestare.

La Snagov, conform ordinului Mareşalului, colonelul Radu Davidescu cere audienţă la Palat pentru ora 16.00 (cererea de audienţă s-a făcut între orele 10,30 şi 12,30 — în această privinţă informaţiile diferă).

Între orele 13,30 şi 14,30 au loc dejunurile (la Snagov — al Mareşalului, la palat — al complotiştilor). În ceea ce priveşte dejunul de la Palat, cîteva informaţii : au participat regele, Grigore Niculescu Mizil, generalii Sănătescu şi Aldea, Mocioni Stîrcea şi Mircea Ioaniţiu, s-a băut vin negru închinîndu-se în „cinstea" reuşitei, s-a rîs, s-au făcut glume picante (informaţii confirmate şi de o persoană din gardă care vrea să rămînă anonimă).

(Va urma)

Col. (r) ing. MARIN POPESCU ■

Efectul de ecou necontrolat

Reclamă

Au reapărut reclamele luminoase. Librăria Mihai Eminescu așteaptă cumpărătorii și mai ales cărțile care se citesc pe nerăsuflate, din copertă în copertă.

Casa Europei

Mai modestă casa noastră decît a Europei, întîmpină pe cei ce vor să-i calce pragul cu zîmbet și merinde.

Cine pe cine ocrotește?

Ioan Victor din Roșiori de Vede (str. Înfrățirii nr. 24 A, județul Teleorman) a făcut un calcul simplu. Diferența dintre tariful aplicat unui cetățean ce vine în stațiunea Sîngeorz-Băi, „la liber" este de 1410 lei pentru 18 zile. Cei sosiți prin intermediul „Ocrotirilor sociale" — deci cu cereri, recomandări, decizii și copii după toate acestea — plătesc, pentru același interval de timp, același confort și aceleași servicii, cu 194 lei mai mult. Pesemne, diferența intră în contul salariilor de la D.P.O.S. — pentru cei ce se ocupă de învîrtirea acestor hîrtii. Trebuie să-i ocrotească și pe ei cineva, nu ?

Scrisoare din Moldova

Sînt un om de bine, călit și educat în spiritul cozilor. Vorba aia, moldoveanului îi șade bine cu... coada. Pentru că tot ne-am ales-o, de bună voie și nepăcălit de nimeni, să ne învîrtim în jurul ei. Tot pe loc, pe loc, pe loc. Să nu ne vindem și noi țelul, ca ăia, huliganii și golanii care vroiau cu orice chip să ne strice sîrba cozii. Ce nerușinare ! Ce-or fi mai vrînd, naiba să-i mai înțeleagă. Nici nu m-am sinchisit să-i înțeleg. Eu mă chinuiam în fața televizorului cu ginul, cîrnatul și cu nevasta. Cred că tot golanii, huliganii și bișnițarii au băgat milițienii în boale. Cine le-a aprobat să ne prigonească milițienii ? Unde or fi tulit-o, unde or fi stînd pitulați, speriați, uzi loarcă, de frică ? Au băgat groaza în ei degeaba. N-au mai apucat să fie și ei măcar porecliți-poli...

În regimul trecut, mai țineau și ei umbră zidurilor. Nu degeaba. Ne simțeam mai sub protecție. Acum, pe la cozi, toată lumea vorbește dar nu mai gîndește nimeni. Se afirmă că unii ne-ar fi momit, ne-ar fi păcălit, s-ar fi folosit de firea noastră molcumă și dormindă, promițîndu-ne marea cu sarea apoi s-au evapo-fesenit. Dacă ăsta e adevărul, înseamnă că anume cineva are picioruşele tot mai fragile, mai scurte și tot mai neputincioase, tocmai într-un moment cînd am rămas și fără de milițienii noștri.

Unde ne sînt milițienii de altădată ? Aia tot strigau jos khytzak, jos... și jos și iată, nevinovații milițieni sînt de negăsit pe la cozi. Am rămas singuri-singurei la școala cozilor. Aud că nici pe la țară nu mai sînt milițieni. Și că pe acolo e mare rupere de oase. Doamne, cum mai împărțeam cu ei frigul, foamea și frica. Or fi murit pe front ?

Cine le-a aprobat tinților să tragă în milițienii noștri, să bage groaza în ei, să ni-i alunge ? Pînă la revoluție, miliția mai era cu noi. Pe la cozi... acum nu mai văd nici de sămînță. Se mai rătăcește printre noi cîte cineva îmbrăcat în costum de marinar, aviator, militar, dar degeaba... nu are a face. Altceva era cînd un milițian îngroșa cozile. Și cînd mă gîndesc cît de înfricoșați deveniseră, ce mieluşei, ce nevinovați tremurau în timpul prerevoluției. Ce-or fi mîncînd ei, acum ? Ce or fi bînd, sărmanii ? Vorba ceea: Fesenim-aș si n-am cui ! **(Viorel Harire)**

Pauperitate?

O ținută care începe să nu mai fie de sezon. Va găsi în magazine cu ce să-și acopere trupul această tînără sau va tremura pînă la vara următoare ? Îmbrăcați-i pe cei goi, încălțați-i pe cei desculți ! Ei sînt clienții și stăpînii voștri, domnilor din comert.

PAUL AGARICI

La Curtea de Argeș

Dacă ajungeți la Curtea de Argeș, nu vă lăsați copleșiți de strălucirea Mînăstirii ridicată de Meșterul Manole împreună cu alți nouă meșteri mari, la porunca evlaviosului domn Neagoe Basarab și nu ocoliți biserica Sfîntul Nicolae Domnesc, din Curtea Basarabilor. Veți avea privilegiul de a o asculta pe doamna Elena Teodorescu, muzeograf, dar și cercetător pasionat, avînd calitatea rară și nu îndeajuns prețuită de a transmite nu numai informații, ci și sentimente. **Reghina Vârvici. Fotografie de Elena Ghera**

Arsuri de gradul III la Iris

Incendiarul grup de muzică rock IRIS, avîndu-l ca lider vocal pe imprevizibilul Cristi Minculescu, a trecut recent printr-o catastrofală probă a focului. Un incendiu izbucnit în noaptea de 24—25 august la restaurantul „Marea Neagră" din Neptun, în a cărui discotecă își desfășura prestația grupul IRIS, i-a distrus întreaga aparatură. Nu știm dacă toți cititorii au idee cît costă sculele de sonorizare ale unei formații rock dar e destul să spunem că focul le-a făcut scrum celor de la IRIS o aparatură pentru care remarcabilii cîntăreți au strîns fonduri de 10 ani de zile încoace. În clipa de față grupul IRIS își vede stopată evoluția solicitînd numerosilor săi fani solidaritatea materială prin donații făcute în contul nr. 17 521, filiala sect. 3, pe numele cunoscutului cîntăreț al grupului, Ioan Dumitrescu. În ceea ce ne privește, sperăm ca grupul IRIS să renască, acum și la propriu și la figurat, cît mai curînd, din propria cenușă. **(I.Z.)**

Nu ne vindem scara!

Preferăm să înființăm societăți comerciale în nume colectiv, în comandită sau cu răspundere limitată, instrumente eficiente de progres economic.

Aveți dreptul! Aveți dreptate?

Japca

Succesul rubricii se menține, din păcate, la cote maxime. Astăzi, despre apa potabilă privatizată... cu japca :

„De aproape patru ani de zile, o parte din **locuitorii comunei Leordeni — Argeș** cu gospodăriile situate între Școala generală și Magazinul universal, au de suferit ca urmare a măsurii abuzive luate de fostul director al I.A.S.-Leordeni : debranșarea acestor familii de la rețeaua de apă potabilă, rețea care a furnizat apă peste 35 de ani. Actualul director a „moștenit" această situație, o menține, nimeni nu îndrăznește să soluționeze doleanța locuitorilor, nici măcar... primarul comunei. Avînd în vedere că nu este vorba de o investiție suplimentară, că toate aceste familii au cheltuit sume însemnate pentru instalația de apă, unii și-au amenajat spații pentru baie, se impune ca actuala conducere a I.A.S.-Leordeni să dea „cale liberă" apei potabile pe care a „privatizat-o" fără nici un drept legal".

Așteptăm, așa cum anunțam de la prima apariție a rubricii și răspunsurile autorităților. Pînă acum, liniște totală ! Poate că, primarul comunei Leordeni va face o excepție și ne va onora cu atenția dumnealui ; și cu o rezolvare onorabilă, se înțelege.

Nu venim cu OZN-ul

De la A.C.H. Poiana Mărului, județul Caraș-Severin, primim următoarele rînduri : „Trăiesc cu impresia că un ziarist arată ca un cosmonaut sau ca un om care vine cu O.Z.N.-ul". Tot e bine, stimate domnule **Mihai Agache**, alții ne văd mult mai rău. Deși reporterii noștri n-au ocolit Poiana Mărului și nici nu merită să ne deplasăm pînă acolo ca să constatăm că nu-i zahăr, ori orez — nu e nici la București — vă promitem să răspundem invitației dumneavoastră. Nu de alta, dar ne anunțați și alte „ofuri și nereguli". Numai în privința O.Z.N.-ului nu ne angajăm cu nimic. Să știți însă, nici cu C.F.R.-ul nu-i ușor !

Viața ca o fabulă

Domnul Vulpe se tot răstește la domnul Rățoi : „Cine te-a pus să te-nsori ?" Nu, nu vă istorisesc nici o fabulă, ci revoltătoarea poveste a unei tinere familii, care a ajuns să-și socotească propria căsătorie și copilul sosit din dragoste „o nenorocire". **Rățoi Marinel** lucrează împreună cu soția sa la întreprinderea bucureșteană „Tehnometal" și nu are ca spațiu de locuit decît o minusculă cameră de două paturi în căminul de nefamiliști de pe strada Episcop Vulcan nr. 26. Grosolănia administratorului **Vulpe** apare cu atît mai mare cu cît pretențiile familiei Rățoi ți se prezintă mai neînsemnate. Nici prin cap nu le trece tinerilor să viseze la un apartament cu două camere, cum ar avea dreptul. Nu cer — și asta cu jumătate de gură — decît o cameră cu trei paturi, în același cămin de nefamiliști. Dacă domnul Rățoi s-ar „înfoia" mai tare — pe drepturile sale — nu-i deloc exclus ca domnul Vulpe să se „zburlească" mai puțin. Și, de ce să nu mergem cu gîndul mai departe, conducerea întreprinderii ar medita asupra faptului că locul unei familii nu-i în căminul de nefamiliști. Se întîmplă în viață ; ca și în fabule !

Deznădejdi

Îi spune „scrisoare deschisă", dar este un strigăt al deznădejdii. „Mă numesc **Elena Corici** și locuiesc în comuna Crasna, satul Radea, județul Gorj. Ajutați-mă ! Am un copil de 10 ani, nu am bărbat, sînt infirmă, sînt săracă și nici un fel de mijloc de existență. Ce aș putea face pentru a primi un cît de mic ajutor ?"

Lansăm, la rîndul nostru, un apel Ministerului Muncii și Ocrotirilor Sociale : ajutați un copil și o femeie fără sprijin !

Dialog

La sat sau oraș, la orice vîrstă, dialogul pare a fi singura soluție a democrației. Cine îl refuză are mai mult trecut decît viitor.

Fotografie de CHIOVEANU LEONARD

Grupaj realizat de **LIANA TATOS**

Poșta redacției

Haralambie Victor — Buzău : Dacă era neconvenabil pentru dv. nu trebuia să cereți pensionarea în condițiile Decretului-lege 60/1990. Vă dorim să mîncați sănătos pensia mai mulți ani chiar decît ați plătit 2% pentru pensie suplimentară, ca o compensație. ● **Neacșu Ioan** — Plopeni : credem că vă e greu și poate aveți dreptate. Dv. însă ați acceptat contractul. ● **Gavrilă Maria** — Vaslui : Nu putem fi de acord. ● **Martin T. Florin** — com. Peretu (Teleorman) : Trebuie să recunoaștem că n-am primit pînă acum o declarație de fidelitate mai convingătoare ca a dv. : **„Eu dacă nu citesc revista Flacăra mai bine nu mănînc. Și am meserie grea. Mecanic de locomotivă".** Vă mulțumim și vă urăm sănătate și numai drumuri bune. De neprimirea abonamentului nu sîntem noi vinovați. Dacă aveți timp, reclamați în scris la Direcția județeană de poștă. În mod excepțional, vă vom trimite noi revista pînă se reglementează problema abonamentelor. ● **Toma Mariana** — satul Buriaș, com. Periș (S.A. Ilfov) : Adresați-vă doamnei Șiclovan, președinta secției de fotbal feminin din cadrul Federației Române de fotbal, București, str. Vasile Conta 16, sector 2, tel. 11 79 70. ● **Dumitrescu Rodica** — Rm. Vilcea : Copiii pînă la 3 ani din evidența specială, prematuri, gemelari, distrofici, rahitici, bolnavi sau contacți de tuberculoză ori cu probleme socio-familiale, precum și copiii pînă la 7 ani cu o insuficientă dezvoltare staturo-ponderală au dreptul la 0,5 litri lapte zilnic, reconstituit din lapte praf, care se acordă prin unitățile sanitare teritoriale ambulatorii.

REGHINA VÂRVICI

QUO VADIS, C.A.E.R.?

Între cele două grupări economice europene, Piața Comună și C.A.E.R., diferențele au fost tot timpul destul de mari, în toate compartimentele, dar specialiștii consideră că, pentru a ușura democrația, de numeroasele deosebiri se poate face abstracție și se poate afirma că relațiile economice din cadrul C.A.E.R. aminteau prin forma lor de cele dintre partenerii C.E.E., cu o singură diferență, dar aceea mare cît toate zilele : producția țărilor C.A.E.R. nu corespundea în general standardelor mondiale de calitate. Eu aș corecta puțin aserțiunea aceasta și aș spune că deosebirea esențială dintre cele două comunități economice era că organizația occidentală avea la bază economia de piață, pe cînd a noastră — economia dirijată, cu tot ce ține de ea : prețuri fixate arbitrar, schimburi de neechivalente, o ineficiență izvorîtă din ineficiența economiilor țărilor componente și, desigur, o calitate necorespunzătoare a produselor și serviciilor. Rezultatul este că în timp ce Piața Comună prosperă și se întărește mereu, C.A.E.R.-ul este, în forma lui veche, ca și mort, eforturile ce se fac acum tinzînd de fapt la crearea unei organizații economice noi, care să ia locul C.A.E.R.-ului.

Căutarea cuprinde toate zonele, începînd chiar cu numele noului organism. Se fac propuneri, se avansează soluții. Se pare că singura trăsătură care va aminti de C.A.E.R. va fi posibilitatea, vremelnică, de a realiza o parte (mică) din schimburi prin compensație. L. Klepati, de la Departamentul pentru relații economice externe al M.A.E. al U.R.S.S., sintetiza problema astfel : „Principala idee o constituie trecerea la relații normale de piață. Împreună am hotărît să renunțăm la încercările de a coordona planurile. Vom face comerț unii cu alții, așa cum face toată lumea. Colaborarea economică va avea loc la nivel de întreprindere, iar Consiliul, ca organizație interguvernamentală, se va ocupa de schimbul de informații, consulting, analize și prognoze".

Ce consecințe va avea trecerea relațiilor economice dintre U.R.S.S. și foștii parteneri din C.A.E.R. pe noile principii ? Mai întîi, e de observat că o astfel de așezare face aproape de prisos existența unui înlocuitor al C.A.E.R.-ului. Însă, cu sau fără acest înlocuitor, avantajele vor fi de partea U.R.S.S., iar dificultățile de partea țărilor din fostul lagăr. Iată o apreciere americană (a rețelei de televiziune ABC) : „Decizia guvernului sovietic privind trecerea deconturilor cu toate țările C.A.E.R. la prețurile pieței mondiale în valută liber convertibilă va însemna pentru ele un șoc economic de o forță uriașă. Căci, în numeroșii ani de existență a C.A.E.R., ele s-au legat prin raporturi destul de strînse de economia sovietică, raporturi greu de modificat". Și iată și poziția sovietică, exprimată de personalitatea din M.A.E. citată mai sus. După ce admite că prin noile măsuri „reducem programul de export al întreprinderilor din țările C.A.E.R. care în mod tradițional au produs pentru piața noastră", L. Klepati declară : „Nu mai putem vinde vecinilor petrol și gaze naturale mult mai ieftin decît costă acestea în realitate și să cumpărăm de la ei mașini și utilaje la prețuri mai mari decît cele mondiale, deși parametrii acestora sînt deseori inferiori. Nu a fost un comerț, ci mai degrabă o deservire economică a politicii".

Ar rezulta de aici că pînă în prezent U.R.S.S. s-a sacrificat spre binele partenerilor din C.A.E.R. și acum, în sfîrșit, vrea să se elibereze de povară, vrea să respire în voie. În realitate însă, țările din Europa răsăriteană și centrală nu din pornirea lor și din marea lor dorință — o știe toată lumea — au abdicat de la principiile pieței și și-au pus economia sub semn caerist, ci au făcut aceasta obligate de U.R.S.S., care le-a impus sistemul comunist și le-a folosit cum a vrut în interesul ei, iar acum le lasă de izbeliște. Eu cred că U.R.S.S. are față de aceste țări datorii care trec dincolo de cifrele seci ale contractelor, ale facturilor și extraselor de cont. Știm cu toții că U.R.S.S. are ea însăși mari dificultăți economice, dar mi se pare că aceasta nu îndreptățește atitudinea de „nici usturoi n-a mîncat...". În stabilirea identității organizației economice care-i va succede C.A.E.R.-ului, trebuie să se țină cont de datoriile speciale ale U.R.S.S.

ION D. GOIA ■

"The Economist", Marea Britanie:

Irak — trei căi pentru ieșirea din impasul din Golf

Este posibil ca pînă la apariția numărului de față al revistei noastre în Golf să se producă unele mutații esențiale, după cum este posibil să se păstreze statu quo-ul. Subliniez că articolul pe care-l reproducem mai jos se ocupă doar de căile pe care le-ar avea la dispoziție Irakul, nu și de posibilitățile pe care le au SUA și celelalte forțe internaționale. Ce va fi pînă la urmă ? Desigur, dacă între timp conflictul s-ar soluționa prin negocieri și ar duce la retragerea Irakului din Kuweit și la restabilirea suveranității acestuia din urmă, ne-am bucura foarte mult. Dar oricum vor evolua evenimentele, analizele din articolul de față sînt utile pentru înțelegerea situației din zonă.

Ce s-a întîmplat pînă acum? Saddam Hussein se află încă în posesia Kuweitului, țară vecină pe care a invadat-o la 2 august. Lacom de petrol, el a anexat-o „pentru totdeauna" cu șase zile mai tîrziu. Dar cucerirea i-a rămas în gît. În primul rînd, Națiunile Unite i-au spus că nu poate să vîndă nici un fel de petrol — kuweitian sau al său propriu — dacă nu se retrage. Apoi faptul că și-a masat tancurile de-a lungul granței cu Arabia Saudită a avut drept rezultat desfășurarea unor trupe terestre americane, britanice, egiptene, siriene, pakistaneze și din alte țări, cît și a unor marinari și aviatori în zonă pentru apărarea acestei țări. Simțind că este izolat, el a apelat direct la masele de arabi — trecînd peste guvernele arabe din țările respective pentru a-l sprijini împotriva imperialismului american. El justifică acum în mod misterios invadarea Kuweitului ca o încercare de eliberare a Palestinei. Această minciună este evidentă.

Puțini oameni care analizează această secvență fantastică de manevre irresponsabile încearcă să descopere logica lor. Dictatorul Irakului a făcut o gafă pe 2 august și de atunci comite tot mai multe greșeli. Eforturile sale de a transforma situația Irak — împotriva lumii întregi în musulmani — împotriva necredincioșilor constituie acțiuni previzibile ale unui om disperat. La fel ca și încercarea de a cîștiga de partea sa foști inamici. Unul dintre ei, Siria, a respins încercările sale de a-și redeschide o conductă de petrol care să treacă pe teritoriul său. Un altul, Iranul, a primit acum oferta de a reveni la vechea graniță pentru care Irakul a purtat un întreg război. Astfel Irakul pierde singurul cîștig de pe urma unei lupte în care au fost uciși peste un milion de oameni.

S. Hussein are numai trei căi de ieșire din situația dificilă în care se află. **El poate lansa o ofensivă militară, poate să stea liniștit, încercînd, în același timp, să submineze consensul împotriva sa în lume sau să caute să realizeze un compromis.** Pînă în prezent nici una dintre aceste căi de salvare nu a fost închisă complet.

O lovitură militară împotriva Arabiei Saudite înseamnă război cu America și, tot atît de sigur, o înfrîngere. Războiul cu Israelul ar putea să nu aibă acest sfîrșit. Lansarea unor rachete cu substanțe chimice asupra Tel Avivului ar fi imprudentă : Israelul ar putea răspunde cu armament nuclear. Dar trecerea soldaților irakieni (cu trupe de pe frontul iranian) în Iordania, unde li s-ar face o primire triumfală de către mulți palestinieni, ar pune Israelul într-o dilemă. Deoarece deja au afirmat că o astfel de mișcare ar constitui „casus belli", israelienii ar trebui să decidă dacă ei doresc într-adevăr să înceapă o luptă care ar putea să-i unească pe arabi în spatele noului lor Saladin.

A doua opțiune a lui Hussein este de a aștepta și spera că hotărîrea de care dau dovadă inamicii săi va dispărea înaintea celei proprii. Deși aceasta înseamnă mult mai multe probleme economice (exporturile de petrol, care aduceau 95% din veniturile în valută forte ale Irakului sînt blocate de aproape două săptămîni), deja s-au produs fisuri în zidul de inamiciție care îl înconjoară. America și Marea Britanie au creat o astfel de fisură ca urmare a zelului cu care au instituit o blocadă navală, fără a avea binecuvîntarea deplină a Consiliului de Securitate al Națiunilor Unite, această fisură poate fi cimentată din nou. O fisură mai promițătoare pentru Hussein o constituie exploatarea prăpastiei existente între popoarele și guvernele lumii arabe.

Compromisul este cea de-a treia cale. Prima „inițiativă" a Irakului, de a negocia libertatea Kuweitului în schimbul retragerii Israelului din teritoriile ocupate (și a Siriei din Liban), merită din plin disprețul cu care a fost primită în America. Desigur că ocuparea Malului de vest și a Gazei trebuie să ia sfîrșit. Dar aceasta trebuie să aibă loc pe calea negocierilor în care temerile legitime ale Israelului, ca și drepturile legitime ale palestinienilor să fie recunoscute, și nu prin luarea unei a treia țări drept ostatic. Ceea ce reflectă cu adevărat propunerea este că Hussein se consideră capabil — fără a se teme prea mult de neplăceri pe plan intern — să declare într-o zi Kuweitul drept parte a Irakului iar în ziua următoare să admită că aceasta este o țară străină, ocupată. Cu sprijinul unui mediator adecvat, cum este regele Iordaniei, Hussein, el poate probabil încă să se retragă și să mai poată lupta și altădată (poate cu armament nuclear).

Un război pe care îl poate pierde, o blocadă economică îndelungată, umilința potențială a unui compromis : nici una din căile de salvare ale lui S. Hussein nu arată deosebit de bună.

Chiar dacă ocuparea teritoriilor străine nu este identică, nu ar trebui ele să fie legate pentru a furniza lui Hussein un motiv onorabil pentru retragere ? Nu. Singurul lucru bun care a rezultat din „Anschlussul" în Kuweit al lui Hussein este tocmai îndepărtarea frunzei de viță care pînă acum i-a ascuns ambițiile rapace. Pentru a ține aceste ambiții sub control el nu trebuie să fie evacuat din Kuweit, ci înfrînt în mod vizibil acolo. De aceea, Rezoluția Consiliului de Securitate 661 declară că Irakul trebuie să se retragă complet și fără condiții .Orice altceva îi va permite să-și denumească înfrîngerea drept victorie, să-i mențină calitatea de erou arab care înfruntă întreaga lume și dirijează Orientul Mijlociu — unde se află 65 la sută din rezervele de petrol ale lumii —, transformîndu-l într-un holocaust arabo-israelian.

Călătorii în viitor

Ca orice lucru, și democrația se învață cel mai bine la sursă, la fața locului. Românii care ajung pentru prima oară în Occident au, e adevărat, un fel de șoc (așa spune și „Tribune de Genève", în textul pe care-l reproducem mai jos : Șocul primei călătorii), **însă acesta trece și rămîn foloasele unei experiențe de neînlocuit. Fiindcă românii care au prilejul să se ducă acum în țările dezvoltate pot spune că au călătorit în viitor.**

Un grup de români din Brădești a sosit în comuna Rolle din Elveția, înfrățită cu localitatea lor. Acest eveniment a avut loc în cadrul „Acțiunea Satele Românești". Delegațiile elvețiene care au venit în România au fost numeroase, dar românii care au vizitat localitatea înfrățită cu a lor au fost puțini. „Evenimentul" s-a produs la Rolle. Un grup de nouă persoane pleca, astfel, pentru prima dată din România, pentru a vizita localitatea înfrățită cu a lor. Care este scopul și încotro se îndreaptă curiozitatea lor ?

Unii locuitori din Rolle s-au deplasat la Brădești, în ianuarie, și apoi de Paști, ducînd cu ei material didactic și medical. S-au stabilit contacte, s-a evaluat ajutorul, iar primirea a fost călduroasă și generoasă. Ajutorul acordat de locuitorii din Rolle localității a vizat două aspecte : ajutorul material și schimburile culturale.

Dacă sub regimul Ceaușescu orice contact cu exteriorul era interzis, în prezent te lovești de numeroase hărțuieli administrative, agravate de o barieră fiscală greu de depășit. Orice român poate schimba lei pentru a obține suma de 75 de dolari. Cum să plătești din această sumă benzina, taxele, vamale de trecere a unui pod, taxele pentru țările limitrofe și să te asiguri de fiabilitatea vehiculului ? Poate cu ajutorul bursei negre...

Grupul sosit la Rolle nu a avut nevoie de acest subterfugiu, iar dificultățile au fost atenuate datorită funcțiilor personalităților aflate în vizită : primarul, președintele și secretarul comunal al Frontului Salvării Naționale, medicul, veterinarii, învățătoarele, foștii demnitari locali. Nu toți gîndesc în maniera FSN, dar balanța înclină spre acesta în mod clar. Administrația financiară a localității Brădești le-a plătit biletele de avion pe ruta București — Kloten, de unde au fost preluați de delegația din Rolle.

Șocul a fost dur. O asemenea etalare a bogăției și diversității i-a uluit. După vizitarea Palatului Federal, plimbarea în oraș semăna cu o defilare la un tîrg, unde totul strălucește și unde buzunarele își plîng goliciunea. Fascinați de vitrine, mergeau de la un magazin de pantofi la unul de aparate audiovizuale, trecînd pe la raionul de cuțite elvețiene. Dacă românilor nu le este nici frig, nici foame, ei trăiesc totuși într-o austeritate totală. În patru ore de zbor ei au făcut un salt echivalent cu cei 40 de ani de progres material din țara noastră.

Dificultatea pentru locuitorii din Rolle va fi aceea de a șterge prima impresie, pentru a dezvălui un alt mesaj : pluralismul, baza democrației. Cum să vezi diferitele fațete ale unei Elveții în care luxul doar uneori, sare în ochi ? Prin discuții, prin dezvăluirea mecanismelor unei politici comunale, prin vizite la artizani, spitale, mici întreprinderi, școli și printr-o conferință de presă.

„Nu se pune problema să compari", spune un elvețian, dar este în natura omului să facă imediat comparații. De aici, comentariul : „Noi, cei din România sîntem niște amărîți", reacție impulsivă care sperăm că va fi întrucîtva modificată, după o săptămînă de dialog.

În absența oricărei tradiții democratice, afirmațiile lor dau uneori impresia unei lecții bine învățate. Schimbarea trece mai întîi prin conștiință, practica va veni treptat. Totul este vag și instabil în România (și în mintea vizitatorilor), iar aici totul este atît de stabil.

Au fost în asemenea măsură înșelați, încît sînt însetați de dialog și cunoaștere. Elena ne-a declarat : „Pregătiți timp de 45 de ani la școala socialismului, nu știm nimic despre adevărata noastră istorie, **despre ceea ce reprezintă regele Mihai...**" Un medic afirma că își vor regăsi identitatea „în schimbarea conștiințelor și a deprinderilor". Speranța lor constă în cinstea oamenilor și dorința lor de a munci, cu condiția ca ei să fie plătiți la justa lor valoare .

Le urăm noroc românilor.

Kalinka s-a împiedicat iar în tehnica românilor

Pe Lujniki, iarăși Kalinka s-a împiedicat în tehnica și fantezia fotbaliștilor români. Nici un moment, nu a plutit vreun semn de întrebare în privința învingătorului. Cu statură de echipă serioasă, reprezentativa României a știut cînd să apese pe accelerație, cum să reteze elanul ofensiv al sovieticilor, setoși barem de un egal. Semne de maturitate, de profesionalism. Deși trupa de elevi s-a strîns doar cu cîteva ore înainte de meci, profesorul Constantin și secundul Gino Iorgulescu au reușit totuși să predea o lecție realistă, aerisită, mai ofensivă. Iar fotbaliștii noștri au tradus-o în teren în acel 2:1, care pare pipernicit față de superioritatea pe toate planurile a românilor. Formația sovietică, cu starurile Mihailicenko, Protasov, Dobrovolski, Kuznețov în teren, a contrazis motto-ul mondialelor : a vrut, dar n-a putut. Sovieticilor le-au reușit mai mult driblingurile din afara gazonului. Cei fentați fiind nu Rednic, Klein, ci noi, ziariștii. Cazarea noastră s-a izbit de un „niet" categoric, reușindu-se totuși această performanță abia în „prelungiri", spre miezul nopții. Într-un cu 20 de etaje, pentru zentanții presei române s-a găsit nici o porție de care. În semn de solidari- conducerea federației a ițit în sec alături de noi. la urmă, în hol, pe un pe post de față de masă, ne-am amăgit foamea cu cîte o bucățică de carne, decupată de fotbaliști din porția lor. Păream niște navetiști pe un peron de gară. Să fie cumva decontul pentru golurile lui Lăcătuș, strecurate la fiecare meci în poarta sovieticilor ?

Se poate spune că Stelea a fost eroul meciului. A agățat senzațional cîteva baloane de gol. Și a plonjat la picioarele atacanților făcîndu-ne să închidem ochii. „Deși mă bazez pe sîngele meu rece, puțină teamă tot simt în suflet. Altfel nici nu m-aș putea concentra. Nu-mi iert vina de la gol. Am crezut că mingea vine „plouată" și am calculat greșit traiectoria". Dan Petrescu a contrabalansat cîteva ezitări de plasament cu surprinzătoarele lui sarje ofensive, iar vulpoiul Rednic a știut să evadeze cu folos și spre terenul advers. Acrobațiile și jocul cu capul ne-au convins că pe Săndoi se poate totuși conta și i-am iertat gafa din final. Parcă mai puțin lucid ca altă dată, Klein nu s-a sfiit să suteze la poarta sovietică. Harnici și buni la toate, Rotariu și Lupescu. Dirijorii echipei dintr-un veritabil turn de control. Nonșalanță și maturitate atît în rolul de dispeceri cît și în cel de furnici care trudesc în preajma ambelor careuri. „Nu puteam rata golul doi, spune Lupescu. Cum să stric o fază de knock-out țesută atît de frumos de Rotariu, Răducioiu, Lăcătuș ? În secvența penaltiului, apărătorul sovietic s-a cam păcălit agățîndu-mi piciorul. Intrasem într-un unghi dificil". Mulți au cam strîmbat din nas în fața unor nerealizări la poartă ale lui Ilie Dumitrescu. Uităm însă că a arat terenul de parcă avea 2 perechi de plămîni închizînd culoarele. Mateuț a jucat mușcîndu-și buzele. Din cauza unei periostite care-l chinuie de cîteva săptămîni. E și acesta un eroism. Lăcătuș rămîne același bau-bau pentru fotbaliștii sovietici. Fantezia și țîșnirile lui parcă-i hipnotizează. Cîte 2 apărători îi urmăreau ghetele speciale cu petice roșii fosforescente. Și asta tot degeaba. Căci Lăcă a mai încărcat și biografia lui Eremin cu un gol, iar 2:0 s-a așezat pe o recentrare a lui ca un fel de dat cu tifla fundașilor. Răducioiu, un amestec de sclipiri și bîlbîieli la finalizare. Badea, deși a poposit doar cîteva minute în teren, rămîne o speranță demonstrînd că se lipește de echipă.

Șeful departamentului sport, Cornel Dinu, a ținut să fie alături de echipă între 2 curse de avion : „Meciul se prezenta periculos. Adunarea echipei la locul faptei, nu ca pînă acum în cantonamente stahanoviste de 7—14 zile, era pentru noi o experiență unică. Jucătorii noștri ne-au spulberat însă grijile. Demonstrînd calități de adevărați profesioniști, cu nimic mai prejos decît cei cu reclamă din străinătate. Stăpîni pe meserie, puteau cîștiga la 3—4 goluri diferență. Atitudinea lor din joc a arătat dragostea de a juca sub tricolor. Astăzi se poate vorbi de o școală românească de fotbal, bazată pe o anumită circulație a mingii și o tratare specifică a fazelor de atac și apărare. Dacă la acestea vom adăuga mai mult realism în ajungerea surprinzătoare și decisivă la poartă, națională va fi greu de învins de orice soccer din lume". Antrenorul Constantin se bucură că la primul șunet de goarnă, 4 titulari, acum stranieri, au alergat într-un suflet la națională. Și ceilalți ar fi luat primul avion, dar Hagi privea în ochi pe cei de la Milan, Cămătaru juca prima etapă în campionatul belgian, iar Lung e accidentat. Andone și Balint abia și-au desfăcut bagajele în Spania, iar statutul lui Gică Popescu și Sabău e încă acoperit de suspans. Oricum, noua conducere a naționalei a pășit cu dreptul. „Înregistrăm prima victorie în fața reprezentativei sovietice pe terenul acesteia, spune profesorul Constantin. Tocmai de aceea, nu am rulat și alți jucători. Pentru a nu deregla echipa într-un moment de joc bun. În ultimele 20 de minute însă s-au abandonat combinațiile colective în favoarea unor acțiuni individuale și a unor pase lungi, păguboase. Astfel, echipa s-a rupt în două permițînd presiunea sovietică. Vedetele noastre au jucat cu plăcere, iar cel de acasă au marcat un plus de formă față de campionat". Succesul de la Moscova, o veritabilă vitamină înainte de examenul Glasgow !

Mii de tifosi au venit la antrenament să mă vadă

Pe aeroportul Șeremetievo și în avionul spre București, un grup de tineri au întins un taifas despre fotbal. Olimpicii Todericiu, Pîrvu, Minea II și... Lăcătuș. Cum mai arată tactica Brașovului, ce fel joacă M anică Fină ? Nici un cu- v despre Fiorentina, dolari, c cio. „Cu un an în urmă, mai grozăveam cu Cupa ionilor, cu succesele Ste- .cum nu vreau să pară mi dau aere de vedetă europeană". Lăcă joacă în viață c pe teren. O cascadă de ghid i, de „driblinguri" prietenești. E un munte de veselie. „Cînd am primit telexul de invitație la meciul cu U.R.S.S. sărit în sus de bucurie. tare dor de români". oscova, putea să se urce în avionul Alitaliei. A preferat să se întoarcă cu băieții acasă pentru a gusta 17 ore în București. „N-am să dorm deloc. Cum să rup din puținul timp al întîlnirii cu prietenii ?" Îi conving greu să discutăm d Firenze. „Președintele i și ceilalți m-au cu brațele deschise. După ce ziarele au anunțat sosirea mea, la antrenament, au venit 10 000 de tifosi să mă vadă. M-au alintat la început Mario. Acum mă strigă Lăcă, ca în Ghencea". Îi reamintesc că presa l-a lăudat pentru fantezia și șarjele lui din meciul cu Liverpool. „Da, dar în Italia, erou este cel cu șutul de gol. N-am jucat rău, dar nici n-am marcat. Superantrenorul brazilian Lazzaroni, om cald și bun, m-a scuzat în ziare amintind că traversez o perioadă grea de acomodare. A insistat să joc doar cu 4 antrenamente în picioare, după o lună de vacanță". Parcă și-a mai tuns din plete. Îl invit să rămînă și în calcio același Năstase al fotbalului românesc, imprevizibil, cu dantelării în joc. „Oriunde, eu joc din plăcere. Și de aici apar pasele cu călcîiul, trecerea mingei printre picioarele adversarilor. Dar la Fiorentina nu cred să pot face mai mult de 1—2 șmecherii pe repriză. Echipa e de valoare medie, cu jucători tineri, care joacă simplu, grupat, nu riscă nici un artificiu. Doar mai bătrînii Dunga și Borgonuovo mai au curajul unor finețuri". L-a chinuit o tendinită și a făcut mai mult pregătire fizică specifică. Dar cele 4 meciuri de pregătire le-a jucat căci președintele Fiorentinei și l-a dorit neapărat în formație după Coppa del Mondo. „Antrenamentele profesioniștilor nu sînt mai tari ca la noi. Dar nu te mai „arestează" în cantonamente mai lungi de-o zi. Jucătorii italieni au grupul lor și nu te sufocă cu dragostea. M-am împrietenit cu fotbalistul brazilian și cu cehul Kubik, coleg de cameră în deplasări". Îi pasează pe lîngă mine o vorbă de duh lui Minea II. „Vino să-ți împrumut un dicționar româno-italian. Ca mîine îmi ești adversar într-o altă echipă din calcio". Îl las să-și mai încarce bateriile sufletului printre ceilalți băieți. „Deja număr zilele pînă la reîntîlnirea de la Glasgow."

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Vremurile sînt cum sînt,

DAR VREMEA?

Luna septembrie, prima lună calendaristică de toamnă, este de regulă destul de liniștită. Tot mai rare sînt zilele caniculare specifice lunilor de vară și tot mai puțin frecvente aversele de ploaie.

În lunile precedente, atmosfera emisferei nordice a acumulat căldură de la atotputernicul soare. Contrastul termic permanent dintre regiunile tropical-ecuatoriale și cele polar-arctice atinge acum starea de intensitate maximă și, corespunzător, mișcările atmosferice sînt mai puțin violente. Imensul ocean aerian pare că „își face siesta", pregătindu-se în liniște pentru confruntarea cu iarna. Cît de maiestuos, cît de perfect este mersul anual al naturii terestre și cît este de necesar ca umanitatea să nu deterioreze acest echilibru.

Revenim la vreme și caracteristicile ei precizînd valorile medii multianuale ale temperaturii pentru următorul interval. Temperaturile maxime sînt cuprinse între : 24—29°C în zonele de cîmpie, 22—27°C la deal și podiș și 22—25°C pe Litoral. Minimele nocturne se situează între: 12—16°C la cîmpie, 8°—13°C la deal și podiș, 6°—9°C în depresiuni și 16°—17°C pe Litoral. Față de aceste valori termice prima zi de septembrie a fost o zi călduroasă, temperaturile maxime fiind cu 2°—10°C mai mari decît mediile multianuale. Duminică însă, un front atmosferic a afectat la început regiunile vestice, centrale și nordice apoi și celelalte regiuni. A plouat deci în majoritatea zonelor țării, ceva mai mult însă în zonele intracarpatice. Masa de aer advectată pe componenta nord-vestică a circulației a determinat scăderea accentuată a temperaturilor din cursul zilei.

Ce ne va oferi vremea în săptămîna 5—11 septembrie ?

În primele zile vremea va fi răcoroasă și în general instabilă. Cerul va fi mai mult noros. Va ploua, pe arii relativ extinse în Banat, Crișana, Maramureș, Transilvania și Moldova, și doar pe alocuri în celelalte regiuni. Temperaturile maxime diurne vor fi cuprinse între 16° și 26°C, valorile cele mai mici înregistrîndu-se în zonele din nordul țării. Minimele nocturne se vor încadra între 6 și 16°C mai coborîte în depresiuni.

În a doua parte a intervalului, deci după 8 septembrie, vremea se va ameliora. Cerul va deveni variabil iar ploile se vor semnala doar pe alocuri în regiunile din nordul țării. Temperatura aerului va înregistra o creștere ușoară, în medie cu 2°—3°C.

Pe Litoral, vremea va fi ușor instabilă și răcoroasă la începutul intervalului. Cerul va fi schimbător și trecător va ploua. De asemenea vîntul va prezenta intensificări de scurtă durată. Apoi, vremea se va ameliora. Temperaturile maxime vor fi cuprinse între 22—27°C, iar temperaturile minime între 14°—16°C. Temperatura apei mării va fi de 16°—20°C.

OTILIA DIACONU ■

Flacăra

EDITURA „PRESA LIBERĂ"

Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA

REDACTOR ȘEF
George Arion
Redactori șefi adjuncți :
Constantin Dumitru
Ion D. Goia
Secretar general de redacție :
Oprea Georgescu

■ PUBLICIȘTI COMENTATORI (2569) : Dumitru Constantinescu, Roxana Paleu Manolescu, Horia Pătrașcu.

■ ANCHETA-REPORTAJ (2600, 2542) : **Dorin Sălăjan**, Pașcu Balaci, Petre Barbu, Radu Ciobotea, Cristian Pavel, Mihai Stănescu.

■ DREPTURILE OMULUI (2559) : **Dorin Gherghinescu**, Mihail Gălățanu, Liana Tatos, Paul Vinicius, Reghina Vârvici

■ CULTURĂ-ÎNVĂȚĂMÎNT (2569) : **Ion Zubașcu**, Sorina Man, Margareta Mureșan.

■ FOTOREPORTAJ (2528) : **Paul Agarici**, Gabriel Bugnar, Sorin Moise, Elena Ghera, Gig Motoianu.

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 1453, 2072) : **Mircea Popp**, Maria Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, **Cornel Speriatu**, Angela Ștefănescu, arh. **Adrian Petrescu.**

■ SECRETARIAT (2002, 2558) : Constanța Balaban, Mihaela Moroșanu, Eugenia Vasile.

■ FLACĂRA BIS

Secretar general de redacție **Răzvan Bărbulescu** (2128)
Liviu Timbus (2128), Aurelia Boriga, Florin Condurățeanu (1700).

■ REBUS

Redactor șef adjunct
Tudor Octavian (1457)
Adrian Mitu, Alexandra Păsărin, Alexandru Paler, Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ștefan Alexandrescu, Simona Simzianu (2036).

Adresa redacției și administrației : București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311. **Telefoane : 17 60 10, 17 60 20** (cu interioarele trecute în parantezele de mai sus) ; secretariat redactor șef : **2002** ; redactor șef adjunct : **2558** (C. Dumitru), **2560** (I. D. Goia) ; secretar general de redacție : **2143** ; public relation : **2600.**

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12—201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64—66.

TIPARUL : Combinatul poligrafic BUCUREȘTI

16 pagini — 5 lei

ULTIMA ORĂ

Au plecat pînă acum, fără pașaport, 1.701.330 de păsări călătoare

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ȘI CULTURAL
fondat 1911

• Anul I • Nr. 37 • Miercuri 12 septembrie • Ediție internațională 12 IX – 19 IX 1990

Nu fi tristă dialectică marxistă: „Capitalu'"-i Vestul „Manifestu'"-i restul!

„Muică, sîntem neam de piatră..."

Basarabia – cetate a limbii române

Președintele Senatului și președintele Camerei deputaților au afirmat că la Săpînța sînt luați ostatici

Oare cine-i (dez)informează pe înalții noștri demnitari?

Amănunte în pagina 2

ATELIERELE DEMOCRAȚIEI

O propunere: OPERAȚIUNEA „TELEVIZIUNEA ÎN ROMÂNIA"

Pagina 3

Sabotaj la Oradea?

Pagina 4

Poliția-Rapid: 7-0

Pagina 15

Săpînța – Golful nostru nordic

De aproape două luni, săpînțenii cer un singur lucru: eliberarea primarului Toader Stețca. Este punctul pe care săpînțenii nu-l negociază. — Kuweitul a cărui eliberare va împrăștia toate puterile din Golf. La ora actuală Săpînța este Golful nostru nordic, ale cărui tensiuni și evenimente se aglomerează nu în jurul unei resurse naturale, ci în legătură cu cea mai de preț materie primă a pămîntului: libertatea unui om. Săpînțenii cer libertatea omului numit Toader Stețca, garantată de toate forumurile internaționale care apără drepturile omului. Ei și l-au ales ca primar pe acest om, de el au nevoie să-i conducă. Pentru că acest om bun sau rău, cum o fi, le-a dat lor — după 45 de ani de minciună și jaf — sentimentul libertății și al dreptății.

Hai să zicem că săpînțenii, cei peste trei mii de oameni vii din jurul veselului cimitir, au greșit tot timpul și că numai autoritățile de la Baia Mare, au avut dreptate, hai să zicem că milioanele jefuite de fosta nomenclatură sînt fleacuri, hai să zicem că banii de pensii ai bătrînilor și îndemnizațiile de mamă eroină sustrase de foștii funcționari corupți ai satului sînt mizilicuri, hai să mai zicem că asedierea satului de către armată și maltratarea lui Toader Stețca de către grăniceri sînt amănunte care trebuie uitate repede, hai să admitem că promovarea foștilor nomenclaturiști în funcții mai înalte la Sighet și la Baia Mare e pe măsura meritelor lor (de altfel au fost și premiați pe anul 1989!), hai să-l considerăm pe Toader Stețca criminalul criminalilor din România de vreme ce el e arestat fără judecată în timp ce Nicu Ceaușescu și alți înalți granguri ai ceausismului, vinovați de genocid, se plimbă în libertate, hai să-l facem pe Toader Stețca din Săpînța vinovatul principal de atacul asupra Televiziunii, Poliției și Ministerului de Interne din

(Continuare în pag. 2)

ION ZUBAȘCU

Apelul către țară al locuitorilor din comuna Săpînța

Cetățeni ai României!

Noi, săpînțenii, descendenți direcți ai dacilor liberi, oameni buni și drepți din fire, vă rugăm să ne susțineți în lupta noastră pentru dreptate și adevăr.

Noi nu dorim altceva decît să lucrăm în pace pămîntul ce ne-a aparținut cîndva nouă sau părinților noștri.

Noi nu dorim pămîntul altora și nici nu vrem să luăm ceea ce nu ne aparține. Ceea ce s-a făcut la noi în sat a exprimat voința poporului, căci primarul ales de noi a făcut ceea ce oamenii au zis să facă.

Vă rugăm să ne credeți că sîntem singurii care știm cu adevărat ceea ce s-a petrecut la noi în sat.

Dacă noi am greșit, vom plăti și sîntem de acord să se facă cercetări în acest sens.

Noi, însă nu pricepem cît a putut gresi în șase luni un om care reprezenta poporul, în comparație cu foștii comuniști care sînt liberi și care au greșit încontinuu timp de patruzeci și cinci de ani.

Astfel, noi, poporul din Săpînța, cerem eliberarea primarului Toader Stețca și cercetarea lui în stare de libertate.

N.R. Acestui apel i se adaugă liste de semnături în țară. La București, listele se află la sediul Ligii Studenților din Universitate.

Cursa cu obstacole

Apelînd la generozitatea cititorilor recunosc că am greşit. Profund şi amarnic. In ce constă, greşeala mea ? Răspunsul (acum) e simplu : am fost păcălit. Mai bine zis, m-am lăsat tras pe sfoară. Dar să vedeţi despre ce este vorba. Pregătirea mea de bază, munca de editor, activitatea publicistică, inclinaţiile literare mi-au facilitat cunoaşterea şi a numeroşi intelectuali români : creatori, cercetători, bibliotecari, colecţionari, confraţi scriitori, critici, traducători. Timp îndelungat am fost onorat de interesul lor faţă de preocupările mele. Nu le pot reproşa nimic. In anumite perioade, nu tocmai prielnice sau înălţătoare pentru relaţiile româno-maghiare, cînd în presa scrisă şi vorbită, la şedinţe, în dezbaterile învăţămîntului politic, se desfăşurau vehemente campanii (ciclice) iniţiate de diferite instituţii şi cabinete obscure, nu puţine persoane (între patru ochi sau în cercul restrîns al confraţilor) mă linişteau, afirmînd că ei nu dau crezare acelor articole, deseori calomnioase şi denigratoare şi îmi demonstrau că aceste atacuri, luări de poziţie „ferme" şi „principiale" sînt, de fapt, diversiuni menite să caute ţapi ispăşitori şi să abată atenţia opiniei publice de la problemele grave ce grefau societatea noastră multilateral dezvoltată.

In mod firesc şi norocos s-a format şi a funcţionat între noi un schimb util de informaţii, de păreri. Consider o datorie plăcută pentru mine să amintesc aici că întîlnirile şi discuţiile avute în diferite împrejurări (Casa Scriitorilor, cenacluri, redacţii) cu Al. Paleologu, Mihai Şora, Eugen Negrici, Al. Zub, Mircea Iorgulescu, Nicolae Manolescu, Solomon Marcus, Mihai Gramatopol, Mihai Ursachi, George Sbârcea, Dan Deşliu, George Arion, Mircea Ciobanu, Petre Stoica, Ştefan Agopian, cu regretaţii Virgil Mazilescu şi Mircea Scarlat – nu-i pot numi pe toţi aici – au fost folositoare (salvatoare) pentru mine. Cunoştinţele vaste, ideile, francheţea, eleganţa spirituală, atitudinea civică, solidaritatea manifestată, bunăvoinţa şi încrederea ca şi îndemnurile lor au contribuit la înţelegerea mai profundă şi mai nuanţată a realităţii mistuitoare, la formarea şi menţinerea unei atitudini critice şi ferme faţă de politica cîrmuirii neprielnice sub toate aspectele. Contactele personale cu creatorii români mi-au fost benefice şi în privinţa unei mai bune înţelegeri a problematicii poeziei moderne. Prin ei am cunoscut mai nuanţat fenomenul cultural românesc, spiritualitatea ţării în care m-am născut şi am devenit scriitor maghiar.

Desigur au existat în munca mea şi alte antecedente : urmărirea evenimentelor, cercetarea trăsăturilor semnificative din istoria relaţiilor culturale româno-maghiare. Mi-au slujit ca model realizările valoroase şi perene ale confraţilor mei maghiari aparţinînd diferitelor generaţii (Méliusz József, Sütö András, Szilágyi Domokos, Kányádi Sandor, Domokos Géza, Szász János, Király László, Lászlóffy Aladár, Beke György, Bodor Pál). Elaborînd în perioada anilor '60–80 volumele de tălmăciri din poezia lui Marin Sorescu, Nichita Stănescu, Gellu Naum, Constanţa Buzea, Gh. Tomozei, T. G. Maiorescu, Florin Mugur, Dimitrie Stelaru, Ion Caraion (rămas în manuscris din cauza plecării poetului din ţară), am înlesnit iubitorilor de poezie să descopere şi să savureze creaţia acestora.

Iată cîteva din reperele care m-au ajutat în această cursă lungă cu numeroase obstacole în drumul meu spre afirmare. Evenimentele din decembrie 1989 au adus schimbări hotărîtoare, dar şi dezamăgiri, surprize neplăcute, unele foarte dureroase. Libertatea dobîndită a înlesnit degajarea unor energii creatoare formidabile, puse în slujba înnoirii. S-au produs însă şi conflicte, au fost create structuri aberante. Apariţia tendinţelor şi mentalităţilor malefice frinează democratizarea vieţii economico-sociale, reînnoirea culturii. Din aceste stări îngrijorătoare izvorăşte afirmaţia : am fost păcălit. Şi nu mă linişteşte deloc faptul că şi românii sînt înspăimîntaţi la fel ca maghiarii : mă copleşeşte noul exod, zeci de mii de oameni îşi părăsesc ţara ieşită de sub tăvălugul dictaturii. Ura şi intoleranţa, ameninţarea, defăimarea, calomnia, dezinformarea, violenţa, agresivitatea au luat proporţii nebănuite în euforia libertăţii dobîndite prin sacrificiul tinerilor luptători. Şi în loc să avem un curs normal spre noi înşine, dialoguri necesare, menite să netezească drumul spre un consens naţional, ne găsim angajaţi într-o cursă dură cu obstacole în care nu se respectă nici o regulă, sînt călcate cu cinism legile scrise şi nescrise, o cursă epuizantă la ale cărei repetate starturi nu gloanţe oarbe sînt folosite.

Nu prea am nopţi liniştite pentru munca mea literară. Interese mici, meschine şi făţişe ; interese mari, totalitare şi altele deghizate ne-au degradat cotidianele într-un cancan macabru. Criza de încredere, criza economică, criza morală, instabilitatea pe toate planurile este proliferată şi susţinută de condeie veleitare, iresponsabile aducînd prejudicii incalculabile României.

Încrederea şi stima reciprocă a românilor şi a maghiarilor este o necesitate vitală ; dorinţa de a trăi în pace şi bună înţelegere cu toate naţionalităţile din ţară şi cu popoarele vecine mă obligă la eforturi noi. Locul şi rostul meu este aici. Nu pot, dar nici nu vreau să părăsesc această cursă cu obstacole. Desigur multe poduri au fost aruncate în aer.

Cuvîntul trebuie să-şi redobîndească capacitatea şi forţa de a dura.

6 septembrie 1990

BALOGH JÓZSEF

Cine-i calomniază pe săpînţeni

În ziarul **Azi** din 6 septembrie a apărut un COMUNICAT semnat de Al. Bîrlădeanu şi Dan Marţian care pune capac celorlalte comunicate din presa „oficială" în legătură cu evenimentele de ultimă oră de la Săpînţa. Îl reproducem integral :

„Preşedinţii Senatului şi Adunării Deputaţilor Parlamentului României, luînd cunoştinţă de faptul că azi, 5-IX-1990, în comuna Săpînţa au fost luaţi ostateci, de către un grup de cetăţeni ai comunei, domnul deputat Botiş Augustin şi domnul Şincai Ovidiu, împuternicit al guvernului, fac apel către aceşti cetăţeni să-i pună imediat în libertate.

Deputatul Botiş Augustin împreună cu deputatul Bivolaru Marin se aflau în zonă într-o misiune pe care şi-au asumat-o benevol, cu acordul conducerilor F.S.N. şi, respectiv, P.N.L. pentru a încerca aplanarea conflictului local, care de mai multe săptămîni tulbură liniştea şi ordinea publică.

Acest act inadmisibil şi irresponsabil este cu atît mai condamnabil cu cît este îndreptat împotriva unui ales al poporului şi a unui împuternicit al guvernului.

El este străin de tradiţiile vieţii sociale româneşti, precum şi de normele cele mai elementare ale unei societăţi democratice.

În cazul în care apelul la raţiune nu va fi urmat de îndată, cerem guvernului să ia toate măsurile care se impun pentru eliberarea celor doi ostateci." Semnează **Alexandru Bîrlădeanu, Dan Marţian.**

Aducem la cunoştinţa opiniei publice din ţară că guvernul nu trebuie să ia nici o măsură pentru eliberarea celor doi aşa-zişi „ostatici" deoarece iată ce declară deputatul F.S.N. Augustin Botiş :

„Subsemnatul Botiş Grigută I. Augustin, deputat F.S.N. în Parlamentul României, declar că în seara zilei de 5 septembrie, 1990, am venit în Săpînţa de bună voie, am discutat paşnic pînă noaptea tîrziu, în cele mai omenoase condiţii.

Dezmint afirmaţia de la TV cum că aş fi fost reţinut. Urmează să dezmint la TV.

Ne deplasăm la Baia Mare cu dorinţa de a reveni a doua zi (6-IX-1990) spre a mijloci rezolvarea pînă la capăt a tensiunii. Peste două mii de oameni sînt pentru eliberarea lui Toader Steţca." **Augustin Botiş.**

Menţionăm că şi domnul Ovidiu Sincai, consilier guvernamental, dă o declaraţie similară pe care nu o reproducem din lipsă de spaţiu.

Cine are interesul să compromită Săpînţa, cel mai cunoscut sat românesc din lume ?

Săpînţa – Golful nostru nordic

(Urmare din pag. 1)

Bucureşti, de vreme ce presupuşii vinovaţi iniţiali au fost eliberaţi, hai să zicem că Toader Steţca a invadat Bucureştiul în 14–15 iunie şi nu minerii, de vreme ce el e arestat şi nici un miner nu e cercetat după gratii, hai să adunăm toate relele la un loc, grevele din întreprinderi, debandada de la graniţe, holera din Deltă etc., etc. şi să-l facem ţap ispăşitor de toate acestea doar pe Toader Steţca. Dar dacă o comunitate de oameni numită Săpînţa îi cere eliberarea, mii de oameni stau zi şi noapte de veghe lîngă sirena satului, de două luni de zile, şi nu fac nici o concesie în această privinţă, rezolvarea sindromului Săpînţa depinzînd de acest singur pas numit libertatea unui om presupus a fi vinovat, dacă după două luni de zile autorităţile nu văd cauza ci iau în considerare doar efectele — faptul acesta este o greseală la fel de gravă ca toate greşelile pe care săpîntenii le-ar fi putut face în tot acest timp apărîndu-şi liderul.

Autorităţile pretind că apără dreptul, legalitatea, statul. Dar cine este statul în comuna Săpînţa, cine are nevoie de legalitate în comuna Săpînţa ? Nu cumva chiar acesti oameni pe care puterea îi asediază cu bastoanele apărîndu-se pe sine ? Dacă oamenii acestia au nevoie de un primar ca Toader Steţca înseamnă că ei sînt şi gîndesc ca el.

Faptul că Toader Steţca a fost transferat de la Baia Mare la Braşov (de ce ?) a sporit şi mai mult iritarea oamenilor. Nu de plimbarea liderului Toader Steţca pe la diverse Poliţii sau penitenciare au nevoie oamenii ci de eliberarea lui.

Ce spun oamenii

„Cînd o venit generalii de la Bucureşti i-am întrebat : recunoaşteţi că noi sîntem poporul? Dă, ne-o spus ei, sînteţi 80% din sat. Voi sînteţi poporul! Am făcut o listă, în scris, cu toată lumea care era prezentă (mulţi din sat erau la fîn), numele şi numărul de casă. Noi eram 2 700 de oameni, comuniştii erau vreo 500 cu tot cu copii."

„Cînd o venit televiziunea, s-o oprit la pichetul de graniceri, n-o intrat în sat. S-o urcat în elicopter şi-o filmat de sus. De ce ? Comuniştii o tăiat un porc şi i-o alimentat. O stat generalii o săptămînă acolo. La noi n-o venit să ne întrebe. Prefectul judeţului o fost înainte la U.J.C.A.P., directorul direcţiei agricole a judeţului. Se cunoaşte bine cu ceapiştii şi comuniştii noştri. Toţi se cunosc între ei. La noi la Săpînţa oamenii nu mai suportă vechea conducere. Asta-i baiul !"

„Steţca Toader a fost în Piaţa Universităţii şi-o vorbit de la balcon. Apoi s-a întors în sat şi le-o vorbit oamenilor. Comuniştii o făcut o scrisoare şi i-o trimis-o lui Iliescu. Cînd Iliescu o făcut campania electorală şi o ajuns în Maramureş, cineva i-o spus că primarul din Săpînţa nu-l primeşte ! Fostul primar Dan are o soră în Bucureşti şi cumnatul lui e mare şef în armată, cred că o ajuns general. La acela merg comuniştii. Acela vorbeşte cu Iliescu."

„Pe vremea ceapeului şedeau în bufet şi beau, preşedintele, brigadierul, toţi. Apoi mergeau pe cîmp, încărcau porumbul şi şi-l duceau acasă. Şi acum le cade unora porumbul pe sub streşini. Tot ceapeul a fost 'lor. Cînd veneau de la Baia Mare în inspecţie, le umpleau portbagajele, viţei, horincă. Dacă făcea unu o reclamaţie, cei de sus mergeau direct la primărie. Totul, se astupa. De aia ţara asta o ajuns de rîpă."

„Stan Ion Poroncioc care l-o atacat pe primarul Steţca şi-o făcut casă cu două etaje, 16 pe 14. De unde ? Pămînt n-o vîndut, păduri nu are, în mină n-o lucrat, în ţară nu s-o dus. De unde ?"

„Să le fotografieze cineva casele lor şi ale noastre. Să vadă ce au hoţii şi noi aşti lalţi. Nu ne lăsăm nicidecum pînă nu ni se face dreptate. Facem cerere la guvern şi la Iliescu să părăsim ţara. Să rămînă satul gol să-l conducă teroriştii. Săpînţa se învecinează. către Oaş, cu un sat rusesc şi către Sighet, cu unul unguresc. Ce să facem şi noi dacă nimeni nu ne bagă în seamă ? Trecem la ruşi ? Trecem la unguri ? Abia aşteaptă să ne facă ei dreptate. Noi nu cerem decît dreptate. Nu multă, da măcar un pic ! Atîta drept avem şi noi sub soarele ăsta !"

„Fostul primar o ajuns inspector financiar la Sighet, fostul şef contabil e revizor-şef pe toate comunele. Uite ce tare o căzut ! Păi ăştia, dacă ajungi la ei nu-s în stare decît să te năpăstuiască şi să te persecute. Ei toţi sînt cu poliţia, cu armata, cu prefectura. Noi numa atîta noroc avem că sîntem împreună, uniţi. Dacă eram aşa puţini ca ei, ne scoteau demult afară din sat. Atîta noroc avem că sîntem uniţi. Şi dreptatea e de partea noastră."

„O vrut să ne sară toate comunele în ajutor. Miliţia o sărit şi nu le-o lăsat să intre în Săpînţa. Veneau oamenii peste deal să vadă ce-i cu noi. Să ne ajute. Dacă asta vreau, să ne omoare, murim ! Da comunismu' nu se mai întoarce la noi ! Dacă noi ne lăsăm acum, comuniştii din toate satele Maramureşului scot iară capul."

„Nu ne lăsăm. Ori murim noi, ori cad ei. Una din două ! Omoare tot poporul, dacă vreau să scape de noi. Pînă cînd ne chinuiesc ? Cei ce-au furat sînt liberi iar cei nevinovaţi la închisoare ?

„O murit Ceauşescu da' ne-o rămas lanţurile !"

Cauza cauzelor

Am văzut cu toţii ce s-a întîmplat în Piaţa Universităţii, începînd cu 22 august. Ei bine, cînd noul primar al capitalei a avut ideea să-i asculte pe oameni într-o întîlnire televizată, toţi aceşti oameni erau într-o situaţie limită, aveau absolutul adevărului lor uman şi ieşirea lor în stradă era pe deplin justificată. Toate bătăile şi arestările pe care le-am văzut la televizor sînt, în această situaţie, o tentativă de violare a drepturilor oricărei fiinţe umane de a-şi striga durerea şi disperarea. Vine un om cu cinci copii şi cere pentru ei în situaţia salariului lui ciorba săracului iar tu îi dai cu bastonul în cap şi-l înfunzi într-o dubă fără să-l întrebi ce disperare l-a împins în Piaţă ? Fiecare om pe care l-au auzit vorbind era o rană vie. Cine dă dreptul Poliţiei române să aresteze aceste răni înainte de-a le asculta plîngerile ?

Despre Săpînţa şi în favoarea primarului Toader Steţca au scris pagini întregi majoritatea revistelor şi ziarelor ţării **Expres, Zig Zag, România liberă, Timpul, Nu, Cuvîntul, Flacăra,** s-au dat cifre exacte şi s-au făcut dezvăluiri senzaţionale în legătură cu jafurile fostilor nomenclaturişti, cu cauzele care au generat fenomenul. Cine a băgat în seamă aceste pagini, autorităţile judeţene, Procuratura, Senatul Guvernul ? Cine a cercetat şi a pus în balanţă adevărul celor aflate la faţa locului de ziarişti în presupusa vinovăţie a primarului Steţca ? Autorităţile văd numai efectele, le interesează doar eliberarea drumului. Trebuie căutat însă, în primul rînd, cauzele trebuie ascultaţi oamenii. Altfel cauzele vor izbucni, mai devreme sau mai tîrziu, cu o putere sporită de întîrzierea rezolvării lor !

Iar cauza cauzelor este aceasta : neocomunismul încearcă în judeţul Maramureş să musamalizeze corupţia şi jaful celor 45 de ani de teroare comunistă.

E un moment extrem de ficil și în presa românească. fel ca în întreaga structură cială : dacă noi, ziariștii, nu m avea chiar acum, sau în a imediat următoare, un ces disperat de purificare, r veni foarte repede în ma noastră cei mulți și ti au suferit după re în cîțiva ani vor citi xtele pe care le-am scris în vistele noastre pînă în 1989, mai ales după decembrie '89, neînțelegînd nimic din ce întîmplat cu noi, în adîn conștiințelor noastre și în ara lor, ne vor mătura, vor răta scena de mizeriile pe re încercăm acum să ni le muflăm prin agresivitate sau clenie și o vor ocupa, înto abili. Și pe bună dreptate ! Dar poate că noi avem încă eptul de a fi priviți cu înțe gere nu cu mînie și dispreț. m se va întîmpla neiertător următorii ani, dacă noi în ie nu vom mărturisi public evărul crud din interiorul lului în care am fost captivi. m avea astfel șansa, dacă ca ziariști, măcar ca oa eni, de a-i putea privi pe ti rii de acum, viitorii oameni cuvîntului scris care ne vor a locul, cu inima deschisă, ochi.

Înaintea unei redresări ma riale, societatea noastră are voie cu prioritate de **o revo ție morală.** Nu se poate în pe o lume nouă cu oameni rupți. Nu se poate pune pe cioare o țară cu ziariști co pți, cu un comerț corupt, cu lații industriale corupte, cu medicină coruptă, o justiție aproape putredă, o școală me diocră, o agricultură hoțească. Totul pornește de la om ! Revoluția noastră — dacă vrem să mai credem cu adevărat în ea — de aici trebuie să-și înceapă lucrarea.

Iar cum ziariștii și toți cei care iau contact primii cu informația și o distribuie în mase, pot manipula opinia publică și sufletul omului, determinîndu-i subconștientul prin credințele, mentalitatea și mai ales acțiunile pe care le au ca substrat motivațional, această repurificare a colectivității cred că trebuie să înceapă chiar de la noi, cei care răspundem primii de capitalul de inocență, încredere și credibilitate al unui popor. Nu e vorba de a culpabiliza, compromite sau amenința pe nimeni pentru că noi toți care am scris înainte de 1989 sîntem — într-o măsură mai mare sau mai mică — compromiși prin simplul fapt că am acceptat ororile din jurul nostru și nici nu ne-am sinucis, nici n-am înfundat cu toții pușcăriile (deși nici măcar lucrul acesta n-ar fi avut sens pentru că țara întreagă ajunsese, la un moment dat, la propriu, o pușcărie).

Dacă aș fi ucis de un călău meticulos și pervers și aș putea să reînviu după aceea doar pentru a-l judeca, nu l-aș urî, pentru că ura leagă om de om mai cumplit decît dragostea. I-aș cere doar atît : să se privească în sine, să-și mărturisească public toată mizeria dinăuntrul său, să se purifice astfel încît niciodată să nu mai poată ucide în continuare. Să se mîntuiască.

Nu trebuie să răspundem la crimă prin crimă. Pedeapsa cea mai cumplită e obligația publică la purificare morală, dezintoxicare pînă la lacrimă a conștiinței. Altfel, trăim și vom trăi într-o lume în care foști călăi sînt gata să ucidă din nou, foști teroriști sînt gata să terorizeze în continuare, nerușinații vechi maculează mai departe cu nerușinare, cinicii de ieri și alaltăieri vor sfida cu cinism pînă la moarte.

Tocmai aceasta e problema : să nu depunem straturi peste straturi de vinovăție, ca într-o orogeneză a imoralității perpetue ci să renaștem prin decompresare și erupție din culpabilitate și ură. Să ne vindecăm de minciună, lașitate și perversiune prin restructurare morală pentru ca lumea aceasta să mai aibă în continuare o șansă.

Să fie capabilă astfel, purificată din temelii, de o nouă și durabilă credință în om și valorile lui.

Iar presa românească — dacă vrea să rămînă în continuare presă — are cea mai mare nevoie nu de o nouă democrație a minciunii, ci de o responsabilă democrație a adevărului.

ION ZUBAȘCU ■

Purificare

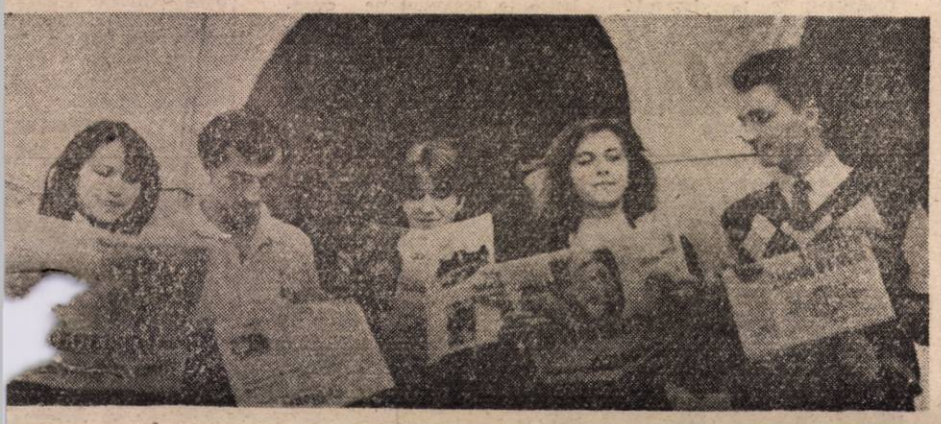

Tînăr ziarist, doresc căsătorie cu ziaristă suplă, 65–80 ani

Aveam de gînd ca în locul acestui articol să public trei mai mici, unul sub altul, ceva mai scurte, de fapt niște informații cu următoarele titluri : „Petre Roman este traficant de droguri", „Doina Cornea a fost dansatoare în restaurantul «Mărul de Aur»", „Emanuel Valeriu, patron de bordeluri în Constanța".

Publicarea acestor articole nu mi-ar fi adus premiul „Pulitzer", în schimb aș fi fost trimis (urgent) în judecată pentru calomnie, dat afară din blînda redacție în care lucrez, condamnat și obligat să plătesc bani grei părților vătămate. Dar cititorii cum ar fi reactionat ? Cred că mulți ar fi trimis redacției o grămadă de scrisori prin care și-ar fi exprimat „indignarea" la adresa celor trei articole. Presupun că alții ar fi închis revista : reporterul este un mincinos. Dar sînt sigur însă, că destui m-ar fi crezut, chiar dacă ar fi aflat ce-am pătimit. Și-ar fi fost mulțumiți că i-am păcălit. (Nu mai inventez scopul păcălelii, se înțelege că rîndurile de mai sus sînt un joc !)

De cînd presa română s-a trezit în decembrie, anul trecut, o astfel de practică gazetărească pare comodă și benefică. Numai că această trezire violentă s-a produs în beznă. Cumpărați într-o zi (de dragul experimentului) toate ziarele și revistele din Gara de Nord, Piața Romană, Piața Universității și așterneți pe o foaie de hîrtie, una sub alta, informațiile găsite în atîtea pagini. Mai mult de zece știri, sigur nu veți găsi. Sărăcia de informații se datorează, pe de o parte, proastei organizări a sistemului la nivel national (o modestă agenție de presă). „Noul ziarist român" preferă să stea în fața televizorului, să asculte radioul pe diferite posturi, să prindă un zvon la masa unei berării (și să nu-l verifice), apoi se apucă de scris. Sobrietatea informației adevărate îi lipsește. Cîți ziariști români „au fost pe față" la evenimentele din martie de la Tîrgu Mureș ? Sînt convins că mulți s-au informat prin telefon. Cîți ziariști români sînt prezenți acum în zona Golfului ? Unu, doi, trei... ?

„Noul ziarist român" este prea orgolios să recunoască această realitate. El are obiceiul să vorbească foarte mult (chiar și atunci cînd îa un interviu), să se bată cu pumnul în piept (pentru că știe multe) „umflă cu pompa" întîmplările prin care a trecut, abordează subiecte pentru care nu este pregătit, îl caracterizează și un fel de labilitate psihică. Poate de aceea cititorul, desi se teme de el, îl respectă mai puțin. „Ăsta minte, dă-l în mă-sa !"

O lege a presei nu va reuși să însănătoșească actualul peisaj al gazetelor românești, să tempereze orgoliile, să-l supună pe cititor unui adevărat bombardament informational, să-l ferească de „reportaje-eseu", calomnii. Atîta timp cît există un cod penal (ce trebuie scuturat de „poamele comuniste") legea presei este inutilă și periculoasă. „Noul ziarist român" nu are nevoie de facultate pentru a scrie bine, el trebuie înarmat cu o etică (nu în sens dogmatic), cu o răspundere morală față de opinia publică, pe care s-o informeze corect, adevărat. Legea presei va fi legea (nescrisă) a concurenței dintre ziariști în căutarea adevărului.

Revin și încerc să-mi imaginez ce s-ar fi întîmplat, totuși, dacă aș fi publicat cele trei articole. Nu-i așa că viața mea ar fi fost mai palpitantă ?

PETRE BARBU ■

LES ATELIERS DE LA
DEMOCRATIE
BUCAREST 1990

Un zeu

l vremurilor noastre

omânia pare în acest sfîr de secol japonezul izolat o insulă, care, rupt de rea tea dinamică a istoriei, n-a ns de veste despre încheie celui de-al doilea război ndial. Lipsa de informație a erat o „criză de creștere" a anismului nostru social, iedicat nu numai să vor scă ci și să audă. Ce se pe e astăzi în lume, cum tră , cum muncesc oamenii în le occidentale ? Mai mult it o simplă curiozitate, a e întrebări frămîntă socie a civilă căreia „Preatelie Democrației" i-au acordat spațiu special, reunind re ii ai celor cinci mari naționale — „Carte Alfa", „Confederația Frăț CNSRL, „Convenția Sin telor Libere Neafiliate" ianța Intersindicală" — re zentanți ai „Societății Ti oara", ai „Asociației de lenie Casa Europeană", ai pului pentru Dialog Social i altor organizații neguver nentale.

Deloc întîmplător, problematica dezbătută a dezvăluit dorința acută de recuperare a handicapului informației precum și necesitatea unei ample documentații referitoare la modul concret de funcționare a sindicatelor și la statutul juridic al acestora. Una dintre cele mai interesante propuneri a fost aceea a înființării unei rețele de agenții care să difuzeze cunoștințele legate de domeniul asociațiilor profesionale, precum și date privind istoricul mișcării sindicale, legislația internațională a muncii, convențiile internaționale pe care România le-a semnat. Concepută ca o bancă de date, o asemenea instituție ar trebui să pună la dispoziție experți care să susțină cicluri de conferințe cu tematică adaptată la tipul de profesie și de interes al grupurilor.

Discuțiile între inițiatorii „Preatelierelor" — Operațiunea „Satele Românești", „Medicii fără Frontiere", „Amnesty International" — și participanții români au semnalat de asemenea serioase dificultăți de contact nu numai între organizațiile românești și cele străine, ci și între cele naționale. De ce ? Nu s-a oferit răspuns acestei firești întrebări, de aceea nu ne permitem să presupunem. Societatea civilă românească are nevoie de o transfuzie masivă de informație, dar anemia este la momentul actual atît de gravă încît chiar atunci cînd datele există, cei interesați nu știu unde se află depozitate, cum trebuie sintetizate și — mai ales — sub ce formă trebuie prezentate.

Se știe că pentru a avea un răsunet larg, orice comunicare trebuie să se supună unei strategii. Contează limbajul folosit (cît de simplu și eventual umoristic), designul (culoare, desen, fotografie, punere în pagină) și capacitatea textului de a se referi la problemele care îi preocupă cu adevărat pe cei cărora li se adresează. Iată spre exemplificare cum își propune un sindicat din S.U.A. să-și prezinte intențiile printr-un afiș :

„ȘEFUL SPUNE CĂ NU NE TREBUIE SINDICAT

N-ARE DREPTATE.

Ne-am săturat de :

— plată proastă
— muncă excesivă
— munciile fără posibilitatea de avansare
— favoritism
— disciplina nejustificată

....și împreună putem schimba aceste lucruri.

VENIȚI LA O ȘEDINȚĂ PENTRU A DISCUTA DESPRE ADERAREA LA UWA.

Joi, 8 ianuarie, la Școala Elementară"

Primind informație, dar rămînînd la stadiul în care nu știm să o exploatăm, ne putem trezi în situația unui meseriaș nepriceput care nu poate asambla piesele unui ceas deșteptător în așa fel încît acesta să funcționeze iar dimineața să și sune !

OLTEA MUTULESCU ■

Dreptul de a spune ADEVĂRUL

Mulțumesc în numele Sindicatului Liber al Televiziunii Române tuturor organizatorilor, pentru aceste dovezi ale democrației trimise spre noi. Fac parte dintre cei care cred că nu există libertate și democrație, ci numai fapte sau dovezi de libertate și democrație. Mai cred că a vorbi doar, la nesfîrșit, despre libertate și democrație înseamnă, în fapt, a le refuza.

Acum, cînd încă mai oferim lumii imaginea unor ființe ce și-au întreținut viața cu tot ce distruge viața, ființe înrăite de tot ce nu știu și speriate de tot ce-ar fi să știe, trebuie să dăm o dovadă de libertate și democrație care cere curajul și amploarea unui transplant. Pentru că trebuie să transplantăm în omul care are impregnată în toate celulele ideea că „N-are dreptul să aibă dreptul" pe omul care să știe că are „tot dreptul să aibă toate drepturile". Și, în primul rînd, dreptul de a spune și de a i se spune adevărul.

Pentru „Atelierele Democrației" propun declanșarea „Operațiunii Televiziunea în România". Cu toate schimbările — nu puține — produse în cantitatea programului și în calitatea unor emisiuni, Televiziunea Română este la ora actuală în situația acelui alergător care concurează singur și iese al doilea. Fiind deocamdată una singură, Televiziunea înlocuiește inevitabil informația cu propaganda. Or, televiziunea trebuie să informeze, să descopere adevăruri, nu să fabrice adevăruri. Cred că existența cel puțin a încă unui post independent de televiziune este vitală pentru democrația noastră. Este acea dovadă a democrației care la ora actuală este „sublimă, dar lipsește cu desăvîrșire". Este **competiția,** singura capabilă să ateste dreptul omului de a se exprima liber și dreptul omului de a fi informat corect, singura în stare să demonstreze că golurile în profesionalism nu se pot umple cu merite revoluționare nici în cazul „reporterului de front", singura lumină în care putem vedea că, uneori, supunerea minorității de către majoritate poate însemna supunerea adevărului de către minciună.

MARILENA ROTARU ■

Buturuga mică răstoarnă carul mare

Însă de cînd cu motoarele, ajunge o spirală de sîrmă realizată imperfect și mașinile pățesc la fel. Iar faptul că de la o vreme totul s-a întors cu roțile în sus nu poate consola nici industria națională, nici muncitorii Secției 500 din Întreprinderea de Piese Auto Sibiu unde se produc arcuri de toate tipurile. Și unde în 3—4 septembrie s-a produs o grevă.

Un fel de moașă comunală bună la toate

În biroul Sindicatului Liber Independent — unul din cele cinci ale I.P.A.S.-ului — nu-ți permiți momente de lîncezeală. Telefonul sună des reclamînd prezența liderului Marian Goldea sau măcar a unuia dintre locțiitorii săi; oamenii intră cu fețe preocupate și cu diverse probleme. Ca să le poți rezolva pe toate ar trebui să fii vrăjitor, mai ales cînd te afli la început, iar dorințele — firești! — ale salariaților depășesc posibilitățile de intervenție ale unei asemenea organizații.

Și membrii Consiliului Sindical au de ce se plînge: deocamdată nu există locuri anume pentru afișaj, informarea se face din presă, din Monitorul Oficial sau din ce le mai pică sub ochi; nu pot să multiplice anunțurile pentru că nu i-a binecuvîntat nimeni cu niscaiva xeroxuri; cît despre stația de amplificare și difuzoarele din secții... numai bine, chiar dacă n-au murit, nici mult nu mai au...

Oricum, la mijlocul zilei de 5 septembrie liderii au răsuflat ușurați. După negocieri cu direcțiunea, o parte din revendicările Secției 500 au fost satisfăcute, celelalte rămîn să fie soluționate în perioada următoare. Muncitorii au reluat lucrul imediat ce s-a încheiat dialogul. De ce l-au oprit timp de două zile?

Nici ei n-au respectat moratoriul... Noi o să recuperăm

Spre finele lunii iulie nemulțumirile au fost formulate verbal. Pe data de 2 august a fost înmînată o petiție șefului de secție, ing. Emilian Voinescu. S-a discutat și s-au făcut promisiuni. Neonorate. De aceea pe 6 august a avut loc o întîlnire cu administrația întreprinderii care s-a angajat să rezolve cererile. A mai trecut ceva timp. Răbdarea muncitorilor nu s-a sfîrșit pe 30 august — cînd au afișat o petiție chiar pe ușa atelierului de înfășurători, e adevărat, nesocotind statutul care prevede ca aceasta să ajungă la liderul sindical al întreprinderii —, ci luni 3 septembrie, cînd au declanșat greva. Fără să mai aștepte acordul sindicatului. În care au totuși încredere, pe care l-au ales ca mijlocitor. Dar n-au mai fost dispuși să amîne realizarea doleanțelor. Pe care nu și le-au putut exprima ani de-a rîndul, deși nu pretindeau privilegii, ci drepturi elementare.

Datorită unei organizări specific românești, și înfășurătorii, și polizatorii lucrează în aceeași hală. Însă doar aceștia din urmă beneficiază de sporul de toxicitate, cu toate că praful nu alege plămînii pe care îi înghite.

Cei care muncesc la mașinile de înfășurat sînt plafonați de către un proiect al Ministerului Muncii la categoria a IV-a, deși operațiunile care trebuie efectuate sînt complexe, meritînd categorii superioare. Ministerul a elaborat normativul luînd în considerare arcurile de dormeză! Pe cînd un motor tapițat?

De douăzeci de ani se folosesc aceleași dispozitive și dacă se strică, nu-i cu bănat, sînt în continuare băgate la plan. Iar pentru ca trăsnaia să fie perfectă, din aceleași nevoi de plan — cele naturale nu sînt rușinoase? — există situații în care un om lucrează la două mașini ori doi oameni la trei mașini fără ca normarea să oglindească munca suplimentară depusă. De aceea s-a cerut să nu mai fie plătiți la grămadă, ci după rezultatele efective ale fiecăruia, mai ales că Secția 500 e printre puținele care își onorează prompt comenzile.

...huidu hu, ia-ți valiza și te du!

Măcar că ni s-a tot propus de la nivel înalt să îngropăm adînc trecutul și să pornim voinicește pe calea reconstrucției societății multilaterale, oamenii nu pot să uite și nici să-i mai accepte între ei pe aceia considerați compromiși moral. E cazul șefului de secție, inginerul Voinescu, și al altor cîțiva maiștri, acuzați de autoritarism, favoritism și mișmașuri cu primele acordate preferențial ori pe jumătate — una semnai, alta căpătai. Muncitorii recunosc în unanimitate excepționala capacitate profesională a fostului șef care — după modelul Mladenov, păcat că-i bulgăresc și nu suedez — și-a prezentat demisia în timpul grevei. Însă, pe lîngă greșelile mai vechi aveau să-i reproșeze și imposibilitatea de a se adapta la ritmul rapid al înnoirilor pe care ei le doresc.

Acțiunea de contestare a avut sorți de izbîndă — un maistru a fost destituit, alți patru au primit un răgaz de trei luni pentru a-și căuta un loc de muncă. Pe de altă parte, posturile rămase libere vor fi scoase la concurs iar muncitorii vor fi informați asupra atribuțiilor exacte ale personalului TESA.

S-au ridicat glasuri care au vorbit și despre Secția de Control. Aici — respectînd Declarația Drepturilor Universale — aflu despre reîntregirea familiei. Șeful, Luca Alexandru, își menajează soția care adoarme adeseori cu capul pe masă. Îi încurajează eforturile de autodepășire fără a o solicita. La examenul de categoria a patra n-a avut decît de măsurat cu șublerul...

Pentru a sublinia condițiile grele de muncă datorate lucrului cu mașini vechi sau *învechite*, muncitorii au insistat să vizitez hala de galvanizare a secției 500. În 1980 secția a fost dotată cu utilaje automate care funcționau cu cartelă-program. Astăzi, modernele utilaje sînt ruginite, murdare și au căpătat aerul unor mecanisme primitive. Maistrul Cocoș Nicolae dă explicația acestei degradări — nu există piese de schimb, multă vreme mașinile au fost exploatate de personal necalificat, iar din cauza proastei aprovizionări cu materie primă a apărut sistemul de lucru în salturi care a dus la suprasolicitare. Hala este prost aerisită, motoarele ventilatoarelor se defectează des și se repară rar...

La plecare, printre aburi de cianură, maistrul secției de galvanizare îmi dezvăluie opțiunea politică: „Eu am votat cu ecologiștii...“

Ecologiștii însă n-au cîștigat alegerile și, pentru cel puțin 2 ani, au scăpat basma curată într-o țară... cu conducere tehnocrată.

OLTEA MUTULESCU ■

Sabotaj la Oradea

Luni, 3 septembrie 1990, orele 5,40, o explozie înfricoșătoare a trezit din somn locatarii blocurilor de pe bulevardul Decebal, situate în fața Întreprinderii de mașini unelte „ÎNFRĂȚIREA“.

La parterul blocurilor, vitrinele din sticlă groasă de aproape 12 mm s-au prăbușit cu un vuiet cumplit în țăndări, iar pantofii din magazin au căzut de pe unele rafturi. Zgomotul și suflul exploziei l-au năucit surprinzîndu-l în drum spre remiză pe pompierul de serviciu FLORIAN RAȚ. „Cînd am auzit explozia, îmi spune el, am crezut prima dată că e la secția „SINTEZE“, de lîngă noi, unde se produce toluen“. Apoi a alergat spre depozitul central al uzinei, din direcția căruia a auzit detunătura, și cînd a ajuns acolo a rămas încremenit de oroare: violența exploziei a aruncat realmente în aer jumătate din etajul II al depozitului, iar printre dărîmături se ghiceau limbile otrăvite ale flăcărilor. A anunțat pompierii militari din Oradea și pe cei de la Întreprinderea chimică „SINTEZA“. Alături de cei doi colegi ai săi, Gheorghe Tipi și Teodor Sărac, a intrat repede în dispozitiv de luptă cu „balaurul“ roșu.

„În decurs de numai 7 minute de la explozie, flăcările s-au întins pe o suprafață de aproape 1 000 de metri pătrați“ — îmi spune domnul colonel Alexandru Pădureanu, comandantul unității de pompieri din Oradea.

Pompierii de la „ÎNFRĂȚIREA“, împreună cu cei militari, au reușit să localizeze incendiul în jurul orei 8.00. Am văzut cu ochii mei dezastrul. Clădirea este incendiată și pare un imobil din filmele documentare din orașul Dresda. Grinzile de beton au fost măturate ca niște surcele iar acoperișul greu s-a prăbușit, expunîndu-și chica de bitum flăcărilor nesățioase.

Neglijență sau sabotaj? Toată lumea își pune acum întrebarea aceasta. Unii rezolvă în mod simplist și aprioric dilema afirmînd că la mijloc e mînă criminală. Specialiștii afirmă că explozia a avut tăria a mai multe sute de kg de trinitrotoluen (TNT). În lipsa mîinii criminale, se poate naște o altă ipoteză. Avînd în vedere că explozia a fost urmată imediat de incendiu, să fi existat în depozitul central materiale inflamabile, toluen introdus cu un scop de sustragere ori azotat de amoniu folosit la băile de galvanizare și să se fi produs autoaprinderea de una din neștiutele căi ale chimiei? Căci se știe că la vărsarea toluenului dintr-un vas într-altul se poate naște electricitate statică. Și pînă la scînteie... Comisia de anchetă sosită imediat la fața locului cercetează în amănunțime eventualele urme materiale ale declanșării năprasnicii explozii, dar investighează și modul în care s-au depozitat materialele. Cunoscutul specialist, domnul colonel Adrian Pădureanu, cel care a relatat pre explozia de la Orad ediția de seară a „Actua lor“ TV din 3 septembri se află acum în fața un deosebit de grav — ex puternică urmată la in scurt de timp de incend vastator. În mom ziei erau șase p treprindere: Mitruț Moga Pavel, Marian Blaga Crăciun, Lupșe Ghiurău Gavril.

La ora 6,30 începea s bul de dimineață; din a cauză nu s-au înregistra time. Singurele „victime ocamdată, sînt magazi Vasile Ștefan, Pantea M Blaj Gheorghe, Filip G ghe și Bandea Florea trebuie să relateze desp lul cum au depozitat ma lele și ce se mai găsea i gazie. Altă ipoteză: lip gestiune „rezolvată“ de zie? Duminică au lucr oamenii din compartir Transporturi — cei car carcă și descarcă vag dar magazia centrală a în tot acest timp, închis lacătele magazionerilo totuși în ultimele teneb nopții de 3 septembrie a prasnica explozie inițiat mînă criminală ori dec cu încetinitorul de cine ce reacții chimice, s-a pr Așteptăm verdictul spe tilor. Domnul Rusu Cod les director al unității luna februarie a.c. a e la aproape 70 milioane l trugerile cauzate de e și incendiu.

Comentariile cu privi cauza exploziei continu aprindere în rîndurile publice din Oradea. Vo veni cu amănunte după mirea raportului de că misia de anchetă.

PAȘCU BAL

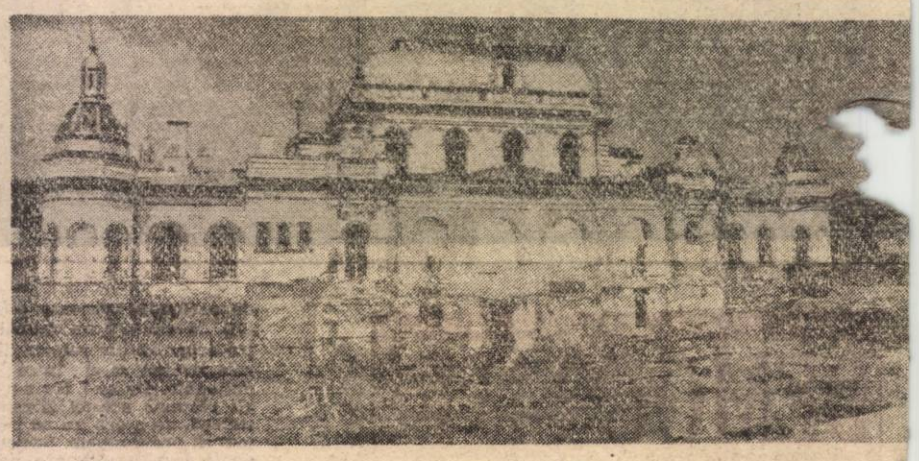

În turism Urgențe pe linie moartă

Eforturile de întinerire, în timp, au fost vizibile atît la Sinaia cît și la Vatra Dornei. Cele cîteva hoteluri noi îți iau ochii. Dictonul de tristă amintire „Să facem totul...“ n-a putut decît să mai mascheze realitatea.

La Sinaia alimentarea cu apă a orașului e la pămînt. Staționea e așezată pe o dinamită, dacă ne gîndim că rețeaua de conducte pentru gaz metan e măcinată de rugină într-un asemenea grad încît, de la o zi la alta, te poți aștepta la o explozie. Asta ar mai lipsi căci cimitirul a devenit, demult, neîncăpător și Ocolul silvic nu poate fi corupt: nu a cedat și nici nu va ceda nici o palmă de pămînt în plus. Salvamontul a ajuns o chestiune de voluntariat; nici bani, dar nici obligații. O poliție montană ar fi neapărat necesară, dar discuțiile purtate în parlament i-au prezis o perspectivă mai lungă. De fapt, de pe la toate ușile pe la care a bătut, primarul orașului, arhitectul Petre Niculescu, s-a ales cu bunăvoință și înțelegere cu tona. Materializarea acestor necesități a rămas zero. La ora actuală, parcul din jurul Peleșului e amenințat să rămînă fără gard pentru că, noapte de noapte, indivizi suspecți pleacă cu panouri din cei 20 km de gard. Ce mai pleașcă!

Poate Sinaia, în asemenea condiții, să treacă legal la oraș de categoria I? Cum și cînd? Viitorul ei va fi oricum turismul internațional, dar la ora actuală cele mai bune hoteluri au doar „seceri“, nu cinci stele!

La Vatra Dornei, ultimele investiții s-au terminat cu opt ani în urmă. Între timp în hoteluri apa se infiltrează prin pereți. Fiecare etaj al Complexului balnear „Dorna“ găzduiește o pădure de găleți în care, zi și noapte, picură apa din tavan și ca atare mochetele mustesc. Ani de zile s-a luptat ca încălzirea să fie făcută cu gaz metan și nu cu cărbuni. Dar ce folos dacă, în loc de o centrală de mare capacitate, încălzirea o fac vreo douăzeci de centrale cu cazane proaste care toată ziua fumegă.

Pentru Vatra Dornei, a sosit ceasul al 12-lea, ne spune directorul stațiunii, inginerul Viorel Nechifor. Va fi hotărîtor un studiu serios de sistematizare care să stab fiecare metru pătrat mai rămas de pus în v Specialiștii și oamenii d să fie consultați, ei să avea un cuvînt de spu tru că există riscul ca cu privatizarea să ne in kitsch-urile și gogoșerii ce vom face de-acum trebuie făcut gospod Cazinoul, care a fost co în 1897, pe vremea cîn tra Dornei era doar o nă, rămîne și astăzi o reprezentativă, o em chiar pentru țară. Resta lui a început, dar din li fonduri lucrarea stă pe n-am vrea să-l abandon să cînte broaștele în ap s-a adunat în gropi. bani, cu ce fel de constru Ei sînt o proble Ne-ar trebui un tru, al turismului, și de aprovizionare unică ușor, dar trebuie reglen și legi. Chiar și legi disciplinarea personalul ne gîndim numai că sal care aduce alimentele beci are liber de vineri masa și pînă luni. Cu ci cem turism?

ELENA GH

DESPRE CARNE LA TIMIŞOARA, ...A MAI MULT CA... PREFECTUL

În România nu există mi-ni. Şi dacă există, durează i zile. E o regulă (de fapt, tristă legendă) care îşi are ceptiile ei. Una dintre ele e, fără îndoială, acest sim-i magazin. Am zis „simplu" nu „super" sau măcar „com-ex" fiindcă în el nu se vinde cit un singur lucru : carne. ă carne ? Saptezeci de tone zi (necesarul Timişoarei e tot de 70 tone zilnic). Ce de carne ? Ar trebui, ca să spundem concret acestei în-bări, să alcătuim o listă cu de puncte şi încă şapte lo-i libere. Fiindcă în **maga-ul „COMTIM" din Timi-ra** sînt puse în vînzare 62 sortimente de carne şi pre-rate din carne. În urmă-rele zile, vor apărea încă te. Întîrzierea ultimelor se plică prin problemele legate fixarea preţului. Explica-. Unele sortimente nu au t prevăzute în tarifele ro-neşti. Magazinul însuşi nu e (nu putea fi) sută la sută nânesc : utilajele şi ambala-e provin de la firma H.C.S. R.F.G. cu care „Comtim" află în relaţii de şase luni. odusele sînt păstrate în vi-ne frigorifice care **funcţio-ază** şi, majoritatea, ambala-în folie vacumată. Care, e-lent, ţine. Personalul e al-cătuit din lucrători la „Com-tim", deci nu prea are experi-enţa comerţului, trebuie să-i trecem cu vederea unele gre-şeli inerente începătorilor în materie, cum ar fi respectarea dogmatică a unui program dic-tatorial (magazinul e deschis zilnic de la ora 6 la 21.00 — inclusiv sîmbăta, iar duminica de la 7.00 la 12.00), sau ges-turi care nu respectă demni-tatea breslei cum e aşezarea produselor **de către vînzători** în plasele cumpărătorilor, a-provizionarea şi curăţenia non-stop. În aceste condiţii nu e exclusă o grevă de protest a experimentaţilor noştri lucră-tori comerciali, grevă pusă în dificultate de unicul fapt că e imposibil ca un număr satis-făcător de vînzători să fie pre-zenţi la lucru, simultan.

Lăsînd gluma (amară) la o parte, să reţinem esenţialul : în spatele acestui magazin (cu modestie situat printre cele mai mari magazine specializate pe carne din Europa) se află colosul numit „Comtim". Cu valoarea, dar şi cu neca-zurile lui.

— Combinatul nostru scoate zilnic pe piaţă o cantitate de aproximativ 350 tone de carne şi, pentru asta, taie 4 500—5 000 de porci în fiecare zi — îmi spune domnul inginer Dan Stănică, noul director al „Com-tim". Aprovizionăm Timişul, aprovizionăm acest magazin, aprovizionăm Bucureştiul — numai în ziua documentării mele se trimiseseră 200 tone de carne şi 23 tone de preparate spre Capitală — şi ajutăm încă 20 de judeţe ale ţării.

— Export ?

— Export nu. Pînă la Revo-luţie exportam 30 la sută din producţie. Acum nimic. Ceea ce e bine, dar şi rău în acelaşi timp. Vreau să spun că, fără o colaborare cu exteriorul, producţia noastră nu poate ţi menţinută la aceleaşi cote. Avem nevoie de 70 000 tone de furaje pe lună, de biostimula-tori, de cereale, proteice, me-dicamente. Nu toate există în ţară. Şi dacă vrei să obţii un kilogram de carne la 4,5 kilo-grame de furaje concentrate, n-ai voie să improvizezi „din ce ai". Trebuie să respecţi re-ţeta. Altfel, ai pierdut. Din moment ce exportul — fie şi în cantităţi mici — e interzis, sperăm că statul, prin impor-turi, ne va sprijini.

Revin în magazin. Da, e coadă. Clienţii ies cu sacoşele pline. Unii cumpără de 3000—4 000 de lei. Cu spaima foamei, inoculată de decenii. Sute de oameni privesc de afară, prin vitrine.

— Cum dom'le, alea chiar sînt de vînzare ? **Pe lei ?**

Uimirea e totală. Da, sînt de vînzare. Pe lei. La preţ de stat. Iei cît vrei. Mănînci pînă-ţi vine rău. De-ai naibii. C-ai strîns curcaua toată viaţa, şi acu cine ştie cît o ţine mi-nunea.

Carnea e a noastră. Amba-lajul — refegist. Ţine.

RADU CIOBOTEA ■

P.S. Sosit în redacţie, aflu că sutele de tone de carne ex-pediate de „Comtim" s-au vo-latilizat. Că aceeaşi sărăcie lu-cie lîncezeşte în măcelăriile din Capitală. Să fie Timişoara doar un vis frumos la capătul de vest al unui coşmar fără sfîrşit ?

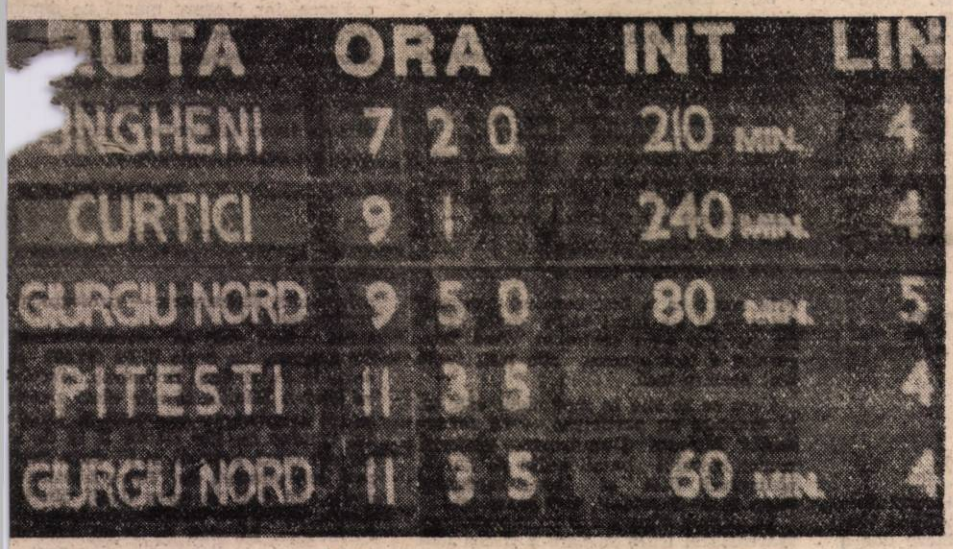

Întîrzieri pe drumurile europene...

CAZUL STANCA

şi cancelariile socialiste pre şi post revoluţionare (I)

Orice om este pus în viaţă în faţa unor situaţii imposibi-le pe care trebuie să le rezol-ve într-un fel : fie că le consideră ca fiind peste puti-nţa lui de înţelegere şi le trece cu vederea, fie că are relaţii pentru scurtarea drumului în hăţişul social, fie că rezolvarea o caută pe căile ierarhice care puse cap la cap sau în paralel pot ajunge încet-încet pînă la Cancelariile cele Mari ale STATULUI (şi partidului). Pentru această ultimă variantă a optat Marian Stanca, un om rămas cu sistemul de dinainte şi de după evenimentele din decembrie. El poate fi definit — faţă de noi toţi — un re-voluţionar romantic timpuriu care a avut curajul să-l înfrun-te pe dictator prin mijloace proprii şi anume aruncîndu-se, pentru audienţă, în faţa ma-şinii nr. 1 a ţării în 1977 (pen-tru locuinţă) şi septembrie 1989 (pentru serviciul pierdut în februarie ca urmare a art. 64 lit. „t" din legea nr. 5/1973).

Într-un cuvînt omul a avut de suferit, cum, cînd, cu ce urmări şi cine au fost autorii este o dramă care cu greu poa-te fi descrisă în cîteva pagini. Domnul Stanca este omul-do-cument, unul dintre cazurile grele cunoscute de mine în primele şase luni ale acestui an cînd am avut ocazia să audiez şi să ajut sute de oa-meni. Dar cazul domnului Marian Stanca nerezolvat pînă în prezent, îmi dovedeşte că un om normal, fără pile socia-le şi relaţii oculte, chiar dacă găseşte înţelegere la mai marii zilei — probabil din motive politice — nu găseşte solicitu-dine la mai micii zilei care, de obicei, sînt şi cei vinovaţi de situaţia dată şi pentru care tot ce s-a petrecut în ţară se rezumă la o revoluţie trans-misă în direct la televiziunea română în alb-negru şi cenu-şiu, la o sperietură prin ia-nuarie-februarie care a trecut în martie-mai, la salam şi chiuretaje, la muncă mai puţină şi cîştiguri neimpozabile mai mari (cu mult).

Nu am început articolul prin a prezenta profesia lui Marian Stanca pentru a nu vă influen-ţa şi a vă supune reflexului ştiut privitor la ospătari, dar dintre sute de ţărani, muncitori, tehnicieni, oameni cu stu-dii superioare (supărătoare pentru unii !) audiaţi nu am avut ocazia să întîlnesc ospă-tari necăjiţi, şi dacă Stanca este ospătar şi spune şi de-monstrează că are necazuri, să ştiţi că într-adevăr are ! S-a războit cît a putut cu viciile arhicunoscute ale alimentaţiei publice localizate de această dată la I.A.P.L. Central şi a păţit-o cu partidul şi guvernul local rămînînd fără serviciu din februarie 1989. Dacă în 1977 i-a reuşit stratagema abordării lui N.C. prin acţiunea „audienţă în autoturismul prezidenţial" şi a căpătat o amăriţă de locuinţă cu cazare provizorie, în septembrie 1989 acţiunea s-a repetat pentru reintegrarea în muncă dar intimidarea nu a mai reuşit, „băieţii" perfecţio-naţi strămutîndu-l urgent din Bucureşti în localitatea de ori-gine—Călugăreni (unde are şi în prezent obiectele din casă) îndepărtîndu-l de cei doi copii şi soţie pe care au reuşit s-o asmuţească împo-triva soţului cercetat medical şi ulterior pedepsit cu deten-ţie sub masca ocrotitoare a renumitului decret 153/1973.

Pe 4 ianuarie 1990 este eli-berat din penitenciarul Vas-lui în baza decretului-lege C.F.S.N. şi dacă se orienta mai rapid la acea dată îi prin-dea pe mai micii zilei gata să-i rezolve cele două proble-me : casa şi serviciul.

Care sînt revendicările drep-te şi reparatorii pe care ro-manticul revoluţionar timpuriu le are spre rezolvarea noului regim ? PRIMA : să fie rein-tegrat în munca cu toate drep-turile băneşti la zi deoarece articolul de lege prin care a fost concediat în februarie 1989 a fost abordat de C.F.S.N. ceea ce înseamnă o recunoaş-tere a abuzurilor săvîrşite de conducerile unor întreprin-deri sub oblăduirea secretarilor de partid. Bineînţeles că toate noile organisme sînt de acord, numai unitatea în cauză — I.A.P.L. Central — nu este ! Directorul circiumilor din sec-torul 5 se opune C.F.S.N., C.P.U.N., Ministerului de In-terne, Ministerului Muncii şi Ocrotirilor Sociale, Vicepriм-ministrului Gelu Voican şi mai nou Preşedinţiei Româ-niei — Direcţia Relaţii cu Pu-blicul. În discuţie cca. 50 000 lei de plătit pînă în prezent de către I.A.P.L. Central care ar trebui să-şi recupereze su-ma de la fostul director Ivan şi fostul secretar de partid al circiumilor din sectorul 5 Bucureşti(!).

A DOUA : să i se repartize-ze locuinţa care i-a fost apro-bată de principiu pe 8 martie 1990 de viceprimarul Enes-cu (în zona în care locuise Stanca înainte de strămutarea forţată din septembrie 89 — bd. Coşbuc 37—39 — şi anume în zona Coşbuc—Izvor — Cen-tru Civic — bloc 118, ap. 5). Dacă soluţia reparatorie fi-rească la acea dată se punea în practică nu exista posibili-tatea ca cei mici şi puternici din Primăria Capitalei să-l repartizeze ap. 5 unei funcţio-nare a Primăriei Capitalei care deţinea o locuinţă cu 3 came-re în Balta Albă şi căreia, pen-tru eforturile depuse pentru victoria socialismului asupra Capitalei, trebuia să i se repar-tizeze un nou spaţiu locativ lîngă fiica sa care — stranie coincidenţă — locuieşte la ace-eaşi adresă din blocul 118 la ap. 4 !!! Bineînţeles că toţi cei care l-au fentat pe Stan-ca, neştiindu-i tenacitatea, nu dau doi bani pe avizele favo-rabile unei rezolvări omeneşti şi reparatorii date de C.F.S.N., C.P.U.N., M.I., Viceprim-mi-nistrul Gelu Voican (pe 19.06) şi mai nou de Preşedinţia Ro-mâniei — Direcţia Relaţii cu publicul.

IOAN VICTOR DRĂGAN ■

NA. — Domnul Marian Stanca îl roagă pe domnul Ni-colae STAN să participe la elu-cidarea şi rezolvarea cazului său pe care îl cunoaşte foarte bine încă din 1977, de pe vre-mea cînd funcţiona ca aghio-tant al dictatorului.

F.S.N.-ul la muzeu

„Numai două săptămîni", au spus în februarie cînd F.S.N.-ul a instalat sediul în clădirea Muzeului de istorie. Dar o lege ui Murphy arată că orice lucru provizoriu este definitiv. Aşa şi întîmplat. Acum în Alexandria, strada Dunării 137 „este nu este" singurul muzeu din oraş. Te uiţi pe faţadă şi vezi is pe un afiş mare F.S.N. iar mai încolo pe un afiş mic, cut „Muzeul de istorie". Intri în hol şi descoperi că toate le duc spre birouri ale partidului. Dar muzeul ?! căci nu i să nu te miri cînd descoperi acest hibrid. Amabili, cei din liu, mă îndreaptă prin grădină spre o clădire anexă cam spăditâ. Muzeograful caută vreo cinci minute cheile încă-ilor, în care sînt stocate colecţiile. O găseşte pe cea de la ăruta unde sînt atent înghesuite piesele de arheologie. Co-etnografie o privesc pe geamul unei uşi iar cea de matică aflu că se găseşte într-un seif.

Lucrurile s-au petrecut în bună înţelegere. Muzeului i se mitea de mulţi ani un spaţiu mai mare. Li s-a spus să îm-cheteze căci se vor muta în cîteva zile. Aceasta se întîmpla începutul anului. Frontul îşi căuta un sediu şi i s-a spus să parce pentru o scurtă perioadă în sălile eliberate. Şi au venit podărește cu perdele, birouri, covoare, tv. color. Alexandria rămas fără unicul spaţiu muzeal. F.S.N.-ul s-a expus inutil, pentru că orice partid care intră într-un muzeu, chiar şi pentru o scurtă sedere riscă să trezească vechi nelinişti. Sînt doar opt luni de cînd am reuşit să măturăm afară din muzeele noastre P.C.R.-ul.

Domnul Cevei Ilie, prefectul oraşului, îmi spunea că această situaţie neplăcută se va rezolva : în cîteva săptămîni clădirea va fi demolată. Dacă edilii oraşului şi-ar fi văzut de treabă această casă (construită în perioada interbelică de arhitectul Pontelli) ar fi fost de mult rasă de pe faţa pămîntului şi nu ar mai fi apărut atîtea discuţii. Pentru muzeu s-a găsit o „so-luţie" (provizorie, cum altfel) : îşi va muta coletele chiar în sediul prefecturii, în fostele camere ale U.T.C.-ului. Şi va aş-tepta. Pentru F.S.N. încă nu s-a găsit nici un spaţiu adecvat. Mai caută.

Iarăşi mă agăţ de amănunte : dar în Alexandria sînt doar cîteva case frumoase. De ce să le dărîmăm şi pe acestea ?! În cămaşa lui de beton va fi un oraş anonim. Prefectul este de acord cu mine dar arhitecţii au alte planuri. Au şi argu-mente : clădirile vechi nu se armonizează cu cele de pe plan-şetele lor. Curat argumente. Parcă le-am mai auzit undeva...

Dar, pînă una alta, arheologii continuă săpăturile şi aduc la suprafaţă noi obiecte pe care le oferă colecţiilor care se plimbă dintr-un sediu provizoriu în altul. Cînd proiectatul mu-zeu va fi gata, pierderile succesivelor mutări vor fi incalcula-bile. Le vom trece la rubrica : istorie contemporană.

AURELIA BORIGA ■

Raoul Bossy — un ambasador pentru eternitatea românilor

În zilele de 29—30 august 1940 — cînd Ribbentrop și Ciano au impus României silnicul diktat — fuseseră invitați la Viena, chipurile pentru negocieri, **miniștrii** de externe ai României și Ungariei. Guvernul român trimisese și un al doilea delegat, în persoana lui Valer Pop, iar din partea Ungariei asista însuși primul ministru. Fiind deci prezenți șefii diplomațiilor germană și italiană, au fost convocați în capitala Austriei și ambasadorii români la Berlin și Roma, precum și omologii lor unguri.

Așa se face că trimisul extraordinar și ministrul plenipotențiar al României la Roma, Raoul Bossy, a avut trista favoare de a se fi aflat în suita oficială a ministrului Mihail Manoilescu, resimțind direct și în chip cît se poate de dureros cumplita nedreptate istorică săvîrșită împotriva statului național unitar român.

Altminteri, Raoul Bossy — care avea bunul obicei de a face însemnări zilnice — a consemnat toate momentele de calvar îndurate la Viena. Iată, spre pildă, cele notate de diplomatul român imediat după impunerea arbitrajului imperialist :

„În modul acesta, mișelește, prin fraudă și surprindere, ca de tîlhari în miez de codru, a fost vremelnic ucisă România Mare. Dar nu este adevărat ! Ea nu a murit. Mai falnică și mai măreață ca oricînd, ea va învia ca Mîntuitorul. Și tot ce s-a petrecut azi nu va fi decît un vis urît. Căci Dumnezeu e veșnic, și peste chinuri vremelnice, menite a purifica neamul nostru, ne va da dreptatea care este a lui și pentru care sîngerăm din moși strămoși. Trăiască România Mare !".

Din păcate, impresionanta activitate diplomatică a lui Raoul Bossy este cu totul necunoscută generațiilor tinere și chiar mai puțin tinere din țara noastră. Un diplomat dublat și de un istoric, ce s-a aflat în fruntea Legațiilor române de la Viena, Helsinki, Budapesta, Roma, Berna, Berlin și Copenhaga în tensionații ani 1933—1943 și care ne-a lăsat însemnări zilnice și memorii de o inestimabilă valoare politică și istorică.

Înainte însă de a proceda la prezentarea unor extrase din notele diplomatice ale lui R. Bossy, să parcurgem ampla sa fișă biografică, spre o cît mai completă cunoaștere de către cititorii revistei „Flacăra" a unui reputat ambasador, pe nedrept uitat.

Raoul Bossy, s-a născut la 31 octombrie 1984, în București ; era primul fiu al magistratului și scriitorului junimist Vasile Bossy.

De altfel, arborele genealogic al Bossy-iilor are rădăcini bine înfipte în solul multisecular românesc. Nu știm încă dacă moșia străbună Bossia din Ținutul Herței și-a luat denumirea de la neamul Bossy-iilor sau aceștia își trag obîrșia și numele de la vestita țarină moldavă.

Cert este că hrisoavele poartă în înscrisurile lor vechea familie boierească Bossy încă de la 1599, cînd trăia un spătar Bosii în Țara de Sus a Moldovei ; întîlnim, apoi un Bosii pîrcălab de Orhei, la 1675, iar un Ștefan Bossy (Bosii) — vel jignicer — a fost fondator al mănăstirii Sf. Spiridon din Iași (1743).

Dintr-o ramură a acestor Bossy se trage tatăl lui Raoul. Urmînd genealogia, constatăm că tatăl — Vasile — era fiul postelnicului Vasile Bossy și al Elenei Krupenski. Care postelnic Vasile era și el fiul căminarului Iordache Bossy și Anastasiei Șendrea. În fine, căminarul Iordache fusese fiul slugerului Iordache Bossy și al Mariei Gherghel.

La rîndul ei, ramura feminină se urma astfel : bunica lui Raoul dinspre tată, Elena era fiica lui aga Răducanu Krupenski-Mălăescu și a Ruxandrei Rosetti Tescani ; mama lui Raoul — numită Olimpia Borănescu, era fiica lui Ștefan Borănescu și a Mariei Sibiceanu ; bunicul dinspre mamă avînd părinți pe pitarul Mihai Borănescu și Maria Tătăranu, iar bunica fiind fiica serdarului Const. Sibiceanu și a Elenei Mărgăritescu.

Prin urmare, părinții, moșii și strămoșii ambasadorului Raoul Bossy sînt demni de a sta înscriși în orice arhonologie cu pretenții. Vom vedea mai apoi, că acest blazon ilustru se va întregi fericit după căsătoria cu o aleasă din marea aristocrație românească.

Aceasta fiind descendența, era firesc să se acorde tînărului Raoul o educație aleasă și o instrucție pe măsură. Elev al Liceului „Gh. Lazăr" din București, student la Sorbona, al Facultății de drept și al Școlii diplomatice de la Paris ; licențiat în științe politice la 1916.

În anii 1916—1918, R. Bossy a participat ca voluntar în războiul național pentru întregirea neamului, fiind decorat cu „Crucea Meritul Sanitar" și cu „Crucea Comemorativă 1916—1918".

La 16 februarie 1918, împreună cu Duiliu Zamfirescu (fiul scriitorului), a intrat în diplomație. A fost, mai întîi, șef de cabinet al miniștrilor de externe Duiliu Zamfirescu și Take Ionescu (perioada 14 martie 1920 — 18 ianuarie 1921).

Între timp, urcă treptele ierarhiei diplomatice : atașat de Legație (de la 16 februarie 1918), secretar de Legație cls. III (de la 1 aprilie 1920), secretar de Legație cls. II (de la 1 noiembrie 1921).

În această din urmă calitate a fost transferat la Legația română de la Roma (15 noiembrie 1921 — martie 1923). Rechemat în Administrația Centrală a Ministerului Afacerilor Străine, Raoul Bossy a fost îndată detașat — 15 martie 1923 — Director politic la Președinția Consiliului de Miniștri (premier I.I.C. Brătianu).

După avansarea la gradul de secretar de Legație cls. I (1 ianuarie 1925) R. Bossy a fost din nou detașat la Legația română din Roma (de la 24 martie 1926).

Pe cînd (în două rînduri) a funcționat la Legația din capitala Italiei Raoul Bossy a mai îndeplinit cîteva misiuni diplomatice : secretar al Delegației române la Conferința de la Geneva (1922) ; delegat al Rom[illegible] Institutul Internațional de Agr[illegible]tură (1921—1923) ; expert tehnic în Delegația română de la Societatea Națiunilor.

Rechemat de la Roma, Bossy a fost iarăși detașat, de astă dată ca Secretar General al Înaltei Regențe a României (de la 1 octombrie 1927).

Din ianuarie 1930 este consilier de Legație, pe acest post revenind în Ministerul Afacerilor Străine, odată cu autorestaurarea lui Carol Caraiman pe tronul României — iunie 1930.

Scurt timp, 28 aprilie—1 noiembrie 1931, R. Bossy a fost delegat cu conducerea cabinetului unchiului său Din Ghica, ministru al afacerilor străine (în guvernul condus de N. Iorga), după care — odată cu transferarea la Legația română de la Viena — începe adevărata și spectaculoasa carieră diplomatică a acestui ilustru ambasador.

Dar mai întîi, căsătoria. La 30 aprilie 1925, Raoul Bossy s-a cununat religios, la biserica Domnița Bălașa din Capitală, cu Senta Cantacuzino — coborîtoare din alte celebre familii de vechi boieri români. Să urmărim, așadar, înlănțuirea genealogică a doamnei Senta (venerabila octogenară ce trăiește astăzi în Londra). Domnia sa este fiica lui Nicolae Cantacuzino, la rîndu-i fiu al vestitului Gh. Gr. Cantacuzino „Nababul" și al Ecaterinei Băleanu. „Nababul" era, cum se știe, fiul vornicului Grigore Cantacuzino și al Luxandrei Crețulescu, iar Ecaterina era fiica logofătului Nicolae Băleanu și a Irinei Văcărescu (născută dintr-o mamă Brâncoveanu).

Mama doamnei Senta a fost Georgette Ghica — fiica lui Emile Ghica și a Ecaterinei Florescu. Mai departe Emile era fiul lui Ioan Ghica și al unei Filipescu. Pe cînd Ecaterina se arăta a fi și mai înnobilată : fiică a generalului Ioan Em. Florescu și a Ecaterinei Bibescu, avînd deci bunici (dinspre tată pe vornicul Manolache Florescu și pe o Facca, iar dinspre mamă pe domnitorul Gh. Bibescu și pe doamna Zoe Basarab-Brâncoveanu-Mavrocordat.

Să tot reprezinți statul român, străinătate cu o așa genealogie, [illegible]dită în toate cele patru puncte cardinale ale patriei străbune[illegible]

[illegible]EAGOE

(va urm[illegible]

Învingători cu statut de învinși

Cronologie (IV)

La orele 15,00 vine la Snagov, așa cum promisese, George Brătianu, însă fără a aduce scrisoarea de garanție promisă. Imediat, Mareșalul îi comunică telefonic lui Mihai Antonescu că nu se mai duce la Palat (văzuse care este poziția partidelor și citise pe chipul lui George Brătianu, deprimarea sufletească a acestuia). După aceea dă dispoziții pentru pregătirea plecării pe front (nu știa nimic de trecerea colonelului Dragomir de partea complotiștilor).

Atunci intervine Mocioni Ștîrcea care îi cere generalului Sănătescu să-l convingă pe Mareșal să vină la Palat la ora 16,00. La rugămințile insistente ale generalului Sănătescu, Mareșalul acceptă.

Înainte de a pleca la Palat (deci pînă la orele 15,30) Mareșalul dă dispoziții pentru primirea, la orele **18,30 la Președinție** — în calea Victoriei — a lui Clodius și Killinger și ordonă Comandamentului Militar al Capitalei să pună în execuție Planul pentru situații speciale, cu intrarea imediată a trupelor în dispozitiv (deci apare un punct asupra căruia istoricii trebuie să aducă lumină, deoarece, pînă acuma, se știa că autorul acestui plan a fost colonelul Dămăceanu și tot el a fost factorul ce l-a declanșat).

După aceasta, Mareșalul pleacă spre Palat însoțit de garda obișnuită formată din 2 ofițeri și 3 subofițeri (colonelul a încercat să o dubleze dar a fost refuzat). La Palat ajunge la orele 16.12 (după unele informații).

A fost întîmpinat de colonelul Emanoil Ionescu, omul pe care Mareșalul îl ajutase tot timpul, îi fusese profesor la Școala de Război, îl trimisese la Palat ca om de încredere. Așa sînt unii oameni ! Este condus la casa nouă în salonul galben. Aici este întîmpinat de rege. Ceilalți complotiști — Grigore Niculescu Buzești generalii Sănătescu și Anton colonelul Dămăceanu, Mocioni Ștîrcea, M .Ioanițiu, căpitanul Vergotti, maiorul Dumitrescu și cei trei subofițeri destinați pentru arestare se aflau în alte încăperi.

Deci la ora sosirii Mareșalului, hotărîrea de a-l aresta era luată. Colonelul Dămăceanu și Mocioni Ștîrcea primiseră dispoziții de la Emil Bodnăraș că Mareșalul trebuie arestat acuma ori niciodată.

Timp de 45 de minute (după afirmațiile unor complotiști) sau două ore (după cele relatate în mărturisirile din caietul roșu de Mareșal) regele a ascultat aproape impasibil expunerea situației făcută de Mareșal.

De aici, iar informațiile asupra modului cum s-a produs arestarea sînt diferite în funcție de sursă. Un lucru este cert : ea a fost condusă personal de rege și s-a făcut către orele 17,15. Ce cuvinte s-au schimbat, dacă Mareșalul a fost agresat sau nu... toate sînt neclare încă.

Ceea ce se știe în mod sigur este că la arestare au participat — ca executanți : Maiorul Dumitrescu, ajutorul comandantului batalionului de gardă, plutonierii Bilă și Rusu, sergentul Dinu și 2—3 soldați, toți înarmați.

În ultimul timp a apărut și versiunea Mareșalului (care se pare a fi cea mai corectă din toate, cunoscînd caracterul integru al acestuia). Așteptam și o versiune a regelui — sinceră. În nici un caz nimeni nu poate fi de acord integral cu interviurile acordate — în septembrie 1944 ziaristului Archie Gibson de la Daily Sketsk sau Alfred Cholerton de la Daily Telegraph, sau în iunie 1946 ziaristului elvețian Fernand Gigon.

Mareșalul și Mihai Antonescu au fost conduși la etaj și închiși în dulapul filatelic din biroul aflat acolo — o încăpere murdară, fără aerisire, fără lumină și de dimensiuni reduse. Aici sînt ținuți sub pază circa 8 ore, pînă către orele 01,00 (24 august). În aceste momente, așa cum îi relata de curînd actualul general maior Teodorescu ziarului „Românul", Mareșalul și-a scris mărturiile sale zguduitoare într-un caiet din birou (caietul a fost recuperat a doua zi după bombardarea și distrugerea casei noi de către germani și păstrat 45 de ani ascuns).

După arestarea celor doi se trece imediat la dezarmarea și arestarea gărzii Mareșalului precum și la arestarea (individuală, prin chemare la palat sub diferite motive) a doi miniștri (generalii C. Z. Vasiliu și C. Pantazi) și a colonelului Elefterescu — prefectul poliției capitalei.

Să vedem cum au decurs lucrurile după aceea. La orele 01,00 (24.08) sosește la Palat Emil Bodnăraș împreună cu Ștefan Mladin și alte cinci persoane, și folosind un microbuz al Palatului condus de Ilie Dănuț îi ia de acolo pe cei cinci arestați și-i duce într-o casă conspirativă din Vatra Luminoasă unde sînt dați în paza Ilenii din Năvodomir, eliberată în noaptea aceea din închisoare. În ziua de 24.08, dimineața casa nouă din curtea din spate a palatului este bombardată de aviația germană și distrusă.

La 31 august orele 17,00 — deci după șapte zile de la arestare, cei cinci din Vatra Luminoasă sînt preluați de generalul locotenent Tevcenkov și dusi la punctul de comandă al Armatei 53 sovietice unde au fost ținuți o noapte. În cursul zilei de 1 septembrie au fost duși la punctul de comandă al Frontului 2 Ucrainian și apoi — se pare că imediat — au fost trimiși la Moscova unde au fost închiși în celebra închisoare Lublianka.

Înainte de a încheia, îmi cer scuze pentru eventuale omisiuni, relatări incomplete sau erori. Materialele și lucrările avute la dispoziție — în afară de memoriile, scrisorile sau interviurile celor ce au făcut parte din [illegible] care sînt mai mult justificative — au fost foarte puține. Martorii, cei care trăiesc (și am discutat cu foarte mulți) sînt foarte reticenți și majoritatea a cerut insistent să li se păstreze anonimatul. Pentru aceasta a trebuit să trec — deocamdată — peste multe informații care ar fi putut lămuri mult din lucruri.

Col. (r) ing. MARIN POPESCU

Basarabia — cetate a limbii române

GRIGORE VIERU

În limba ta

În aceeași limbă
toată lumea plînge,
în aceeași limbă
rîde un pămînt.
Ci doar în limba ta
durerea poți s-o mîngîi,
iar bucuria
s-o preschimbi în cînt.

În limba ta
ți-e dor de mama,
și vinul e mai vin,
și prînzul e mai prînz.

Și doar în limba ta
poți rîde singur,
și doar în limba ta
te poți opri din plîns,

Iar cînd nu poți
nici plînge și nici rîde,
cînd nu poți mîngîia
și nici cînta,
cu-al tău pămînt,
cu cerul tău în față,
tu taci atunce
tot în limba ta.

I-a fost dat Chișinăului, la sfîrșit de august, să fie capitala românismului. Sărbătoarea „Limba noastră", devenită în mod oficial zi națională a Basarabiei, a marcat împlinirea unui an de cînd parlamentul acestei părți din Moldova lui Ștefan cel Mare a hotărît ca limba de stat să devină limba băștinașilor, deci limba română, și ca aceasta să capete haina ei firească — adică grafia latină.

Cînd vorbești și scrii într-o limbă, gîndești în acea limbă. „Doar în limba ta / durerea poți s-o mîngîi", „în limba ta / ți-e dor de mama", „în limba ta / te poți opri din plîns" și chiar taci „tot în limba ta", cum spune Grigore Vieru În Basarabia, se scrie și se vorbește românește, adică în Basarabia se gîndește românește. După o jumătate de veac în care genocidul cultural și etnic, deportările și arestările, persecuțiile de tot felul n-au izbutit să-i facă pe moldoveni să uite că sînt români, ca și frații lor de dincoace de Prut, ca și frații lor din nordul Bucovinei sau al Maramureșului, iată că în această străveche vatră a românilor se poate respira din nou, iată că băștinașii pot să spună și altfel decît în șoaptă cine le-au fost strămoșii, cine sînt ei înșiși.

Sub faldurile tricolorului albastru-galben-roșu, drapelul de stat al Moldovei, intonînd ca pe un adevărat imn versurile lui Alexei Mateevici din „Limba noastră" alături de versurile care pentru noi toți înseamnă identitatea națională deplină — „Deșteaptă-te, române" —, sute de mii de basarabeni, și, împreună cu ei, mii de alți români

De la Nistru pîn' la Tisa

veniți din Bucovina de Nord, din Herța, din America sau Australia, dar — se înțelege — mai ales din România au sărbătorit la Chișinău această adevărată reînviere a spiritului național. Sărbătoarea a cuprins, practic, toate localitățile basarabene, așa că putem vorbi de milioane de oameni care, la 31 august, au arătat lumii întregi — dacă mai era nevoie — cine sînt și ce doresc.

„Limba noastră" nu a fost însă doar o sărbătoare. În Basarabia, bisericile au început să fie restaurate sau reconstruite. La Zaim, satul lui Alexei Mateevici, a fost înălțată, cu sprijinul Ligii culturale pentru unitatea românilor de pretutindeni, o statuie a poetului. La Chișinău, readusă pe locul său inițial și așezată pe un soclu corespunzător, statuia lui Ștefan cel Mare privește pînă la Nistru și mai departe. Străzile și-au recăpătat numele tradiționale sau au căpătat nume potrivite cu realitățile neamului românesc de aici. „Ștefan cel Mare" în loc de „Lenin", „Eminescu" în loc de „Komsomolskaia", apoi „București", „B. P. Hașdeu" ș.a.m.d. Au venit multe cărți din România și or să mai vină. Școlile, muzeele, bibliotecile capătă rolul lor firesc. În Basarabia este o imensă sete de cultură, o nesfîrșită sete de adevăr.

Tot ce s-a făcut, tot ce se face e rodul unei munci și al unei lupte care a început cu mulți ani în urmă. Nu întîmplător, aici, poeții, prozatorii, oamenii de cultură sînt deputați sau miniștri. Procesul de renaștere a Basarabiei este, în primul rînd, un proces cultural. Dar el este, deopotrivă, și social-economic. Basarabia are extraordinar de mulți oameni politici tineri și competenți. Triumful marcat de marea sărbătoare de la 31 august este și un triumf al muncii acestor oameni politici.

Fiind implicați cu tot sufletul în reînvierea spiritului românesc de dincolo de Prut, cred că trebuie să putem să și învățăm cîte ceva de la basarabeni. Mai ales pentru că ei au dreptate cînd afirmă că, de fapt, revoluția română a început în Basarabia. Ei sînt primii, între români, care au avut curaj. Acum privesc spre noi cu speranță și încredere. Și noi, în România, abia am început să renaștem. Întreaga suflare românească trebuie să aibă înțelepciune și dragoste de adevăr. De la Nistru pîn' la Tisa.

CONSTANTIN DUMITRU ■

LEONIDA LARI

Limba

Țară-a mamei și-a tatei,
Maică-a mea și a ta.
Am nevoie de limbă,
Spre a nu vă uita.

Am bătut-o cu lapte
Și-am cîntat-o la nunți,
Cu ea morți petrecut-am
Peste albele punți.

Tu, copile, ce-n preajmă
abia-ncepi să ingîni
Dacă limba uita-vei,
Ne-om simți mai străini.

Chiar să ai și-avuție
După bunul tău plac,
Fără limba străbună
Vei fi cel mai sărac.

Căci și dor, și iubire,
Și durere, și greu,
Le vei trece prin minte,
Nu prin sufletul tău.

„Păstori ai graiului

O convorbire purtată de George Arion cu Ion Hadârcă în ziua de 6 mai pe malul drept al Prutului, într-un loc ce s-a numit, de atunci încoace, Poiana Română, este publicată abia acum. N-a fost, propriu-zis, un interviu. Doi scriitori au stat de vorbă. Unul conducea Frontul Popular din Moldova, celălalt era redactor șef la „Flacăra". Un reportofon a înregistrat, aproape întîmplător, această convorbire. Se vorbea mult în acea poiană și la masa care fusese întinsă atunci, cu prilejul Podului de flori de la Prut, așa că unele replici n-au mai putut fi descifrate. „Limba noastră cea română" începuse să se afirme ca o acțiune a F.P.M. Ea fusese, mai întîi, în capul cîtorva scriitori basarabeni. Așa cum și dorința de a se reveni la grafica latină a limbii române vorbite în Basarabia și de a se impune această limbă a băștinașilor majoritori în acest teritoriu ca limbă de stat s-a afirmat mai întîi de către scriitori. Dar ea a fost, deopotrivă, a tuturor moldovenilor de dincolo de Prut. Care n-au uitat, oricît au fost siliți să uite, că sînt români.

În Basarabia, au triumfat scriitorii. Adică, mai exact, scriitorii [illegible] și au-știut să afirme cu tărie spiritul neamului lor. Iată de ce gîndurile Hadârcă, rostite într-un dialog aproape interviu, au o semnificație înaltă. (C.D.)

— Mai întîi, domnule Ion Hadîrcă, vă rog să mă convingeți că am trecut o graniță.

— Dacă întoarceți privirea peste umăr, vedeți însemnele unei granițe de stat sovieto-române, care înseamnă, pur simbolic, niște parametri de statut oficial. Dacă vă întoarceți însă privirea în această poiană unde a înflorit tricolorul, unde se cîntă aceleași cîntece, se vorbește același grai, adică există același sentiment al unității, m-aș mira să găsesc argumente de convingere că s-a trecut un hotar, ori că există între noi doi o graniță. Este un univers absolut, univers care nu-și are sie însuși așa, careva hotare. Așa este o societate mutilată, alterată de dogme, de orientări falsificate. Dar acest univers, atîta timp cît trăiește, respiră, cîntă, iubește omul, graiul, poartă un drapel, are niște neamuri de la Prut, de la Iași, de la Chișinău și de la Grozești am întîlnit, acestea nu sînt simboluri naive de frontieră.

— Astăzi s-a trecut la ora oficială a Bucureștiului. Mai era oare nevoie ?

— În clipa cînd ,să zicem, în parlament vine un oarecare venetic și-ți declară că legile, dar zicem legile vitale ale acestei țări și ale acestui pămînt nu funcționează în careva rază a acestui pămînt, acestui teritoriu și ei zic că nu se subordonează și nu se supun, în clipa aceea îți dai seama că e nevoie de asigurarea unei eficiențe a acestei legi. Am proclamat tricolorul, fusul orar și aducem la cunoștință acelui venetic că este un oaspete care trebuie să se conducă de legile găzduirii.

— De ce este nevoie totuși ?

— La ultima ședință ce a avut loc vinerea trecută în parlamentul nostru, în clipa cînd intrasem într-un impas parlamentar, această ședință, dată fiind problema nesupunerii la legislația republicii, cineva, un mucalit a propus să iasă și a îndemnat spre iertarea celor care au comis greșeala și i-a îndemnat spre pocăință și spre iertare creștinească. După aceea, am ieșit eu să anunț încă o dată oamenii, membrii parlamentului și cei care ne ascultă în direct, ziua și modalitatea participării la acțiunea de azi, 6 mai. Mi-a străfulgerat așa o idee că, dacă are totuși un efect frumos, pozitiv această acțiune de azi 6 mai, Podul de flori de la Prut, atunci Frontul Popular din Moldova se angajează să facă un pod asemănător peste Nistru, căci luați aminte că hotarul adevărat, granița este poate acolo, frații mei dragi români. Vă veți pătrunde de drama aceasta care mai există. Pe malurile Nistrului, să trecem noi de la izvoare pînă la revărsare în Pontul Euxin și să umblăm de la cetate la cetate să vedem ce mai fac cetățile lui Ștefan cel Mare, cetatea Plopinului care astăzi nu are dreptul să arboreze deasupra un tricolor. Ce mai face cetatea Sorocii, care se uită trist în apele Nistrului, fiindcă de partea aceea este o altă realitate ? Ce mai face cetatea Chirghinului între zidurile căreia astăzi este o unitate militară ? Ce mai fac Cetatea Albă, Chilia ? Aici ar fi deci continuarea, tocmai aici vroiam să ajung, ar fi asigurarea poate a unui circuit împotriva legilor fizice, dar întru totul în continuarea legilor istorice de scurgere, de curgere a florilor aruncate astăzi în apa Prutului către mare și întoarse înapoi pe gura Nistrului.

— Sîntem în data de 6 mai. Deci nu s-a uitat nimic ?

— Nimic nu s-a uitat dragii mei și totul renaște acum pas cu pas, filă cu filă, oră cu oră.

— Ce credeți că va rămîne din ce s-a petrecut azi aici ?

— Din ceea ce se petrece, se întîmplă, se consumă în ziua aceasta, va rămîne un sentiment mai integru, mai reabilitat, va rămîne o datorie mai împlinită, va rămîne sentimentul că sîntem într-o respirație, că nu sîntem străini, nu sîntem înstrăinați, că ne-am regăsit ființa proprie, ne-am regăsit neamurile. Va rămîne sentimentul că asemenea restricții care mai există, în inima neamului, în interiorul ființei noastre, aceste piedici pot fi înlăturate nu cu explozii, nu cu dinamită, doar cu explozia garoafei, cu hora aceasta, cu cîntecul, cu poezia Sofiei Vicoveanca, cu prezența poeziei, a memoriei, a cărților, a Preasfinției Sale Ioachim de la Huși care a binecuvîntat această acțiune, cu sentimentul că putem acționa pe aceeași linie cu același efect pașnic mai departe. Următoarea acțiune care va avea loc la 28 iunie cred că va avea o altă orientare, dar pe aceeași linie a integrării.

— Ce credeți că s-ar întîmpla în istorie dacă războaiele se pot cîștiga cu flori ?

— Eu cred că această Europă, care acum renaște ca un Crist la 2000 de ani de la înviere, această Europă poate cîștiga războaiele numai cu floarea.

— Ce rol acordați culturii în această rămînere în același spirit al nostru ?

— Cultura va avea funcții prioritare. Ne-am cam lămurit cu perioada chimizării, cu perioada intensificărilor tehnocasnice, cu perioada militarizării. Noi ziceam că acest secol e secolul revoluțiilor, că este secolul comunismului, că este secolul progresului tehnico-științific. S-a cam consumat acest secol cu foarte multe surprize negative, aducîndu-ne războaie, ne-a adus Cernobîlul și alte efecte destructibile. Acum ne apropiem de un alt secol care se prezice a fi secolul culturii. Prin cultură ne vom reintegra în pacea universală, în sentimentul adevărat al omeniei.

— Cîți ani aveți ?

— Am 40 de ani, m-am născut la 17 august 1950, în ani grei. N-ar însemna lucrul acesta nimic, atîta doar că s-au întîmplat niște evenimente triste, au fost ridicați, și deportați toți unchii mei frații, surorile tatălui, bunicului ; au fost nevoiți să se refugieze în România unii, ceilalți au înfundat pușcăriile.

— Dacă ați încerca să dați o definiție a spiritualității românești, cum ați descrie-o ?

— Spiritualitatea românească, simbolizată prin tricolor, are în miezul său ideea de tezaur de aur, de simbol nestemat. Poate din această cauză au fost cam multe gurile flămînde care s-au îngrămădit în jurul acestui tezaur. Poate din această cauză marii noștri anonimi ne-au lăsat drept testament baladele, și-au făurit acel sentiment mioritic de care vorbea Lucian Blaga. În zona aceasta de frontieră îl simțim la fel, doar poate că mai reliefat, adică mai nuanțat în realitate, în sensul că noi avem perioade de elan și perioade catastrofale, de declin. Aceste perioade de elan coincid cu existența marilor eroi și evenimente — Eminescu sau 1917—1918, imprimînd altă conștiință, alt elan, alt apogeu al spiritualității noastre. Sînt, apoi, perioade de prăbușiri apocaliptice. Undeva, nu departe de zona aceasta de frontieră este o mănăstire, una dintre cele mai vechi mănăstiri de pe teritoriul Moldovei. Este vremea lui Alexandru cel Bun. Poate e legată de legenda lui ,Grigore Ureche cu acel Nestor întîlnit pe malurile de dincoace de Prut. Și iată, la întrunirea unei asociații care se numește „Limba noastră cea română" îmi permit să fac o analogie între limba noastră și această mănăstire. Acolo, undeva, alături este un cimitir. Un cimitir al românilor. S-au păstrat zidurile acestei mănăstiri, niște cărți, niște tonuri arhitecturale. Și tot acolo am avut sentimentul că văd în fața ochilor un altfel de simbol de mănăstire decît cel cîntat în balada lui Manole. Este o mănăstire care nu se ruinează, ci care are nevoie de cer, aer. Este o mănăstire care se rezidește și ne rezidește pe noi. Parcă a lucra pe dedesubt turme de cerbi și de zimbri. Parcă ar îndemna o țară, după aceste perioade catastrofale, de comunism, ateism care au ruinat nu numai această mănăstire, ci multe alte mănăstiri, ale sufletului nostru, ale culturii noastre, ale spiritualității noastre. În pofida acestor vicisitudini, ea renaște, regenerează, rămîne acolo și ne renaște pe noi, renaște capacitatea creatoare a acestui neam. Noi sîntem mai aproape de această formulă, vorbind de o formulă modernă a spiritualității românești. Nu căutăm undeva aiurea, în niște forțe destructibile, străine, care sigur că acționează. E cazul să căutăm pricinile acestor fraude, ori ale acestei toleranțe față de forțele de distrugere. Undeva există simbioza între mănăstire, [illegible] și același meșter care construiește, [illegible] struiește nu pe un teren gol, [illegible] struiește fiind îndemnat, minat din urmă de tot acest tezaur de care vă vorbeam. Tezaur aflat între acest cer albastru de deasupra și sîngele strămoșilor.

— De ce credeți că în această parte a lumii democrația se naște atît de greu, pe urmă piere și iar renaște ?

ION HADÂRCĂ

Darul vorbirii

Cu el mă apăr, cînt şi nu atac.
Pierd scumpe desfătări
dacă-i pierd darul.

Şi mă întorc în cuvînt,
în scutul vorbirii,
Precum după lungi călătorii
Prin tărîmul trecutului
M-aş reîntoarce în ţară.

... Caracteru-i eliptic se manifestă cînd vorbim despre lucruri în absenţa lor. Concretul vorbirii sau haina fonetică a trăirilor. Emotivitatea cuvîntului este culoarea lui între alte culori. Tăcerea. Ea vine dinlăuntrul cuvîntului şi din afara lui, dinaintea cuvîntului şi, la urma urmelor, a spune ceva e ca şi cum ai mişca unele planete prin univers...

şi ai fiinţei noastre"

— Noi sîntem un pămînt care cade şi sîntem totuşi un pămînt, o naţiune poate prea bogată şi prea darnică. Forţele violente poate nu au fost pînă la capăt curăţite, prin jertfă, prin sacrificiu, nu au fost anatemizate. Ele parcă ar reveni, [illegible] date afară pe uşa de biserică [illegible] pe fereastră, prin turle ruinate, [illegible] dedesubt şi iar caută să pătrundă în [illegible] poate că avem bogăţii prea multe, [illegible] că avem un pămînt prea bogat, [illegible] că avem păduri prea generoase, poate şi un suflet condiţionat de aceste bogăţii. Şi aici mai există, pe undeva, şi nimică lipsă de responsabilitate în faţa istoriei. Ca şi cum îngenuncherea aceasta ne-ar umili şi parcă ne-am complace şi în această privinţă. Abia distrugem temple, statui şi dogme şi iarăşi le creăm, iarăşi îngenunchem, iarăşi cu lozinci şi urale şi scandări şi aşa mai departe. Vă întreb : n-ar fi cazul să ne mai oprim, să mai vedem şi să nu îngenunchem ?

— Dar să fie în firea românului acest apetit spre îngenunchere, chiar o fatalitate ?

— Poate că sîntem idolatri.

— Credeţi că dacă atîta vreme am spus una, am gîndit alta, sau am spus ce gîndeam într-un cerc intim poate să ne marcheze ca fiinţe ?

— Ar trebui să lărgim sferele de interpretare a fiinţei noastre, dar ar trebui să ţinem seama de experienţa altor popoare. Am putea spune că nu sîntem unici : aş putea să-i amintesc pe cei care sînt iarăşi popoare condamnate, încercate de aceste dureri istorice. Dar cred că totuşi avem dreptul la fiinţă şi sîntem dintre fiinţele acelea care, avînd acest tezaur, aceste monumente, această limbă sacralizată de atîţia poeţi, gînditori, filozofi, preoţi, poate chiar păstori al graiului şi ai fiinţei noastre, avînd toate acestea ar fi mare păcat la un moment dat să dispărem definitiv din amalgamul acesta de civilizaţii, să dispărem cu toate aceste valori ale noastre. Este poate un drept al creatorului de a improviza absolut cu conştiinţa noastră şi cu fiinţa aceasta.

— Credeam că un om politic, fiind obişnuit cu oameni politici de care am avut parte atîţia ani trebuie să se exprime numaidecît cu violenţă, siguranţă în glas. Şi iată că întîlnesc şi un om politic care vorbeşte normal, civilizat despre lucruri importante pentru întreaga [illegible] dar fără a susţine în acelaşi [illegible] sînt adevăruri absolut personale propune spre meditaţie nişte adevăruri ale sale.

— Poate că e de vină anturajul, condiţiile acestea, mediul acesta destul de poetic (se aude şi glasul privighetorii, şi susurul apelor). Şi aş vrea să vă asigur că, oricînd, exprimarea unui gînd este continuarea unor meditaţii. De altfel, întotdeauna m-am ferit de formula cazonă, pentru că ar exista un pericol al necomunicării, neîncrederii, nesiguranţei poate.

— Credeţi că libertatea aceasta pe care ne-o îngăduim va dura ?

— Eu cred că este un început şi este o şansă pe care nu avem dreptul să o ratăm pentru că, altfel, consecinţele ar putea să fie fatale. Avem certitudinea că sînt atîtea resurse umane, spirituale, personalităţi neindiferente faţă de ceea ce se întîmplă între noi, în noi. În timpul campaniei electorale de anul trecut, în timpul mitingurilor acelea de sute de mii de oameni pe care le-am iniţiat, am fost participant, animatorul poate, în multe împrejurări, am fost străbătut de multe ori de nişte fiori în care se sintetizau mii şi mii de priviri de rătăcire, de speranţă de căutare a unui punct de sprijin. Omul care are cît de cît cuget simte că este îndemnat să săvîrşească ceva în inimile celor care sînt încă în rătăcire, este dator, cu preţul sănătăţii, cu preţul nopţilor nedormite, poate punînd pe altar ceva mai mult, chiar totul, sîntem datori cu toţii să o facem. Am purta o vină mare dacă nu am găsi căile de ieşire. Căutîndu-le împreună le vom găsi. În copilărie am trăit acest sentiment care a venit aşa, instinctiv, un sentiment genetic al fricii, o frică venită din însuşi codul nostru existenţial, o frică venită de la nu ştiu care strămoşi. Era perioada cînd îneă te mai temi de umbrele înserării, de baba Hîrca, acea grozăvie din poveste. Şi apoi a fost o vreme cînd nu am mai încercat acest sentiment. Acum simt că parcă ar încolţi din nou nişte umbre. Am văzut, ca şi azi, mişcări mari de oameni orientaţi către ceva, către o descoperire a ceva propriu. Dar aceste energii mari, dacă nu sînt stăpînite, ele ar putea să se declanşeze, să aducă alte surprize. Eu n-aş vrea să deschid paranteze, dar şi momentele acestea, cum ar fi de exemplu campaniile electorale, aduc surprize sociale cînd încep a lupta între sine neamurile dintr-un sat, prietenii dintr-un colectiv, fraţii care se credeau fraţi de idei. Nu cedează nicicum unul în faţa altuia. Aici încep a lucra spiritele, forţele diabolesti din noi. Sînt cazuri de agresivitate, de neînţelegere, de necomunicare. Toate acestea ţin de firea umană, dar în anumite momente, parcă ar exploda, ar ieşi la suprafaţă. Noi am trecut de două ori prin aceste campanii şi dumneavoastră treceţi acum. O să treceţi cu succes, cu mai puţine pierderi.

— Dar ce împiedică fiinţa umană, vorbind la modul general, să accepte dialogul, să accepte părerea altcuiva, posibilitatea de a se confrunta pe tărîmul ideilor oricînd ?

— Cred eu că dorinţa de a se afirma cu orice preţ este nedemnă, adică omul nu corespunde unui loc, unei angajări, unei situaţii. Dar face tot posibilul ca să menţină această stare de lucruri. Şi aici eu cred că unicul semn de orientare ar fi un echilibru al cugetului, al propriilor posibilităţi intelectuale, profesionale ş.a.m.d. Dacă lucrurile acestea se îmbină între ele, atunci omul nu pretinde la mai mult şi, în acelaşi timp, i se dă cu mai multă dăruire, pentru că este mai deschis. Nu este tentat de a face surprize care ar putea să ducă la o stare cînd nu ar mai putea, nu ar mai avea dreptul şi i-ar fi ruşine să se uite chiar în ochii celor apropiaţi.

— Care a fost cea mai mare durere din viaţa dv. ?

— Am să v-o spun. Am pierdut cîţiva prieteni foarte buni. Prima durere, prima pierdere a fost cînd am pierdut un prieten din copilărie. Prietenul de copilărie este totul, este omul cu care te duci la scăldat, căruia-i povesteşti cele mai tainice gînduri, primele încercări printre idei, căruia i te destăinui, şi atunci cînd te trădează, omul acesta — parcă te-ar trăda propria fiinţă. Apoi au fost dureri şi de alt ordin, nu a fost o durere renunţarea la cernetul de partid pentru că gestul acesta a venit dintr-o convingere poate că mai mult a fost o revenire la propria purificare, stare de bine, dar a mai fost o durere atunci cînd undeva, în jurul anilor '80, am simţit falsul acestei inerţii sociale în care gestam cu toţii şi dv. şi noi şi imperiile ca atare şi mi-am dat seama că aş putea rata o viaţă. Au fost şi dureri legate de insuficienţa, nemulţumirea faţă de un act de creaţie. Observaţi dv., cînd poeţii, cînd scriitorii încep să facă politică eu cred că totuşi este un lucru nefiresc, societatea înseamnă că se află într-o criză de valori şi atunci vin alte argumente de convingere, pentru că în genere toate lozinciile acestea, toate sînt aruncate la groapa istorică, caută alte argumente, în clipele acestea creatorul simte nişte dureri extraordinare pentru că marile adevăruri se nasc cu durere. Am pierdut o bunică căreia îi ziceam mamă, fiindcă era tot timpul cu mine, părinţii erau la acea gospodărie colectivă căreia ei îi ziceau colhoz, lucrau din zori pînă-n noapte, şi bunica m-a crescut propriu-zis, am fost eu cîţiva ani în urmă într-o călătorie în Bulgaria, n-am putut să comunic cu bunelul meu care mai era încă în viaţă, locuia în Bucureşti şi sentimentul acela poate că a fost ceva mai mult decît o durere, am aflat abia apoi întorcîndu-mă acasă că în noaptea aceea mi-a murit bunelul cînd treceam pe lîngă Bucureşti, şi am avut o viziune ori că a fost un semn, ori că a fost un vis, am avut o viziune că uite parcă era sufletul bunicului şi mă striga nepoate mai stai un pic, nu te duce, renunţă la asta, şi nu l-am simţit pentru că nu am simţit pînă la capăt chemarea aceea, şi este un lucru pe care n-am să mi-l iert toată viaţa.

— Da, este foarte greu să fii optimist.

— Da, optimist aş fi tocmai în ziua aceasta de astăzi, 6 mai, cînd am făcut cunoştinţă. Iarăşi trăiesc surpriza unei cunoştinţe cu care pot comunica, şi îmi pot destăinui, unele gînduri...

— Nu ştiu dacă formulez foarte corect, dar democraţia mi se pare mai naivă, mai sinceră şi nu suficient de pregătită pentru a-i înfrunta pe cei care nu vor să promoveze decît dictatură, intoleranţă, violenţă. Ce credeţi ?

— Nu sîntem, totuşi, înconjuraţi de ziduri chinezeşti. Nu sîntem în faţa idolilor veşnici şi şapte, zece milini. Noi sîntem în miezul unei civilizaţii europene. Firească că democraţia este foarte vulnerabilă în faţa unor forţe distructive, dar luaţi aminte : democraţia depinde de energiile sinceritătii umane. Omul absolut sincer poate convinge cu procedee democratice, poate convinge cu opinie. Un milion adunat în jurul lui e în stare să simtă orice notă falsă, să o aprecieze şi să-l dezonoreze în clipa cînd îi minte. Nefiind în miezul acestei civilizaţii europene, ci conducîndu-ne după alte procedee de comunicare şi de afirmare a acestei sinceritâţi, o sinceritate democratică în sensul puterii unui popor descătuşat şi absolut sincer unul în faţa altuia, noi nu vrem să apelăm la lozinci care ar trîsa şi ar dăuna. Nicidecum nu vrem să aducem idoli noi, nu vrem noi să aducem noi icoane şi să le întindem. Este inoportun şi ar putea fi fatal. Adică vrem să redăm democraţiei propriu-zise, poporului, celui ce mă ascultă şi ne ascultă în clipa aceasta sentimentul că el însuşi, fiind un univers, fiind o personalitate, fiind unul născut uns de Dumnezeu, născut şi binecuvîntat în acest univers, omul este capabil să decidă calea existenţei sale şi el are pentru aceasta toate normele morale, spirituale, politice pregătite, încifrate în acest univers, în această simţire a sa. Nefalsificat de postulatele acestea, aş zice orientale, care, din păcate, pe ici pe colo se mai formează, el simte nota falsă. În clipele acelea, el poate decide. În clipele acelea, democraţia este vulnerabilă. Dacă decide în clipele acelea fals, poate lua o decizie care poate periclita însuşi procesul democratic, iar reinstaurarea regimului de echilibru al democraţiei, adică al libertăţii spiritului fiecăruia dintre noi, ar fi ca fiecare să se simtă demn, neumil, neminimalizat, ridicat la valoarea propriei sale conştiinţe. Şi atunci fiecare din noi e capabil să decidă.

GEORGE ARION ■

TUDOR GHEORGHE:

„Lacrima trece prin sîrmă ghimpată"

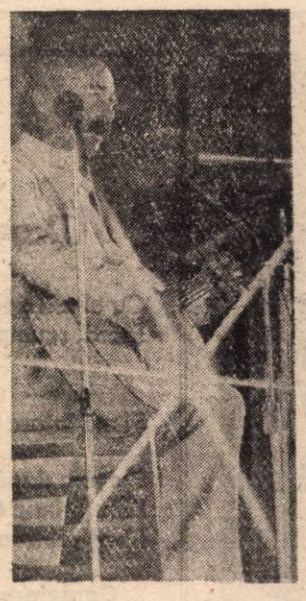

La etajul 16 al hotelului Cosmos din Chișinău, **Basarabia.** Primul pretext de insomnii. Lună plină și un teribil concert Pink Floyd la televiziunea locală, sonorul dat la maximum de vecinul meu, George Stanca, un al doilea pretext, și al treilea, cel mai tare, vizita, în camera mea, a lui Tudor Gheorghe ținînd în brațe un pepene ca o lună plină...

Ce v-am spus pînă acum pare eliptic, ori de predicat ori de subiect. Cu acest simțămînt și pentru a nu altera bunele oficii ale gramaticii noastre de care mi-a fost un dor nebun în Basarabia, în spiritul topicii auzite o săptămînă întreagă, al fermecatelor cuvinte antediluviene redeșteptate din moși de basarabeni și atît de surprinzător de apte să fie explicații sentimentale, ei bine, toate astea la un loc au devenit, subit, pretexte care au emanat următoarele:

REPORTER: Ce e timpul pentru tine, Tudor Gheorghe?

TUDOR GHEORGHE: Am 45 de ani și nu m-am răstignit la 33 considerînd că trebuie să trăiești pînă la sfîrșit patimile și, cîtă vreme cred că existența mea trebuie să fie un șir lung de patimi (altfel n-aș cînta așa!), timpul nu mai contează.

REP: Îți mai poate cînta cineva cîntecele?

T.G.: Da. Ăla care s-a născut la țară cînd mai erau lăutari adevărați și care s-a împiedicat în nojițele izmenelor ascultînd muzica adevărat populară românească, ăla care a făcut un Institut de Teatru să știe cum trebuie „vîndută" nobil această marfă, cel care să știe că doar Blaga a tăcut ca o lebădă și Ion Barbu a țîșnit ca un melc, ăla care VA ȘTI Dosoftei și Ioan Alexandru, să fi citit de mic rînduri din „Cămașa lui Cristos" și să creadă că atunci cînd cîntă **Lie, ciocîrlie** sau **Mărie, Mărie,** păpădia nu-și mai trimite semnale în vînt și din plopi nu mai cad ninsori...

REP: Cenaclu sau spectacol?

T.G.: Am făcut în viață două greșeli: cenaclu și spectacol. Eu nu sînt nici una, nici alta. Mă bucur să cred că sînt o trestie bătută de vînt și rămasă între aer și apă.

REP: Cuvînt sau necuvînt?

T.G.: Între cuvînt și necuvînt încerc să mă găsesc și dacă nu mă găsesc sînt, fie orb, ca Homer, fie iertător ca Dumnezeu. Numai între cuvînt sau necuvînt se poate.

REP.: Cîți români sînt în tine?

T.G.: În fiecare român trebuie să fie 28 000 000, cîți sînt în țară și pretutindeni.

REP: Întrebările astea ți-au fost vreodată întrebări?

T.G.: Dacă mi le-ai pus și dacă am răspuns, cît de cît, înseamnă că le știam de-atunci din 1 august 1945 cînd mi-am dorit să vin în Basarabia și eram doar nou-născut.

REP: Iar acum, pe urma cărei vieți ai ajuns la Chișinău?

T.G.: Basarabie, Basarabie,
Dorul meu de dincolo de Prut /
Nici o sabie / N-o să taie tot
ce-am început...

REP: Plîngi?

T.G.: Numai lacrima trece, discret, prin sîrma ghimpată...

REP: Și speranța, Tudore.

T.G.: Da, ai dreptate, pentru că, numai așa, într-o bună zi, ÎNTR-O BUNĂ ZI, apa de la Zaim, locul unde s-a născut poetul Alexei Mateevici, va fi băută și va avea același gust cu apa fîntînilor din comuna Podari, județul Dolj. Cîtă sete ne va fi pînă atunci?

PAUL AGARICI

DUMITRU MATCOVSCHI

Limba maternă

Limba maternă, ca floarea maternă
De busuioc și de dor —
Dor de țărine, de doine bătrîne,
De freamătul codrilor.

Ea ne adună, cu soare și lună,
Cu viitorul și trecut, —
Frunză de laur, bătută cu aur,
Aramă de veghe și scut.

Vine din vreme și suie-n poeme,
Iingă baladă și rost —
În mit, în țară, paște-o mioară,
Frate păstorul mi-a fost.

Vine din soare, pășind peste moarte,
Cu bucurii și dureri —
În cer, departe, Luceafărul arde,
Astăzi mai tînăr ca ieri.

Limbă preasfîntă, mereu neînfrîntă,
Simplu vorbită de zei, —
Iară și iară senin mă-nfioară,
Dulce melodica ei.

Limbă de pîine, de neam ce rămîne,
Casă cu masă în prag —
Cîntă și plînge, cînd roua o frige,
Ramura verde de fag.

Limbă de pace, de suflet ce tace
Neînfricat și imens —
Crește pămîntul și împle cuvîntul
Cu adevăr și cu sens.

Limbă maternă ca floarea eternă
De busuioc și de dor —
Dor de țărine, de doine bătrîne,
De freamătul codrilor...

Excelenței sale

Domnului Mircea Snegur,

Președintele Republicii Moldova

A mai bătut un ceas sfînt pe pămînturile străbune ale Basarabiei. După biruința limbii române, legiferarea drapelului tricolor și dobîndirea suveranității, iată împlinindu-se încă un vis: instituirea înaltei demnități de Președinte al Republicii Moldova și alegerea Dumneavoastră, Domnule Mircea Snegur, în această funcție de cea mai mare răspundere

La acest eveniment de referință în istoria neamului românesc, Liga culturală pentru unitatea românilor de pretutindeni vă adresează cele mai calde urări de sănătate deplină, putere de muncă, dîrzenie și cutezanță, precum și de mari și istorice succese în eforturile Dumneavoastră pentru împlinirea idealurilor românilor de dincolo de Prut.

Pe umerii Dumneavoastră apasă de acum înainte greul imensei răspunderi pentru viitorul Moldovei.

Folosim acest fericit prilej pentru a vă încredința că Liga noastră va face tot ceea ce depinde de ea pentru a vă sprijini în actele pe care le întreprindeți spre binele poporului român, pentru împlinirea unității de credință, de limbă română și cultură națională, pentru viitorul pe care vrem să-l apropiem prin faptele noastre.

În numele Comitetului Director al Ligii culturale pentru unitatea românilor de pretutindeni
Președinte,
Prof. dr. VICTOR CRĂCIUN

Declarația

Ligii Culturale pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni

în legătură cu manifestările de învrăjbire interetnice și separatiste din Republica Moldova

LIGA CULTURALĂ PENTRU UNITATEA ROMÂNILOR DE PRETUTINDENI a fost întemeiată cu o sută de ani în urmă pentru a sprijini direct și constant spiritualitatea românilor din Transilvania. Din momentul înființării a avut numeroși membri basarabeni, în frunte cu B. P. Hasdeu, în umbra căruia, de altfel, a și funcționat. De atunci ea a contribuit deopotrivă la Marea Unire din 1918, întîi a Basarabiei, la 27 martie, apoi a Bucovinei, la 15 noiembrie, culminînd cu a Transilvaniei, la 1 decembrie.

Renăscută la 24 ianuarie 1990, Liga noastră continuă marile idei formulate de Nicolae Iorga, militînd pentru unitatea spirituală și culturală a românilor din întreaga lume.

Din perspectiva acestor idealuri nu ne-a fost și nu ne poate fi indiferentă nici soarta Basarabiei. Instigatori ai învrăjbirii interetnice, ai manifestărilor separatiste din unele zone ale Republicii Moldova au făcut posibilă proclamarea ilegală a republicilor Găgăuză și Nistreană, acte de aventurism politic, anticonstituționale, fără valabilitate juridică, nedemocratice și lipsite de orice temei istoric.

LIGA CULTURALĂ PENTRU UNITATEA ROMÂNILOR DE PRETUTINDENI apreciază că aceste manifestări sînt puse la cale de cercuri potrivnice progresului și sînt menite să ducă la destabilizarea vieții politice, economice și social-culturale din Republica Moldova, la subminarea ordinii de stat și la încălcarea integrității sale teritoriale.

În aceste grele împrejurări care ne produc o profundă îngrijorare Liga noastră își exprimă solidaritatea cu demersurile, pline de înțelepciune, fermitate și constantă răspundere politică față de destinul Basarabiei, ale conducătorilor Republicii, ale președintelui ei.

Ne exprimăm speranța că rațiunea va triumfa și că locuitorii de alte etnii din străbuna Basarabie, fie că s-au născut pe aceste meleaguri, fie că au venit ulterior aici, vor înțelege ospitalitatea, omenia, toleranța cu care au fost întîmpinați și primiți de atîta vreme în aceeași casă și la aceeași masă.

O reconciliere generală a neamurilor va trebui să reașeze liniștea, pacea și înțelegerea între oameni. Sîntem încredințați că frații noștri de peste Prut vor reuși să depășească cu energie și luciditate aceste momente grele, fără să manifeste însă îngăduință față de instigatorii învrăjbirii interetnice, ai acțiunilor separatiste și destabilizatoare.

În ce o privește, Liga noastră culturală va năzui statornic la unitatea credinței, limbii și culturii românilor de pretutindeni, la respectarea demnității și ființei lor naționale, la solidarizarea oamenilor de bună credință din întreaga lume cu idealurile lor drepte și sacre.

LIGA CULTURALĂ PENTRU UNITATEA ROMÂNILOR DE PRETUTINDENI

Fotografiile din paginile dedicate Basarabiei: PAUL AGARICI

No cold war!

Este greșit să se creadă că războiul rece a fost caracteristic doar sfîrșitului anilor '40 și anilor '50. Războiul rece a fost un sistem, și el a durat pînă la dezintegrarea, în a doua jumătate a anului 1989, a lagărului socialist. Sistemul consista în faptul că lumea era împărțită în două tabere net delimitate, „capitalismul" și „socialismul", fiecare avînd în frunte o superputere, respectiv S.U.A. și U.R.S.S. Ce daune a adus omenirii războiul rece se știe, s-a scris mult despre acest lucru. Mai puțin s-a vorbit despre avantajele felului acesta de alcătuire a lumii. Și au fost cîteva, toate ținînd de păstrarea echilibrului politic pe glob, de securitatea și pacea mapamondului. Mai întîi, întrucît fiecare dintre cele două superputeri avea importante arsenale nucleare, acestea au acționat ca o forță de descurajare reciprocă și astfel un nou război mondial n-a mai izbucnit. Pe urmă, fiecare din membrii obișnuiți au avut în colosul ce dirija tabăra și o aripă ocrotitoare, și o mînă de fier, astfel încît au putut fi evitate conflicte atît între țări aparținînd aceluiași lagăr, cît și între state din lagăre diferite.

Și iată că acum, cînd lumea nu mai este împărțită în două lagăre monolitice, care stăteau amenințătoare și trufașe unul în fața altuia, dar nu se încăierau niciodată, unii politologi încep să se teamă de soarta păcii de acum înainte, încep să regrete vechiul sistem. Astfel, Lawrence Eagleburger, adjunctul secretarului de stat american, spunea : „În pofida tuturor riscurilor și a incertitudinilor sale, războiul rece s-a caracterizat prin relații remarcabil de stabile și previzibile între marile puteri. De aceea, schimbările din Est s-ar putea dovedi destabilizatoare". Eagleburger a declarat că se teme în mod deosebit de „balcanizarea" Europei răsăritene. Odată cu retragerea armatei sovietice, a arătat el, țările din regiunea respectivă ar putea deveni din nou predispuse la ciocniri dictate de ambițiile și conflictele naționale care au însoțit scindarea unor imperii la începutul secolului. Pe aceeași linie, un expert în științe politice de la Universitatea din Chicago afirmă că Europa s-a bucurat de o perioadă de 45 de ani de pace durabilă tocmai pentru că ea a fost împărțită în două tabere. „Statele Unite și Uniunea Sovietică — susține el — nu numai că s-au ținut în frîu reciproc, dar i-au menținut sub control și pe aliații lor. Odată cu echilibrul puterii, s-a instalat o balanță a fricii. Războiul a putut fi evitat prin acea minune salvatoare a erei nucleare — descurajarea reciprocă".

Firește, nici autorii citați, nici alții, nu preconizează revenirea la bipolarism, ci propun alte soluții, de care nu ne vom ocupa în articolul de față („proliferarea bine controlată" a armelor nucleare, în care context ar urma să posede arma nucleară și Germania unificată ; crearea unui „superstat" european, care să aibă forme de colaborare politică și militară ce presupun renunțarea la suveranitatea individuală ș.a.). Menționăm doar că toate soluțiile propuse pînă acum sînt vulnerabile, dar nu trebuie ca din această pricină să ne pierdem speranța că se va găsi calea cea bună. Ceea ce am vrea să relevăm este prețul plătit de popoarele celor două grupări în perioada războiului rece pentru pacea care s-a realizat prin acest sistem. Occidentalii au plătit impozite și atît, după care țările lor au putut să se dezvolte normal, să ajungă la prosperitate. Popoarele din blocul sovietic au plătit cu o economie falimentară, cu foame, cu sărăcie, cu subdezvoltare, cu opresiune, cu lagăre de concentrare, cu pușcării pline și cu nesfîrșite șiruri de morminte. Iată de ce în Occident vor fi existînd regrete pentru igiena politică pe care a oferit-o războiul rece — lucrurile erau clare și sigure, lesne de stăpînit —, dar nouă, celor din lagărul sovietic, epoca războiului rece nu ne stîrnește nici un fel de nostalgii, pentru că de-abia în ultimele luni, cînd războiul rece n-a mai existat, locuitorii fostelor țări socialiste au început să fie considerați oameni.

ION D. GOIA ■

România în oglinda străinătății

„Pentru români nu s-a terminat cu lipsurile"

— Din „Internațional Herald Tribune" —

Un om dansează pe treptele Casei de Cultură din Petroșani, ziua în amiaza mare, fluturîndu-și brațele și rotind o sticlă de țuică deasupra capului, mormăind cuvintele unui cîntec. „Este surprinzător pentru mine", spune Aurelian Neagu, imediat ce vede scena. „Unde o fi găsit țuică ? Nu se găsește strop prin magazine".

Nu este nici benzină la stația PECO din Petroșani ; cel mai aproape o găsești la 55 km distanță, la Tîrgu Jiu, unde coada de autoturisme se întinde pe o lungime de aproape 1 km. Săptămîna trecută nu s-a găsit prin magazine nici carne de pasăre, nici vin, nici bere, nici „pîinișoare" și nici prea multă carne de porc. Aceasta se întîmplă într-un oraș minier cu 80 000 de locuitori. Raționalizarea zahărului, introdusă acum 2 săptămîni, limitează posibilitatea cetățenilor de a cumpăra doar un kg de zahăr pe lună, de persoană, în timp ce cota pentru București este de 1,5 kilograme de persoană.

La opt luni după răsturnarea dictaturii lui Nicolae Ceaușescu, România este o țară în care lipsesc bunuri de larg consum din aproape fiecare categorie — de la chibrituri la șireturi de pantofi — excepțînd însă pepenii verzi, în al căror sezon ne aflăm.

„În parte este o problemă de proastă conducere", ne spune Valerică Matei, secretarul sindicatului minerilor din Petroșani. Pentru a ne dovedi că are dreptate, ne-a dus în vizită într-o alimentară din Petrila, un alt oraș minier din zonă, unde se găsesc din plin carne proaspătă și o mare varietate de mezeluri. „Acest magazin are un director foarte bun" — ne spune dl. Matei. Deși atractiv așezate în piramidă, borcanele de muștar, gem și cele cu legume din magazin au fost jalnic ambalate la fabricile de conserve. Deasupra au ruginit, conținutul s-a scurs pe de lături și acum s-a uscat pe pereții conservelor. Piața liberă din Petroșani abundă de o mare varietate de mărfuri, inexistente la stat, inclusiv cașcaval proaspăt de oaie. „Cît costă ?" întreabă dl. Matei pe tînăra țărancă ce tocmai vindea caș. „70 de lei kilogramul". „Asta înseamnă aproape jumătate din plata unei zile de muncă pentru mine" — ne lămurește dl. Matei. Salariul său este puțin mai mare de 7 $ pe zi, la cursul oficial de schimb al dolarului.

Viața mizeră a românilor se observă mai bine în orașe cum este Petroșaniul, decît în capitală. Teatrul din Petroșani zace în întuneric. Ocazional. Casa de Cultură prezintă filme polițiste pe video și astfel, seara se declară „discotecă". Există trei săli de cinema, dar filmele sînt adesea vechi de peste zece ani. Puțini dintre locuitorii orașului sînt posesori de autoturisme. Avem și o echipă slabă de fotbal", ne spune Alexandru Kiss, un miner de 30 de ani.

Oamenii din Petroșani se mîndresc însă cu orașul lor, ale cărui străzi, trotuare și ferestre sînt curate. În Petroșani apar trei ziare, toate tipărite cu tiparnița ce datează de la începutul secolului. Dar ce faceți în timpul liber ? Tînărul Kiss ne arată cu degetul piscurile Carpaților ce se înalță deasupra orașului. „Facem alpinism".

Minerii din Valea Jiului își amintesc cu mîndrie dar și cu tristețe de greva generală din 1977, cînd s-au opus dictaturii Ceaușescu și au cerut reducerea zilei de muncă. Ceaușescu a venit la Petroșani și le-a promis minerilor ziua de lucru de 6 ore, anulînd mai tîrziu această dispoziție, după ce l-a destituit pe ministrul de atunci al minelor. „Unul cîte unul, liderii mișcării noastre au dispărut, ne spune Dorin Gheța. Pe cei mai mulți dintre ei nu i-am mai văzut niciodată. Atunci ar fi trebuit să-l încercuim pe Ceaușescu și să-l prindem ; și am fi putut s-o facem pentru că atunci nu era însoțit de cohorta de securiști".

O nouă variantă asupra asasinării lui Kennedy

La aproape 27 de ani de la uciderea lui John F. Kennedy, această tenebroasă afacere, considerată oficial închisă, face din nou senzație în presa internațională. Noutatea constă în faptul că fostul președinte al S.U.A. nu ar fi fost asasinat de Lee Harvey Oswald, așa cum se susține, ci de trei persoane care au acționat din însărcinarea Agenției Centrale de Informații (CIA). Noua versiune a fost lansată, cu mare tapaj, de tînărul Ricky White, azi în vîrstă de 29 de ani, deci în perioada crimei el avea numai doi ani ! La o conferință de presă organizată nu demult la Dallas, orașul în care a fost asasinat Kennedy, el a afirmat, nici mai mult nici mai puțin, decît că între cei care au tras la 22 noiembrie 1963 asupra președintelui american s-a numărat și tatăl său, Roscoe White.

Ricky susține că tatăl său ar fi intrat cu două luni înainte de atentat în Departamentul Poliției din Dallas special pentru a pregăti uciderea președintelui. White senior ar fi fost în fruntea unei echipe de trei persoane dintre care, alături de el, care purta porecla de „Mandarinul", mai făceau parte alți doi indivizi purtînd numele conspirative de „Liban" și „Saul".

Se afirmă că în cursul acțiunii în urma căreia John F. Kennedy și-a pierdut viața, White ar fi ocupat o poziție pe o ridicătură de pămînt situată în apropierea zonei Dealey Plaza, de unde a tras două din gloanțele care l-au atins pe fostul președinte american. Ceilalți doi agenți ai CIA se aflau într-un depozit de cărți al Texasului și la arhiva comitatului. Este adevărat că și Lee Harvey Oswald a participat la conspirație, însă nu a avut vreun rol deosebit și nici nu a tras vreun glonte, susține Ricky White. După săvîrșirea asasinatului, White senior, Oswald și un funcționar de poliție pe nume J. D. Tippit, se pare neimplicat în conspirație, se aflau în drum spre aeroportul Red Bird, cînd Oswald nu și-a mai putut stăpîni nervii, făcînd o serie de afirmații care i-au trezit bănuielile lui Tippit. În această situație, Roscoe White a fost nevoit să acționeze ferm, ucigîndu-l pe colegul bănuitor, faptă care, în varianta oficială a afacerii, a fost trecută tot în contul lui Oswald.

Se pare că din complot a făcut parte și Jack Ruby, proprietarul unui club de noapte, care l-a împușcat pe Oswald, la numai două zile după asasinarea lui Kennedy, în timp ce acesta era transportat de poliție, sub urmărirea atentă a camerelor de televiziune. Ricky White susține că amănuntele respective le-a găsit în jurnalul intim al tatălui său, care și-a pierdut viața în 1971, în urma unui incendiu ! Să fi fost o nouă acțiune de eliminare a celor care cunoșteau adevărul ? Ricky cel puțin așa afirmă. Nici jurnalul tatălui nu mai există. Documentul a dispărut în 1988, după ce Ricky a fost interogat de F.B.I. asupra celor aflate din documentul respectiv. În sprijinul versiunii sale, White junior are doi martori : pe preotul tatălui său, reverendul Jack Shaw, care a discutat de mai multe ori cu Roscoe despre asasinarea lui Kennedy, și pe mama sa, Geneva White, care a citit și ea jurnalul lui Roscoe.

C.I.A. a socotit de cuviință să dea o dezmințire, acțiune deloc obișnuită în asemenea cazuri, în care se relevă : „Afirmația că acest Roscoe White ar fi lucrat pentru noi și că C.I.A. ar fi jucat vreun rol în uciderea președintelui Kennedy este ridicolă", a declarat purtătorul de cuvînt Mark Mansfield, la o conferință de presă la Washington. În schimb, Centrul de informații privind asasinarea lui John F. Kennedy, o instituție particulară din Dallas, este de altă părere. „Deținem o cantitate incredibilă de documente care vin în sprijinul acestei versiuni", a declarat directorul centrului, Larry Howard.

DANA PÎRVU ■

Golful, după Helsinki

La cea de-a treia întîlnire Bush-Gorbaciov au fost abordate, evident, probleme de tot felul, însă de departe prioritate a avut situația din Golf. De altfel, însăși stabilirea întrevederii a fost determinată de situația creată în urma agresiunii irakiene asupra Kuweitului. Ce au stabilit cei doi va ieși la iveală treptat, și numai ca urmare a acțiunilor concrete. Dar încă de pe acum, pe baza declarației date publicității, se pot trage unele concluzii.

Era evident pentru toată lumea că Saddam Hussein viza pe reticența Moscovei în ceea ce privește măsurile preconizate împotriva Irakului. Calculul era că așa cum Uniunea Sovietică a căutat mereu să tragă spuza pe turta ei, să manevreze astfel încît să realizeze maximum de cîștig, la fel va proceda și de astă dată, căutînd să apară în rol de moderator, dacă nu chiar de mediator. Printre altele, unii se așteptau ca liderul sovietic să vină în întîmpinarea ideii că actualul conflict din Golf este o problemă arabă, care poate fi rezolvată cel mai bine de către arabi. Însă Gorbaciov n-a manifestat deloc reticența așteptată de Bagdad. Cei doi lideri s-au pronunțat pentru aplicarea rezoluției Consiliului de Securitate, ca singura cale eficientă de lichidare a conflictului.

Bineînțeles, în calea normalizării situației sînt încă multe obstacole ; se poate chiar spune că rezolvarea propriu-zisă abia de acum înainte trebuie să înceapă. Dar Golful, după Helsinki, arată mai liniștitor, lumea respiră mai ușurată, fiindcă există siguranța unității de acțiune.

Întrucît a dovedit din partea celor două superputeri capacitatea de a acționa în strînsă unitate pentru salvarea păcii în lume, întrucît a consfințit izolarea lui Saddam Hussein, sporind astfel șansele și speranțele într-o apropiată normalizare a situației din zonă, se poate spune că recentul dialog la vîrf americano-sovietic, desfășurat în capitala Finlandei, constituie o dovadă convingătoare că războiul rece a luat sfîrșit.

ION D. GOIA ■

FLACĂRA
PENTRU MINTE, INIMA ȘI LITERATURA

Mai sînt de citit mii de cărți

În vîrtejul publicisticii

Cîndva, prezența unui scriitor în paginile unui ziar era considerată un eveniment. Ziariștii aveau grijă ca semnătura lui să apară nu la sfîrșitul articolului, ci imediat sub titlu.

Respectul ziariștilor față de scriitori nu avea nimic obedient ; era o formă de exprimare a admirației profesionale și un gest de colegialitate. Dar o linie de demarcație între cele două îndeletniciri exista.

După 22 Decembrie 1989, scriitorii au renunțat din proprie inițiativă la orice protocol și s-au amestecat printre ziariști. Alături de ei și confundabili cu ei, s-au angajat într-o publicistică frenetică pentru salvarea unei democrații recent instaurate și încerte. Apărători improvizați, lipsiți de experiență ai unei valori supreme regăsite, profesioniștii scrisului efemer (care uneori se dovedește etern) și profesioniștii scrisului etern (care de atîtea ori se dovedește efemer) au făcut front comun. Cu fraternitatea spontană a locuitorilor unui oraș asediat, s-au ajutat unii pe alții și încearcă armele, și-au pansat reciproc rănile. Și aceasta, adeseori, fără să fi avut timp ca în prealabil să-și strîngă mîinile și să se cunoască.

În presa care susține cu adevărat democrația și nu în aceea care o boicotează (făcînd-o, cu perfidie, responsabilă de haosul pe care l-a generat, în realitate, monstruoasa disciplină comunistă). De altfel, aceasta din urmă nici nu este presă,ci un simulacru. Confuză și grosolană, lipsită de profesionalitate, ea nu poate fi omologată ca o realizare în domeniu : rămîne o tentativă mereu eșuată ,o parodie involuntară. (Parcă este un făcut, ca, în fiecare stadiu al său, comunismul să se servească cu precădere de diletanți !) Foarte puțini scriitori autentici (și, de altfel, foarte puțini ziariști autentici) s-au postat în acest spațiu al amatorismului agresiv. Unii au făcut-o pentru că de mulți ani trăiesc un proces de degradare morală și au ajuns să aibă nevoie — ca fumătorul de nicotină — de mercenariat. Alții pentru că sînt de o totală și ridicolă incompetență în probleme de politică, semănînd cu conu' Leonida care, în halat de noapte și cu scufia în pat, vorbește despre revoluție.

Cei mai mulți dintre scriitorii valoroși sînt însă demni, clarvăzători și se află de partea forțelor binelui. De altfel, era de așteptat să se întîmple așa, în condițiile în care această categorie de intelectuali a furnizat cel mai mare număr de dizidenți în timpul dictaturii. În rîndul scriitorilor s-au configurat, în ultimele decenii, toate formele de opoziție față de regim, de la rezistența prin cultură, talent și profesionalitate și pînă la contestarea directă, practicată cu un curaj exemplar de Paul Goma, Dorin Tudoran, Dan Deșliu, Mircea Dinescu, Dan Petrescu, Aurel Dragoș Munteanu, Ana Blandiana, Andrei Pleșu, Gabriel Liiceanu, Octavian Paler, Ștefan Aug. Doinaș, Al. Călinescu, Alexandru Paleologu, Radu Enescu, Dan Hăulică, Ileana Mălăncioiu și atîția alții.

Unii contestatari tac în momentul de față, ca și cum ar aștepta să li se vindece rănile, alții luptă mai departe cu arma scrisului. Lor li se adaugă alți scriitori, care se avîntă cu energie și temeritate în vîrtejul publicisticii, amînînd realizarea proiectelor literare. Nicolae Manolescu, Gheorghe Grigurcu, Petre Stoica, Livius Ciocârlie, Adrian Marino, Stelian Tănase, Gabriela Adameșteanu, Alexandru Dobrescu, Ion Băieșu, Bedros Horasangian, Mircea Mihăieș, Eugen Uricaru, Radu G. Țeposu, Adriana Bittel, Toma Roman, Ioan Buduca, Andrei Cornea, Radu Călin Cristea, Liviu Ioan Stoiciu, Alexandru George Gabriel Dimisianu, Doina Uricariu, Elena Ștefoi, Florin Iaru, Ion Bogdan Lefter, Ion Cristoiu, Cornel Nistorescu, George Stanca și numeroși alții — atît de numeroși, încît menționarea tuturor ar face ca acest articol să semene cu un... memoriu — își folosesc talentul, cultura, prestigiul pentru a consolida în România mult visata, aproape iluzorie libertate, care în decembrie anul trecut părea cucerită o dată pentru totdeauna și care în prezent se dovedește din nou fragilă, nesigură — o flacără pîlpîitoare gata de la o clipă la alta să se stingă.

Cine se avîntă în vîrtejul publicistici politice riscă să iasă ud și sifonat sau să nu mai iasă niciodată. Prestigii cîștigate în decenii de activitate literară se pot pierde într-o clipă. Tocmai de aceea sînt de admirat scriitorii care nu ezită să se alăture ziariștilor. Le urmărim scrisul cu admirație, cu dragoste, dar și cu o strîngere de inimă, ca pe o aventură plină de riscuri.

ALEX. ȘTEFĂNESCU

Evenimente

O nouă carte apărută sub egida Editurii „Humanitas" : I.G. Duca, Portrete și amintiri. Acest volum a cunoscut patru ediții consecutive numai în anul intîiei tipăriri — 1932. Cuprinde portrete-evocări ale unor oameni politici de mare anvergură, precum I.C. Brătianu, I.I.C. Brătianu, Nicolae Filipescu, Al. Averescu, P.P. Carp, Clemenceau, Jaurès, Briand, lord Roseberi, lord Thomson ș.m.a. Este, de asemenea, inclus în această fermecătoare carte și celebrul eseu Mîinile, cea mai elocventă demonstrație că I.G. Duca fusese de fapt un literat rătăcit în politică.

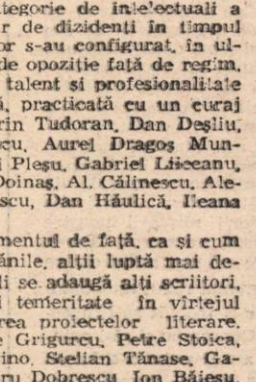

„Lanterna magică" a revistei Flacăra prezintă în premieră absolută

Deschiderea stagiunii cinematografice 1990 – '91

...Timp de aproape 8 (opt !) ani de zile — asta numai așa, pentru a folosi o cifră cît de cît rotundă — publicul spectator român de film a fost ținut, permanent, într-o „beznă" cinematografică evasitotală : putem afirma acum că oribila și, sperăm, ultima noastră dictatură, a reușit uluitoarea performanță de a transforma lozinca clasicului decedat făuritor de imperii ale prostiei și rușinoase și amarnice gulag-uri — „DINTRE TOATE ARTELE, PENTRU NOI CEA MAI IMPORTANTĂ ESTE CINEMATOGRAFIA !" — în : „Dintre toate artele, cea mai periculoasă pentru noi este cinematografia"... Altfel, cu greu ne putem explica de ce acolo, în sub-vîrful piramidei ideologice, a putut apărea un monstru „cultural" precum Dulează ; de ce, timp de opt ani, sălile cinematografelor noastre au fost „ocolite", sistematic, de marile realizări de gen ale lumii ; de ce, iată, astăzi — cînd luăm contact cu niște pelicule de valoare — multe, încă, de o destul de modestă valoare ! — rămînem uimiți aflînd numele unor regizori, actori etc., de care, prin alte țări, sînt în cunoștință de cauză chiar și elevii din primele clase primare... !

Foarte puținele filme bune românești, dacă nu au fost stopate încă din start, au fost retrase de pe piață la cîteva zile de la „fericita" și singularizata lor „premieră" ; la majoritatea filmelor străine, mergînd — și plătindu-și cinstit biletul la intrare, furat poate de niște titluri inedite — ai constatat cu stupoare, după primele cadre, că vizionai niște producții vechi de ani și ani de zile, li se schimbaseră doar titlurile !, organizatorii rețelei de difuzare riscînd de multe ori pușcăria : filmele în cauză depășiseră cu mult timpul convenit pentru difuzare, Tribunalul Internațional de la Haga „ne-a pășuit" cu o riscată bunăvoință... ! Ne-am trezit așadar într-un gol de informare cinematografică, cum cred că puține țări europene au cunoscut în ultimul timp. De aici și veritabila „inflație" a fenomenului VIDEO, din nefericire subteran și punînd în circuit (nchis), pelicule în genere submediocre, de un gust indolelnic, menite a distruge pînă și bruma de criteriu artistic — pe cale de forțată dispariție — a spectatorului român.

...A venit însă Revoluția din Decembrie, a urmat perioada de violență acalmie socială și politică, apoi cea de calmă-violență a stabilizării unui regim instabil, iar și mai apoi cea de calm-politic și zbucium social, de pașnică duritate fizică, sau de cultură dirijată din galerii — una peste alta ea, această ultimă perioadă, dîndu-i și cinematografiei posibilitatea să-și organizeze dacă nu „creația" originală, cel puțin rețeaua de distribuție a filmelor. Iată, așadar, un punct cîștigat !...

Am reținut — în ultimele rubrici ale „Lanternei magice" — ideea că, cel puțin în ultimele două luni, pe ecranele bucureștene și urmînd apoi pe cele din întreaga țară, s-au proiectat, și continuă să se proiecteze, filme nu neapărat capodopere ,dar filme „bune" ale unor studiouri ce se respectă din punct de vedere profesional, uneori chiar și aparținînd unor cote înalte de „box-office" (și numai bunul Dumnezeu știe cu ce sacrificii financiare, farmec național și mîlă străină s-a realizat acest lucru !). Iată-ne acum puși în fața unui alt pas — reprezentînd un veritabil salt calitativ ! — pe care tot românul și-l dorește : deschiderea, în această toamnă, a unei veritabile stagiuni cinematografice, capabilă să reducă handicapul cultural al spectatorului de film român (pe care firește că nu și l-a dorit — dar este de înțeles dornic să-l depășească !).

Nu numai prin amabilitatea, dar și prin solicitarea expresă a domnului **Dumitru Fernoagă** — director al D.R.C.D.F. (ceea ce, în traducere, reprezintă : „Direcția rețelei cinematografice și difuzării filmelor") — sîntem în măsură, stimați cititori, să vă prezentăm, succint, cîteva dintre evenimentele cinematografice ale actualei stagiuni, cu precizarea că ele se vor consuma chiar în următoarele luni, deci pînă la sfîrșitul anului ; așadar :

Dintre **importantele premiere ale anului în curs** (le vom enumera succint — lipsa de spațiu ne omoară ! — adăugînd și cîteva date generice, între dorința de fișare a pasionaților) : **„URSUL"** (Franța, 1988 ; regia — Jean Jacques Annand, cu Teheky Karyo și Jack Wallace ; un film artistic, deși ancorat în lumea animală, dar de mari perințe profesionale) ; **„ULTIMUL ÎMPĂRAT"** (Anglia — Italia — China, 1987 ; celebrul film al regizorului Bernardo Bertolucci, cu John Lone, Jean Chen, Peter O'Toole ; opt premii Oscar în 1988: cel mai bun film, regie, scenariu, imagine, scenografie, costume, montaj, muzică de film) ; **„DE CE TRAG CLOPOTELE, MITICĂ ?"** (România, 1981 ; pînă nu de mult interzis, iar acum mult așteptatul film al lui Lucian Pintilie, cu Mircea Diaconu, Victor Rebengiuc, Tora Vasilescu, Florin Zamfirescu, Mariana Mihuț, Gh. Dinică, Petre Gheorghiu și încă mulți alții de aceeași talie — premiera va avea loc în luna octombrie) ; **„UN BULGĂRE DE HUMĂ"** (România,

Univers sonor

Basmul cu cenușăreasa...

Destinul operetei reflectă extrem de acut criza spectacolului teatral cu muzică, în actualitate. Au trecut anii refrenelor și junilor primi, s-au stins strălucirile prin teselor și iubirilor cu sfîrșit fericit, în ritm de tango și vals, scenetele comice au riduri... Lumea așteaptă altceva, publicul bucureștean de după Ion Dacian s-a regăsit din ce în ce mai puțin în ceea ce vedea pe scenă. În fine, semn premonitoriu, clădirea de pe Splai a Operetei a dispărut fără urmă, teatrul virîndu-și destinul spre un șir îndelung de adaptări pentru supraviețuire, care seamănă adesea cu un crepuscul. Desigur, pasionați ai genului, de ambele părți, mai există, atît pe scenă cît și în sală. Așa cum există, în mod cert, un loc al spectacolului derivat din componentele operetei, găzduit de viața cetății. Simțim căutarea unor formule noi, în așteptarea unor artiști dornici să și le asume, clădind — nerepetînd — peste ceea ce s-a făcut pînă acum.

La direcția teatrului Operetei bucureștene, regizoarea Sorana Coroamă Stanca vrea să insufle întregului ansamblu această idee a unui demaraj spre altceva. Am simțit aceasta în vizita pe care am făcut-o la teatru. Există multe proiecte, gîndite de un artist care se îndreaptă cu afecțiune spre întreg colectivul Operetei, acceptînd cu bunăvoință și toate avatarurile administrative cu care obișnuim să „încărcăm" un director. Ce mi-a mărturisit privind principalele căi de acțiune ?

În primul rînd, preocuparea revitalizării ansamblului în toate compartimentele, pentru a acoperi golurile unor destul de numeroase pensionări ivite în ultimele luni. S-au proiectat o serie de concursuri deschise talentelor tinere, celor dornici să muncească în acest domeniu (de la soliști și coriști, la dansatori, regizori, scenografi și dirijori, pînă la oamenii culiselor administrative). Cea de a doua mare problemă, situată încă în zona speranțelor fără contur, decurge din necesitatea unui sediu propriu, modern, utilat cu ateliere, spații de repetiții, de depozitare a decorurilor etc.

Fără îndoială, repertoriul este, în acest vast plan de prospectare a stagiunilor, esențial. Dacă s-au păstrat titlurile de succes din ultimul deceniu, dacă unele operete clasice revin în montări noi (cea mai apropiată premieră, cu **Singe vienez** de Strauss, se bucură de colaborarea regizoarei Carmen Dobrescu și dirijorului Marian Didu) sau se „împroșpătează" la nivelul debuturilor în roluri, Sorana Coroamă Stanca gîndește altfel întregul. Își dorește o mai largă cuprindere a tipologiilor de spectacol posibile a fi reprezentate aici, de la opere comice și operete romantice sau moderne, la cele mai aplaudate musicaluri sau comedii cu muzică și dans. Oare va reuși să-și împlinească, în acest context, ideea unei versiuni cu muzică a piesei **Insula purpurie** de Bulgakov ? Sau se va „lega" colajul narațiunii muzicale propuse de tînăra regizoare Dana Dima, împreună cu maestrul de cor Mircea Șerian și dirijorul Marian Didu ? Alte formule, solicitînd toate spațiile de care dispun actualmente, cu recitaluri, prezentări de discuri și cărți, coproducții cu alte instituții artistice, o preocupă pe doamna Sorana Coroamă Stanca, în dorința de a părăsi tot ce mai este pindit de rutină. Da, opereta ar trebui să iasă din condițiile „vîrstei a III-a", să redevină simbolul tinereții, de agreabil oglindind viața. Să însemne ce a fost, cu mult timp în urmă, „Alhambra" bucureșteană ; un teatru cu muzică, pe gustul vremii, capabil a-și compara realizările cu cele mai prestigioase scene de gen ale lumii. Este ceva asemănător, cu străvechiul basm al Cenușăresei, cînd prințul cel frumos, ajutat de zîna cea bună, își găsea, în sfîrșit, perechea mult visată.

GRIGORE CONSTANTINESCU

1989—1990 ; regia Niculae Mărgineanu, cu Dorel Vişan în rolul Ion Creangă). Încă două premiere-surpriză ale lunii noiembrie : două filme realizate peste hotare — dar vorbite **în limba română** ; este vorba de **„TINEREŢE FRÎNTĂ"** (Iugoslavia, 1990 ; realizat de regizoarea de origine română Maria Marić, cu Dan Puric în rolul principal) şi **„LĂUTARII"** (URSS, un mai vechi film al lui Emil Loteanu — autorul celebrei „ŞATRA") — ambele premiate de către diverse jurii de prestigiu.

...Mai aflu, de la dl. Fernoagă, că aria premierelor cinematografice din pînă la sfîrşitul acestui an, încearcă să acopere cele mai diverse gusturi — şi asta, socot şi eu, este foarte bine ; adică, dincolo de filme de artă, pură !, orice reţea cinematografică din lume îşi planifică şi unele produse — hai să le numim, noi, acum : „de etaj inferior" ! — cu condiţia însă ca etajul ăsta să facă parte dintr-o construcţie **zdravănă**, din punct de vedere artistic. Ele sînt (luate numai cîteva, la întîmplare) : **„CABARET"** — SUA, 1972 ; regia Bob Fosse, cu Lisa Minelli — premiul „Oscar" pentru cea mai bună interpretare feminină, un film de referinţă în domeniul music-hall-ului de factură tragică — sau, într-o altă extremă : **„KARATE KID"** — SUA 1984, regia : John G. Avildsen, un film „dur", precum sugerează şi titlul, dar perfect moral şi mai ales teribil de spectaculos. Pentru „cinematecişti" : **„URECHEA"** — Cehoslovacia, 1969 : realizat de celebrul Karel Kachyna ; un film despre „Primăvara de la Praga" anului 1968, o comedie cu seceriştii şi moarte... **Să punem punct ?!**

„Încă nu. Doresc însă să menţionez filmele premiate la Costineşti...!"

„Aţi participat la Festival, domnule Fernoagă ?!".

„Nu, şi bine am făcut... mda ! Este vorba de filmele **tinerilor**, premiate acolo : în general filmele despre Revoluţia română, realizate de studenţii IATC „I.L. Caragiale" — sau de studioul „Alex. Sahia". Le vom vedea în noiembrie... !"

„Necenzurate... ?!"

„Bineînţeles — asta-i bună ! Cum să fie... ?!"

„Întreb şi eu, şi mă refer la **„DE CRĂCIUN NE-AM LUAT RAŢIA DE LIBERTATE"**, un film absolut superb, realizat de Cornel Mihalache şi fiica dv., Cătălina Fernoagă... sau la **„VA VENI O ZI"**, în regia proaspătului director al studioului „Alex. Sahia", **Copel Moscu... le vom vedea ?!"**

„Fireşte !... Şi vă mai dau, încă, o producţie „Sahia", un lung-metraj documentar realizat de Şerban Comănescu, din pelicule şi benzi video **necirculate** pînă acum pe nici un fel de ecran — un film feroce !, pătrunzînd în intimitatea ceauşiştilor şi a „revoluţionarilor" mai mult sau mai puţin „albi" la chip — pe care-l vom distribui către sfîrşitul lunii decembrie, probabil cu ocazia aniversării unui an de la..."

„Filme artistice româneşti în premieră, ale anului 1990 ?!"

„Prefer să tac... ! Şi **să aştept** aceste filme, din partea unui Mircea Danieliuc, de pildă, deşi... !?

Le vom vedea în acest an ?!"

...Să mai menţionăm **două evenimente majore**, programate de către D.R.C.D.F. — amintind, înaintea acestora, că cele aproximativ trei milioane de romi ce fac cinstea naţiunii române vor gusta cel puţin două premiere indiene ; că filmul pentru copii, în special desenele animate — din motive financiare de trusturi internaţionale — va continua, cel puţin o vreme, să fie deficitar pe piaţa noastră ! ; că, totuşi, vom beneficia de acum încolo, la vizionarea oricărui film artistic, **şi de un scurt metraj** documentar sau de animaţie ; că prin reţeaua TV s-au asigurat transmiterea unor forspanuri, indicîndu-ne ce filme vom vedea în săptămîna ce urmează, aşa cum procedează orice ţară civilizată etc.) — să mai menţionăm, aşadar, **cele două FESTIVALURI de film** (fiecare dintre acestea însumînd 8 filme de lung metraj, şi tot atîtea scurte sau medii), prezentate — printr-o convenţie internaţională — cîte o săptămînă, în fiecare capitală de judeţ al ţării noastre. Prin selecţia valorică a peliculelor ce vor fi văzute — le vom prezenta, de asemenea, pe scurt — ele vor marca, în mod sigur, un eveniment cultural, şi nu numai ; iată-le :

FESTIVALUL FILMULUI FRANCEZ (prima decadă a lunii octombrie) :

„LA REVEDERE COPII" (scenariul şi regia : Louis Malle ; Marele Premiu al Festivalului de la Veneţia) ; **„TEREZA"** (regia Alain Cavalier, cu Cathérine Mouchet, Hélène Alexandridis, Sylvie Habault — un film despre o călugăriţă a ordinului Carmelitelor, ulterior sanctificată) ; **„DIVA"** (regia Jean Jacques Beineix — premiul „Cezar" pentru cel mai bun debut, 1982)... Şi încă : filme cu Yves Montand, Gérard Dépardieu, Belmondo, etc.

FESTIVALUL FILMULUI SOVIETIC (începutul lunii noiembrie) :

„CÎNTA" (fără comentarii... !) ; **„MELODIE UITATĂ PENTRU FLAUT"** (1988, două serii — regia Eldar Riazanov, cu Leonid Filatov şi Tatiana Dogileva, o comedie lirică amară) : **„AUTOBUZUL HOINAR"** (1989, regia — Iosif Heifiz, un decan de vîrstă al cinematografiei sovietice ; despre pasiunea pentru artă, viaţă, despre datorie şi moarte).

Lista ar putea continua (să mai amintim doar cele două filme violent anti-staliniste ale lui Wajda — „OMUL DE MARMURĂ" şi „OMUL DE FIER" — sau, de asemenea un film polonez, de divertisment de data asta şi al cărui titlu vă va spune totul („OPERAŢIUNEA SEX"), pentru a realiza cît de variată este aria tematică a filmelor pe care ni le propune spre vizionare D.R.C.D.F.-ul, în următoarele patru luni care ne mai despart de sfîrşitul acestui an. Nu ne rămîne decît să sperăm că acest destul de pretenţios — dar bine venit ! — program al deschiderii stagiunii va fi respectat întru totul, că vom avea în sfîrşit (după sezonul filmelor „de vacanţă"), ocazia de a ne apleca şi asupra unor producţii mai grele, mai ambiţioase, şi pe care le-am aşteptat timp de atîta amar de vreme.

HORIA PĂTRAŞCU ■

Grafitti

Multă lume necăjită

Cititorul nostru — stăpînul nostru ! E un slogan repede acceptat de noua noastră presă tipărită (şi chiar liberă) dornică să hrănească nevoia de informaţii a unui public înfometat (la figurat dar şi...) astfel încît a fost o plăcere pentru mine să văd cum într-un singur număr al excelentului cotidian „Tineretul liber" redactorii, jertfindu-şi vacanţa se nevoiesc trudnic, să realizeze ceea ce se chema cîndva documentare perfectă. Tot mai aproape de viaţă ! Aproape de om ! Tot mai aproape de miezul fierbinte al realităţii.

Rubrica sună promiţător : „Redactorii noştri aflaţi pe meridianele lumii transmit din...". Şi cine ar crede că iunii încă juni de la jurnalul în cauză s-au instalat la Săpînţa, Lupeni sau Cuca-Măcăi se înşală. Ca să poţi călări cum se cuvine meridiane şi paralele trebuie să stai bine cu paralele (chestie de accent) şi mai trebuie, vom vedea de ce să ştii să dansezi şi să fii expert într-ale gastronomiei.

H.A. emite din Los Angeles. În cursa Tarom (!) colegul nostru a fost servit de stewardese de 25 de ani „una şi una, frumoase, parfumate cu „Poison". Mîncarea ? „Caviar la tartine (nu pe tartine ?), şuncă, salam de Sibiu, fripturică, salată, tort, basca o cutie de bere „Dab" oferită nu pe dolari, ci pe gratis. Motivul ieşirii pe teren ? „Invitat să studiez documentarea colegilor americani în privinţa loviturii de stat din România". Prilej de a o documenta savuros, cu băscălia de rigoare după care urmează o întrematoare vizită la bar, la care bar e întîlnită Kim Babinger care Kim, „L-a dansat toată noaptea". („Ia să-i sucesc eu capul băiatului ăsta din România !"), îi invită pe băiat şi pe însoţitor în vila sa de la Malibu. Însoţitorul doarme bustean, în vreme ce ziaristul şi vedeta vorbesc „pînă la ziuă de lovitura de stat din România" (nu se precizează care).

Nu e rău, nu e rău deloc. Şi mai departe ? G.N. transmite din... Insulele Fidji (mă rog, una dintre ele) de la o consfătuire cu motiv renumit. Călătoreşte într-un Chevrolet (decapotabil). Doamne apără, cum altfel ?), înconjurat de „minunate făpturi colorate" (ca în Gauguin, pictorul) într-un spaţiu ce îmbie la dans cu palmieri şi tălăzuiri ale oceanului printre hoteluri superbe. La orele 19 o participare la cocktail, la barul yachtului „Angelina". Tăvi cu „bunătăţi răcoritoare, fructe şi juice-uri", inevitabilul daiquiri şi, în jur, ghirlande de orhidee. Merge ! Asta da, documentare!

Pe V.L. soarta l-a dus în Egipt. Piramide, Sfinxul (în curs de restaurare), reclame luminoase şi un restaurant românesc (!) operă a unui întreprinzător. Din meniu : sărmăluţe, pirjoale moldoveneşti, saramură de peşte şi Ţuică bătrînă (chiar aşa, ţzuică, dar cu majusculă). Apoi, aţi ghicit, dans.

Nemilosul redactor şef l-a expediat pe A.P. tocmai la Tokio. Lux, fast, convorbiri într-o engleză cu accent de Brooklyn şi hodoronc-tronc „o foame de lup". La anii lui A.P. eu, mai precaut, mergeam să cunosc viaţa nouă prevăzut cu seriboase provizii de pastă de ficat, slănină, biscuiţi. Lipsit de noroc, A.P. are deziluzia de a se vedea servit cu delicateţuri impracticabile : „pe cîteva largi platouri de argint, aranjate, e drept foarte estetic, mi se înfăţişează tot felul de drăcovenii de proveniență marină" (unde vor fi fost dulcii creveţi vietnamezi de acasă ?). Drept care, flămînd, pleacă în marea aventură cu oraşul (urmează descrierea) şi undeva, pe un Lipscani nipon, aude incredibila zicere „Şase vin minerii !" a fost bineînţeles o părere. Suferise agresiunea unui japonez „brunet" ce-i oferea spre cumpărare un ceas electronic. L-a luat.

Un ultim reportaj vine din Roma. Autorul (S.M.) nu-şi divulgă apetitul culinar. Nici nu aude halucinantul „Vin minerii" şi nici nu tremură la posibilul „Şase, poliţia !" fiindcă bate anticele drumuri ale Rîmului cu poliţia „în persoană" fiindcă însoţeşte o delegaţie a Ministerului de Interne venită la studiul de cum devine cu mafioţii. De unde „marafeţi" pentru un atît de exotic voiagiu ? De unde „mangoţi" ?

De la Petre Roman. Pentru 5 (cinci) zile de delegaţie, primul ministru le-a oferit muncitorilor din M.I. suma de 700 (şapte sute) de dolari. Negăuriţi. Şi nu „falşi" ca la Bucureşti.

Pe aceeaşi pagină de ziar o cîntăreaţă de numai 20 anişori (A.T.) îşi povesteşte vacanţa în Germania şi Franţa (Coasta de Azur) înainte de a se sui într-un „Audi C".

Grozavă ţară România, fraţilor (şi surioaro !), eu de multe ori am visat un asemenea regim, asemenea condiţii de muncă. De ce dracu m-am făcut ziarist în vremea lui 18 lei diurnă, de ce (neglijenţă) n-am Audi?

Ar trebui să acordăm cumva interesul meritat şi (sper să nu fiu exagerat) românilor şi României. Avem mii de publicaţii dar şi zeci de mii de localităţi prin care n-a ajuns picior de ziarist.

Lăsînd gluma, confraterna maliţie, închei prin a spune că-mi produc şi mie oarecari bucurii bucuriile presei ce descoperă lumea descoperindu-şi propria strălucire.

În rest, premisele sînt bune chiar dacă nu prea am parale să merg la Marea (şi Neagră, la nevoie), dacă la iarnă, voi găsii o sticlă de molan şi pungă de grisine îmi promit un festin exotic visînd la Insulele Canare. Şi visînd la panica produsă pe străzile Lupenilor la aflarea veştii :

„Vin ziariştii" !

GHEORGHE TOMOZEI ■

IONELA FRODAN :

„Şi românii din America au nevoie de muzică românească"

— Ionela Prodan, am avut bucuria să ne întîlnim la un eveniment cu totul special în România — (Atelierele democraţiei, în cadrul „Operaţiunii Satele Româneşti"). Să fie o întîmplare ? Ce anume va determinat să vă alăturaţi acestui grup inimos de români şi belgieni ?

— Nu este nicidecum o întîmplare. Cunoaştem eforturile pe care europenii le făceau pentru păstrarea identităţii satului românesc, cu toate că mulţi, poate, nici nu puseseră piciorul vreodată pe pămîntul nostru. Ideea mi s-a părut mai mult decît genereoasă venind din partea unor străini, mergînd în paralel cu propriile noastre eforturi de a salva folclorul autentic.

În special peste hotare efectul era deosebit. Muzica noastră populară îţi dă o trăire fantastică. Totul e legat de muzică, muzica de text, dacă respecţi cîntecul autentic. Se mai auzeau înainte asazisele cîntece de folclor nou, dar melodiile nu aveau nici un fel de vină, săracele, că au fost aşa de mult schilodite, împroşcate cu texte, cu făcături.

Mulţi oameni nu se pot acomoda nici cu gîndul, darămite cu situaţia de emigranţi. Au plecat din diverse motive, să scape de această încătuşare în care am fost toţi, au plecat că n-au mai putut. S-au realizat poate materialiceşte, profesional, dar sufleteşte nu.

— În ultimii ani aţi cîntat mai mult în străinătate. Dacă înţeleg bine devenise un soi de refugiu al cîntecului adevărat românesc.

— Da, eram plecată cam şase luni pe an. Mai întîi, am fost solicitată în Israel, apoi în America, după aceea în Australia. Şi din nou America unde sînt de şapte ani.

— Cine erau cei care organizau aceste spectacole ?

— Spectacolele erau organizate de români, în celebra sală a restauranului Mignon din Los Angeles, condusă de nu mai puţin cunoscuţii Felicia şi Marian Paraschiv, unde veneau foarte mulţi români dar şi americani. Întotdeauna plecau încîntaţi, chiar dacă nu înţelegeau textul. Şi apoi, niciodată nu am trăit ca acolo momente de maximă emoţie din partea mea şi a românilor de dincolo. Bunăoară, în sala Bisericii Române din Verdugo, Los Angeles, erau situaţii deosebite cînd rămîneam din 300—400 de oameni cam 40—50 şi, aşa cum s-a întîmplat în luna mai anul acesta, se încheiau cu adevărate şezători.

— Aşadar, nu este o întîmplare nici faptul că aţi apărut de curînd la televiziune interpretînd muzică de petrecere, cîntece vechi.

— Da, sînt melodiile de pe noul meu disc „Mi-te-ai lipit de suflet", disc pe care l-am imprimat pentru California, şi pe care l-am prezentat în luna ianuarie, dar care în octombrie va fi prezentat şi publicului de aici, la magazinul „Muzica" din Bucureşti. Emisiunea de la televiziune a fost realizată de Florentina Satmari, căreia i-am oferit discul spre ascultare. Ea a vrut să fie prima care să-mi facă prezentarea la TV. Acest disc este superb. Sînt mîndră şi iar mîndră de el.

— Ce va fi mai departe ?

— Am tot sperat şi trăiesc cu speranţa că vor veni timpurile cînd vom merge şi cu actori, cu 5—6 perechi de dansatori, cu taraf, cu nume, cu o orchestră şi un dirijor aşa cum am avut fericita ocazie, ca tînără, să-l am alături pe Paraschiv Oprea, sau ultima mea colaborare, atît de frumoasă, cu dl. Avramovici. Acum mă gîndesc la o colaborare cu Florian Economu. Sper să răspundă la solicitarea mea.

De fapt eu sînt un om retras. Mă lupt cu timpul.

SORINA MAN ■

De la coadă adunate

Banii n-aduc fericirea

— Ştii, domnule, stau aşa, cîteodată, şi încep să visez : cum ar fi să am eu bani ?

— Ei, cum ar fi ?

— Păi, n-aş mai sta la coadă !

— Ar fi o chestie. Da', să ştii, banii n-aduc fericirea.

— Cunosc ! Mă laşi !

— Zău, am văzut cu ochii mei.

— Şi-ai vrea să te cred ?

— Dacă-ţi spun ! Uite, m-am întîlnit cu un fost coleg de serviciu. Şi-a făcut o firmă.

— Şi nu era bucuros ?

— Nu, domnule.

— Atunci, te-a trombonit.

— Nu, că mi-a arătat hîrtii, contracte... semnate, ştampilate... tot dichisul, ce mai !

— Cu numele lui ?

— Cu ! Pe urmă, a scos şi un teanc de bani. Aşa.. cam cît cîştigi dumneata într-un an.

— Serios ?

— Pe onoarea mea ! Îi avea în servietă. M-am mirat şi eu de el, că-l vedeam pleoştit. Asta era un tip pus tot timpul pe bancuri. Acu'... alt om !

— Poate nu-i merge afacerea ?

— Ei zicea că-i merge, da' n-avea nici o bucurie.

— Suciţi sînt oamenii ăştia, zău ! Auzi, dumneata, să-ţi meargă treaba, să ai bani şi să nu fii fericit !

— Asta i-am zis-o şi eu.

— Şi ce-a spus ?

— Nene... S-au dus vremurile cu „timpul trece, leafa merge". Muncesc de mă ia dracu'. Nu tu SRL, nu tu concediu, nu tu un chiul în timpul programului... Păi, ce fericire mai e şi asta ?

LIANA TATOS ■

La alegeri libere ai dreptul după ce ai trecut de impuse

Fără comentarii

Pe lîngă cîte plîngeri vi se trimit, vă rog să mai primiţi una. Poate aşa, adunîndu-se, celor vinovaţi le va crăpa obrazul şi se vor ruşina la nivel de ţară. Dar, despre ce este vorba ? Parcă dumneavoastră nu bănuiţi, ca făuritori de reviste ? Sînt un vechi abonat al publicaţiei „Flacăra". De bine, de rău, pe astă o primesc. Altul este motivul. M-am abonat şi la „Flacăra Bis", înc pînd cu luna iulie. Sîntem în luna septembrie şi eu n-am avut bucuria s-o văd cum arată. Bucurie posibilă, dacă şi cei îndrituiţi cu **difuzarea** ar binevoi să mi-o facă, pe banii mei. În legătură cu aceste obligaţii de serviciu, multe aş avea de spus, dar încheiez zicînd : Rău mai e cînd ajungi la cheremul cui nu merită !

Ion Marinescu
Comuna Gurasada, nr. 182, judeţul Hunedoara

Aveţi dreptul să vă căsătoriţi. Aveţi vin pentru nuntă ?

că ? Nu mai mult decît a trecut de cînd alţi copii — întîi ai Timişoarei — şi-au dat viaţa. Ei au murit şi pentru stropul de lumină.

Semne rele

„Mă numesc **Clocan Dochiţa**, str. Aştrilor 26, bl. 22, sc. D, ap. 5, **Timişoara**, rog să binevoiţi să-mi trimiteţi dumneavoastră manualele necesare pentru clasa I".

Sînt semne, dară, că începe şcoala. Sînt semne că lupta va fi la fel de dură pentru a le oferi copiilor stropul de lumină. Cît a trecut de cînd le-am promis cartea pe banii daţi de la bugetul local ? Nu mai mult decît a trecut de cînd alţi copii — întîi ai Timişoarei — şi-au dat viaţa. Ei au murit şi pentru stropul de lumină.

Să-i înţelegem pe adolescenţi

„Sînt o adolescentă din **Constanţa**, iubitoare de frumos şi adevăr, urînd minciuna şi întunericul."

Scrisori cu astfel de început nu pot fi decît o baie de puritate sufletească. Cu regretul că n-o putem publica în întregime — adolescentele scriu mult, iar **Florentina Petru** nu face excepţie — reţinem pasajul esenţial : „Pentru un adolescent care este în vacanţă şi nu are posibilitatea să meargă undeva, într-o tabără, televizorul constituie una din principalele surse de distracţie. Tinerilor le este refuzat şi acest mic semn de democraţie de care vorbea domnul Iliescu. Am aflat de la oameni care au izbutit să-şi procure televizor că trebuie să plăteşti mită astfel : pentru un televizor color : 5000 lei, pentru un televizor alb-negru : 1500 lei. Aceasta este problema pe care v-am adus-o la cunoştinţă şi chiar dacă nu reprezintă decît necazul unei fete de 15 ani, cred că-l veţi înţelege."

Să ne mai gîndim, să mai chibzuim...

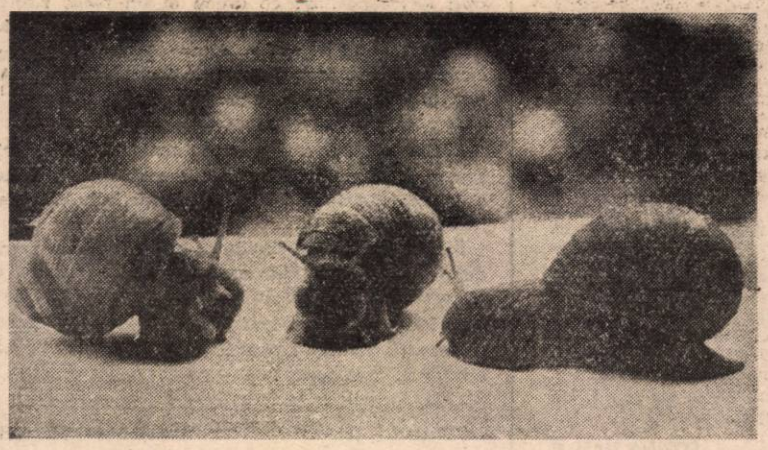

Desigur, noi îl înţelegem, dar tare ne e teamă că nu va fi de-ajuns. Vă promitem, însă, o anchetă „a la FLACĂRA" şi în domeniul vînzării de televizoare.

Birocraţia naşte monştri

Tînărul **Fülop Ladislau Moise** n-a avut de lucru şi şi-a găsit mireasa tocmai în Odorheiu Secuiesc. Cum cu dragostea nu-i de glumit, şi-a cerut transferul de la Întreprinderea Mecanică Material Rulant — Simeria la Întreprinderea Tehnomontaj — Odorheiu Secuiesc. Dar nu i s-a aprobat ; şi asta, pentru că n-a adus un document, cum că a depus dumnealui documente pentru căsătorie. Părîndu-i-se aberant, viitorul mire şi-a cerut lichidarea. Acum, nu doar că stă şi socoteşte cît a pierdut plecînd fără transfer, dar se întreabă : „Unde am ajunge dacă ar trebui să ne căsătorim la ordinele cuiva, de exemplu ale directorului de întreprindere ?"

Ne îndoim că domnul director de la Simeria era chiar atît de preocupat de starea civilă a tînărului Fülop. Înclinăm să credem că e doar birocraţie, dusă pînă-n pînzele albe. Şi-n astfel de cazuri, iată, birocraţia naşte monştri.

Un colet fantomă

Mult mai ieftin ar fi ieşit domnul **Dumitru Tunsoiu** (str. Unirii nr. 79 A, Moreni, judeţul Dîmboviţa) dacă s-ar fi deplasat personal pînă-n Germania, să-şi ridice coletul trimis de o rudă. Din 26 ianuarie (să-i fi purtat data aceasta ghinion ?) bate drumurile — ba la poştă, ba la vamă, ba la Tîrgovişte, ba la Ploieşti, ba la Bucureşti. E drept, i s-a spus că nu doar dumnealui este nefericitul posesor al unui colet fantomă. Numai că asta nu-l încălzeşte cu nimic şi, mai ales, nu-l opreşte să gîndească : „Ştiu că într-o vreme guvernul a luat o hotărîre în vederea realizării unei mai bune organizări a muncii celor care-şi desfăşoară activitatea în M.T.Tc. Oare guvernul şi domnul ministru de resort nu-şi pot îndeplini angajamentele ?"

Nu mai e Dumnezeu?

De întrebat, întreabă **Asociaţia locatarilor** Bloc A-11, str. Alexandru Moruzzi nr. 3, sector 3, Bucureşti :

„În cartier nu există nici o şcoală şi nici o grădiniţă. Oare nu interesează nici acum soarta a peste o mie de copii ?

De ce să trăim civilizat, cînd se poate şi altfel ? (Aici urmează relatarea stării magazinelor, a spaţiilor dintre blocuri, a lipsei de apă).

N-ar vrea constructorii să locuiască în blocurile pe care le-au ridicat ? (Să mai istorisim felul în care arată «noile» blocuri n-are rost, nu mai e un secret pentru nimeni).

Cum a putut prelua ICRAL-Vitan asemenea clădiri ?"

Nu ştim cine va răspunde la — sau **de** — toate acestea, dar cuvintele vicepreşedintelui asociaţiei, inginerul **Mihai Covalencu**, ne pun serios pe gînduri : „Dacă înainte de revoluţie ştiam că cei reclamaţi, de frica «sectorului» sau a «capitalei» mai rezolvau cîte o plîngere, acum nu mai au nici un Dumnezeu."

Chiar să nu mai fie Dumnezeu ?

Grupaj realizat de LIANA TATOS ■

Poşta redacţiei

Paraschivescu Ioana — Bucureşti : Hotărîrea Guvernului privind acordarea unor drepturi nevăzătorilor este publicată în Monitorul oficial nr. 78/29 mai a.c. Din păcate nu vă putem comunica aici toate prevederile, dar iată cîteva : ajutor social (în unele cazuri), indemnizaţie lunară pentru însoţitor de 300 lei (gradul I), sporuri de pensie pentru depăşirea vechimii minime (15 ani bărbaţii, 10 ani femeile), pensionarea înainte de limita de vîrstă, 6 zile lucrătoare în plus la concediu, 2 călătorii pe an gratuite cu trenul de persoane clasa a II-a, transport gratuit în localităţile unde domiciliază cu orice mijloc de transport în comun pentru ei şi pentru însoţitor, alocaţii pentru copiii nevăzători majorate cu 50%, chiar dacă părinţii nu îndeplinesc condiţiile prevăzute de lege, asistenţă medicală gratuită în spitale şi ambulatorii, inclusiv medicamente, materiale sanitare sau proteze, o cameră în plus etc. ● **Fichiu Alexandru** — satul Vladia, com. Dragomireşti (Vaslui) : Adresaţi-vă instituţiei şi nu unui anume expert. ● **Anton Nina** — Bucureşti : E mai prudent să vă rezolvaţi întîi problema divorţului. Nu riscaţi. ● **Popa Anica** — Tîrnăveni. **Desmin Dorina** — Petroşani : Am mai publicat, repetăm : Dl. Constantin Mudava lucrează la Slănic Moldova. ● **Vasiliu G.** — Constanţa : Credem că e vorba de vîrstă. Oricum, să depună o contestaţie. ● **Smadu Adrian** — Galaţi : Am publicat în nr. 32 şi în cîteva numere anterioare acestuia 20 de adrese ale unor tinere din R.S.S. Moldova. Alegeţi şi scrieţi dv. primul. ● **Bursuc Viorel** — Oneşti : Da, curînd. ● **Marin Dinu** — Craiova : Vă asigurăm că s-a rezolvat de la 15 august a.c. ● **Huidu Pantelimon** — Tg. Jiu : Deocamdată nu. Citiţi întîi clasicii şi apoi toate cărţile de poezie pe care le găsiţi. Dar căutaţi bine ! ● **Dumitru Valentin** — Buzău : Am primit, dar fiind de competenţa justiţiei, am trimis-o la Procuratura Generală, de unde sperăm să primim răspuns şi noi şi dv. ● **Florescu Ana** — Craiova : Cereţi trimitere pentru Clinica de dermatologie a Spitalului Colentina, Bucureşti. ● **Voican Elena** — Galaţi : Puteţi veni în orice zi de luni-vineri, între orele 11—14, cu un memoriu. Dacă e cazul, copii simple de pe unele acte.

REGHINA VĂRVICI ■

Vizita de lucru a Comisiei parlamentare în Valea Jiului

Anchetînd evenimentele din 13—15 iunie, comisia parlamentară a ajuns, în sfîrșit, la concluzia că a existat și binecunoscuta (în întreaga lume) mineriadă. În consecință, s-a deplasat în Valea Jiului unde, cu un protocol propriu excesului de prudență diplomatică, s-a întîlnit cu reprezentanți ai sindicatelor și cu tot felul de alți reprezentanți. Ba, colac peste pupăză, chiar domnul inginer Cămărășescu (gradul de securist nu mai e menționat) a fost invitat cu multă curtoazie să dea ceva relații blindei noastre comisii. Că dl. Cămărășescu și cei care, asmuțiți de el și colegii săi (colegi de epoleți, se înțelege), au spart capete prin București ar fi trebuit cam de multișor să fie anchetați de altcineva — asta e altă poveste. Pînă una alta, prin pușcării stau elevii.

Deschiderea spre Europa!

Domnul Moiș plătește

Vicepreședintele Senatului, domnul Moiș, fost ofițer de miliție și autor al unui accident de circulație care s-a soldat cu doi morți și cinci copii orfani, plătește pentru fiecare copil 25 lei pe lună. Avînd în vedere că i se acordă și îndemnizație în valută, n-ar fi cazul să le dea și cîte 4 cenți ?

Marketing

Aflăm cam din toată presa cu ce lucruri încearcă unii să treacă granița. Dar vama veghează. E bine că, în felul acesta, știm cam ce are căutare, din produsele românești pe dincolo. Poate, astfel, se va regla și comerțul exterior (inclusiv cel particular). Nu ni se prea spune ce aduc de dincolo voiajorii noștri comerciali. Secret mare, pasămite. N-ar fi mai simplu ca să fie voie să aduci (cu taxe) și să și aduci (tot cu taxe), iar dacă scopul plimbărilor în străinătate e comercial să se procedeze ca în comerț ? Cine e de vină că niște comercianți poate cu talent (oricum, cu fler) trebuie să se comporte ca niște bișnițari ?

Afară e vopsit gardul...

Colaborați la o anchetă „Flacăra" ?

Redacția noastră va începe o anchetă detaliată asupra modului în care se vînd televizoarele (în special cele color). De mulți ani (unii de foarte mulți) ne așteptăm rîndul „la color". S-au făcut tot felul de liste (pe magazine, pe orașe, pe întreprinderi). Cei fără „pile" la „tovarășa Mureșan" mai așteaptă și azi, dacă nu cumva și-au găsit alte „pile". Toți cei care doresc să ne ajute în investigațiile noastre sînt rugați să ne scrie comunicîndu-ne tot ce știu în legătură cu căile „subterane" ale distribuirii televizoarelor. Știm că rezolvarea adevărată a problemei ar fi simplă : să fie suficiente televizoare și dispare și bursa neagră. Dar, pînă atunci, n-ar fi rău să aflăm împreună cine sînt „bursierii". Vă mulțumim pentru colaborare.

Post scriptum : Nu ne-ar mira deloc, ci dimpotrivă, ca între colaboratorii noștri la această anchetă să se afle reprezentanți ai poliției, procuraturii, organelor de control financiar etc. Era și este de datoria lor să se ocupe și de acest capitol. Oricum, noi promitem ca datele anchetei noastre să fie înaintate cu generozitate. Cu generozitate și cu ochii pe calendar. Ca să vedem cît de repede vor răspunde la aceste sesizări.

Morojenogo niet!

E normal : și peste Prut a început dezghețul.

Comunicat

Membrii asociației „Societatea de mîine", asociație cu personalitate juridică acordată de Judecătoria Sectorului 1 București, convocați în adunarea generală în ziua de 6 septembrie 1990, ora 13.00, la sediul asociației din Bd. Aviatorilor, nr. 36, au hotărît, în mod statutar, următoarele :

1. Destituirea din funcția de președinte provizoriu și excluderea din asociație a domnului Eugen Simion, pentru abateri grave de la statutul asociației, abuzuri în funcție, dezinformarea opiniei publice și presiuni de politizare a asociației, manifestate prin mass-media.

2. Statutul asociației nu prevede existența unui Comitet Director. Persoanele prezentate astfel de domnul Eugen Simion nu fac parte din asociația „Societatea de mîine".

3. Orice declarații ale domnului Eugen Simion și ale așa-zisului Comitet Director în legătură cu asociația „Societatea de mîine" sînt nule și neavenite, iar semnătura fostului președinte provizoriu este, de acum înainte, lipsită de valabilitate.

Elan story

Cam așa încep coarnele să crească...

Poliția Pitești — Rapid (galeria) București : 7 — 0

Meciul de campionat dintre F. C. Argeș și Rapid (2—1 pentru gazde) a avut (din păcate) trei reprize. Ultima nu și-au disputat-o cei 22 de jucători, ci suporterii celor două echipe cu participarea hotărîtoare a poliției locale, care a operat 7 arestări, a amendat cincizeci de persoane cu sume între 500—2000 de lei și a avertizat alții 92 de susținători. Toți giulești. Din aceste cifre seci este lesne de înțeles aportul galeriei rapidiste în provocarea dezordinii și violenței pe stadion.

După 90 de minute de fotbal troglodit, Poliția Pitești îi asigură pe giulești că „totul va fi bine", sub protecția ei vor pleca în ordine de pe stadion. 15—20 de minute durează pregătirea de plecare, timp în care suporterii pitești „se organizează" în afara peluzei. La ieșire, giulești vor fi întîmpinați de o ploaie de sticle și pietre și mulți se vor întoarce în stadion. Alții vor riposta. De aici înainte va începe „marea hăituială" a galeriei rapidiste, la care participă poliția și pitești sub lozinca : „Prindeți golanii din Piața Universității !" Iată cum patimile politice ale piteștenilor s-au transferat în sport. Furia elevilor din școala de subofițeri M. I. din localitate se amplifică după ce un coleg de-al lor, Cătălin Tudose, este lovit grav la cap. Hăituiala s-a derulat în cartierul Războieni, Valea Turcești și a continuat pînă la Combinatul Petrochimic. Șeful galeriei rapidiste s-a ascuns într-o benă de gunoi. Martori oculari ne-au spus că : „dacă te vedea fugind, însemna că erai rapidist, te înhățau și te băteau..." Dovezile sînt spinările tăbăcite ale multor microbiști rapidiști. Poliția din Pitești pare că și-a îndeplinit planul la bătaie pe acest cincinal.

Nu încercăm prin aceste rînduri „să fardăm" comportările nesportive din timpul meciului ale microbiștilor de sub Podul Grant (știați că în ziua meciului, 30 de susținători alb-vișinii au băut rachiu de banane la restaurantul „Minion" ?), mai ales că, fără intervenția organelor de ordine (chiar așa, sălbatică și părtinitoare), cu siguranță că „repriza a—III—a a partidei F. C. Argeș — Rapid ar fi degenerat într-un „Heysel" autohton. **(Petre Barbu)**

Să stăm strimb și să judecăm drept!

În magazinele de piese de schimb auto, nu s-a auzit de nici o revoluție. Vorba poetului : „Un om din Tecuci avea un motor / dar nu i-a folosit la nimic".

Fotografie de LEONARD CHIOVEANU

Pe ultima sută, P.N.Ț.-cd!

Cu vreo două săptămîni în urmă, președintele P.N.L., domnul Radu Câmpeanu, a propus o reunire a forțelor opoziției politice, astfel încît aceasta să poată oferi un program coerent, ca alternativă de guvernare, să-și coordoneze acțiunile. Ideea în sine este, se înțelege, demnă de luat în seamă, cu atît mai mult cu cît slăbiciunile și frămîntarea opoziției nu mai trebuie demonstrate, Iată, însă, că, de la bun început, mai vechi sau mai noi orgolii pun sub semnul întrebării această intenție. Ziceam că ideea e bună și adăugăm că nici nu contează cine a formulat-o primul. În particular, credem că ea aparține tot ziariștilor și a fost expusă imediat după 20 mai. De aceea, comunicatul conducerii P.N.Ț.-c.d. e nițel înduioșător : se spune că încă de la 1 iulie acest partid a avut inițiativa și că e salutată și propunerea P.N.L. (venită mai tîrziu, adică). Păi dacă așa se începe unirea opoziției...

Japca

La acest număr, scrisoarea profesoarei **Maria Drăghici** din Tulcea (Str. Victoriei 68, ap. 8, sc. A)

„La sfîrșitul anului 1980 am contractat cu statul ceaușist un apartament proprietate personală, care trebuia dat în folosință după un an de zile. „Minunea" s-a întîmplat în 1985. La cinci luni după contractare „partea adversă și beneficiară" ne-a somat ca în termen de 2 săptămîni să mai achităm suma de 48.000 lei. Neobrăzarea statului a fost fără margini. După toate aceste pretenții, a întîrziat nepermis de mult darea în folosință, creîndu-ne daune morale, care într-un stat de drept ar trebui despăgubite. Nu mai vorbesc de daune materiale, pe care a trebuit să le acoperim tot noi, cu cheltuieli din buzunarul propriu. Pentru existența noastră „afacerea" a fost greu de suportat, plătim și acum rate — pînă în 1995 — și nu e de loc ușor. Nicăieri în lume un vînzător cu care ai încheiat un contract, nu vine să-ți mai ceară bani, după ce ți-a vîndut marfa, pe motiv că a visat el peste noapte altceva... Cred că cinstit ar fi ca guvernul să anuleze partea de „datorie" care ne-a fost impusă cu **japca** după ce am încheiat contractul, mai ales că e o pretenție nejustificată a statului condus de Ceaușescu, cu scopul de a-și subvenționa tîmpeniile faraonice."

Duios Opoziția trecea

„Cînd trece pe verde
Minerii o vede
La ea se repede"

(Folclor nou de prin Valea Jiului)

Cerșetori din toate țările uniți-vă !

În așteptarea constituirii Societății pe acțiuni a cerșetorilor.

Comitetul Director al Asociației Ziariștilor Români

În prima sa ședință, Consiliul Asociației Ziariștilor Români a ales prin vot secret Comitetul Director. Din acesta fac parte 5 membri ai Consiliului, care vor asigura prin rotație funcțiile de președinte și vicepreședinți precum și șefii comisiilor de specialitate și președintele Consiliului de onoare. Cei 5 co-președinți aleși sînt domnii Petre Mihai Băcanu, Stelian Tănase, Vartan Arachelian, Cornel Nistorescu și Sorin Roșca Stănescu. Comisiile (care urmează să fie completate în continuare și cu alți ziariști care nu sînt membri ai Consiliului) sînt coordonate de : George Arion (atestare, validare), Radu Budeanu (probleme internaționale), Constantin Dumitru (probleme interne), Marius Petrașcu (probleme legislative, protecția ziariștilor), Marilena Rotaru (problemele presei audio-vizuale), Tudor Octavian (probleme profesionale). Ion Zubașcu (probleme sociale). Președinte ale Consiliului de onoare a fost ales domnul Octavian Paler. Vom reveni în numărul viitor cu amănunte privind organizarea activității A.Z.R. în perioada imediat următoare.

Tînăra noastră democrație

Noi de-aicea nu plecăm/Nu plecăm acasă !
LEONARD CHIOVEANU

Sportul în fața ușilor deschise

Fără ghetele cu crampoane, Ionuț Lupescu devine iar sfiosul abia plecat din adolescență. Vorbe îndelung cumpănite, cu pașaportul bunului simț. Acolo, pe dreptunghiul de iarbă, însă, cînd joacă are aplombul și siguranța unui cărunt în ale fotbalului. Așa a evoluat și în meciul de la Moscova. Aflat parcă într-un turn de control, a pasat exact acolo unde trebuia și la momentul potrivit. Cînd fazele frigeau, dispecerul Lupescu a schimbat prompt rolul în cel de finalizator. Ne amintim spusele lui Lucescu care-l considera punctul de echilibru al echipei. Fiindcă știe să se bucure cu măsură și să se întristeze cu măsură. Cine n-are în teren astfel de „bătrîni" însă cu 2 perechi de plămîni, trebuie să-l cumpere. Așa a și făcut Bayern Leverkusen punînd fără să clipească milioanele de dolari pe masă. „M-au mai curtat Bologna și Pisa. Cu oferte mai grase. Poate am pierdut bani dar nu regret. Am ales disciplina nemțească. Viața în Bundesliga curge la milimetru, parcă dirijată de un supercomputer. La antrenamente, nimeni nu crîcnește. Se lucrează intensiv o oră. Asta îi deosebește de noi, latinii. Ordinea nemților se potrivește mai bine cu structura mea". Televizorul ne-a arătat că creierul acțiunii de gol a echipei din Leverkusen în meciul cu celebra Bayern München a fost Lupescu. „N-am avut timiditați. Am fugit pe stînga; am driblat și am pus mingea exact în fața porții. Trebuia să-i răsplătesc încrederea antrenorului Gelsdorf. A insistat să intru pe teren în repriza a doua doar cu două săptămîni de antrenamente. Celelalte două meciuri le-am jucat binișor din minutul 1 pînă-n 90. Nu-s de colea două remize în deplasare."

Lume pleacă, lume vine

„Deja tribunele mă alintă: Lupo"

Și totuși, la 21 de ani, într-un campionat jucat la baionetă, Lupescu a trebuit să-și schimbe partitura lui obișnuită. „M-am acomodat repede cu sarcinile de mijlocaș ofensiv coordonator. Fotbalul profesionist nu e chiar o sperietoare. Ba chiar pot spune că Dinamo juca mai tehnic și cu o tactică superioară față de echipele germane. Ei ne domină însă la suflu, forță și angajament". Ne povestește că, imediat după primirea telexului de invitație la națională, a sărit în mașină să-și cumpere bilet de avion. Ca să fie sigur că bucuria e adevărată. „Nu e ușor, totuși, printre străini. Norocul meu e că vorbesc bine germana. M-au primit frumos și, după faza de gol semnată de mine în meciul cu Bayern München, toți jucătorii m-au felicitat în frunte cu președintele clubului. Tribunele mi-au și găsit un nume de alint: Lupo. Și-apoi mai păcălesc stinghereala atunci cînd văd că sînt deja recunoscut în magazine unde mi se oferă mărfurile cele mai bune, cînd, în restaurant, patronul insistă să se fotografieze cu mine. Mă pot lăuda și cu doi prieteni la catarama: proaspătul internațional Reinhardt și brazilianul Jorginho, coleg de cameră în cantonamente. Oricum mă simt mai tare fiindcă părinții locuiesc cu mine. Tata antrenează o echipă din divizia a treia". Îl întreb dacă nu oftează după vreo logodnică uitată în România. „Acum, pentru mine, există o singură iubire constantă: mingea. Pe ea o port mereu cu mine". Cît de plin e portofelul unui fotbalist profesionist? „Cîștigul e proporțional cu randamentul pe gazon. Jucătorii însă nu cunosc sumele încasate de ceilalți. Relația de afaceri dintre club și sportiv se desfășoară între patru ochi. Pentru mine, acum, mai important este să arăt ce știu pe o mare scenă ca aceea a Bundesligii". După meciul cu sovieticii, Ionuț Lupescu a preferat să vină cu avionul la București pentru cîteva ore. „Ca să le spun tuturor gîndul meu: să fie bine și pace în țară. Și să-i îmbrățișez pe cît mai mulți. E greu să te macine dorul".

Fotbalul rămîne pentru mine boală curată

— Bine-ai venit acasă, Tudorel Stoica!

— Mulțumesc, dar parcă nici n-aș fi plecat. Și asta fiindcă cea mai mare parte din inimă tot în Ghencea mi-a rămas. Și eu și Pițurcă ne-am despărțit după un an de clubul Lens prietenește, fără reproșuri reciproce. Un fel de divorț civilizat, datorită nepotrivirii de caracter. Vedem altfel fotbalul, jucăm cu mingi diferite.

— Că doar ei nu șutează în baloane cu colțuri...

— Nu, dar tactica echipei se cam învîrte în unghiuri drepte. Noi doream să jucăm în maniera Stelei. Fantezist, cu devieri surpriză, cu sarea și piperul date de o pasă cu călcîiul, de un dribling. Francezii impuneau un joc simplu, de angajament. Se arunca mingea în față și fuga după ea, în viteză. Pentru asta sînt necesare doar picioare de oțel, nu și vi-

clene. Am jucat toată viața pentru plăcerea mea și a tribunelor. La Lens am simțit călușul unei tactici lineare. N-am practicat un fotbal frumos. Ne-am chinuit să ne adaptăm și ne-am întors cu o dezamăgire în valiză.

— Of-ul tău cel mai mare?

— Nici vorbă! Tristețile mele se numesc finala de la Sevilla, văzută de pe tușă cu cartonașele în buzunar, și înfrîngerea în fața lui Milan. Neputința Stelei în fața lui Gullit și Van Basten s-a datorat aglomerării de meciuri, cantonamentelor fără sfîrșit. Ne simțeam suprasaturați de fotbal. În Italia, a venit rîndul vedetelor olandeze să cadă și ele în această capcană.

— Înțeleg că la Lens ai cam făcut naveta între teren și banca rezervelor.

— Am jucat circa 60% din partide. Fără să mă laud, dar cînd îmi interpretam rolul de furnică în linia de mijloc, echipa se afla pe locul 3, iar mai apoi, cînd priveam de pe margine, Lens se zbătea în ghearele retrogradării pe poziția 17. Noul antrenor a venit cu un atacant răsfățat al lui și astfel am ajuns să concurez cu Pițurcă pentru postul de mijlocaș. Iar noi visam să reluăm un-doi-iurile de pe Ghencea!

— Cum vezi epidemia de transferări a jucătorilor noștri în străinătate?

— Succesul depinde de șansa de a te mula pe jocul noii echipe. Sciffo, cu toată valoarea lui, a fost palid la Inter- nazionale, ajunsese apoi în echipa a III-a a Bordeaux-ului. Ca apoi, acomodîndu-se la Auxerre, să strălucească. Cred că talentul lui Hagi se potrivește ca o mănușă pe evoluția temperamentală a Realului.

— Viața în fotbalul profesionist nu e o boemă...

— N-aș zice că antrenamentele la Lens erau mai dure. Nici mai savante decît la Steaua. Acolo nu există cantonamente. Nu te dădăcește nimeni. Miza care reglează totul este intrarea în primii 11. Oricum eu am simțit alunecarea de la o echipă mare, Steaua, la una fără firmă.

— Cum arată mîine pentru Tudorel Stoica?

— Deocamdată mă odihnesc. Vreau să rămîn în țară. Am calificarea de antrenor divizionar A. Dar aș opta pentru modelarea copiilor. Iubesc seninătatea lor, pofta de a sacrifica totul pentru fotbal. Deși la 36 de ani îmi mai dă inima ghes să intru pe gazon. Simt plămînii și mușchii ca la tinerețe. Deh, fotbalul rămîne pentru mine boală fără leac.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Verdict în „repriza" pumnilor

Hotărîrea federației și a comisiei de disciplină a fost de a nu trage chiar pe roată cluburile Rapid și Argeș după „prelungirile" cu pumnii de la Pitești. Sancțiunile nu foarte severe, părînd mai degrabă o urechială aplicată de un părinte blînd, au dezamorsat tensiunile explozive, au atins eventualele vendete de la meciurile următoare. Emoțiile galeriei giuleștene înainte de anunțarea verdictului au constituit totuși o bună lecție și un semnal de alarmă serios. Sute de adevărați suporteri ai răsfățatului Rapid au stat 6—7 ore în bloaie în fața stadionului din Grant făcînd acolo, singuri, un rechizitoriu celor cîtiva turbulenți. „De două nopți nu pot închide un ochi, spunea Marin Dragomirescu, de-o jumătate de veac aflat cu inima pe gazon lîngă visinii. Trebuie să-i îndepărtăm din tribune pe cei care, prin acte iresponsabile, fac rău echipei tocmai acum cînd a început să închege un joc frumos". Deci, comisia de disciplină a suspendat cîte o etapă pe jucătorii Suciu (Argeș) și Cr. Sava (Rapid), pe trei etape pe antrenorul argeșean Cîrstea și a dat avertisment antrenorilor Pop (Rapid) și V. Stan (Argeș). Clubul piteștean a fost amendat cu 15.000 lei pentru deficiențe organizatorice iar Rapid nu va putea disputa pe teren propriu două partide în caz de recidivă. Arbitrul Porumboiu își va lăsa fluierul să se odihnească în dulap timp de două etape. (F. C.)

Disputa pentru Marian Popa se ascute

În disputa pentru mult rîvnitul atacant Marian Popa se pun actele pe masă. Poli a depus la federație la 24 august un memoriu conținînd în anexă contractul semnat de vîrful constănțean cu clubul din Timișoara și bonul prin care Popa certifică primirea celor 300.000 lei în prezența martorilor încă din 28 iulie. Timișorenii revendică prioritatea achiziționării, o întîlnire sub arbitrajul federației pentru soluționarea cazului și solicită suspendarea jucătorului în caz de legitimare la alt club. Indiferent de bîlbîiala „uite Popa, nu e Popa", meciurile din cupele europene se desfășoară peste o săptămînă (C. F.)

Vremurile sînt cum sînt

Dar vremea?

Prima decadă a lunii septembrie ne-a oferit o vreme răcoroasă și... instabilă; zilele însorite au alternat cu cele noroase. Succesiv, fronturi atmosferice au traversat țara de la vest la est. A plouat în toate zonele țării, cantități mai însemnate înregistrîndu-se în zonele deluroase și de munte. A fost destul de rece, mai ales în vestul, centrul și nordul țării. În sud și sud-est, în zilele cu soare temperaturile înregistrate la amiază au ajuns la valori normale și ușor peste normă. Pentru această perioadă maximele normale sînt de 21—26 grade C în zonele de cîmpie, 19—24 grade C la deal și podiș, 19—21 grade C în depresiuni și 21—22 grade C pe litoral. Minimele termice normale sînt de 9—13 grade C la cîmpie, 6—10 grade la deal și podiș, 4—8 grade C în depresiuni și 13—14 grade C pe litoral.

Referindu-ne la caracteristica generală a lunii septembrie, de regulă, prima parte a acestei luni păstrează caracteristici de vară.

Cum va evolua vremea în săptămîna viitoare (12—18 septembrie)? Perspectiva nu este deloc îmbucurătoare. Circulația la sol se va orienta din sector nordic, deci... vremea se va mai răci. La începutul intervalului în Crișana, Maramureș, Transilvania, Moldova și Dobrogea nebulozitatea va fi accentuată și temporar va ploua. La munte și izolat în zonele deluroase trecător va ninge. În celelalte regiuni cerul va fi variabil, iar ploile izolate. Temperaturile minime vor fi cuprinse în general între 2 și 12 grade C, iar maximele între 15 și 22 grade C în zonele în care va ploua și între 21 și 24 grade C în rest.

Începînd din 13 septembrie, procesul de răcire se va face simțit în toate zonele țării, așa încît temperaturile se vor situa sub valorile medii multianuale. Apreciem deci minime cuprinse în general între minus 2 grade și 8 grade C. Ziua maximele se vor încadra între 12 și 22 grade C. În zonele depresionare și în Subcarpați se va produce brumă.

În ultimele zile (17, 18 septembrie) vremea se va încălzi ușor, în medie cu 2, 3 grade C, dar își va face apariția ceața, mai ales în zonele joase.

Litoralul va beneficia de o vreme răcoroasă. La începutul intervalului cerul va fi noros și trecător va ploua. Apoi cerul se va degaja, dar va fi destul de rece. Temperaturile maxime în aer vor fi de 16—20 grade C, iar apa mării va avea 15—19 grade C. De asemenea, temporar vîntul se va intensifica din sector nordic.

Deci, dragi turiști aflați pe Litoral... pentru cîteva zile pregătiți-vă umbrele și pulloverele groase.

OTILIA DIACONU ■

Flacăra

EDITURA „PRESA LIBERĂ"

Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA

REDACTOR ȘEF
George Arion
Redactori șefi adjuncți:
Constantin Dumitru
Ion D. Goia
Secretar general de redacție:
Oprea Georgescu

■ PUBLICIȘTI COMENTATORI (2569): Dumitru Constantinescu, Roxana Paicu Manolescu, Horia Pătrașcu.

■ ANCHETĂ - REPORTAJ (2600, 2542): **Dorin Sălăjan,** Pașcu Balaci, Petre Barbu, Radu Ciobotea, Cristian Pavel, Mihai Stănescu.

■ DREPTURILE OMULUI (2559): **Dorin Gherghinescu,** Mihail Gălățanu, Liana Tatos, Paul Vinicius, Reghina Vârvici.

■ CULTURĂ-ÎNVĂȚĂMÎNT (2569): **Ion Zubașcu,** Sorina Man, Margareta Mureșan.

■ FOTOREPORTAJ (2528): **Paul Agarici,** Gabriel Bugnar, Sorin Moise, Elena Ghera, Gig Motoianu.

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 1453, 2072): **Mircea Popp,** Maria Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, **Cornel Speriatu,** Angela Ștefănescu, arh. **Adrian Petrescu.**

■ SECRETARIAT (2002, 2558): Constanța Balabán, Mihaela Moroșanu, Eugenia Vasile.

FLACĂRA BIS

Secretar general de redacție **Răzvan Bărbulescu** (2128)
Liviu Timbus (2128), Aurelia Boriga, Florin Condurățeanu (1700).

REBUS

Redactor șef adjunct
Tudor Octavian (1457)
Adrian Mitu, Alexandru Păsărin, Alexandru Paler, Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ștefan Alexandrescu, Simona Simzianu (2036).

Adresa redacției și administrației: București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311. **Telefoane: 17 60 10, 17 60 20** (cu interioarele trecute în parantezele de mai sus); secretariat redactor șef: **2002**; redactor șef adjunct: **2558** (C. Dumitru), **2560** (I. D. Goia); secretar general de redacție: **2143**; public relation: **2600.**

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA. Sectorul export-import presă P.O. Box, 12–201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

TIPARUL: Combinatul poligrafic BUCUREȘTI

16 pagini — 5 lei

ULTIMA ORĂ

În atenția bobocilor de toamnă: Întîi vă taie și-apoi vă numără!

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ
ODORHEIU-SECUIESC

M-a adus Stalin
cu tancul,
Pe grumaz
le-am pus bocancul.
După 45 de ai
Toate astea
le lăsai

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL SI CULTURAL
● fondat 1911

● Anul I ● Nr. 38 ● Miercuri 19 septembrie ● Ediţie internaţională 19 IX – 26 IX 1990

În Cimitirul Vesel, comunismu-i trist.

Ştia Stan Pătraş că în cimitirul din Săpînţa va fi îngropat şi comunismul ? Fotografie de EMANUEL TĂNJALĂ ■

Vremea lichelelor

Cu toţii am crezut, la început, că n-or să mai aibă tupeul să mai apară nici cei puşi numai pe căpătuială, nici panglicarii neruşinaţi, nici linguşitorii de profesie.

Dar n-a fost să fie aşa.

Treptat-treptat, au început să scoată capul din găurile de şarpe unde se ascunseseră înfricoşaţi de mînia poporului şi să se poarte ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat în istoria noastră.

Glasul lor, în clipa de faţă, are siguranţă, pieptul lor e bombat, în ochi li se citeşte încrederea că viitorul le va aparţine.

Au înţeles, cu o repeziciune uimitoare, cum stau lucrurile şi profită cît pot mai mult.

Ori de cîte ori foiala lor ne jigneşte şi ne descurajează, să ne-aducem aminte de cei care, într-un decembrie de neuitat, au plătit cu viaţa pentru o lume mai demnă, mai liberă, mai curată.

E cel mai puternic sprijin pe care-l avem.

GEORGE ARION ■

Pentru cei cu bube-n cap:

Alexandru Torjescu vindecă din nou!

Pagina 8

Au început demisiile în parlament!

pagina 7

în serial:

CRIME PERFECTE

de MAX AUB,
în versiunea
lui GEORGE ARION

pagina 7

Un cioban retrăieşte „Mioriţa“ la Periam

Pagina 5

S.R.I. – Aripa Bătrînă şi fragilul nostru totalitarism

Pagina 2

DOMNUL ILIESCU S-A NĂSCUT LA SCORNICEŞTI!

A plecat din ţară, ca să devină albanez, la 23 august 1944.

Aşa a început odiseea unei personalităţi care s-a destăinuit trimisului nostru special la Washington.

pagina 3

S. R. I. — ARIPA BĂTRÎNĂ ŞI FRAGILUL NOSTRU TOTALITARISM

Cînd un regim politic dispare, reflexele sale — inevitabil — îl supraviețuiesc. Iar dacă regimul a fost de durată și totalitarismul său a fost absolut, cuprinzînd, practic, întreaga societate, despărțirea de acest regim e, în mod obiectiv, lungă și dureroasă.

Revoluția din Decembrie a creat iluzia că România s-a despărțit, într-o clipă, de o jumătate de veac din istoria sa. Tensiunile acumulate erau atît de puternice, dorința de eliminare a **cauzelor** care au generat dictatura era atît de irepresibilă, încît caracterul tranșant anticomunist al revoluției române a impus Europei și lumii întregi, și cu atît mai mult nouă înșine, convingerea că, **dintr-o dată,** România s-a plasat în fruntea țărilor care, de cîțiva ani încoace, parcurg un drum complex și adesea sinuos către democrație. De revoluția română au beneficiat în mod direct chiar aceste țări, modelul românesc influențînd evoluții politice în Bulgaria și U.R.S.S., precipitînd eliminarea structurilor comuniste în celelalte țări foste socialiste, determinînd importante schimbări în politica forțelor de stînga, în primul rînd a partidelor care au renunțat la intitularea lor comunistă, din Occident.

Pare numai paradoxal că, în România însăși, radicalismul revoluției nu a fost urmat de o radicală trecere a societății direct în structurile democrațiilor evoluate. Că la noi, într-un fel sau altul, tendințele de restaurare a fostelor structuri, apreciate global drept neocomunism, s-au manifestat aproape imediat, la început timid și pe căi ocolite, apoi tot mai puternic și destul de pe față. Explicațiile acestui fenomen nu sînt numai de ordin socio-psihologic și, cu atît mai puțin, țin doar de un joc „pe deasupra" ol unor forțe externe care aplică, într-o Românie-cobai, hotăriri luate la Malta sau aiurea. Sigur, cînd o societate se schimbă, oamenii rămîn și este firesc ca ei să poarte în continuare structurile de comportament ale vechii societăți. Sigur, teama de nou, de o schimbare bruscă acționează ca o frînă în orice situație postrevoluționară. Pe de altă parte, spre deosebire de Ungaria sau Polonia, de pildă, unde, fie și simbolic, sistemul pluripartid n-a fost abandonat, proprietatea particulară în economie n-a fost desființată în totalitate, ba chiar s-a dezvoltat în ultimul deceniu, în România totalitarismul comunist absolut n-a îngăduit aproape nimănui să gîndească o alternativă. Cel mult, și cu destulă spaimă pînă în decembrie, românii își puteau imagina că va muri sau va fi schimbat Ceaușescu, că vor fi schimbați, odată cu el, funcționarii politici corupți și că, avînd o conducere nouă, partidul-stat le va oferi (se mai întîmplase după 1965), măcar pentru o vreme, o viață mai bună. Caracterul violent al schimbării, mulțimea de victime, contextul extern, radicalismul tinerilor (ce nu reprezentau majoritatea) care au decupat stema comunistă a României au imprimat acestei zone de așteptare (schimbări calme și care, nu e așa, să ne asigure liniștea) o mutație ireversibilă — poporul român a căpătat curajul să spună cu glas tare ceea ce nu mai îndrăznea să spună nici în gînd: că nu mai vrea comunism. Radicalizarea unei atitudini devenite extreme, în context, a făcut să se spună că nu mai sînt doriți nici comuniștii. Prima spaimă — și cu consecințe incalculabile pentru evoluția ulterioară — a determinat un puternic recul în schimbările de fapt postrevoluționare. Aici intervine motivația de ordin **politic** a perpetuării reflexelor comuniste, a reînviorării unor structuri decretate moarte dar încăpățînîndu-se să nu moară.

Greșelile repetate, concomitente sau alternative, atît ale puterii cît și ale opoziției au ca explicație, dincolo de conjuncturile concrete, o luptă de interese politice jucată pe tema comunismului. Puterea actuală însăși, aceeași — practic — ca în decembrie, dincolo de rotația internă a cadrelor, a luptat împotriva vechiului regim și a contribuit, declarat și în fapt, la demolarea vechilor structuri. Opoziția, în special fragmentul său radical — structurat în partide sau în organizarea unor permanente manifestări de stradă —, nu a avut ca obiect atît puterea politică existentă cît comunismul însuși, mai exact toate posibilele sale sechele. Identificările s-au operat spontan, reflexele de atac sau apărare potențînd confuzia inițială, astfel încît s-a făcut un loc nesperat pentru reprezentanții fostei puteri. Acuzațiile reciproce (necomunism — legionarism, reprezentanți ai KGB — golani, vînzători de țară, stipendiați de occident) au deteriorat grav climatul politic, dar — mai ales — au deturnat sensul autentic revoluționar al schimbărilor necesare în țară. S-a creat astfel posibilitatea (nedorită inițial nici de actuala putere) ca să fie preferată o parte a vechii nomenclaturi, mai „sigură" din punct de vedere politic. Fără un exercițiu democratic, fără obișnuința dialogului, precipitată de dorința de a înfăptui **imediat** trecerea la democrație, societatea românească s-a scindat. Și de o parte și de alta sînt oameni realmente bine intenționați, și de o parte și de alta sînt mai vechi sau mai noi pescuitori în ape tulburi. Sigur, către putere s-au orientat instinctiv reprezentanții vechiului regim, pentru că aici se simțeau protejați. Sigur, inevitabil puterea a fost contaminată de această prezență. Spre a se consolida, ea a trebuit inițial să accepte, apoi să cultive chiar acele reflexe ale totalitarismului, care sînt departe de a fi dispărut.

În decembrie, mai frecvent decît „jos comunismul!" s-a strigat „jos securitatea!". Comunismul nu s-or fi instaurat și n-or fi rezistat fără un fioros aparat de represiune. Poliția politică a asigurat în primul rînd securitatea partidului. Desigur, în aceeași instituție funcționau și compartimentele care asigurau securitatea statului, serviciile de informații și contrainformații. Respingerea globală a securității, a instituției ca atare a constituit, de asemenea o grabă revoluționară. Avem nevoie, ca orice stat din lume, de o astfel de instituție. Clar organizată și controlată de parlament, ea este indispensabilă.

Iată însă că, fără să dăm acum exemple, aproape toate cadrele fostei securități și-au găsit din nou locuri în actualul S.R.I. Chiar „sacrificîndu-se" prin mutări de la Tulcea la Satu Mare sau de la Iași la Turnu Severin. Cel mai important reflex al vechiului regim este chiar totalitarismul. Fie și un totalitarism necomunist. Căci în România comunismul nu mai are șanse să revină. Dar totalitarismul are. Situația politică tensionată, problemele reale care se acumulează (dar mai ales cele provocate cu mînă de profesionist) nu pot fi rezolvate prin mijloace polițienești și mai ales apelînd la vechea poliție politică. Chiar dacă nici vechea securitate nu mai vrea comunism, ea știe un singur lucru. Și să nu uităm că-l știe bine. Aflăm, acum, de prin procese, că, practic, securitatea n-are nici o vină privind genocidul din decembrie. Chiar dacă ar fi așa, securitatea are o vină **istorică** față de poporul român. Aripa Bătrînă a S.R.I. nu trebuie să ne apere atît de tare pe noi de noi. Chiar dacă ne-am dovedit violenți, întrucît — de-acum lucrurile sînt clare! — „după 22 / noi am tras în noi".

CONSTANTIN DUMITRU ■

PROTEST

Asociația Ziariștilor Români ia act cu îngrijorare de faptul că, în ultima vreme, presiunile asupra publicațiilor neguvernamentale, care exprimă puncte de vedere critice la adresa puterii, au luat din nou amploare. Recentul Comunicat al Serviciului Român de Informații precum și luarea de poziție a președintelui României, dl. Ion Iliescu, în ultima sa intervenție la televiziune, demonstrează că se urmărește intimidarea presei independente, a publicațiilor partidelor de opoziție precum și încurajarea acelor forțe care, camuflate sub diverse denumiri, doresc reinstaurarea vechiului sistem al presei aservite puterii. Respectînd instituțiile statului de drept, libertățile cetățeanului, A.Z.R. nu recunoaște, în spiritul democrației, nici un for, la nivel guvernamental ori parlamentar, de direcționare, conducere, coordonare sau influențare a presei și nici un proiect de lege a presei, indiferent de cine este avansat, fără consultarea prealabilă a celor peste o mie de ziariști înscriși pînă în prezent în organizația noastră profesională.

Atragem atenția guvernului că orice încercare de îngrădire a libertății presei, amenințînd direct democrația, conduce, inevitabil, la destabilizarea țării.

COMITETUL DIRECTOR AL A.Z.R.

Jalba şi sarsanaua

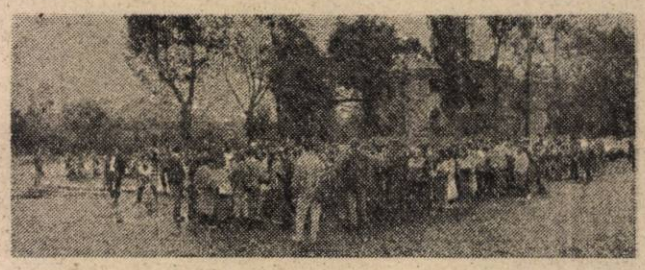

Luni, 17 septembrie. Au început școlile, au început necazurile! Un grup de părinți nemulțumiți a manifestat în chiar ziua inaugurală în fața clădirii Guvernului. Protestul lor a conținut următoarele: copii neadmiși la liceu din cauza mediilor obținute aveau șansa unor școli complementare, cu excepția celor din provincie. Cum, însă, la aceste școli au apărut și s-au înscris și unii „de la țară", însoțiți, se pare, de sacoșele adiționale care au răsturnat legea, protestul acestor oameni pare justificat. Vom reveni! (Paul Agarici)

Schimb ziarist stare excepțională

Multe se pot spune (s-au și spus!) despre Ion Cristolu, dar că e unul dintre cei mai buni ziariști români trebuie adăugat imediat — dacă nu cumva zis înainte. Iată, însă, că patronii săi de la Zig-Zag au renunțat la serviciile unui profesionist autentic. E, desigur, dreptul dumnealor (de-aia sînt patroni!) și nu contează că se zice că unul ar fi fost, la rîndu-i, mare mester la poker, iar celălalt ar avea orișicît o lungă experiență la securitate (fost colonel și poate și una mai nouă (c... ce grad?). Numai să, aproape de direcția în care se scrie Zig-Zag, să nu asistăm la o serie nouă sub semnul lui Zag-Zig! (C. Dumitru).

De la vilă la celulă

La Galați a avut loc, la data de 10 septembrie, o nouă înfățișare în procesul inculpaților Carol Dina și Emilia Andrunache, aflați în arest preventiv. Aceștia au deținut înalte funcții și răspunderi, înaintea Revoluției din decembrie, în conducerea de partid și a județului Galați. În ședința respectivă s-a încercat lămurirea problemei locurilor de agrement de la Vlădești și Adam, și a fostei școli interjudețene de partid. S-a stabilit, ca dată pentru o nouă înfățișare, ziua de 24 septembrie. **(Mihail Gălățanu).**

MARFA

Tanti Viorica, așa îi spuneam cu toții. Celălalt nume prea puțini i-l cunoșteau. Era femeie de serviciu în redacția revistei „Flacăra" și părea că trăiește pentru a adeveri, printre noi, că nu degeaba s-a ivit vorba aceea că există și oamenii buni ca pîinea lui Dumnezeu. Cu cîțiva ani înainte de-a se pensiona, tanti Viorica a făcut o călătorie la Chicago. Avea un frate pe care nu-l mai văzuse de cînd acela se stabilise acolo, la cîțiva ani după al doilea război mondial. Fratele era un meseriaș oarecare dar om vrednic, pesemne, de vreme ce pentru fiecare dintre cei cîțiva copii agonisise bani pentru a clădi o casă. În privința asta tot român rămăsese, adică nu-i lăsase pe copii să se zbată singuri pentru a-și face fiecare casa lui, ci îi ajutase cu o devoțiune părintească ce atinsese, probabil, marginile sacrificiului. Altfel, omul trăia în stil american. Dar nu asta interesează pentru povestea noastră, ci doar ceea ce s-a întîmplat cînd tanti Viorica a fost scoasă la plimbare pe străzile din Chicago. N-a mers mult și-a leșinat! Stabilită de zeci de ani la București, dar de felul ei țărancă de printr-un sat de lîngă Cernăuți, tanti Viorica era un om prea sincer pentru a face un secret din amintirile ei pe veci admirative despre lumea fascinantă pe care o descoperise dincolo de vitrinele magazinelor americane.

La sfîrșitul acestei veri, o vecină s-a întors din Austria. Nu-i dau numele, fiindcă ea are motive să creadă că e mai bine așa. A stat în Austria două luni. Iar de adus acasă nu și-a adus, bunăoară, un televizor color, de care ar fi avut nevoie, ci cu totul altceva. A adus „Salat sauce", deci sos de salată, „mit joghurt", deci un iaurt, produs de firma „Felix" Austria". Și „Hot happy tomato", „Ketchup feurig", sos picant produs de firma „Kuner". Și alt sos pentru friptură. „Mexico Sauce", „mit mais und chili", produs de firma „Gourmet". Sau „Tabasco brand", „pepper sauce", deci tot un fel de sos picant, cu piper. A adus 12 feluri de siropuri concentrate, între care două produse de firma spaniolă „Rives", unul de granadină și altul de maracuya, sau „lemon drink", siropul produs de firma „Quosh" din Anglia, lîngă care se află firma „Tang", din S.U.A., cu „Breakfast beverage criystals", „natural orange flavor", deci cu granule de sirop de portocale. „Marillen Konfitüre", dulceață de caise, e doar unul dintre cele 12 feluri de dulceață pe care le-a adus, tot așa cum „Fiana" — „Vanille Geschmack" sau „Fiana" — „Schokolade Geschmack" sînt două dintre cele 12 feluri de creme pe care a ținut să le cumpere jar „Marina" — „Butter cookies" sau „Alma" — „Cocktail" sau „Knusper keks" sau „Maxi Rolle" — „Butterkeks auf Schokolade" sînt cîteva dintre cele 12 feluri de biscuiți. De ce 12? Așa, ca să fie o duzină, zice romînca noastră. Și adaugă: „Schnitten block", unul din cele 12 feluri de napolitane, sau „Alpenrahm nuss Schokolade", ciocolată cu alune, una din cele — de data asta — 20 de varietăți de ciocolată. N-a făcut însă doar cumpărături „en gros", dovadă că din „grissini traditional", „traditional breadsticks" („speciality of Italy"), n-a cumpărat decît o cutie, și la fel „Ruma" — „Schlagschaum leicht und locker", friscă. Plus o butelcută de plastic, de 2 litri, cu ulei de floarea soarelui de culoarea aurului topit, sau un tub tot de plastic, de 1 kilogram, „Estragon Serf", deci muștar. Și încă altele de genul acesta, de exemplu banane, ananas, kivi. Pe toate s-a dus și le-a cumpărat, de la același magazin din Viena, cu o zi înainte de-a se întoarce în țară. Vecina, înginer la un institut de cercetare și proiectare din Capitală, e domnișoară și deci e greu de închipuit că a ținut să-și facă provizii ca să aibă cu ce să se îmbuibe acasă. Atunci de ce le-a cumpărat? Pentru că nu despre mîncare e vorba, ci despre o lecție pe care a vrut să o ofere părinților ei, amîndoi pensionari: mama, fostă vînzătoare într-un magazin alimentar din Brăila, iar tatăl funcționar. Oameni fără norocul — asemeni tanti Vioricăi — de-a fi călătorit în în vreo țară din Vest. Însă în cazul lor a venit muntele la Mahomed. Fetei nu prea i-a plăcut cu cine au votat cei doi, așa că s-a gîndit să le desfășoare puțin pe dinaintea ochilor ce „alimentare" se află prin lumea largă și să-i îndemne să încerce, dacă nu cred, să pipăie și să guste. Iar domnișoara zice, rîzînd cu poftă, că în fața sticlelor, borcanelor și cutiilor cu etichete strălucitoare revărsate din cornul abundenței, mama ei — înțelegînd aluzia despre felul cum a aplicat stampila la 20 mai — a oftat din rărunchi: „De, maică, dacă n-am știut cum e marfa!..."

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Un cioban retrăiește „Miorița" la Periam

„C-are clase mai multe..."

Nimeni nu știa, în 1 decembrie 1989, că Ștefan Minea — care, în acea zi, tocmai se angaja cioban — are în buzunar diploma de absolvire a Academiei de Științe Economice București la fără frecvență (diplomă eliberată în 27 XII 1985 cu numărul de înregistrare 2660). „Unde ai mai lucrat?" a fost întrebat la ferma nr. 7 din Saravale (aparținătoare Întreprinderii Agricole de Stat Periam, județul Timiș). „La un CAP — a răspuns Ștefan Minea. Dar acolo nu câștigam bani. Așa că am venit aici". Acolo, la Saravale, proaspătul cioban și-a adus în curînd și familia (soția și trei copii între 13 și 20 de ani), fiindcă adevărul era altul: de pe pășunea fermei din Saravale faci doi pași și ești dincolo, în Iugoslavia. De asta își lăsase apartamentul din Tîrgu Jiu ca să vină aici, de asta plecase, cu mult scandal și cu contractul de muncă desfăcut, de la Întreprinderea Minieră Urdari, județul Gorj, unde lucrase ca economist. Soția lui, Sevastița, fusese, și ea, contabilă la o unitate militară — de desființase de curînd. Oamenii își făcuseră o socoteală simplă: în România multilateral comunistă nu se mai putea trăi, dar, părinți tineri cu copii deja mari, vor putea zbiciui ceva „dincolo". Pînă „dincolo" mai era, însă, etapa „ciobănească".

Și a venit revoluția, cu incredibila bucurie de la început. Familia Minea s-a răzgîndit. De ce să mai plece acum, cînd, în sfîrșit, sîntem liberi? Și a rămas. Nu la Tîrgu Jiu, ci la Saravale, unde descoperise lupă atîta amar de ani de oamete, că „au ce minca". Până cînd s-o mai „stabiliza" situația în țară, s-au gîndit să rămînă acolo, înghesuiți toți într-o singură cămăruță, dar agonisind — ca și ceilalți ciobani — cîte un porc și cîteva păsări „de căciulă". Voiau să fie siguri că și în iarna următoare vor avea ce minca. Băiatul cel mic a continuat școala la Sînnicolau, iar fata a rămas la Tîrgu Jiu ca să-și termine liceul. Totul a mers bine pînă în 15 aprilie.

Ștefan Minea: — Lucram la aceeași turmă cu ciobanul Bogdan Augustin. Înainte de Paști, l-am văzut vînzînd mulți din turmă. Nu voiam să mă jung să-i plătesc din buzunar. Am spus contabilului fermei, Ion Balaban, ce s-a întîmplat. De atunci au început necazurile.

Valeriu Boboș, medic veterinar, directorul I.A.S. Periam — Nu nu mai eram șeful fermei cînd plecasem la Periam fiindcă mi-am cerut eu. Mi-a spus seară oamenii director. Nu am avut cu Minea n-am avut nici o problemă. Harnic, modest, își vedea de treabă. Dacă nici măcar de băutură nu se lăsa nea, cum mai fac ciobanii noștri. Abia întîmplarea cu reclamația împotriva lui Augustin a atras atenția asupra lui.

— Furase Augustin? Da, din moment ce mielii lipseau din inventar și au fost plătiți de „pirit" fără murmur. Dar pentru Ștefan Minea au început zile grele. La sfîrșitul lunii aprilie, soția și fiul lui cel mare, Leonard, n-au mai primit banii. Socotind bine, economistul Minea a constatat că nici duminicile de păsunat nu le sînt plătite. S-a dus la șeful fermei — Gheorghe Burezan — apoi la directorul V. Boboș. A cerut ca familia să fie plătită după zilele lucrate. A întrebat la contabilitate care e încadrarea și norma legală. „Vreți să știți cam multe" i s-a replicat. „Astea nu sînt probleme pe care să le priceapă un cioban". Contabilul avea 12 clase. Ciobanul avea A.S.E.-ul. Și — nemaiputînd răbda — a divulgat „secretul". I s-au dat banii. Apoi, soției i s-au mai dat 3 400 de lei. „Ce sînt ăștia?" — a întrebat ea. „Diferențe" — i s-a spus la contabilitate. Știți, ar fi trebuit să vă plătim mai mult". Și tot din acel moment, soția și fiul n-au mai fost primiți la turmă. În 25 mai Ștefan Minea a primit dispoziție de la directorul IAS Periam să predea turma și să plece. A predat turma. N-a plecat.

Ștefan Minea: — Dacă plecam, plecam ca vinovat și nu știam pentru ce. Am rămas, ca să-mi caut dreptatea. Sau ca să înțeleg cu ce am greșit.

Director V. Boboș: — În ultimele controale efectuate, am constatat că Minea n-avea pregătirea corespunzătoare unui cioban. Oile nu erau prea curate, nici bine adăpate. Și se apropia vremea mulsului. Ar fi putut un licențiat în economie să mulgă oile? N-ar fi putut. Ca să-l ajutăm, am vrut să-i dăm altă turmă, de tineret. A refuzat. În cazul ăsta, i-am spus să-și caute de lucru. Posturi sînt destule. Și de ciobani, și de economiști.

S. Minea: — Am căutat post de economist la I.A.S.-urile Gătaia, Sînnicolau, Teremia. Peste tot mi s-a spus: „Ce vă interesa că ciobanul ăla fura? Trebuia să vă vedeți de treabă!" și „De ce v-ați certat cu Boboș? E un om de milioane!" (afirmația e, într-un fel, justificată. Ferma condusă, pînă în ianuarie 1990, de V. Boboș, a obținut producții de opt milioane lei — n.n.). Așa că lui S. Minea i s-au închis mai toate ușile I.A.S.-urilor timișene. De ce?

Ing. Ion Roșca, directorul Trustului I.A.S. Timiș: — Minea e un om dezghețat, dar cam ciudat. Nu înțeleg de ce se încăpățînează să stea la ferma aia, deși nu mai lucrează din luna mai, în loc să-și caute un post în alt domeniu de activitate. Eu n-am nimic împotriva angajării lui în oricare din I.A.S.-urile din județ, dar, vedeți, nu pot să-i caut eu locul de muncă. Să și-l găsească singur și eu i-l aprob. Deși, recunosc, nu-i va fi ușor. Nimeni nu e dat afară de bun ce e...

Și totuși, paradoxal, asta e situația. S. Minea e prea bine „pregătit" ca să fie acceptat ca cioban. E un om ciudat. Suspect. „Infiltrat" printre ciobanii cinstiți (mulți cu unadouă condamnări). În mod organic, dialectic, el trebuie „extirpat". De fapt, împotriva cui protestează Ștefan Minea? De ce refuză să părăsească acea cămăruță mizeră a fermei 7, ce „dialog" vrea să obțină prin această „Piață a Universității" improvizată, solitar dar fără echivoc, la Saravale? Ștefan Minea nu se confruntă cu un om (șefii lui au chiar un dram de stimă pentru ciudatul păstor), așa că zadarnic am orienta ancheta spre căutarea unei vinovății clare, de exemplu, a directorului de I.A.S., sau a directorului de trust. Rămînînd acolo, Ștefan Minea luptă împotriva inerției unei mentalități. Mentalitate care menține un mecanism. El n-a fost dat afară fiindcă **n-a putut** face față greutăților ciobănești, ci fiindcă **n-ar fi putut**, sau mai precis, fiindcă locul lui nu e acolo, unde, cine știe, poate se mai întîmplă multe și un om prea „dezghețat" ar înțelege multe. Mecanismul trebuie să funcționeze ca și pînă acum. Cu ochii închiși. Cu socotelile cam în ceață, justificate prin „depășirile de plan". Zootehnia a fost în ultimii și cei mai crunți ani „un domeniu interzis. Acolo era carne. Lapte. Ouă. Lînă. Care luau, unele, drumul peșcheșurilor. Pentru nebănuite funcții cu liberă trecere la conducătorii partidului. Acum partidul nu mai e. Dar de prieteni cu funcții e nevoie. Și de mîncare e nevoie. Așa că, în general, zootehniei trebuie să rămînă încurcate. Asta n-a înțeles ciobanul-economist. Și n-a mai înțeles un lucru. Că România, deși a ridicat ancora, n-a pornit încă nicăieri. A rămas tot în estul Europei și în coasta Balcanilor. Deci singurul vinovat e tot Ștefan Minea. Cine te-a pus, domnule, ditamai licențiatul în economie, să vii cioban și să mai și spui ce vezi? Păi — vorba aia — matale crezi ce vezi sau crezi ce-ți spunem noi?

RADU CIOBOTEA

P.S. Și totuși, simplu și omenește, cine îl angajează pe Ștefan Minea?

FSN contra FSN

Războiul primarilor (II)

În nr. 34 din 22 august al revistei noastre, începeam o serie de articole cu titlul de mai sus. În urma publicării unor date cu privire la noul primar al Sectorului Agricol Ilfov, domnul George Gabriel Vîlcea, a promiscuității activităților sale, ca să o spunem mai delicat, a conduitei sale reprobabile, ne așteptam, în mod civilizat, la un răspuns, la un dialog minim în care, domnul G.G. Vîlcea să-și precizeze poziția. Acesta a hotărît însă să ne trateze cu indiferență, a transmis, prin interpuși, injurii și amenințări. Față de aceste lucruri, încă neacuzîndu-l de lașitate, îi atragem atenția domnului G.G.V. că revista noastră nu are nimic personal de rezolvat cu dumnealui și că numai dorința unor clarificări și spiritul democratic și curajul civic care trebuie să anime persoanele publice ne fac să-l invităm, încă o dată, să ne răspundă. Dorim dialogul pentru binele comun! Pentru a ne asigura, însă, mai invităm la dialog și pe domnul Sever Georgescu, consilier guvernamental, de la care vom obține, cu siguranță, soluția optimă.

Ni s-a promis că schimbarea primarilor va aduce cu sine lucruri noi și pozitive. Dintr-o succintă analiză a acestor fapte, concluzia intră într-o stranie și inexplicabilă confuzie: cine fură căciula cui? Chiar nu trebuie să fie nimic nou sub soare?

Un partid politic, oricare ar fi el, poate, dacă e la putere, să pună pe cine vrea în funcții administrative, dar acel cineva trebuie să aibă o moralitate minimă. În acest context, reprezentanții puterii prezintă garanții și numai așa.

Ni s-a spus, apoi, că se va renunța la vechea schemă; în momentul de față, cu excepția a doi viceprimari, se menține intactă vechea structură a primăriei S.A.I. Ciudat ni se pare și faptul că oamenii care au participat cu hărnicie și dăruire la demolarea comunelor S.A.I., Otopeni, Vlădiceasca, Snagov, Ghermănești, Bragadiru, Cornetu, 30 Decembrie, adică: Ion Șerban, Zaharia Buzîncu, Mihai Tomeci, Ion Trancu, față de care populația S.A.I. este ostilă, sînt, în continuare, bine merci. Au apărut unele voci care cer răzbunare, vor să-i bată; sigur că nu e normal, dar, cine stîrnește lumea și o irită?

Fostul C.P.U.N. al S.A.I. era compus numai din oamenii primăriei: Mirea, Chiric (fost șef de cabinet la toți primsecretarii), Fițion (primsecretar la Chitila, de unde populația l-a gonit!), Radu (primsecretar la Moara Domnească), Petrică (vice la Ciolpani), Vîlcea (economist). De fapt, C.P.U.N. nici nu a funcționat! Domnul Mirea s-a instalat președinte, cu o leafă de 6.130 lei. La fel, adică fără condiții de studii, a angajat ca secretar, cu 5.000 lei/lună pe Constantin Chiric, organizîndu-și un sediu ciudat la Balotești. Domnul Mirea „a primit" un apartament cu 4 camere în București, bdul 1 Mai, într-un bloc pe valută (la care aveau acces numai securiștii!). A fost cooptat și domnul Alex Tudorache, fost primvice la S.A.I., acum pensionar, devenit omul care știe tot. Sigur, în urma „activității" lui Alex. Tudorache, au fost realizate multe demolări în S.A.I. și mulți oameni au rămas fără casă; domnul Tudorache are, însă, apartament în Pantelimon (pentru el), apartament pentru un copil în Mihai Bravu, un altul, tot în Mihai Bravu, diferență, o stație de tramvai!

În timpul alegerilor, S.A.I. a avut un singur candidat! Domnul Mirea. I-a chemat pe cîțiva intelectuali din S.A.I., le-a cerut „depuneri de candidaturi", dar, la F.S.N. a apărut **una singură:** Mirea! Să ne mirăm că dl. Vîlcea e sprijinit de dl. Mirea, că dl. Vîlcea îl vrea ca primar la Otopeni pe dl. Fițion, alungatul de la Chitila, că dl. Vîlcea, actualul primar S.A.I., face o veritabilă navetă la Balotești (locuiește în Otopeni!) și uită să mai vină la primărie după următorul program: 14 aug. ora 14, **Balotești.** Nu revine! 15 aug. ora 15, „B", 16 aug. ora 15, „B", 21 aug. ora 9,15, „B", 22 aug. ora 16,30, „B", 24 aug. ora 14,30, „B", 28 aug. ora 14, „B", 9 sept. ora 12, „B", 10 aug. ora 13,30. **Balotești.** Ce și cine îl atrage pe dl. Vîlcea la Balotești?

În S.A.I. sînt multe probleme; la Bragadiru, 30 Decembrie sînt probleme legate de lipsa de apă, canalizare, încălzire. Comuna Voluntari, cea mai mare comună a ță... are străzi practicabile, c...zare, sedii sociale (vom reveni, în mod special, pentru unele situații de aici!).

În Sectorul Agricol Ilfov există o stare de confuzie generală; **țăranii nu mai sînt țărani,** n-au mai fost lăsați să fie! Demolați, fără despăgubiri, își jelesc și acum locul fostei case, în timp ce, ați văzut, „șefii" se joacă. Va spune cineva că noi destabilizăm situația. Care? **Abuzurile care se fac în continuare?** Să fie numai strigător la cer și nu și la un pămîntean, ales de popor, adică de oameni ca să le păzească liniștea și siguranța?

Decretul 42/90, incomplet și confuz, a făcut ca fiecare să înțeleagă ce vrea (5.000 m pămînt la țărani!). Au intrat unii peste alții în curți, au cerut 1.000 m² pentru casă. C.A.P.-urile au interpretat statutul lor și au dat 1 000 m² de pămînt, cu plată, pentru casă. S-au repezit alții, de aiurea, au apărut șmecherii, mulți au luat în numele altora. Deținem o listă a celor care au cumpărat teren de la C.A.P. Buftea, dată de notariat și, din lipsă de spațiu, o punem la dispoziția oricui (numai de-ar da Dumnezeu să intereseze, cu adevărat, pe cineva!). Din 92 de cumpărători, 61 sînt, direct, cu adrese de București! Veți spune, ce, n-au voie, C.A.P.-ul nu trebuie să cîștige? Vă răspundem că, da, e firesc, dar știți cîți oameni din sat n-au unde să stea, n-au unde să se întoarcă în timp ce bucureșteni, adică șefi de restaurante, foști miniștri, redactori și șefi mari din televiziune (liberă), pilo-șii cei cu „sînge albastru" sau profitorii vremii și-au cumpărat pămînt pentru o mică vilișoară, o căsuță în care să-și depene ceva amintiri. Nu e drept!

În concluzie, lumea spune că **nimic nu s-a schimbat!** Ba da, ticăloșii și lichelele din vremea lui Ceaușescu, din crescătoriile lui Ceaușescu au ieșit acum la lumină. Foșnesc și și-au dat cu parfum ca să-i ocolească muștele. Nu roșesc; sînt, mai degrabă, palizi de mînie cînd îi atingi cu ceva... cuvinte.

În ce ne privește, vom continua cu partea a treia a „Războiului primarilor". Vă vom spune de ce a fost înlocuit dl Mircea Popescu, acest om integru de care, iată, **nu e nevoie,** vom evidenția situația falselor schimbări în primării, a traficului de influență etc., avînd certitudinea că adevărul va ieși odată la lumină și că, în fond, chiar și trandafirul are nevoie de soare ca să crească.

PAUL AGARICI

De la coadă adunate

Asta e dreptate?

— Ia zi, domnule, dumneata simţi vreo diferenţă între C.P.U.N. şi Parlament?

— Daa! Ne mai trecea şi nouă timpu' la coadă... că ce-a zis ăla la şedinţă, şi cum s-a dat ălălalt în spectacol... Era distracţie, ce mai!

— Hazliu. Aşa a zis domnu' Valeriu la TV. A rîs şi el cînd şi-a adus aminte de C.P.U.N.

— A rîs, da' a rîs cam strîmb!

— Ehe! Să te fi văzut eu pe dumneata în locul lui! Adică, să ai un invitat pe săptămînă — nu mai mulţi, ca să mai schimbi calimera cu altu', cînd nu-ţi pică bine — şi invitatul ăsta al tău să înceapă să te înghesuie.

— Să te încuie! Aşa a zis Domnul Săndulescu, I. V.

— Mă rog! Să ţi-o zică aşa, de la obraz, ia vezi, domnule cum te porţi, că eu o să fiu şefu' dumitale!

— Să fii prudent! Hai, că ţin bine minte cum a zis. Da', ce crezi dumneata, că Emanuel Valeriu s-a speriat? Eu zic că s-a făcut!

— Ei, nu!

— Păi, stai şi dumneata şi socoteşte: mai şef ca domnu' Iliescu, se poate?

— Aha! D'aia o fi oftat el cînd şi-a adus aminte că înainte să fie director la televiziune era... cum a zis?... „ziarist independent".

— Păi? Da' şi cu prudenţa asta, eu nu ştiu, zău, ce i-o fi reproşat domnul senator? N-au fost ei, la TV, destul de prudenţi pîn' acu'? N-au mers ei pe „ce se taie nu se fluieră", de-i spurca lumea că nu dau tot şi mint? Adică, eu te pitesc cînd e lată şi dumneata mi te superi... Da', p'ormă, ...mai tîrziu... cînd îţi vine bine! Acuma, zi şi dumneata, asta e dreptate?

— Aşa-i, dom'ne, nu prea e... Hm! Ca să vezi! Pîn'acu' îi bălăcărea numai „opinia publică" — aşa ne-a zis domnul Valeriu. Acuma, îi ia ălălalţi la întrebări: şi minerii şi senatorii — că, de ce nu ne-ai filmat domnule, să ne vadă ţara; că, nu-mi umbla cu fofîrlica — vezi, doamne, că taman atunci s-a dus operatorul după film! Ehe, he! Păi, de cîte ori s-au dus ăştia după film... să fiu eu sănătos! Adică, ce vreau să zic: ei tot prudenţi au fost — să nu supere, de! — şi tocmai asta vin acu' să le reproşeze.

— Eu ce-ţi spuneam, domnule? Nu e dreptate pe lumea asta, ce mai!

Explicaţii

„Am citit cu uimire anunţul din „Flacăra" cu privire la preţul abonamentului, în care afirmaţi că pentru abonaţi a rămas 3 lei. Dacă preţul a rămas tot 3 lei, de ce abonamentul trimestrial este de 60 lei? Pe trimestrul II am plătit 42,25 lei. Puteţi explica cum aţi ajuns la 60 lei?"

Desigur, domnule **Ştefan Iliescu** din Bucureşti! Prin „bunăvoinţa" poştei, care ne mai fericeşte (pe noi, ca şi pe dumneavoastră) cu încă alte multe bucurii: una din ele este şi aceea de a nu duce revista celor abonaţi. Dar, despre asta, într-un număr viitor.

Acum, vă asigurăm, preţul pentru abonaţi este 3 lei.

De vină sînt ţiganii?

După cum se vede, pe cei de la I.C.R.A.L. Colentina — sector 2, Bucureşti, continuă să nu-i sperie nimic. Nici chiar scrioasa atenţionare dintr-o seară, cînd pe micul ecran a apărut domnul Burtea şi ne-a glăsuit răspicat, tuturor, să nu mai spunem altfel decît romi. I.C.R.A.L. Colentina, nu doar că le zice ca-nainte, dar îi mai şi arată cu degetul: „Am fost proprietarul unui imobil din Bucureşti, str. Doamna Ghica nr. 168, demolat din motive de sistematizare în anul 1986. I.C.R.A.L. Colentina refuză să întocmească actele legale de despăgubire, unul din motivele invocate fiind acela că imobilul respectiv a fost furat de ţigani." **(Dumitru Pufulete** — Bucureşti).

Chiar aţi uitat domnilor de la I.C.R.A.L. c ne i-a scos pe oameni d'n case? Nu vă e teamă că există un Dumnezeu? Chiar al romilor!

Cum ne trece tinereţea...

O experienţă halucinantă: acest manechin de 31 ani, Cheryl Tiegs, îşi prezintă alături mulajul în ceară prin care se „vede" cum va arăta (dacă va ajunge!) la 100 de ani! **(Paul Agarici)**

Dreptul la muncă

Poate fi luat dreptul la muncă? Din scrisoarea lui Viorel Acostandei din satul Ciureştii Noi, comuna Bălăşeşti, judeţul Galaţi, reiese că da. Altfel, de ce s-ar fi judecat „timp de mai mulţi ani la judecătoria Bîrlad şi Vaslui"?

Asta a fost înainte, veţi spune. „În prezent — ni se scrie — consider că prin ajutorul dumneavoastră, voi reuşi să muncesc şi să scap familia din mizerie." Se înţelege, aşadar, că acest drept, nu-l are nici acum — dreptul la muncă.

A greşit Iurie Darie?

Cît se poate de nedumerită, doamna **Stela Stoian** din Braşov, ne întreabă de ce, la o recentă emisiune a televiziunii, iubitul nostru actor Iurie Darie a făcut reclamă anvelopelor pentru autoturisme; anvelope fabricate de Întreprinderea „Victoria" Floreşti, ba a mai dat şi numărul de telefon al direcţiei. Dumneaei a sunat la numărul 971/46241, iar secretara directorului i-a spus că nu pricepe cum de s-a făcut publicitate unui produs deficitar. Nici noi nu pricepem, dar sîntem siguri că domnul Iurie Darie n-a făcut-o de capul dumnealui. Dacă ţinem bine minte avea chiar un text de prezentare în mînă.

Cine ştie cine, împins de entuziasmul realizării unei emisiuni atractive, a uitat cu totul un mic „amănunt": Întreprinderea producătoare nu prea produce. Că asta ne-a dat multora speranţe, ce mai conteză? Nu-i prima dată cînd sîntem păcăliţi!

Şomaj mascat

Începînd cu data de 16 august 1990, la Combinatul Petrochimic Oneşti, o bună parte din oamenii ce lucrau la instalaţia Stiren au fost invitaţi să nu mai vină la serviciu, plătindu-li-se o jumătate din salariu. Sînt lesne de înţeles motivele ce-au dus la o astfel de hotărîre. Semne de întrebare, rămîn, însă, suficiente: după ce criterii au fost aleşi oamenii aruncaţi — pe jumătate, deocamdată — în braţele şomajului? Cine a făcut alegerea? **Constantina Neaţă**, subinginer ce lucra pe post de operator, are patru copii. E posibil ca în întocmirea listei celor trecuţi la „odihnă silită", şeful care a semnat, să se fi gîndit că femeia va avea mai mult timp pentru îngrijirea copiilor. Înscrisă pe lista neagră a şomajului mascat, o fi avînd Constantina Neaţă şi ce să le dea să mănînce acelor patru copii?

Prioritate pentru veşnicie

E absolut normal ca **Ilie Severin**, frezor la Institutul de Cercetări Ştiinţifice şi Inginerie Tehnologică din Bucureşti, să figureze la priorităţi, în capul listei. Familia, compusă din patru persoane, foloseşte drept dormitor o bucătărie în care, în timpul zilei gătesc alte două familii.

„Înainte" a făcut memorii la Consiliul popular al capitalei, Consiliul popular sector 4, consiliul de stat, c.c. al p.c.r. comitetul de stat pentru consiliile populare, consiliul de miniştri. I s-a răspuns să aştepte — e la priorităţi.

„După", a făcut memorii la Primăria capitalei, Primăria sectorului 4, la domnul Petre Roman, la domnul Iliescu.

Între timp, a găsit două apartamente libere. A avut obraz şi nu s-a băgat, cu forţa. S-au ocupat. A aşteptat. Aşteaptă şi acum. Aşteaptă de 6 ani. E la priorităţi. Veşnic!

Se crapă de speranţă!

Cînd devine bulevard?

Dar cu calul ce-ai avut?

Din ce în ce mai rari: şi caii şi chiloţii.

(fotografie de LEONARD CHIOVEANU)

Grupaj realizat de LIANA TATOS

Ca-n pădure şi ca-n codru...

Nu toţi cei care cer audienţă, vor ceva anume pentru ei! (fotografie de Sorin Moise)

Poşta redacţiei

Stroe Ion — Bucureşti, **Ionescu Ştefan** — Iaşi: Legea privind organizarea unităţilor economice de stat ca regii autonome şi societăţi comerciale a fost publicată în Monitorul Oficial al României nr. 98/8 august a.c. ● **Olaru Tudor** — Bucureşti: Învăţămîntul tehnic de maiştri se realizează prin şcoli tehnice de maiştri cu o durată de 1 1/2—2 ani cursuri de zi sau 2—3 ani cursuri serale, organizate de ministere şi alte organe centrale. Absolvenţii primesc diplomă de absolvire, ceea ce le conferă dreptul să profeseze în specialitatea respectivă, în concordanţă cu normele stabilite de Ministerul Învăţămîntului şi Ministerul Muncii şi Ocrotirilor Sociale. ● **Negrescu Georgeta** — Rm. Vîlcea: Absolvenţii învăţămîntului superior care nu au participat la repartizare sau nu acceptă posturile oferite de comisie vor putea fi încadraţi în unităţi economice-sociale, prin concurs, în condiţiile legii. Vedeţi Hotărîrea Guvernului nr. 518 în Monitorul Oficial nr. 70/15 mai a.c. ● **Zamfir Gheorghe** — Buftea: Da. ● **Ilie Ion** — Galaţi: Abonaţi-vă la „Tribuna învăţămîntului". ● **Iovan Lucian** — oraş dr. Petru Groza (Bihor): Diminuarea beneficiului credem că da. Sancţiunile de anul trecut — nu ştim, dv. cunoaşteţi prevederile regulamentului de serviciu la întreprinderea unde lucraţi. Puteaţi atunci contesta în termen. Acum e bine să nu se mai întîmple. ● **Şerban Cristina** — Cugir: La Inspectoratul judeţean pentru cultură, din presă, la Radioteleviziunea Română. ● **Şchiopu Ilie** — com. Poieni (Cluj): Ne pare rău că nu l-aţi mai găsit la Slănic Moldova, dar să ştiţi că dl. Constantin Mudava nu ne anunţă cînd se mută dintr-o localitate în alta. Şansele de vindecare le puteţi afla numai de la medicul specialist. ● **Dinu Constantin** — Constanţa: Are dreptul. ● **Pisaltu Toader** — Braşov: Nu vă încadraţi în prevederile legale. ● **Aszalos Mirela** — Bucureşti: Aveţi dreptate, ştim, înţelegem. Să vă spunem să aveţi răbdare? ● **Costea David** — Piatra Neamţ: Aşa încercăm să facem. ● **Mureşan Daniel** — Zalău: Este necesară invitaţia. Cereţi informaţii la Inspectoratul judeţean al Ministerului de Interne. Nu v-ar plăcea o excursie organizată? ● **Grui Emil** — Sînnicolau Mare: Consultaţi Catalogul publicaţiilor la oficiul poştal.

REGHINA VÂRVICI

Măștile au avut întotdeauna față umană

Au început demisiile în parlament

În ședința adunării deputaților din 13 septembrie a.c., în cadrul lucrărilor celei de-a doua sesiuni, au fost anunțate demisiile d-nei Georgeta Valentina Pale și ale d-lor Dorin Sarafoleanu și Dumitru Surdu.

Cum era de așteptat, respectiva veste a produs nedumeriri.

În ceea ce-l privește pe d-l Dorin Sarafoleanu, binecunoscut medic specialist O.R.L., care își desfășoară activitatea în cadrul Spitalului clinic „Griviția", dînsul ne-a declarat :

„În momentul în care m-am decis să candidez pentru adunarea deputaților, nu aveam cunoștință de regulamentul de ordine interioară care urma să fie adoptat de adunare. Cînd ne-a fost supus atenției însă, am constatat că acesta prevedea renunțarea pe o durată de aproape doi ani (pînă la alegeri — n.n.) la profesia în care m-am pregătit. Deși prin candidatura mea am dorit să particip activ la buna stare de lucruri din țară, acum mă văd nevoit să renunț la calitatea de deputat în parlament, pentru că mă simt foarte legat de profesie și de pacienții mei care mă așteaptă.

Nici un alt motiv nu a contribuit, în vreun fel, la luarea acestei hotărîri, în afara rațiunilor mele profesionale".

(Paul Vinicius)

N. R. Să înțelegem că aprobarea (totuși), de către parlament a acestui regulament înseamnă implicit apariția profesiei de parlamentar ? Sau că profesioniștii n-au ce căuta în parlament ? Oricum, vremea revoluționarilor de profesie trecuse.

Cititorii ziariști

Inaugurăm această rubrică, alegînd unul dintre multele articole scrise de dumneavoastră pe care aveți amabilitatea să ni le trimiteți în scrisorile (care s-au înmulțit din nou) expediate redacției „Flacăra". Vom publica în fiecare număr un articol, iar la sfîrșitul anului vom atribui și cîteva premii. Amănunte — în numărul viitor. Vă rugăm să trimiteți texte de cel mult o filă dactilografiată (dacă se poate !), să scrieți numai lucruri adevărate. Autorii nu trebuie să fie ziariști profesioniști. Cei mai buni autori vor deveni colaboratorii noștri (colaborările se plătesc !), eventual corespondenți teritoriali (legitimați de „Flacăra"). Vă mulțumim și vă dorim succes.

Pe alte meleaguri

Am dorit foarte mult să „trec Prutul" și iată că această ocazie mi s-a ivit în săptămîna în care marea majoritate a locuitorilor dintre Prut și Nistru sărbătoreau un an de la reintroducerea limbii române și alfabetului latin în limbajul oficial, pentru că în familie s-a vorbit totdeauna „moldovenește", adică românește.

Acest „pas", alături de drapelul tricolor (roșu, galben și albastru), de manifestările tradiționale românești, constituie — după mine — un miracol, o minune. Inițiatorii și luptătorii din linia întîi ai deșteptării conștiinței de neam — indiferent de pe ce baricadă politică ar milita — sînt, zic, adevărați eroi. Este greu, adevărat, foarte greu, dar tenacitatea românului este proverbială. Tocmai de aceea, această renaștere o consider o minune.

Așadar m-am găsit în acest perimetru al Basarabiei în săptămîna de pe cumpăna lunilor august cu septembrie și prima constatare a fost seceta. O secetă care și-a pus biciul de foc și pe o mare suprafață din țara noastră. Oamenii însă sînt optimiști și-și văd liniștiți de treburi luptînd cu greutățile vieții de fiecare zi. Înfruntă bărbătește cum s-ar spune și sechelele trecutului și valul actualelor minusuri. Uniți, speră să lase copiilor și nepoților o viață liberă în adevăratul înțeles al cuvîntului, conservînd totuși, tradiția românească, autentică. Și pentru că a venit vorba de tradiție, m-am găsit și în comuna Zăim din raionul Căușeni cu ocazia dezvelirii monumentului unuia dintre cei mai mari poeți români din Basarabia, Alexei Mateevici.

Momentul a fost copleșitor, la el participînd mii de locuitori.

Atunci, acolo, am văzut tradiția românească păstrată din străbuni. Și am mai văzut ceva, ce prin părțile noastre a cam dispărut sau se întîlnește destul de rar. Tinerețea autentică țărănească, mai puțin „poluată" de atmosfera „orășenească", cu discoteică, video etc.

Familii cu 4—5 și mai mulți copii, aproape toți legați de glia satului și fără „dor" de ducă la oraș. Flăcăi făloși și zdraveni să „mute munții din loc". Fete frumoase, frumoase în adevăratul înțeles al cuvîntului, care după horă sau alte distracții străbune, merg în ogrăzi și pe ogoare și muncesc din zori și pînă noaptea.

Unii dintre fiii și fiicele satului se desprind, învață la școli și facultăți și se reîntorc la locurile de baștină ca ingineri, medici, profesori etc. Într-o astfel de familie m-am aflat pentru cîteva zeci de minute. Tatăl, Julea Alexandru, a avut mai mulți copii și toți trăiesc și muncesc în sat. Unul din ei însă, Julea Mihai, a studiat, este inginer la o autobază din Căușani, reședința raionului cu același nume, situată la cîțiva kilometri de Zăim, care la rîndul său se găsește la circa 100 km de Chișinău. Dar el are casă și trăiește tot în Zaim.

Și cînd ne gîndim că toată zona dintre Prut și Nistru, de la Marea Neagră și pînă hăt în nord spre izvoarele acestor rîuri erau numai localități ca acelea descrise mai sus. Acum, ce-i drept, au fost implantate și alte așezări cu altfel de popoare, dar asta este o altă problemă.

DINCĂ IONIȚĂ

Prindeți hoțul!

Persoana din fotografie este suspectată de a fi furat în dimineața zilei de luni, 10 septembrie, dintr-o cameră din hotelul „Aiutus" — Rîmnicu Vîlcea, aparatură foto de mare valoare ce aparține revistei noastre. Cei ce dețin relații despre presupusul hoț, sînt rugați să anunțe cel mai apropiat post de poliție, sau telefonic revista noastră la telefonul 17 60 10 sau 17 60 20 interior 2528. Ca semne particulare, respectivul are tatuat pe unul din brațe numele „Bobi" și răspunde la porecla „Bobi".

Actorul și neosălbaticii

Cu vreo doi ani înaintea revoluției din decembrie, actorul Ion Caramitru a fost surprins la o repetiție : minuia, cu destulă dexteritate, videocamera. Apoi, pentru o vreme, a trecut în fața ei. Cameraman și actor — nu e puțin lucru să fii. Dar nici montajul nu e de neglijat ! (fotografie de *PAUL AGARICI*).

Echipajul avionului doborît

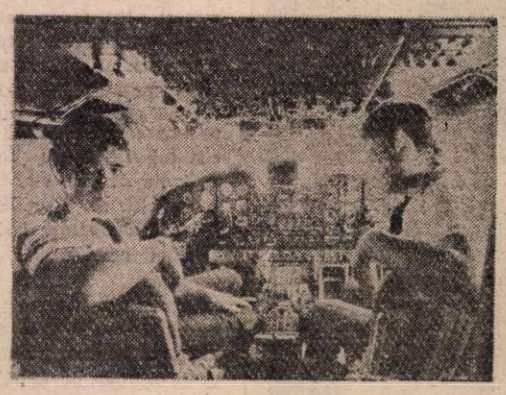

Așa arăta cabina de comandă a avionului AN-24, lovit, probabil, de o rachetă antiaeriană pe ruta București-Belgrad la cîteva zile după Revoluția din decembrie. Comandantul (în fotografie) a murit împreună cu cele 6 persoane aflate la bord. Imaginea a fost realizată în urmă cu 4 ani, într-un zbor de rutină al avionului pe ruta București-Tg. Mureș. (Fotografie de **Paul Agarici**).

Iată ce afirmă „Corriere della sera" în legătură cu Festivalul de la Mamaia

„Ziariștii publicațiilor de specialitate (apărute cu zecile) au criticat mult excluderea lui Gabriel Basarabescu, autor și interpret, asemănător cu Pepino Di Capri-Gino Paoli de acum douăzeci de ani cu un frumos cîntec despre criza de identitate prin care trece astăzi poporul român."

Dacă vrei cu adevărat, poți!

Se mișcă natural și cînd stă... (fotografie de **Paul Agarici**)

Post-scriptum la o epidemie de neîncredere. Antibiotice la „negru"

Ne parvin noi ecouri privind o epidemie a neîncrederii în personalul medical calificat destinat izolării și îngrijirii celor contaminați sau susceptibili de a fi contaminați de holeră. Unul din locuitorii orașului Sulina, d-nul Verbinski, ne mărturisește următoarele : „Am trei copii, iar dintre aceștia doi s-au îmbolnăvit de holeră. Îi țin acasă și-i tratez. Am fost la farmacie și cum acolo nu am găsit antibiotice, am cumpărat antibioticele „la negru", cum se spune. Nu am încredere să-mi trimit copiii la spitalul din Tulcea (la boli infecțioase), parcă ce le pot face aceia de acolo mai mult ca mine... Eu îi tratez aici cu antibiotice. Dar vă rog să nu scrieți despre asta, altfel aș fi nevoit să-i internez..." **(M. Gălățanu).**

Max Aub:

Crime perfecte

L-am omorît pentru că îl vorbea de rău pe Juan Alvarez, cel mai bun prieten al meu și n-avea deloc dreptate să spună astfel de porcării.

•

L-am omorît pentru că era din Vinaroz.

•

— Mai bine mor ! mă tot bătea ea la cap. N-am avut încotro și i-am făcut pe plac.

•

Mai întîi l-am omorît în vis. Apoi, nu m-am putut împiedica să n-o fac și în realitate. Era inevitabil.

•

L-am omorît fiind sigur că nu mă vede nimeni.

•

Sărmanul, era atît de urît încît de fiecare dată cînd îl întîlneam înfățișarea lui mă jignea. E o limită în toate, așa că...

Versiune de GEORGE ARION

ALEXANDRU TORJESCU

Speranță pentru 500 000 de bolnavi

Mulți din cititorii nostri își amintesc de intervențiile revistei „Flacăra" în cazul farmacistului Alexandru Torjescu. Succesele acestuia în tratarea bolilor incurabile de piele și ale unor afecțiuni gastrice au dus la înființarea la Brăila, în anul 1984, a cabinetului experimental al Ministerului Sănătății. Acesta avea scopul de a crea un cadru adecvat activității lui A.T. și de a verifica rezultatele acestuia. Zeci de mii de oameni au venit la Brăila aproape fără speranțe de vindecare și s-au vindecat de boli din cele mai grele și totuși, în anul 1988, cabinetul a fost desființat. Mulți, foarte mulți cititori ne-au scris întrebîndu-ne unde poate fi găsit d. Torjescu, ce s-a întîmplat cu el. Din păcate subiectul devenise tabu. Zeci de mii de suferinzi l-au căutat zadarnic. Dacă l-ar fi găsit, ar fi constatat că aproape tot ce se putea face pentru a-l împiedica să lucreze fusese făcut.

Avem astăzi posibilitatea să scriem din nou despre Alexandru Torjescu, să informăm pe cei interesați cum pot lua legătura cu el și, în aceeași măsură, să reluăm insistențele noastre publicistice privind crearea unor condiții normale de activitate pentru acesta, venind în întîmpinarea zecilor și sutelor de mii de bolnavi care au nevoie de dînsul.

Materialul e vast și, din păcate, nu vom putea să-l epuizăm într-un singur articol. Avem însă grijă, pentru cei direct și mai ales pentru cei urgent interesați să furnizăm în acest prim articol informațiile așteptate și la care, probabil, nu mai sperau.

Numai să dai mîna cu atîția oameni și tot cu o performanță

Cabinetul experimental de la Brăila avea farmacie proprie, laborator de analize cu dotare deosebită. Consultațiile se făceau prin policlinica cu plată (50 de lei consultația) și erau planificate. Controlul bolnavilor se făcea fără programare. În cei 4 ani cît a funcționat, cabinetul a dat 50 000 de consultații pentru 22 000 pacienți, din care 18 000 suferinzi de psoriazis, eczeme atopice sau dermite de contact. La închiderea cabinetului, 12 000 de bolnavi erau programați pentru următorii 3 ani. Ei n-au mai putut beneficia de tratamentele Torjescu. Au fost tratate cu succes colagenoze-lupus eritematos istemic, penfigus vulgar, poliartrită cronică evolutivă, reumatism poliarticular, — considerate boli deosebit de grave, nevindecabile, cu exitus limitat. În lume, se obțin, în unele cazuri, succese parțiale de vindecare clinică, după care bolile recidivează. În tratamentul colagenozelor se cheltuiesc în lume milioane de dolari fără să se obțină un rezultat îmbucurător.

Cabinetul de la Brăila practica tratamente ambulatorii. Dacă într-o clinică de dermatologie pot fi internați în medie 150—300 de bolnavi pe an (internările sînt de lungă durată, condițiile de dezinfecție sînt severe), densitatea obținută la cabinet a fost de 5 000—6 000 de bolnavi pe an. Numai să dai mîna cu ei și tot e o performanță.

Magdalena Itu, 36 ani, din Zărnești, a venit la Brăila în anul 1985 cu diagnostic lupus eritematos istemic : gradul I de invaliditate, cu însoțitor, anchilozată de un reumatism lupic, nefrită lupică, hepatită lupică, fără păr pe cap. După un an și jumătate, după patru deplasări la Brăila își revine total. În 1987 este verificată de Ministerul Sănătății prin internare în spital clinic și reintegrată în muncă. În 1988 naște un copil sănătos. Lucrează la Uzinele 6 Martie (dacă se vor mai numi așa) din Zărnești.

Exemplele de acest fel pot continua. Să mai numim doar trei bolnavi din București care s-au vindecat de boli grave de piele fără a mai recidiva : Leontina Coltea, col. Constantin Dumitrescu, Ion Mateescu, acesta din urmă fiind suferind de penfigus vulgar, cea ai gravă colagenoză cu manifestări dermice.

Din păcate, din nou despre ceaușești și alții

În anul 1986, a apărut la Brăila Emil Bărbulescu. A cerut consultație secretă. Diagnosticul : lupus eritematos istemic. Analizele de la Spitalul Elias erau proaste, boala era în reacție acută. A executat tratamenul și a venit la control. L-a chemat în același timp de 3 ori pe Alexandru Torjescu la Scornicești.

Alexandru Torjescu : — Era clinic vindecat, dar din cauza vieții agitate, pentru că nu se menaja și ignora recomandările, avea tendința să recidiveze. Vasile Bărbulescu era secretar la Olt și mi-a propus mutarea definitivă la Scornicești, cu atît mai mult cu cît el era bolnav de stomac. Vroiau să mă transforme în medicul lor de familie. Emil Bărbulescu era bolnav congenital, prin mama sa. În principiu, știam că familia era bolnavă. Manifestările nervoase ale lui Nicolae Ceaușescu, exploziile de mînie, îngrijirea exagerată ale diverselor afecțiuni, neîncrederea, trecerea de la o stare la alta sînt manifestări tipice ale bolnavilor de colagenoză. Aceste manifestări explică și diabetul și începutul de nefrită uremică ale dictatorului. În 1986—1987 au construit la Scornicești un cabinet asemănător cu cel de la Brăila numai că de un lux exorbitant, cu o farmacie dotată deosebit, desființînd pentru asta trei magazine din centrul orașului. Mi s-a oferit vis-a-vis un apartament pe măsură, în care s-a mutat mai tîrziu Emil Bărbulescu. Am refuzat. Intrînd în secretele familiei, riscam foarte mult. După o lună și jumătate au început neplăcerile. N-am mai primit medicamente, mi s-au blocat substanțele speciale pe care le foloseam. La sfîrșitul lui '87, C.N.S.T. a desființat cabinetul. Pînă la Revoluție am fost în permanență urmărit, probabil să nu fug în străinătate, convorbirile telefonice, îndeosebi cele de la pacienții străini care-mi cereau diferite lămuriri, interceptate. Am fost mutat la o farmacie de maternitate, unde pacienții care mă căutau nu aveau acces. Am avut voie doar la consultații sporadice, pentru „oameni deosebiți" percepîndu-mi-se un fisc uriaș pentru consultații de 100 lei, gen policlinică cu plată. În toamna lui '88 am plecat la Mehedinți, mama mea fiind din Turnu Severin și avînd nevoie de ajutorul meu. Am fost uimit că nici măcar atît nu am putut obține. Am fost repartizat la Baia de Aramă, la 67 de kilometri de Turnu Severin. Opt luni am trăit în condiții mizere, într-o rezervă de spital. Mi s-a dat apoi o garsonieră. După Revoluție am primit un apartament și sefia farmaciei, unde cunostințele mele nu pot fi folosite. Colaboratorul meu cel mai apropiat, dr. militar Constantin Poenaru, cel care mi-a dat cunostințele medicale necesare, o minte dotată excepțional pentru cercetare, a refuzat și el să meargă la Scornicești, motivînd că acolo nu e nici o unitate militară. Vasile Bărbulescu a spus că îi va înființa una cu un singur om. Vă dați seama cam cum se lucra cu noi și cu alții".

Sclul antiulceros TA sau politică și farmacie

Brevetul de invenție poartă titlul : „Gel antiulceros și procedeu pentru prepararea lui" și are numărul 90 370 din 13.05.1986. Este avizat, bineînțeles, de Institutul de Cercetări Chimico-Farmaceutice. Ministerul Sănătății a desemnat ca titular al brevetului Oficiul Farmaceutic Craiova. În brevet se specifică : **Elementele de progres tehnic constau în obținerea unui medicament eficient, superior altora utilizate în același scop.**

Nu credem că are rost să mai continuăm. Am spus despre ce e vorba. Cum a fost și cum este folosită, dacă este, această invenție vom vedea ascultîndu-l pe autorul ei, farmacistul Alexandru Torjescu :

— Are la bază fosfalugelul american, preparat din chimicale românești, dar și o serie de alte substanțe chimice, anestezice de țesut și nu de suprafață, ca de pildă medicamentul bulgăresc, Almagel A. Are în componență și droguri vegetale, extrem de eficace în afecțiunile gastrice. A fost luat greu în considerație, fiind preparat de un farmacist de provincie. Doar intervenția dr. Mihai Melencu, șeful Secției de specialitate din Turnu Severin a făcut ca produsul să capete date clinice și bolnavi vindecați. A fost aprobat greu, brevetat greu și pentru faptul că O.S.I.M., în vechea structură, cînd apărea o invenție, căuta să intre în posesia ei iar apoi tergiversa cu anii cercetarea. Gelul a fost preparat la Craiova doar în anii 1985 și 1986, apoi sporadic, deși cererea era furibundă. Între timp, s-a umblat și la formulă fără consimțămîntul meu. A fost livrat și fără regim alimentar. Am încercat să-l preparăm și la Galați, dar n-am reușit. Întors la Mehedinți, l-am preparat 6 luni la Baia de Aramă. Nu am mai primit alcool. Celelalte oficii farmaceutice îl au, numai cel din Mehedinți nu. Nici pînă astăzi, Oficiul farmaceutic Craiova nu mi-a dat drepturile de autor. Continuăm pe linia de a importa Almagel, care are substanțe nesemnificative, care costă 3 lei și pe care plătim valută de 10 ori mai mult. Pe vremuri, mi s-a promis că va fi industrializat. O doamnă din Centrală mi-a spus că n-are timp să se ocupe și asta fost tot.

De fapt, nu chiar tot. În anul 1989, s-au înființat posturile de farmacist inspector la nivelul județelor. Alexandru Torjescu mai ocupase un astfel de post în anii 19[illegible]—1972. S-a prezentat la concurs, împreună cu doi tineri. Cu o zi înainte de concurs, organul de partid județean, prin secretara Drăghici, i-a respins candidatura, iar postul a fost ocupat de secretara de partid a Oficiului. Astea cu toate că nu se punea condiția să fie membru de partid, cum de altfel, Alexandru Torjescu nu a fost niciodată.

Am ajuns la Revoluție. După cum vom vedea în numărul viitor, aceasta nu a adus în viața și activitatea lui Alexandru Torjescu, cel puțin deocamdată, decît speranțe. Tot în numărul viitor vom mai da amănunte ce pot interesa bolnavii, vom avansa propuneri pentru ca activitatea lui Alexandru Torjescu să intre în sensul cel mai adevărat în normal.

Pînă atunci, așa cum am promis vă dăm adresa farmacistului Alexandru Torjescu : Baia de Aramă, str. Republicii Bl. 24, sc. 1, et. 1, ap. 2, județul Mehedinți, cod 1533. Telefon acasă : 291, farmacie : 3.

La Baia de Aramă se ajunge cu mașina prin Craiova, Strehaia, Motru. Cu trenul se poate ajunge pe două rute : pînă la Tg. Jiu și de acolo cale de 40 kilometri cu ia-mă, nene ! sau pînă la Turnu Severin și cu rata 67 de kilometri.

OPREA GEORGESCU

Unul din multele „miracole" Torjescu : Luminița Bucur, de 13 ani și jumătate, din colonia Bumbești Jiu, satul Sadu, județul Gorj, cu „Pelada calvitică generalizată", dobîndită la 5 ani. Tratamentul a fost făcut la sfîrșitul anului 1965 și a durat două luni. Cine nu crede în fotografiile de mai sus se poate deplasa la adresa fetiței.

REPORTAJ ÎN SIAJ

„DUNĂRE, DUNĂRE, APĂ TULBURE..."

O croazieră pe Dunăre, de la Galaţi (sau Brăila) la Tulcea (sau Sulina) e mai mult decît o lecţie de geografie economică pe viu. Cea mai rapidă navă de pasageri, „săgeata", cum îi spun localnicii, străbate cele aproximativ două sute de kilometri dintre Galaţi şi Sulina în aproape trei ore şi jumătate, cărînd în „burta" sa, cea atît de aproape de apă, vreo sută, dacă nu mai mult, de persoane. Nava cu care plecăm se numeşte „VENUS", este necompartimentată şi nu oferă posibilitatea de a sta pe punte, aşezat pe bănci. Ploaia începe să-şi cravaşeze armăsarul de aer. Ieşim din rada portului Galaţi, străbătînd, la mijlocul firului apei, zona Şantierului Naval din localitate. Aici, navele pe jumătate construite îşi înfăţişează cu impudoare scheletul schelăriei care va fi îmbăiat cu o solidă croială de tablă. Mai sus de port, Dunărea primeşte Prutul, lărgindu-şi albia, îmbogăţind-o cu aluviuni (pe margini) şi putregaiuri. Bătrîni sau copii cu cizme de cauciuc vin, de dimineaţă, în această luncă mocirloasă şi strîng lemne mai uscate, sau buturugi pentru focul de iarnă. Cîţiva pescari din tată-n fiu, ajunşi în epoca noastră moderna „braconieri" urmăriţi de poliţie, îşi cîştigă aici existenţa numai din pescuit. Aici kilul de peşte este foarte ieftin : cu o singură sticlă de spirt medicinal (alcool metilic) poţi cumpăra chiar mai multe kile de peşte, la bunul obicei al vechiului troc cu lipovenii. Pînă la Tulcea zona pare civilizată şi înţesată de un număr mare de tot felul de ambarcaţiuni. De la Tulcea la Sulina, „rapida" mai opreşte numai de două ori : la Maliuc şi la Crişan. Aici casele sînt aşezate, chiar pe malul „gîrlei", părînd a fi plutitoare şi singura raţiune de a exista a acestor oameni este chiar Dunărea. Este zona în care se întinde marea „afacere a icrelor" : care pot costa, după culoare (albe sau negre), de la 700—800 de lei (minimum) pînă la 5 000 de lei kilogramul (cele negre). Există o perioadă anume cînd morunii intră, din mare, înapoi pe gurile Dunării, ajungînd chiar pînă la Galaţi, pentru a-şi depune icrele în locuri preferenţiale pe fluviu. Vara este infestată la suprafaţă ; cînd anotimpul este secetos şi bălţile seacă, scăzîndu-şi nivelul, se strînge o peliculă încărcată de multe reziduuri. În dreptul porturilor (Galaţi, Isaccea, Tulcea) apa capătă lucirea slinoasă, uleioasă a reziduurilor petroliere, a motorinei deversate de nave, peştii izbucnind la suprafaţa apei, morţi, cu burţile umflate, din cauza poluării. Dunărea poate cără totul cu sine : trunchiuri putrede, animale înecate, cutii de bere străină (sparte), multe sticle de toate soiurile, resturi de sipci şi materiale de construcţii. O apariţie pitorească sînt micile remorchere, şlepuri încărcate-vîrf cu trestie şi stuf din deltă, cărată special pentru a fi dusă şi prelucrată la combinatele de celuloză şi hîrtie ; acestea seamănă straniu cu rusticele care cu boi, umplute cu fîn, hodorogind pe prăfuite drumuri de ţară. Pe drum mai întîlnim şi un pescador : POLAR VII, construit la şantierul gălăţean. Lîngă Galaţi, aproape de locul numit **Pisica** sînt „nişte „plase" care filtrează Dunărea de trupuri, ca un grătar : acolo merg familiile îndoliate să-şi culeagă zecile de înecaţi pe care oraşul îi plăteşte (tribut sau ofrandă ?) Dunării, în fiecare vară. De pe punte se vede aproape malul basarabenesc, cu Reniul pustiu, doar cu cîteva macarale-gigant ondulînd în aerul fierbinte al verii. Se întîmplă ca malul să fie inundat adeseă şi casele din luncă, unele care nu au în faţă diguri solide, se trezesc îngenuncheate în apa tulbure, care cară cu dînsa tot felul de acareturi ale oamenilor : cîrpe, oale, scutece, resturi de mămăligă, o colecţie întreagă de obiecte care o umanizează. Aici, Dunărea rămîne cea mai banală divinitate (absolută) cu putinţă a oamenilor care locuiesc în apropierea ei.

MIHAIL GĂLĂŢANU ■

DIN NOU: S.O.S.! APELE MINERALE

Băutura ideală e reală!

Credem că nu greşim spunînd că Bilbor este una dintre cele mai frumoase aşezări rurale din nord-vestul Harghitei. Numai că, de data aceasta, n-am venit să admirăm nici peisajul său mirific dominat de păduri de brazi, de dealuri şi văi cu pîraie cristaline, nici să zăbovim prea mult cu privirea asupra mîndrelor case, construite cu migală, după o arhitectură proprie, tradiţională, de vestiţii crescători de animale din valea Bistricioarei.

Am venit aici, în acest început de toamnă, mînaţi de un scop anume : să ne interesăm de soarta unor mari resurse de apă minerală tip Borsec, de multă vreme lăsată să se scurgă fără rost pe apa simbetei la vale. Sesizarea ne fusese făcută de cîţiva cititori ai revistei, din rîndul cărora fac parte primarul comunei, dirigintele poştei şi directorul şcolii generale.

Un gospodar de frunte, Ionuţ Tamaş, ne-a dus pînă la principalul izvor — sonda din Bici — chiar cu căruţa dumnealui. Pe drum, ne-a dat cîteva detalii şi ne-a pus definitiv şi cu competenţă în temă, însuşi directorul şcolii generale, profesorul de chimie Stan Vasile. Printre altele, el ne-a spus : Sînt în sat la noi, aici, în depresiunea Giurgeului, vreo 15 **iviri** de apă (izvoare — n.n.) cu debite variate, dintre care unele apar prin petice de calcare cristaline dolomitizate. Cele mai importante se numesc Şeştina-Bici, spre care ne îndreptăm chiar acum, Truţă, Vulcăneşti, Dobreanu, Raita, Şaşcă şi Simion-Lungu. În genere, sînt ape minerale de masă, bicarbonatate, calcice, sulfuro-magneziene, carbo-gazoase. După cum au indicat analizele făcute de specialişti, toate izvoarele oferă o apă minerală de foarte bună calitate, cu conţinut ridicat de bioxid de carbon (izvorul Şeştina-Bici, de pildă, conţine 2,87 g/l) şi fluor (acelaşi izvor are 3,98 miligrame/l), o concentraţie redusă a ionului de fier, precum şi o radioactivitate cu mult sub limitele admise. Au mare efect în combaterea unor maladii, precum gastrite, nevroze, afecţiuni ale tubului digestiv, ale glandelor anexe, ale aparatului renal şi căilor urinare, în combaterea surmenajului fizic, a distrofiei endemi-

...Iată că badea Ionuţ îşi struneşte bidiviul şi coborîm din căruţă. „No, că pîn'aici o fost — zice el, sărind sprinten de pe capră. Aista-i izvorul nostru şi tare-i păcat că se risipeşte degeaba". Badea Ionuţ îşi face mîna căuş şi soarbe cu nesaţ lichidul răcoros. Jetul puternic iese cu mare presiune din gura sondei. Apa-i rece şi limpede precum cristalul. În jur, sar năstrapi mari şi deşi ca o jerbă de argint topit. Bem şi noi, pe rînd, apă din pumnii făcuţi căuş. S-adapă şi calul.

Dialogul se reia, în timp ce colega mea, fotoreportera, îşi face cu sîrg datoria. Jetul de apă şipoteşte necontenit, Şeştina preia debitul şi-l cară la vale.

— Care-i volumul deversat?

— Măsurat, 10 litri pe secundă! răspunde ferm profesorul Stan Vasile.

— Cînd, în ce an a fost forat ? Cînd s-a săpat ?

— Cam cu vreo 7 ani în urmă, îşi aminteşte dl. Gavrilă Trif, dirigintele poştei. De atunci curge continuu. Fără oprire. Aproximativ 600 000 litri apă în 24 de ore. O socoteală elementară arată că, dacă am fi livrat Bilborul nostru numai cu 0,50 lei per litru, am fi obţinut un venit net de cel puţin 300 000 lei pe zi. Iar dacă l-am livra cu 1 leu, cît e normal, ar însemna peste o jumătate de milion lei care, deocamdată, în loc să-i cîştigăm, îi pierdem.

De fapt, dirigintele ştie mai multe. Pentru că, pe vremea aceea, fusese primarul comunei. Poate că tocmai din această pricină datele pe care ni le furnizează sînt destul de precise. Nu pot fi puse la îndoială.

— Auzisem parcă şi de-o iniţiativă care viza punerea în valoare...

— Nu doar una, ci două. Prima s-a stins încă din faşă. Adică, imediat după ce s-a executat forajul şi s-au încheiat prospecţiunile şi studiile tehnico-economice. S-au cheltuit atunci investiţii de vreo două milioane de lei, după care întreaga lucrare a rămas baltă. Noul primar instalat după Revoluţie, dl. Gheorghe Hîrlav, a redeschis problema captării şi îmbutelierii acestei minunate ape minerale. S-a ivit şi un partener străin, firma franceză Ring Oil Investiment, care s-a arătat dispusă să se asocieze cu noi. Prin crearea unei societăţi mixte, româno-franceze, ne-am propus să realizăm o linie tehnologică de îmbuteliere a circa 50 milioane litri de apă minerală pe an. Plus o unitate modernă de produs ambalaje din plastic, precum şi alte dotări aferente, la care ar urma să lucreze 250—300 de oameni. Partenerul străin a şi venit la noi prin luna aprilie a.c. A analizat posibilităţile cu reprezentanţii noştri. S-a încheiat chiar şi un protocol. Valoarea întregii investiţii s-a estimat la aproximativ 40 milioane lei.

— Rezultatul ? Care-i stadiul de realizare ?

— Deocamdată-i cam încert. Se aşteaptă avizul definitiv al I.P.C.G.-ului ,precum şi acceptul de principiu al APEMIN Borsec. Se pare că şi de astă dată, APEMIN-ul nostru ne joacă festa. Adică, ne pune beţe-n roate, aşa cum a mai făcut-o, invocînd tot felul de motive nefondate. Ba că Bilbor-ul ar avea un grad inadmisibil de radioactivitate (ceea ce nu-i adevărat, pentru că analizele de laborator au dovedit contrariul), ba că debitul izvoarelor n-ar fi suficient de constant şi că transportul ar fi costisitor. Şi cîte şi mai cîte ! Motive absolut neîntemeiate, menite să ne demobilizeze.

Disputa nici acum nu s-a încheiat. Inerţia şi birocraţia, bată-le-ar focul, sînt încă în floare. Din varii motive, unii nu se mai prea omoară cu munca. În rest, e bine. E linişte şi pace.

Şi, în timp ce în valea Bistricioarei, la Bilbor, la Şeştina-Bici şi în multe alte părţi, se duce pe apa simbetei un adevărat elixir al vieţii, noi nu putem face altceva decît să ne amăgim cu gîndul că, în privinţa resurselor de ape minerale, România ocupă unul din primele locuri pe mapamond.

Dar, dacă statul n-are timp (şi e normal să n-aibă), de ce nu s-ar afirma aici o iniţiativă particulară ? Adică de ce n-avem (încă!) legile care să permită cu adevărat o economie privată ? Că s-ar găsi atunci cineva să cîştige milioane. Şi-am avea şi noi apă minerală pe masă.

MIHAI STĂNESCU ■
Fotografie de
ELENA GHERA ■

Şah la rege?

Interviu cu prinţul PAUL de HOHENZOLLERN

— Aşadar, aparţineţi familiei regale a României...

— Trebuie să spun că eu cunosc bine şi istoria României. Acum vreo cinci ani, prin 1987 de fapt, am moştenit în Portugalia toate arhivele regelui Carol, bunicul meu, care fuseseră lăsate doamnei Lupescu. Ea a lăsat totul doamnei sale de onoare, Urdăreanu, soţia mareşalului palatului, care plecase cu regele Carol în 1940. Aceasta mi-a dat mie toate arhivele regelui Carol. Mai întîi, pentru că din partea unchiului meu Mihai nimeni nu a fost să o vadă, eu am fost să o văd, şi, de aceea, a hotărît să mi le dea mie. În 1988, am început să scriu o carte, bineînţeles, bazîndu-mă pe arhivele regelui; deci, jurnalele regelui, toate scrisorile politice de la Roosevelt, Churchill, Hitler, Goering, Antonescu ş.a., le-am inclus în carte, şi în acelaşi timp am prezentat situaţia familiei noastre, care este destul de complicată. Bunicul meu, regele Carol, plecase din ţară în 1918; în timpul ocupaţiei germane, pentru a se căsători cu bunica mea, Ioana Lambrino, mai cunoscută în România ca Zizi Lambrino. Au fost căsătoriţi aproape doi ani, a fost o bătălie în familie pentru a hotărî dacă se menţine căsătoria sau se anulează, şi erau două tabere diferite, dar cum Germania a început să piardă, au hotărît în final să desfacă mariajul. A fost anulat într-o manieră nu tocmai legală, pe motivul că fusese făcut în secret. Tatăl meu, Mircea, nu a fost rege din această pricină, dar nu a renunţat niciodată la drepturile sale. S-a ajuns la tribunal. A fost o bătălie pe care a cîştigat-o tatăl meu, şi a fost recunoscut de curtea franceză şi potugheză ca moştenitor al regelui Carol, ca prim născut, şi începînd din acel moment, din păcate, familia nu a fost unită. Cartea mea vorbeşte de tot ce s-a petrecut, între timp am moştenit arhiva, am scris cartea, care a devenit un best-seller, apărută în Anglia în 1988, apoi a fost tradusă în Franţa, în februarie, anul acesta, va apărea în germană şi în română de Crăciun, sper. Am planuri pentru italiană, portugheză şi spaniolă.

Deci, tatăl meu trăieşte la Londra, căsătorit pentru a treia oară, ca şi tatăl său, de altfel, iar mama, recăsătorită, trăieşte în Elveţia, la Lausanne. Unchiul meu, fostul rege Mihai, locuieşte cu soţia şi cele cinci fete la Geneva.

Este o carte corectă, nepărtinitoare, n-am revendicat nimic, am scris doar istoria aşa cum s-a întîmplat ea, şi sînt mulţumit că va apărea în România şi că istoria cărţii apare în ziare, pentru că în final a fost un fel de nedreptate faţă de tatăl meu, care a fost exilat. În acelaşi timp, cartea mea vorbeşte de tot ce s-a întîmplat în al doilea război, eforturile regelui Carol de a ajuta cauza aliaţilor, a fost întotdeauna împotriva lui Hitler, şi cum a fost înlăturat, apoi vorbesc de aspectul cultural, pentru că Fundaţiile culturale ale regelui Carol au avut mult succes. Fundaţia Carol II era foarte cunoscută. Mari scriitori ca Eugen Ionescu, Cioran, au primit premii din partea Fundaţiei. Chiar şi dl. Plesu mi-a spus, cînd l-am întîlnit în ianuarie, că a fost fundaţia care a avut cel mai mare succes, care a făcut cel mai mult în România.

— Interesul dumneavoastră pentru România este legat de această moştenire?

— Eu nu fac politică. M-am întors în România sub semnul culturii şi umanitar. Cînd am venit în ianuarie, am creat o asociaţie în Franţa, L'Association Franco—Roumaine, am venit în februarie cu un camion umanitar care în fiecare lună aduce în orfelinate medicamente speciale, jucării şi lucruri de genul acesta. Dar am venit în ianuarie să cunosc ţara, am venit cu un avion privat de la Londra cu un ajutor umanitar, în februarie am venit cu un camion umanitar de la asociaţia mea. Apoi am început să mă gîndesc la înfiinţarea unei fundaţii culturale. Am vrut să o fac iniţial în Franţa, apoi mi-am spus că e mai interesant în România. Şi începînd din acel moment am întîlnit diverşi oameni cu care am vorbit de posibilitatea de a crea o fundaţie. Şi la început, am vorbia cu Corneliu Vlad de la **România liberă**, cu Horea Bernea, pictorul, cu Silvia Voinea, cîntăreaţă de operă, am început să formăm un grup, am pus 21 de persoane pentru crearea fundaţiei. În sfîrşit, totul a fost terminat, înregistrat, cred că era pe 16 luna trecută.

— Dar ajutorul umanitar şi fundaţia presupun cheltuieli mari. Sînteţi un om bogat?

— Nu aş putea spune acest lucru. Dar pentru asociaţie, am avut multe contacte, am cunoscut multă lume la Paris şi la Londra, a fost foarte uşor pentru mine să capăt sprijin. Oamenii au vrut să mă ajute imediat. Spitalele mi-au dat diverse lucruri, companiile farmaceutice, deci numele de familie m-a ajutat, faptul că sînt nepotul regelui. Dar am lucrat din greu pentru asta. Au trecut şase luni de cînd lucrez numai pentru România, nu fac deloc afaceri, nu fac decît să cheltuiesc, deci, cum spuneţi, nu sînt bogat, dar sînt suficient de organizat pentru a ajuta România.

În ce priveşte fundaţia, am finanţat primele cheltuieli, dar acum voi începe să adun bani din lumea întreagă. Cunosc mulţi americani, englezi, francezi care sînt interesaţi să dea bani, deci vom începe să adunăm fonduri. Bineînţeles, sumele mari de bani vor veni din străinătate. Voi începe să vorbesc despre ceea ce vrem să facem cu adevărat în România. Va fi şi un ziar al fundaţiei, eventual tradus în limbi străine, vom cumpăra o tipografie, şi în afară de cărţile noastre, vom tipări cărţi despre România, de istorie, chiar vom traduce cărţile unor români scrise în străinătate. În fiecare lună va apărea un ziar care va vorbi de obiectul fundaţiei, ce vrem să facem ce mănăstiri vom restaura, ce case, apoi posibilitatea de a lansa pictori tineri, vom oferi premii la sfîrşitul anului, vom oferi burse, avem multe planuri.

— Prin activitatea dumneavoastră vizaţi cumva tronul României?

— Toată lumea mă întreabă acest lucru. Speram să nu mă mai întrebaţi. Am spus deja că nu fac politică. Sînt conştient că sînt nepotul regelui Carol, şi continui tradiţia bunicului meu, am numit fundaţia cu numele familiei. Nu am intenţii politice.

Cred că România nu este pregătită pentru o monarhie, imediat. Cred că din punct de vedere politic, tineretul român nu cunoaşte monarhia. Tinerii îmi pun multe întrebări. Am fost la Universitatea Bucureşti, Facultatea de Istorie, şi am văzut că nu sînt prea informaţi despre istoria regalităţii, despre ceea ce s-a petrecut. Mai înainte ca tineretul să voteze, să decidă dacă vor o monarhie constituţională, eventual, trebuie să cunoască bine istoria monarhiei. Eu am scris cartea pentru ca ei să cunoască adevărul, ce s-a petrecut. Cartea care va apărea în România este o istorie petrecută cu adevărat.

Tinerii trebuie să fie educaţi pentru a şti diferenţa între o republică şi o monarhie, pentru că, evident, nu se poate vorbi decît despre o monarhie constituţională, de tip englez sau spaniol. Dar pentru moment nu văd o monarhie în România. Politica nu este pentru mine. Asta nu înseamnă că nu voi face cunoscut ceea ce familia mea a făcut în România, prin istorie, lucrurile pozitive pe care le-a făcut, pentru ca tinerii să poată compara.

— Credeţi că unchiul dumneavoastră, Mihai, doreşte să revină în România ca rege?

— Problema este că nu avem o familie unită. Nu pot să mă pun în pielea unchiului meu, ce vrea el, cred că nu era un moment propice pentru a veni în România, a fost bine inspirat. Cred că aşa gîndeşte toată lumea în Vest. Nu pot spune mai mult. A fost regretabil. Dar dacă are intenţii politice, cred că va fi dezamăgit, pentru că România nu este acum în poziţia de a accepta o monarhie, în primul rînd trebiue să-şi pună economia pe picioare. Oamenii au nevoie să trăiască mai bine. Este o ţară bogată care a fost foarte prost administrată. Nu este o ţară săracă. N-ar trebui să existe supermagazine goale, piaţa neagră şi tot ce se mai face acum în România. Ar trebui să fie o ţară la fel de bogată, de bine ca şi celelalte ţări din Vest. Deci, cred că sînt multe lucruri de făcut aici. Este o prioritate. Sînt mulţi care visează la monarhie, care au această nostalgie. Dar trebiue ca monarhia să se afirme prin ceva, să dovedească ceva. Pînă acum nu a făcut nimic în acest sens. Nu pot spune mai mu't de atît. Ar însemna să încep să atac cealaltă ramură a familiei. Cred că monarhia trebuie să facă înainte ceva. Nu poţi doar să spui, „Iată, am venit", pentru că ai fost rege în urmă cu 50 de ani.

— Vorbiţi-ne, vă rugăm, de fundaţie.

— Am moştenit biblioteca regelui Carol şi pe cea a prinţului Nicolae pentru că a doua sa soţie mi-a dat toate dosarele prinţului Nicolae, deci am două biblioteci reunite, cunosc bine istoria României, şi cunosc bine cultura română. Şi m-a interesat întotdeauna, să vin în România, să vizitez mănăstirile, să le restaurez. Găsesc foarte interesantă arta ortodoxă, bizantină, trecutul istoric al României. Este o ţară cu multă istorie, şi o cultură extraordinară. Prin fundaţie continui ceva care mă interesează de mult, şi anume arta. Am lucrat în domeniul artei deja, în Franţa şi în Anglia. Să spunem că eram colecţionar, cumpăram şi vindeam picturi, mobile vechi. Asta mă interesează. În India am avut oameni care au lucrat pentru mine timp de zece ani, care făceau pictură şi obiecte de artizanat, pe care le-am exportat în toată lumea. Am lucrat deci în domeniul artizanal, dar indian. Am făcut expediţii în Peru, timp de 8 luni, pentru a salva animale, cum ar fi ursul cu ochelari. Şi în România sînt animale ce trebuie protejate. Ştiu că a început vînătoarea. Nu am nimic împotrivă, dar totul trebuie făcut foarte calculat, numai cu profesionişti, şi folosit 20% din cheltuieli pentru protecţia animalelor pe cale de dispariţie.

Deci în acest fel mă interesează România. În acest sens am vorbit la UNESCO despre Delta Dunării. Am aflat că s-a vorbit cu Petre Roman şi că intenţia este de a o declara zonă protejată pentru totdeauna. Cred că toate acestea sînt lucruri importante şi pozitive ce trebuie continuate. Se pare că turismul a fost la pămînt anul acesta, cînd toată lumea credea cu totul altceva, după toate cîte s-au petrecut anul trecut. Au fost însă şi lucruri negative care s-au petrecut şi asta a influenţat turismul. Anul următor lucrurile trebuie să se schimbe. Este o ţară frumoasă, care merită să fie vizitată. Eu însumi voi aranja curse charter la Paris, voi face ca vreo şase sute de persoane să vină să viziteze România. Cred că turismul trebuie bine dezvoltat. Prin fundaţie, vom restaura sate, mănăstiri, lucruri pe care turiştii vor să le vadă, faţa veche a României. Nu vor veni să vadă imobilele construite de Ceauşescu, ci magnificele mănăstiri din secolele XV, XVI. Sigur că şi litoralul trebuie dezvoltat. Deci sînt multe lucruri de făcut. Politica trebuie lăsată politicienilor. Le urez succes, de altfel, pentru că va fi o sarcină foarte grea de a pune pe picioare România din punct de vedere economic.

— Credeţi că investitorii occidentali sînt pregătiţi să facă investiţii în România?

— Cred că se merge în această direcţie. Eu judec România nu după ziarele pe care le citesc. Cînd vin aici, văd. Şi mă întreb, care este diferenţa faţă de ianuarie? Nu încerc să caut lucruri complicate. Văd că oamenii vorbesc liber, oriunde, nu le este frică să vorbească, deci există o libertate a expresiei, incontestabilă, ziarele, după cîte văd, sînt libere, deci există o libertate a presei, televiziunea a evoluat într-o direcţie bună, se pot vedea mult mai multe lucruri interesante decît se vedeau înainte de decembrie, posibilitatea de a călători în străinătate. Am văzut mulţi tineri în Franţa care nu veneau să ceară azil politic, ci să viziteze. Asta e important. Nu sînt tineri români care vor să părăsească ţara, sînt tineri români care vor să cunoască. Se întorc în România. Vor să vadă cum este în afară. Asta cred eu că e foarte important, ca oamenii să poată călători, să viziteze alte ţări cu un paşaport român.

Revenim la fundaţie. Voi petrece şase luni în România şi alte şase luni încercînd să găsesc bani în străinătate. Deci, cred că interesînd străinătatea să investească în arta românească, să salveze mănăstirile, asta îi va face pe oameni să viziteze România. Voi face multe filme, articole în ziare, arătînd partea romantică, istorică, partea frumoasă a României. Vom aranja eventual concerte de muzică clasică, aducînd lume aici, la Bucureşti.

Faptul că eu pot deschide o fundaţie care poartă numele meu găsesc că e foarte democratic. Cred că intenţiile mele au fost bine înţelese şi cred că am mult sprijin din partea tinerilor, din această pricină. Am chiar mai mult ajutor aici decît în străinătate. Românii de dincolo sînt din păcate divizaţi. Fiecare crede altceva, fiecare vrea să facă numai pentru el. Cred că comunitatea românească în străinătate este foarte complicată, în vreme ce aici e mai simplu, vor un singur lucru, să ajungă mai bine.

— Am apreciat întotdeauna ajutorul dumneavoastră şi pasiunea pentru România, pentru nevoile României. Iată de ce autorităţile române au aprobat fundaţia dumneavoastră şi au manifestat întotdeauna bunăvoinţă.

— În ceea ce mă priveşte nu am avut contacte directe cu guvernul, dar creez o fundaţie, fac lucruri umanitare, culturale, sînt sprijinit, iar faptul că mă lasă să fac asta dovedeşte că merg în direcţia bună. Deci eu văd lucrurile din această perspectivă. Testul guvernului va fi de Crăciun, dacă poate face faţă acestei ierni. Încerc să mă pun în pielea românilor, şi încerc să văd punctul de vedere al românilor şi al României cînd vin aici. De aceea apăr mult România în străinătate. Iubesc această ţară şi cred în viitorul ei. Ai încredere într-o ţară sau nu ai. Dacă nu ai încredere nu vii în România. Eu am încredere, deci vin în România. Cred că lucrurile se vor schimba, se vor îmbunătăţi. România va deveni o ţară mare. Trebuie să ai încredere în propria ta ţară.

ION D. GOIA
ŞORINA MAN

Nu fiți cătrănit, domnule inspector școlar!

Joi, 7 septembrie, ne aflam la secretariatul Inspectoratului Școlar al municipiului București.

— Sînt de la revista „Flacăra" și doresc să iau un interviu domnului inspector general.

— Domnul inspector general este la ședință cu primarul capitalei.

— Știți cînd se întoarce ?

— Pe la 12,30 ; depinde.

— Vă rog să-i anunțați că îi solicit un interviu despre noul an de învățămînt.

Joi, nu-l mai găsesc ; vineri, revin ; aceeași secretară mă informează că domnul inspector general e plecat, dar a lăsat vorbă să iau legătura cu adjunctul său, domnul Nicolae. În secretariat, mai este o colegă de la Radio, necăjită că domnul Nicolae n-a primit-o și că a programat-o sîmbătă, la ora zece. O rog pe secretară să mă anunțe. „Mai bine încercați dv. personal, poate vă primește". Îmi recomandă ea și eu înțeleg din ezitarea ei că acolo, în biroul domnului Nicolae, se intră mai greu decît la un ministru. Îmi iau inima în dinți și mă duc. Colega de la Radio îmi ține pumnii. N-apuc să bat la ușă, că un cetățean congestionat iese val-vîrtej, dă să se întoarcă în biroul pe care tocmai îl părăsise, dar nu poate, cineva dinăuntru îi strigă : „Ieși afară și să nu te mai prind pe aici !" Cînd intru eu, efectele vizitei predecesorului meu nu sînt stinse : în picioare, sub privirile calme ale unei colege de birou, domnul inspector „se descărca". Prezența mea îl „stimulează" :

— Dumneavoastră ce vreți?

Cînd aude cuvîntul „interviu", ia foc :

— Ce interviu, doamnă, de asta ne arde nouă acum ? Noi muncim (unde am mai auzit asta ?... n.a.), avem treabă, examene, veniți altă dată !

— Nu vă supărați, asta mi-e meseria.

Aproape mă bîlbîi, stau în picioare lîngă ușă, cu o mînă pe clanță și cu una pe carnetul meu de ziaristă începătoare și mă gîndesc că probabil interlocutorul meu s-a prins că sînt începătoare, că n-am stil de abordare și din cauza asta țipă la mine. Reușesc să strecor o justificare : revista apare miercuri și eu trebuie să predau din timp articolul.

— Și ce vreți să aflați de la noi ?

Îmi mai vine inima la loc și încep să-i enumăr : problema necesarului de cadre didactice, a manualelor, a spațiilor școlare...

— Ce să discutăm, ce vă interesează pe dv. rahaturile astea ? Presa nu mai are cu ce-și pierde timpul decît cu chestiile astea ?

Mă fac mică, mai mică decît sînt : eu și presa sîntem trecute la colț, ca niște școlari obraznici. Poate că ceva din făptura mea „bicisnică" îl îndoiește pe domnul Nicolae, căci o lasă mai moale :

— Nu vă supărați, dar n-aven timp, poate altă dată, la revedere.

Subțire și decolorată, îmi aud vocea rostind împăciuitor : „Nu-i nimic, la revedere".

Domnule Nicolae, n-aveți de unde să știți că întîlnirea cu dumneavoastră a fost prima mea înfrîngere de ziarist începător. În rest, ar fi trebuit să aflați pînă acum că există o libertate a presei, nu numai de exprimare, ci și de obținere de informații, că există un mod civilizat de a discuta cu oamenii, că sînteți (sau ar trebui să fiți) un pedagog, că „rahaturile" (problemele învățămîntului !), interesează presa în măsura în care interesează pe toată lumea, că munca ziariștilor e la fel de serioasă ca a dv., că o femeie nu este ținută în picioare în biroul unui funcționar, indiferent că vine cu o reclamație sau cu intenția de a lua un interviu. Să fie clar, nu faptul că n-ați avut timp să discutați cu presa face obiectul indignării mele, ci atitudinea dv. față de instituția presei. Poate o să vă mire că nu sînteți prima „personalitate" căreia să-i fi solicitat un interviu. La Ministerul Învățămîntului și Științei (ca să rămînem în domeniu), domnul director general Ovidiu Ianculescu, mai ocupat ca dv., a găsit timp pentru noi ; la Academia de Teatru și Film, în plină zi de examene, rectorul institutului, domnul Victor Rebengiuc, ne-a primit cu bunăvoință, ne-a ajutat efectiv să pătrundem (n-o să credeți) în culisele examenului. Nu țin minte să vă fi solicitat accesul în culisele activității unor inspectori (în legătură cu numirea unor cadre didactice, de exemplu), dar vă promit că, tocmai pentru că e mai „liberă" ca dv., presa își va face timp pentru toate acestea.

VALERIA DORNEANU ■

Ne-am informat pentru dumneavoastră la început de an școlar

— Există un cadru constituțional și legislativ al educației în România ?

— Nici pînă la această oră învățămîntul românesc nu are un cadru constituțional și legislativ bine stabilit.

— Pe ce baze va funcționa în noul an școlar ?

— Există o hotărîre guvernamentală (nr. 521), o notă de subsol a fostului C.P.U.N. referitoare la învățămîntul privat. Atît !

— Putem vorbi de privatizare în învățămînt ?

— Nu pot exista instituții private în învățămînt pentru că Guvernul și Parlamentul n-au exprimat încă o viziune coerentă asupra lor într-un cadru legislativ.

— Ce așteaptă Ministerul Învățămîntului de la Guvern ?

— E necesar ca parlamentarii să facă publică cel puțin o declarație de intenții în baza căreia învățămîntul actual să-și găsească echilibrul necesar.

— Ce materii noi se vor introduce în noul an școlar ?

— Educația moral-religioasă, o oră la două săptămîni. E vorba de un obiect de învățămînt cu statut optional, elevii putînd opta între un cult sau altul.

— Se va menține obligativitatea învățămîntului de 10 ani ?

— Nu. Sînt obligatorii doar 8 ani, existînd posibilitatea continuării instrucției în cadrul învățămîntului, prin ucenicie, în școlile complementare.

— Ce sînt aceste școli complementare ?

— Școli profesionale, fără obligativitatea de a-i repartiza pe elevi. Au apărut, de asemenea, școlile postliceale.

— În ce stadiu se află tipărirea manualelor școlare ?

— Au fost tipărite deja 220 titluri (din 375), ceea ce reprezintă 17 milioane de cărți din cele 25 milioane necesare. S-au tipărit aproximativ 85% din cărțile necesare, restul urmînd să părăsească tipografiile pînă la 1 octombrie (pentru cls. I—VIII), respectiv pînă la 1 noiembrie (pentru clasele de liceu). Vom difuza pe piață încă 20 mii de exemplare.

— Vor reintra elevii în campania agricolă ?

— În nici un caz nu vor fi implicați în aceste acțiuni !

— Există suficient spațiu pentru potențialul școlar al țării ?

— Începem anul cu un deficit de 3 700 săli de clasă. În următorii 10 ani, vom avea nevoie de 2 300 școli noi. O reformă a învățămîntului e condiționată de aceste limitări fizice.

— Cînd vor începe noile construcții ?

— Ministerul Învățămîntului le va prelua de la 1 ianuarie.

— Care sînt, în continuare, mijloacele de coerciție ale profesorului asupra elevului, cît și ale directorului școlii ?

— Sînt în vigoare regulamentele școlare de pînă acum, cît și statutul cadrelor didactice.

— Cum vor fi stăvilite excesele profesorilor de diverse orientări politice care vor să-și influențeze politic elevii ?

— Se vor lua măsuri imediate. Poziția Ministerului e clară : nu poate tolera asemenea abuzuri. Presa poate da o mînă de ajutor semnalînd cazurile concrete.

Și în casele de copii trebuie să sune clopoțelul!

A curs multă cerneală pe tema acestor case de copii. Cu toate acestea, aflăm de la doamna Lia Ionescu, inspector școlar general cu problemele caselor de copii, că situația lor acum, la început de an școlar, e precară. În primul rînd, **un deficit de 250 de cadre didactice** („Nu se înghesuie nimeni să lucreze cu acești copii"). În al doilea rînd, în ciuda tuturor demersurilor, spațiile sînt insuficiente, iar la cele existente nu s-au încheiat nici acum lucrările de reparații, ICRAL-ul invocînd lipsa de materiale și de forță de muncă. În al treilea rînd, nici pînă acum nu se știe unde vor învăța acești copii, pentru că școlile acuză toate lipsa de spațiu, adevărul fiind însă altul : comitetele de părinți nu vor ca acești copii năpăstuiți de soartă să învețe la un loc cu copiii lor (un exemplu : cei de la Casa de copii nr. 10 nu au fost nicidodată primiți să frecventeze cursurile primare sau gimnaziale ale Liceului nr. 35 București, cu care se află „gard în gard"). În al patrulea rînd nu s-a rezolvat problema unui centru de aprovizionare special pentru aceste case de copii, rămînînd ca, în continuare, fiecare să se descurce cum poate. Nici o întreprindere sau instituție bucureșteană nu s-a oferit să patroneze vreo casă de copii (cu excepția bisericii romano-catolice, care a oferit un ajutor substanțial).

Izolați de societate, mulți dintre acești copii se află acum „în afara legii" din motive independente de ei : chiar și unii care au împlinit 18 ani nu au buletin de identitate. Oameni buni, dar ei există, sînt printre noi și au nevoie de noi !

VALERIA DORNEANU ■

FLACĂRA
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Mai sînt de citit mii de cărți

Fabrica de oameni

Cineva povestea că, citind în adolescență **Război și pace**, l-a îndrăgit pe Pierre Bezuhov și a început să vrea să-i semene. Drept urmare, s-a străduit să se îngrașe și și-a cumpărat o pereche de ochelari cu multe dioptrii, deși nu suferea de miopie. Acesta este unul dintre numeroasele moduri — și anume cel mai simplu — prin care literatura își exercită forța de a-i influența pe oameni. Condiția o constituie ingenuitatea cititorului. Trebuie să fii foarte tînăr sau să ai o experiență intelectuală redusă ca să îți propui să semeni personajului unui roman.

În timpul dictaturii s-a făcut mare caz de necesitatea ca scriitorii să creeze „modele" pe care cititorii să le urmeze. Nicolae Ceaușescu însuși, în discursurile sale, în paragrafele consacrate literaturii și artei, pretindea creatorilor să pună la dispoziția publicului exemple de „muncă și viață comunistă". Acesta era nivelul de înțelegere la care ajunsese dictatorul, întrerupîndu-și studiile de la o vîrstă fragedă și închipuindu-și că poate deveni și el scriitor, din moment ce aflase că „viitor" rimează cu „zbor". El credea în mod naiv că „eroul pozitiv" poate declanșa un fenomen de mimetism pe scară largă, că literatura are șanse să devină o fabrică de oameni (..noi, cu o conștiință înaintată, constructori de nădejde ai socialismului și comunismului pe pămîntul scump al patriei") dacă, bineînțeles, scriitorii vor da dovadă de spirit revoluționar și vor crea asemenea matrițe ale personalității umane.

Ne-aducem aminte cu cîtă convingere explica Mihai Dulea, de la înălțimea incompetenței sale, că într-un scenariu de film un bărbat nu trebuie să-și înșele soția fiindcă există riscul ca spectatorii să-l imite și să-și trădeze și ei tovarășele de viață, ceea ce ar fi neprincipial. Așa s-a ajuns ca multe cărți, filme, piese de teatru să fie de un comic involuntar, prezentîndu-ne îndrăgostiți care, în intimitate, schimbau replici de genul: „— Irina, tehnologia din fabrica noastră trebuie neapărat modernizată, acesta este imperativul prezentului! — Înțeleg, Andrei, dar tu n-ai dreptul să te îndepărtezi de oameni... Gîndește-te că nu ești numai un specialist, ci și un activist al partidului!".

Urmarea a fost că s-a ajuns la un fel de dezgust față de orice discuție pe tema funcției educative a literaturii. Și totuși, literatura are și va avea întotdeauna o funcție educativă. Numai că modul în care și-o exercită este mult mai subtil decît erau în stare să înțeleagă semidocții cu mașini negre la scară. Imitarea naivă a personajului principal ține doar de prima etapă a inițierii unui cititor în specificul literaturii. Pe măsură ce el se maturizează sub raport intelectual, influențarea lui de către literatură devine un proces mai complicat și mai greu vizibil. Revenind la exemplul dat la începutul acestor însemnări, se poate spune că vine vremea cînd cititorul nu se mai identifică, sentimental, cu Pierre Bezuhov, ci cu... Tolstoi. El ar vrea să scrie o carte la fel de importantă, prin care să zguduie conștiința semenilor. Sau, dacă nu să scrie o carte, să realizeze orice altceva cu caracter de performanță. Este un elan creator declanșat printr-un fenomen de intrare în rezonanță, specific tinereții.

Cînd procesul de maturizare se încheie, cititorul nu mai cade în reveria substituirii de identitate. În timpul lecturii, el nu-și mai închipuie că este nici personajul, nici autorul cărții. Se mulțumește să fie... cititor. Această poziție, aparent modestă, îi oferă posibilitatea să profite la maximum de efectul benefic al literaturii. Este vorba, bineînțeles, de un cititor competent, și nu de unul care caută în beletristică informații enciclopedice. Este vorba de un cititor familiarizat cu specificul literaturii.

Cititorul care se situează deliberat pe o poziție de cititor are o anumită detașare față de text, dar această departe de a-l face imun la efectul educativ al literaturii, îl face mai receptiv. De ce? Pentru că în absența unor interese impure și turbulențe, ajunge la o maximă disponibilitate spirituală.

Există opinia că această contemplare senină a creației, deși oferă o delectare estetică, nu-l modifică pe cititor din punct de vedere moral. Este o opinie greșită, caracteristică celor pentru care contează numai evidențele. În realitate, contemplația de acest fel are o mare putere modelatoare. Nu numai că înnobilează prin **catharsis**, dar îl face pe cititor să simtă admirație și respect față de ființa umană, capabilă de creație. Citind o carte bună — tristă sau veselă, aceasta contează mai puțin, dar neapărat bună — trăim bucuria de a constata că un semen de-al nostru a reușit să ajungă la o culme a creației.

Lectura, practicată corect, în cunoștință de cauză, este o școală a admirației, a comunicării, a solidarității umane. Fără să aibă nimic comun cu o fabrică de oameni, literatura pune doar la dispoziția oamenilor o parte din mijloacele necesare pentru a se înțelege mai bine, a se respecta și a-și îngădui unii altora să fie ei înșiși.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

Corespondența literară

Privighetorul

Deschidem prima poștă literară din țară de după evenimentele din decembrie cu convingerea că literatura și creatorii de valori în general, au un cuvînt greu de spus în aceste vremuri încîlcite. Nimic nu e mai distict și durabil într-o perisabilă confuzie decît unicitatea valorii. Nimic nu e mai eficient într-o mohorîtă uriențe generală decît strălucitoarea frumusețe. Nu ne putem salva, inclusiv în fața propriilor noastre eșecuri, decît creînd și sperînd să ajungem prin creație la valoarea invincibilă.

Genericul sub care punem poșta noastră literară recepteză o informație biologică din paginile lui Constantin Noica: cel care cîntă în nopțile tîrzii, pînă dimineața, e... privighetorul, nu privighetoarea.

Ne convine acest simbol, pe lîngă sugestia virilității pe care o presupun cîntecul și actul creator, și pentru că pasărea aceasta munceste toată noaptea în singurătatea întunericului cosmic și a propriului întuneric — roua zorilor nefiind altceva, după poemul celebru al lui Blaga, decît sudoarea privighetorilor care au ostenit toată noaptea cîntînd.

În altă ordine de idei, cuvîntul implică și sensul de priveghi: priveghere a sufletului în preajma unui spirit pămîntean în extincție, pregătindu-se să se înalte și să străbată, prin inițiere, vămile cerești. Dar poate că timpul însuși pe care îl trăim acum, această învălmășeală postrevoluționară oferă simptomatologia unui priveghi, a despărțirii dureroase de ceva și a intrării, la fel de dureroase, într-o altă paradigmă mai înaltă.

ION ZUBAȘCU ■

Lanterna magică

„Mai mult lung decît verde..."

(meditații la un crocodil)

Un simpatic actor — pre numele său **Paul Hogan** — trecut, binișor, de prima tinerețe, dar suplu ca o nevăstuică — „trage" în Australia un material brut pentru un film de aventuri, fără a avea un „story" finalizat, așa cum scrie la carte. Ingenios și întreprinzător, se prezintă cu acest material, traversînd oceanul, la binecunoscutele studiouri cinematografice **„20-th Century Fox"** (binecunoscute, de cîteva luni de zile și spectatorului român prin profesional-realizatele pelicule de serie „B" ce au rulat, și vor mai rula pe ecranele noastre. Aici un producător „dăstept" intuiește valoarea materialului, îl remontează, adaugă cîteva scene inedite și astfel se naște filmul **„CROCODILUL DUNDEE"** — un deliciu pentru spectatorul de toate vîrstele!... Un fel de Tarzan al anilor noștri, un neadaptabil la vicisitudinile civilizației de consum, un prieten al animalelor (deci și al crocodilului în cauză), și în aceeași măsură al femeilor frumoase — acesta ar fi eroul.

Eu însă vreau să mă refer la altceva, în aceste rînduri: anume la psihologia spectatorului român obișnuit, spectator ale cărui gusturi în materie de film au fost într-atît de pervertite și de marginalizate în ultimii ani, încît iată-l cum, pus în fața unei pelicule reprezentînd nu neapărat o „capodoperă" — dar o bună piesă de referință în ceea ce privește filmul de acțiune și umor — intră, pare-se, sub incidența acelei rețineri caracterizînd un individ care, în urma unei pătanii anume, suflă și în... iaurt; din **două** motive: unul, că nu mai are încredere în sălile de cinematograf, în genere; al doilea, că **e prea** prins în a citi ziarele, a privi la televizor — deci, în a face politică.

La cinematograful „PATRIA" — unde crocodilul este băgat în premieră — lumea merge, și nu prea: cozile sînt destul de modeste. Iată însă că organizatorilor pieței noastre cinematografice le dă prin cap ideea de a folosi și acel „forspan" preluat odată cu achiziționarea filmului în cauză, de a-l programa adică, pe micul ecran, cîteva zile de-a-rîndul și la oră de vîrf. Rezultatul: cozile devin spectaculoase, filmul este reținut la „PATRIA" cu mult peste săptămînile planificate, este așteptat în țară cu nerăbdare... etc.

Să tragem concluzia (de altfel de mult trasă), că reclama este sufletul comerțului?! Firește că este... Lumează însă, în programul stagiunii noastre cinematografice ce abia de acum începe **cu adevărat** (așa cum am anunțat și în trecutul număr al revistei), o serie de „mari filme" — unele capodopere **incontestabile**. La care **nu știm dacă există** forspan... la care nu știm dacă există, pregătită, măcar acea minimă propagandă vizuală menită a atrage atenția nu numai asupra titlurilor în cauză, ci și asupra **valorii de fapt** a peliculelor respective, asupra ecourilor pe care acestea le-au avut în lume acolo unde a fost cazul. Experiența „CROCODILULUI DUNDEE" demonstrează încă o dată — dacă mai era nevoie?! — că spectatorul nostru este, dacă nu obosit, cel puțin **tracasat** (și nu fără motive, o știm cu toții!). Că trebuie **atras** către film inclusiv cu mijloacele sfintei RECLAME, că aceasta din urmă nu mai trebuie rezumată la aceea anonimă, șoptită „de la ureche la ureche" de către cei ce au și văzut un film, lumea bulucindu-se, în cel mai fericit caz, la cinematograf, exact atunci cînd filmul recomandat în cauză a fost scos de acolo, pentru a-și urma circuitul. La urma urmei, pentru un film bun, o reclamă inteligent susținută costă infinit de puțin, față de încasările pe care le poate aduce. **Să purcedem spre ea...!**

HORIA PĂTRAȘCU ■

P.S. — Sîntem informați că — deocamdată pe casete video — circulă și „CROCODILUL DUNDEE" (II), și că ar exista și III-ul; cum ar spune rusul: „Vot tak!".

Viața pe scenă

Folkiști la Mamaia

— Mă bucur că te-am prins, o clipă, în București. Te văd rar și am senzația că ești mereu între. Între ce și ce ești acum? Victor Socaciu?

— Între participarea mea la Festivalul de la Mamaia și...

— O clipă? Cum ai nimerit pe acolo?

— Titus Munteanu m-a solicitat chiar în ziua recitalului pentru a... înlocui un cîntăreț italian care n-a putut sosi la timp, în România.

— Deci, nu numai în industrie ei și la festivaluri se poartă înlocuitorii. Nu ne-a ofensat propunerea?

— M-a interesat mai mult decît persoana mea reapariția unui gen cam uitat — folkul — într-un context de asemenea audiență.

— Revenim imediat la subiect. Te rog să continui: între Mamaia și ce te afli acum, o clipă, în București?

— Coincidența face ca tot la Mamaia să se reînnoade răspunsul la prima ta întrebare. De mîine, încep un turneu de zece zile pe litoral alături de Silvia Dumitrescu, Ștefan Hrușcă și proaspăta cîștigătoare a trofeului Mamaia '90, Laura Stoica.

— Să ne mutăm atunci și noi la Mamaia. Din afară am văzut cu toții festivalul. Crapă-ne puțin ușa din dos spre interiorul său!

— Adevărul este că și eu am privit festivalul tot din exterior, cu excepția momentului în care am cîntat.

— Chiar nu ne spui nimic din culisele „moculesciadei" — cum numea un cronicar ingenios noua ediție a festivalului, — cu atît mai mult cu cît ai participat și la ediția de anul trecut?

— Festivalul a fost mult mai bine susținut de organizatorii săi tradiționali și cred că față de celelalte ediții este un salt important.

— Dar nu saltul pe care l-ar fi așteptat spectatorii.

— Mă surprinde această pretențioasă așteptare a spectatorilor. Cred că nu poate fi vorba de o apreciere generală, ci doar parțială.

— Te pui bine cu organizatorii pentru următoarea ediție?

— În nici un caz. Dar nu trebuie să uităm că e un festival de muzică ușoară și la pupitrul orchestrei nu se află nici Bernstein, nici Jan Michel Jarre.

— Totuși, și aici nomenclatura a rămas nomenclatură!

— Cred că marii compozitori pe care îi avem în acest deceniu încă stau deoparte și eu, unul, nu înțeleg de ce. Mă refer la Bogardo, Anton Șuteu, Adrian Enescu și alții.

— Să lăsăm o clipă muzica ușoară să mai prindă în greutate. Cred că ai ceva în cap în ceea ce privește viitorul genului de muzică pe care îl practici.

— Mă gîndesc la înființarea cît mai grabnică a unui sindicat pentru toți cîntăreții genului folk și iată, am și făcut primii pași în această direcție. Împreună cu Hrușcă, Șeicaru, Bertzi, Gh. Gheorghiu, C. Dragomir ș.a. am creat un prim nucleu lîngă care sper să strîngem toate forțele genului pînă în toamnă. Îi anunț pe toți cei care mai cred în folk să mă contacteze...

— Unde? La Mamaia?

— La sediul Asociației pentru inițiativă artistică PAN din str. Onești nr. 4—6, tel. 38 60 45, int. 125, în vederea constituirii sindicatului de care vorbeam.

— Crezi că mai e actual folkul la noi după toate peripețiile sale?

— Folkul rămîne, după părerea mea, în continuare, un gen important, poate cea mai importantă cale de exprimare a opiniilor protestatare prin muzică. De altfel, într-o primă discuție de principiu pe care am avut-o cu dl. Mihai Constantinescu, consilier în Ministerul Culturii, la începutul anului viitor vom putea fi subvenționați pentru organizarea unui festival național folk cu participare internațională.

— Am auzit vorbindu-se recent de un turneu al tău la care a fost prezentă și Olga Ciolacu din Chișinău, premiata revistei noastre.

— Am avut bucuria să evoluăm cu Ștefan Hrușcă, Radu Gheorghe și grupul Crai Nou alături de Olga Ciolacu, artistă emerită a Basarabiei, și de tînă-

Univers sonor

Încredere

Există oameni a căror încredere în neamul din care se trag capătă semnele concrete ale propriei opere. Nu sînt puțini, totuși îi deosebim pe fiecare după forma inimii și puterea credinței. Putere venită din dragoste și care, tocmai de aceea, nu obosește. Îl privesc pe muzicianul D.D. Stanciu — unul dintre oamenii acestia — și mă întreb cîte drumuri a bătut de-a lungul vieții, pe poteci de munte și cîmpie, în căutarea cîntecelor. Om vrednic, pornit din Albeștii teleormăneni, căutînd calea spre adevăr prin muzică. Zîmbește, aducîndu-și aminte de ucenicîile sale, cînd venise la conservatorul bucureștean să se „scolească", obișnuit mai mult cu fluierul și cavalul decît cu pianul. A trudit să învețe, a dibuit tainele artei, devenind dascăl, compozitor, dirijor, alături de cele mai de seamă nume ale generației sale. Dar, dincolo de preocupările zilnice, care au însumat solide realizări pedagogice, interpretative și de creație, D.D. Stanciu a revenit mereu la prima iubire, izvodită din acea nestrămutată încredere în izvorul viu al artei poporului său.

Un martor al strădaniilor sale, maestrul Ion Dumitrescu, își aduce aminte de cîntătorii adunați de meșterul lor în inedite formații populare: „Treceuseră dis-de-dimineață, pe ploaie, odată cu zorile, peste două dealuri, se strînseseră, ciopor, pe prispa școlii și de sub zeghile ude, scoteau din briu fluierașele, pe care, cu mîinile aspre, care lăsaseră securea și fierăstrăul în pădure, le mîngîiau cu gingășie, ca pe lucruri sfinte, de mare preț". Da, cu dorința de a le revela frumusețea artei lor, D.D. Stanciu i-a convins să cînte laolaltă, creînd suite de cîntece, jocuri, imaginînd ultimătoarele oratorii populare cu voci și instrumente folclorice, **Balada soarelui, Miorița** (Ansamblul „Crîngul" din Teleorman, nu de mult editat pe un disc Electrecord), înregistrînd, în speranța salvării de la uitare, pe fluierașii din Paltin-Vrancea.

La masa sa de lucru, D.D. Stanciu îmi arăta pe rînd, mîngîindu-le cu duioșie, volumele de cîntece, balade, doine și jocuri, o parte din miile de melodii și versuri scrise după rostirea artiștilor anonimi în peste șase decenii de peregrinări. Culegerile **Pe plaiuri vrîncene**, apoi cele cinci volume **Pe deal la Teleormănel** sînt cîteva din cele publicate în ultimii ani, așa cum **Formații de instrumente populare** este o carte unică, în care reunește experiența teoretică a cercetătorului și interpretului. Le așază apoi, alături de multe partituri corale, de cîntece și jocuri pentru copii, de manuscrise. Printre ele se află și povestea vieții sale, care își așteaptă rîndul la tipar...

Vorbesc cu el, îl ascult și urmăresc licărul unor priviri ce nu ascund veșnica uimire în fața vieții. În casa de la Băneasa, umbrită de viță, un artist care a împlinit 75 de ani gîndește la ce a făcut și la cîte ar mai avea de împlinit, atîta vreme cît încrederea în oamenii țării sale este atît de vie. Îmi oferă cîteva partituri, culegeri de melodii și... o carte cu poezii. O deschid și surprind neașteptata mărturisire a primei pagini: În inima cu lăcate

Ferecată,
Închid în taină
zilele scurse
și faptele...

GRIGORE CONSTANTINESCU

Cursa cu obstacole

Poduri în ceață

Tableta autorului apărută în numărul trecut se termina cu următoarele rînduri: **„Desigur, multe poduri au fost aruncate în aer. Cuvîntul trebuie să-și redobîndească capacitatea și forța de a dura".** Autocitarea prezintă un lucru rar obișnuit, poate fi interpretată în fel și chip. Cred însă că tema abordată, informațiile și gîndurile incluse în aceste file justifică procedeul și autorul nu va fi răstălmăcit. Despre rolul diferitelor naționalități ce trăiesc în țările din sud-estul Europei au fost spuse și scrise multe cuvinte adevărate și demne de atenția tuturor. Rostindu-le, publiciști și istorici, diplomați și politicieni de obicei în anumite momente fierbinți, în situații încordate liniștesc opinia publică (sau propriile remușcări), chemînd la colaborare și înțelegere, accentuînd **misiunea de pod** a naționalităților menite să întărească conviețuirea pașnică, colaborarea dintre țări care se găsesc în situația fericită de a avea naționalități minoritare. Nimic de zis, lucru normal, logic și legic. Deci cu declarații și asigurări solemne, chemări înflăcărate stăm bine. Situația este mai șubredă în realizarea, urmărirea și oglindirea programelor propuse. Informarea obiectivă și la zi în acest domeniu este deficitară și lentă, iar uneori lipsește cu desăvîrșire. În schimb abundă dezinformarea, lucru nedorit, care în mod obiectiv ofilește lent sau torpilează brusc colaborarea programată, diminuează firavele rezultate obținute, discreditînd declarațiile oficiale (și solemne). Exemple? Sînt cu duiumul. Întîlnim zilnic știri, articole, păreri autoritare neîntemeiate, deseori calomnioase în presa scrisă și vorbită. Cît de nefondate (și ridicole) sînt afirmațiile acestor anonimi iluștri pot aprecia și cititorii revistei Flacăra. În unele organe centrale au apărut articole, pamflete atacînd vehement redacția maghiară a Televiziunii Române, acuzînd-o că atîtă împotriva românilor, denigrează cultura română, subminează statul etc. Reportajele, interviurile, anchetele elaborate de redacția maghiară **sînt tîrate în limba română.** Tot mai mulți telespectatori români urmăresc cu interes aceste emisii și deseori află cu surpriză și satisfacție informații, fapte și relatări care lipsesc de pe ecranul Actualităților sau sînt prezentate cu întîrziere și deseori trunchiate. Redacția emisiunilor în limba maghiară — colectiv foarte restrîns la număr, **dar ajutat admirabil de colegi români** — face eforturi mari din săptămînă în săptămînă și își îndeplinește datoria. Nu negăm, este loc pentru mai bine, se mai face simțită lipsa aparaturii adecvate, mai apar stîngăcii, dar de aici pînă la propaganda antiromânească practicată în văzul tuturor... Fiți cinstiți, domnilor ziariști. Adevărul nu poate fi îngropat Azi în România Mare. Dimineața minciunilor aparține trecutului, tomberoanele așteaptă. Dar să trecem la lucruri mai reconfortante și de perspectivă. Am în față numărul din iulie-august 1990 al revistei maghiare literar-artistice și sociale HID ce apare la Novi Sad. Fondată în 1934 HID (Pod) și-a dobîndit o notorietate meritată și atestată de generații, justificînd pe deplin titlul. Din recenzia amplă semnată de Csapó Julianna aflăm cu bucurie despre darea în funcțiune a unui nou pod spiritual. La editura maghiară FÓRUM din Novi Sad a văzut lumina tiparului, cu titlul **„Posibila variantă"**, „Antologia poeziei române din Iugoslavia (1947—1987)". Volumul a fost întocmit de Slavco Almăjan. Tot domnia sa semnează și postfața consistentă mult apreciată de recenzentă. Poeziile lui **Mihai Avramescu, Radu Flora, Ion Bălan**, Simion Drăguța, ale Floricăi Ștefan și ale altora — volumul cuprinde în total 23 de poeți români — prezintă dezvoltarea, problematica și nivelul artistic atins de confrații noștri români din Iugoslavia. Tălmăcirea materialului poetic în limba maghiară a fost asigurată de Kenéz Ferenc, poet și traducător clujean bine cunoscut, autor cu mai multe volume publicate, care datorită împrejurărilor nefaste, acum cîțiva ani a ales drumul exilului. Deci a apărut antologia poeților români din Iugoslavia, în limba maghiară. Semnalez acest eveniment literar cu satisfacție, dar nu pot scăpa de anumite gînduri neliniștitoare. Am fost (și mai sîntem) atît de divizați și izolați, încît nu posedăm informațiile utile despre asemenea apariții și ajungem cu greu (sau deloc) în posesia edițiilor care ne privesc direct și pot sluji drept punct de pornire pentru unele analize pertinente și asigurarea unei colaborări echitabile, la punerea în circuit comun a valorilor artistice. Înaintea căderii dictaturii ceaușiste, în Ungaria a apărut o antologie a poeților tineri din România, întocmită și tradusă de tineri autori maghiari... La **Kriterion**, anul acesta a văzut lumina tiparului o bogată și frumoasă antologie consacrată poeților din generațiile anilor '70—'80 întocmită cu dragoste și pricepere de Mircea Scarlat, al cărei manuscris a fost oprit de cenzura editorială dirijată de domnul Dulea... La Budapesta, Consiliul Ungar al Păcii a publicat la începutul acestui an o culegere bilingvă **(Mi-am regăsit patria — Hazára találtam)** în care poeții români apar în limba maghiară, iar maghiarii traduși în română. Acest mic dar consistent volum a fost tipărit în 5000 de exemplare și a fost difuzat gratuit.

Critica de specialitate n-a descoperit aceste publicații, din presa română lipsesc și semnalările cu caracter informativ. Unele structuri totalitare mai persistă, ele se fac simțite și în mentalitatea multora dintre noi. Nu dăm importanța cuvenită faptului cultural „mărunt". Alergăm după senzații efemere. Și încă ceva. Importul de carte din țările vecine a fost cenzurat, limitat, apoi oprit. Romanele lui Augustin Buzura, de exemplu — dinamitarde pentru dictatură — traduse în Ungaria și tipărite în condiții grafice excelente la Editura Európa din Budapesta nu ajungeau în librăriile din România. Și nu numai ale lui Buzura... După părerea mea, asigurarea unui import și export judicios de carte vitalmente necesar, o colaborare dinamică cu țările interesate se impun în mod imperios. Și antologia din Novi Sad dovedește grăitor că sînt numeroase **variante posibile** de a face cunoscute valorile spirituale existente în țările noastre. Să risipim ceturile.

12 septembrie 1990

BALOGH JÓZSEF

Nu i-au închis gura!

Spre disperarea Securității (fostei!) și a Televiziunii române (fostei!), TUDOR GHEORGHE, suferind de-o eternă „durere în cot", ne-a fermecat vineri seara, într-un spectacol extraordinar la Polivalenta bucureșteană, cu ale sale **cîntece cu gura închisă** (pentru cei care au urechile deschise!) — **(Sorin Moise).**

rul actor Gh. Ciolpan. Am realizat împreună un spectacol unic, impresionant fiind felul în care publicul de pe litoral a primit mesajul frățesc al celor din Basarabia în spectacolul internațional român-român.

— Îți doresc și în continuare o toamnă bogată în cîntece și idei pe măsura lor!

I. CALIDAVA

Soluție la disoluție

Teatrul Mic mi s-a părut, acum mai mult decît oricînd, o fortăreață. Parola care circula subteran era: „Tăcere". Întrebări nevinovate „Care este repertoriul stagiunii următoare?", „La ce oră încep repetițiile?", provocau reacții de neliniște și adversitate. Actorii vorbeau numai după promisiunea că spusele lor nu vor apărea în presă. Erau triști. Orice nemulțumire a lor e întîmpinată de o unică replică: „Nu aveți decît să plecați!" Începeam să mă simt detectiv. De fapt, nu doream decît să aflu cum s-a petrecut această teribilă dezmembrare a trupei.

Sînt departe anii cînd tinerii se așezau la ora unu noaptea la coada de bilete. Disoluția Teatrului Mic a început, cred eu, odată cu plecarea Cătălinei Buzoianu. Au mai urmat cîteva spectacole bune, din ce în ce mai rare, care au încercat să salveze firma. Dar atmosfera era otrăvită. Nici publicitatea poleită întreținută de fostul director nu mai putea ascunde criza prin care trecea trupa. Risipirea ei a devenit în ultimele luni un fapt. Ștefan Iordache a plecat la Teatrul Odeon. Carmen Galin și Simona Măicănescu sînt acum la Național. Leopoldina Bălănuță, Silviu Purcărete și Cristian Hadjiculea vor fi profesori la Academia de Teatru. Florin Călinescu e la televiziune.

Leopoldina Bălănuță: „E dureros să te duci în cabină și să nu-ți mai găsești colegul. E cumplit să trăiești un sentiment ca acesta la sfîrșitul carierei. Sînt aici de 30 de ani. E o stare generală de tristețe în Teatrul Mic, pe care, din păcate, îl vizitez tot mai rar."

La o săptămînă după ce Romulus Vulpescu a fost numit director, am trecut pe la teatru. Mulți mi-au spus: „Ne-a chemat în birou. Vorbește extraordinar. E grav însă că pînă acum nu s-a dus să vadă nici scena, nici cabinele, nici atelierele, adică teatrul!" Peste alte cîteva zile, s-a organizat o fastuoasă intrare în scenă cu un sobor de preoți, pentru ca spiritele rele să fie alungate din acel loc. Totuși, eu gîndesc că răul în teatru poate fi alungat numai prin repertoriu și muncă în echipă. Or, pînă acum ce s-a făcut?! S-a montat „Minunea învierii Lui" de Romulus Vulpescu și se repetă „Ultima noapte a lui Socrate" de Stefan Țanev, în regia lui Romulus Vulpescu. Despre viitorul repertoriu nu se știe nimic, va fi o mutare în plic anunțată într-o ședință care nu a fost încă programată.

Era ora 21 cînd m-am dus să văd repetițiile. Aveam intenția să stau de vorbă cu directorul. Ure în teatru. Nimeni. Pe scenă, în sală, în foaier luminile aprinse dar locul pustiu. În cabine se aude curgînd un robinet. Telefonul sună des și insistent. Apare pînă la urmă portarul. Obțin numărul și-l sun pe domnul Vulpescu. Aflu că repetițiile s-au suspendat pentru toată săptămîna pentru că sînt probleme la Parlament. Oricum el nu vrea să dea declarații în presă.

Teatrul Mic nu este singurul care trece prin momente dificile. În situația lui sînt încă multe teatre, în special în provincie. Nu au actori, nu au regizori, nu au public. Dar aceasta nu simplifică lucrurile, nu explică fuga unor oameni valoroși din trupă.

Silviu Purcărete: „De mult aveam intenția să plec de la Teatrul Mic. O fac acum pentru că s-a ivit ocazia posturilor de la institut. Teatrul Mic e în schimbare. Sigur, atmosfera e tensionată. Dar și Babilonul a căzut la un moment dat. Și Ninive și Veneția."

A trecut o zi. Duc articolul la redacție. În drum spre casă aflu că la Teatrul Mic a fost numit un nou director: Alexa Visarion. E omul potrivit.

— Te-ai încumetat să devii directorul Teatrului Mic.

Alexa Visarion — Prima dată m-a bucurat ideea pentru că Teatrul Mic este teatrul lui Penciulescu. El l-a condus cu strălucire o perioadă de timp și era atunci o școală de tineri regizori și actori. Apoi a venit Cătălina Buzoianu și s-au născut alte spectacole de primă mînă. Am avut senzația că pot continua acest drum.

Frica a venit astăzi cînd am găsit pentru prima dată nu ca spectator ci ca om care trebuie să muncească acolo. Acum sînt panicat și speriat de cîte trebuiesc făcute. E un moment dificil pentru teatru în întreaga lume, un moment de mutații în conștiința spectatorului. Voi încerca să îmbin tradiția Teatrului Mic cu acest timp zbuciumat în care trăim și care solicită o altă expresie teatrală.

AURELIA BORIGA

O Coree, două Corei

După al doilea război mondial, mai multe state au fost divizate, rupte în două, însă nu ca efect direct al războiului, ci ca urmare a apariției balaurului comunist veșnic flămînd și deci veșnic în căutare de victime. Fiind vorba de împărțiri împotriva firii, este de la sine înțeles că popoarele silite să trăiască în state diferite au năzuit totdeauna spre reunificare. Dar năzuința populară n-a putut fi decît o investiție pentru mai tîrziu, întrucît realizarea celor mai neînsemnați pași spre reunificare depindea de situația politică și de factorii politici.

Aceștia din urmă nu s-au lăsat nici ei mai prejos și au folosit cînd și cînd lozinca reunificării. În general, se poate spune că în toate statele împărțite în două, ideea de reunificare a avut două faze distincte : faza propagandistică și faza realistă. Așa, de pildă, în anii '60, și Hrușciov, și Adenauer vorbeau zilnic de reunificarea Germaniei, deși fiecare dintre ei era convins că reunificarea era atunci imposibilă. Avem de-a face, în realitate, cu o expresie a demagogiei și a fanfaronadei în scopuri exclusiv propagandistice. A fost nevoie să treacă 30 de ani pentru ca problema reunificării să poată fi abordată la modul serios.

Cu Coreea s-a întîmplat la fel. Adică, în popor, tendința spre reunificare a existat mereu și există, firește, și acum. Dar politicienii din cele două Corei au vorbit de-a lungul vremurilor, și cu deosebire în ultimii cinci ani, despre reunificare fără ca vreunul dintre ei să creadă măcar o secundă că așa ceva ar fi posibil. Abia recenta întîlnire de la Seul dintre primii-miniștri sud-coreean și nord-coreean a marcat începutul abordării serioase a chestiunii unificării Coreii.

Ce s-a întîmplat pentru ca să se poată intra în această fază ? Să ne amintim de dictonul latin „Sublata causa, tollitur effectus" (suprimați cauza, și va dispărea și efectul). Întrucît, după cum am arătat, divizarea unor țări s-a produs datorită apariției sistemului comunist, prăbușirea acestui sistem și nu altceva avea să dea și semnalul lichidării divizărilor statale. În această lumină, oricît ar părea de neverosimil, rapida desfășurare de evenimente în privința reunificării Germaniei și demarajul spre reunificarea Coreii au aceeași cauză. Speriat de ce s-a întîmplat cu regimurile comuniste din Europa răsăriteană, Kim Ir Sen a fost nevoit să treacă de la scoaterea pe nas de panglici propagandistice la convorbiri adevărate. Accentuînd asupra faptului că reunificarea nu se va face după model german, care aduce cu o absorbție a R.D.G. de către R.F.G., ci altfel, deoarece Coreea de Nord, spre deosebire de țările din Europa de est, ar fi reușit „să construiască socialismul", Kim Ir Sen pare a crede că se poate salva realizînd o reunificare după formula chineză „o țară, două sisteme". Fără să fie deloc convins că formula e realizabilă, Sudul pare dispus a accepta, din motive tactice, să pornească la drum sub semnul acestei lozinci.

Drumul se anunță însă lung (specialiștii apreciază că în cea mai favorabilă variantă reunificarea Coreii nu s-ar putea înfăptui mai devreme de zece ani), din cauza diferențelor de optică de interese și de opțiuni dintre regimurile celor două Corei. Astfel, în timp ce Sudul pune accentul, în dezbaterile privind reunificarea, pe problemele economice (explorarea comună a bogatelor resurse naturale din Nord, cooperarea în producția bunurilor de consum, dezvoltarea comerțului, a comunicațiilor și călătoriilor, inclusiv reactivarea imediată a legăturii feroviare directe dintre cele două capitale), Nordul insistă cu precădere asupra dezarmării peninsulei, ceea ce vizează în primul rînd prezența trupelor americane în Sud.

Oricum, s-a dat startul pentru încă una din competițiile reunificării, și se apreciază că startul a fost bun.

ION D. GOIA ■

Să-ți rupi de la gură ca să cumperi flori

Interviu cu ziaristul francez VINCENT JACQUES LE SEIGNEUR, de la revista POLITIS

— Cu toate că lucrați la o publicație ecologică, în scurtul nostru dialog n-aș vrea să abordăm probleme de specialitate, ci mai curînd aș dori să ne împărtășiți cîte ceva din impresiile dumneavoastră de oaspete al României, al Bucureștiului.

— Ecologia are o sferă foarte largă de cuprindere și, ca atare, eu consider că mă aflu în specialitate chiar dacă discutăm, de exemplu, despre cum trăiesc bucureștenii.

— Și... cum trăiesc ?

— Să răspunzi la întrebarea aceasta este mai greu decît să ridici o piatră de moară. Dar am să încerc. Dacă ar fi să ne luăm după cît sînt de aprovizionate magazinele cu bunuri de consum și să facem o comparație cu alte țări, cuvîntul catastrofă s-ar impune de la sine. În timp ce aproape pretutindeni în Europa supermarketurile gem pur și simplu de mărfuri, în România bate vîntul prin rafturi, bursa neagră e în floare. Dar eu, ca toți compatrioții mei, de altfel, nu mă grăbesc să fac asemenea comparații, ele nu duc nicăieri, deocamdată. Dimpotrivă, mă străduiesc să găsesc bucureștenilor, românilor în general, circumstanțe atenuante.

— Ați putea să mi le spuneți și mie ?

— Românii, marea lor majoritate, sînt foarte demni și înduioșători pînă la lacrimi în sărăcia lor. Așa, de pildă, românii, care au bani puțini și mărfuri și mai puține, care n-au ce mînca și îndură numeroase alte lipsuri și mizerii, de neimaginat în alte țări, dau o mare parte din cîștigul lor pe flori. Să-ți rupi de la gură ca să cumperi flori ! Este fantastic, așa-ceva nu întîlnești nicăieri în lume. Am mai văzut iarăși ceva care m-a umplut de uimire și de admirație — în metrou, în tramvaie și autobuze, oamenii se ridică pentru a ceda locul altora — mai în vîrstă, cu copii etc. Un cavalerism din alte vremuri, care la noi, în Occident, a dispărut de mult. În general, sub o crustă de om înrăit de lipsuri și necazuri, ghicești un suflet bun ca pîinea caldă, zestrea și sămînța cea mai de preț pentru renașterea României, care sigur se va produce.

— Dar ce nu v-a plăcut ?

— În primul rînd faptul că nu se muncește cum ar trebui și cît ar trebui. Perioada de după revoluția din decembrie anul trecut s-a lăsat cu un fel de destindere generală, de relaxare, de vacanță. Este lucrul cel mai rău. Un popor sărăcit nu poate ieși din nevoi decît muncind foarte mult și cu rost. Poate explicația delăsării și deci și cheia rezolvării acestei probleme, adică a mobilizării tuturor la muncă, se află tocmai în absența de pînă acum și de acum a rostului, a acelei așezări a lucrurilor care să-i stimuleze pe oameni, să le dea sentimentul că lucrează cu spor, cu folos și cu cîștig. Firește, această situație are la rîndul ei drept cauză regimul comunist. Din acest punct de vedere, se poate spune că apatia generală, faptul că oamenii nu înțeleg că trebuie să muncească își au sorgintea în deceniile de stalinism și ceaușism. Urmele sînt greu de șters, se văd multă vreme. Iată, în Italia, la peste patru decenii după Mussolini, oamenii mai suferă încă de mussolinism. Românii au fost marcați, traumatizați de deceniile de comunism mai mult decît vecinii lor, și de aceea și situația României este mai grea decît a celorlalte țări foste socialiste.

— Ați putut constata chiar dumneavoastră acest lucru ?

— Da, firește. În timp ce românii se află într-un fel de letargie, în celelalte țări din defunctul lagăr cetățenii sînt activi, se zbat, se interesează, nu se dau bătuți, cu alte cuvinte — luptă, în toate sensurile acestui cuvînt.

— Și românii nu luptă ?

— Luptă cîțiva, iar cei mulți par a se teme de schimbări, din care cauză se uită urît sau chiar se răstesc la cei care luptă.

— Alte critici ?

— Nu-i vorba de nici un fel de critică, nici cele spuse pînă acum nu trebuie considerate critici, ci simple observații prietenești. Drept ceea ce sînt. Așa, ca încă o observație, ar mai fi de remarcat murdăria care domnește în multe locuri. Dacă pentru alte lucruri ce nu se realizează se poate invoca lipsa de materii prime, de energie, de utilaje etc., ca urmare a lipsei de valută și deci a imposibilității de a importa ceea ce este necesar, în cazul curățeniei, care-i pricina ? Trebuie mături de import, nu se pot face în țară ?

— Cum apreciați situația politică din România ?

— Explozivă. Nu, nu-i nici o contradicție cu cele spuse despre apatie și delăsare. În condițiile dificultăților și ale indeciziei politice din țară, la care se adaugă și frămîntări naționale, tocmai inacțiunea de acum poate însemna jarul care mocnește. Nu mă îndoiesc însă că și de astă dată românii, a căror înțelepciune este atît de apreciată în Franța, vor găsi puterea și mijloacele de a aduce corabia la țărm.

ION D. GOIA ■

Planeta albastră

● Devitalizarea comunismului în Uniunea Sovietică capătă proporții pe verticala societății dar și pe orizontala vieții economice. Nu există republică sau regiune, nu există sector de activitate în care ruina unei ideologii prea tîrziu recunoscută ca falimentară să nu se manifeste. În spatele acestei gigantice demontări se află personajul care acum încearcă să pună frînă unui proces devenit haotic și periculos prin implicațiile sale internaționale. Destramarea unui imperiu, altădată dirijor al unei bune părți a lumii, încurcă tactici dar încurcă și strategii. „L'Espresso" reamintește etapele acestui impuls esențial care va face istorie : „cu binecuvîntarea militarilor, puși în imposibilitatea de a ține pasul din punct de vedere tehnologic cu Statele Unite, Gorbaciov a început să demonteze piesă cu piesă diferitele părți ale unui sistem imperial pînă în acel moment în continuă expansiune. Progresul a fost impresionant. Este suficient să privim datele pentru a ne da seama de aceasta. 1985 : anul în care s-a dat calea liberă procesului de democratizare în Polonia. 1986 — destinderea începe să prindă contur odată cu întîlnirea de la Reykjavik cu Reagan și întoarcerea la Moscova a lui Andrei Saharov. 1987 : perestroika începe să meargă în ritm alert ; Husak în Cehoslovacia, Honecker în R.D.G. și Grosz în Ungaria anunță reforme ; la 8 decembrie, la Washington este semnat acordul asupra retragerii rachetelor din Europa ; apoi la puțin timp după aceasta, intervin acordarea unei vize lui Dubcek pentru Italia, călătoria lui Saharov în Statele Unite, în timp ce la Praga zeci de mii de manifestanți ies în stradă pentru libertate. Imaginile anului de neuitat 1989 sînt încă prea proaspete pentru a mai fi nevoie să le amintim. Căderea regimurilor comuniste în toată Europa de est a sancționat sfîrșitul unei dominații politice și ideologice bazate pe teoria suveranității limitate".

● Suveranitatea limitată în exterior a încetat. Suveranitatea limitată în interior — nu. „Legătura dialectică" nu va întîrzia să se manifeste... Și pentru că vorbim de procese cu o amvergură planetară dar și cu una adîncă în timp să citim dintr-un foarte interesant studiu apărut în „Le Monde Diplomatique". Intitulat semnificativ „De la revoluțiile socialiste la revoluțiile capitaliste" studiul amintit face o radiografie a răsturnărilor în formă și a celor în conținut înregistrate în deceniile care au trecut de la instalarea la putere a comunismului. Perioadă tragică, dezechilibrată, cu profunde implicații în planul individului și a maselor pe aproape jumătate de glob : „Comunismul este contrariul tuturor acestor lucruri. Comunismul a fondat prima civilizație atee din istoria umanității. Este doctrinar, «logocratic», transformînd sau negînd natura. Subordonează economicul politicului. Aboleșe proprietatea privată asupra mijloacelor de producție și subrezește privilegiul material. Înlocuiește burghezia prin ordinea birocratică. Reduce spațiul de manifestare al libertății, calcă în picioare libertățile de tip liberal. Este misionar și integrator, industrializator, partizan al industriei celei mai industriale, mai greoaie. În varianta sa extremă, comunismul înseamnă valoriile dominante ale perioadei 1917—1967. Actuala epocă este dură pentru el dar mai puțin dură pentru Occident al cărui trecut și succese liberale și capitaliste l-au ferit de ruptările brutale, l-au condus la reforme, la compromisuri, la economii mixte. Dar în această jumătate de secol deriva egalitară și autoritară a fost universală, așa cum este în actuala perioadă deriva liberală și antiegalitară. Prima cuprindea comunismul sovietic și caricatura sa fascistă imaginată de Occident, sfidarea radicală a U.R.S.S. și ripostele moderate sau demagogice, etatismul de toate culorile, «președinția imperială» americană (de la Winston la Johnson) declinul și căderea parlamentarismului francez, «noii cezari» ai deceniului 1956—1966 (Nasser și Suharno, de Gaulle și Kennedy, Hrușciov și Castro...), keynesianismul, creșterea fiscalității, dezvoltarea sectoarelor publice, a legilor sociale, a elitelor statului, a solidarității, a securității, a competenței... Valorile acestei jumătăți de secol erau autentice. Umanitatea le datorează imense progrese. Dar, ca întotdeauna, aceste progrese erau regresive. Valori la fel de autentice aveau de suferit, rămîneau în urmă. Este evident că secolul XX, de la primul război mondial și revoluția rusă, anii 1917—1967 nu s-au evidențiat prin succese răsunătoare în materie de libertate sau de morală !"

Știm. Toată problema este dacă memoria îndoliată a umanității va rămîne treează, iar comunismul nu își va împinge, în forme noi, rădăcinile în viitor. Pentru a renaște și a-și relua ciclul devastator...

RADU BUDEANU ■

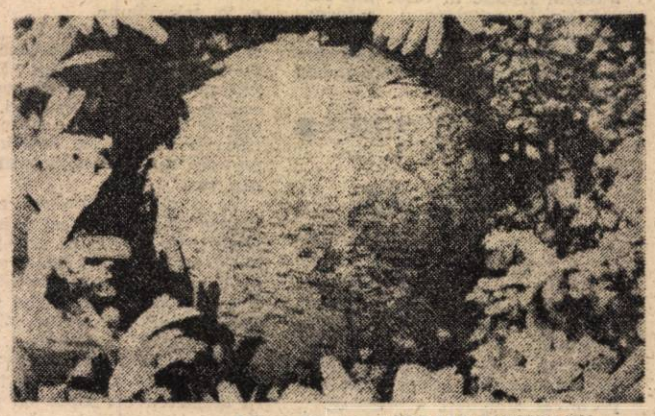

Fotografie de **LEONARD CHIOVEANU**

BIBLIOTECA MUNICIPALA
ODORHEIU-SECUIESC

Toţi vor
să ajungă
în rai,
dar nimeni
nu vrea să moară

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ŞI CULTURAL
● fondat 1911

● Anul I ● Nr. 39 ● Miercuri 26 septembrie ●

Mai bine în boxă, decît magistrat
Decît acuzator, mai bine acuzat

Ţimişoara:
Disperarea din decembrie
pagina 3

Nu minţiţi poporul cu telecolorul!
paginile 4-5

Alexandru Torjescu caută un sponsor
pagina 7

Agenţia de escroci – RETAR
pagina 7

Cursul dolarului, mai ales cînd n-ai dolari
pagina 13

SENINĂTATE

Ori de cite ori, în aceste zile de tensiune, cineva încearcă să vă zgîndăre cu o vorbă rea, şi dacă vede că nu reuşeşte să vă impresioneze, caută să vă vire cuţitul şi mai adînc în rană şi, dacă nici aşa nu-i daţi nici o atenţie, vă atacă în chipul cel mai josnic cu putinţă, vă propun să vă aduceţi aminte o imagine pe care nu se poate să n-o fi zărit măcar o dată : aceea a unui cioban pe coama unui deal cu iarbă grasă înconjurat de oi, şi care neştiind şi nesinchisindu-se de vînzoleala celor de jos, de schimbarea guvernelor, de facerea şi desfacerea împărăţiilor, priveşte la imensitatea cerului şi trece liniştit prin anotimpuri, ca un zeu atotputernic.

GEORGE ARION ■

Trei izvoare și trei părți constitutive ale contraofensivei ceaușiste

Cu imensa majoritate a ceaușiștilor lucrurile sînt clare, ei s-au făcut fesenişti şi, ca atare, şi-au menținut posturile şi privilegiile, astfel că la noi, ca regulă, generală, au acum pîinea şi cuțitul tot cei care le-au avut şi mai înainte. Totuşi, unii dintre nomenclaturiştii vechiului regim au fost înlăturați. Aceştia au trecut în ultimul timp la o contraofensivă foarte puternică şi foarte bine organizată, cu scopul de a recîştiga terenul pierdut. Cine sînt aceştia ?

Primul grup îl formează virfurile : membrii clanului, politicienii din primul eşalon, începînd cu foştii membri ai Comitetului Politic Executiv, alți înalți demnitari, care fie au fost arestați şi deferiți justiției, fie au fost înlăturați din funcții, pierzîndu-şi pozițiile şi avantajele. La început au fost speriați,s-au temut pentru viața lor („tremur viața me"), s-au recunoscut vinovați, au fost bucuroşi că au scăpat doar cu puşcăria (cazul „celor patru" : Mănescu, Bobu, Dincă, Postelnicu). Dacă ar fi fost judecați atunci şi ceilalți, toți ar fi făcut la fel. Însă vremea a trecut, rănile s-au cicatrizat, lumea a început să mai uite şi, mai ales, au ieşit la iveală o mulțime de slăbiciuni ale noului regim, o mulțime de fisuri în mecanismul politic şi de justiție. Or, dacă sînt găuri, de ce să nu se încerce evadarea prin ele ? Şi iată-i pe membrii clanului şi pe foştii demnitari trecînd la contraofensivă. Nu, ei n-au făcut decît bine țării, au fost cei mai valoroşi şi mai de treabă oameni, judecarea ori doar înlăturarea lor din funcții este o greşeală şi un abuz. Nici cea mai mică idee despre legile şi logica revoluției, care, dacă vrea să-şi merite numele, merge drept la țintă, măsurînd cu alte unități de măsură decît cele obişnuite. Şi iată-ne martorii unor fenomene la care nu ne-am fi gîndit absolut deloc. Mai întîi, atacul, foarte bine dirijat, asupra procurorului general al României. Campania de denigrare şi compromitere a celui căruia i-a fost încredințată păzirea legilor în țara noastră are scopul clar de a submina fundamentarea juridică a arestării şi judecării foştilor potentați. În cazul cînd actuala conducere a României ar comite greşeala de a le face inițiatorilor campaniei pe plac şi a-l înlocui pe procurorul general, mafia fostelor vîrfuri ceaușiste ar trece la acțiuni de şi mai mare anvergură. Un alt fenomen stupefiant îl formează prezentarea în cea mai favorabilă lumină a membrilor familiei Ceaușescu , unii dintre aceştia ajungînd pur şi simplu vedete, eliberarea cîtorva din ei, apărarea asiduă a altor stîlpi ai fostului regim, totul depăşind orice margini ale ridicolului şi bunului simț prin compararea unui inculpat cepeexist cu ... Soljenițîn ! În felul acesta, cei peste 20 de milioane de români umiliți şi obidiți de comunism şi de ceaușism se văd umiliți încă o dată şi amenințați cu o nouă osîndă.

Al doilea izvor al contraofensivei ceaușiste (şi parte alcătuitoare a ei) se situează la nivel mediu şi îl constituie „nedreptățiții", nemulțumiții, nerealizații. În primul rînd, diferite categorii de „foşti" : securiştii care şi-au pierdut posturile (fiind lăsați la vatră sau pensionați), față de cei care şi le-au menținut ; foştii activişti de partid, care s-au văzut nevoiți să treacă la alte munci, din cele utile societății, dar mult mai slab plătite ; primarii şi directorii care au fost înlocuiți ; foştii salarieți ai gospodăriei de partid care n-au fost menținuți de succesori ş.a.m.d. Tot în grupa a doua intră şi cei care după revoluție n-au putut parveni, ei considerîndu-se nedreptățiți în comparație cu cei care au izbutit să capete demnități şi funcții.

Cea de-a treia categorie este alcătuită din barzii epocii de aur şi ai curții Ceaușescu. Precizez şi de astă dată că nu mă refer la ziariști, la colegii de breaslă, pentru care inserarea unor fraze stereotipe, fără nici o rezonanță şi relevanță, constituia obligație de serviciu. Îi am în vedere pe cei care nu erau obligați să înalțe osanale, dar le înălțau, pentru ca să fie bine văzuți, să parvină, să tragă cele mai mari foloase. Unii dintre aceştia au dovedit după decembrie anul trecut că au bun simț şi au tăcut şi tac şi în prezent. Alții însă s-au ridicat de la pămînt, s-au pipăit şi, constatînd că au rămas întregi, starea de spirit li s-a modificat lute cu 180 de grade : — Ei, apoi staţi, neîcusărilor, că vă arătăm noi patriotism, probitate morală şi toate virtuțile din lume ! Neputînd spune „Ce bandiți erau oîde Ceaușescu şi ai lor", fiindcă lesne li s-ar pune în față odele de mai înainte, ei au ales calea inversă, de a reabilita ceaușismul, sau cel puțin o parte din el, precum şi pe ceaușeşti şi ceaușişti, sau măcar pe unii dintre ei, astfel încît pe de o parte, să-şi justifice trecutele genuflexiuni, iar pe de altă — acesta fiind de fapt scopul principal —, să pătrundă în acest chip din nou în nomenclatură, să țîşnească iar în față.

Desigur, toate cele trei izvoare s-au putut slobozi şi constitui în părți componente ale contraofensivei mafiei fostului regim numai în condițiile situației dificile a României, care le dă ceaușiştilor apă la moară şi pune administrația românească — dezorientată şi lipsită de fermitate — în defensivă. Unii au numit acest lucru haos alții s-au mulțumit să spună că guvernul este slab. Promotorii contraofensivei ceaușiste se feresc, de regulă, să critice actuala conducere românească (președinte, guvern, parlament), însă fac totul ca la nivelul omului de rînd să apară darul după timpurile de dinainte de 22 decembrie. Cu alte cuvinte, exprimarea nemulțumirii pentru unele realități de azi se face nu privind înainte, ci înapoi. Dar înapoi se poate privi numai cu mînie, nu cu nostalgie.

ION D. GOIA ■

Puterea televiziunii — televiziunea puterii

În zilele de 21, 22 şi 23 septembrie la Hotelul „Orizont" din Predeal s-au desfăşurat lucrările primului colocviu profesional al Asociației Ziariştilor Români. Trebuie să marcăm de la început faptul că participarea a fost pe cît de numeroasă, pe atît de semnificativă. Ideile aduse în discuție au definit puterile televiziunii, în general, şi statutul televiziunii române, în special. Exceptîndu-i pe cei cîțiva realizatori cunoscuți ai TVR, care s-au ilustrat cu mai multe prilejuri ca luptători pentru obiectivitate şi calitate în conceperea emisiunilor de maximă audiență, la lucrările colocviului „Puterea televiziunii — televiziunea puterii" nu au luat parte, cum am sperat, şi membrii de decizie din conducerea televiziunii române.

Încă din prima zi, din primele ceasuri ale colocviului, s-a susținut cu argumente dintre cele mai convingătoare necesitatea deschiderii unei campanii la nivel național pentru înființarea unui post independent. Dacă inițiativele şi acțiunile pentru consolidarea noii Societăți pentru o Televiziune Independentă (SOTI) interesează intervențiile noastre viitoare, e momentul să însemnăm cîteva din spusele, cu valoare de principii, ale gazetarilor specializați sau nu în comentariul şi cronica tv :

„Viitorul televiziunii române depinde de controlarea trecutului ei".

„Pentru cetățeanul din vest, manipularea opiniei publice prin intermediul televiziunii echivalează cu un fapt penal".

„Nu există termen mediu între capitalism şi totalitarism. Manipularea spirituală duce direct la manipularea economică".

„Televiziunea română e cenzurată. E cenzurată prin ceea ce nu se dă pe post".

„Momentul actual e cel al trecerii de la represiune la manipulare".

„Nici un ziar care se respectă nu trebuie să apară fără cronica de televiziune".

„Trebuie acționat prin intermediul presei contra deprinderii de a considera televiziunea un instrument de guvernare".

„Trebuie ameliorată şi conştiința publicului tv deprins să considere televiziunea ca instrument al organelor de guvernămînt".

„În prezent, singura opoziție reală o constituie presa independentă".

„De fapt, nu-i atît vorba de crearea unei televiziuni independente ci de o televiziune dependentă de acele realități ignorate ori ocolite de televiziunea română. Oricîte programe s-ar înființa ele nu vor face altceva decît să se instituie ca instrumente ale puterii".

TUDOR OCTAVIAN ■

Din partea Asociației Ziariştilor Români

Înscrierile în A.Z.R. (care trebuie să respecte precizările publicate în ziarul „România liberă", din 14 septembrie a.c.) se fac zilnic între orele 10—15 la secretariatul revistei „Flacăra", Piața Presei Libere nr. 1. Precizăm că taxele de înscriere precum şi cotizațiile vor fi percepute ulterior, cu ocazia înmînării carnetelor.

Doru Novacovici

„România este şi va fi întotdeauna în Europa"

Doru Novacovici este secretarul general al Uniunii Mondiale a Românilor Liberi. S-a născut la 20 noiembrie 1933 la București. Autor al volumului memorialistic intitulat „În România după gratii", apărut la München (1983), cartea urmează să fie editată în curînd şi în țara noastră. Ea constituie un rechizitoriu sever împotriva mijloacelor comuniste de represiune din România, culminînd cu acțiunile criminale ale securității din perioada 1959—1964, ani între care autorul a executat o parte din pedeapsa de 10 ani muncă silnică, în închisori şi lagăre de exterminare. Din 1978 a luat drumul exilului, stabilindu-se în Franța, lucrînd ca inginer expert în construcții în cadrul Administrației municipale.

— Domnule Doru Novacovici, cînd s-a înființat Uniunea Mondială a Românilor Liberi, de către cine şi cu ce scop ?

— Ea s-a constituit ca urmare a primului Congres Mondial al Românilor Liberi din mai 1984. Pregătirea Congresului a durat aproape patru ani. Alegerile au fost libere şi cu vot secret. Au participat reprezentanții filialelor din peste 20 de țări. Scopul : înlăturarea dictaturii comuniste, libertate şi democrație pluralistă pentru poporul român. Luptăm întotdeauna pentru ceva pozitiv. Nu sîntem un partid politic şi în rîndurile noastre pot intra românii de pretutindeni, indiferent de apartenența lor politică.

— De curînd a avut loc la Păltiniş o întîlnire a membrilor U.M.R.L. din România. Ce ne puteți spune despre aceasta ?

— Este vorba de Conferința președinților de filiale din România, respectiv din 26 de localități dintre care una într-o comună, în Grințieşti, județul Neamț. Scopul a fost cunoaşterea oamenilor din diferite filiale, a reprezentanților care în prealabil fuseseră aleşi.

— Care va fi poziția dv. şi implicit a U.M.R.L. față de situația actuală politică din România ?

— Continuăm acțiunea noastră pentru libertate şi democrație care nu poate fi consolidată decît prin pîrghia economică. Dar, ținînd seamă de situația actuală, vom propune modificări de bază în documentele Uniunii (declarația de principii, activitățile românilor, statut) care se vor efectua în 1991 cu prilejul celui de-al treilea Congres, locul lui de desfăşurare fiind probabil Parisul.

— Considerați că drumul spre democrație în România va fi parcurs mai rapid, va cunoaşte un traseu de durată, sau, poate chiar gîndiți că a ajuns la un punct mort ?

— Nu cred că procesul de democratizare din România a ajuns la punctul mort. Eram de la început convins că acest proces e complicat şi că va dura o perioadă de cîțiva ani, cel puțin. Pentru acest motiv sînt optimist, rămînînd însă mai departe cu conştiința trează. Fac parte dintre cei care se gîndesc la consolidarea democrației. Democrația adevărată trebuie organizată de la bază, adică de jos în sus. Sînt vigilent şi tocmai de aceea Uniunea a intervenit după evenimentele din iunie pentru a suspenda toate relațiile economice şi comerciale pe care guvernul le semnase numai cu o săptămînă înainte la Bruxelles, chiar dacă populația avea de suferit. Am făcut-o pentru ca poporul să trăiască în democrație şi să cunoască o viață tihnită şi abundentă în viitor.

— Care este părerea dv. privind trecerea noastră la economia de piață ?

— Trecerea la economia de piață este obligatorie. Ea trebuie să se facă imediat, dar se impune a fi însoțită de legi care să asigure populației certitudinea zilei de mîine. Cetățenii țării vor căpăta astfel încredere că vor fi asigurați atît ei cît şi copiii lor în perioada de restructurare economică, vitală pentru ca România să se salveze din marasmul economic în care se găseşte. Şi aceasta chiar dacă va apărea fenomenul de şomaj pe o perioadă de 6 luni. Deci, va trebui să se înceapă radical cu privatizarea, şi anume cu industria grea şi alte ramuri importante şi nici decum cu restaurantele, barurile şi gogeşeriile.

— Care sînt şansele României de a intra în „casa Europei" ?

— România este şi va fi întotdeauna în Europa, nu numai din punct de vedere geografic. Prin anii de dictatură comunistă ea a fost însă complet izolată. Activitatea pe care o duce U.M.R.L.-ul este să grăbească revenirea țării noastre la civilizația şi cultura europeană. Trebuie să creăm încredere în Europa că vom reuşi să aplicăm măcar în parte ceea ce alții au făcut bine şi să nu ne lăsăm induşi în eroare încercînd experimente a căror izbîndă pluteşte sub semnul întrebării.

— Care au fost rezultatele convorbirilor dv. cu domnul prim-ministru Petre Roman şi cu alți membri ai guvernului ?

— Rezultatele au fost fructuoase. Am ajuns la concluzia că democrația a pornit-o în prezent pe un făgaş bun, dar, trebuie să fim mai departe vigilenți. Ne-am gîndit să contribuim cu cadre de consulting şi management, făcînd astfel o punte de legătură pe trecerea la economia de piață. De asemenea ne-am oferit să acordăm sprijin României la Comisia Economică Europeană, acolo unde avem audiență. Şi, încă un lucru : ni s-a promis înființarea unui post independent de televiziune care va îmbrăca un caracter comercial, ceea ce va însemna un mare pas înainte pe linia libertății.

ADRIAN MITU ■

Disperarea din decembrie

La Timişoara, decembrie e tot mai aproape, iar verbele trecutului apropiat revin cu încăpăţînare la prezent. **Atunci** se crease cu dibăcie impresia că Timişoara e profund destabilizatoare pentru liniştea ţării. Se creează şi acum. **Atunci** eram chemaţi la unitate (de monolit) împotriva acţiunilor diversioniste străine. Sîntem chemaţi şi acum. Atunci „luau atitudine" colective telegenice de oameni ai muncii. Iau atitudine şi acum. Aceiaşi. Cineva, un pasăre anonim, un cetăţean al ţării spune pe străzile Timişoarei în acel 17 [illegible]ngerat : „Revoluţie aţi vrut ? Revoluţie o să primiţi !" Şi avea dreptate. Timişorenilor li **s-a dat** o revoluţie. Sau mai precis li s-a dat o altă revoluţie decît cea pe care o începuseră ei şi pe care, cu o sfîntă naivitate politică, credeau că, murind, au făcut-o pînă la capăt. O revoluţie cu şnur, asemeni acelor minunate jucării care, după impetuoasa propulsare pe covorul camerei, revin, printr-o discretă acţionare a şnurului, undeva în zona din care au pornit. Formele acestor jucării sînt din cele mai ispititoare, mergînd, datorită unei debordante imaginaţii creatoare, de la maşinuţă pînă la şoricel. Vreau să spun cu asta că, odată cu şnurul, apar şi diminutivele. Cu o maşină te poţi accidenta, cu o maşinuţă — nu. Cu o revoluţie schimbi din rădăcină structura unei societăţi (fie ea şi multilateral dezvoltată), cu o revoluţişcă (mă rog, revoluşcă) — nu. Timişorenii au explodat în acel decembrie dincolo de toate calculele imaginate (azi) ale cutărei agenturi de pro şi contra spionaj, au căzut sub gloanţe cînd ţara dormea încă liniştită şi au realizat în 20 decembrie imposibilul : un organism liber de conducere politică în România — Frontul Democratic Român, care discuta în termeni tranşanţi cu primul ministru, cerea demisia pe loc a preşedintelui şi alungarea unui sistem politic de pripas. Înainte de primul semn de trezire naţională („trezeşte Doamne ţara !") la ora la care toate speranţele muriseră şi ultima şansă era jucată nebuneşte, fără nici o carte în mînă, Timişoara era totuşi un oraş eliberat, unde revoluţia nu numai că izbucnise, dar îngenunchease deja o bună parte din ceea ce însemna dictatură comunistă.

Şi focul continuu din întreprinderi rămînea foc continuu, fără nici o fisură de organizare, şi alimentele erau alimente — comerţul lucra în draci — şi [illegible]inea era ordine (în 20 se **reparau** stricăciunile pricinuite în 16 şi 17 — de cine ?), şi oamenii erau oameni. Români, maghiari, germani, cehi, sîrbi, ţigani.

Luni, 17 septembrie 1990, cuvintele s-au întors. Cu ele, retrăirea, şi cu ea conştientizarea unui trist adevăr : n-am învins. Deocamdată. Sîntem din nou aruncaţi la margine. Ni se spune o nouă poveste cu spioni, huligani şi destabilizări, în timp ce afară e tot mai frig şi, pe nesimţite — vorba poetului — a prins promoroacă şi clampa. Ai senzaţia, trăind „fenomenul Timişoara" cu intensitatea mitingului din 17 că cineva îţi blochează pe nesimţite toate ieşirile, că în jurul focului, care cu suferinţă şi cu sînge a fost aprins cu 9 luni în urmă, se produce un îngheţ lent, dar temeinic, că toate mecanismele care ar trebui să pună în funcţiune ţara încep să stea, că decembrie trecut e transformat, de la o zi la alta, într-o biată destabilizare, într-o diversiune timpită, un huliganism ieftin şi deci — pentru timişoreni — într-o mare, o covîrşitoare vinovăţie. Timişoara e din nou vinovată pentru că nu găsim mîncare şi îmbrăcăminte, pentru că n-avem lumină, pentru că nu se lucrează, pentru că nu sînt cărţi, caiete şi creioane. Deunăzi, la un chioşc de ziare, un concetăţean telespectator arăta cu scîrbă teancul de publicaţii, spunînd : „Uite domnule unde sînt manualele copiilor noştri !". Desigur, vinovăţia Timişoarei e totală şi constituie, inevitabil, şi un delict de presă. Mitingul din 17 e un răspuns la blocada de pînă acum. Îndrăznind să spună în aprilie un dureros „Şi totuşi, nomenclatura...", Timişoara a fost terfelită migălos şi tenace, maşinile cu număr de TM răsturnate, întoarse din drum sau — în cel mai bun caz — nereparate la atelierele Service de prin ţară, întreprinderile — unele — blocate de furnizori patrioţi care trimiteau telexuri de genul : „Voi cu proclamaţia, noi cu materialele" — într-un cuvînt „mineriada" la nivel naţional începută odată cu desprimăvărarea continuă într-un ritm galopant. Uitînd — cei ce o menţin — că aproximativ aceleaşi cauze au dus la izbucnirea revoluţiei din decembrie, că oraşul care şi-a pus viaţa într-o luptă ai cărei sorţi de izbîndă nici nu se întrezăreau măcar, nu poate reveni la cunoscuta „linişte cu pumnul în gură". De aceea au vorbit în lunea luminărilor aprinse, în faţa zecilor de mii de oameni (cine stă să numere într-o arhiplină Piaţă a Unirii) români din toată ţara, numindu-se : Gheorghe Pop (ţăran din Săpînţa), Daniel Vighi (scriitor), Teodor Stanca (fost deţinut politic) ori Horaţiu Tudorache (student), Constantin Chipicaru (maior de armată) ori Harald Zimmerman (ziarist). Nu reproduc întreaga listă, deşi, fără îndoială, ea ar configura o sugestivă hartă geografică, socială şi politică a celor care nu renunţă la adevăr, apărîndu-l cu demnitatea şi cu disperarea din decembrie. Cîte ceva a transmis şi televiziunea, care, între noi fie vorba, nu prea avea alternative. Trecerea sub tăcere a evenimentului ar fi declanşat un marş de protest. De fapt, adunarea organizată de dinamica Societate „Timişoara" este chiar un protest împotriva cetei, îngheţului şi tăcerii — fenomene sistematice şi acute ale prezentului post — revoluţionar. Fenomene agresive. Care, infiltrate discret, ne perturbă metabolismul politic, economic şi social, lăsîndu-ne să cădem suav în marasmul dezorganizării, scepticismului şi naţionalismului ce dă în clocot. Vinovăţia Timişoarei e, în cele din urmă aceea că există, pune întrebări, demască ici-colo matrapazlîcuri nomenclaturiste, refuză să tacă, refuză să accepte ceaţa, tresare la amintirea îngheţului şi nu jinduieşte neoîngheţul. Deci, e incomodă. Prezenţa lui Marian Munteanu (şi el incomod) în acest 17 timişorean e firească. La fel ideile lui care merg pe soluţia dialogului, a fermităţii, a nonviolenţei. Ascultînd curatul, dar incisivul apel al Societăţii „Timişoara" (citit de scriitorul Vasile Popovici — vicepreşedintele societăţii) cei prezenţi în Piaţa Unirii au rememorat coşmarul '89 şi au resimţit şi mai dureros coşmarul '90. La 9 luni după apogeul represaliilor comuniste, adevărul nu s-a născut încă.

În 17 septembrie, în Piaţa Unirii din Timişoara cîţiva îmblînzitori de cuvinte au încercat să cheme verbele revoluţiei înapoi ca să le cureţe de rugină şi să le pună în lucrare. Avem o imensă nevoie de ele acum, cînd ziarele (unele, tot cele incomode) sînt nevoite din pricini „administrative" să publice o cantitate tot mai mare de tăcere şi cînd din nou decembrie se apropie cu frigul, cu sărăcia, cu apăsarea şi cu disperarea lui.

RADU CIOBOTEA

Fotografie de LADISLAU GAGYI

Şi militarii au dreptul la democraţie

Vizita la redacţie, zilele trecute, a domnului senator GUITO JANZEGERS, preşedintele grupului interparlamentar belgian-român, ne-a prilejuit o foarte scurtă discuţie, limitată nemilos de programul extrem de încărcat al domniei-sale, care, ca vicepreşedinte al EUROMIL, s-a întîlnit cu numeroase cadre ale armatei noastre. Cum subiectul pe care ni-l propune este, sper să fiţi de acord cu noi, extrem de interesant, ne-am reîntîlnit la Braşov, unde a acordat redacţiei un scurt interviu.

— Cum am hotărît de comun acord să fim extrem de operativi, vă propun să prezentăm cititorilor noştri activitatea EUROMIL.

— Sub deviza „Cetăţeni în uniformă", această organizaţie europeană a asociaţiilor militare (ale militarilor de carieră, spre exemplu, sau ale soldaţilor ce îşi satisfac stagiul militar etc.) are ca scop principal dreptul la asociere. Desigur, în democraţie, cetăţenii, militarii se bucură de toate drepturile normale, dar prin specificitatea muncii lor, unele din aceste drepturi sînt restrînse. Printre ele, şi dreptul la asociere. Creată în 1972, EUROMIL are în prezent organisme consultative pe lîngă Consiliul Europei şi Biroul Internaţional al Muncii şi urmăreşte apărarea intereselor militarilor şi familiilor lor atît pe plan naţional, cît şi internaţional.

— Care sînt ţările care au aderat la EUROMIL ?

— În prezent, EUROMIL reuneşte 15 asociaţii militare din 9 ţări europene : Irlanda, Belgia, Ţările de Jos, Franţa, Germania Federală, Italia, Austria, Danemarca şi, de la 1 mai 1990, şi Germania de Est. Sperăm ca, în scurt timp, acestora să li se adauge asociaţiile din încă două ţări : Cehoslovacia şi Uniunea Sovietică, de la care avem deja cereri.

— Contactul cu ţările din est este, desigur, recent.

— Da şi nu. Acordurile de la Helsinki, măsurile de sporire a securităţii Europei au facilitat primele contacte cu militarii din est, care ne-au convins de interesul firesc al acestora pentru activitatea noastră ca expresie a propriei dorinţe de a se asocia ; astfel încît întîlnirile desfăşurate după „schimbarea la faţă a Europei" au putut fi fructuoase.

— Aţi vorbit despre cererile Cehoslovaciei şi Uniunii Sovietice. Nu însă şi despre România.

— Sper să o pot face în curînd. Şi am temeiul să afirm aceasta. Presa străină a scris despre mişcarea de democratizare a armatei române. După o primă vizită în ţara dumneavoastră în martie, în cadrul unei delegaţii parlamentare, cînd discuţiile mele cu militarii români au fost neoficiale, mi s-a întărit convingerea că în România există un interes real pentru ideea de asociere. A urmat o vizită la sfîrşitul lunii iunie. Din păcate, nici atunci, nici în septembrie, n-am fost solicitat să discut cu nici o asociaţie românească, deşi, la numirea sa ca ministru, domnul Stănculescu a vorbit despre un comitet care să se ocupe de rolul armatei în revoluţie, ca şi despre Comitetul pentru democratizarea armatei. Am avut însă întîlniri oficiale, am discutat cu domnul ministru Stănculescu, care şi-a exprimat interesul privind activitatea noastră. „Direcţia în care mergem noi, mi-a spus, este democraţia. Vrem să democratizăm armata. Dreptul de asociere este normal ; în scurtă vreme vom statuta acest drept". În aceste condiţii de dialog, am propus chiar organizarea în România a unui colocviu „Militarii Europei şi viitorul Casei Europene", pe trei teme : Viitorul N.A.T.O., al Pactului de la Varşovia şi viitorul armatei. Propunerea a fost primită foarte bine de partea română ; aşa încît, la întoarcere, am luat imediat contact cu prezidiul EUROMIL. Acesta a fost de acord cu ideea colocviului, amînînd însă data desfăşurării sale. Reticenţele existente îşi au cauza în evenimentele din 13—15 iunie. S-a hotărît ca, la sfîrşitul lunii octombrie, să vină în România o delegaţie a prezidiului, care doreşte să prezinte militarilor români activitatea organizaţiei şi să ia contact cu asociaţiile deja existente în armată ; de asemenea, delegaţia îşi propune să pregătească, împreună cu partea română, colocviul ce se va desfăşura anul viitor în aprilie, probabil la Braşov.

— A treia dumneavoastră vizită la noi a detaliat programul întîlnirilor din octombrie, în privinţa cărora sînteţi, îmi spuneaţi, extrem de optimist şi de la care aşteptaţi foarte mult.

— Într-adevăr, noua întîlnire cu domnul Stănculescu mi-a confirmat interesul şi bunăvoinţa domniei-sale. Statuarea constituirii asociaţiilor militare dată deja publicităţii este un pas important. Deşi textul publicat mă face să mă gîndesc mai ales la „Comitetele de contact şi informare", care există la noi în toate cazărmile, comitete constituite în urma alegerilor şi cuprinzînd reprezentanţi ai tuturor categoriilor de militari ,faptul că se vorbeşte despre asociaţii ne face să-l privim ca pe un prim pas pe calea de democratizare a armatei române. Am hotărît deja că, în octombrie, va avea loc o întîlnire a prezidiului cu asociaţii din armată, ca şi o conferinţă de presă. „Vrem să fim mîine o armată democratică, într-o ţară democrată, într-o lume a democraţiei", mi-a spus domnul ministru Stănculescu la cea de-a doua întîlnire a noastră. Iar eu consider că întotdeauna cuvintele frumoase deschid calea faptelor frumoase.

Interviu realizat de ROXANA PAICU MANOLESCU

NU MINŢIŢI POPORUL CU

Avatarurile comerţului cu tv. color

Am devenit pentru cîteva zile un veritabil client, amator să cumpăr, cît mai repede posibil, un tv. tip „Cromatic", de la Magazinul universal Bucur-Obor. Preţul standard : 17 950 lei. Discret, i-am şoptit vînzătoarei Mariana C., de la raionul de specialitate, că îmi crapă buza şi-s dispus să dau chiar şi 3 000 de lei în plus celui care binevoieşte să mă servească peste rînd. Adică, fără număr de ordine... Fata m-a privit întîi cu uimire. Îndelung. Apoi, politicoasă şi calmă, m-a pus imediat la punct : „...Vă văd, domnule, un om totuşi serios. Cum de vă permiteţi aşa ceva ?! N-aş face asta pentru nimic în lume. Vedeţi doar că oamenii vin aici cu bilet de ordine, după ani şi ani de aşteptare. Aaaa, nici nu v-aţi înscris în registrul unic ! N-aveţi nici bon ? !... Dacă nu aveţi, domnul meu, faceţi o mică cerere, conform modelului afişat alături, vă duceţi la Serviciul comercial al I.C.S-ului nostru, pentru înregistrare şi atribuire de număr. Asta-i tot. Iar cînd vă va veni rîndul, vă vom servi fără să daţi nici-un leu în plus"...

...Nada mea, iată, nu ţinuse. Mi-am cerut scuze şi, neavînd de ales, am făcut precum am fost povăţuit. Cu toate că nu era joi (ziua consacrată înregistrărilor), şeful serviciului comercial, dl. economist Miron Ţentean, m-a primit binevoitor. I-am înmînat cererea şi, pe loc mi-a şi înregistrat-o cu nr. 7605/1990. Am primit bonul semnat şi parafat.

— Cam cînd îmi va veni rîndul ? am întrebat.

— Peste un an doi... S-ar putea şi mai devreme. Depinde de onorarea comenzilor de către furnizori. Deci răbdare. Abia sîntem la nr. 5400 în privinţa livrărilor de tv. color indigene. Pentru celelalte tipuri de televizoare sînt anunţaţi cumpărătorii înscrişi pînă la nr. 6 200 inclusiv.

— De aflat cum aflăm că ne-a venit rîndul ?

— Vă anunţăm telefonic. Sau prin carte poştală.

— Nu s-ar putea scurta timpul de aşteptare ?

— E o problemă care ne frămîntă destul de serios. Împreună cu directorul comercial al I.C.S. Bucur-Obor, dl. economist Marian Bogdan, am sugerat forurilor comerciale superioare să liberalizăm vînzarea televizoarelor color provenite din import. Mai ales a celor purtînd marca „Sony" şi „Panasonic", care costă între 39 000—55 000 lei şi, evident, sînt mai greu accesibile masei de cumpărători. Preconizăm ca, fără să mai aştepte ani de zile, solicitantul să-şi poată ridica pe loc, imediat, televizorul dorit. Prin aceasta, clienţii vor fi mai prompt satisfăcuţi, spaţiile de depozitare vor fi mai repede eliberate. Se pare că propunerea noastră a şi găsit teren fertil.

— Totuşi, bătaia cea mare e pe producţia indigenă...

— Sigur că da. Pentru că şi televizoarele noastre sînt aproape la fel de bune şi mult mai ieftine. În acest caz însă cum cererea e mult mai mare decît oferta, n-avem deocamdată altă soluţie decît să le desfacem în continuare pe baza unei ordini prestabilite.

— Apropo, nu vi se pare mult prea exagerat că un „Panasonic" se vinde la noi cu 55 000 de lei ? În ţara de origine el nu costă, se zice, mai mult de 450—550 de dolari.

— Personal cred că nu se ţine seama de paritatea oficială, reală a dolarului. Din păcate, am impresia că la stabilirea preţului în lei, s-a luat în calcul, în mod greşit, contravaloarea la... negru. Adică, 100 lei/dolar. Dacă ne-am fi preocupat noi direct de prospectarea pieţei externe, am fi adus, în mod sigur, aceleaşi aparate cu cel puţin 10—15 mii lei per bucată, mult mai ieftine. Să sperăm însă că, odată cu deschiderea noastră largă spre piaţa liberă, odată cu crearea unei societăţi comerciale mixte, pe acţiuni, aşa cum intenţionăm să facem curînd, lucrurile se vor schimba rapid şi în acest domeniu. Şi, sîntem siguri, numai în bine.

Aşteptăm cu nerăbdare să vină şi acea vreme. Cînd nu vom mai fi nevoiţi să aşteptăm ani în şir pentru un televizor color. Poate că nu va mai trece mult şi procurarea unui astfel de televizor nici nu va mai fi o problemă.

MIHAI STĂNESCU ■

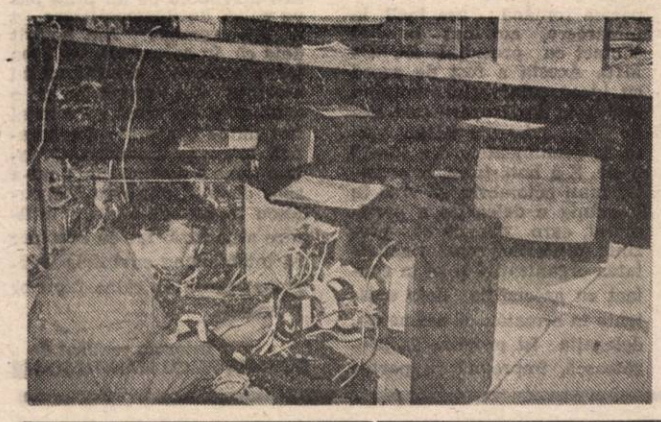

Televizoare color în trei timpi

1. E BINE

De la Direcţia Comercială Judeţeană Timiş, televizoarele color se văd abstract şi nebulos. Există o repartiţie de 3240 bucăţi din import. Plus un anumit număr (nu se ştie exact) de televizoare color româneşti. Oricum, nu repartiţia (emanaţie a dictaturii în economie) contează, ci stocul existent. Stocul existent e zero, fiindcă — nu-i aşa ? — de unde stoc dacă nu e marfă ? Marfă a fost. 1697 de televizoare color de la începutul anului pînă în zilele de sfîrşit de septembrie. La 54.000 de cereri în judeţ, din care 18.700 în Timişoara.

— În principiu, cine a putut cumpăra televizoarele ?

— Nu pot şti cu precizie — îmi răspunde domnul Constantin Bobocea, şeful biroului comercial al Direcţiei Comerciale Judeţene. Cererile şi repartiţiile sînt la întreprinderile subordonate, în cazul Timişoarei la Întreprinderea Comercială de Stat pentru Mărfuri Metalo-Chimice.

— Aţi avut şi priorităţi ?

— În 4 septembrie Asociaţia 17 Decembrie a răniţilor şi familiilor îndoliate ne-a trimis o adresă în acest sens. Desigur, răniţii vor intra la priorităţi. Nu, nu ştiu cum s-a procedat în anii trecuţi. Nici cîte televizoare au fost, nici cîte cereri, nici cîte onorări. Nici cine... Ştiţi, atunci era balamuc mare. Toţi dădeau aprobări : partidul, sindicatul, primăria, unii, alţii, ce mai, ştiţi şi dumneavoastră... Aşa că n-am date. Absolut nimic.

2. E FOARTE BINE

La I.C.S.M.M.C Timişoara erau înregistrate, pînă în ziua documentării mele, 18.804 cereri de televizoare color. De la începutul anului au fost onorate 793. Cum ?

— După numărul de ordine — îmi explică domnul director adjunct, Ovidiu Lazăr. Toate cererile trebuie să vină poştal. Venind poştal, data ştampilei de pe plic e incontestabilă. Deci ordinea e perfect cronologică. Fără abateri.

— Şi fără priorităţi ?

— Nu cunosc acest aspect. Vor constitui priorităţi răniţii din Revoluţie. În rest, din cîte ştiu eu, nu există nici o altă prioritate. A verificat şi Primăria municipiului.

— Şi ?

— Şi nimic. Totul a ieşit foarte bine.

3. E CA ÎNAINTE

Televizoarele color se vînd în Timişoara la un singur magazin : „Electrocasnica". Proaspăt controlat de primărie, şeful magazinului domnul Dumitru Panait, mă informează şi el corect şi prudent : Aici totul e în regulă, după cum s-a şi constatat.

Într-adevăr, nu există, pînă acum, decît 28 de priorităţi. Cîteva oficiale : Arhiepiscopia din Caransebeş, Mişcarea Ecologistă din Timişoara, I.P.L., filiala P.N.L. din Timişoara, F.D.R. Alte cîteva „umanitare". Constantin Micu are doi copii care — după cum scrie în cerere, îşi doresc un televizor color. I se livrează cu prioritate. Ceilalţi 53.999 de solicitanţi n-au copii şi, dacă au, aceştia nu-şi manifestă vizibil dorinţa de a avea un televizor color. Alexandrina Bălan îşi dorea un televizor în perioada în care lucra la C.P.U.N. Timiş ! I s-a dat. Căpitanul Gheorghe Petru şi locotenentul major Gheorghe Ioniţă îşi doresc şi ei cîte un televizor color. Garnizoana — grijulie la necazurile oamenilor — intervine şi totul se rezolvă cu prioritate ! Armata e cu noi. Lui Aurel Mîntăluţă i se cuvine un televizor din cel puţin două motive. Unu : e (adică era, în ziua în care scria cererea) membru al C.P.U.N. Doi : E erou (aşa zice, negru pe alb : erou al Revoluţiei). Eroii au prioritate. Mai ales cei aflaţi în viaţă, teferi şi sănătoşi. Adam Perva-e înaintat în vîrstă. Are prioritate. (Zecile de mii de solicitanţi sînt, fără excepţii, tineri sau în floarea vîrstei). Teodor Popa nu e erou, nu e înaintat în vîrstă, nu e militar şi copiii (dacă-i are) nu-i cer televizor color. Dar lucrează la Direcţia Comercială 1 Judeţeană.

Să ne oprim, totuşi aici. Cu o precizare : **doar şase răniţi şi două familii îndoliate sînt înregistrate pînă acum, la priorităţi.**

Cererile lor au cîte trei ştampile, cu tot atîtea semnături. Oamenii au alergat mult şi au bătut la multe uşi. Pînă la urmă au ajuns „plutonul oficial". Ultimii.

RADU CIOBOTEA ■

● Conducerea întreprinderii de profil din Complexul PIPERA se justifică : nu există piese de schimb, ansamble şi subansamble pentru T.V. color. ● Pentru un T.V. color se dă pesches 5 000 de lei şi ni ci atunci nu e sigur că-l vei avea la data şi ziua promise. ● Televizoarele color din Japonia şi U.R.S.S. sînt exagerat de scumpe, cu 10 000—15 000 lei peste echivalentul de schimb al dolarului cu leul ori rubla. ● La numărul exorbitant de mare de cereri pentru televizoare color, rămîne o singură şansă : tot „neagra străinătate" ● Aşteptăm, cu drag, posturile T.V. particulare ale domnilor Ion Ţiriac şi Ion Raţiu. ● Medicii oftalmologi fac o adevărată campanie împotriva televizoarelor color. Imaginea alb-negru este mai liniştitoare ochilor, cică decît imaginea policoloră şi percutantă. ● Ce ne rămîne de făcut ? Să rămînem la ale noastre televizoare alb-negru ! ● Dacă ar fi suficiente televizoare color nu s-ar ajunge la acest balamuc naţional ● De la ce „nivel" se dau aprobările pentru televizoarele color ?! ● În concepţia unor semeni de-ai noştri contează aspectul : dacă avem ori nu avem maşină, dacă avem sau n-avem televizor color şi video. Numărul cărţilor nu intră la socoteală. ● Cînd vom depăşi Albania cu numărul de televizoare la mia de locuitori ?

Zîmbetul Angelei Similea e mai plăcut pe un televizor color

În marea listă a produselor de larg consum, foarte căutate pe piaţa românească, televizorul color ocupă un loc aparte, datorită atît procesului de fabricaţie îngreunat de importul unor componente, cît şi de modul (controversat) de distribuţie către populaţie. O voce înţeleaptă ar spune că fără T.V. color putem trăi, dar fără pîine şi carne, nu ! În realitate (nu este un secret) cererea de aparate color este imensă, aproape un milion, iar posibilităţile Întreprinderii **Electronica** sînt reduse. De la începutul acestui an şi pînă în luna septembrie s-au livrat pe piaţă 270 609 televizoare, din care 41 577 bucăţi sînt color. Exportul de televizoare color a fost oprit după Revoluţie, în prezent „se fac exporturi alb-negru" în Olanda, Grecia, Cehoslovacia şi Germania.

Sistemul de livrare a rămas acelaşi : birocratic. Cotele de producţie vin de la Ministerul Comerţului prin Centrala respectivă, iar contractele se fac centralizat pe luni şi trimestre.

Televizorul este un ap[illegible] care înghite peste o mie de componente şi, fără exagerări, poate fi considerat oglinda unei industrii. Oglinzile industriei româneşti (respectînd comparaţia) sînt : „Cromatic" (17 950 lei), „Telecolor" (14 400 lei) şi „Elcrom" (12 900 lei). Nu ştim cum vor fi aplicate în practică ultimele hotărîri guvernamentale cu privire la autonomia întreprinderilor, dar **Electronica** rămîne în prezent o unitate fără cont valutar, care aşteaptă subvenţii din partea statului pentru a cumpăra tuburi cinescopice din Germania, Cehoslovacia, Polonia. Un tub costă 100 de dolari. Deci, mărirea producţiei ar implica creşterea volumului de tuburi cumpărate. Dar de unde atîta valută ? Cine să dea aceşti bani ? Tot statul ? O asimilare a tubului este exclusă : fabrica de acest gen ar costa **un miliard** de unităţi monetare (500 milioane de dolari plus 500 milioane de lei). O groază de bani ! Mărirea producţiei pare să fie o utopie, chiar dacă — aşa cum ne asigură directorul tehnic, domnul Radu Piţigoi — anul viitor se vor produce trei T.V. color la unul alb-negru. Ce-şi mai doreşte domnul director ? Contracte ferme, tehnologizarea întreprinderii, o concurenţă internă... şi încheierea unui contract cu firma sud-coreeană „Gold Star". În ţările puternic dezvoltate firmele în domeniu îşi permit să iasă pe piaţă cu 2 sau 3 [illegible] dele de tuburi cinescopice în decurs de un an. Degeaba poţi cumpăra o licenţă dacă nu eşti în stare s-o duci mai departe. „Ecuaţia" pe care trebuie s-o rezolve conducerea Întreprinderii **Electronica** este aprovizionarea tehnico-materială. Nu este un caz singular în peisa-

ALEXANDRU TORJESCU CAUTĂ UN SPONSOR

Scurtă recapitulare : În articolul nostru din numărul trecut spuneam că după patru ani de funcționare Cabinetul experimental pentru boli de piele al Ministerului Sănătății de la Brăila, înființat pentru a-i crea un cadru adecvat de lucru farmacistului Alexandru Torjescu, a fost desființat. În acești patru ani de activitate, cabinetul a oferit 50 000 de consultații pentru 22 000 de bolnavi, din care 18 000 bolnavi de psoriazis. Alți 12 000 de bolnavi, programați pentru tratament în următorii trei ani, la care se adaugă cu siguranță și alți doritori așteaptă încă să găsească drumul spre farmacistul Alexandru Torjescu. De ce ? Pentru că în extrem de multe cazuri el constituia o ultimă speranță de vindecare. După ani de tratamente „clasice" nu se bucurau de nici o ameliorare a sănătății lor.

Să ne întoarcem mereu în urmă și să căutăm cu orice preț vinovați de această stare de lucruri e o activitate, dar nu din cele mai eficiente. Să spunem totuși că, deși cabinetul a avut și rolul de control și verificare a activității farmacistului Alexandru Torjescu de către echipe de specialiști, colaborarea dintre echipa lui A.T. și Ministerul Sănătății a fost aproape inexistentă.

Alexandru Torjescu : — Cei care au pus în mișcare Cabinetul de la Brăila nu au fost loiali în totalitate, nici prigind ajutorul promis în medicamente, nici în a organiza cu adevărat o acțiune de verificare a rezultatelor mele. Am făcut eforturi, aș putea spune disperate, în a crea o punte între mine și cei care-mi judecau sau care trebuiau să judece tratamentele mele. Am cerut să fie examinați cîte 10 bolnavi din cei mai grav din fiecare boală de o comisie de medici numiți de M.S., iar concluziile să fie discutate în cadrul unei mese rotunde. Nu mi s-a răspuns niciodată la cererea mea. Am vrut ca totul să fie la lumina zilei. De ce s-a întîmplat așa ? Lezarea intereselor unor specialiști cu putere de decizie, care constatau la apogeul sau sfîrșitul unei cariere medicale că tratamentele lor, o parte din activitatea lor erau umbrite de succesele unui farmacist ? Invitația mea la colaborare a fost refuzată. Acesta a fost lucrul care m-a durut și m-a uimit cel mai mult.

În cursul celor patru ani de activitate a Cabinetului, A.T. descoperă un tratament care rezolvă în mare parte nefrita uremică, o boală extrem de periculoasă din cauza creșterii uremiei, uricemiei și a creatininei. Bucuros de rezultat, înaintează M.S., Direcției Generale Farmaceutice propunerea de tratament, cerînd indicații și dorind verificarea acesteia de către cadre medicale în clinici. Medicamentele folosite se puteau procura de la Plafar. M.S. îi comunică să ia legătura cu I.C.S.M.C.F. București. Între timp primește adresă că o comisie de specialiști au avizat negativ într-o ședință de lucru cererea lui A.T. Hazliu și dureros în același timp pentru că această comisie dăduse un aviz negativ pentru formule și scheme de tratament pe care nu le cunoștea pentru simplul motiv că A.T. nu le înaintase. Deci, un aviz negativ de principiu, aprioric, nefundamentat.

Ce-i de făcut?

Lăsînd la o parte ceea ce s-a întîmplat pînă acum, să spunem totuși că desființarea Cabinetului de la Brăila nu este opera exclusivă a familiei Bărbulescu și a neamurilor lor, ceauștii. O indiferență, o apatie a celor care ar fi trebuit să ia în serios orice propunere, de oriunde ar fi venit ca să nu mai vorbim că ea venea de la un om cu rezultate care puteau oricînd fi verificate.

Situația lui Alexandru Torjescu ne preocupă, e drept într-o măsură și mai mare ne preocupă cea a bolnavilor care au șansa prin acesta să se vindece de boli grave. Un cabinet asemănător cu cel de la Brăila, sub îndrumarea de data asta autentică a Ministerului Sănătății, pare a fi o soluție viabilă. El există, bănuim că încă nimeni nu l-a demolat, la Brăila .Un local corespunzător poate fi găsit și în București. Alexandru Torjescu propune crearea a două cabinete, unul la București și unul la Arad. Al doilea ar avea posibilitatea de a trata mai lesnicios bolnavii veniți din străinătate.

Pînă una alta, Alexandru Torjescu caută un sponsor pentru activitatea sa, un om dispus să investească nu mai mult de 300 mii lei pentru asigurarea unui local adecvat consultațiilor și pentru medicamentele necesare începutului. Suma ar fi repede recuperată. Revista „Flacăra" ar fi dispusă să sponsorizeze această întreprindere dacă poziția ei de publicație de stat i-ar permite aceasta. Vom studia problema.

Alexandru Torjescu : — Închiderea Cabinetului de la Brăila a fost justificată de cei care au făcut-o și pentru că au apărut cîțiva bolnavi care neputînd ajunge la consultațiile noastre au copiat fără discernămînt de la alții rețete și prescripții și care au prezentat simptome de intoxicație medicamentoasă. S-a făcut tapaj de aceste cazuri fără să fiu chemat să dau socoteală. Nu că sînt dispus să mă pun sub verificarea Ministerului Sănătății pentru o colaborare serioasă, pentru control, dar chiar o doresc din toată convingerea mea. Este calea cea mai sigură pentru bolnavi, pentru preluarea rezultatelor bune, pentru generalizarea lor în rețea. Mulți au insinuat că am cîștigat foarte mulți bani. Am o mașină Dacia 1 300, mobilă și strictul necesar într-un apartament de stat. Am fost atacat prin diferite mijloace de medici, profesori, care nici nu mă cunosc, care n-au avut curiozitatea de a mă chema la ei pentru o discuție. Continuă să prescrie pentru psoriazis cură heliomarină, cînd este demonstrat științific că este contraindicată. Apariția acidului folic în piele dă recidive grave. Nu vreau să intru în discuții contradictorii cu nimeni, iar adevărul reiese numai după un dialog științific, făcut cu bună-credință și competență.

Cert este că Alexandru Torjescu nu trebuie lăsat singur să se descurce. Ar putea-o face într-un viitor oarecare, dar interesul nostru este ca de activitatea lui să profite cît mai repede bolnavii și de la noi și din alte părți. La Brăila s-au tratat mulți străini, în țară a intrat valuta atît de necesară tuturor. În actualele condiții — nu se găsesc vaselină, alucol, emulsii, suspensii, cașete, pungi pentru farmacie, oleuri, droguri — e greu să pornești de unul singur, fără ajutor.

Cu puțină reclamă (am încercat s-o facem noi), un mic sediu, înlesnirea obținerii autorizației de funcționare a unui Laborator galenic de cosmetică și dermatologie, fără să se încalce Legea sanitară, un om care și-a dovedit competența prin rezultate ar putea să muncească din nou eficient. Să nu uităm că între timp cunoștințele și experiența lui Alexandru Torjescu au crescut.

Hotărît lucru, în cazul Alexandru Torjescu trebuie făcut ceva constructiv. Aminările, tergiversările, orgoliile personale ale unuia și altuia, mascate prin neîncredere neargumentată nu trebuie să mai decidă și în acest caz și în toate celelalte.

La găsirea unei soluții care să-i redea farmacistului Alexandru Torjescu posibilitatea să lucreze, așa cum meseria îi dă dreptul, cum rezultatele de pînă acum îl obligă și ne obligă, revista „Flacăra" este dispusă să participe cu mijloacele ei publicistice.

OPREA GEORGESCU ■

Agenția de escroci — RETAR

Cristina Deleanu, [illegible] și pe mine [illegible]col „Happy [illegible] de acord. [illegible] erau cele [illegible]ii de ca- [illegible]000 lei [illegible] să fie [illegible] 25 [illegible] la [illegible] [illegible] [illegible]

De la coadă adunate

Banii noștri nu sînt buni?

— Vin, domnule, de la o coadă...
— Și de ce mai stai aici?
— Păi, n-am luat nimic.
— N-ai apucat?
— Nu. Și nici nu voiam să iau. Voiam să dau. Da', n-am apucat!
— Ce tot spui?
— Voiam să dau niște bani. Da', nu mi i-a primit. Și-am stat două ore la coadă.
— Aiurea! Să văd și eu unde te duci să dai bani și nu ți-i primește.
— La Stat, nene.
— Fugi, de aici! Că Statul, de cînd mă știu, tot pe luate e pus!
— Uite, că-i cum îți zic! M-am decis, cu nevasta, să plătim ce mai e din creditul pentru apartament, c-am strîns și noi cîte ceva. Dar, ne cam gîndeam: să dăm așa, de-odată, o căciulă de bani, sau să tot plătim la rate?
— Și?
— Am hotărît să scăpăm, naibii, de datorii. Sărac, da' curat! M-am dus la CEC, la „Credite"... așa... într-o doară, să mă interesez. Ce să vezi? Mare de oameni, toți voiau să plătească, da' nu le primea banii.
— Nu spune!
— Zău! Atuncea... știi cum e omu'... m-a apucat așa, o nebunie, să le dau banii. De bine ce mă codisem!
— Și ei se țineau tare, ai? Nu primeau!
— Nu rîde, că două ceasuri am stat. Da', nu m-am plictisit, că era un scandal... Zbierau funcționarele că nu iau, zbiera lumea că dă. Se îmbrînceau, și-o luau înainte unu' altuia... doar așa, ca să scape de bani mai repede.
— Păi, ziceai că nu ți-i primea.
— Nu! Te programa. Eu, dacă vreau să dau banii, trebuie să mă duc peste vreo două luni și ceva; altă coadă, altă nebunie! Ei, spune, asta e negustorie? Dacă mă răzgîndesc?
— Hai, că-i bine! Progresăm! Stăm la coadă și să dăm!
— Îți spun eu: n-au nevoie de banii noștri.
— Am auzit cu urechile mele, la TV, că nu sînt bani. Cum să nu fie nevoie?
— A, o fi! Da' nu de banii noștri.
— Și ce-au? Nu sînt buni?
— Pesemne că nu! N-ai văzut, acu' au apărut de toate culorile. A noastră, n-o mai merge. Zic și eu!

LIANA TATOS ■

Contestație

„Subsemnatul **Bilă Marin**, om al muncii la IJTL Arges, **contestez** împotriva articolului dumneavoastră publicat în numărul 34 în care sînt acuzat că as fi făcut o reclamație la adresa unității noastre. Menționez că nu am făcut nici o sesizare. Vă rog să mă ajutați de a fi scos din această situație acuzatoare la adresa mea".

Vă ajut, deși regret din suflet că nu m-ați găsit la redacție. V-aș fi explicat, stimate domnule Bilă, că semnarea unei sesizări de către un cetățean nu este nici o crimă, așa încît nu trebuia să vă socotiți — sau, să fiți socotit — în nici un fel acuzat.

Admitem că scrisoarea sosită în urmă cu o lună de la IJTL Argeș n-a fost scrisă de domnul Marin Bilă — s-au mai văzut cazuri de „curajoși" ce scriu și-și dau numele vecinului.

Cît despre exactitatea conținutului sesizării, în care era vorba de bunul mers al transportului în comun în Pitești, ne-ar putea oferi date precise însiși beneficiarii, adică cetățenii orașului Pitești.

Doamnelor, domnișoarelor și domnilor, așteptăm scrisorile dumneavoastră cu păreri și sugestii — de ce nu, și cu felicitări, dacă e cazul — privind transportul în comun din municipiul în care locuiți — Pitești. Astfel, ne veți ajuta **să rectificăm** cît și dacă e necesar, anteriorul articol.

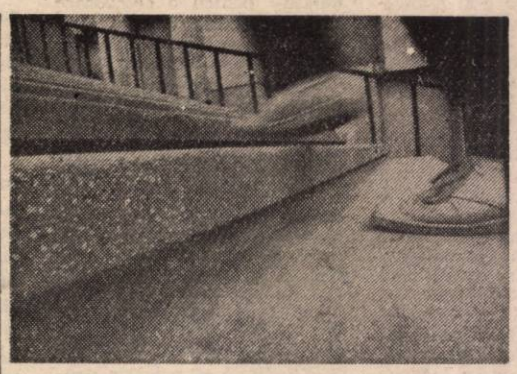

Se poate ajunge departe și fără adidași Torsion. (fotografie de Sorin Moise)

Apel către creștini

În numele Comitetului de inițiativă creat în orașul Victoria, județul Brașov, ne scrie **prof. dr. Anton Moisin** (Str. Stadionului, nr. 10/4) „Ieșirea din criză nu va fi posibilă fără ca tînăra generație să cunoască adevărurile credinței creștine și să se deprindă cu practicarea valorilor morale și autentice. Școala își poate aduce un mare aport în acest sens, dacă se va reveni la predarea religiei în cadrul programei școlare, organizat și metodic, așa cum se proceda înainte de instaurarea regimului ateo-comunist".

Unei uluite doamne

Doamnei **Lucia David** din Galați, nu-i vine a crede că **Zoia Iorgulescu**, despre a cărei situație scriam nu de mult, are o pensie C.A.P. de numai 10 lei și mă întreabă dacă nu e cumva o greșeală de tipar. E uluită, avînd chiar argumente: primul — a lucrat în domeniu (?) și n-a întîlnit așa ceva; al doilea — mama dumneaei a avut tot pensie CAP, dar de... 80 lei (!)

Să-i oferim doamnei David un alt exemplu și, totodată, un răspuns indirect: „Mă numesc **Tcaciuc Sofia**, am 68 de ani și locuiesc în comuna Ipotești, județul Suceava. Sînt pensionară CAP de la vîrsta de 55 de ani, cu o pensie de 14 lei pe lună (patrusprezece). Dacă asta se poate numi pensie!"

Iată și răspunsul, primit de la **Casa autonomă de pensii și asigurări sociale a țărănimii** — filiala Suceava: „Vă facem cunoscut că potrivit Decretului-lege nr. 53/1990 au fost majorate numai pensiile de bază: pensia limită de vîrstă, invaliditate și urmaș".

O informare

Credeam că nu „se mai poartă", dar ne înșelăm. Primim la redacție o „informare" bătută la mașină și semnată Ion Popescu. Păstrînd rezerve asupra identității celui care ne-a scris — sîntem pățiți! — gîndim că fum fără foc nu iese, iar problema pusă în discuție se arată serioasă. „Via de la CAP Focșani, punctul Vîlcele este mănată 60 la sută. Se poate verifica, înainte de a se culege".

N-ar fi rău! Acum, vin tot nu se găsește, să știm pe ce contăm la anu'.

Zodia Balanței

Așa cum 2×2 fac cîteodată 5 și un trandafir poate fi mai greu decît o seceră și un ciocan. Vă asigurăm că fotografia nu e trucată decît foarte puțin, procedeul fiind ascuns privirilor noastre. (fotografie de Leonard Chioveanu)

Deșteaptă soluție!

Ingeniozitatea ITB-ului o umple de admirație pe doamna **Mariana Pantazi** din București. Conform relatărilor sale, spre a nu-și mai bate capul cu „lacul" format în cartierul Giulești la capătul tramvaielor 2, 11, 44, lac ce acoperă complet strada — și, deci, și liniile de tramvai — ITB-ul a decis că nu-i nici o problemă dacă traseul se scurtează „un pic". Așa că, s-a mutat capătul tramvaielor cu două stații mai spre centru, adică unde se termină bălțoaca. Pentru a nu se crede cumva, că trăim în provizorat, au fost aduse la noul „punct terminus" și gheretele controlorilor. Pentru a ajunge să ia tramvaiul, bărbații sar de pe un gard pe altul, iar femeile își suflecă rochiile și-o pornesc vitejește cu pantofii în mînă. Nu știm cum or merge copiii la școală!

Ce mai, ITB-ul s-a descurcat în cel mai inteligent mod cu putință! Să vedem pentru ce formulă va opta ICAB-ul și Primăria sectorului 6. Oricum, se gîndesc de cîteva luni, nu se poate să nu găsească o soluție, cel puțin tot atît de deșteaptă!

Grupaj realizat de LIANA TATOS ■

Util și plăcut

Că alergăm mult după pîinea noastră cea de toate zilele pare a fi o bucurie pentru cîinii noștri. Cu această ocazie sînt scoși la o plimbare mai consistentă. Ce s-ar face săracii de ei dacă ar dispărea această alergătură zilnică? Ar fi uitați în fața unui televizor și s-ar plictisi, iar colesterolul nostru pe cap de locuitor ar crește la cote occidentale. (fotografie de Leonard Chioveanu)

Prețuri democratice

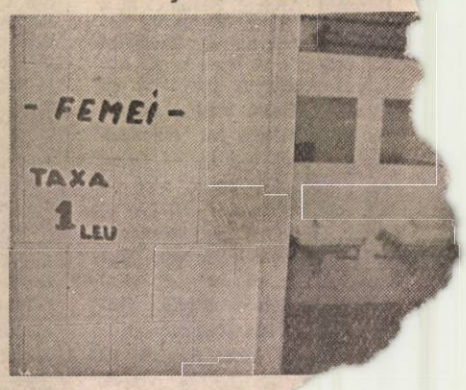

Orice s-ar spune, nu în t... sînt prohibitive. (foto...

POȘTA REDACȚIEI

Vasilescu Elena — București: Revista „Naturismul" — 70500 București, căsuța poștală 1029, sector 1, poziția 153 în Catalogul publicațiilor ● **Fabrica de produse lactate** — Fundeni: Ne trimiteți de cîtva timp niște acte ce par a fi facturi. Vă atragem respectuos luarea aminte că noi, redacția, nu beneficiem de produsele dv. decît dacă, eventual, le cumpărăm din magazine. Așa că vedeți de unde trebuie să vă încasați banii ● **Grosu Camelia** — Călărași, **Roșu Mihai** — Iași: Adresați-vă Radioteleviziunii române ● **Constantin Ștefan** — Craiova: Din păcate ieșit cu mulți ani din toate termenele ... zute de lege ● **Boislabi Gh. Marin** ... Căscioarele (Călărași): La împlin... prevăzută de lege, cereți C.A.... întocmească dosarul de pen... cînd totodată și vechime... ● **Ionescu Ortansa** — ... **nu Ion** — Deva: ... naționale Ruti... rești: 1) Vă ... rativă ați ... **Costiuc** ... teți ...

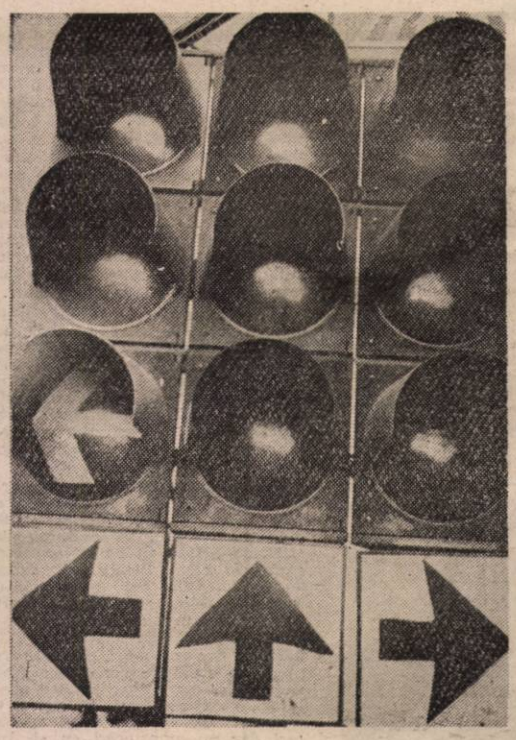

Liberi să traversăm

Categoric, nu putem fi acuzaţi de lipsă de pluripartitism. Fiecare e liber să traverseze perioada actuală în ce direcţie doreşte. Totul e să-ţi alegi cu grijă momentul. Altfel urmează amenzile. (fotografie de Sorin Moise)

Aproape o statistică...

Conform indicilor statistici daţi publicităţii, au fost comise în primele luni ale anului (deci pînă la 1 septembrie a.c.), pe tot teritoriul României, 424 omoruri. 339 tentative de omor, 495 acte de viol, 875 tîlhării şi jafuri, iar în accidentele de circulaţie au murit 1947 de oameni, peste 3900 suferind răni grave.

Înfiinţare

Pentru a crea un sistem cît mai expeditiv de rezolvare a problemelor tehnice de înaltă complexitate care apar în fluxul tehnologic, a cazurilor speciale de avarii sau situaţii dificile ivite în activitatea de întreţinere şi reparaţii, la Galaţi s-a înfiinţat Filiala Asociaţiei de Terotehnică şi Terotehnologie.

Vreţi să fructizaţi cu „fructizarea"?

Dacă vreţi să vă fructizaţi, vă recomandăm cu căldură produsul „FRUCTIZAREA", preţ redus (9,20 lei pentru 700 ml. conţinut), avînd pe etichetă o menţiune care ne avertizează asupra conţinutului : suc de fructe în amestec cu apă de izvor. Îi felicităm cu predilecţie pe autorii etichetei produsului, care, prin inspirata formulare „FRUCTIZAREA", reuşesc să crească vertiginos curba vandabilităţii pe piaţa internă şi, probabil, pe cea externă. „FRUCTIZAREA" rimează cu uşurinţă cu „DERATIZAREA", „COOPERATIVIZAREA" sau — de ce nu ? — cu... „PRIVATIZAREA" ! Sperăm că-l vor cumpăra şi osîrdioasele gospodine interesate ca locuinţa lor să nu mai fie atacată de dăunătorii curenţi. **(M. Gălăţanu)**

„Reclamă şi comerţ"

Au apărut primele numere din „Reclamă şi comerţ", care se prezintă ca „buletin săptămînal de afaceri". Publicaţia, al cărei director este dr. Octavian Moarcăs, înserează materiale de mare utilitate pentru oamenii de afaceri : „Reclama comercială", „Cum alegem şi înregistrăm o marcă". „Negocierea, cheia succesului în afaceri în condiţiile economiei de piaţă", „Cum brevetăm o invenţie în străinătate" şi altele. Se publică, de asemenea, documente de referinţă, cum este „Decretul-Lege nr. 122/1990 cu privire la autorizarea şi funcţionarea în România a reprezentanţelor societăţilor comerciale şi a organizaţiilor economice străine". **(I. D. G.)**

Cutia părăsită cu scrisori

Ca urmare a nevoii crescînde de legături şi relaţii umane, poşta bucureşteană a instalat noi cutii poştale în unele zone ale capitalei. Stimulaţi şi de această realitate nouă, cetăţenii s-au pus imediat pe scris amintindu-şi de prieteni şi rudenii de departe astfel încît, în scurt timp, aceste cutii s-au umplut pînă la refuz cu sentimentele scrise ale oamenilor. O asemenea cutie poştală gravidă de scrisori poate fi întîlnită şi la intersecţia bulevardelor **Sulea cu 1 Decembrie 1918.** Sînt cel puţin două săptămîni de cînd nimeni n-o bagă în seamă, în timp ce oamenii îşi aşteaptă unii altora vestile cu aceeaşi încredere în Poşta Română. **(I.Z.)**

O nouă intreprindere

De curînd, s-a înfiinţat primul trust al întreprinderilor care prelucrează mase plastice, din România, denumit ROMPLAST, propunîndu-şi o activitate în concordanţă cu mecanismele economiei de piaţă şi cuprinzînd atît întreprinderi de stat cît şi private sau societăţi mixte cu capital străin. **(Mihail Gălăţanu)**

Bani albi

Nu va fi stabilizare, sîntem asiguraţi de specialişti, membri ai guvernului, prieteni informaţi din surse sigure. Dacă banii ne prisosesc, e bine totuşi să-i depunem la CEC. Banii albi prind întotdeauna bine în zilele negre. Invers e mai puţin recomandabil. (fotografie de Leonard Chioveanu)

Veşti bune

A început revirimentul în construcţii. Şantierele zumzăie din nou de forfota muncii, activitatea este febrilă, succesele nu vor întîrzia să apară. Dar, ca orice început şi acesta e timid. Din ce vor fi trăit constructorii noştri de locuinţe în aceste 9 luni de libertate este singura întrebare care ne preocupă. (fotografie de Leonard Chioveanu)

Cititorii ziarişti

Reporter la 14 ani

În numărul de astăzi al Revistei „Flacăra" preluăm un articol din Revista nonconformiştilor AVÎNTUL FAMILIEI, Serie nouă, Anul IV, nr. 22. *Revista cuprinde 5 pagini dactilografiate şi are un unic realizator :* Tudor Iordăchescu, *în vîrstă de 14 ani.*

Au fost perioade de modest început — iniţiatorul avînd, pe atunci, 10 ani, ca şi perioade de grele încercări : de pildă, părinţii s-au trezit în periculoasa situaţie de a nu declara maşina de scris la Miliţie, din pricina sumarului gazetei.

Ne veţi întreba, poate : doar n-o să luaţi, acum, în serios, un reporter de... 14 ani ? Vă vom răspunde : cum am luat, în decembrie, tot în serios, eroii de 14 ani. Şi apoi, citiţi !

Dialog cu un susţinător al preşedintelui Ion Iliescu

Interviul pe care vi-l prezentăm, a fost realizat la Teatrul de Vară din Mamaia, lîngă renumitul car 5 al TVR, cu cel mai apreciat operator TV de cameră portabilă (recunoscut şi de alte televiziuni) : **Cătălin Căţoiu** (sau Teavă, poreclă datorată aspectului său fizic : înaaalt şi slaaab).

Reporterul : După cîte ştiu, Cătălin Cătoiu a ajuns operator de cameră de luat vederi pentru reportajele „de protocol" la Guvern şi Preşedinţie. Ce te-a determinat să faci acest pas... periculos ? Guvernul se schimbă, conducerile televiziunii la fel, detaşările dispar...

Cătălin Cătoiu : Nu numai operator la Guvern. Am fost chiar autorul campaniei electorale TV a Frontului !

R. Ei, acum se explică maşina ta, nounouţă, englezească şi roşie. Şi camera „Betacam", ultimul tip, cu care ai făcut campania electorală (costă 200 000 dolari) şi camera video modernă, cu imagine de televiziune S-VHS şi mixerul video, micul pupitru de 40 000 de dolari etc., etc.

C.C. Nici chiar aşa ! Maşina este de la sora mea. Restul... de la campania electorală. Referitor la gestul meu : mie nu-mi place F.S.N.-ul, fiindcă nici nu există. Îmi place Iliescu, asta e altceva !

R. Nu este altceva ! Cum mai poţi susţine tu imparţialitatea televiziunii, cînd realizezi campania electorală a unui partid politic ?

C.C. Aici nu e vorba de politică. Sînt unele avantaje materiale şi un anumit simţ politic. Punem pariu că la următoarele alegeri fac campania electorală a partidului care va cîştiga ? Să mă aleg şi eu cu ceva de la viaţa politică a ţării...

R. Da, simţ politic ai avut. Principial vorbind, este incorect, dar în societatea noastră nu mai există principii. Doar legea junglei. Hai să punem pariu pe o ladă de bere.

C.C. Adică, nu ! Mai vedem. Pe urmă, apropo de principii, m-a chemat şi Raţiu, dar îmi dădea prea puţin, iar eu aveam camera mea „Betacam"...

R. Deci, mai degrabă avantaje materiale, nu preferinţe politice. Ar fi fost păcat de tine...

C.C. Mai ales una, dar şi alta !

R. Şi tu, Brutus ? ! Bine, ne vedem la următoarele alegeri, să vedem cine ia lada (fără sticle).

TUDOR IORDĂCHESCU ■

Max Aub: Crime perfecte

Ne aflam la marginea trotuarului aşteptînd să traversăm. Automobilele goneau unul după altul, aproape bară la bară. A fost de-ajuns s-o împing între ele. Eram căsătoriţi de doisprezece ani. Dar... pentru mine ea nu mai însemna nimic.

☆

M-a atins cu ţigara, producîndu-mi o arsură puternică. Nu zic c-a făcut-o dinadins ; dar durerea e aceeaşi... Cînd am simţit usturimea, am văzut roşu şi-atunci l-am omorît. Mărturisesc că n-am făcut-o intenţionat ; dar... aveam în mînă o sticlă plină.

☆

Ne aflam la o partidă de vînătoare de canari. M-am aşezat la pîndă. Nu înţeleg nici acum ce m-a împins să ochesc acel corp rotofei şi ridicol, cu pălăria sa tiroleză, cu pana aceea... ?

☆

Era un imbecil. I-am arătat şi i-am explicat de trei ori drumul. Era cît se poate de simplu ; nu trebuia decît să traverseze o stradă. De fiecare dată se încurca, întorcîndu-se în acelaşi punct. Atunci, i-am desenat o schiţă foarte clară, în timp ce el, privindu-mă cu un aer interogativ, continua să-mi spună :

— Şi după..., Nu, nu înţeleg...

Aveai într-adevăr de ce să-l omori. Şi l-am omorît. Dacă regret sau nu, asta-i cu totul altceva.

☆

De cum s-a născut, mucosul plîngea întruna — dimineaţa, după amiaza, noaptea — chiar dacă îl alăptai, îi dădeai biberonul, îl scoteai la aer, îl legănai pentru a adormi, îi făceai baie, îl schimbai ; plîngea mereu. Iar eu trebuia să-mi termin articolul. Promisesem să-l predau la prînz. Eram obligat faţă de confratele Rios. Iar eu mă ţin de cuvînt. Şi mucosul — plîngea... plîngea. Iar mama sa..., dar, e mai bine să nu vorbim despre ea. Am aruncat-o pe fereastră. Vă asigur, altă soluţie nu exista. **(versiune de Eugenia Vasile)**

Duios, de prin străinătate

Sînt o cititoare ca toate cititoarele. Am dat de scrisoarea doamnei Voican către soţul şi, dacă tot era deschisă, am citit-o. Nu pot să spun ce tare m-au impresionat — nu doar cumplitele suferinţe ale doamnei, ci şi biografia domnului ! Acuma, nu ştiu dacă dumneaei ne spunea nouă ce şi cum a fost cu soţul înainte de revoluţie, ori dumnealui chiar nu mai are ţinere de minte, de-i scrie ea duios de prin străinătate, uite dragă, cum ai suferit tu şi cum eram noi singura familie anticomunistă din România ! À propos de unica, mai aflăm şi uluitorul fapt că domnul Gelu Voican e singurul om de pe stradă care a intrat în guvern, după ce-a început să-l caute în noaptea aceea de pomină pe unul, de care aflase lumea că-l cheamă Ion Iliescu.

Atunci s-a produs şi dramatica ruptură : el, în toiul bătăliei, a pătruns în televiziune, ea a rămas pe dinafară şi, uite aşa, au ajuns de s-au mai despărţit o dată.

Soţul a rămas, cuprins de treburi importante — tot doamna ni le lămureşte, în scrisoare : să-l execute pe Ceauşescu, să-l apere pe Iliescu, să-i împrăştie pe „golani", să-i adune pe mineri.

Soţia, dezamăgită de aşa putere, a plecat prin străinătăţuri, să se tot mire la unul şi al altul, cum a putut Gelu să facă aşa ceva ?

Ca să-l silească dumneaei s-o înţeleagă şi cum îl ştie cam „mînă forte", apelează la slăbiciunile dumnealui (le-am aflat şi noi, dintr-un interviu dat chiar de domnul ex vice-prim ministru) — adică pozează cum a făcut-o mămica domniei sale, unor ziarişti francezi.

Să nu-i fi ştiut dînsa noua adresă de la Buzău, ca să-i trimită la un mod mai intim, ca-ntre soţi, scrisoarea şi fotografiile prin poştă ?

Nu de alta, dar cu democraţia noastră, încă fragedă, ni s-a părut că prea multă goliciune ne arată doamna. Nu toţi sîntem obişnuiţi !

LIANA TATOS ■

FLACĂRA
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Mai sînt de citit mii de cărți

Cultura ca disidență

Ne aducem cu toții aminte ce satisfacție simțeam ascultînd la „Europa liberă" protestele lui Dan Petrescu adresate direct lui Nicolae Ceaușescu sau susținătorilor lui. Era o satisfacție meschină, asemănătoare cu aceea a spectatorilor care asistă la un număr de cascadorie și trăiesc momente palpitante, fără ca ei înșiși să riște în vreun fel. Dar era, fără îndoială, o satisfacție. Ne simțeam răzbunați pentru umilințele îndurate, auzind spunîndu-se cu glas tare, fără echivoc, exact ceea ce am fi spus noi dacă am fi avut curaj. În mod special ne plăcea și ne entuziasma acest caracter explicit al acuzațiilor la adresa dictatorului.

Puțini dintre noi știau în acea perioadă că Dan Petrescu fusese la origine un artist al complicației și subtilității. Colaborator la publicații de circulație relativ restrînsă — „Dialog", „Opinia studențească", „Echinox", „Libération", „La Nouvelle Alternative", „Agora" etc. — el nu avea cum să fie cunoscut de publicul larg. Așa se explică de ce zvonurile lansate de autorități și difuzate cu zel de mercenarii lor din lumea scrisului — potrivit cărora Dan Petrescu ar fi un scriitor fără operă — puteau fi destul de ușor crezute.

În realitate, Dan Petrescu avea o operă, eseistică, de o mare densitate literară și filosofică. Nu depășea, ca întindere, cîteva sute de pagini — dar cîteva sute de pagini sînt puține ? Cu asemenea criterii i-am putea desființa pe mulți autori. Și apoi, în vremea cînd i se făceau astfel de imputări, Dan Petrescu era încă tînăr (s-a născut în 1949) și talentul său se afla în plină desfășurare — ca să nu spunem, cu un cuvînt la modă, „derulare". Cunoscut și apreciat doar de iubitorii de literatură bună, tînărul scriitor stabilit la Iași devenise, în prima jumătate a deceniului nouă, un posibil reper în cultura română.

În acea perioadă, după cum spuneam, Dan Petrescu avea o predilecție evidentă pentru un stil complicat și subtil, folosind neologisme rare, referiri la cărți intruvabile, jocuri de cuvinte inteligibile numai de către inițiați, fraze arborescente, citate în limbi străine, note de subsol mai ample, uneori, decît textul propriu-zis. Nimic nu anunța formulările clare și tranșante din manifestele și interviurile de mai tîrziu. Aparent. Pentru că, în realitate, totul anunța aceste formulări. De fapt, la Dan Petrescu, parada de cultură era o formă de sfidare și de ținere la distanță a oficialității. Făt-Frumos și Ileana Cosînzeana, urmăriți de Muma-Pădurii, aruncă în urmă o perie care se transformă într-o pădure încîlcită. Dan Petrescu punea, la fel, între el și dictatură o junglă de informații și aluzii culturale. Cine s-o fi traversat ? Acei oameni fără profesie și fără o minimă educație intelectuală, care circulau în mașini negre cu numere mici ?

Am spus că la Dan Petrescu erudiția ostentativă era o formă de sfidare — și nu numai una de disimulare — pentru că eseistul, în afară de faptul că voia să înșele vigilența cenzurii, simțea și plăcerea să dea mari dureri de cap supraveghetorilor săi, supunîndu-i la eforturi intelectuale mai presus de capacitatea lor de înțelegere. Era clar faptul că Dan Petrescu se adresa, la scenă deschisă, doar unei elite intelectuale, că vorbea într-o limbă secretă — atrăgătoare, de o frumusețe barocă, dar accesibilă numai inițiaților — tocmai pentru că voia să-și selecteze implicit cititorii.

Eseistica lui Dan Petrescu din perioada de superbie a biografiei sale era acea regină a albinelor care se ridică foarte sus în văzduh pentru ca numai unii dintre trîntori să o poată ajunge. Ce spectacol grotesc trebuie să fi oferit pe atunci un cititor ca Mircea Radu Iacoban, dînd disperat din aripile lui culturale scurte și căzînd cu un bîzîit îmbufnat în iarbă !

În ultimii ani ai dictaturii ceaușiste, cultura însăși era considerată suspectă, iar oamenii culți care doreau să rămînă culți fără să sufere represalii erau nevoiți să joace comedia simplității. Dan Petrescu n-a acceptat această umilință. Nu a vrut, ca atîția alții, să... facă pe prostul. Dimpotrivă, el și-a **etalat** inteligența, erudiția, talentul. În felul acesta, i-a sacrificat pe mulți cititori de bună credință, care ar fi meritat efortul unei explicări pline de răbdare și de tact pedagogic a ideilor sale deosebit de prețioase privind sensul culturii și mecanismul puterii în secolul douăzeci. I-a sacrificat pe acești cititori, pe care îi lubește, fără îndoială, orice scriitor, dar a reușit, în schimb, să-și bată joc — cum puțini au mai reușit s-o facă — de toți paznicii literaturii române.

Textele scrise de Dan Petrescu în perioada la care mă refer au apărut recent într-un volum — **Tentațiile anonimatului și alte eseuri**, Editura Cartea Românească, 1990 — extrem de interesant. Interesant atît ca o demonstrație strălucită de creație intelectuală, cît și ca un document al opoziției în raport cu un regim ai cărui lideri aveau ca semn distinctiv complexul de inferioritate și ura față de cultură.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

Andrei Șerban

Biletul de intrare, pe care oricum nu vei găsi trecut nici un loc, consideră-l o parolă prin care poți deveni martorul unei experiențe inedite. Ani de zile ai văzut teatru. E bine. Dar acum o vei lua de la început. Ești nepregătit. Dar de cîte ori evenimentele din jur ne găsesc pregătiți ? ! Nici nu ești chiar atît de neștiutor cum te crezi dacă ai văzut măcar o dată o slujbă de Înviere. A, cînd ai văzut-o nu se oficia în Teatrul Național... Nu încă.

Procedeul e simplu. Lași în foaier toate prejudecățile, inhibițiile, spaimele și intri pe o ușă îngustă, într-un culoar îngust, luminat din loc în loc de luminări. Prima tiranie de care scapi este cea a cuvîntului. Cuvîntul nostru cel de toate zilele, pe care îl tot golim de înțelesuri. Primești în schimb sunetul necunoscut pe care începi să-l explorezi cu auzul, văzul. El poate fi țipăt sau murmur, bocet sau descînt, muzical fără a deveni niciodată muzică. E în greaca veche și latină și, să mă crezi, va fi pe înțelesul tău. Actorii sînt vrăjitori atunci cînd vor.

Pe culoarul îngust o femeie trece pe lîngă tine, are chipul împietrit iar vorbele ei seamănă groază. O tobă bate ca înaintea unei execuții. Te lași purtat de șuvoiul de oameni.

A început **Trilogia antică** după Euripide, Seneca, Sofocle, regia Andrei Șerban, oficianți 43 de actori ai Naționalului și studenții teatrului Podul.

Medeea, o furie prinsă în lanțuri, jignită de trădarea lui Iason, dar sperînd încă într-o refacere a cuplului. În fața ei Iason și Creusa își celebrează logodna. „Fugimus Iason" șoptește totuși ea înainte ca strigătele să pună pecetea pe viitoarele omoruri. Creusa se strecoară ca o umbră și îi fură coroana. Peste puțin timp Creusa va deveni o umbră pe tărîmul lui Hades. Glasurile pure ale copiilor sună fără speranță. Întunericul e brăzdat de contururi vag luminate, umbre ale

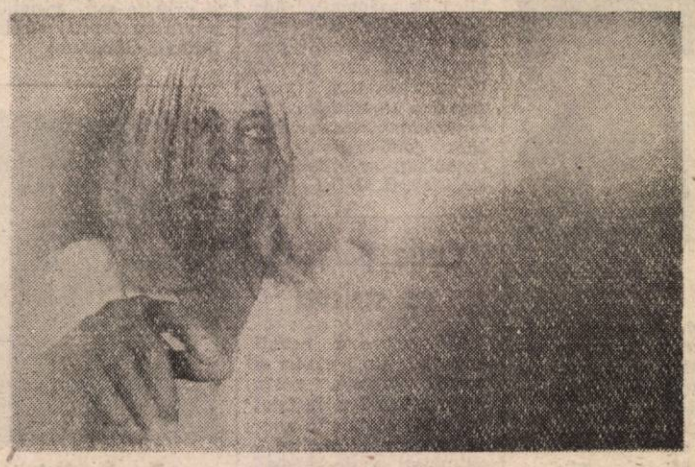

Ellen Stewart, directoarea Teatrului La Mama din New York, a fost alături de trupa Națională

infernului, croncănit de corbi setoși de sînge. Creusa și Creon mor otrăviți, copiii sînt uciși, strigătul lui Iason rămîne suspendat în întuneric. Apoi violența sonoră a piesei încetează. Corpurile copiilor sînt aduse în scenă, ritualul e tragic și abia șoptit. Imaginile și sunetul sînt violent incompatibile, din ele se naște o durere acută care se transferă spectatorului. Ultima scenă se joacă în tăcere. Medeea pășește măreață, încoronată, adevărată împărăteasă a crimei. Spectatorul părăsește sala la lumina luminărilor fără a reuși să se elibereze de un rău aproape organic.

Ai intrat în Zonă. Mîini ferme, uneori dure te dirijează mai departe. Spectacolul acesta a dat pur și simplu buzna în viața noastră. Pe alte meleaguri unde astfel de experiențe sînt de mult cunoscute ele au apărut din aproape în aproape. Or, noi fără nici o uvertură ne-am trezit... Ne-am trezit.

Troienele e sublim și barbar. E un moment de grație pentru arta spectacolului care se apropie de acea stare de care aproape ne temem să vorbim, perfecțiunea. Te afli într-o sală cu pereți înalți de cărămidă roșie. Picături de sunete de flaut. Cînd cei șase sute de spectatori sînt adunați, înghesuiți, neliniștiți, o ușă de fier alunecă și apare corul. Troia a fost cucerită, bărbații troieni uciși, femeile vor pleca pe corăbiile barbarilor greci. Actorii își fac culoar printre spectatori, mișcările lor sînt aspre, ținuta nobilă, ei sînt lîngă spectatori dar nu amestecați cu ei. Lumea fiecăruia este riguros delimitată. Se intră într-o altă sală, de jur împrejur are platforme pe care se vor juca principalele momente. Femeile troiene îi înfruntă pe barbari. Casandra cu făclii în mîini și streang la gît, o bacantă care dansează și rostește vorbe cumplite. Andromaca își pregătește fiul pentru sacrificiu. Este adusă Elena, frumoasă și sfidătoare. Troienele se aruncă asupra ei, îi smulg pletele, îi sfîșie veșmintele, îi acoperă trupul gol cu noroi. E crucifi-

Lanterna magică

Sfîrșit de „vacanță"... cinematografică

Odată cu ultimele premiere — **„KING-KONG"** și **„MUSTĂCIOSUL"** — stagiunea cinematografică așa-zis estivală a luat sfîrșit. Am reținut cîțiva interpreți de clasă, cîțiva eroi simpatici, cîteva bune filme de aventuri depășind de multe ori simpla calitate a filmului de agrement; am mai reținut un comic de calitate, precum și nonșalanța cu care producătorii occidentali (cei americani, în speță) își cheltuiesc milioanele în valută, și, poate că mai ales, înaltele performanțe tehnice și ridicatul nivel profesional la care au ajuns aceștia.

Cîte puțin, despre cele două titluri menționate mai sus; adică mai puțin despre cel dintîi (producție americană ceva mai veche, din care în afara debutului în film al actriței Jessica Lange, și a realizării respectivului "monstru electronic" — care numai el, singur, a însemnat o avere...! — în rest, **nimic**), ceva mai mult despre al doilea film, un film francez de data asta (scris și regizat de către Dominique Chaussois — interpretat de Jean Rochefort, Claude Brialy și Jean-Louis Trintignant), și asupra căruia vom insista puțin, întrucît mi se pare o "mostră" asupra modului în care **nu se face un film** de suspense...

S-ar zice că, în ultimii ani, francezii — ambițioși de succesul incontestabil al peliculelor americane polițiste — s-au năpustit asupra acestui gen cu ambiție, dar și cu evidentă poftă de a cenzura; ei bine, cu o singură excepție (mă refer la filmele produse și jucate de Delon — care a învățat impecabil lecția celor de peste ocean), sau a cîtorva "ecranizări" (gen "BRUTA", cu Blier), ei bat pasul pe loc. Deși investesc bani cu nemiluita, folosesc interpreți de marcă, provoacă exploziile unor mașini cu nemiluita, "ucid" cu vopsea roșie în dreapta și stînga, sau le dezbracă (destul de puritan însă!), pe actrițe, în fața camerei... În majoritatea cazurilor, nereușita, socotesc, provine din scenariul acestor filme și, mai ales, din faptul că, amestecînd acțiunile în **același film**, complicînd pînă la extrem "intențiile" sinistrilor în lupta lor logică cu organele de ordine — pierd esențialul, și anume acela că un bun film de acțiune, trebuie **să aibă un final perfect logic!**

„Mustăciosul" demonstrează cu brio cum spectatorul — atras, încă de la început, de o astfel de acțiune (în care o grămadă de indivizi mor pe rînd, fără a se ști prea bine de ce ?!), ajunge, către final, atît de îmbîcsită — de mefiască — încît nici el, autorii filmului, nu mai știu cum să o descurce, oferindu-ți un final absolut cretin, în "coadă de pește" — care final, într-un astfel de film, nu numai că nu te satisface pe tine, spectator dar te și obligă să mesteci în gînd cîteva pline de miez înjurături la adresa celor care nu că ți-au băgat mîna în buzunar, dar te-au făcut să-ți pierzi, mai ales, timpul...! Timp în care ai fi putut, cu mult mai benefic, să parcurgi trei sau patru ziare guvernamentale sau de opoziție... nu-i așa?! (un exemplu de alureală: aproape pe întreg parcursul filmului, o tînără și relativ-sexy blondă stopistă "încurcă borcanele" protagoniștilor, absolut **fără nici un sens** — iar cînd bănuiește că totuși și diva are un loc în film, autorii "o uită" pur și simplu, legată fedeleș și cu un căluș la gură, într-o dubă...!). Cam atît...

Revenind însă la "vacanță" pomenită, să remarcăm că în această vară organele însărcinate cu difuzarea filmelor și-au făcut datoria, menținînd, pînă la "fierbinte", interesul publicului cinefil, oferindu-ne, cum am mai spus și în alte numere ale revistei, niște filme de categorie "B." Sînt anunțate acum **marile premiere**, vom vedea în sfîrșit **„ULTIMUL ÎMPĂRAT"** al lui Bertolucci, și încă... Să ne procurăm bilete din timp.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Univers sonor

Opus 1

Paris, 6 februarie 1898 — În Concertele Colonne este prezentată lucrarea unui muzician român de 16 ani, George Enescu, care cu prima audiție a **Poemei Române** cunoaște consacrarea. Este prima partitură pe care tînărul compozitor o consideră demnă de a purta numărul **de opus 1**, deschizînd calea spre marile împliniri viitoare.

București, 1 martie 1898 — În Concertul simfonic de la Palatul Ateneului, dirijat de Eduard Wachmann, tînărul George Enescu conduce prima audiție bucureșteană a **Poemei Române**, îndreptățind opinia criticului E.D. Fagure din **Adevărul** (15 martie 1898) că „e un artist remarcabil în vioară, dar am credința că violonistul va fi covîrșit de compozitor"...

București, 13—14 septembrie 1990 — după mai bine de patru decenii, **Poema Română** răsună din nou sub cupola Ateneului, în concertul inaugural al stagiunii Filarmonicii „George Enescu", dirijat de Horia Andreescu... O întreagă istorie îmi pare cuprinsă între aceste repere ale biografiei primului opus enescian, corespunzînd unui veac de viață a neamului nostru.

Cel puțin pentru acele generații care s-au ridicat în aceste decenii de sfîrșit de secol, concertul Filarmonicii a programat de fapt o primă audiție, căci acest **opus 1** a fost singura lucrare enesciană manifest agresată de cenzură, timp îndelungat. Motivul ? Peisajele și oamenii plaiurilor natale, descrise în acest poem juvenil, se întregeau în final cu o jubilantă culminație — Imnul național al României de pînă în 1947. Cum am reacționat ascultînd-o acum, înconjurați de celebra frescă ? Greu de descris în cuvinte, elocvent însă gestul spontan al publicului care, fără o avertizare prealabilă, s-a ridicat la final în picioare, redescoperind cu evlavie ecouri de demult. Nu pentru o anumită persoană sau un nume, ci pentru ce a însemnat acest imn în istoria țării. George Enescu a simțit-o în adolescența sa și nu s-a sfiit să-și încheie astfel, emblematic, **Poema**. Nu ca un semn de servitute, ci ca un jurămînt de credință pe care l-a respectat în întreaga sa viață.

Filarmonica, alegînd acest **opus 1** (existent trunchiat în versiuni anterioare), face un gest elocvent de atitudine, arătînd și cum ar vrea să fie de acum încolo destinul acestei prime orchestre simfonice românești. În cuplajul cu **Simfonia a V-a** de Gustav Mahler, promisiunile sînt mari și, sperăm, vor fi respectate. Primul concert al stagiunii a fost, prin semnificația sa, un moment memorabil.

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

a cîştigat !

cată, decapitată. Momente de cruzime lucrate cu o artă desăvîrşită, poveşti aspre ale unei lumi aspre. Nici nu contează că în Euripide, Elena nu este ucisă şi că în Odiseea aflăm că peste zece ani Telemah o va întîlni la curtea lui Menelau la fel de frumoasă. Pentru spectacol acest moment e necesar. Toporul cade pe gîtul Elenei. Sutele de spectatori privesc anesteziaţi cum lumina se stinge încet. În spatele lor începe să se ridice cortina de fier. Cîteva minute nu reacţionează, scena e inundată de lumină, pe margini sînt scaune. Partea finală e un poem în imagini. Femeile troiene îşi iau rămas bun, îşi şoptesc una alteia un legămînt. O clipă, lungă de tăcere. Şi pleacă pe corabie. La mîini au lanţuri dar merg drepte ca nişte regine. Graţia lor pulverizează violenţa barbarilor. Chiar şi în sclavie poţi fi liber dacă spiritul tău e liber. Momentul plecării corăbiei e tragic şi măreţ, realizat cu o simplitate dezarmantă.

Impresionaţi de interpretarea Ioanei Bulcă în Hecuba, a Tatianei Constantin şi a Ralucăi Penu în Casandra, a Iulianei Moise şi a lui Carmen Ionescu în Elena ar fi grav să credem că momentele le aparţin. Reuşita **Troienelor** este a tuturor, nici o scenă nu există printr-un singur actor ci prin toţi la un loc.

Trilogia mai are un act. „Drumul spre lumină" cum a numit Andrei Şerban **Electra**. Cînd spectacolul s-a jucat în Grecia ordinea pieselor era inversă. Se începea cu **Electra** iar Clitemnestra era ucisă la apusul soarelui. Şi la Naţional omorîrea Clitemnestrei devine simbolică, ea se petrece în fosta lojă prezidenţială.

La sfîrşitul **Troienelor** eşti îmbibat, răvăşit de imagini. Ultima scenă aduce o stare de linişte interioară. Regizorul vrea ca în **Electra** să dezvolte această armonie. Spectacolul este plastic, stilizat, desfăşurat pe spaţii vaste. După dramatismul primelor două părţi aici pare că întîlneşti o apă domoală, liniştitoare. Nici o clipă nu va fi la intensitatea scenei Casandrei, care nu a făcut decît să prezică viitoarea tragedie.

Troienele, o experienţă copleşitoare pentru actori şi spectatori

Iuliana Moise în Elena din Troia prin talent şi curaj a dărîmat o graniţă a prejudecăţilor în teatrul nostru

Dar indiferent care ar fi fost rostul ei în Trilogie, **Electra** nu trebuia să-şi piardă sensul ei profund tragic. Ea seamănă mult cu **Medeea**. Lucrată în pastă neagră, Medeea este legenda mamei care îşi omoară copiii. Deşi gîndită în culori pastelate Electra rămîne legenda fiului care îşi ucide mama. Pe Medeea şi Electra le apropie ura dar în timp ce prima este puternică şi duce pînă la capăt răzbunarea, cea de-a doua va acţiona prin braţul lui Oreste, acest înger căzut. Medeea este singura ucigaşă nepedepsită de zei. Oreste însă va pleca urmărit de Erinii. Electra este un ultim acord al Trilogiei, graţios dar lipsit de dramatism.

Prin Trilogie s-a zidit un început pentru teatrul nostru. Andrei Şerban a cîştigat. Nu glorie pentru că avea. A cîştigat întîlnirea cu cei care l-au aşteptat 20 de ani şi care îl transformaseră dintr-un simplu om într-un mit.

AURELIA BORIGA ■
Fotografii de GABRIEL BUGNAR ■

Corespondenţa literară

Sebastian Sanda (Pîncota) : Dorinţa dvs. de a se reintroduce în **Flacăra** „o rubrică de poezie", iată, s-a împlinit. Nu va fi, însă, doar o rubrică de poezie, ci una de mai larg dialog cultural şi uman (cînd va fi cazul). Din cele 9 poeme trimise, 3 sînt aproape publicabile şi le-am reţinut pentru o viitoare pagină de poezie tînără. Mi-au plăcut inclusiv poemele pe care bănuiesc că le cîntaţi ca texte, la chitară. Tot ce atingeţi are prospeţime. Chiar şi excesele. Luaţi-vă serios în seamă. Aveţi pe ce miza. Dar trebuie neapărat să intraţi la o facultate.

Ionel Purghel : „Sînt un tînăr de 22 de ani căruia îi place viaţa cu toate bucuriile ce i le rezervă". Dacă între cititoarele revistei noastre se nimereşte vreo tînără sub 22 de ani căreia îi place şi ei viaţa, cu toate bucuriile ce i le rezervă, s-ar putea să-i placă foarte mult şi poemele dvs. O rog să vă scrie pe adresa : Muncelu de Sus, nr. 272, com. Mogoşeşti — Siret, jud. Iaşi, cod 5734. Într-un colţ îndepărtat de Moldovă, Ion Purghel e singur şi-şi umple — în aşteptare — singurătatea cu versuri.

N. Grigore (Bucureşti) : Păstrez manuscrisul şi vă aştept într-o zi la redacţie, între orele 13—14, la secţia culturală, pentru amănunte în plus despre cei doi tineri din familia dvs. răniţi în decembrie. Gestul dvs. este emoţionant. Vă mulţumim pentru încredere.

Mihai Simionescu (Baia Mare) ne semnalează reapariţia unui poem necunoscut al lui Ioan Neniţescu, în ziarul judeţean **Graiul Maramureşului**. Redescoperit de cercetătorul Valeriu Achim în **Revista catolică** (scoasă de Vasile Lucaciu), poemul publicat acum o sută de ani şi dedicat Basarabiei merită să fie pus în circulaţie de masă. Avem nevoie, în continuare, de cititori fideli revistei noastre, ca Mihai Simionescu. Astfel de gesturi de atenţie, ca şi cel al domniei sale, valorează uneori cît o pagină de creaţie.

Nuţulescu Alina (Plopeni) : Cele două poeme trimise sînt cuminţi şi şcolăreşti. Trimiteţi-mi versuri doar o dată pe lună şi numai după ce citiţi măcar o carte de poezie la două zile. Apreciez intenţia dvs. de a deveni ziaristă. Scrieţi-mi despre ceea ce se întîmplă mai palpitant în liceul dvs. şi în Plopeniul dvs.

Ovidiu Nord (Paşcani) : Ca vechi cititor al revistei **Flacăra**, nu vă fie teamă. Deşi susţinătorul rubricii „Atelier literar" şi-a luat cu dînsul şi computerul mutîndu-se de la firma noastră, vom încerca să ne descurcăm în continuare cu mijloacele simple care ne-au rămas la îndemînă — inima şi conştiinţa. Poemul dvs. de duminică este chiar frumos.

Jean Miloşescu (Bucureşti) : Iată un fragment din scrisoarea dvs. : „cei 2 ani jumătate de puşcărie în penitenciarul Făgăraş au trecut greu, dar au trecut, unde am stat la celula H timp de patru luni fără pat, îmbolnăvindu-mă de t.b.c. pulmonar, care cu greu m-am vindecat în libertate, nu şi de diabetul zaharat". Tot respectul pentru suferinţa dvs. unică şi inconfundabilă. Din păcate poemele trimise nu sînt pe măsura a ceea ce aţi trăit.

Ioan Safir (Bucureşti) : Sînt mulţi poeţi români, mai ales tineri, care au publicat şi înainte, în ţară, versuri mai demascatoare decît ale dvs. Pe riscul lor, desigur. Poemele pe care le-aţi trimis la **Europa liberă**, în preajma congresului P.C.R. din noiembrie, şi-au făcut datoria atunci. Acum, după izbucnirea vulcanului real, „tăcerea vulcanului" dvs. de cuvinte este aproape insesizabilă.

Carmen-Benedicta Bărbulescu (Craiova) : Să vă audă Domnul cel din ceruri „Ruga". Mă rog şi eu împreună cu dvs.

Dan Radu Pocol (Bîrsa) : Greu ar putea fi imaginată o scrisoare mai cinstită şi mai plină de bun simţ ca a dvs. Poezia — ca mijloc de comunicare — se face prin cuvinte purtătoare de sentimente, nu cu sentimente pure. E foarte importantă, deci, perfecţionarea continuă a mijlocului de transport pentru ca valoarea materialului transportat să ajungă cît mai eficient la destinaţie. Deocamdată, apreciez doar omul ieşit din comun care sînteţi. Decît un poet mediocru, e preferabil să fii un om extraordinar. Dvs. se pare că sînteţi.

Suvac Constanţa (Bucureşti) : Faptul că poemele colegului dvs. Drăgoi Dumitru v-au plăcut atît de mult încît ni le-aţi trimis şi nouă e un semn în plus că poezia poate şi trebuie să unească sufletele. Poemele trimise (desi pamflete) au un pronunţat aer de album de familie.

Frăţilă Costel (Bistriţa-Năsăud) : Terminaţi-vă liniştit armata. Faţă de poezie v-aţi făcut datoria !

Caramzulescu D. (Bucureşti) ne trimite un poem dedicat evenimentelor din 22 Decembrie, cu mentiunea că a fost exclus din partid în '56 pentru că a prezis sfîrşitul PCR-ului încă de atunci. N-aţi vrea să mai faceţi nişte preziceri ? Chiar şi în versuri !

Ilie Iosif (Timişoara) : Apreciez sentimentele dvs. dar cele două poeme trimise nu sînt la înălţimea temelor tratate. Poezia nu se face doar în timpul liber, ci tot timpul. Ea se numără printre acele activităţi umane care nu admit jumătăţi de măsură. Un poet trebuie să-şi menţină condiţia poetică şi cînd lucrează la strung, aşa cum — indiferent ce operaţii ar face cu mîinile — un cosmonaut rămîne cosmonaut prin faptul esential că trăieşte în altă paradigmă umană decît ceilalţi.

În atenţia corespondenţilor noştri : Aştept de la dvs. texte fierbinţi, pe măsura timpului pe care îl trăim. Ca orice privighetor, lucrez mai ales noaptea. Aş vrea ca textele dvs. să mă ţină treaz pînă dimineaţa. Nu doar pe mine ci şi vremea aceasta ! Şi cele ce vor veni — dacă se poate. Vă doresc o săptămînă valoroasă !

Cum ne văd englezii ?

În 13 iunie la Londra avea loc premiera spectacolului „Pădurea nebună" de Caryl Churchill. Subiectul piesei : România ultimului an. S-a scris şi s-a spus că la noi în primele luni ale acestui an teatrul s-a mutat în stradă. Caryl Churchill a înţeles că aceasta nu este doar o figură de stil ci o realitate şi atunci a descins cu zece actori în Bucureşti şi au început să stea de vorbă cu oamenii şi să noteze replici. Colajul acestor fraze a devenit o piesă-reportaj la care te surprinde analiza lucidă a ceea ce se întîmplă cu noi. E formidabil impactul politic.

Zilele acestea Quick Change Theatre Company a jucat piesa în Bucureşti. A fost un succes. Vom reveni cu amănunte.

AURELIA BORIGA ■

Cursa cu obstacole

Nu e premiul Pulitzer...

„România liberă", în numărul din 16 septembrie, cu titlul „Un ziarist agresat", publică pe prima pagină următoarea ştire : „Dl. Kiss János — redactor şef al săptămînalului satiric „Tromf" de la Miercurea Ciuc — a fost agresat vineri seara în gangul blocului în care locuieşte. A fost atacat şi bătut foarte tare de necunoscuţi care l-au doborît şi l-au lovit cu picioarele. Celor de la poliţie nu le-a putut da amănunte despre agresori."

Agresarea a avut loc în ziua de 14.X., în jurul orelor 21,30. Am aflat acest detaliu de la soţia colegului D. Kiss János, sunînd întîmplător la ei acasă, cu jumătate de oră după cele întîmplate. Cu el n-am putut vorbi atunci. Era după vizita medicului şi dormea. Dar cîteva detalii interesante le-am consemnat. Redactorul şef al săptămînalului satiric „Tromf" a scăpat relativ uşor, agresorii fiind obligaţi să abandoneze victima căzută la pămînt fără cunoştinţă după primul pumn plasat cu pricepere şi pe care tocmai o loveau cu picioarele datorită unor copii ce se aflau în apropiere şi a unui trecător care au început să ţipe. Trecătorul şi tinerii l-au dus în braţe în apartamentul lui. Spre bucuria familiei, a sosit imediat Salvarea, iar după medic a apărut şi poliţia. Din întrebările puse s-a aflat că Salvarea a fost anunţată de ...Poliţie. Se pune, în mod logic, o întrebare : Cine a anunţat poliţia care a apărut atît de prompt, la numai cîteva minute după atac ? Desigur, cercetările vor lămuri lucrurile şi vor fi înlăturate bănuielile mele, consider firesti.

De ce a fost atacat colegul nostru ? E greu de ghicit. Nu ne putem lansa în presupuneri hazardate. Fapt este că săptămînalul „Tromf", un fenomen insolit într-un centru de judeţ, a atins o popularitate binemeritată, depăşind tirajul de 50.000 exemplare. Apariţia acestui săptămînal, ca şi a altor publicaţii de acest gen, fie româneşti, fie maghiare, este un rezultat al descătuşării. În România, înainte de decembrie, nu a existat presă de satiră şi de umor, în limba maghiară. Sătira, deseori şi umorul blînd erau surghiunite din arsenalul gazetăresc. Întîlneam umorul, de obicei, în ajun de revelion în coloanele cîtorva publicaţii. În ultimii ani însă, cititorii erau lipsiţi şi de aceste rubrici anuale. Redacţia „Tromf" (Atu) mobilizează în jurul ei condeie cunoscute, vechi şi noi. Se practică genurile scurte, iar în domeniul caricaturii, săptămînalul a devenit un adevărat atelier pentru graficieni. Majoritatea lor este tînără şi foarte talentată, practicînd un desen incisiv, cu încărcătură semnificativă şi explozivă. Dar adevărul mă obligă să amintesc că, pe lîngă numeroase desene reuşite, întîlnim şi unele lipsite de gust sau cu un mesaj confuz. Se impune deci o exigenţă sporită în selectarea materialelor şi finalizarea fiecărui număr. Textele, ca şi desenele „Tromf"-ului, deranjează anumite mentalităţi. N-au lipsit nici ameninţările de rigoare. Făcînd haz de necaz, îmi permit să amintesc colegului nostru D. Kiss János că aceste „mîngîieri" dovedesc că revista are eficacitate şi nu poate fi ignorată. Îl rog să considere loviturile primite ca pe nişte premii. Desigur, nu e premiul Pulitzer, dar să fim optimişti.

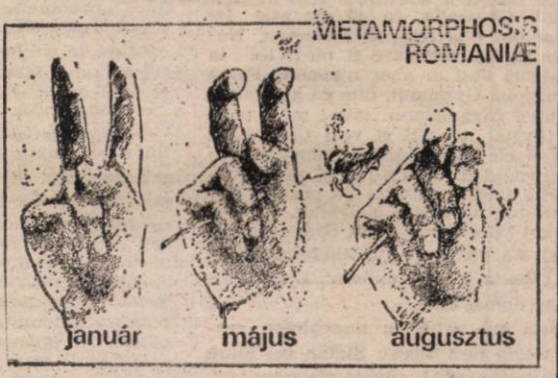

BALOGH JÓZSEF ■

20 septembrie 1990

P.S. Anunţ pe această cale redacţia „Tromf" că am expediat 4 poezii satirice, considerîndu-mă, în continuare, un colaborator fidel, chiar dacă nu aspir la premii întruchipate în pumnii necunoscuţilor.

Caricaturi de V. Kató şi Rangyák József junior, apărute la 13 septembrie în „TROMF"

Raoul Bossy — un ambasador pentru eternitatea românilor

II

Continuăm să prezentăm noi date și fapte din biografia ambasadorului român din anii interbelici, Raoul Bossy.

Prin urmare, la 1 noiembrie 1931, R. Bossy a fost transferat la Legația română de la Viena, în calitate de consilier de Legație. De la 1 decembrie 1933, Bossy a fost înaintat ministru plenipotențiar cls. II, funcționînd în această calitate tot la Viena, pînă la sfîrșitul lui ianuarie 1934.

Rechemat în Administrația Centrală a Ministerului Afacerilor Străine de la București, Raoul Bossy a fost numit pe dată — la 1 februarie 1934 — trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al României la Helsinki. De la 1 noiembrie 1936, R Bossy a fost transferat pe același înalt post, la Legația română de la Budapesta.

Între timp, la 1 aprilie 1939, Bossy a fost ridicat la rangul de ministru plenipotențiar cls. I.

De la Budapesta, Raoul Bossy a fost trecut șef al Legației române de la Roma (25 septembrie 1939 — septembrie 1940). În lunile de guvernare a „statului național-legionar", R. Bossy a funcționat în calitate de trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al României la Berna — începînd cu 16 octombrie 1940.

După rebeliunea legionară, Raoul Bossy a fost numit șeful Legației române de la Berlin (perioada 1 martie 1941-15 iunie 1943). Simultan, Bossy a condus și Legația română de la Copenhaga, rămasă fără titular de la 15 octombrie 1940 (ultimul ambasador român în capitala Danemarcei fusese Alex. Duiliu Zamfirescu, vechiul camarad al lui Raoul Bossy întru ale diplomației).

Regimul antonescian l-a numit pe R. Bossy trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al statului român la Sfîntul Scaun, începînd cu 15 septembrie 1943.

Însă Bossy — aflat în vădită nepotrivire de păreri cu conducătorii politici de la București — a declinat decizia stipulată în decretul publicat de „Monitorul Oficial" nr. 197 din 24 august 1943: nu s-a prezentat la post, pentru instalare, preferînd să rămînă în Elveția, unde a contribuit la activitatea diplomatică pentru scoaterea României din vîltoarea războiului hitlerist.

Dar mai bine să redăm mărturisirile lui R. Bossy însuși, în legătură cu avatarele ultimelor sale misiuni în străinătate, însemnări autografe inserate de reputatul ambasador român în anul 1947 :

„Postul de la Berlin l-am refuzat, din motive politice, prin mai multe telegrame înregistrate oficial în care arătam că nu era în însuși interesul guvernului de a fi reprezentat într-un post al Axei de către un diplomat român de atunci și cel german. Rapoartele prin care semnalam la București primejdia îndepărtării de aliații firești și tradiționali ai României au fost folosite acum — și unul chiar citat integral — alături de acelea ale lui Gafencu, în Actul de acuzare intentat fostului regim dictatorial din România. După intrarea României oficiale în război, mi-am dat în mai multe rînduri demisia, stăruind asupra ei atît verbal cît și prin rapoarte și telegrame înregistrate oficial și care se află în arhiva Ministerului Afacerilor Străine din București. Cum constatam că, în ciuda promisiunilor și a sfaturilor de răbdare, nu se dădea urmare demisiei mele prin numirea unui succesor, am părăsit Germania, instalîndu-mă în Elveția. Cînd s-a pus în sfîrșit capăt misiunii mele, s-a publicat concomitent în «Monitorul Oficial» numirea mea ca ministru la Vatican. Nevrînd însă să continui a servi sub un regim ca acel de atunci și spre a mă desolidariza de o politică pe care nu mă sfiisem s-o dezaprob în rapoartele mele, am refuzat postul de la Vatican (precum și acela de la Madrid ce mi s-a oferit în urmă), rămînînd în Elveția, unde mă aflu acum de 3½ ani și unde reprezint Crucea Roșie Română pe lîngă Crucea Roșie Internațională. Am avut în acest timp o misiune oficioasă de îndeplinit, din partea patrioților de la noi — sau «rezistenței» cum se spune astăzi —, ceea ce m-a adus în legătură cu reprezentanții Aliaților din Elveția, cărora aveam comunicări de transmis și răspunsuri de primit pentru a le împărtăși acasă. Eram firește în contact permanent cu compatrioții noștri din Elveția care gîndeau la fel și care lucrau pentru eliberarea țării".

În anii 1944—1947, Raoul Bossy a fost delegat al Crucii Roșii Române la Comitetul Internațional de Cruce Roșie de la Geneva. În anii 1950—1951 a activat în cadrul Consiliului Mondial al Bisericilor, cu sediul la Geneva.

O lungă perioadă de timp R. Bossy a avut colaborări foarte frecvente și substanțiale cu Secția Română de la Radio Europa Liberă ; în New York, anii 1952—1965 ; în Paris, anii 1966—1970.

Am mai reținut din densa biografie a ilustrului diplomat român și alte responsabilități revelatoare : membru al Adunării Națiunilor Captive Europene (A.C.E.N.), în anii 1957—1965, la New York ; de asemenea, membru al „Coroman"-ului, o societate internațională de caritate pentru ajutorarea refugiaților români în Paris și New-York.

Pe lîngă diferite decorații cu caracter diplomatic, lui Raoul Bossy i s-au conferit : Ordinul Steaua României în grad de Comandor ; Ordinul Coroana României în grad de Mare Ofițer ; Ofițer de la Légion d'Honneur.

Raoul Bossy a încetat din viață la 31 august 1975, în localitatea elvețiană Saanen (unde-și are și mormîntul).

Dar, în afara preocupărilor sale pur diplomatice — de care s-a achitat totdeauna cu înaltă competență, profesionalism și pasiune — Raoul Bossy s-a dovedit și un harnic, dotat istoric.

De remarcat că în mai toate peripliurile sale diplomatice, R. Bossy nu s-a rezumat la împlinirea cu brio a misiunii de ambasador, ci a întreprins aprofundate studii în arhive și biblioteci naționale din capitalele statelor itinerate, spre a aduce în circuitul informațional noi și noi mărturii privitoare la istoria multimilenarului popor român.

Așa, de pildă, urmare a celor două numiri la Legația română de la Roma, Bossy a publicat două studii, unul în anul 1922 — **La parte dell'Italia nella storia diplomatica della Romania**, altul într-un interviu acordat ziarului „Moskovskoe Novosti" mari „noutăți" pe harta Europei : o desfacere în evantai a hotarelor României ce ar urma să redevină Mare, compunîndu-se dintr-o Transilvanie autonomă, o Basarabie așișderea și, în rest, ce mai rămîne. Basarabia autonomă ar putea, pretinde istoricul, să devină și ea Mare încorporînd „Moldova Românească", Moldovei „sovietice". România ar avea astfel „relații destul de delicate cu Rusia", ba chiar cu Ungaria, care n-a abandonat ambițiile sale de a anexa Transilvania. Bravos ! Bine-ți stă ție, țuică strămoșească între palinkă și vodcă Moscovskaia !

Atins de sindromul găgăuțesc istoricul politolog putea să-și pună în lucrare fantezia și chiar mai mult imaginînd independența statală a Banatului, Valahiei, Dobrogei, ba chiar a Olteniei (în ciuda faptului că ni l-a dat pe ghinghishanul de la Scornicești). Chiar așa. Valah, dac-beget aș uita o clipă ce sînt și-aș proclama Muscelul nu județ, cum se nevoiesc ai mei, ci republică de-a dreptul. Ar crește numărul de prim-miniștri. De miniștri. Din doi locuitori, trei-patru ar fi senatori, deputați sau (cimitir pachidermic) ambasadori. Ar apărea alte jdemii de jurnale. Aș fi membru în foarte multe asociații, uniuni și academii. Chiar orașele le-aș despărți în țări, chiar piețele. (A fost așa un caz în București lui 1990).

Există, iată, frați ce vor să ne elibereze de povara administrării puținelor daruri pe care le mai ascunde pămîntul românesc, frați gata să ne ofere prilejul mult-visatei intrări în civilizație numai cu prețul unor (estetice) ajustări de teritorii. Ajutoarele acestor „frați" fără îndoială că nu vor lipsi : pamflete, loțiuni împotriva bătăturilor, pioneze, vată medicinală și grîu de săpînță.

Elanul unor asemenea cartografi de tip (nu prea) nou pot fi retezate numai prin strădaniile noastre de a edifica o Românie bogată și demnă, condusă de legiuiri democrate, Mare, în primul rînd prin frumusețe și spirit.

GHEORGHE TOMOZEI ■

Geografia în „pericol"

Cu istoria ar mai merge. Ea nu e preste ci supt oameni: vorba cronicarului, poate fi adusă din condei, boită, dichisită, de n-o mai cunoști. Cu Geografia, uite că am încurcat-o. Se refac peste noapte imperii (al lui Nemețchi, să zicem). Se destramă tot peste noapte (și ce noapte !) adevărate felii de planiglob (Muscalia, ca să zic așa). De chitai îmi e și frică să pomenesc. Numeri țări și țărișoare și nu-ți ies la socoteală deși ai abac niponesc. Parcă erau două Germanii, uite că am rămas cu una. Afganistanul uite-l nu e (adică invers), te uiți și vezi Coreele că sînt și ele tot două, dar numai ce întorci capul și... Așa a fost și cu Vietnamurile (vorba Dusului pe pustii). Uite Kuweitul, nu mai e Kuweitul, s-a terminat ! S-a dat (Sadam, Sadat era altcum) s-a dus imperiul blîndului Bokassa, Liberia iar s-a eliberat. Despre Filipine numai bine.

Pusă sub schiptru moschicesc, moșia unuia de-i ziceau Ștefan cel Mare toate neamurile luminate ale vremii lui, moșia aista se scutură cu semeție de roble și-și proclamă independența. Cuprinsul ei nu e prea mare, îl poți măsura cu pasul. Și totuși, din el vor să se rupă (nu chiar de „capul" lor) alte două „state" ! Cum așa ? Să faci o țară cît un stadion de fotbal sau joacă, punînd semn de stăpînire peste cîteva sate și rîușoare ? Ideea e năstrușnică, bezmetică. E o bazaconie (asta devine de la o rostire aztecă bez a conii, adică fără cai !), e un gest plin de recugetare și violențe. Cum n-ar zice rîmlenii, divide, că tot n-ai să stăpînești tu ! Toată stima pentru găgăuți, totuși trebuie să priceapă că n-au nevoie de o țărișoară proprietate personală, ei aparținînd prin destin unei țări (nu spun care, ei o știu prea bine), unei obști și unui neam (totuși) nemuritor.

Un istoric maghiar prorocea recent

„Cum e baia la profesoara de fizică"

„Am făcut baie acasă la profesoara de fizică", mi-a spus unul din copiii veniți din Basarabia. „Am avut mare noroc zilele acestea cu profesorii. Ne-au adus cărți, rechizite, dulciuri. Ne iubesc."

În 14 septembrie au sosit 21 de copii care în urma unui concurs au obținut burse pentru Liceul Gheorghe Lazăr din București. Nu-i aștepta nimeni. Au stat o zi în autobuz. Apoi au fost cazați la Școala 150 într-o sală mare unde s-au înghesuit 21 de paturi de fier. Fete și băieți în aceeași încăpere. Lîngă o sobă de teracotă un munte de geamantane și doar un culoar îngust prin care să te strecori. Într-o încăpere alăturată cîteva chiuvete cu apă rece. Aceasta este imaginea pe care am văzut-o în 21 septembrie.

— Aveți dificultăți cu instalarea copiilor sosiți din Basarabia.

Domnul Novac, directorul Liceului Gheorghe Lazăr : Nu e adevărat.

— Deocamdată stau toți într-o singură cameră.

N. : — Nu e adevărat.

— Am fost și am văzut.

N. : — Asta-i internatul. Nimic nu e adevărat... Dacă ați aflat atunci de ce mă mai întrebați... Au sosit prea repede.

— Pe cine ați anunțat să amîne sosirea ?

N. : — Nu știu cu cine am vorbit. E numele pe aici prin hîrtii. Pe contract am scris să nu plece pînă ce nu primesc telex de la mine.

— Nu v-ați gîndit că liceul nu are internat și vor apare complicații ?

N. : — Sînt vinovat că nu am vorbit cu cei de la minister înainte să semnez contractul. Greutățile sînt destul de mari. Dar domnul Deac mi-a spus zilele acestea că ne va sprijini.

Iarăși și iarăși ministerul. Zîmbetul părintesc al ministerului tot nu ar fi pus vale la uși, sticlă la geamuri, linoleum pe podea. Dar poate de data aceasta ministerul ar fi trebuit consultat pentru că învățămîntul nostru este încă într-o perioadă de căutare a propriului său drum. Gravă mi se pare însă incapacitatea de a duce la capăt o acțiune dela pornită, oricîte dificultăți întîmpini pe parcurs. Bursele pentru copiii din Basarabia au fost un gînd frumos, dar împotmolirea organizatorilor poate compromite această idee.

Din partea Republicii Moldova contractele au fost semnate de organizatia TOTONOV. Și reprezentantul lor are o doză de vinovăție în situatia creată. Valeriu Simionov : „Un profesor din Moldova a fost însărcinat să se ocupe de contractele TOTONOV. Cînd s-a întors în Chișinău a avut probleme de familie si a venit cu actele cu o zi înainte de data plecării. Pe contract scria că intră în vigoare cînd este rezolvată problema cazării. Nu mai erau alte precizări. Situatia nu era foarte clară dar copiii erau strînși din toate părțile republicii, autobuzele plătite. Și am plecat."

„De la minister ni s-a spus că domnul Opris ne-a indus în eroare" mi-a spus mama unui copil. „Aseară i-am și spus

în anul 1926 — **Primele legături diplomatice cu Piemontul** — și o carte în anul 1928 — **Politica externă a României între anii 1873—1880, privită de la Agenția diplomatică din Roma.**

Rod al „ședерii" lui Raoul Bossy la Helsinki este și lucrarea sa tipărită în anul 1937 — **Mărturii finlandeze despre România.**

După cum, tentantele arhive vieneze i-au permis ministrului plenipotențiar român în capitala Austriei, R. Bossy, să elaboreze o carte de excepție, în 1937 — **L'Autriche et les Principautés Unies** — și un studiu apărut în anul 1940 — **Propaganda austriacă împotriva Unirii Principatelor.**

Alte studii, articole și conferințe publicate sau rostite de Raoul Bossy: **Candidați străini la tronurile române în secolele al XVIII-lea și al XIX-lea** (1925); **Politica externă a României între anii 1859—1866** (tipărit în 1932); **Tittoni și România** (1931); **Vechi năzuințe federaliste în sud-estul Europei** (1934).

Raoul Bossy este autor a două alte valoroase cărți ce ar merita să fie reeditate, ca de altfel întreaga sa operă de remarcabil istoric; iată titlul respectivelor cărți: **Agenția diplomatică a României în Paris și legăturile politice franco-române sub Cuza Vodă** (1931); **Agenția diplomatică a României la Belgrad și legăturile politice româno-sîrbe sub Cuza Vodă** (1934).

O bogată activitate publicistică a avut R. Bossy și după cea de a doua conflagrație mondială. Vom cita cîteva dintre studiile tipărite în reviste de specialitate din străinătate: **Romania — barrier nation** (1951—1952); **Gobineau et la politique des nationalités** (1964); **Les roumains et l'idée federaliste au XIX siécle** (1967); **Projét de Bloc Neutre en 1939** (tipărit în anul 1969).

Pe cît de relevantă este vocația de istoric a lui Raoul Bossy, pe atît de însemnate, de substanțiale sînt și „însemnările și memoriile sale din viața diplomatică", manuscrise din care — pînă la curînda lor editare integrală — vom reproduce unele extrase în paginile revistei „FLACĂRA", cu gîndul mărturisit de a fixa în conștiința contemporanilor noștri gîndul și fapta unui ilustru ambasador român pe nedrept uitat.

(Va urma)

STELIAN NEAGOE ■

...mnului Opriș că îmi pare rău că nu ...n bani suficienți să cumpăr bilete de întoarcere pentru toți. I-am zis furioasă că am să mă așez la un colț de stradă și tot strîng banii și plecăm înapoi cu copiii."

Domnul Tudor Opriș mi s-a recomandat „consilier neplătit al ministerului" și avea despre această încurcătură o părere foarte originală: „Copiii se simt foarte bine în situații mai puțin confortabile. Cu un confort maxim ajungi la o lene perfectă. Un mic antrenament spartan nu le strică. Tinerilor le lipsește antrenamentul pentru viață și judecă lumea numai prin elemente strict senzoriale."

Experiența senzorială urma să atingă un moment de vîrf în acea zi. La prînz copiii au început să se mute la căminul Liceului 22 din strada Dumitru Lemnea. De la intrare mirosul era sufocant. Se înfundaseră țevile de canalizare. Holuri, camere urîte. Uși negre nelustruite, dulapuri rupte, mese cu tăblia zdrențuită. O cantină la care se găteste fără legume. M-am gîndit la cei 21 de copii din Basarabia care trebuiau să găsească aici un cămin, nu doar un loc de dormit. Și m-am gîndit și la cei 200 de copii ai noștri. De la Liceul Lazăr fuseseră trimiși cîțiva lucrători să aranjeze cît de cît cele cinci camere. Elevii liceului industrial trebuiau însă să se descurce singuri, să repare ei ce se mai putea din acel decor. Administratorului i se părea firesc.

Cînd am plecat, diriginta începuse să transporte cu mașina bagajele copiilor spre noul loc de cazare. Elevii din Basarabia erau înconjurați de colegii lor bucureșteni care îi rugau să-și petreacă sfîrșitul de săptămînă împreună. Orice început e greu. Totul e să nu ne descurajăm.

AURELIA BORIGA ■

CĂLĂTORIE ÎN CANADA ȘI S. U. A.

Cursul dolarului, mai ales cînd n-ai dolari

Un gazetar care solicita, pentru o carte, părerile celor ajunși pentru prima oară în America m-a întrebat:

— Cum găsiți New York-ul?

— Altfel.

— Altfel decît ce?

— Altfel decît orice.

Adunase, firește, o mulțime de păreri despre măreția zgîrie-norilor și părea nițel intrigat că nu mă mir, ca toată lumea, de înălțimea clădirilor și de lățimea șoselelor. I-am spus că nu-s atît de rafinat încît să mă minunez de tot ce-i normal. E normal ca, peste

ocean, să dai de fel de fel de lucruri mari ori gigantice. M-am așteptat să găsesc între mine și America, mai multe oceane — Atlanticul fiind cel mai puțin important dintre ele. Dacă e să fiu șocat, mai multe pricini voi avea pentru asta la întoarcerea acasă. În fine, ar mai fi un motiv pe care n-are să-l înțeleagă: în primele două-trei săptămîni românul, nimerit în lumea nouă, înmulțește cu o sută tot ce cheltuiește. Dă la metro un dolar și cincisprezece cenți și suferă la gîndul că, de fapt, a plătit o sută cincisprezece lei; bea un pepsi de un dolar la una din tonetele de pe stradă și băutura îi stă în gît la ideea că s-a mai dus o sută de lei. Pe român prețurile americane oricît ar fi de mici, îl fac să transpire. Pentru un om care a cumpărat dolarul la bursa neagră cu o sută de lei ori umblă prin lume cu buzunarele goale cel mai mic preț tot mare e.

În general, adaptarea la dolar se face greu datorită cumplitei prejudecăți depozitate în toată ființa noastră după care România este o țară bogată iar românul e harnic și cinstit. Poate că așa era românul cînd era dac. Poate că așa era sau putea să pară România în vremurile cînd se muncea șapte zile din săptămînă și încă puțin pe deasupra. Preocupat să înmulțească orice preț cu o sută, călătorul român uită să bage de seamă că, la el acasă, fiecare dolar are o poveste. Și că, de fapt, interesante sînt povestea obținerii lui și abia după aceea modul în care poate fi cheltuit.

Cîteva istorioare economice avînd ca personaj principal dolarul merită să fie cunoscute. ● Pizza e un fel de mîncare foarte popular. E cel mai simplu fel de mîncare complicat. Se prepară cîteva sute de feluri de pizza, la orice oră din zi și din noapte, în toate zilele săptămînii și în toate localitățile. Cît costă porția? O porție costă din ce în ce mai puțin. Tot mai mulți negustori vînd pizza. Pe toate canalele de informație — televiziune, presă dar mai ales foi editate special — se vorbește de tipuri de pizza din ce în ce mai gustoase și mai ieftine. Totuși, în micile restaurante — și chiar și în cele mai mari — nu prea zărești mușterii. Baza comerțului cu pizza o constituie livrarea la domiciliu la o simplă comandă telefonică. Pentru un român e de neînțeles amănuntul că o pizza servită acasă costă mai puțin decît una mîncată în bistro. Și încă un detaliu de natură să scandalizeze gîndirea neamericanului: dacă sublima plăcintă cu de toate nu-ți sosește fierbinte în jumătate de ceas, firma ți-o livrează gratuit. Dacă n-o face ea, o face concurența.

Deci, concurența contează, nu banii.

● În Canada toți oamenii se pot îmbrăca foarte bine, indiferent de veniturile lor. Asistența socială a creat o rețea de magazine cu numele „Amity" unde sînt repuse în circulație, la prețuri infime, haine și bunuri casnice strînse de la populație. E impropriu să vorbești de haine vechi, mai ales că o mare parte din îmbrăcăminte e cedată de mari complexe comerciale preocupate să scape de marfa care se vinde greu sau care, din cauze subtile, nu e agreată de cumpărătorii tradiționali. Un pantalon nou sau abia purtat costă cinci-șase dolari, un palton — cincisprezece, o rochie — șapte, o pereche de pantofi — doi dolari. Oamenii ori se îngrașă, ori nu mai au unde să-și înghesuie bunurile. Numărul obezilor peste ocean e îngrijorător de mare. Întîlnești la tot pasul domnișoare de o sută douăzeci de kilograme care tocmai coboară din mașină să cumpere o înghețată mică. Așa, cam de vreun pfund.

Nu contează atît banii cît magazinul ori zona unde-ți faci cumpărăturile.

● Turistul român n-are bani în America nici măcar atunci cînd crede că are. Și, ce-i mai grav, e că de îndată ce se decide să cumpere ceva, descoperă că acel ceva se vinde în altă parte mai ieftin. Diferențele de preț sînt înnebunitoare. Nu vreau să spun că sînt mari; sînt însă suficient de mari ca să regreți că te-ai grăbit. Un borcan cu 200 grame de „Ness" se vinde într-un loc sau într-o zi cu 6,99 dolari, în alt loc sau altă zi cu 3,99 și chiar mai puțin. Eu am cumpărat, citind zeci de reclame și bătînd magazinele, cu 2,99. E drept că n-am putut să mă bucur prea mult de victorie deoarece am descoperit că există diferențe de calitate nu doar între prețuri. Există și între „Ness"-uri. Am economisit un dolar sau doi și am cheltuit zece ore. Or nici un american nu-i nebun să risipească zece ore ca să economisească doi dolari. Prin lege, nimeni nu are voie să plătească ora de muncă sub cinci dolari.

E clar: în America timpul contează, nu banii.

● Dacă te preocupă praful și igiena, remarci că aici nu există praf. Simți că e ceva care te intrigă, apoi sesizezi că te intrigă absența a ceva. Cred că în engleza atît de originală

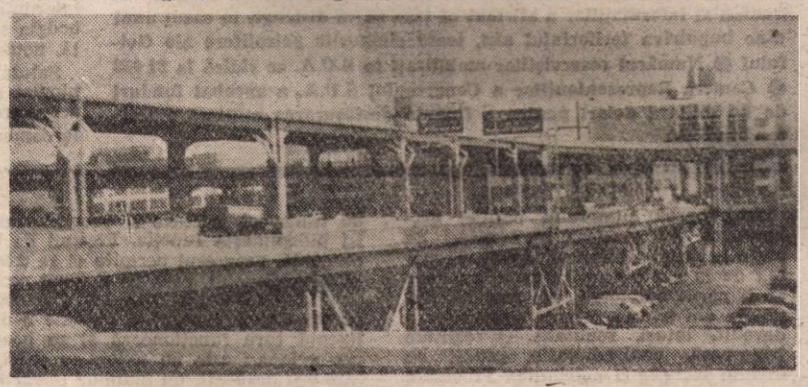

vorbită dincolo de ocean nici nu se cunoaște cuvîntul praf. Iar dacă nu se află praf, nici noroaie nu-s. Despre New York se spune că e o metropolă murdară. Mie nu mi s-a părut. Oricum, murdăria e altfel decît în București. O situație în stare să te deprime: pînă și mizeria are calitate. În realitate, New York-ul nu-i o urbe murdară; mai multe milioane de oameni grăbiți încearcă să-l înnece în deșeuri și nu reușesc. Dar New York-ul nu e America. New York-ezii înșiși recunosc că trebuie să fii cel puțin țicnit să vrei să te stabilești în Manhattan. Mai ales că în Manhattan ajungi plătind doi dolari și jumătate cînd treci podul. Poți să vii și pe un pod fără taxă — există și un pod fără taxă! — însă pierzi aproape un ceas în șuvoiul lenes al mașinilor celor care încă nu s-au dumirit că e mai bine să cîștigi un ceas decît doi dolari.

Un șoc și mai mare decît cel produs de absența prafului ți-l prilejuiește curățenia grupurilor sanitare. Cu marmura, oțelul inoxidabil, sticla incasabilă, oglinzile și electricitatea consumate pentru aceste băi și wc-uri (din locuințe sau publice) țările socialiste ar fi clădit, desigur, ministere, mausolee, palate sindicale și președinții. În nici un caz băi și wc-uri. De unde atîția bani pentru grupuri sanitare.

Nici nu mai e nevoie să spun că, în America, ce contează e igiena, adică sănătatea omului, nu banii.

● În S.U.A. și Canada nu există prețuri, ci trepte ale prețului. O sticlă de Coca Cola costă nouăzeci și nouă de cenți. (O sticlă de doi litri!) Nu cumperi o marfă costînd un dolar. Cumperi marfă de un dolar. Iar prețul e de nouăzeci și nouă de cenți ca să știe omul că produsul costă, în fapt, nici măcar un dolar. Surpriza — pentru neamericani — te așteaptă la casă. Statul adaugă la preț o taxă de opt procente și ceva la dolar. Plătești, prin urmare, un dolar și opt cenți. Nu peste tot, fiindcă niște genii ale comerțului găsesc soluții în compensație. Ți se returnează, de exemplu, trei cenți în bonuri de valoare, cu condiția să vii să cumperi cu ele în magazinul care le eliberează. Moment în care primești un alt bon de valoare. Am cunoscut oameni care nu fac altceva toată seara decît să vîneze în ziare magazinele unde s-au anunțat reduceri de prețuri și mai cu seamă acele magazine care lichidează întreg stocul. Pe Madison Av. am intrat și eu într-un astfel de „...butique" plin pe jos cu etichete rupte și aproape în dezălmășie care te chema, printr-un anunț în stare să înmoaie cele mai tari inimi: „Cele mai mici prețuri! Sîntem în lichidare". Am cumpărat, încîntat de descoperire, un geamantan, ca să-i aflu, peste două zile, mai ieftin cu cinci dolari într-un magazin de pe cealaltă parte a străzii. I-am povestit întîmplarea unui amic. „Treaba cu lichidarea și etichetele rupte, m-a lămurit el, e pentru frajeri. Ei fac asta de vreo douăzeci de ani. Au dat lovitura cu o singură idee".

E cît se poate de limpede: contează să ai idei. Banii vin singuri.

● În America, toți oamenii au idei. Cînd încep să nu mai înmulțească orice plată cu o sută, românii simt un soi de pace în suflet, încep să se bucure de viață și se trezesc că au și ei idei care aduc bani. Studenții din S.U.A. se duc vara în Canada la culesul tutunului ca să strîngă bani de taxă. Sau tund iarba cu cinci dolari ora în ogrăzile fără garduri. Sau servesc în „Mac-Donald"-uri. Cine reușește să uite că în țara sa a fost cineva și o ia cinstit cu munca de la capăt are o șansă bună să nu se țicnească melancolizînd la amintirea vremurilor cînd era cineva. În S.U.A. și Canada munca nu se împarte în nobilă și ignobilă. Munca e doar bine sau prost făcută. Am cunoscut medici și ziariști care au preferat să conducă taxi-ul. Un bun șofer de taxi cîștigă pînă la două sute de dolari pe zi.

Așa, cel puțin se spune.

Fiindcă nimeni nu îl întreabă pe taximetrist cît cîștigă pe zi.

E limpede: dolarul e o monedă paradoxală. Cînd discuți despre el te gîndești la concurență, la timp, la igienă, la idei. Poți să te gîndești la orice. La un singur lucru nu ți-e îngăduit să te gîndești și anume la cîștigul zilnic, săptămînal, lunar sau anual al omului cu care conversezi. Și nici să te interesezi de veniturile sale. În America poți greși în mai multe chipuri, dar nu există greșeală mai mare decît să încerci să-ți bagi nasul în afacerile celorlalți. Nu afli nimic și, în plus, rămîi fără nas.

TUDOR OCTAVIAN ■

Fotografii de CONSTANTIN DUMITRU ■

Polonia, via Budapesta

Că polonezii îi simpatizează pe românii şi vor să-i sprijine cu ce pot este în afara oricărei îndoieli. Nu doar din recunoştinţă (şi au polonezii această recunoştinţă, m-am convins că-i aşa la faţa locului) pentru modul demn şi omenos în care s-au comportat românii, statul român atunci cînd Polonia a fost desfiinţată, ci şi pentru faptul că polonezii au în sînge sentimentul dreptăţii şi al onoarei. Dar, după cum este bine ştiut, mai doarme şi Homer citeodată. Astfel, într-un editorial apărut de curînd în „Zycie Warszawy", intitulat „Transilvania — vulcanul Etna al Europei centrale", autorul susţine că puţin a lipsit ca recenta comemorare a 50 de ani de la Diktatul de la Viena să nu ducă la evenimente serioase, în condiţiile în care „potrivit unor observatori, o parte a organizaţiilor naţionaliste româneşti intenţionau să provoace populaţia maghiară să se pronunţe împotriva românilor care marcau această aniversare. Aceasta ar fi putut fi o eventuală dovadă că ungurii tind spre revizuirea graniţei dintre cele două ţări. În această situaţie, cunoscătorilor problematicii Europei centrale le-a îngheţat inima pentru cîteva zile". După ce explică locul maghiarilor în România printre minorităţile naţionale, autorul subliniază că ungurii din Transilvania şi-au legat speranţele de promisiunile făcute de Front, însă nu au primit ce li s-a promis în ianuarie. „În dialogul cu ungurii — se spune în articol, care este însoţit de o hartă a României în care sînt delimitate Transilvania, Crişana şi Banatul, iar Timişoara şi Mureş apar cu denumirile maghiare —, conducătorii Frontului au revenit tot mai frecvent la stilistica epocii Ceauşescu, la acuzaţii de «tendinţe horthiste şi revizioniste». Această împrejurare, ca şi poziţia ambiguă a autorităţilor de stat faţă de incidentele etnice din martie din Transilvania au făcut ca maghiarii să întoarcă spatele Frontului (în alegeri) şi, ulterior, să intre în opoziţie". Mai departe, putem citi : „Lipsa de înţelegere cu partea oficială română, înghetarea dialogului pe linia Budapesta — Bucureşti, în sfîrşit, starea continuă de nesoluţionare a numeroaselor probleme puteau genera o oarecare escaladare a cererilor din partea ungară. De la cererile de a avea autonomie teritorială pentru teritoriul locuit de minoritatea maghiară pînă la autonomizarea Transilvaniei ca un tot este doar un pas". Cu alte cuvinte, românii sînt de vină că ungurii cer mereu tot mai mult. În sfîrşit, „Zycie Warszawy" remarcă : „În prezent, în legătură cu alegerile pentru autoconducere, situaţia se acutizează. Experţii nu exclud posibilitatea exploziei unei a doua faze a revoluţiei, de astă dată îndreptată împotriva lui Iliescu şi a tovarăşilor săi din Frontul Salvării Naţionale. Aceasta ar duce la un război civil".

Am dat acestе rezumate şi citate pentru ca lectorul să se convingă că Varşovia se uită spre Bucureşti — cel puţin la nivelul presei menţionate — prin ochelari ungureşti. Toate cele de mai sus oglindesc poziţia budapesteană şi UDMR-istă cu privire la politica românească şi la situaţia din România în momentul de faţă. Simplă coincidenţă ? Scăpare din vedere ? Lipsa unor mijloace adecvate de informare ? Greu de spus. Totuşi, ce-ar fi dacă presa poloneză şi-ar culege informaţiile despre România direct din România, şi nu prin intermediul Ungariei ? S-ar pune astfel capăt multor inadvertenţe, iar ziariştii polonezi ar dovedi că se respectă.

ION D. GOIA ■

Feseniştii de la Pnom Penh

Nu-i deloc sigur că pe europeni, şi deci şi pe români, îi macină şi-i frămîntă la culme în momentul de faţă problema cambodgiană, cum mai stau acolo lucrurile şi ce s-a întîmplat în ultimul timp. Îmi aduc aminte cum, în urmă cu un număr de ani, presa din ţările socialiste frăţeşti scria zi de zi despre situaţia din Laos, cîte împuşcături se mai auziseră în ultimele 24 de ore, dar nu sufla un cuvînt despre ce se întîmpla la ea acasă. Nu vrem să facem acum la fel. Totuşi, reglementarea conflictului cambodgian constituind una din problemele internaţionale la ordinea zilei, merită să discutăm despre ea.

După o îndelungată şi dificilă pregătire diplomatică, nu de mult a avut loc la Jakarta o întîlnire la care au luat parte cele patru fracţiuni cambodgiene : guvernul de la Pnom Penh, gruparea lui Norodom Sianuk, khmerii roşii, care îl au drept lider pe Khieu Samphan, şi „forţele naţionaliste" ale fostului premier Son Sann. Se ştie că aceste fracţiuni, dintre care ultimele trei reprezintă opoziţia, s-au reunit în august 1989, împreună cu cei cinci membri permanenţi ai Consiliului de Securitate al O.N.U., cu cele şase ţări necomuniste membre ale ASEAN, cu Vietnamul, Laosul, Japonia şi Australia, la Conferinţa de la Paris în problema cambodgiană. Conferinţa n-a putut atunci să pună capăt conflictului, însă în prezent, după Jakarta, se speră că ea va fi convocată din nou. Şi aceasta pentru că la reuniunea din capitala indoneziană părţile au căzut de acord asupra unui plan de pace (propus de SUA, URSS, China, Marea Britanie şi Franţa), care prevede un rol important jucat de Naţiunile Unite şi consituirea unui Consiliu Naţional Suprem (CNS), ce va simboliza suveranitatea Cambodgiei într-o perioadă de tranziţie, pînă la alegerile generale care se vor desfăşura sub supravegherea O.N.U. Planul mai cuprinde apărarea drepturilor omului şi garanţii internaţionale prin care Cambodgia să fie o ţară nealiniată, neutră şi democratică.

Salutată în lume ca un eveniment dătător de speranţe, acceptarea de către fracţiunile cambodgiene a planului de pace propus de marile puteri nu duce totuşi la dispariţia tuturor semnelor de întrebare. Pentru cambodgieni, chestiunea de căpetenie rămîne în continuare cum să scape şi de pericolul revenirii la putere a khmerilor roşii, şi de dominaţia vietnameză (care s-a exercitat timp de 12 ani prin intermediul guvernului de la Pnom Penh). Însă Hanoiul vrea să-şi menţină poziţia pe care o are în prezent în această regiune a Asiei de sud-est şi a utilizat în acest scop toate mijloacele, dar mai ales agitarea pericolului pe care îl reprezintă khmerii roşii. Pe această linie, Vietnamul a insistat şi a obţinut ca în viitorul C.N.S., care avea 12 membri, guvernul de la Pnom Penh să deţină jumătate din locuri, să albă, adică, 6 reprezentanţi, iar celelalte trei grupări, ce alcătuiesc opoziţia, să deţină celelalte 6 locuri, fiecare cîte 2. Deci, Pnom Penhul şi-a însuşit partea leului. Unde am mai întîlnit noi situaţia asta ? A, da, chiar aici, la Bucureşti : în fostul Comitet Provizoriu de Uniune Naţională, F.S.N.-ul nostru îşi rezervase tot 50 la sută din locuri. Iată că îşi are şi Cambodgia feseniştii ei.

Dar ce urmări poate avea partea leului (în C.N.S.) în favoarea Pnom Penhului ? Foarte importante. Istoria a dovedit că un regim marionetă poate avea o viaţă foarte lungă, chiar după retragerea trupelor străine, dacă în prealabil se creează mecanisme de putere bine puse la punct. Este, de exemplu, cazul Afganistanului. Mai mult chiar, este posibilă supravieţuirea unor regimuri marionetă chiar şi după ce sponsorii şi-au întors faţa de la ele (Albania, Cuba, Coreea de Nord). Pentru zona de care ne ocupăm, cea mai mare nenorocire (excluzînd, firesc, acapararea din nou a puterii de către khmerii roşii) ar fi afganistanizarea Cambodgiei. „Poziţia de forţă pe care se situează regimul de la Pnom Penh după crearea C.N.S. — a apreciat un diplomat de la Hanoi —, în cadrul cărula va dispune de jumătate din locuri, constituie un atu pentru Vietnam într-o reglementare definitivă a problemei". Aşa să fie, oare ? Nu cred, pentru că o reglementare care să consfinţească dominaţia unei alte ţări, în cazul de faţă a Vietnamului, nu are în zilele noastre absolut nici o şansă să devină definitivă.

ION D. GOIA ■

La Moscova a avut loc, de curînd, un miting antiguvernamental la care au participat 50 000 persoane. Demonstranţii şi-au manifestat lipsa de încredere în guvernul sovietic actual. Participanţii s-au îndreptat spre centrul oraşului purtînd pancarte pe care scria : „Guvernul sovietic trebuie să demisioneze".

● SITUAŢIA DIN GOLF ● Preşedintele Irakului, Saddam Hussein, a avertizat poporul irakian să se pregătească de război. Ministrul irakian al informaţiilor a afirmat că ţara sa va distruge, în cazul unui atac împotriva teritoriului său, toate cîmpurile petrolifere ale Golfului ● Numărul rezerviştilor mobilizaţi în S.U.A. se ridică la 21 653 ● Camera Reprezentanţilor a Congresului S.U.A. a aprobat fonduri de un miliard dolari pentru a finanţa desfăşurarea militară americană în Golf.

Planeta albastră

Schimbarea climatului politic est-european nu se desfăşoară cîtuşi de puţin sub zodia împrimăvărării. Trecerea de la capitalism la socialism care ar fi părut odinioară, cea mai fericită utopie din istoria tuturor timpurilor a devenit, totuşi, realitate. O realitate friguroasă, contradictorie, pîndită de furtuni bănuite şi nebănuite. Procesele care îşi croiesc azi mătci în această zonă a lumii se află la ordinea zilei a Europei dar şi a lumii pentru că de ce se întîmplă aici depinde soarta restului atlasului. Deocamdată factorul prevalent este suspansul. Va reuşi sau nu va reuşi reforma ? Şi dacă da, în cît timp şi cu ce costuri nu atît economice cît politice şi morale ? Jean François Revel, eminent analist al actualităţii din ultimele decenii notează în „Le Point" : „În ţările comuniste, schimbarea nu se sprijină decît pe un spectru. Nu toate au norocul, ca Germania de est, să conteze pe un geamăn miliardar, gata să-şi transforme fratele cenşerot în gentleman prezentabil. De altfel, comparaţiile cu reformele şi dezvoltările normale sînt false. Pentru că situaţia din care trebuie să ieşi nu este vreo economie defectuoasă sau săracă, **ci absenţa economiei.** Livezile franceze sub Francisc I produceau o cantitate de pere pe care horticultura sovietică este incapabilă s-o furnizeze.

O diligenţă trasă de cai nu este desigur atît de rapidă ca un autobuz sau un avion. Dar, ea însăşi este un mijloc de transport eficace şi coerent, care îşi îndeplineşte funcţia. Plecînd de la diligenţă, progresul permite să se treacă la automobil, ceea ce a făcut occidentul în secolul al XIX-lea. Dar economia ţărilor comuniste nu este o diligenţă care funcţionează şi se poate perfecţiona : este un avion cu reacţie care s-a prăbuşit, un autobuz intrat în pană pentru veşnicie, şi care nu poate fi nici măcar remorcat de cai pentru că aceştia au nevoie de hrană care nu mai poate fi asigurată".

Această schiţă de situaţie are toate accentele necesare pentru a se înţelege care este punctul real în care se află căderea liberă a jumătăţii noastre de continent. Pentru a realiza cît este de mare viteza acestei căderi este necesar să ne uităm spre est. Din nou spre est dar în cu totul alt scop decît în ultimele decenii : pentru a remarca nu cum comunismul glorios urmează socialismului aflat la remorca tuturor experienţelor păguboase, ci cum socialismul falimentar năpîrleşte pentru a deveni orice numai comunism nu... Tensiunea economică este, în „ţara sovietelor" dublată şi potenţată de tensiunea politică, de un război cînd tăcut, cînd fragant izbucnit la scenă deschisă. „L'Espresso" remarcă : „Căderea unui imperiu nu survine niciodată fără dureri. Actuala punere în discuţie a însăşi unităţii U.R.S.S-ului şi profunda criză economică a produs un cocktail nociv. Se pune problema transformării şi lichidării Partidului-Stat şi legat de aceasta, chiar soarta lui Gorbaciov.

U.R.S.S.-ul pe care azi învăţăm să-l cunoaştem este dominat de trei grupuri — şi nu este inexact să vorbim de trei partide — bine delimitate şi înrădăcinate în societate. La dreapta găsim o stranie şi eterogenă alianţă între conservatori, patrioţi, slavofili, iubitori ai ordinii, membri ai nomenclaturii vechi şi noi. La centru — pe „reformişti", în cap cu un Gorbaciov nehotărît între două alternative : să se aşeze în fruntea unei republici puternic prezidenţiale, sau să devină liderul unui partid de tip social-democrat. În sfîrşit, la stînga, pe toţi cei care nu cred în soluţii miraculoase şi se luptă pur şi simplu pentru un sistem pluripartit". La capătul acestor trînte între clanuri şi armate de roboţi se află scenariul de dezvoltare ideală încă neclarificat şi avînd structuri divergente în funcţie de şcoala de gîndire a fiecărei tabere. Polonia, primul poligon de încercare al noului val capitalist în Europa de est, nu este nici azi scutită de nelămuriri şi controverse. „Le Point" pune punctul pe i : „Nici un guvern comunist nu ar fi îndrăznit să ceară atîtea sacrificii populaţiei. În timpuri normale, polonezii ar fi ieşit deja în stradă" — este o opinie des repetată la Varşovia. Desigur, planul profesorului Laszek Balcerowitz, specialist în economie, care a trecut prin Statele Unite înainte de a ajunge vice prim-ministru este dur. Dar eficient. Inflaţia, care galopa în ritmul de 2 000% pe an în trimestrul al doilea al lui 1989, a scăzut : 78% în ianuarie, 0,5% în mai. Zlotul a devenit, după o devalorizare spectaculoasă, singura monedă din ţările din estul Europei larg convertibilă. Comerţul exterior a ajuns, în mod miraculos, excedentar. Bugetul naţiunii, supus unor lovituri puternice (subvenţiile nu mai constituie decît 10% faţă de 39% anul trecut), este şi el excedentar.

Laszek Balcerowitz, autorul acestei revoluţii, vorbeşte fără înconjur : „Împreună cu Fondul Monetar Internaţional ne-am gîndit că măsurile progresive ar fi ineficiente. Era nevoie de un program de şoc".

Poate fi importat şocul polonez cu rezultate terapeutice sigure şi în restul Europei de est ? Depinde de libertatea fiecăruia de a-l experimenta...

RADU BUDEANU ■

CUPA U.E.F.A.

Măslinii s-au veștejit în minutul 88

Preziua meciului. Datorită unor mărunte formalități, cursa charter întîrzie o jumătate de oră. Puțină nervozitate. În avion, băieții își revin încet-încet la buna-dispoziție, fac glume. Sorin Cîrțu nu se avîntă în pronosticuri. Spune doar atît : o să ne calificăm în turul doi. Pînă una-alta, aterizăm cu bine. Gazdele ne primesc ospitalier, cu prietenie. Sîntem cazați la hotel **Tirana**, în inima orașului de la poalele masivului Dajti. Dacă seamănă cu Craiova ? Nu, nu prea seamănă. Seara se pornește o ploaie care amenință să fie de durată. Ne temem de vreme rea. Nu și de prieteni. Marcel Popescu le transmite băieților urările primite de la Gică, prin telefon, de la Eindhoven. Dimineața, ni se confirmă temerile. Cer acoperit de nori plumburii și ceață, să o tai cu cuțitul. Susținătorii lui **Partizani** ne-au detectat : ne arată două degete ridicate, semn a două „boabe", în poarta noastră. Primim și noi întăriri : atît personalul ambasadei române, cît și echipajul navei „Panciu", aflat în Albania, se vor afla în tribune pentru a încuraja **Universitatea**. Spre prînz, soarele apare strălucitor, alungînd norii. Rumoarea orașului crește brusc concentrîndu-se în tribunele stadionului național „Qemal Stafa". Oltenii în alb-albastru, albanezii în roșu. Michel Vautrot la mijloc, cu grația unui balerin în negru, gata să secate înspăimîntătoarele-i cartonașe. Primele 7 minute sînt de naționalitate albaneză. Noroc că nu se concretizează pe tabela de marcaj, noroc cu un Prunea de zile mari și de îngerul său păzitor Săndoi. Ies și oltenii pe contraatac tăindu-le tribunelor răsuflarea. Două șuturi-bombă autograf Săndoi, apoi o imensă ratare a lui Neagoe, acolo unde îi place păianjenului să țesă... „Partizani" dau dovadă de o bună pregătire fizică și tactică, dar și de subtile tehnici... jiu-jitsu. Ai noștri se lasă, încet-încet, pradă unui joc de uzură, pierzîndu-și parcă imaginația și eficacitatea în atac, făcînd greșeli în apărare. Ultimele 15 minute ale primei reprize sînt un adevărat infern pentru poarta noastră, dar băieții rezistă. După pauză jocul se echilibrează, faze periculoase se succed cu repeziciune la ambele porți, se joacă fără menajamente. În min. 60, Ocelli „suflă" de pe linia porții un gol gata făcut, la lobul lui Ciurea peste portar. Aflat pe aproape, Mircea Rădulescu murmură: „acum le dăm gol". La cîteva secunde numai, (era min. 88), Ciurea driblează un apărător, șutează într-un altul — din care mingea îi revine — și, cu un șut violent, scutură plasa porții albaneze, vestejind măslinii de pe coasta Adriaticei. Suporterii echipei **Partizani** se ridică deja și părăsesc întunecați stadionul. Ne pare rău pentru mîhnirea lor, dar bucuria noastră e prea mare. Sînt suficiente semne, că, în Bănie, va fi o toamnă bogată.

PAUL VINICIUS ■

tico 4 și Politehnica 5, dar asta dacă am considera cele două competiții de forțe egale, ceea ce nu e cazul ■ S-a văzut încă o dată mîna de profesionist a lui Costică Rădulescu, care, pe unde a lucrat, a făcut treabă bună. De asemenea, fructuoasă colaborare cu secundul său, Ion Buzoianu, se simte nu numai în joc ci și în atmosfera din lot ■ Politehnica este, deopotrivă, o echipă bine pregătită și ambițioasă, o echipă care vrea, o echipă cu mentalitate de învingător. Adică exact ceea ce reprosam veșnic jucătorilor noștri ■ Studenții au început meciul fără trac, au atacat în majoritatea timpului și scorul pare prea mic, mult prea mic față de cît s-a ratat. Un gol în plus era mai aproape de adevărul meciului și, desigur, mai liniștitor. Ne-au plăcut : Jipa, Varga (însă, dacă nu va fi recuperat, nu vedem cum se poate descurca Costică Rădulescu la Madrid), Bungău, Vlaicu (cu faze de mare spectacol în repriza a doua), Rosenblum și Timofte II (care, nu peste mult vreme, sîntem siguri, va fi chemat la națională). ■ În ciuda celor afirmate de președintele clubului madrilen, dl. Jesus Gill (realmente impresionat de forța atacului timișorean) că dacă în retur echipa sa va mai „asista" la șarjele înaintașilor români, calificarea nu le va surîde, Costică Rădulescu știe că problema sa numărul 1 este Futre. Portughezul s-a dovedit în cîteva situații senzațional. Are viteză, driblează tot și creează panică. Dacă antrenorul Rădulescu are vreo soluție pentru inepuizabilul Futre, Politehnica va fi, credem, calificată. Oricum, noi mergem pe intuiția lui și sperăm ca Poli să repete performanța din 1980.

RĂZVAN BÂRBULESCU ■

La un pas de fericire

...s-ar fi putut afla echipa Petrolul Ploiești după disputarea primei manșe din cadrul Cupei UEFA cu Anderlecht, pe stadionul Constant Vanden Stock din Bruxelles, dacă :

1. în min. 85, arbitrul de centru, spaniolul Soriano Aladren, (sensibilizat cumva de acordurile de „Ole, torero" intonate de fanfara „à la Scornicești", din galeria gazdelor, aflată în cea de a doua repriză în spatele porții ploieștenilor) nu ar fi dictat penalty pentru un hent văzut numai de el la o intervenție regulamentară, cu pieptul, a lui Grigore ; corect, tușierul de pe partea respectivă a arătat corner ; Nilis transformă lovitura și rezultatul devine 2—0 pentru gazde.

2. în min. 17, Dudan, (scorul era încă alb), nu ar fi ratat, la un splendid contraatac, la o situație de singur cu portarul, care i-a ieșit în întîmpinare la 12—13 m, reușind să-i blocheze.

3. Petrolul ar fi înscris un gol, care știm cît valorează în deplasare, și ar fi îndrăznit mai mult în atac pe parcursul partidei.

Deci, Petrolul s-a aflat față în față cu echipa celebrului și puternicului club Anderlecht, ca urmare a situării pe locul 4 în campionatul trecut. Vorbind în cunoștință de cauză (după vizionarea partidelor de campionat — 1—1 cu F.C.M. Progresul Brăila, acasă, și 0—3 cu Politehnica, la Timișoara, și a jocului de antrenament cu Selecționata națională de tineret) nu ne puteam aștepta la prea multe lucruri bune, ba dimpotrivă. O surpriză plăcută a constituit-o replica de la egal la egal a jucătorilor români în fața celor belgieni, care, de altfel, nici ei nu mai reprezintă în sezonul actual chiar o mare forță, dar au totuși de partea lor tradiția, experiența internațională (cum ar fi De Wilde, Rutjes, De Wolf, Degryse, Nilis, plus olandezul Kooiman și zambianul Musonda). Sigur că gazdele au atacat mai mult, au avut unele ocazii, însă apărarea oaspeților și în special portarul Liliac au avut intervenții spectaculoase, reușind să păstreze tabela imaculată pînă la pauză. Cu tot golul, primit în min. 53, speranțele într-un rezultat bun nu erau spulberate, după cum nu sînt nici acum, după „intervenția" arbitrului, menționată la începutul articolului. Oricum, nu a fost un Waterloo al fotbalului nostru, ci, așa cum anticipam în numărul precedent al revistei, o comportare onorabilă a jucătorilor noștri, care au fost și aplaudați pe parcursul partidei de un public obiectiv. Acum, pentru manșa a doua, a fost luat pulsul echipei belgiene, s-au depistat punctele sale slabe și, printr-o pregătire atentă și conștiincioasă, cu încredere în forțele lor, avînd și suportul publicului, jucătorii petroliști pot face o figură frumoasă, sperînd chiar într-o calificare de senzație.

POMPILIU LAURENȚIU DUMITRESCU ■

POLI se poate califica în turul II

■ Iată un 2—0 care anunță, fără îndoială, o viitoare foarte bună echipă în fotbalul românesc. O echipă serioasă, de meseriași, un unsprezece competitiv, pe care se poate conta. După zece ani de la golul lui Păltinișan, ce scotea din cursă celebra Celtic, timișorenii aspiră din nou la o fază superioară a unei cupe europene uluind un adversar care, potrivit declarațiilor făcute înainte de meci, acceptau cel mult un scor egal. Și nici nu era de mirare : Atletico deține opt titluri de campioană și a cucerit de șase ori cupa. Sigur, o notă de echilibru o putea da locul pe care cele două echipe îl ocupă azi în campionatul național. Atletico e pe locul 2, Poli pe locul 3, dar ambele au evoluat în deplasare, ceea ce nu e totuna. Dar, repetăm, e o echipă serioasă, cu o bună pregătire fizică și tactică, dar și de subtile tehnici... jiu-jitsu. Ai noștri se lasă, încet-încet, pradă unui joc de uzură, pierzîndu-și parcă imaginația și eficacitatea în atac, făcînd greșeli în apărare. Ultimele 15 minute ale primei reprize sînt un adevărat infern pentru poarta noastră, dar băieții rezistă. După pauză jocul se echilibrează, faze periculoase se succed cu repeziciune la ambele porți, se joacă fără menajamente. În min. 60, Ocelli „suflă" de pe linia porții un gol gata făcut, la lobul lui Ciurea peste portar. Aflat pe aproape, Mircea Rădulescu murmură: „acum le dăm gol". La cîteva secunde numai, (era min. 88), Ciurea driblează un apărător, șutează într-un altul — din care mingea îi revine — și, cu un șut violent, scutură plasa porții albaneze, vestejind măslinii de pe coasta Adriaticei. Suporterii echipei **Partizani** se ridică deja și părăsesc întunecați stadionul. Ne pare rău pentru mîhnirea lor, dar bucuria noastră e prea mare. Sînt suficiente semne, că, în Bănie, va fi o toamnă bogată.

PAUL VINICIUS ■

Atentat cu șuturi al lui Minea I la Belfast

(Urmare din pag. 16)

mingea, uitînd de următoarele 40 de minute. A existat și o timorare a băieților în fața vîntului care la antrenamente le cam deturnase pasele. Meciul a fost ca vremea : cînd cu soare, cînd cu furtună. A urmat perioada mai bună a irlandezilor. Dar finalul ne-a aflat într-o fază prelungită de atac cînd blestemata de minge a refuzat să scuture plasa.

— Poate o strecoară în poartă la București Marian Pana.

— Talentatul vîrf se pregătește cu noi și nici nu începe să joace altundeva decît în Ghencea. Dar vegetează încă pe tușă. Joaca de-a v-ați ascunselea cu Pana e păgubitoare și pentru națională și trebuie să cînete urgent o rezolvare.

Minea I a muncit mult la Belfast

VERNISAJ

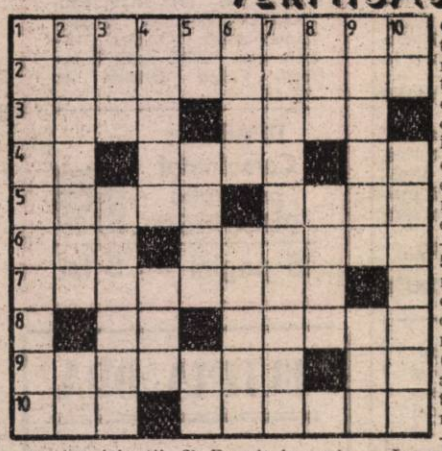

ORIZONTAL : 1) Interogatoriu consemnat în scris. 2) Aflată într-o mare încurcătură. 3) Precede o săritură... la bătaie — Grămadă neorganizată. 4) Lișițe de baltă ! — Peisaj rustic în care predomină verdele crud — Un capăt de ață. 5) Condiții fundamentale (sg.) — O cămăruță... pe lîngă o cameră. 6) Fenomenul de respingere (pl.) — Metodă de a-ți face noi cunoștințe. 7) Primă lunară. 8) Studii medii ! — Pompă specială pentru irigații. 9) Reușit la scris — La mare în larg ! 10) Cel de la instalații ! — Marchează după o pătrundere în adîncime (pl.).

VERTICAL : 1) Act de cumpărare. 2) Gen de greutate folosită de sportivi la aruncări — Vilă centrală în Brăila ! 3) Stil de epocă — O frîntură de ceas. 4) Merge pe zăpadă cu tălpile goale — Rezultatele unui tratament la băi. 5) Un tub gol ! — Încadrată în serviciu la Vatican — Curs la Universitate ! 6) Bază hipică — Reușit la proba de selecție. 7) Valoare de întrebuințare. 8) Unul care nu face chiar nimic — Semințe de dovleac. 9) Amor... la prima vedere (pl.) — Canal natural de alimentare. 10) Ieșirea din gară la Oradea ! — Acțiune inițiată pentru recuperarea pierderilor.

Dicționar : MISĂ.

Gheorghe IONESCU — Iași
Cercul rebusist „Orizont"

UMOR

După doi vînători aleargă un leu.
— Să ne urcăm într-un copac. Nu putem fugi mai repede ca el.
— Știu. Eu vreau doar să fug mai repede ca tine.

— Mămico, de ce sînt roșiile albastre ?
— Pentru că sînt încă verzi, Puiule.

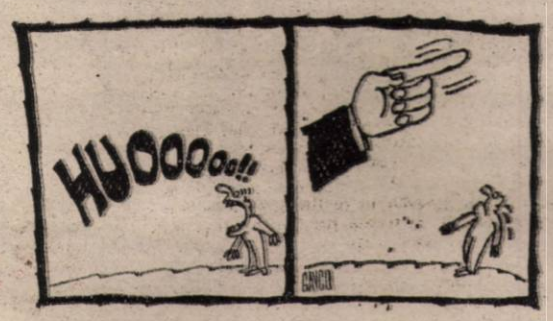

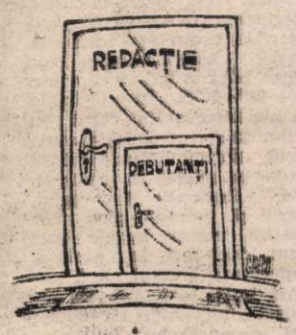

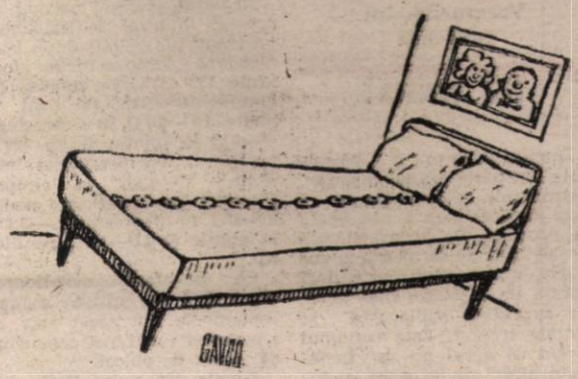

DE CINCI ORI FOTBAL!

CUPA CAMPIONILOR EUROPENI

O poliță plătită irlandezilor

■ Irlandezii ar trebui să aprindă o lumînare patronului-sfînt Patrick pentru că au plecat acasă cu bagajul mai greu doar cu 4 goluri. A fost un meci de-a șoarecele și pisica și-și puteau încărca autobiografia cu un scor din acelea la care se pierde și echipamentul. Cel puțin, în prima repriză, s-au mărginit să ridice doar o redută din 10 trupuri în fața portarului. Chinuindu-se să-i împiedice pe dinamoviști să joace fotbal. Spre lauda lor, însă, aceștia au deschis de 3 ori lacătul irlandez printr-un joc fantezist și aerisit. După pauză, însă Timofte et comp. parcă au uitat raidurile de knock-out și au acceptat lupta la baionetă cu irlandezii. Scorul a stat pe loc și ei puteau face rost de niscaiva trimiteri la ortopedie. Oricum golul lui Cheregi a făcut ca lecția de fotbal dinamovistă să se încheie în fortissimo. ■ Analist lucid, vicepreședintele Florin Cheran spune : „Nu-i de colea să desfaci o apărare distructivă și aglomerată. Am reușit prin învăluiri în viteză, un-doiuri, driblinguri fine. Apoi a apărut acel sindrom al fotbalului românesc de slăbire a concentrării, de joc la relanti". ■ Picioarele lui Doboș parcă au fost „tunurile din Navarone". La golul din minutul 3, portarul Devlin a auzit doar șuieratul torpilei lui de la 25 m. „Acum, pe postul de mijlocaș de acoperire, pot să-mi potolesc setea de șuturi de la distanță". ■ Ca de obicei, Mateuț a fost omul bun la toate, prezent peste tot. Gheata lui de aur și-a redescoperit bombeul dinamită. Înscrie meci de meci. În afara finalizării de la 3 : 0, tot el se află și în spatele golului semnat de Damaschin. Prin șutul violent abia respins de portar în careul mic. ■ Inimosul președinte de club Marin Gostin e fericit : „A început să mirosă a primăvară europeană. Dar asta cu condiția unei munci ridicată la puterea a doua și cu puțină șansă a sorților, poate ne gătim și cu un stadion mărit, cu copertină", Gigi Multescu, care a mîgîlit demult acest 4 : 0 la antrenamente : „În continuare, prefer echipe latine, sau chiar nemțești. Stilul englezesc e incomod". ■ Solistul showurilor de tehnică s-a anumit Timofte. O fentă care l-a trimis pe Fleming după țigări, o minge printre picioarele lui Kelch și apoi un vals de driblinguri în careu, pe o suprafață cît o carte de joc. Este numai una din secvențele cu care Timofte a hărțuit apărarea adversă, intrată mai mereu în alarmă de gradul zero. Dacă s-ar

puncta și pasele de gol, numele lui ar fi notat de două ori ■ Cel mai periculos adversar al lui Rednic nu a fost O'Driscol ci o gripă. Deși s-a încălzit cu un polidin a evoluat iarăși ca un vulpoi al gazonului. „La Dublin vom juca mai bine. Iar pe mine mă vor întîlni des în jumătatea lor de teren". ■ Intrat într-un moment de lîncezeală, Cheregi a înviorat atacul : „E primul meu gol pentru Dinamo. Este ca o vitamină pentru mine în perioada de acomodare". ■ Irlandezii afirmau că totuși nu s-au îndepărtat de calificare. Însă după un 0—4 noi n-am prea întîlnit miracol cu crampoane. Cum cei de la St. Patrick Athletic sînt atletici, dar nu chiar sfinți, credem că principală grijă a dinamoviștilor e să-și ferească tibiile.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■
Fotografii de SORIN MOISE ■

CUPA CUPELOR

Atentat cu șuturi al lui Minea I la Belfast

— Costică Ștefănescu, ne așteptam să învingeți la Belfast.

— Sincer să fiu, și eu credeam în victoria noastră. Optimismul meu se baza pe cîteva argumente în mîna Stelei : valoare de ansamblu și capacitate tehnico-tactică superioare, un plus de experiență internațională. Steliștii, analizați comparativ pe posturi, sînt cu o clasă peste nord-irlandezi. Astfel că atuurile de forță și detentă ale acestora se contracarau prin driblingurile și țesătura noastră de pase. N-am reușit să cîștigăm datorită unui joc sub posibilități.

— De peste două ore analizați jocul pe casetă.

— Băieții și-au descoperit singuri erorile, au recunoscut că nu au prins o zi prea grozavă. S-a greșit și la construcție iar ocaziile favorabile au fost prea ușor irosite. Lazăr a nimerit bara iar Ilie Dumitrescu, în loc să paseze lui Minea I bine plasat, a încercat un șut spectaculos din întoarcere. Marcajul a șchiopătat, adversarii reușind multe baloane aeriene. Golul irlandezilor, apărut la o bîlbîială în lanț, probează aceste carențe. O evoluție doar de nota 6. Cu o bonificație în plus pentru Minea I, Dan Petrescu și Ungureanu. De altfel Minea I s-a remarcat printr-un serviciu bun și prin demarcări viclene. Cîteva șuturi ghiulea pornite din piciorul lui abia au putut fi respinse de portar. Și golul i se datorează. Pătrunderea lui de simplon în careu nu a fost oprită decît prin fault.

— Deși această exigență a ta stă la baza succeselor în reconstruirea unei noi Stele, de data asta ești prea sever. Remiza de la Belfast, cu gol înscris în deplasare, înseamnă un pas decisiv în turul doi.

— Mai mult ca sigur calificarea e a noastră. Cu o pregătire atentă și cu o strategie adecvată, pe care o am deja în cap, putem cîștiga returul.

— Chiar atîta circumspecție !

— E mai înțelept așa. Totuși am o liniște în suflet privind victoria de la București. Dar să nu mă spuneți la nimeni.

— Ți-a alergat de multe ori pulsul la Belfast ?

— Puteam cîștiga, dar și pierde. În prima repriză ne-am aflat autoritar la pupitru. Dar la 1 : 0, în loc să fortăm, am început să plimbăm

(Continuare în pag. 15)

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Vremurile sînt cum sînt

Dar vremea?

Duminică, la ora 8 și 55 minute am pășit pragul toamnei. Astronomii „ne-au asigurat" că ziua de duminică a fost egală cu noaptea. De acum și pînă la solstițiul de iarnă zilele vor fi din ce în ce mai scurte, deci durata de insolație mai mică, iar suprafața subiacentă se răcește treptat. Este cunoscut faptul că aerul nu se încălzește direct de la soare, ci indirect, prin intermediul suprafeței terestre.

Regimul termic normal al acestui interval se distribuie pe trepte de relief, după cum urmează : temperaturile maxime 18°—23°C în zonele de cîmpie, 16°—22°C la deal și podiș, 16°—20°C în depresiuni, 4°—6°C la munte și 19°—20°C pe litoral. Temperaturile minime : 7°—12°C la cîmpie, 5°—19°C la deal și podiș, 2°—6°C în depresiuni, —3,1°C la munte și 11°—12°C pe litoral.

Ce ne oferă următoarea săptămînă — ultima a lunii septembrie din acest an, ce s-a dovedit a fi mai capricioasă decît de obicei.

Zonele din sudul țării vor beneficia încă 3—4 zile de o vreme frumoasă de toamnă dar mai rece decît în zilele anterioare. Cerul va fi deci mai mult senin așa încît la amiază temperaturile vor ajunge pînă la valori cuprinse între 22°—28°C. În ultimele zile ale intervalului cerul se va înnora și vor cădea ploi de scurtă durată. Temperatura aerului va scădea în medie cu 2°—4°C. Regiunile din vestul, centrul și nordul țării vor avea un regim termic mai scăzut, deci aici, la amiază, temperatura aerului va fi cuprinsă între 16°—23°C. La începutul intervalului va ploua ; după aceea cerul va fi variabil iar ploile izolate. În ultimele zile se așteaptă o răcire a vremii, ce se va simți mai ales la valorile minime. Diminețile vor fi deci răcoroase și își vor face apariția brumele. De asemenea, temporar mai ales în Moldova va ploua. La munte, la peste 1 800 m precipitațiile pot fi și sub formă de lapoviță și ninsoare.

Litoralul va avea o vreme frumoasă și caldă în primele zile, cînd cerul va fi degajat. La amiază temperatura aerului va ajunge la valori de 23°—25°C. Ultimele zile ale intervalului (30 septembrie — 2 octombrie) vor marca o răcire a vremii, cerul va fi noros și temporar va ploua.

Deci, turiștilor aflați în concediu, toamna le oferă în dar cîteva zile frumoase.

OTILIA DIACONU ■

Flacăra

EDITURA „PRESA LIBERĂ"

Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA

REDACTOR ȘEF
George Arion
Redactori șefi adjuncți :
Constantin Dumitru
Ion D. Goia
Secretar general de redacție:
Oprea Georgescu

■ PUBLICIȘTI COMENTATORI (2569) : Dumitru Constantinescu, Roxana Paicu Manolescu, Horia Pătrașcu.

■ ANCHETĂ - REPORTAJ (2600, 2542) : **Dorin Sălăjan,** Pașcu Balaci, Petre Barbu, Radu Ciobotea, Cristian Pavel, Mihai Stănescu.

■ DREPTURILE OMULUI (2559) : **Dorin Gherghinescu,** Mihail Gălățanu, Liana Tatos, Paul Vinicius, Reghina Vârvici.

■ CULTURĂ-ÎNVĂȚĂMÎNT (2569) : **Ion Zubașcu,** Sorina Man, Margareta Mureșan.

■ FOTOREPORTAJ (2528) : **Paul Agarici,** Gabriel Bugnar, Sorin Moise, Elena Ghera, Gig Motoianu.

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 1453, 2072) : **Mircea Popp,** Maria Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, **Cornel Speriatu,** Angela Ștefănescu, arh. **Adrian Petrescu.**

■ SECRETARIAT (2002, 2558) : Constanța Balaban, Mihaela Moroșanu, Eugenia Vasile.

■ FLACĂRA BIS

Secretar general de redacție **Răzvan Bărbulescu** (2128)
Liviu Timbus (2128), Aurelia Boriga, Florin Condurățeanu (1700).

■ REBUS

Redactor șef adjunct **Tudor Octavian** (1457)
Adrian Mitu, Alexandru Păsărin, Alexandru Pale, Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ștefan Alexandrescu, Simona Simzianu (2036).

Adresa redacției și administrației : București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311. **Telefoane :** 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în parantezele de mai sus) ; secretariat redactor șef : **2002** ; redactor șef adjunct : **2558** (C. Dumitru), **2560** (I. D. Goia) ; secretar general de redacție : **2143** ; public relation : **2600.**

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA. Sectorul export-import presă P.O. Box, 12—201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64—66.

TIPARUL : Combinatul poligrafic BUCUREȘTI 1

16 pagini — 5 lei

ULTIMA ORĂ

Mai bine
Micul dejun
la Cina
decît la T.V.